אור הפרשה

חומש ויקרא

באור בדרך סוד ורמז על התורה

אור הפרשה

והוא באור פרשיות התורה לאור הקבלה

ולאור גדולי מאורי הקבלה ומהם

- ספר ה**זוהר הקדוש** ומפרשיו בעיקר הרב משה זכותא זללה״ה
- ביאור **הרמב״ן** על התורה.
- ביאור **הרקאנטי** על התורה לרבי מנחם מרקאנטי
- **צרור המור** לרבי אברהם סבע זללה״ה.
- כתבי **האר״י הקדוש** – כגון: שער הפסוקים, ליקוטי תורה ועוד.
- **תורה אור** למוהר״ר מאיר פאפירש זללה״ה.
- **מגיד מישרים** לרבי יוסף קארו זללה״ה.
- ספר **ציוני** עה״ת לרב ציוני מנחם בן מאיר זללה״ה.
- **שפתי כהן** לרבי מרדכי הכהן מגורי האר״י הקדוש.
- ספר **שעת רצון** לרבי שלמה בן יהודה הכהן זללה״ה
- **אור החיים** לרבי חיים בן עטר הקדוש
- **עמק המלך** לרבי נפתלי הרץ בכרך זללה״ה.
- ספרים נוספים מתורתם של אדמו״רי החסידות.

אשר לקטתי, שזרתי רקחתי והגיתי בחמלת ד׳ עלי אליהו בן א״א חיים כלפון.

©
כל הזכויות שמורות
למו״ל חלפון אליהו בן חיים
מותר להעתיק שלא לצרכים מסחריים
לרכישת עותק מודפס 0525446529
או esh24101955@gmail.com
יצא לאור
נוף אילון תשע״ה

בס״ד

הקדמה

במה אקדם ד׳? ברצוני להודות לבורא עולם, רוקע הארץ וצאצאיה, נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה שזיכני ללמוד תורתו תורת אמת וחיי עולם נטע בי זו תורת משה וזיכני להיות שתול על פלגי מים ולראות ברכה בעמלי עמל התורה.

מודה אני ל**אדמו״ר רבי אברהם שמחה אשלג שליט״א** שפתח לפני את שערי הסוד ובסבלנות ומסירות רבה הצליח להאיר עיני ולעורר אותי על הלימודים החשובים של תורת הסוד המועילים לאדם בזה ובבא.

מודה אני לאשתי נ״ב תמ״א **יהודית טל שחר** מב״ת שנטלה על עצמה את עול ניהול הבית ונתנה לי אפשרות להתעמק וללון באהלה של תורה.

אני שולח ברכה לכל המתנדבים בעם שלקחו על עצמם חלק מההוצאה הכספית של הוצאת הספר, ישלם ד׳ פעלם ותהי משכורתם שלימה מאת ד׳.

ברגעים בו נחתם הספר עלתה לגנזי מרום נשמתו הטהורה של אחי היקר איש החסד **רפאל** בן פנינה ביום ששי י״א סיון תשע״ה יהי הלימוד בספרים אלו לעילוי נשמתו ולנשמת אשתו **גילת** פריידא חוה בת רבקה ז״ל.

עוד ברצוני לבקש שהלימוד בספרים יהיה לעילוי נשמות הורי **חיים ופנינה** כלפון ודודי היקר **יוסף** תמם בן כיריא שנפטר ביום כ״ג שבט תשע״א.

מבוא

ערכה של מילה

אין לך מילה שאין מאחריה רבבות עולמות ואין סוף רעיונות. כל התורה שמותיו של הקב״ה וזו מטרת כתיבת הספר להראות כיצד כל מילה בתורה נחרזת ונקשרת ונארגת על השם המיוחד הוי״ה ב״ה. לספר זה קדם המילון העברי הקבלי הקושר כל מילה לספירה. כעת עלה כל המידע לאתר ״**ויקיקבלה**״ שהוא מילון המכיל כ 6,100 ערכים. בחומש בראשית הדגמתי את כחו של המילון במילה ״ארץ״ אם הייתי מביא סימוכין לכל מילה ומילה היה החיבור על התורה משתרע על פני 12 כרכים או יותר ועלות ההדפסה הייתה מעל כוחי. לא סימנתי בספר מילים להן יש ערך באתר כי רבות הן ואיני חפץ להטריח את הקורא המתחיל בסבך העיונים הקשים של הקבלה מחד ועל המעיינים אני סומך שהם יחפשו במילון חיפוש מחיפוש. בספר זה נחרזו המילים למשפטים ולרעיונות המבוססים על תורת הסוד. לא אסתיר שהמידע על כל מילה כבר דנו בו גדולי עולם מימות הרשב״י ואילך. בספר **שערי אורה** שנכתב על ידי הרב יוסף ג׳יקטיליא זללה״ה נעשה נסיון ראשון לכנס את המידע בנושא זה. אחריו בא הרמ״ק בספר **פרדס רימונים** בשער כ״ג ואחריו תלמידי האר״י הקדוש כמו רבי משה זכותא זללה״ה בספרו **ערכי הכינוים** רבי מאיר פאפירש זללה״ה בספרו **מאורי אור** ספר שהרב הבן איש חי זללה״ה הרבה להשתמש. כמו כן הרב יעקב צבי יולס זללה״ה בעל מחבר ספר ״מלא הרועים״ על הש״ס כתב את ספר **קהלת יעקב** ובו ליקט ורקח את רוב המידע עד דורו. הרב יחיאל מינכן הלפרין זללה״ה בעל ״סדר הדורות״ חיבר גם הוא את **ערכי הכינויים** וכן האדמו״ר הרה״ג האלקי אליעזר צבי ספרין מקאמרנה זצוק״ל חיבר **אור עינים** ב׳ ספרים בנושא זה ניתן לראותם באתר היברובוקס.

אופן כתיבת הביאור

לאחר לימוד מאמרי הזוהר וספרים שצוינו לעיל נגשתי לביאור פסוקי התורה באופן שיתאימו לערכי הקבלה מחד ולכללי הקבלה מאידך והם ייצרו מארג רציף קבלי שמובן למי שטעם מעט מחכמת הקבלה. כתיבה כזו ניתן למצוא בסידור ״תפילה למשה״ של הרמ״ק שמשם רכשתי את הכלים לכתיבת באור ספר תהלים. בשונה מספר תהלים ושיר השירים בחיבור זה הובאו בעיקר המסקנות ללא הדיון הארוך והמייגע שאותו ניתן למצוא באתר **ויקיקבלה. www.vikikabballa.wiki.co.il**

אני מחלה פני א-ל שיזכני שספרי זה יעלה על שלחן מלכים, מאן מלכי רבנן, ונזכה שעל ידי עיסוק בתורת הרשב״י נזכה לביאת משיח צדקנו בבאכי״ר.

ויקרא

פרק א

הקדמה – חומש תורת כהנים עוסק ברובו בתורת הקרבנות וכן בנושאים הקשורים לכהנים כגון נגעים והיתר אכילת בעלי חיים עיין בהקדת הרמב"ן לחומש. בראיה הקבלית הקרבן בא לקרב את המלכות שיש בה שם ב"ן לשם מ"ה כי החטא מפריד בין מ"ה וב"ן בין קוב"ה ושכינתיה בין ז"א ובין נוק' בין תפארת למלכות. כאשר אדם חוטא הרי שפעל בכמה רבדים שבו: מחשבה, דיבור ומעשה והתיקון הינו בהתאמה כמו שנראה לקמן. מעשה ההקרבה מתקן את פגם המעשה, ווידוי ושירת הלווים מתקנים את פגם הדיבור וכוונת הכהן מתקנת את פגם המחשבה. כמו כן ידוע שיש דרגות שונות בחטא, אינו חוטא מי שביטל עשה למי שעבר על לא תעשה ושניהם אינם דומים למי שעבר על כרת ומיתת בית דין וכו'. בספר הזוהר הקדוש כתוב שהכהן היה יודע בראיית פני החוטא את הפגם והיה מתקן אותו. נשאלה השאלה כיצד הביט הכהן על פני אישה? וענו שהיה מביט בה בהשתקפות שלה במראות הצובאות ולא היה מביט בה ממש.

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר׃(ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַידֹוָד מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם׃(ג) אִם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְדֹוָד׃(ד) וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו׃(ה) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְדֹוָד וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃(ו) וְהִפְשִׁיט אֶת הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ׃(ז) וְנָתְנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֵצִים עַל הָאֵשׁ׃(ח) וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֵת הַנְּתָחִים אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַפָּדֶר עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ׃(ט) וְקִרְבּוֹ וּכְרָעָיו יִרְחַץ בַּמַּיִם וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַידֹוָד׃(י) וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ׃(יא) וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְדֹוָד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃(יב) וְנִתַּח אֹתוֹ לִנְתָחָיו וְאֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת פִּדְרוֹ וְעָרַךְ הַכֹּהֵן אֹתָם עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ׃(יג) וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַידֹוָד׃(יד) וְאִם מִן הָעוֹף עֹלָה קָרְבָּנוֹ לַידֹוָד וְהִקְרִיב מִן הַתֹּרִים אוֹ מִן בְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת קָרְבָּנוֹ׃(טו) וְהִקְרִיבוֹ הַכֹּהֵן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְנִמְצָה דָמוֹ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ׃(טז) וְהֵסִיר אֶת מֹרַאֲתוֹ בְּנֹצָתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ קֵדְמָה אֶל מְקוֹם הַדָּשֶׁן׃(יז) וְשִׁסַּע אֹתוֹ בִכְנָפָיו לֹא יַבְדִּיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַידֹוָד׃

וַיִּקְרָא ויקרא מלשון יקר וחשיבות. הנה כאן בא הדיבור מאי"ס ב"ה **אֶל מֹשֶׁה** בינה **וַיְדַבֵּר יְדֹוָד** חכמה **אֵלָיו** אל משה שהוא בחינת הבינה **מֵאֹהֶל מוֹעֵד** מיסוד אימא כי בינה זו לאה אותיות אהל והיסוד נקרא עד. עוד, מצאתי בספר מגלה עמוקות "אהל מועד" גימ' יוסף **לֵאמֹר** וזו מטרת הדיבור לרומם וליקר את בני ישראל ולזה אמר **דַּבֵּר** היינו המשכת הגבורות כי "דיבר" גימ' גבורה **אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** נצח והוד. ועוד יש כאן המשכת חסדים ולזה אמר **וְאָמַרְתָּ** בלשון רכה **אֲלֵהֶם** אותיות מלאה דרגא דמשה. ידועה מה שאמר מהרח"ו ז"ל בספר הליקוטים - פרשת עקב - פרק ח - דע,

כי כל מה שברא הקב״ה מדומם וצומח וחי בלתי מדבר וחי מדבר, הכל נתקלקלו בחטא אדה״ר, ובסוד הקרבן הכל נתקן, בעל חי וצומח ודומם, כאשר נפרש בע״ה באורך. כי הצומח נתקן בשמן וסולת, והדומם במלח, ואדם ובהמה, בסוד (ויקרא א׳) אדם כי יקריב מכם מן הבהמה. ובגלות אחר החרבן, כי אין מקדש ומזבח לכפר על כל עונותינו, יוקח תמורתו השלחן, הנקרא מזבח, ונתקן הכל במאכל שאוכל האדם על השולחן, ומברך עליו.

אָדָם תיקון אדם קדמא ותיקון ז״א הנקרא ״אדם״ ותיקון המלכות הנקראת **כִּי** כ׳נסת י׳שראל והקרבן **יַקְרִיב** מקרב בין ז״א לנוק׳ וזאת בתנאי שתקדם התשובה ואז הקרבן פועל ולכן אמר **מִכֶּם קָרְבָּן** כדעת הרמב״ן ז״ל בהקדמתו לחומש ויקרא ואז הקרבן פועל ומקרב את **לַיהוָה** ז״א **מִן הַבְּהֵמָה** והנוק׳ שיש בה שם ב״ן גימ׳ בהמה והיא מעלה לו מִן מ״ן כלול עם **הַבָּקָר** חסדים כי הבקר רומז לבקר דאברהם **וּמִן** וז״א מעלה לבינה מ״ן **הַצֹּאן** כלול ממ״ן דידה ומ״ן דידיה וזהו ״הצאן״ גימ׳ ״הוי״ה אדנות כלה״ ויחד עם עליית מ״ן מתתא לעילא מצטרפים רשפי אהבה והרהורי תשובה של המקריב וזה אומרו **תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם**.

אִם עֹלָה קָרְבָּנוֹ קרבן עוֹלָה עוֹלֶה לבינה וזה אומרו ״אם״ אל תיקרי אִם אלא אַם ואמר שהשפע עולה **מִן הַבָּקָר** שזה החסד וכן מכל ספירת התפארת הנקראת **זָכָר** וכשהוא כלול נקרא **תָּמִים** ואמר **יַקְרִיבֶנּוּ** שהבינה מעלה את הקרבן **אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד** יסוד אבא כי אמרנו בשם ה״מגלה עמוקות״ אהל מועד גימ׳ יוסף והחכמה שהיא נסתרת נאמר בה בלשון נסתר **יַקְרִיב אֹתוֹ** לו״ק דחכמה ומשם **לִרְצֹנוֹ** לג״ר דחכמה ומשם **לִפְנֵי** לאריך אנפין ומשם **לִידוֹד** עתיק. מכח התשובה הנקרת במאמר אותיות דרב המנונא סבא בהקסה״ז **וְסָמַךְ** אות סמך **יָדוֹ** גימ׳ ״כ״ זה הכתר הנקרא **עַל רֹאשׁ הָעֹלָה** רישא דנוק׳ ואז מתעורר הרצון העליון וזה **וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו** ואמר **וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר** זו התעוררות לעליית מ״ן עד **לִפְנֵי יְדוֹד** אריך ועתיק כדלעיל וכעת לאחר ריצוי הדם בא תיקון לשאר חטאי האדם **וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים** כי בחסד יכופר עוון הם מקרבים את הספירות זו לזו לאחר שהחוטא הפריד אלוף ופגם בעולמות **אֶת׳** במלכות בתפארת **הַדָּם** ובבינה שחזרה לדין כי אחוריים דאהיה גימ׳ דם כזה: **א אה אהי אהיה וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ** והם ממתקים את דיני הנוק׳ **סָבִיב** ומתקנים את האור המקיף הראשון הנקרא מקיף חיה **אֲשֶׁר** וכן את הבינה וכן את **פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד** התפארת הגם שאמרנו ש״אהל מועד״ רומז ליסוד הנה היסוד הוא כלל התפארת וכעת אמר **וְהִפְשִׁיט אֶת הָעֹלָה** דהיינו בא להפריד מן המלכות את הקלי׳ שדבק בה בעזרת אור הבינה **וְנִתַּח אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ** שאלו שמות קמ״ג קנ״א קס״א עם ג׳ כוללים גימ׳ **נתח** ואמר **וְנָתְנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ** לבער את הקלי׳ **וְעָרְכוּ עֵצִים** ייחוד ז״א הנקרא עץ עם המלכות הנקראת מזבח **עַל הָאֵשׁ** דינים דנוק׳. **וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים** זו מידת החסד המחברת **אֵת הַנְּתָחִים** אורות הבינה תנ״ה והם מתקנים את ז״א שסודו ביצירה ושם א-ל הוי״ה ע״ה גימ׳ חים **אֶת הָרֹאשׁ** רישא דז״א **וְאֶת הַפָּדֶר** חו״ב דז״א **עַל הָעֵצִים** תפארת **אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ** הכופה את הדין **אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ** של הנוק׳. ועוד תיקון יש בבחינת הדיבור וזה **וְקִרְבּוֹ** ותיקון המחשבה וזה **וּכְרָעָיו** ואמר **יִרְחַץ בַּמַּיִם** לטהר את פגם החטא **וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן** הוא המייחד **אֶת הַכֹּל** היסוד עם **הַמִּזְבֵּחָה** המלכות **עֹלָה אִשֶּׁה** והיא עולה להתייחד עם התפארת שהיא בחינת החוטם **רֵיחַ** ועם **נִיחוֹחַ** החכמה ועם **לַידוֹד** הכתר.

וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ יש שהחטא פוגם במלכות ובתפארת הנקראים "הצאן" כאמור לעיל וזה תיקונו: **מִן הַכְּשָׂבִים** זו עליית מ"ן מצד החסד כי הכבש צבעו לבן **אוֹ מִן הָעִזִּים** זו עליית מ"ן מצד הגבורות כי יש חטא שנעשה בעזות ויש שהחוטא בוש בחטאו ועל שניהם אומר **לְעֹלָה** הקרבן עולה לבינה הנקראת תשובה ונקראת אם ואז מתייחדות **זָכָר** תפארת **תְּמִים** כשהוא כלול מכל ו"ק שלו ואמר **יַקְרִיבֶנּוּ** שהמלכות מתחברת לתפארת והתיקון לחטא **וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה** לתקן את החטא הבא מרוח שטות רוח צפונית וזה עולה לרצון **לִפְנֵי יְדֹוָד** לאריך ועתיק. ואמר **וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים** אנשי החסד המכפרים את העוון ומתקנים את המלכות הנקראת **אֶת** ואת התפארת ואת הבינה שאחוריה **דָּמוֹ** גימ' דם **עַל הַמִּזְבֵּחַ** דיני הנוק' ומתקנים את **סָבִיב** מקיף חיה ואורות הבינה **וְנִתַּח** קמ"ג קנ"א קס"א עם ג' שמות אלו עולים גימ' חתן אותיות "נתח" והם נשפעים לתפארת **אֹתוֹ** אות ו' **לִנְתָחָיו** ומאירים ג"ר דידיה **וְאֶת רֹאשׁוֹ** רישא דז"א בחינת הכתר **וְאֶת פִּדְרֹו** חו"ב **וְעָרַךְ הַכֹּהֵן אֹתָם עַל הָעֵצִים** ספירת התפארת ויחד עם ספירת **אֲשֶׁר** הבינה מייחדים את הכל **עַל הָאֵשׁ** דיני הנוק' **אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ** זו המלכות. עד כאן תיקון המעשה. וכעת לתיקון הדיבור וזה **וְהַקֶּרֶב** ותיקון המחשבה **וְהַכְּרָעַיִם** אמר **יִרְחַץ בַּמָּיִם** ימשיך את החסד **וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן** מידת החסד **אֶת הַכֹּל** עם היסוד **וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה** והמלכות והיא **עֹלָה** לרצון אל **הוּא** הבינה והיא מעלה מ"ן **אִשֵּׁה רֵיחַ** לחכמה הנקרא כאן **נִיחֹחַ** ולכתר **לַידֹוָד**.

יש והחטא פגם ביסוד לזה אמר **וְאִם מִן הָעוֹף** עוף גימ' יוסף ועליו לתקן פגם היסוד ולכן הוא מתקן את המלכות וזו **עֹלָה קָרְבָּנוֹ לַידֹוָד** לתפארת. ואמר **וְהִקְרִיב מִן הַתֹּרִים אוֹ מִן בְּנֵי הַיּוֹנָה** שהם אחוזים במלכות הנקראת **אֶת** ובזה היא **קָרְבָּנוֹ** מתקרבת אל התפארת הרמוזה כאן באות "ו" ואמר **וְהִקְרִיבוֹ הַכֹּהֵן** איש החסד **אֶל הַמִּזְבֵּחַ** המלכות וכאן בא תיקון לפגם המחשבה ואמר **וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ** תיקון לג"ר **וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה** זה תיקון פגם המחשבה וכאן יש תיקון לבינה שהתרחקה מהתפארת **וְנִמְצָה דָמוֹ** דם אלו אחוריים דאהיה והם מתפשטים **עַל קִיר** עד השכינה הנקראת קיר ונקראת **הַמִּזְבֵּחַ**. כעת בא לתקן פגם הדיבור ואמר **וְהֵסִיר אֶת מֵרַאָתוֹ בְּנֹצָתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ קֵדְמָה אֶל מְקוֹם הַדֶּשֶׁן** וכן תיקון המעשה ואמר **וְשִׁסַּע אֹתוֹ בִּכְנָפָיו לֹא יַבְדִּיל** לא יפריד בין החג"ת לנה"י **וְהִקְטִיר אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה** מלכות **עַל הָעֵצִים** תפארת **אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ** אלו הדינים היוצאים מן המלכות ואמר **עֹלָה הוּא** שהקרבן עולה לגבוה ומחבר את המלכות הנקראת **אִשֵּׁה** עם התפארת שהיא בחינת חוטמא **רֵיחַ** עם הבינה הנקראת **נִיחֹחַ** ועם החכמה הנקראת כאן **לַידֹוָד**

פרק ב

(א) וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַידֹוָד סֹלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה:(ב) וֶהֱבִיאָהּ אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַידֹוָד:(ג) וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְדֹוָד:(ד) וְכִי תַקְרֵב קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת חַלֹּת מַצֹּת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן:(ה) וְאִם מִנְחָה עַל הַמַּחֲבַת קָרְבָּנְךָ סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן מַצָּה תִהְיֶה:(ו) פָּתוֹת אֹתָהּ פִּתִּים וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שָׁמֶן מִנְחָה הִוא:(ז) וְאִם מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה:(ח) וְהֵבֵאתָ אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מֵאֵלֶּה לַידֹוָד וְהִקְרִיבָהּ אֶל הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ:(ט) וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַידֹוָד:(י) וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְדֹוָד:(יא) כָּל

הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה׃(יב) קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ׃(יג) וְכָל קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלָח וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח׃(יד) וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיהוָה אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל תַּקְרִיב אֵת מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ׃(טו) וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשַׂמְתָּ עָלֶיהָ לְבֹנָה מִנְחָה הִוא׃(טז) וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ מִגְרְשָׂהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ אִשֶּׁה לַיהוָה׃

וְנֶפֶשׁ ידוע שרוב החטאים הם מן הנפש, יתכן שזו הנפש הבהמית של ספר התניא. אני אומר יתכן מפני שלא מצאתי ראיה חזקה לכך. וכעת באה לתקן את החטא ואמר שבא לתקן פגם השכינה הנקראת **כִּי** כ׳נסת י׳שראל **תַקְרִיב** בא לקרב אותה שיש בה **קָרְבַּן** שם ב״ן **מִנְחָה** גימ׳ ב׳ פעמים ב״ן ע״ה והיא עולה **לַיהוָה** לתפארת וכיון שמתקן פגם הנפש שבמלכות אמר **סֹלֶת** סולת גימ׳ מלכות **יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ** ואמר **וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן** זה שפע החכמה **וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה** זו הבינה הנקראת לאה והמשפיעה לתפארת הנקרא בן ולמלכות שיש בה שם ב״ן. **וֶהֱבִיאָהּ** את המנחה שהיא בחינת המלכות **אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים** וכי אין אנו יודעים שבני אהרון כהנים? אלא מה ת״ל כהנים? שעליהם לייחד ולקדש שם קונם בעת העבודה כדי לתקן את החטא ואת הפגם שנוצר מרעותא דליבא שזו בחינת הכתר של החוטא שזה עיקר החטא, ולכן הם עושים ייחוד עליון וממשיכים מהכתר **וְקָמַץ** שניקודו קמץ **מִשָּׁם** ממלכות דא״ק **מְלֹא קֶמְצוֹ** שהיא ממלאת את הכתר **מִסָּלְתָּהּ** סולת גימ׳ מלכות והיא הא אחרונה **וּמִשַּׁמְנָהּ** זה שפע מוחין הנשפעים **עַל כָּל לְבֹנָתָהּ** על הבינה **וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן** איש החסד **אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה** ובזה מקבלת המלכות הנקראת **אִשֶּׁה** את תיקונה **רֵיחַ** ועוד נתקן התפארת שבזה תיקן את הדיבור **נִיחֹחַ** ועוד נתקנת הבינה וזה תיקון הכוונה **לַיהוָה** ועוד יש תיקון לחכמה וזה תיקון המחשבה. ומן התיקונים יש שמחה ושפע המתפשטים למטה ולכן **וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה** זה שפע ומותרות מהמלכות **לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו** לחסד דז״א ולחסד דנוק׳ **קֹדֶשׁ קָדָשִׁים** זה היכל העליון משבעה היכלות והוא עומד בג״ר דבריאה וגם אליו נמשך השפע **מֵאִשֵּׁי יְהוָה** כך שאהנפש החוטאת בתקנה את פגמיה היא מביאה תיקון לעצמה ולכל העולמות שעליה ושפע רב לעולמות שתחתיה.

יש שהחטא אינו פוגם במלכות בלבד אלא בזו״ן ולכן אמר **וְכִי** היינו ו׳ זה זעיר ו״כי״ זו כ׳נסת י׳שראל ובא לתקן את הפגם ואמר **תַקְרֵב קָרְבַּן** היינו לקרב את המלכות שיש בה שם ב״ן ובא לתקן את החטא שפגם בזו״ן ולכן על החוטא לעשות תשובה ולהעלות **מִנְחָה** מ״ן ולעשות תשובה מאהבה אלו אותיות ״חה״ של מנחה גימ׳ אהבה ובזה מתקן את **מַאֲפֵה** העון כי מאפה גימ׳ עון ואם לא שב החטא אופה אותו בגיהנם ואמר שהתשובה של מייחדת זו״ן וזה אומרו **תַּנּוּר** גימ׳ מלכות יוסף עם ד׳ אותיות דיוסף ויש עילוי לשכינה **סֹלֶת** כאמור סולת גימ׳ מלכות והיא מקבלת ד׳ אלפין דשם אהיה **חַלּוֹת** גימ׳ 444 ד׳ פעמים אלף בסוד ״מדת״ ימי מה היא והיא מקבלת מוחין **מַצּוֹת** מצה גימ׳ ע״ב ס״ג **בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן** אור החכמה **וּרְקִיקֵי** הנקראת קודש גימ׳ רקיק **מַצּוֹת** ע״ב ס״ג דחכמה **מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן** חכמה דעתיק.

ולפעמים החטא פוגם בבינה הנקראת **וְאִם** אם וזה עולם המחשבה ובא לתקן את החטא ולזה אמר שעליו לעשות תשובה מאהבה ולהעלות **מִנְחָה** מ״ן באהבה וזה מתקן את **עַל הַמַּחֲבַת** המלכות הנקראת בת ואת המוחין שלה מחבת קרי ביה מח בת ואז היא נתקנת לגבוה וסלקא עד לכתר וזהו קרבן ד **קָרְבָּנְךָ** וזה מצב של **סֹלֶת** סולת גימ׳ מלכות **בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן** מאירה באור החכמה כי נאמר להצהיל פנים משמן

וחכמת אדם תאיר פניו **מַצָּה** גימ׳ ע״ב ס״ג שאלו מוחי המלכות בסוד נשים דעתן קלה גימ׳ ע״ב ס״ג ואמר **תִּהְיֶה** שאלו 20 שמות אהיה הנמשכים מהבינה עשר חסדים ועשר גבורות וכנגד 42 הויות שבתפילין שיש בכל הויה מלאה 10 אותיות בסה״כ 420 אותיות כי האותיות במלכות ואמר **פָּתוֹת אֹתָהּ פִּתִּים** לא די בתשובה אלא צריך להוסיף בלימוד תלמוד העולה גימ׳ פת כי הפגם הוא במחשבה ואמר **וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שָׁמֶן** עוד צריך ללמוד סודות התורה בחשאי כמו שהשמן בחשאי וזו **מִנְחָה** עליית מ״ן ודאי העולה לבינה הנקראת **הִוא** בלשון נסתר. כתיב הוא וקרינן היא כי הבינה כלפי החכמה נקבה וכלפי זו״ן זכר.

ולעיתים הפגם הוא במחשבה בלבד ופגם בבינה הנקראת **וְאִם** עליו לעשות תשובה מאהבה ולעורר **מִנְחַת** מ״ן ולקיים תשובה תפילה וצדקה וזה ״צום קול ממון״ גימ׳ 408 אלו אותיות ״חת״ דמנחת ועליו **מַרְחֶשֶׁת** להתוודות ולרחוש בשפתיו וזה **קָרְבָּנְךָ** קרבן העולה עד הכתר קרבן ך ואמר **סֹלֶת** זו המלכות לאחר התשובה נמשך עליה **בַּשֶּׁמֶן** שפע מוחין והיא **תֵּעָשֶׂה** נבנית לעשר ספירות לאחר שנשרו ממנה ט״א בעקבות החטא. ואמר **וְהֵבֵאתָ אֶת הַמִּנְחָה** זה תיקון המלכות על ידי התשובה הנקראת **אֲשֶׁר** והיא **יֵעָשֶׂה** מהבינה **מֵאֵלֶּה** הנקראת לאה והיא קמה ומתייחדת עם **לַיהוָה** ז״א והחוטא **וְהִקְרִיבָהּ אֶל הַכֹּהֵן** איש החסד **וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ** מלכות **וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת אַזְכָּרָתָהּ** תיקון ג״ר ופגם המחשבה **וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה** תיקון דיבור ומעשה חגתנה״ים ומתמתקים **אִשֶּׁה** דיני המלכות וכן **רֵיחַ** התפארת וכן **נִיחֹחַ** הבינה וכן **לַיהוָה** החכמה. ומן השפע הנשפע למלכות יש מותר וזה אומרו **וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה** נמשך **לְאַהֲרֹן** חסד ז״א **וּלְבָנָיו** חסד דנוק׳ וכן לעולם הבריאה ולהיכל הגבוה שבו הנקרא **קֹדֶשׁ קָדָשִׁים** וכל זה בא **מֵאִשֵּׁי יְהוָה**. ובא הציווי לעשות את הקרבן בשמחה ובטוב לבב ולכן **כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ** אין מקום לעבודה חמוצה ולא קרבן הבא מן הגזל והנביא מוכיח ואומר ״אשרו חמוץ״ ואמר **כִּי כָל שְׂאֹר** גילת לנו כאן הארי הקדוש בשער הפסוקים שאלו מוחין דקטנות בסוד אלקים כי ״ש״ גימ׳ אלקים כזה: אלף למד הי יוד מם ו״ר״ גימ׳ אלקים כזה: א אל אלה אלהי אלקים ואות ״א״ גם כן רומזת לשם אלקים שהרי זה שם אחד ואות א׳ ערכה אחד. **וְכָל דְּבַשׁ** אלו ש״ך דינים כנודע מסוד השופר שאותיות ״שו״ עם יד אצבעות של הבעל תוקע הרי הרי ״שך״ ואמר **לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה** אינם לרצון לפניו. ראיתי בספר ״הגיונות לפרשת השבוע״ מהרב נחשוני שאומר שלפי דעתו נאסרו המתוק ביותר והחמוץ ביותר להדריך אותנו לבחור בדרך האמצע. כל קרבן צריך להיות מכוון לשכינה ואת השאור ואת הדבש ניתן להקריב **קָרְבַּן רֵאשִׁית** השאור בשתי הלחם והדבש בביכורים הנקראים ראשית וגם שתי הלחם נקראים ראשית כי הם ראשית המנחות. **תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה** בעזרה **וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ**. ועוד מחברים את הדומם בקרבן וזה אומרו **וְכָל קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלָח וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח**. הארי הקדוש בשער הפסוקים אומר שבעבודת הקרבנות שותפים כל הדצח״מ שהוא כידוע כנגד אבי״ע ומתקנים חו״ב זו״ן ועסמ״ב וטנת״א באופן הבא: מלח=דומם, יין שמן=צומח, הקרבן=חי והמקריב, הכהנים, הלויים ואנשי המעמד=מדבר.

הנה לכם סוד המנחה לדעת בעל ״צרור המור״ - אח״כ אמר **זאת תורת המנחה**. כדי להשלים תורת הקרבנות וללמדם סודם, ובפרט המנחה שהיא מנחה שלוחה למלך המלכים, שיש בה סודות גדולים. וצוה להדרה בשמן ולבונה, בענין שתעלה זכרונה לרצון. וכן צוה בה שלא תעשה חמץ (פס׳ י), בענין שלא יהיה בה צד חימוץ מאותו

מעול וחומץ. וגלה הטעם באומרו כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו (לעיל ב, יא), לפי שהשאור הוא מחמיץ העיסה ומפסידה. כאומרם ומי מעכב ע״י שאור שבעיסה. וכן הדבש הוא ללקיחת תענוג, והתענוגים הוא סבת גאות יצר הרע. והקרבנות הם לשבר יצה״ר ולהרחיקו, כאומרו ואת הצפוני ארחיק מעליכם (יואל ב, כ), ולכן שחיטתן בצפון, ומזה הטעם בעצמו צוה, וכל קרבן מנחתך במלח תמלח (לעיל ב, יג). כי מתנאי המנחה ראוי שתהיה מהנבחר ושיהיה בה טעם וריח, וכן בכל הקרבנות ראוי שיתן בהם מלח. והטעם, לפי שהמלח מעמדת כל הדברים ונותנת להם קיום בענין שלא יתעפשו. וכמו שצוה שלא יתנו שאור במנחה, לפי שהוא מעפש בסבת יצר הרע. כן צוה שיתנו מלח במנחה ובכל הקרבנות, אחר שהקרבן הוא מעמיד את האדם ומכפר עליו, ראוי שיתן בו מלח, אחר שמעמיד כל הדברים. הפך מהצפוני ושאור שבעיסה, שהוא סבה להחריב העולם. ובמאמר פת במלח תאכל פירשתי, כי מלח נאמר על התורה שנותנת טעם לכל הדברים. והיא נקראת ברית מלח עולם (במדבר יח, יט) שניתן לאהרן, שנאמר יורו משפטיך ליעקב (דברים לג, כ), ולכן כל הדברים צריכין טעם התורה, כדכתיב טעמו וראו כי טוב ה׳ (תהלים לד, ט), ולכן אמר וכל קרבן מנחתך במלח תמלח, שהוא טעם התורה. וזהו ולא תשבית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך (לעיל שם). באופן שעל כל קרבנך תקריב מלח התורה, ובה תדע כל הדברים ותשיג אמתתם.

פרק ג

וְאִם זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ אִם מִן הַבָּקָר הוּא מַקְרִיב אִם זָכָר אִם נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ לִפְנֵי יְדֹוָד׃(ב) וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃(ג) וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַידֹוָד אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב׃(ד) וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה׃(ה) וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי אַהֲרֹן הַמִּזְבֵּחָה עַל הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַידֹוָד׃(ו) וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַידֹוָד זָכָר אוֹ נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ׃(ז) אִם כֶּשֶׂב הוּא מַקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְדֹוָד׃(ח) וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃(ט) וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַידֹוָד חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְּמִימָה לְעֻמַּת הֶעָצָה יְסִירֶנָּה וְאֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב׃(י) וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃(יא) וְהִקְטִירוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לַידֹוָד׃(יב) וְאִם עֵז קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְדֹוָד׃(יג) וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃(יד) וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַידֹוָד אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב׃וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃(טז) וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל חֵלֶב לַידֹוָד׃(יז) חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם לֹא תֹאכֵלוּ׃

הקדמה׃ כתב כאן הרמב״ן ״ואם זבח שלמים קרבנו וגו׳ אם זכר אם נקבה״ הטעם בעולה שיהיה זכר, ובשלמים שיהיו אם זכר אם נקבה, ובחטאת שתהיה נקבה, דבר ברור הוא כי העולה כשמה, והשלמים מלשון ״וכל חפצי ישלים״ (ישעיה מד כח),

״אבנים שלימות״ (דברים כז ו) והחטאת לכפר פניו במנחה ההולכת לפניו וכבר כתבתי זה (בראשית מו א). והאשם זכר, בעבור כי החטאת בחייבי כריתות, שתשוב הנפש אל האלהים אשר נתנה, והאשם לא יבא על חיוב כרת, וכאלו הוא לריח ניחוח כעולה ושעיר הנשיא, בעבור כי הוא המולך אשר לו המשפט והלוחם מלחמות השם ועל חרבו יחיה, כדרך שעירי עבודה זרה. ע״כ. וביאור דברי קדשו לפענ״ד כך: מטרת הקרבן קובעת את מין הקרבן אם זכר או נקבה. אם הקרבן עולה אל המלכות יהיה נקבה ואם אל התפארת יהיה זכר ואם לזו״ן יהיה זכר או נקבה. ולכן, קרבן עולה שעולה לקב״ה זכר, קרבן חטאת בא לכפר פניו והפנים זו המלכות כי היא לפני כל הספירות, קרבן אשם זכר כעולה.

השלמים נשחטים בדרום המייצג את החסד וכ״כ בזוהר (ויקרא דף יא ע״א) ״רבי אבא פתח (שיר ד) עורי צפון ובאי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו, **עורי צפון**, אלין **עולות** דנשחטות בצפון, בגין דאינון מחשבות בצפוני לבא, ובאתר דדינא, בגין דמחשבה אשתכח בליליא, בזמנא דדינא אשתכח, רוח צפון מנשבא בפלגותא דליליא, כד מתערי אנשי, וכנור דדוד מנגן מאליו, ומחשבתן דבני נשא מתערי. **ובאי תימן**, אלין שלמים דנשחטין בדרום, בגין דאינון שלמא דכלא, שלמא דעלאי ודתתאי, ואלין שלימו דסטרי עלמא, שלימו דכלא מסטרא דמהימנותא. ושלמים, בגין דאינון שלמא דכלא, בעלים אכלין מנייהו ומתהניין מנייהו, דהא שלמא הוא ליה ולכל עלמא בדרגא חדא, **חטאות ואשמות** נאכלין לכהני, בגין דאינון זמינין לכפרא עלייהו, ולאעברא חובייהו, ומכל קרבני לא חביבין קמי קודשא בריך הוא כמו שלמים, בגין דאשתכח שלמא בעלאי ותתאי.

וכעת נבא בס״ד אל באור הפסוקים: **ואם זבח שלמים קרבנו** היינו קרבן העושה שלום בעולם ומשלים חפצי הכל, **אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר אם נקבה** היות ואינו בא על חטא יכול להיות זכר או נקבה **תמים** ללא מום **יקריבנו לפני ידוד** מקריבים את הקרבן אל השכינה הנקראת ״פני ד״. וכתב ״אם מן הבקר״ לרמוז שמן הבקר קודם לצאן וכו׳. בקר רומז גם כן אל החסד מצד בקר דאברהם ויש בו קצת דין כי ״פני השור אל השמאל״.

וסמך הסמיכה נצרכת היא אל המלכות הנקראת סוכת דוד הנופלת וזו בתולת ישראל שיקים אותה ד׳ ברחמיו. סמיכה רומזת לאות סמך שזו הבינה כמ״ש בהקדמת ספר הזהר מאמר אותיות דרב המנונא סבא עי״ש. סמך ע״ה גימ׳ ה׳ אלקים וט׳ אותיותיהם כי הסומך הוא ז״א והנסמך זו המלכות הנקראת אלקים רמז לדבר ״וסמך״ גימ׳ אחורי אדנות כזה: א אד אדנ אדנ-י. ואמר **ידו על ראש קרבנו** יד אלו חו״ג שהם שואבים האור מהבינה וממשיכים אותו אל נו״ה ואל היסוד ומשם למלכות שהיא ראש הקרבן **ושחטו פתח אהל מועד** פתח זו המלכות וכן אהל זו המלכות **וזרקו בני אהרן הכהנים** שהם ממידת החסד והם ממתקים **את הדם** את הדינים **על המזבח סביב** שבמלכות. וכ״כ הרב הרקאנאטי בפרשת תצוה ״דע, כי הזאת הדם לגבי מזבח הוא הקרבה למדה ההיא (למלכות) וכן טעם הקרבת החלב והאימורים כי כולם מקבלין פרס מאת המלך יתעלה ומתפרנסין משם הכחות העליונות כל אחד מן הראוי לו. ע״כ.

והקריב מזבח השלמים אשה לידוד זו העלאת מ״ן מן המלכות הנקראת אשה אל התי״ת וכך קראתי בספר מאירת עינים לר״י דמן עכו **את החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב, ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עלהן אשר על**

הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה אלו האימורים העולים לגבוה בקרבן והם הנהנים מהמעשים של בני האדם ולכן הם קרבים למזבח.

והקטירו אתו בני אהרן המזבחה על העלה אשר על העצים אשר על האש אשה ריח ניחח לידוד החלבים הנקטרים על המזבח וזו היא העלאת מ״ן שמעלה המלכות אל התפארת וכו׳ ושיעור הכתוב: מזבח=מלכות, עצים=תפארת, אש=גבורה או בינה, ריח=בינה או חכמה נחח= חכמה וכתר. שנינו במסכת זבחים (פרק ד משנה ו) ״לְשֵׁם שְׁשָׁה דְבָרִים הַזֶּבַח נִזְבָּח, לְשֵׁם זָבַח, לְשֵׁם זוֹבֵחַ, לְשֵׁם הַשֵּׁם, לְשֵׁם אִשִּׁים, לְשֵׁם רֵיחַ, לְשֵׁם נִיחוֹחַ״. ומה הפירוש בדרך סוד? הנה כתב בספר ״מאירת עינים״ לרבי יצחק דמן עכו - פרשת ויקהל - מצאתי ביד חכם משכיל, ״אשה לשם אשה״ ״ריח לשם ריח״ ״נחוח לשם נחת רוח״, כלומר ״עולה״ שהיא עולה [ממדרגה] למדריגה, ״לרצון״ שהוא המזבח, ומשם ולהלן מעלוי לעלוי. ״אשה [לשם] אשים״, שהמזבח (שם עת) [שהוא] רצון מקבל תחילה ומתערבת עם הריח, ״נחוח לשם נחת רוח״, שמשם יתברכו כולם, ומתייחד המלך בכסאו ומתברך פעליו משם, וזה ״הריח והניחוח״, נחוח שהוא כלל הריח, והריח הוא מעשה הקרבן, הזביחה לשם המיוחד שהוא האל״ף. וכאשר נשרף הבשר ונקטרו האימורים, הדברים כפי מלאכתן, העשן עולה ״לרצון״ שהוא המזבח, וכאשר נשרף הבשר [ו]יקטירו האימורים יערב האש המזבח במזבח, [ו]מן המזבח באש הגדול, וזהו ״אשים״, וכאשר יתבטל ונצוציו חוזרין להיות רוח ומתייחד אותו רוח ברוח, ובריח על האומן אשר ממנו יתי׳ כל אמון, ״נחוח״ שמתייחד עם האל״ף ועם הריח והרוח ומתאחד ברחמים, ״וזהו (ישעי׳ ס׳) בית תפארתי אפאר״, ומשם מתברכין כולם, וזה נקרא ״קרבן שמתקרב הכחות״ (אליו כאילו) [אלו באלו] דרך עלוי, מברך אותם בתוספת (מרוח) [הרוח] וגם מקרב רצון השפל ברצון העליון ע״י קרבן, וזהו שני (ויקרא ב׳) נפש כי תקריב (מנחות קד ע״ב) מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב נפשו:

ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים לידוד זכר או נקבה תמים יקריבנו למה פרט הכתוב ואם מן הצאן, הרי אין כל הבדל בהלכות בין הבקר ובין הצאן? וענו על כך בזוהר (ויקרא דף ח ע״ב) ״אם עולה קרבנו מן הבקר, אמר רבי יוסי, מאי שנא מן הבקר לעולה, ומן הצאן לעולה, ומן העוף לעולה, אי כלא חד, אמאי שנייא דא מן דא, דהא מן כלא אתעביד חד מלה, אלא מאן דאדבק ידיה לדא, מקריב מן הבקר, ואי לא יכיל מן הצאן, ואי לא יכיל מן העוף, דהא כתיב (ויקרא יד כא) ואם דל הוא ואין ידו משגת, דהא קודשא בריך הוא לא אטרח עליה דבר נש יתיר במלה דלא יכיל. ע״כ. כלומר אם אין יד המקריב משגת בקר שיביא צאן, מכאן למדנו שמי שיכול להביא בקר עדיף שיביא בקר.

אם כשב הוא מקריב את קרבנו והקריב אתו לפני ידוד הקרבן קרב אל המלכות ומייחד אותה עם הת״ת. **וסמך את ידו על ראש קרבנו ושחט אתו לפני אהל מועד וזרקו בני אהרן את דמו על המזבח סביב** כדלעיל.

והקריב מזבח השלמים אשה לידוד חלבו האליה תמימה לעמת העצה יסירנה ואת החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב, ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עלהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכלית יסירנה, והקטירו הכהן המזבחה לחם אשה לידוד.

ואם עז קרבנו והקריבו לפני ידוד, וסמך את ידו על ראשו ושחט אתו לפני אהל מועד וזרקו בני אהרן את דמו על המזבח סביב, והקריב ממנו קרבנו אשה לידוד את החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב, ואת שתי הכלית ואת החלב

אשר עלהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכלית יסירנה, והקטירם הכהן המזבחה לחם אשה לריח ניחח כל חלב לידוד, חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו.

פרק ד

(א) **וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃(ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא בִשְׁגָגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְדֹוָד אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה׃(ג) אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא פַּר בֶּן בָּקָר תָּמִים לַידֹוָד לְחַטָּאת׃(ד) וְהֵבִיא אֶת הַפָּר אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְדֹוָד וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַפָּר וְשָׁחַט אֶת הַפָּר לִפְנֵי יְדֹוָד׃(ה) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד׃(ו) וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְדֹוָד אֶת פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ׃(ז) וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְדֹוָד אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃(ח) וְאֵת כָּל חֵלֶב פַּר הַחַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה עַל הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב׃(ט) וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה׃(י) כַּאֲשֶׁר יוּרָם מִשּׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח הָעֹלָה׃(יא) וְאֶת עוֹר הַפָּר וְאֶת כָּל בְּשָׂרוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְעַל כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ וּפִרְשׁוֹ׃(יב) וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר אֶל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל עֵצִים בָּאֵשׁ עַל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף׃**

וַיְדַבֵּר יְדֹוָד המשכת גבורות אבא **אֶל מֹשֶׁה** בינה והיא **לֵאמֹר** עולה אליו. **דַּבֵּר** המשכת גבורות אימא **אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** עד נצח והוד דז״א **לֵאמֹר** וגם להם יש עליה. **נֶפֶשׁ** הבהמית הקשורה **בִּכִּי** כ׳נסת י׳שראל **תֶחֱטָא** כל חטא מפריד אלוף מעל אשת נעורים והכוונה שהחוטא יוצר ריחוק בין ז״א לנוק׳, וברמז הבא על הערוה מטיל **רע** בין **ו לה**, ואמר הכתוב שהחטא היה **בִשְׁגָגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְדֹוָד אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה** ואמר **אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא** אם הפוגם הוא בחסד דז״א זה בגלל **לְאַשְׁמַת הָעָם** כי הכהן המשיח נכלל מכל הם וכפירוש הספורנו וספר ״צרור המור״ ברם לפי הפשט הכוונה שהכהן המשיח שגג והורה לעם ועשו לפי הוראתו **וְהִקְרִיב** עליו להקריב שוב בין המלכות לתפארת **עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא** כאן מקום הפגם במלכות היא הנפגמת בראשונה והפוגם זו הנפש שהיא במלכות ולכן התיקון הוא **פַּר** שהוא במלכות כאמור ביחזקאל א׳ ״ופני השור מהשמאל״ והוא **בֶּן בָּקָר** מידתו של אברהם **תְּמִים** המשלים בין המלכות **וְלַידֹוָד** התפארת **לְחַטָּאת** לתיקון הפגם. **וְהֵבִיא אֶת הַפָּר אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד** פתח האהל זו המלכות והיא **לִפְנֵי יְדֹוָד** ואמר **וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ** אות סָמֶךְ רומזת לתשובה כך מבואר במאמר אותיות דרב המנונא סבא וכאן על החוטא להתודות ולעשות תשובה ואחר כך סומך ידו **עַל רֹאשׁ הַפָּר** ג״ר דבריאה **וְשָׁחַט אֶת הַפָּר** זה תיקון המלכות שנפגמה מהחטא שהיא **לִפְנֵי יְדֹוָד**.

כידוע החוטא פועל במעשה דיבור ומחשבה ולכן התיקון יהיה בשלושה פרצופים חיצון אמצעי ופנימי, שהם עיבור יניקה וגדלות. שלב ראשון מתן הדם מתקן את הפרצוף החיצון, עיבור, וזו בחינת המעשה. ואמר **וְלָקַח הַכֹּהֵן** איש החסד **הַמָּשִׁיחַ** שנמשח בשמן והכוונה מידת החסד מקבלת שפע מוחין מהחכמה ובמצב זה של מוחין דגדלות הוא בא לתקן את **מִדַּם הַפָּר** דם רומז לאחוריים דבינה שכעת יש להביאה למצב פנים **וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד** אל המלכות **וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם** כבר התבאר שאצבע רומז לבינה ודם אחוריים דבינה והכהן איש החסד הוא

הממשיך מהבינה אל שבעת ימי הבנין ולכן **וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים** כנגד זו״ן שהם עומדים **לִפְנֵי יְדֹוָד** אלו הפנים שהם כח״ב והמבדיל בין זו״ן ובין כח״ב זו **אֶת פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ** זו הפרסא. כשהבינה מקבלת מוחין דג״ר היא נמתקת וזה תיקון לאחוריים שלה. כעת בא לתקן גם את התבונה שהועם אורה בחטא ולכן **וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת** קרן זו המלכות אולם כאן זו תבונה כי זו קרן של **מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים** שהיא התבונה והיא **לִפְנֵי יְדֹוָד** כח״ב, הבינה נקראת **אֲשֶׁר** והיא **בְּאֹהֶל** נקראת לאה אותיות אהל **מוֹעֵד** מלשון חיבור כי הבינה מחוברת באופן תדירי אל החכמה. **וְאֵת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה** לתקן את היסוד דמלכות, כבר התבאר שמזבח העולה זו בחינת המלכות וכאן אמר שיסוד אימא מתקן את יסוד דמלכות וזה נרמז כאן במילים **אֲשֶׁר** זו הבינה המתקנת את **פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד** מלכות.

כעת בא לפרצוף אמצעי פרצוף יניקה שהוא בחינת הדיבור ואמר **וְאֶת כָּל חֶלְבּ** מילת חלב רומזת לספירת **ה**חכמה **ול״ב** נתיבות החכמה **פַּר** זו המלכות **הַחַטָּאת** שנפגמה וירדה לבי״ע ולכן צריך **יָרִים** להרים אותה עד רום המעלות על ידי וידוי **וּמִמֶּנּוּ** ועליית מ״ן **אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה עַל הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב**.

כעת בא לפרצוף פנימי פרצוף המוחין בחינת המחשבה **וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת** בחינת נצח והוד דאימא והם היועצות ומשם המוסר ייסרתו אימו דייקא **וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן** נה״י דאבא **אֲשֶׁר** בינה הפועלת עד **עַל הַכְּסָלִים** נצח והוד דמלכות **וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד** תיקון פגם הבא מלילי׳ כי טחול וכבד אלו ס״מ ולילי׳ **עַל הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה** כאן אמר יסיר ולא אמר ירים כי את הפגם הזה צריך לסלק לחלוטין על ידי תיקוני הקרבן. יסיר גימ׳ 10 הויות ה״ח וה״ג עם י׳ כוללים. **כַּאֲשֶׁר** התיקון פועל בעולמות והבינה עולה לכתר, כ אשר, שהוא **יוּרַם** רום י׳ שהרי עשרה עומקים הם, וכל התיקון נפעל מעולמות בי״ע **מִשּׁוֹר** בריאה **זֶבַח** יצירה **הַשְּׁלָמִים** עשיה **וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן** הכהן איש החסד מעלה את המ״ן **עַל מִזְבַּח הָעֹלָה** מלכות דאצילות.

כעת בא לתקן בחינה רביעית שהיא חיצוניות דחיצוניות העולמות שבה פגם החטא ואמר **וְאֶת עוֹר הַפָּר** זה בחינת חיצוניות דחיצוניות ויחד עימה נתקנות ג׳ מדרגות נוספות **וְאֶת כָּל בְּשָׂרוֹ** זו בחינת פנימיות דחיצוניות **עַל רֹאשׁוֹ** פנימי דפנימי **וְעַל כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ וּפִרְשׁוֹ** חיצון דפנימי ואמר **וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַפָּר** כל ד׳ בחינות אלו הנוצרות מעבודת הקרבן והוא מעלה אותם **אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה** מעל המלכות **אֶל מָקוֹם טָהוֹר** זו הבינה והחכמה נקראת מקום קדוש **אֶל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן** מלכות דבינה הדשן דן שה דן אלו דינים שה רומזת לשם אלקים כזה: אלף למד הי יוד מם גימ׳ ש והי׳ אלו ה׳ אותיות של הפשוט **וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל עֵצִים בָּאֵשׁ** אלו דיני הבינה **עַל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף**. הנה ראינו כיצד נתקן החטא בג׳ רבדיו. ביאלו״א.

(יג) וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְדֹוָד אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ:(יד) וְנוֹדְעָה הַחַטָּאת אֲשֶׁר חָטְאוּ עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל פַּר בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד:(טו) וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְדֹוָד וְשָׁחַט אֶת הַפָּר לִפְנֵי יְדֹוָד:(טז) וְהֵבִיא הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר אֶל אֹהֶל מוֹעֵד:(יז) וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן הַדָּם וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְדֹוָד אֶת פְּנֵי הַפָּרֹכֶת:(יח) וּמִן הַדָּם יִתֵּן עַל קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְדֹוָד אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:(יט) וְאֵת כָּל חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה:(כ) וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם:(כא) וְהוֹצִיא אֶת הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת הַפָּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת הַקָּהָל הוּא:

ואם ו=תפארת ודעת **אם** בינה דהיינו הכתוב בא לומר שלפעמים יש פגם בעולמות תפארת דעת ובינה וזה כאשר יש שגגה בהוראה לגבי עבירה שעונשה כרת (רש״י) ושגו בדבר **כל עדת ישראל ישגו** וכיצד כל עדת ישראל יכולים לשגות? **ונעלם דבר מעיני הקהל** מי הם **עיני הקהל** אלו חכמי הסנהדרין יושבי לשכת הגזית בהם שבעים דיינים והם **עיני הקהל** כי עין תרמוז לחכמה וגם ע׳ גימ׳ שבעים. והחטא לא רק בהוראה אלא **ועשו אחת מכל מצות ידוד אשר לא תעשינה ואשמו** דהיינו שהקהל חטא (הוריות ב ע״ב) לפי הוראת בית הדין **ונודעה החטאת אשר חטאו עליה** וכעת יש לתקן הפגם. ראה לקמן דברי ה**שפתי כהן** רמז נאה לתיקון חטא העגל. ידוע שעשיה זו בחינת המלכות ולפי זה נראה שהתיקון הוא במלכות, תפארת, דעת וחו״ב. **והקריבו הקהל** כל שבט בפני עצמו מביא קרבן אם שגו בע״ז **פר בן בקר לחטאת** היינו לתיקון הפגם הרוחני שנוצר בעולם וזה הוא **חטאת** מלשון (מלכים א א, כא) והייתי אני ובני שלמה חטאים״ פר מושרש במלכות כידוע ממרכבת יחזקאל **והביאו אתו לפני אהל מועד** היינו מלכות כי אהל מועד זו בחינת המלכות בעת שהיא מחוברת ליסוד הנקרא יוסף ואהל מועד גימ׳ יוסף. דע כי כל **לפני ד׳** היינו מלכות. **וסמכו** הסמך בבינה וכן התשובה בבינה ובעת הסמיכה הם **וזקני העדה** חכמה **את ידיהם על ראש הפר לפני ידוד ושחט את הפר לפני ידוד**. **והביא הכהן המשיח מדם הפר אל אהל מועד** הכהן המשיח מכניס מדם הפר לתוך הקודש את הדם **וטבל הכהן אצבעו מן הדם והזה שבע פעמים לפני ידוד את פני הפרכת** זה מתן דמים על הפרוכת שמבדילה בין הקודש ובין קודש הקדשים ולכן אין החטאת נאכלת. מתן הדמים מחבר ומייחד את הבינה עם הזי״ת כך מסביר המגיד מישרים בעבודת יום הכיפורים. **ומן הדם יתן על קרנת המזבח אשר לפני ידוד אשר באהל מועד** זה מזבח הזהב **וקרנותיו** זו התבונה **ואת כל הדם ישפך אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד** הנה חיבור בינה ומלכות. **ואת כל חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה** זה המזבח החיצון **ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עלהם הכהן ונסלח להם**

כתב הגר״א בספרו **אדרת אליהו, ועשה כאשר עשה**. מה תלמוד לומר, לכפול את ההזיות וללמד שאם חסר אחת מן המתנות לא עשה כלום. אין לי אלא מתן שבע שהן מעכבות [בכל מקום], מתן ארבע מנין, תלמוד לומר **כן יעשה לו**. **ועשה לפר**. לרבות פר יום כפורים. **כאשר עשה לפר**. לרבות פר כהן משיח. **החטאת**. לרבות שעירי עבודה זרה. יכול אף שעירי רגלים, תלמוד לומר **לו**. **וכפר**. אע״פ שלא סמך. **ונסלח**. אע״פ שלא נתן שירי הדם.

והוציא את הפר אל מחוץ למחנה ושרף אתו כאשר שרף את הפר הראשון חטאת הקהל הוא.

כתב ״רבנו בחיי״ **והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אותו לפני אהל מועד**. חטאו של אדם הראשון וחטא ישראל במדבר דומין זה לזה, לפיכך אמרו חכמי האמת כי אדם הראשון הקריב שור, ומפני זה נתעוררו במדרשם ואמרו (ויקרא רבה ה, ו) מפני מה נאמר **אל פתח אהל מועד בפר** מה שלא נאמר בקרבנות, משל לאוהבו של מלך שהביא דורון נאה למלך אמר המלך תלו אותו בפתח פלטרין כדי שידעו הכל מה דורון נאה הביא לי אוהבי.

והרב הגדול מורי רבי שלמה ז״ל (הוא הרשב״א) פירש כי הדורון הנאה הזה היא התשובה שהרי מי שנטה אחר לבו וחטא בדבר, אין דבר נאה לו כשובו בתשובה עם

אותו דבר שנטה אחריו כי אז יראה לכל שהוא מודה ועוזב וחזר בתשובה שלמה, וזה שהזכיר למעלה והביא את הפר אל פתח אהל מועד, ואמר ושחט את הפר לפני ה׳, ואמר והזה מן הדם שבע פעמים לפני ה׳, עד כאן, וכבר הזכרתי מזה בפסוק ויאכל (בראשית ג, ו):

כתוב בספר הזוהר הקדוש (ויקרא דף כ ע״א) ״**ואם כל עדת ישראל ישגו** וגו׳, כמה דאוקימנא, בהוראה דטעו בה, אבל **ואם כל עדת ישראל ישגו**, ואם כל ישראל ישגו מבעי ליה, מאי **כל עדת ישראל**, אלא אינון (כלהו) דאשתכחן בירושלם, דהא מתמן נפקא אורייתא לכל עמא, ואי אינון דהוו תמן טעאן, כל ישראל טעאן. ותנינן, דכיון דתמן טעאן, כל עמא טעאן, בגין דכלהו משכי אבתרייהו. **ונעלם דבר מעיני הקהל**, **עיני הקהל** אלין סנהדרין, אלין אינון דממנן על ישראל.

רעיא מהימנא - פקודא דא להביא קרבן, על סנהדרי גדולה שטעו, תנאין ואמוראין, שבעין סנהדרי גדולה היו, ומשה עלייהו, ושבעים סנהדרי קטנה הוו ואהרן עלייהו. ובגין דא אמרו מארי מתניתין, משה שושבינא דמלכא הוה, ודא תפארת, מתמן סנהדרי גדולה, אהרן שושבינא דמטרוניתא, ודא מלכות, ה״א, זעירא קרינן לה, כגון (בראשית כט יח) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה, ועל שמה אתקרי סנהדרי קטנה. ומתמן הוו ידעין סנהדרין שבעין לשון, דאינון שבעין פנים לתורה, דאית שבעים לשון מסטרא דמלכות הרשעה וכו׳, כלא בפרודא, הדא הוא דכתיב (שם י ה, ועי״ש פסוק לב) מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם, כלהו שבעים לשון בפרודא דא מן דא. אבל באורייתא שבעים פנים לתורה, בלשון חד, ודא יסוד, ו׳ הלכה חדא, חכמה זעירא, מלכות, שבה שבעין לשון, כחושבן סוד מן יסוד, ויסוד איהו לשון הקדש:

סוד המרכבה בשבעין קתדראין, עלייהו אתמר, **כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה**, לשון חד איהו שבעים לשון, על מדה זעירא, דחכמה זעירא, דאיהי י׳, על מדה זעירא דחכמה, תרין, תרין שפוון, דבהון דעת ותבונה, בהון אשתלימו שבעין ותרין. (ע״כ הרעיא מהימנא):

עוד כתוב בהמשך זה הזוהר: פתח רבי חייא (לאחר ששמע סודות התורה מסוחר שחי בדורו של הרשב״י. נמתיק סוד ונאמר שכל הסוחרים הנזכרים בזוהר אלו עיבורי נשמה כמ״ש האר״י הקדוש) ואמר, (דברים לא טז) ויאמר יהו״ה אל משה, הנך שוכב עם אבותיך וגו׳, תא חזי, כל זמנא דהוה משה קיים בעלמא, הוה מחי בידייהו דישראל, בגין דלא ישתכחון בחיובא קמי קודשא בריך הוא, ובגין דמשה אשתכח בינייהו, לא יהא כההוא דרא, עד דרא דייתי מלכא משיחא, דיחמו יקרא דקודשא בריך הוא כוותייהו, דאינון אתדבקו מה דלא אתדבקו דרין אחרנין. דתנינן, חמאת שפחה חדא על ימא, מה דלא חמאת עינא דיחזקאל נביאה, אי אינון אתדבקו כל כך, נשיהון דישראל כל שכן, בנייהו כל שכן, גוברין כל שכן, סנהדרין כל שכן, נשיאים כל שכן, וכל שכן נביאה עלאה מהימנא משה, דאיהו על כלא. והשתא אלין טייעי מדברא מרחשין חכמתא כל כך, כל שכן חכימי דרא, כל שכן אינון דקיימי קמיה דרבי שמעון, ואולפי מניה בכל יומא, כל שכן וכל שכן רבי שמעון, דהוא עלאה על כלא. בתר דמית משה מה כתיב, (דברים לא טז) וקם העם הזה וזנה וגו׳, כך, ווי לעלמא כד יסתלק מניה רבי שמעון, דמבועי דחכמתא יסתתמו מעלמא, ויבעי בר נש מלה דחכמתא ולא ישכח מאן דיימא, וטעאן כל עלמא באורייתא, בגין דלא ישתכח בינייהו מאן דאתער בחכמתא. על ההוא זמנא כתיב, **ואם כל עדת ישראל ישגו**, ואם ישגו באורייתא, ולא ינדעון ארחהא, במאי הוא, בגין **ונעלם דבר**

מעיני הקהל, דלא אשתכח מאן דידע לגלאה עמיקתא דאורייתא ואורחהא, ווי לאינון דרין דמשתכחי כדין בעלמא.

אמר רבי יהודה, זמין קודשא בריך הוא לגלאה רזין עמיקין דאורייתא, בזמנא דמלכא משיחא, בגין (ישעיה יא ט) דמלאה הארץ דעה את יהו״ה כמים לים מכסים, וכתיב (ירמיה לא לג) ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את יהו״ה, כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם, אמן כן יהי רצון׃

פר העלם דבר של נשיא

(כב) אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְדֹוָד אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם׃(כג) אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים׃(כד) וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה לִפְנֵי יְדֹוָד חַטָּאת הוּא׃(כה) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה׃(כו) וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ׃

אשר נשיא יחטא מדוע לא נאמר ואם נשיא יחטא? על כך עונה רבי יצחק בספר הזוהר (ויקרא כג ע״א) ״הכא אשר נשיא יחטא ודאי, בגין דלביה גס ביה, ועמא אזלין אבתריה, ואתמנון תחותוי, ועל דא אשר נשיא יחטא, כגון דעבר על מצות לא תעשה, והוא עביד חד מנייהו, ועל דא לא כתיב ביה ואם, דהא מלוי לא בספקא הוו״ כלומר בודאי שנשיא יחטא כי מעמדו הרם יכול להביאו בנקל לחטא ולכן **ועשה אחת מכל מצות ידוד אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם, או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה** וכעת שב בתשובה **והביא את קרבנו שעיר עזים זכר תמים** הסביר מרע״ה ברע״מ בזוהר (ויקרא דף כח ע״א פ׳ מצורע) ״תנאים ואמוראין, הא ודאי עולה וחטאת ואשם, תלת פקודין, אינון תלת אבהן, שלמים מטרוניתא, (ס״א אתר דאיהו תשלומין דכלא, כגוונא) אבר דאיהי תשלומין דכל אבר....והאי איהו חטאת דמעכב לעולה, (מאי טעמא), חטא איהו דכר, חטאת נוקבא, ולזמנין דהא אתבסם חטאת ואתפרש מעולה, בההוא שעיר, דאתמר (במדבר כח טו) ושעיר עזים אחד לחטאת. ע״כ. ביאר בעל הסולם שקרבן בא לקרב את המלכות לתפארת וכאן קרבן החטאת בא למתק את דיני המלכות. לא התבאר כאן מדוע שעיר ומדוע זכר? וענין זה מוסבר בהמשך המאמר ששעיר בא לכפר על דינים תקיפים. עוד מוסבר שם שהעוון שעליו צריך להביא קרבן חטאת נובע מעוונות שפוגמים בחיות נושאי הכסא. **וסמך ידו על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט את העלה לפני ידוד חטאת הוא** שנינו (זבחים ראשית פרק ה׳) ״קדשי קדשים שחיטתן בצפון״ וטעם הצפון מוסבר בספר שערי אורה - השער השישי - הספירה החמישית׃ ״וציוה בתורה כי כל קרבן שהוא בא על חטא, יהיה אותו קרבן נשחט בצפון, וכן הוא אומר׃ ושחט אותו על ירך המזבח צפונה (ויקרא א, יא). והקרבן הנשחט בצפון בא על החטאים שאדם חוטא, בין שיהיה יחיד או ציבור. כגון, פר ושעיר של יום הכיפורים, וכגון פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים, וכגון זבחי שלמי ציבור ואשמות, וכגון חטאת הציבור והיחיד, כל אלו נשחטין בצפון. ואם תאמר׃ הרי שלמי ציבור, ואינם על חטא ולא אשם? דע שהוקשו לחטאת, זהו שאמר הכתוב׃ שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים (שם כג, יט). אבל שלמי יחיד והתודה ואיל נזיר והבכור והמעשר והפסח, כל אלו אינן מוכרחים להישחט בצפון אלא שחיטתן בכל מקום בעזרה, וטעם כל זה מבואר. ולפי שהקרבנות הם כופר לאדם מן הפגיעה, כמו שכתוב ׳ונזבחה לה׳ אלהינו פן יפגענו בדבר או בחרב׳ (שמות ה, ג) ואלו

המינים של פורענות הם בצפון, לפיכך ציווה י״י יתברך כל קרבן שהוא בא על חטא, יישחט בצפון. ובעזרת השם באלו הדברים עדיין נודיעך עיקרים גדולים בטעמי הקרבנות. ולפי שמידת שם אלהים הוא סוד הדין עומדת בצפון, נשחטין הקרבנות הבאים על החטא בצפון, והסוד: זבחי אלהים (תהלים נא, יט). והבן זה מאוד:

ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנת מזבח העלה ואת דמו ישפך אל יסוד מזבח העלה, ואת כל חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו.

נראה שפגם הנשיא הוא בבינה ולכן פתחה התורה במילה **אשר** הרומזת לבינה ואמרה **נשיא** כי מן הבינה נשפעים ה׳ חסדים לתפארת ונשיא גימ׳ ה״פ חסד ואמרה התורה **יחטא** דהיינו שנפגמה הבינה וכעת נחסר השפע לתפארת כי **ועשה אחת מכל מצות ידוד אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם** שגג הנשיא במצוות ל״ת הפוגמת במלכות **או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה** וכעת שב **והביא את קרבנו שעיר עזים זכר תמים** כעת בא לתקן את הפגם של התפארת ולכן הקרבן זכר שהוא בתפארת והוא שעיר כי הפגם בבינה **וסמך** כבר אמרנו שסמך היינו הבינה **ידו על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט את העלה לפני ידוד חטאת הוא** השחיטה בצפון כי היא מידת הדין וכתוב חטאת הוא כאן קרי וכתיב זהים להורות כי הפגם בתפארת. **ולקח הכהן** מידת החסד **מדם** דם הוא אחוריים של הבינה **החטאת באצבעו** אצבע היינו בינה **ונתן על קרנת מזבח העלה ואת דמו ישפך אל יסוד מזבח העלה, ואת כל חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו** כעת נמתקים המלכות התפארת והבינה מפגם חטא שגגת הנשיא.

(כז) וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה מֵעַם הָאָרֶץ בַּעֲשֹׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְדֹוָד אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁם:(כח) אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא:(כט) וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעֹלָה:(ל) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ:(לא) וְאֶת כָּל חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מֵעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַידֹוָד וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ:(לב) וְאִם כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה:(לג) וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה:(לד) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ:(לה) וְאֶת כָּל חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב הַכֶּשֶׂב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֹתָם הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְדֹוָד וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ:

ואם נפש אחת תחטא החטא עושה פגם בנפש ולכן התיקון הוא במלכות ואמר **בשגגה** כי על עבירה במזיד אין קרבן כי החוטא בידיעתו פוגם בדעת ואמר **מעם הארץ** אלו האחוזים במלכות **בעשתה אחת ממצות ידוד אשר לא תעשינה ואשם** ושב מעצמו **או הודע אליו חטאתו אשר חטא** וכעת רוצה לשוב **והביא קרבנו שעירת עזים** כי השעיר מורה על הדינים שהתאחזו במלכות בגלל החטא וכעת בא לתקן את המלכות שתהיה **תמימה** והקרבן מתקן אותה. ובהיות שהפגם במלכות שהיא **נקבה** כן הקרבן **על חטאתו אשר חטא**.

כדי לתקן את הפגם יש לחזור בתשובה וזה נרמז במילת **וסמך** כי אות סמך מורה על הבינה שהיא התשובה **את ידו על ראש החטאת** והוא חושב שהפלת השיערה לרצפה

כדי לשוחטה זה תיקון על סקילה, ואחיזת הצואר שלה זה תיקון לחנק, השיחטה זה תיקון להרג והשריפה שלה זה תיקון לשריפה (הרמב״ן בראשית ספר ויקרא) **ושחט את החטאת במקום העלה** היינו בצפון. צד צפון מורה על הדין ועל יצר הרע הנקרא צפוני שממנו בא החטא.

ולקח הכהן הכהן איש החסד מעביר את העוון ועושה שלום בין ז״א לנוק׳ והוא לוקח **מדמה** דם אלו אחוריים של שם אהיה כי החוטא גרם לכך והתיקון הוא במתן הדם על קרנות המזבח **באצבעו** עיין ערך אצבע שזו הבינה **ונתן על קרנת מזבח העלה** מזבח העולה הוא בחינת מלכות וקרן אתריה ידיע שזו מלכות, ברם קרן המזבח יהיה כתר דמלכות כי במזבח החיבור לקרקע הוא מלכות דמלכות, היסוד הוא יסוד דמלכות וכו׳. **ואת כל דמה ישפך אל יסוד המזבח.**

כאמור מתן דמים מתקן את פגם הבינה וכעת תיקון החכמה **ואת כל חלבה** חלב מורה על חׄכמה ול״ב נתיבות היוצאים ממנה **יסיר כאשר הוסר חלב מעל זבח השלמים** וזה תיקון החכמה **והקטיר הכהן המזבחה** זה תיקון המלכות שנפגמה מחסרון החכמה שהרי אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות ורוח זו פוגמת בחכמה שבו ובחכמה הכללית וכעת הקטרת החלב עולה **לריח ניחח** לחו״ב **לידוד** אריך ועתיק ואז **וכפר עליו הכהן ונסלח לו** הסליחה בבינה.

ואם כבש כבש רומז לתפארת או ליסוד של המלכות שנפגמו. שעיר זה עשיו שהיה איש שעיר וכבש זה יעקב שנאמר עליו ״ואת הכבשים הפריד יעקב״ ואמר **יביא קרבנו לחטאת נקבה** שם הפגם במלכות ולכן נקבה **תמימה** ויעקב היה איש תם **יביאנה** על ידי הקרבן הוא מביא את המלכות למצב של פב״פ עם התפארת.

וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר ישחט את העלה, ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנת מזבח העלה ואת כל דמה ישפך אל יסוד המזבח, ואת כל חלבה יסיר כאשר יוסר חלב הכשב מזבח השלמים והקטיר הכהן אתם המזבחה על אשי ידוד וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו כדלעיל.

פרק ה

(א) וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ:(ב) אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דָּבָר טָמֵא אוֹ בְנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם:(ג) אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם:(ד) אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבֻעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה:(ה) וְהָיָה כִי יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ:(ו) וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַידוָד עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן הַצֹּאן כִּשְׂבָּה אוֹ שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ:(ז) וְאִם לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה לַידוָד אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה:(ח) וְהֵבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשֹׁנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל:(ט) וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא:(י) וְאֶת הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ:(יא) וְאִם לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִוא:(יב) וֶהֱבִיאָהּ אֶל הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מְמֶנָּה מְלוֹא קֻמְצוֹ

אֶת אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְדֹוָד חַטָּאת הִוא׃(יג) וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה׃

ונפש כאמור החטאים באים מהנפש ושם הפגם במקום הנקרא **כי** כ׳נסת י׳שראל ובגלל החטא **תחטא** המלכות חסרה מן השפע והתורה מפרטת את סוגי החטא׃

ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד ונשא עונו. או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם. או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו והוא ידע ואשם. או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו והוא ידע ואשם לאחת מאלה. והיה כי יאשם לאחת מאלה והתודה אשר חטא עליה מלמד שהשב טעון וידוי. (עיין רמב׳ן שכתב שאין זה הסדר). **והביא את אשמו לידוד** הקרבנות הם לשם המיוחד ומטרתם לייחד את המלכות שנפגמה עם התפארת **על חטאתו אשר חטא** והקרבן הוא **נקבה** תיקון המלכות **מן הצאן כשבה או שעירת עזים** עיין כבש ושעיר ולענ״ד נראה שהם נו״ה והם תיקון למלכות **לחטאת** שנחסר אורה **וכפר עליו הכהן מחטאתו. ואם לא תגיע ידו די שה והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים או שני בני יונה** שגם הם בחינת נו״ה **לידוד** לייחד קוב״ה ושכינתי׳ **אחד לחטאת** תיקון למלכות **ואחד לעלה** תיקון התפארת. **והביא אתם אל הכהן** איש החסד ובחסד יכופר עוון (רקאנטי) **והקריב את אשר לחטאת ראשונה** מתחיל מלמטה למעלה **ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל. והזה מדם החטאת על קיר המזבח** כאן לא נותן על קרנות המזבח אלא על קיר המזבח **והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח חטאת הוא. ואת השני יעשה עלה** תיקון התפארת הנקראת **כמשפט** משפט עמודא דאמצעיתא **וכפר עליו הכהן מחטאתו אשר חטא ונסלח לו. ואם לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני יונה והביא את קרבנו אשר חטא עשירת האפה סלת** תיקון המלכות יכול להיות אף בסולת כי סולת גימ׳ מלכות והיא הספירה העשירית **לחטאת** וזה תיקון המלכות שנפגמה **לא ישים עליה שמן** המשכת החכמה **ולא יתן עליה לבנה** נראה שכאן ה״לבנה״ זו הבינה המקבלת את ל״ב נ׳תיבות ה׳חכמה וטעמה מר להורות לנו שקשה להשיג את החכמה וצריך להתייגע קשות כדי להשיג את החכמה. ומסיים **כי חטאת הוא** כתוב הוא וקרינן היא להורות על הפגם שנוצר והוא ריחוק בין ז״א לנוק׳. **והביאה אל הכהן** איש החסד **וקמץ** אין קמץ אלא חכמה **הכהן ממנה מלוא קמצו** היינו חכמה שבחסד והענף היוצא מזה שהכהן צריך להדריך את החוטא שלא ישוב על קיאו **את אזכרתה והקטיר המזבחה על אשי ידוד חטאת הוא, וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו והיתה לכהן כמנחה.**

(יד) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃(טו) נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְדֹוָד וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַידֹוָד אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם׃(טז) וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם וְאֶת חֲמִישִׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יְכַפֵּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ׃

וידבר חו״ג **דידוד** אבא נמשכים **אל משה** בינה והיא **לאמר** עולה אליו. **נפש** כאמור החטאים באים מהנפש והפגם הוא במלכות הנקראת **כי** כ׳נסת י׳שראל **תמעל מעל** ושפחה יורשת גבירתה **וחטאה בשגגה מקדשי ידוד** המלכות חסרה מן השפע האלקי וכעת בא לתקן **והביא את אשמו לידוד** לשם המיוחד **איל** זכר **תמים** תמים מורה על

התפארת **מן הצאן בערכך כסף שקלים בשקל הקדש לאשם ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסף עליו** המועל משלם קרן וחומש וסודו מבואר ברע״מ ויקרא דף כ״ד ע״ב והובאו דבריו ברמ״ז בפירושו על זוהר ויקרא ״המועל בהקדש צריך להביא קרן וחומש, הה״ד (ה, טז) ואת חמישיתו יוסף עליו. קרן, ו׳. חומש דיליה ה׳. ודא (יהושע ו, ה) קרן היובל. קרן דהוה במצחיה, דההוא פר דהקריב אדם הראשון האי איהו עקרא דכל קרבניא, הקרן קיימת לו לעולם הבא, ופירות דיליה בעלמא דין ודא ה׳ ה׳. ע״כ.

והנה ביאור הרב, ״המועל בהקדש, מזל״ן שה״ס יסוד אבא שבתוך יסוד אימא שה״ס קרן היובל, הנכנס בתוך זעיר עד דעתו או עד ת״ת שלו, והיינו ו׳, שכל יסוד סתמו ו׳, וגם זעיר הוא ו׳ בכללות, ודעת או ת״ת שלו הוא ו׳ בפרטות. חומש דיליה ה׳, היא הנוק׳ שלו:

וכעת יאירו הפסוקים נמצאנו למדים שה**קרן** תיקון לתפארת וה**חומש** תיקון למלכות ולזה אמר **ונתן אתו** את ו היינו המלכות הנקראת אל ו׳ שה״ס התפארת והכסף ניתן **לכהן** איש החסד **והכהן יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו**.

(יז) וְאִם נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְדֹוָד אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא יָדָע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ:(יח) וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגִגָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדָע וְנִסְלַח לוֹ:(יט) אָשָׁם הוּא אָשֹׁם הוּא לַידֹוָד:

ואם נפש כאמור הנפש היא מקור החטא והפגם שלה מגיע אל המלכות הנקראת **כי** כ׳נסת י׳שראל והמלכות **תחטא** חסר מאור שפעה וכל זה בגלל **ועשתה אחת מכל מצות ידוד אשר לא תעשינה** חטא אלא **ולא ידע** לא ברור לו שחטא **ואשם ונשא עונו**. **והביא איל** זכר שהוא בתפארת **תמים** מורה על התפארת **מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע ונסלח לו. אשם הוא אשם אשם לידוד.**

(כ) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:(כא) נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּידֹוָד וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ:(כב) אוֹ מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שָׁקֶר עַל אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָּהֶנָּה:(כג) וְהָיָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ אוֹ אֶת הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא:(כד) אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יִשָּׁבַע עָלָיו לַשָּׁקֶר וְשִׁלַּם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשְׁתָיו יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ:(כה) וְאֶת אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַידֹוָד אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל הַכֹּהֵן:(כו) וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְדֹוָד וְנִסְלַח לוֹ עַל אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָּהּ:

וידבר ידוד אל משה לאמר, נפש החטא בא מן הנפש והפגם פועל במלכות הנקראת **כי** כ׳נסת י׳שראל **תחטא** וכעת המלכות חסרה וזה הוא **ומעלה מעל בידוד** היינו שהמלכות מתרחקת ממקומה והקלי׳ יורש את מקומה ר״ל וזה בגלל החטאים הבאים **וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו, או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה האדם לחטא בהנה, והיה כי יחטא ואשם** וכעת הוא שב וזה הוא **והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא, או מכל אשר**

ישבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו היינו תשלום קרן שמתקן את התפארת **וחמשתיו יסף עליו** שזה תיקון המלכות **לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו** קרן וחומש ניתנים לבעלים ולא לכהן **ואת אשמו יביא לידוד** לשם המיוחד **איל** זכר תפארת **תמים** כבר כתבנו שתמים הוא בתפארת **מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן, וכפר עליו הכהן** איש החסד והתיקון פועל במלכות שהיא **לפני ידוד** שנאמר ״וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ד״ הרי שהמלכות שהיא השלחן היא לפני ד׳ **ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה** הסליחה היא בבינה והתיקון מגיע עד לבינה וכן לחכמה והכתר. רמז: ונסלח לו לו גימ׳ לאה שהיא בבינה. גם ידוע שהמכוונים בברכת סלח לנו מכוונים בהויה בניקוד צירי שהיא בבינה.

צו

פרק ו

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃(ב) צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ׃(ג) וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ׃(ד) וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת הַדֶּשֶׁן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר׃(ה) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃(ו) אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה.

וידבר בא הדיבור מאין סוף יתעלה שמו הוא **יהו״ה אל משה** בינה **לאמר** והבינה מתעלה על ידי כך. ובא הדיבור, שאלו גבורות עתיק כי כי אותיות ידבר מורות על גבורות, דיבר האיש, והם גימ׳ גבורה, **צו** מלשון צותא וחיבור אל **את אהרן** חסד דז״א **ואת בניו** חסד דנוק׳ שגם הם **לאמר** יעלו עם הבינה. ואמר **זאת תורת העלה** כאן נקבע שקרבן העולה הוא במלכות כי היא נקראת זאת ואמר **הוא העלה** יש כאן קרי וכתיב ושניהם נחוצים כי כעת המלכות מחוברת לתפארת כי היא עולה אליו ולכן היא נקבה וכשהיא מחוברת עם הזכר היא נקראת בלשון זכר הוא **על מוקדה** אלו דיני הזכר שהם נשפעים אליה ביסוד ולכן מוקדה ע״ה גימ׳ יסוד שהוא **על המזבח** המלכות וזו היא הבחינה הנקראת **כל** יסוד **הלילה** מלכות, היסוד נקרא **עד** והוא מחבר בין **הבקר** החסד ובין **ואש המזבח** המלכות והמלכות **תוקד בו** תוקד גימ׳ מלכות דוד וזו מלהטת את היסוד הנקרא ״ו״ ולכן תוקד בו היינו שהמלכות מחוברת אל היסוד. כעת באה מידת החסד למתק את דיני המלכות ולכן **ולבש הכהן** חסד המתפשט עד היסוד וברמז הכהן גימ׳ יסוד **מדו** אלו חגתנ״ה שכל אחד מהם כולל י״ס גימ׳ מדו וכשהם נכללים ביסוד הם **בד** שש ספירות והם נשפעות כעת אל המלכות **ומכנסי בד** הם נכנסים לו״ק דמלכות ולכן אמר **ילבש על בשרו** הם מלבישים על המלכות **והרים את הדשן** אלו סיגי זוהמת החטאים מיום קודם **אשר תאכל האש** שנבררו **את העלה** מהמלכות **על המזבח** ואמר **ושמו אצל המזבח** מרחיק אותם מאחיזתם במלכות. וכעת בא לתקן את הסיגים הנ״ל. **ופשט את בגדיו** שהם לבושי האצילות **ולבש בגדים אחרים** של עולם הבריאה **והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה** מחוץ למלכות דאצילות **אל מקום טהור** אמרנו שטהור הוא בבינה וקדוש הוא בחכמה ולכן יהיה הבאור בבינה דבריאה **והאש על המזבח תוקד בו** היינו חיבור תדירי של יסוד ומלכות **לא תכבה** לא תתבטל עבודת הייחוד הזה. ואמר **וביער עליה**

הכהן זו מידת החסד הנשפעת למלכות דרך **עצים** התפארת **בבקר בבקר** כי הבקר נקרא חסד **וערך עליה העולה** זו המלכות העולה ממקומה להתחבר בתפארת ובבינה **והקטיר עליה חלבי** חלבי זו החכמה ח' חכמה ל"ב אלו ל"ב נתיבות חכמה והיא כידוע בחינת אות "י" ראשונה של שם וכעת הכל מחובר ומקושר חכמה עם בינה ותפארת עם מלכות והם **השלמים** שלמים באורות וכלים. עד כאן דובר באור היושר אולם יש גם את אור העיגולים המקיים את העולמות ללא התחשבות במעשי בני אדם ועל זה אמר **אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה**. אור העיגולים יוצא באור דנפש בלבד וזו נקראת אש ודין ומזבח ואמר שהיא לא תכבה כלומר לא תתבטל. בילאו"א.

(ז) וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְדֹוָד אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ:(ח) וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַידֹוָד:(ט) וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדֹשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ:(י) לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם:(יא) כָּל זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חָק עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְדֹוָד כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃

וְזֹאת זו"ן שזה **תּוֹרַת** זעיר **הַמִּנְחָה** נוק' כי היא מעלה מ"ן עד י"ג תיקו"ד גימ' "חה" **הַקְרֵב אֹתָהּ** את הנוק' **בְּנֵי אַהֲרֹן** חסד דנוק' **לִפְנֵי יְדֹוָד** אלו אורות ז"א **אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ** ג"ר דנוק' כי פנים מורה על ג"ר ואורות נח"י **וְהֵרִים מִמֶּנּוּ** כעת הנוק' מחוברת כאמור אל ז"א ולכן נחשב שהיא זכר והם מעלים מ"ן ועליית המ"ן היא מכתר דנוק' ולכן כתוב **בְּקֻמְצוֹ** הקומץ מורה על הכתר שניקודו קמץ **מִסֹּלֶת** סולת גימ' מלכות שהיא **הַמִּנְחָה** מעלה מ"ן כאמור **וּמִשַּׁמְנָהּ** אלו המוחין דזו"ן **וְאֵת כָּל** ייחוד זו"ן **הַלְּבֹנָה** הלבונה זו בינה המתפשטת עד הוד והיא הנקראת **אֲשֶׁר** והיא **עַל הַמִּנְחָה** המלכות, עליית המ"ן מורידה מ"ד ולזה אמר **וְהִקְטִיר** ההקטרה זו ירידת השפע אל **הַמִּזְבֵּחַ** והיא מעלה שוב מ"ן אל **רֵיחַ** התפארת שהוא בחינת החוטם ומשם אל **נִיחֹחַ** הבינה שהרי ניחח גימ' זו ס"ג והבינה מעלה **אַזְכָּרָתָהּ** מיסוד שלה מ"ן אל **לַידֹוָד** החכמה. ומיתרת השפע **וְהַנּוֹתֶרֶת** זה הנותר **מִמֶּנָּה** מעליית המ"ן **יֹאכְלוּ אַהֲרֹן** חסד דז"א מקבל שפעו **וּבָנָיו** חסד דנוק' **מַצּוֹת** מצה גימ' ע"ב ס"ג וכן גימ' "מ מלכות" כלומר מוחין דמלכות ולכן **תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדֹשׁ** מחנה לויה זו העזרה כי **בַּחֲצַר** גימ' "זו העזרה" (על פי בעל הטורים) וידוע שעזרת נשים אורך קל"ה אמה על קל"ה אמה וזה גימ' מצה והחצר זו בחינת המלכות הנקראת **אֹהֶל מוֹעֵד** שם **יֹאכְלוּהָ** שפעם. **לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ** אסור לאפות את המנחה חמץ מחשש אחיזת הקלי' כי המנחה היא בחינת מצה שמורה לבעלה **חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם** והיא קודש ואמר **כָּל זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חָק עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְדֹוָד כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ.**

(יב) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:(יג) זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַידֹוָד בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ עֶשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעָרֶב:(יד) עַל מַחֲבַת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה מֻרְבֶּכֶת תְּבִיאֶנָּה תֵּפִינֵי מִנְחַת פִּתִּים תַּקְרִיב רֵיחַ נִיחֹחַ לַידֹוָד:(טו) וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חָק עוֹלָם לַידֹוָד כָּלִיל תֻּקְטָר:(טז) וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל׃

וידבר אלו המשכת חו"ג **ידוד** דאבא **אל משה** לאימא והיא **לאמר** עולה אליו. **זה** במילת זה מובן תפקיד הקרבן כי מילת זה הינה כתובת רוחנית לספירת היסוד

הנקרא (שבת קנ״ב ע״א) ״משים שלו׳ם בבי׳ת״ ועושה שלום בין הקב״ה והשכינה ולכן נקרא **קרבן** שהוא מקרב את המלכות שיש בה שם ב״ן לתפארת ועשיית שלום זו מידת **אהרן ובניו** אהרן שהוא כה״ג הוא אחוז בג״ר הנקראים **אשר** ואילו בניו במידת החסד שהיא ראשית הבנין **יקריבו לידוד ביום המשח אתו** וזה הוא **אתו** את זו המלכות ואות ו=תפארת **עשירת** זו המלכות שהיא עשירת לעשר ספירות והיא מתייחדת עם התפארת וזה שילוב הוי״ה אדנות כמנין **האפה** והיא נבנית לקומה שלימה וזה הוא **סלת** כי מלכות גימ׳ **סולת** ומילת מנחה מורה על הגבורות הבונים אותה **תמיד** כלומר תמיד יש לבנות ולהקימה **מחציתה בבקר** מצד ה׳ חסדים **ומחציתה בערב** מצד ה׳ גבורות.

על מחבת בשמן תעשה השמן רומז למוחין של ג״ר וזה הוא **מרבכת** המל׳ נקראת בת ואותיות **מרכ** הן ג״ר כיצד? כ=כ׳תר ר=ראשית חכמה מ= תבונה כי היא מלבישה על נהי״ם דבינה **תביאנה** תביא את המלכות שהיא **נ** כפופה והיא ה׳ אחרונה שבשם להתחבר בבעלה וזה הוא **תפיני** תפ זו המלכות תורה שבעל פה הנקרא **תלמוד** גימ׳ תפ ואותיות יני אלו הז״ת שיש בה י״ס גימ׳ יני **מנחת פתים** זו המלכות הנקראת פת ונקראת ים **תקריב** אותה **ריח ניחח לידוד** שתעלה מי״ן ותתייחד עם חו״ב. **והכהן המשיח תחתיו מבניו** ביום כיהונו **יעשה אתה חק עולם לידוד כליל תקטר**. **וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל**.

כתוב בזוהר ויקרא דף לא ע״א: אמר רבי שמעון, כתיב **זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהו״ה**, תא חזי, חייבי עלמא גרמין ליה לקודשא בריך הוא, לאסתלקא מכנסת ישראל, הדא הוא דכתיב, (משלי טז כח) איש תהפוכות ישלח מדון, ונרגן מפריד אלוף, מאן הוא אלוף, דא קודשא בריך הוא, (דאיהו אלופו של עולם) כמה דאת אמר (ירמיה ג ד) אלוף נעורי אתה, ואינון (חייבי) מפרישין לזאת מזה דאיהו שלמא דביתא ואינון זווגא חדא. אתא אהרן קדישא ובנוי, ועל ידייהו מתקרבין תרוייהו, ואזדווג זה בזאת, הדא הוא דכתיב (ויקרא טז ב) ב[]זאת יבא אהרן אל הקדש, זה קרבן אהרן ובניו, ואינון מזווגי למלכא קדישא עלאה במטרוניתא, ועל ידייהו מתברכאן עלאין ותתאין, ומשתכחין ברכאן בכלהו עלמין, ואשתכח כלא חד בלא פירודא. ואי תימא אמאי לא כתיב זאת קרבן, לקרבא זאת לאתריה, לאו הכי, דהא כהנא מעילא קא שרי לאייתאה זווגא לה לכנסת ישראל, עד דמטי להאי זה, לאזדווגא בזאת, ולקרבא לון כחדא, ובגין כך כהנא אשלים קרבנא, וקריב זווגא, זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

והנה פירוש הרמ״ז לזוהר זה: ת״ח חייבי וכו׳, נפקא ליה זה מדכתיב **זה קרבן**, שסודו קרבת המדות אל ה׳ כנז״ל דף ה׳ א׳ (קכב), ומדאצטריך לצוות כן לאהרן שמע מינה שלא היה קירוב למעלה בין המשפיע למקבל, דהיינו קב״ה מכנסת ישראל. הה״ד איש וגו׳, שהוא פסוק בלתי הבנה, והכוונה שכל עוד שאדם נאמן לה׳ וקיים בקיום תורתו מגביר צד הקדושה על הסטרא אחרא שהחיצונים נכנעים לקדושה כעבד תחת אדוניו, אבל כשהוא מתהפך מדעת לדעת פעם עושה מצוה ופעם עבירה, אז נולד מדון בין הקדושה לקליפה, שבכח עבירות היא מתאמצת להכחיש פמלייא של מעלה, וזהו ישלח מדון, ר״ל בכללות העולמות, כי פעם תגבר הקדושה ופעם הטומאה, אבל סופו להתהפך עד לשמים, עד ישית (תהלים עג, ט) בשמים פיהם, וכמ״ש (דברים א, כז) ותרגנו באהליכם, ואז גורם פירוד עצמי בקדושה. ולזה אמר מאן הוא אלוף וכו׳, הוא זעיר שהוא אדון ובעל של המלכות כדמייתי קרא.

אבל צריך להבין למה אינו מפרש ממי מפריד האלוף. אבל הענין הוא כי אלוף הוא א״ל פ״ו, פי׳ א״ל אלקי״ם שהוא זעיר הכולל חו״ג, אבל לפי שהגבורות שלו הן מתוקות הלכך שם א״ל בא מפורש ושם אלקי״ם ברמז המספר, כי הגבורות שבו (הן מתוקות) טפלות לחסדים והחוטא מכניס הפירוד בעצמו של זעיר, וזהו מפריד אלוף, פי׳ החו״ג שהם מיוחדים בזעיר הוא מפריד אותם וממילא יש פירוד בין זו״ן. ואינון חייבין מפרישין וכו׳, ילמדנו דעת שאעפ״י שהעוונות פוגמים אפילו באי״א וכנזכר פרשת בלק קפ״ה א׳, מכל מקום אין פירוד בשלש העליונות (נ״א העולמות) חלילה דהא כתיב (בראשית ב, י) ונהר יוצא מעדן, דלא פסיק לעלמין קכג), אבל הפירוד הוא במדות זו״ן שהם נקראים עולם המורגש, כי או״א הם עולם המושכל והם סתומים כנודע אבל זו״ן הם מגולים ונודעים. ולכן הזכירם בשם זה וזאת, להסביר הטעם בטעמו כי הם במקום הגילוי דהיינו זה וזאת. וגם בה יש בחינות זכר ונקבה ממש, מה שאין כן למעלה שנקראים עלמא דדכורא, והם רחמים ואין תוקף בגבורות אי׳ עד שתצרכנה אל מיתוק. (זה) אבל למטה זה דאיהו זעיר ביסודו הוא שלמא דביתא, שהוא ממתיק גבורותיה בחסדיו. ואינון זווגא חדא, כלומר (נ״א כאמור) שבהם ניכרת בחי׳ זווג שאו״א כחדא שריין קכד), ולכן לא יש ביניהם, מה שאין כן בזו״ן שהם זווג כאיש ואשתו מוחלקים זה מזה.

אתא אהרן קדישא וכו׳, ירצה שהם בסגולת שרשם הוקבעו לצנורות השפע שהם מסוגלים לתיקון העולמות. מתקרבין תרווייהו, פי׳ שגם שבעוון הדור יהיה ח״ו פירוד ביניהם מחמת מסך החטא, הם מסירים ההבדל ההוא ומקריבים נוק׳ לזעיר וגם מזווגים אותם. הה״ד בזאת יבא, שמלת בזאת מיותרת, לרמוז שזו היא סגולתו להעלות את המלכות אל הקדש ואחר כך לזווגם. והוא הרמוז בפסוק זה קרבן, ולכן הקדים פסוק בזאת יבא אל פסוקנו הקודם לו. למלכא קדישא עלאה, הוא זווג ישראל ורחל (נ״א ולאה) קכה), שאז ישראל מושפע מאו״א עילאין ולכן נקרא מלכא עילאה, לאפוקי זווג יעקב, וגם רחל מקבלת מישסו״ת ואינה תלויה בו ועל כן נקראת מטרוניתא. ועל ידייהו של הכהנים, מתברכאן עלאין ותתאין, או״א וזו״ן, ומשתכחין וכו׳, פי׳ שאינו כמו שהוא עכשיו שאחרי התפלות מתעלים המוחין, אלא תמיד הם פנים בפנים והשפע נמצא תמיד (נ״א תדיר) בכל העולמות אפילו בעולם העשיה. ואשתכח כלא חד, ד׳ פרצופי או״א וזו״ן בלי פירוד, שמד׳ פרצופים נעשים ח׳ קכו), או״א ישסו״ת ישראל ולאה יעקב ורחל, ואז הם ד׳ אותיות הוי״ה בשלימות וה׳ אחד ומיוחד.

ואי תימא אמאי וכו׳, ר״ל כיון שאין מלת זה מוסבת לשם הקרבן, שאם כן תהיה מיותרת ואינה רומזת אלא אל המדה שיקריב אהרן, ולפי האמת תחילת יחודו והקרבתו היא המלכות שהכהנים מעלים ומקריבים אותה למעלה, אם כן הי״ל זאת קרבן, וגם כי לפי הפשט יהיה נראה זר, אינו כך שהרי נמצאו כמה מלות משמשות זכר ונקבה, והרי מלה זו משמשת לזכר ולנקבה וכמו שכתב בספר השרשים בשרש זה, ע״ע. וכל שכן שכבר מצינו (טז, ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר, וצריך שיאמרו הפשטנים בזאת העבודה כנמצא במקום אחר והכא נמי לא שנא. ועל הכל זאת הוא קאי על שם המנחה. ועוד שהיא עשירית האיפה ואם כן הי״ל זאת. ועוד שזו מצוה תדירה לכל יום לכהן גדול ופרטיות לכל כהן ליום התחלת חינוכו, ואם כן היה נראה שיזהירם במה שהוא התחלת הכל, לקרבא זאת לאתריה, שזהו עיקר הכל.

כהנא מעילא קא שרי וכו׳, ירצה ענין העלאת המלכות אינו ענין פרטי לכהן גדול אלא הוא מסור לכל אדם ולכל כהן המקריב, וכמ״ש (א, ב) אדם כי יקריב מכם וגו׳, ורק ביום הכפורים שהכל נעשה ע״י כהן גדול מזהירו על ההתחלה הראשונה. אי נמי שאני קרבן בהמ״ה שסודו שם ב״ן שהוא העולה ממטה, אבל מנחת חביתין שהיא פרטית לכהן גדול ששרשו בחכמה, סגולתה להמשיך אור ישר מחכמה עד יסוד הנקרא ח״י שהוא ח׳כמה י׳סוד, ומקור החיים הוא בחכמה, וידוע ששם א״ל הוא בחכמה כנז״ל בדף זה קכז), אל נהירו דחכמתא, ומחכמה עד יסוד ח׳ מדרגות ועולים ח׳ פעמים א״ל רמ״ח וח׳ כולליהם שביסוד גי׳ אהר״ן. אי נמי ח׳ פעמים ל״ב דהיינו ל״ב נתיבות חכמה. ע״כ.

ציונים לפירוש הרמ״ז: (קכב) עמ׳ כב. (קכג) אדרא זוטא רצ, ב: (קכד) אדרא זוטא רצ, ב. (קכה) בע״ח של״א פ״א ועוד. (קכו) בע״ח שי״ט פ״ט: (קכז) גם בזוהר לך לך צד, א.

כתב הרקאנטי זללה״ה: **זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבה ליי׳** וגו׳. בעבור כי הכהן המכפר צריך להתכפר קודם וקרבנו כליל שנאמר **וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל** מה שאין כן במנחת ישראל שנאמר **והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו** שהכהנים אוכלין והבעלים מתכפרים חלף עבודתם כי באכילתם יזכו משלחן החסד אחרי קבלת מדת הדין חלקה ותהיה הכפרה שלימה במדת החסד ובמדת הדין ולא תהיה מקטרגת וישפיעו ברכה לעולם. אמנם הכהנים שהם למעלה ותחלת הבנין קרבנם כליל:

(יז) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל משֶׁה לֵּאמֹר:(יח) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יְדֹוָד קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא:(יט) הַכֹּהֵן הַמְחַטֵּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדֹשׁ תֵּאָכֵל בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד:(כ) כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלָיו תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ:(כא) וּכְלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם בִּכְלִי נְחשֶׁת בֻּשָּׁלָה וּמֹרַק וְשֻׁטַּף בַּמָּיִם:(כב) כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא:(כג) וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף:

וידבר אלו חו״ג **דידוד** אבא הנמשכים אל **משה** הבינה והיא **לאמר** עולה אליו. **דבר** אלו ההלכות הקשות של דיני הקרבנות **אל אהרן ואל בניו לאמר** לאמר היינו לשבח אותם שזכו לכל זה, אשרי עין ראתה כל אלה. **זאת** כלומר מטרת הקרבנות לייחד את המלכות הנקראת בכל מקום זאת עם הת״ת הנקראת תורה שבכתב **ותורת החטאת** מורה שהמלכות חסרה מן השפע הראוי לה. **במקום אשר תשחט העלה** היינו בצפון **תשחט החטאת לפני ידוד** היינו המלכות היא הנקראת לפני ד׳ מתוך כוונה לייחדה עם הת״ת **קדש קדשים הוא** קרי היא כתיב הוא והיינו כאשר המלכות מחוברת לת״ת היא נעשית כמוהו. **הכהן המחטא אתה יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד** אהל מועד גימ׳ יוסף אם כן **חצר אהל מועד** רומז לתפארת שבו שם הוי״ה והנה הוי״ה באי״ת ב״ש מצפ״ץ גימ׳ **בחצר**. **כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליה תכבס במקום קדש, וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים, כל זכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא** כתב כאן הרקאנטי ז״ל בבאורו על התורה ״כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליה תכבס במקום

קדוש וכלי חרש אשר תבושל בו ישבר וגו. בעבור כי החטאת בא לכפר פניו על החטא ולרצות מדת הדין ושם עלוייו על כן הנוגע בו יקדש להיות כמוה ולכבס בגדים כי צריך להסיר הטומאה ע״י המים העליונים. ואמרו רבותינו ז״ל אשר יזה ולא שכבר הוזה שאם ניתז מדמה על הבגד לאחר הזאה אין הבגד טעון כביסה כי לאחר מצותה נטלה מדת הדין חלקה ועולתה קפצה פיה ואין שם טומאה. וכלי חרס טעון שבירה ואינו יוצא מידי דפנו רק ע״י כבשנות וטעם הדבר תבין מפסוק יתן כעפר חרבו (ישעיה מא׳ ב׳) ובמאמר רז״ל שהקדוש ברוך הוא טובל באש והמשכיל יבין׃

פרק ז

וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃(ב) בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחֲטוּ אֶת הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת הָאָשָׁם וְאֶת דָּמוֹ יִזְרֹק עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃(ג) וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יַקְרִיב מִמֶּנּוּ אֵת הָאַלְיָה וְאֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב׃(ד) וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃(ה) וְהִקְטִיר אֹתָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה לַיהוָה אָשָׁם הוּא׃(ו) כָּל זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ יֵאָכֵל קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃(ז) כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יְכַפֶּר בּוֹ לוֹ יִהְיֶה׃(ח) וְהַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֶת עֹלַת אִישׁ עוֹר הָעֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה׃(ט) וְכָל מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל נַעֲשָׂה בַּמַּרְחֶשֶׁת וְעַל מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִּהְיֶה׃(י) וְכָל מִנְחָה בְלוּלָה בַּשֶּׁמֶן וַחֲרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו׃

וזאת היינו זו״ן **תורת האשם קדש קדשים הוא** לשון זכר תיקון לעבירות בביטול מצוות עשה ולכן הקרבן הוא מין זכר. **במקום אשר ישחטו את העלה ישחטו את האשם** היינו בצפון למתק מידת הדין ולרמוז שיצר הרע הנקרא (סוכה נ״ב ע״א) צפוני ממנו באה העבירה **ואת דמו** כבר אמרנו שדם זו ספירת הבינה שהפכה פניה לאחור, אחוריים של בינה כזה׃ א אה אהי אהיה גימ׳ דם **יזרק על המזבח סביב** המזבח זו המלכות. **ואת כל חלבו** חלב רומז לחכמה חלב קרי ביה ח לב היינו ח׳כמה ל״ב נתיבות **יקריב ממנו את האליה ואת החלב המכסה את הקרב. ואת שתי הכלית** אלו ספירות נו״ה **ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכלית יסירנה, והקטיר אתם הכהן המזבחה אשה לידוד אשם הוא**

כל זכר בכהנים יאכלנו דוקא זכרים והקרבן זכר לתקן את התפארת **במקום קדוש יאכל קדש קדשים הוא.**

כחטאת כאשם תורה אחת להם הכהן אשר יכפר בו לו יהיה

והכהן המקריב את עלת איש עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה כתב בילקוט ראובני - ערכים - ערך אליהו ״ידוע במדרש, דבר אחד מהאיל (שעלה לעולה במקום יצחק אע״ה) לא יצא לבטלה. מעורו נעשה אזור לאליהו, לז״א, והכה״ן, הוא אליהו, המקריב את עולת איש, כי יצחק פרחה נשמתו ונכנס באיל וכו׳ הרי גם העולה בעצמו הוא איש, עור העולה אשר הקריב לכהן, צדקות אברהם, לו יהיה לאליהו, שעשה לו אזור ואבנט ממנו, כדאית׳ במדרש ודו״ק. א״להים י״ראה ל״ו ה״ישה ר״ת אלי׳ ואף דאלי׳ לא נולד עדין, מזליה הוי תמן כי אליהו הקריב והשטן דחף האיל.

כתב בספר שפתי כהן **והכהן המקריב את עולת איש** וגו׳. לפי הפשט לפי שהחטאת היו אוכלים אותה שנאמר הכהן המחטא אותה יאכלנה, וכן האשם נאמר כל זכר בכהנים יאכל אותה, אבל העולה כולה כליל אין לו בה חלק לזה נתן לו העור, שכן נאמר לו זה יהיה לך מקודש הקדשים מן האש, רצה לומר הדבר שהוא כולו נשרף

באש שהיא העולה נתן לו בה חלק שהוא העור, ולמה העור לומר שהרהור גדול מן המעשה, שהרי החטאת שהיא באה על המעשה היתה נאכלת, והעולה שבאה על הרהור היה להם בה השארות, ולזה אמר את עולת איש, והלא גם עולת ציבור העור היה לכהנים, למה נאמר איש, לומר לאיש המקריב, ולהודיעו גודל חטאו כדי שלא יקל בעיניו ולא יבוא לידי הרהור, ואם בא לו שום הרהור יפנה להרהור של תורה, כמו שהיה דוד המלך ע״ה עושה שנאמר (תהלים קי״ט, קי״ב) נטיתי לבי לעשות חוקיך וגו׳, והרהור כזה הוא העומד לפני המקום, שהרי ספר תורה נכתב על העור, והספרים נקשרים בעור, ויש לו השארות.

וכל מנחה אשר תאפה בתנור וכל נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב אתה לו תהיה, וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו.

(יא) וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יַקְרִיב לַיהוָה׃(יב) אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן׃(יג) עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו׃(יד) וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל קָרְבָּן תְּרוּמָה לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה׃(טו) וּבְשַׂר זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר׃(טז) וְאִם נֶדֶר אוֹ נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת זִבְחוֹ יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל׃(יז) וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף׃(יח) וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא׃(יט) וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר׃(כ) וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃(כא) וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַּע בְּכָל טָמֵא בְּטֻמְאַת אָדָם אוֹ בִּבְהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּכָל שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ.

עיין ערך קרבן שלמים[1], דיני קרבן שלמים[2] ושלמים[3]. ומעתה תובן הפרשה: **וזאת** נקט כאן ו זאת וכבר ידעת מה פירוש זאת שהיא המלכות ואות ו׳ זו התפארת וזו

---

[1] **ואם זבח שלמים קרבנו** היינו קרבן העושה שלום בעולם ומשלים חפצי הכל, **אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר אם נקבה** היות ואינו בא על חטא יכול להיות זכר או נקבה **תמים** ללא מום **יקריבנו לפני ידוד** מקריבים את הקרבן אל השכינה הנקראת ״פני ד״. וכתב ״אם מן הבקר״ לרמוז שמן הבקר קודם לצאן וכו׳. בקר רומז גם כן אל החסד מצד בקר דאברהם ויש בו קצת דין כי ״פני השור אל השמאל״.

וסמך הסמיכה נצרכת היא אל המלכות הנקראת סוכת דוד הנפלת וזו בתולת ישראל שיקים אותה ד׳ ברחמיו. סמיכה רומזת לאות סמך שזו הבינה. סמך ע״ה גימ׳ ה׳ אלקים וט׳ אותיותיהם כי הסומך הוא ז״א והנסמך זו המלכות הנקראת אלקים. ואמר **ידו על ראש קרבנו** יד אלו חו״ג שהם שואבים האור מהבינה וממשיכים אותו אל נו״ה ואל היסוד ומשם למלכות שהיא ראש הקרבן **ושחטו פתח אהל מועד** פתח זו המלכות וכן אהל זו המלכות **וזרקו בני אהרן הכהנים** שהם ממידת החסד והם ממתקים **את הדם** את הדינים **על המזבח סביב** שבמלכות. וכ״כ הרב הרקאנאטי בפרשת תצוה ״דע, כי הזאת הדם לגבי מזבח הוא הקרבה למדה ההיא (למלכות) וכן טעם הקרבת החלב והאימורים כי כולם מקבלין פרס מאת המלך יתעלה ומתפרנסין משם הכחות העליונות כל אחד מן הראוי לו. ע״כ.

והקריב מזבח השלמים אשה לידוד זו העלאת מ״ן מן המלכות הנקראת אשה אל הת״ת וכך קראתי בספר מאירת עינים לר״י דמן עכו **את החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב, ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עלהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה** אלו האימורים העולים לגבוה בקרבן והם הנהנים מהמעשים של בני האדם ולכן הם קרבים למזבח.

והקטירו אתו בני אהרן המזבחה על העלה אשר על העצים אשר על האש אשה ריח ניחח לידוד החלבים הנקטרים על המזבח וזו היא העלאת מ״ן שמעלה המלכות אל התפארת וכו׳ ושיעור הכתוב: מזבח= מלכות, עצים=תפארת, אש=גבורה או בינה, ריח=בינה או חכמה נחח= חכמה וכתר.

תמצית קרבן שלמים כמ״ש הרמ״ק בפרדס שמילת **שלמים** מורה על ייחוד זו״ן וזה הוא **תורת זבח** כי תורה תפארת וזבח מלכות וביחד הם **השלמים והם מתחברים לבינה וזה הוא** אשר יקריב לידוד **כי שם ד׳ זו התפארת ואות ל׳ היא מגדל הפורח באויר המחובר עם התפארת. והביאור הוא שהבינה סוככת על בניה בזכות קרבן השלמים. ומעתה תבין למה קרבן שלמים נאכל ביום ובלילה.**

---

[2] **דבר אל בני ישראל** הדיבור קשה כלומר אלו ההלכות הקשות של הקרבנות **לאמר** אבל תשבח אותם ותאמר להם אשריכם שזכיתם לכל זה. **המקריב** זה הבא לייחד קוב״ה ושכינ׳ הנקראת את והיא בחינת זבח עם התפארת על ידי היסוד **שלמיו** הנקרא שלום **לידוד** ז״א הרי שעליו **יביא את קרבנו לידוד מזבח שלמיו** כאמור.

ידיו חו״ג שלו **תביאינה** מעלים את הקרבן שלו למלכות הנקראת את והיא הנקראת **אשי** אש **לידוד** ז״א **את החלב** זו החכמה כי חלב קרי ביה ח לב היינו ח׳כמה ול״ב נתיבות היוצאים ממנה **על החזה** כי החכמה מתפשטת לתפארת הנקרא חזה **יביאנו** יעלה את החכמה אל המלכות היינו יביא נו זו המלכות שעליה נאמר ״סומך ד׳ לכל ה **נו** פלים״ ואמר הקב״ה אני מקים אותה **את החזה להניף אתו תנופה לפני ידוד** כאמור זו המלכות שהיא לפני ד׳.

והקטיר הכהן איש החסד הוא המקשר בין המקריב והמזבח שזו המלכות **את החלב המזבחה** ה מזבח ה היינו אל המלכות שהיא ה שניה ונקראת מזבח ומשם אל הבינה שהיא ה׳ ראשונה **והיה** יש כאן שם ד׳ אלא שהז״ת שולט על הג״ר כי הקרבן בא מלמטה למעלה לייחד המידות ומכל מקום זכר שולט על נקבה וזה מורה על רחמים **החזה** שאלו החג״ת **לאהרן** חסד **ולבניו** שהם גבורה ותפארת החשובים בניו.

ואת שוק הימין שזו ספירת הנצח **תתנו תרומה לכהן** תעלו אותה אל החסד שהיא מעליה בקו חח״ן **מזבחי שלמיכם** אלו התו״מ וזו כוונת הרקאנטי כאן באמרו ״ואת שוק הימין תתנו תרומה לכהן מזבחי שלמיכם. הטעם הוא להעלות הענף לשרשו וכבר ידעת סוד שוק הימין לכהן והבן זה. זו היא העלאמת מ״ן מהמקריב דרך הכהן אל השכינה.

הכהן **המקריב את דם השלמים** זו הבינה **ואת החלב** זו החכמה **מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה**. זו העלאמת מ״ן מהכהן אל חו״ב ומשם אל עתיק ואריך עד רום המעלות ומשם יורד שפע מ״ד ולזה אמר **כי** זו כ׳נסת י׳שראל הנקראת את היא עלתה אל החזה היינו מקום החג״ת ולכן היא נקראת **התנופה** ה תנו פה היינו ה׳ בתראה קבלה תנ״ה אורות והיא הנקראת פה **ואת שוק התרומה** זו שוק הימין ונקראת כאן שוק התרומה כי היא מתרוממת בעת נתינתה לכהן כאמור הנצח עולה לחסד **לקחתי מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם ואתן אתם לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל**

זאת זאת היא המלכות שהביאה **משחת** מ״ד הנמשכים מג״ר והם יורדים אל **אהרן** החסד **ומשחת בניו** וכן אל הגבורה והתפארת **מאשי ידוד** אלו המ״ד שירדו **ביום הקריב אתם לכהן לידוד**.

אשר צוה ידוד לתת להם ביום משחו אתם מאת בני ישראל חקת עולם לדרתם.

זאת התורה זאת זו השכינה התורה זו התפארת וזו כוונת הקרבנות **לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים** כפי שהתבארו.

---

[3] כתב בספר פרדס רמונים - שער כג פרק כא - שלמים פי׳ הרשב״י ע״ה בר״מ (פנחס דף רנ״ו) שהמלכות נקרא שלמים מטעם שהיא משלמת לחשבון ע״ס והיא משלמת לחשבון ד׳ אותיות שבשם והיא משלמת את הת״ת להיותו נק׳ שלום כדכתיב זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם (בראשית ה ב). אתתא פלגא דגופא הוי. ובזהר פ׳ ויקרא (דף י״ב ע״ב) פי׳ הרשב״י ע״ה וז״ל ושלמים אחידן במצות עשה ובמל״ת בהאי סטרא ובהאי סטרא, וע״ד איקרי שלמים. ורזא דמלה ויעקב איש תם כתרגומו גבר שלים, שלים לעילא שלים לתתא עכ״ל. ולפי הנראה מדבריו כי הת״ת נק׳ שלמים מפני שהוא עושה שלום בין החסד והגבורה. אמנם נדקדק לשון המאמר שאמר תם כתרגומו שלים ושלים פי׳ שלם. ושלם לא יצדק אלא השלם מכל הצדדים, אם מצד שלא תחסר נקבתו, ואם מצד שצריך שיהיה בעל הקצוות שאל״כ לא יקרא שלם כדפי׳ בשער המכריעין בפרק ז׳. ונמצא שבלשון שלמים נכלל היותו כולל ההכרעה וג״כ יחודו עם השכינה שהיא חציו כדפי׳. ועוד כי עיקר ההכרעה הוא ע״י יחודו עם המלכות. מטעם כי החסד מים קר ולח, והאש גבורה חם ויבש, והת״ת רוח חם ולח מיחד החסד והגבורה מצד ההפוך האחד שהוא משוה החום מצד הגבורה והלחות מצד החסד. אמנם היבשות והקרירות לא יתיחדו אם לא ע״י המלכות שהוא העפר קר ויבש, ועל ידה ישתוו הקרירות שמצד יסוד המים חסד, והיבשות שמצד יסוד האש גבורה, כדפירשנו בשער המכריעין. וע״י כך יוכרח שאין הת״ת מכריע בעצם אם לא ע״י המלכות בהיותה מתיחדת עמו. ועתה לא יקרא הת״ת שלמים לבדו, ולא המלכות לבדה, אלא בהיותם מיוחדים. ובזה יובן לשון רבים שני שלומות, שלם מצד הרוח, שלם מצד העפר. ובזה נדע חילוק שבין שלום לשון יחיד שהוא הת״ת לבדו, ובין שלמים לשון רבים ת״ת ומלכות:

כתב בספר קהלת יעקב - ערך של - שלמים התפארת נקרא שלמים שמייחד החסד וגבורה וכל הו׳ קצוות, וכן מייחד בינה ומלכות בסוד ויעקב איש תם זוהר ויקרא (י״ב ע״ב), ומבואר שנקרא בהיותו מתייחד עם הנוקבא, וכן שלמים גימטריא יעקב ורחל, שהם סוד זעיר ונוקבא:

שלמים בחינת מלכות דאיהו שלימו שיהו״ה בכל דרגא ודרגא רעיא מהימנא פנחס רנ״ו ע״ב, הטעם כי בחינת שלמים הוא כאשר נשלמו החסדים עם הגבורות ונתכללו הגבורות בחסדים, ה׳ גבורות מנצפ״ך וה׳ הויות ה׳ חסדים ועשר כוללים גימטריא שלמים, וכל זה במלכות, גם אלהים דיודין וק״ך צירופים גימטריא שלמים:

וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃(כג) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא תֹאכֵלוּ׃(כד) וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ׃(כה) כִּי כָּל אֹכֵל חֵלֶב מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיב מִמֶּנָּה אִשֶּׁה לַידֹוָד וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מֵעַמֶּיהָ׃(כו) וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה׃(כז) כָּל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל כָּל דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃

וידבר חו״ג **דידוד** אבא נמשכים **אל משה** בינה והיא **לאמר** עולה אליו. **דבר אל בני ישראל** דיבור קשה ואלו ההלכות הקשות שיש באיסור אכילת חלב והניקור אבל **לאמר** כלומר תרומם אותם בכך שלגויים לא נאסר חלב ולכם נאסר מפאת חשיבותכם ומעלתכם.

כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו בטעם האיסור כתב הציוני סוף פ׳ צו ״כל חלב שור וכשב וגו׳. על דרך רודפי הפשט והמתחכמים בטבע הדבר מפורסם לטבעיים החלב הוא קר יותר מן הראוי ומפסיד העיכול ומשנה ומשבש תכונת הטבע אף כי הוא מטמטם את הלב ויאטם להגיע אל מעלת האנושית אשר זה כל האדם. (הג״ה) וטעם היתר חלב החיה ע״ד הפשטנים אינו קרב לגבוה והאוכל ממנו אין משתמש בפת בג המלך אמנם יש מקובלים שכתבו הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ומכאן ואילך בבהמה׃ וזהו אדם כי יקריב מכם ומ״מ מכם ממש. וזהו מבקרך ומצאנך. והאריכו בסוד הקרבנות הרבה. ולפי דבריהם לא יבא לעולם בגלגול חיה ע״כ אין מקריבין מהם וע״כ חלבם מותר אמנם ע״ד זה חלב בהמה והדם מושב הנשמה לפיכך קרומי המוח אסורין כי שם משכן הנשמה. עכ״ל׃

ובעל הקבלה כתב סוד באסור חלב ודם כי זה היה דרך הכופרים מעודם. ואל עבודת אלקים אחרים מלאו ידם יש מגן גבוריהו מאדם. ויש כענן בקר חסדם. ויתכן עוד בסבת אסור חלב ודם בגלל זה בעבור היותם מיוחדים לעבודות המזבח מכל הקרבנות. וכן היה נכון לאסור רק בבהמה. ובעניין הדם האריך בעל המורה ויאמר כי ידוע אשר הנאכל ישוב בגוף האוכל והיו לבשר אחד. ואם יאכל דם בהמה אשר הוא נפשה יתערב מדמה ויהיו לאחדים להיותו בלתי צריך עיכול. לא כבשר אשר טרם יתערב ישתנה בעיכולו מתולדת הבהמה אבל הדם תכף בהכנסו יתערב בנפש השכלית ויוליד בלבו עובי וגסות וישוב שכלו חומרי ויתעדר מהשיג אמתיות אשר היא תכלית הכוונה הנודעה בהוויתו. וכן אין ראוי שתאכל נפש את נפש ויתערב כח הנפש הנכרתת בנפש הקיימה. ובהלקחה אל השם אשר נתנה לא תוכל לשוב אל מעלתה מפני אבקות בהמות אשר בה המכבדת אותה מבלתי יכולת לעלות דוגמא אבן השואבת את הקש הנה התבאר הפסדו הגדול ולכן התמיד התורה באזהרתו וכן יש בו ריח ע״ז. ובעבור היות האדם מתאוה לתחבולות ולשגעונות. ויבא לידי הפסד אמונות. ריחקה התורה הקדושה. תורה צוה לנו משה מורשה׃

כתב הרקאנאטי בבאורו על התורה בטעם איסור החלב ״תא חזי כולא אתעביד ברזא דמהימנותא לאסתפקא דא ודא ולאסתלקא לעילא מאן דאיצטריך עד אין סוף. <בוא וראה הכל נעשה בסוד האמונה להספיק זה לזה ולהעלות למעלה מה שנצרך עד אין סוף>. בכאן מוכיח בפירוש כי העשן והחלבים והמנחות מתעלין למדת הדין לרוות צמאונה והטעם כי הם מטמטמין את הלב שנאמר ונטמתם בם. ולפיכך מתרבה החלב באכילה ושתייה כי הוא חלקו וכדי שלא להדבק בצד שמאל אמרה תורה **כל חלב וכל דם לא תאכלו**. ראיה לזה דברי רז״ל שאמרו חלב טמא אינו סותם רוצה לומר אינו מגין בפני הפורענות שאינו מצד ימין המגין כמגן אברהם.

אכילת חלב ודם עושה פגם בבינה והנה כתב הרב בשער ההקדמות - דף נב עמוד א – ״אהיה דההי״ן, פשוטו ד׳ אותיות, ובמלויו י׳ אותיות, ובמלוי מיליו כ״ה אותיות, והכולל, הכל (בסך הכל 40 אותיות) בגימטריא חל״ב. (א״ש, גם אהיה ברבועו עולה ד״ם, וזהו סוד מה שאמר הכתוב, כל חלב וכל דם לא תאכלו.

ובספר שער הגלגולים - הקדמה יז – חוזר על ענין זה שהפגם הוא בבינה ״דע, כי המצות כלם, יש בהם זכרים ונקבות בין במצות עשה בין במצות לא תעשה ואמנם אין לך אבר מרמ״ח אברי נשמות אדם הא׳, שאינו כלול מבשר וגידים ועצמות כנודע, ואמנם הבשר והעצמות הם מצות עשה שבאבר ההוא, והגידים הם מל״ת. ולקמן יתבאר בעהי״ת שאין הגידים אלו שבכללות האברים, כאותם הגידים האחרים שמספרם שס״ה גידים כנודע לקמן בע״ה. וא״ל, כי שרש מחצב נשמתו, היא באבר הכתף השמאלי של אדה״ר, מבחי׳ פרצוף לאה העומדת שם מאחוריו. ומספר המצות אשר באבר הזה הנקרא כתף שמאלי, הם י״א מצות עשה, כמנין ו״ה, שהם ב׳ אותיות אחרונות של ההוי״ה. והם בגימטריא כתף באופן זה הנקרא הכאה, כיצד, תכה ויו״ו פעמים ה״י, הם ש״ל, ויו״ו פעמים ה״י הם ק״ף, הרי תק״י, תסיר מהם י״א כמספר ו״ה, ישאר עם הכללות ת״ק, כמנין כתף. ואמנם מספר מצות ל״ת שבאבר הכתף הם ט״ו, כמנין שני אותיות הראשונות של הוי״ה שהם י״ה, וכמ״ש חז״ל י״ה עם שמי שס״ה, ו״ה עם זכרי רמ״ח. וגם שני אותיות אלו הם בגימטריא כתף, באופן זה, יו״ד פעמים ה״י, הם, ש׳. יו״ד פעמים ה״ה, הם ר׳. הרי ת״ק, כמנין כתף. ואמנם עשר מצות ל״ת, הרמוזים באות י׳, הם זכרים. וה׳ הנשארים, הנרמזים באות ה׳ ראשונה, הם נקבות. והשש מצות עשה הרמוזים באות ו׳, הם זכרים. וה׳ הנרמזים באות ה׳ אחרונה, הם נקבות: והנה העשר מצות ל״ת הזכרים, לא קבלתים ממורי ז״ל, ואלו הם השאר החמשה מצות לא תעשה הנקבות, שבאות ה׳ ראשונה, הם אלו, א׳, לא תרצח, ובכללה שלא להלבין פני חברו ברבים, דאזיל סומקא ואתי חוורא, והרי הוא כאלו שופך דמים. ב׳, לא תגנובו, שהוא אזהרת ממון. ג׳, לא תבשל גדי בחלב אמו. ד׳, לא תאכל חלב. ה׳, לא תאכל דם.

הטעם הפשוט באיסור כתוב בספר השל״ה הקדוש - פרשת צו ״שֹׁלֵא לֶאֱכֹל כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם (ויקרא ג, יז). זֶה לְשׁוֹן הָרַב הַנְּזָכָר לְעֵיל (טעמי מצות) לֹא תַעֲשֶׂה סִימַן ע״ט: [טַעֲמֵי מִצְוֹת אֵלּוּ], לְפִי שֶׁשְּׁנֵיהֶם כֹּחוֹ [וְאוֹנוֹ שֶׁל יֵצֶר הָרָע, וְהַמַּאֲכָל אֶמְצַע בֵּין הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, אִם הַמַּאֲכָל עָב יְטַמְטֵם הַשֵּׂכֶל וְיֶחֱלֶה הַנֶּפֶשׁ, לְכָךְ ׳וְכָל דָּם לֹא תֹאכֵלוּ׳ (ויקרא ז, כו), שֶׁהֵם כַּפָּרָה תְּמוּרַת חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ, נִמְצָא שֶׁאוֹכֵל חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ. וְיֵשׁ הֶפְרֵשׁ בֵּין דָּם שֶׁהַנֶּפֶשׁ יוֹצְאָה בּוֹ שֶׁיּוֹצֵא בְּקִלּוּחַ, וְהַמַּאֲכָל הַשָּׁמֵן יֶעֱרַב לַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית, לְהָכִי כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם לֹא תֹאכֵלוּ, עכ״ל]. כָּאן חָסֵר, וְכָךְ נִמְצָא וְכָךְ הָיָה, וַחֲבָל עַל דְּאָבְדִין פֹּה אֵיזֶה דַּפִּים וְלֹא מִשְׁתַּכַּח״.

וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלהו הנה אין טעם במצוה והטעם הוא לצרף בהן בני אדם וכ״כ בספר עבודת הקודש - חלק ב פרק ג ״וכן נראה ממשמעות כל אמרת אלוה צרופה והם ז״ל על כלל המצות אמרו. וכזה אמרו במדרש שוחר טוב אמר רב לא נתן הקב״ה את המצות לישראל אלא כדי לצרף אותם שנאמר אמרת יי׳ צרופה, הרי כל דבריהם מכוונים על כלל המצות לא קצתם כדעת הרב, ועוד שאפילו חלקיהם כוון בהם לתועלת הנפש שהיא ההצלחה האחרונה, והוא אמרם בויקרא רבה פרשת שמיני אמר רבי ברכיה בשם רבי יצחק אריסטוון, עתיד הקב״ה לעשות לעבדיו הצדיקים לעתיד לבא, וכל מי שלא אכל נבלות בעולם הזה זוכה לראותו לעולם הבא, הדא הוא דכתיב וחלב נבלה וחלב

טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו, בשביל שתאכלו ממנה לעתיד לבא, לפיכך משה מזהיר לישראל ואומר להם זאת החיה אשר תאכלו עד כאן.

כי כל אכל חלב מן הבהמה אשר יקריב ממנה אשה לידוד ונכרתה הנפש האכלת מעמיה הטעם בדרך סוד הוסבר לעיל על ידי הציוני והרקאנטי שהחלב עולה לגבוה והוא קרב למידת הדין ואסור לאכול מזון המלך.

וכל דם לא תאכלו בכל מושבתיכם לעוף ולבהמה, כל נפש אשר תאכל כל דם ונכרתה הנפש ההוא מעמיה עיין ונכרתה הנפש ההיא מעמיה. כתב הרב הארי הקדוש בספר לקוטי תורה - פרשת ויקרא ״כל חלב וכל דם לא תאכלו **כבר הודעתיך בדרוש פרצוף לאה כי אין יניקה לחיצונים רק מסיומי קצוות שבז״א ובכח׳ יניקת ישמעאל מאברהם מזרוע ימין דז״א מסיומו והוא בחינת חלב הטמא דנוגה ויניקת עשו מיצחק זרוע שמאלי דז״א בסיומו בחי׳ דם טמא בסוד הוא אדום ומאכלו אדום ולבושו אדום וכל ענינו דם לכן נאסר חלב ודם אבל בהקרב לגבוה יוכלל נוגה בקדושה ולא ינקו משם והבן.**

כתב בספר הליקוטים פ׳ אחרי מות - **כל חלב וכל דם לא** וכו׳. דע, כי כבר הודעתיך בדרוש פרצוף לאה, כי אין יניקה לחיצונים, רק מסיומי הקצוות שבז״א. והנה יניקת ישמעאל מאברהם, זרוע ימינו דז״א בסיומו, והוא בחינת חלב הטמא דנוגה, ויניקת עשו מיצחק זרוע שמאלי דז״א, בסיום בחינת דם טמא, בסוד הוא אדום, ומאכלו אדום ולבושו אדום, וכל ענינו אדום, ולכן נאסר חלב ודם. אבל בהקרבתו לגבוה, יוכלל הנוגה ג״כ בקדושה, ולא ינקו משם. והבן:

כתב רבי מרדכי הכהן זללה״ה בספרו שפתי כהן - **וידבר ה׳ אל משה לאמר וגו׳ כל חלב שור** וגו׳. הפסיק בפרשה זו, כי פרשה של מעלה היא פרשת שלמים ופרשה שלאחריה גם כן היא פרשת שלמים, שאמר וידבר ה׳ אל משה דבר אל בני ישראל המקריב את זבח שלמיו וגו׳, ולמה הפסיק בפרשת חלב, ואולי לזה נהגו סופרים שלא לעשותה פרשה, וסימן בידם חלבמו סגרו (תהלים י״ז, י׳), לפי שאין כאן מקומה. או נאמר לפי שהוא מענין שלמים, שבא לומר הואיל והחלב הוא חלק במזבח אין מן הראוי לאוכלו כדלקמיה, ואינה פרשה בפני עצמו, ועוד שאיסור החלב כבר נאמר בפרשת ויקרא (ג׳, י״ז), אמר חוקת עולם לדורותיכם כל חלב וכל דם לא תאכלו, אם כן למה חזר ושנאו כאן, יכולים לומר על צד הדוחק, לפי שקרבן השלמים אין למזבח בו חלק כי אם החלב והדם, לזה בא להזהיר ולומר שמכל הקרבנות הקרבן החביב הוא קרבן שלמים ואין לו בו חלק כי אם החלב והדם, והואיל והוא חביב אצל המזבח אין מן הראוי לאוכלו, ולזה אמר כל חלב שור וכבש ועז, שמאלו בא קרבן שלמים, כמו שאמר בפרשת ויקרא (ג׳, א׳--י״ב), שאמר ואם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הוא מקריב וגו׳, ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים, ואם מן העז קרבנו וגו׳, לזה אין מן הראוי לאוכלו, כי אינו ראוי לאדם אלא למזבח, ואפילו הנאה היה מן הראוי לאוסרו אלא דחסה תורה על ממונם של ישראל, ולזה אמר חלב נבילה וחלב טריפה יעשה וגו׳, והוא הדין כל חלב ואפילו של הכשרה, ומה שאמר חלב נבילה וחלב טריפה, כדי לומר ואכול לא תאכלוהו, שאם אוכלו לוקה שתים משום חלבו ומשום נבילה, או משום טריפה, כמו שאמרו בגמרא (עיין זבחים ע׳.) אמרה תורה יבוא איסור חלב ויחול על איסור נבילה או איסור טריפה:

(כח) וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃(כט) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמַּקְרִיב אֶת זֶבַח שְׁלָמָיו לַידוָד יָבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ לַידוָד מִזֶּבַח שְׁלָמָיו׃(ל) יָדָיו תְּבִיאֶינָה אֵת אִשֵּׁי יְדוָד אֶת הַחֵלֶב עַל הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֵת הֶחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדוָד׃(לא) וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַחֵלֶב הַמִּזְבֵּחָה וְהָיָה הֶחָזֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו׃(לב) וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין תִּתְּנוּ תְרוּמָה לַכֹּהֵן מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם׃(לג) הַמַּקְרִיב אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִּהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה׃(לד) כִּי אֶת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה לָקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם וָאֶתְּנֵם אֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחָק עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃(לה) זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו מֵאִשֵּׁי יְדוָד בְּיוֹם הִקְרִיב אֹתָם לְכַהֵן לַידוָד׃(לו) אֲשֶׁר צִוָּה יְדוָד לָתֵת לָהֶם בְּיוֹם מָשְׁחוֹ אֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם׃(לז) זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים׃(לח) אֲשֶׁר צִוָּה יְדוָד אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי בְּיוֹם צַוֹּתוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת קָרְבְּנֵיהֶם לַידוָד בְּמִדְבַּר סִינָי׃

וידבר חו״ג **דידוד** אבא נמשכים **אל משה** בינה והיא **לאמר** עולה אליו. ר״ת פסוק זה ואל מי.

דבר אל בני ישראל הדיבור קשה כלומר אלו ההלכות הקשות של הקרבנות **לאמר** אבל תשבח אותם ותאמר להם אשריכם שזכיתם לכל זה. **המקריב** זה הבא לייחד קוב״ה ושכינ׳ הנקראת **את** והיא בחינת **זבח** עם התפארת על ידי היסוד **שלמיו** הנקרא שלום **לידוד** ז״א הרי שעליו **יביא את קרבנו לידוד מזבח שלמיו** כאמור. **ידיו** חו״ג שלו **תביאינה** מעלים את הקרבן שלו למלכות הנקראת את והיא הנקראת **אשי** אש **לידוד** ז״א **את החלב** זו החכמה כי חלב קרי ביה ח לב היינו ח׳כמה ול״ב נתיבות היוצאים ממנה **על החזה** כי החכמה מתפשטת לתפארת הנקרא חזה **יביאנו** יעלה את החכמה אל המלכות היינו יביא נו זו המלכות שעליה נאמר ״סומך ד׳ לכל ה **נו** פלים״ ואמר הקב״ה אני מקים אותה **את החזה להניף אתו תנופה לפני ידוד** כאמור זו המלכות שהיא לפני ד׳. **והקטיר הכהן** איש החסד הוא המקשר בין המקריב והמזבח שזו המלכות **את החלב המזבחה** ה מזבח ה היינו אל המלכות שהיא ה שניה ונקראת מזבח ומשם אל הבינה שהיא ה׳ ראשונה **והיה** יש כאן שם ד׳ אלא שהז״ת שולט על הג״ר כי הקרבן בא מלמטה למעלה לייחד המידות ומכל מקום זכר שולט על נקבה וזה מורה על רחמים **החזה** שאלו החג״ת **לאהרן** חסד **ולבניו** שהם גבורה ותפארת החשובים בניו. **ואת שוק הימין** שזו ספירת הנצח **תתנו תרומה לכהן** תעלו אותה אל החסד שהיא מעליה בקו חח״ן **מזבחי שלמיכם** אלו התו״מ וזו כוונת הרקאנטי כאן באמרו ״ואת שוק הימין תתנו תרומה לכהן מזבחי שלמיכם. הטעם הוא להעלות הענף לשרשו וכבר ידעת סוד שוק הימין לכהן והבן זה. זו היא העלאמת מ״ן מהמקריב דרך הכהן אל השכינה. הכהן **המקריב את דם השלמים** זו הבינה **ואת החלב** זו החכמה **מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה**. זו העלאמת מ״ן מהכהן אל חו״ב ומשם אל עתיק ואריך עד רום המעלות ומשם יורד שפע מ״ד ולזה אמר **כי** זו כ׳נסת י״שראל הנקראת **את** היא עלתה אל **החזה** היינו מקום החג״ת ולכן היא נקראת **התנופה** ה תנו פה היינו ה׳ בתראה קבלה תנ״ה אורות והיא הנקראת פה **ואת שוק התרומה** זו שוק הימין ונקראת כאן שוק התרומה כי היא מתרוממת בעת נתינתה לכהן כאמור הנצח עולה לחסד **לקחתי מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם ואתן אתם לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל. זאת** היא המלכות שהביאה **משחת** מ״ד הנמשכים מג״ר והם יורדים אל **אהרן** החסד **ומשחת בניו** וכן אל הגבורה והתפארת **מאשי ידוד** אלו המ״ד שירדו **ביום הקריב אתם לכהן**

לידוד. אשר צוה ידוד לתת להם ביום משחו אתם מאת בני ישראל חקת עולם לדרתם. זאת התורה זאת זו השכינה התורה זו התפארת וזו כוונת הקרבנות **לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים** כפי שהתבארו. **אשר צוה ידוד את משה בהר סיני ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם לידוד במדבר סיני**

ראיתי להביא כאן מאמר מהרמ״ע מפאנו בספרו ״מאה קשיטה״ פ׳ צו הדן בשאלות סביב הפרשה : כתיב בפרשת צו במעשה המלואים **ויקח משה את שמן המשחה ויז ממנו על המזבח שבע פעמים** ורש״י כתב לא ידעתי היכן נצטוה בהזאות הללו. ועוד כתוב בפ׳ שמיני **ואת החזות ואת שוק הימין הניף אהרן תנופה לפני ה׳ כאשר צוה משה** תמיהא לן למה צוה משה מה שלא צוה ה׳. ועוד **וישמע משה וייטב בעיניו** וכי זו בלבד אמר אהרן דניחא ליה למשה והלא בכל יום תמיד היו לאחדים צמידים בבית המדרש וכמה סברות נכוחות ורוב רובי טעמי תורה היו נאמרים באמת מזה לזה לשמוח בהם, כי הא דר׳ נחוניא בן הקנה שהיה מתפלל לשמוח בחבריו שלא יכשלו וכן הם בו. והנה על תמיהת רש״י אפשר היה לומר כי יש רמז לדבר ממה שנאמרו במזבח לבדו ז׳ קדושות ד׳ בפרשת שמן המשחה בכי תשא שיש בכללן קדושת מזבח ושאר כלים וג׳ בפ׳ פקודי בצווי המשיחה דהתם מיירי במזבח לבדו לא כן בשום אחד משאר כלי שרת וליכא למימר לפי שטה זו דשאר כלים לבעו ד׳ הזיות לכל א׳ דמהיכא תיתי לעולם אימא לך דברה תורה כלשון בני אדם דומיא דהעבט תעביטנו. אבל גבי מזבח בא זה ולימד על זה מה ג׳ דפרשת פקודי במזבח לבדו הכתוב מדבר אף הנך דפ׳ כי תשא כלן במזבח דוקא ובשאר כלים א׳ א׳ אך האמת בבירור הוא כי זה א׳ מן המקומות שהעידה תורה שבכתב על תורה שבע״פ ויש ממנה שני מינין הא׳ הלכות פסוקות מפי הגבורה כגון זו שלא הזה משה משמן המשחה ז״פ על המזבח אא״כ נצטוה בכך וכבר העיד על עצמו פתח דבריו בכאן זה הדבר אשר צוה ה׳ לעשות והמין הב׳ הוא מה שמסור לחכמים ללמוד וללמד בא׳ מן המדות שהתורה נדרשת בהן כגון תנופת חזה ושוק שדרשה משה מבנין אב לפיכך כתוב בה כאשר צוה משה כי אמנם בחזה המלואים דכתיב ביה למשה היה למנה וכן בשוק שהועלה מהם המזבחה נצטוה להניף אותם וכאן נסתפק משה אם ה״ה לחזה ושוק של שלמים הללו שראוי לאהרן להניף אותם או דילמא שאני משה בכיהונו (שרבו) [שרבה] בו הכתוב מצות יתרות כגון הקטרת שוק של שלמים למזבח ושרפת חטאת חצונה ובתר דבעיא הדר פשטה ה״ה לשלמי צבור המסורים לאהרן מיד ולדורות שלא יהו קדשי שעה חמורים מהם. והנה משה מדעתו צוה בו ביום להניף אותם והתנופה לדורות מפורשת בהם בפ׳ קחו את המנחה אך בפרשת צו דכתיב את החלב על החזה יביאנו להניף לא הזכיר תנופה בשוק כי שם נזכרה התנופה אגב ולא הוצרך רק להזהיר שיהיה החלב על החזה תחלה בבית המטבחיים וכן בשעת הקטרת חלבים אבל בשעת תנופה יהיו חזה ושוק על החלבים כמו שזכר רש״י ועוד כשהוא אומר בפ׳ צו חזה התנופה דהיינו מוליך ומביא ושוק התרומה שהוא מעלה ומוריד למדנו ליתן את האמור של זה בזה אלא שהשוק שייכא בה הרמה לסוד ידוע לא כן בחזה ופשוט הוא ליודעי חן וכשאמר לו אהרן בהוראה אחרת שאין לו להקל בקדשי דורות מה שהקל הדבור בקדשי שעה שמח בזה משה שמחה רבה במה שחדש אהרן בשב ואל תעשה סברת משה שקדמה לה בקום עשה כי היתה בעיניו צריכה סיוע להיותו ענו מאד ואעפ״י שעשה אהרן תחלה מעשה על פיו סד״א קיים אהרן בעצמו מורא רבך כמורא שמים אפי׳ במאי דליה לא ס״ל הכא גלי בפי׳ שהסכימה דעתו לדעת רבו לפיכך כתיב וישמע משה וייטב בעיניו. ויש להתבונן גם במ״ש משה

לאהרן בריש פרשת שמיני ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים וכו׳ מה טעם הוצרך משה לשווייה לאהרן שליח במצוה זו שלא כמנהג וגם זה מגודל ענותנותו של משה אמר אני שמשתי כל ז׳ ולא שרתה שכינה והיום עתידה השראת שכינה בזכות אהרן שהוא גדול ממני לפיכך ואל בני ישראל תדבר אתה שיאמינו בך כי היום ה׳ נראה אליכם ועדיין צריכים אנו לדקדק בהבדלים אשר במלואים בין הצווי והמעשה ואמנם ראוי לדעת תחלה כי משיחת המשכן וכליו שקדמה למשיחת אהרן בפרשת צו ואין ממנה כלום בפ׳ תצוה הרי נאמרה בפ׳ כי תשא ובהכי סגי ואע״ג דכתיב בה ואת אהרן ואת בניו תמשח לא היו שוים בדבר שהרי בפ׳ תצוה וכן בשעת מעשה בפ׳ צו נתיחד אהרן ליציקה על ראשו אך משיחת כלם בשוה היתה בשמן המשחה מעורב עם דמו של איל המלואים וע״י הזאה כדלקמן ואע״ג דכתיב ושחטת את הפר וכן בכלם מ״מ סמך משה על שלוחו כמותו וקיים בעצמו מצות כהונה שהיא מקבלה ואילך ופי׳ הכתוב בשעת מעשה ויחטא את המזבח ויקדשהו וכו׳ אלמא כיון משה בדם הפר לטהר ולקדש את המזבח שיהיה לכפרה והיה זה למצוה מן המובחר אעפ״י שלא נצטוה בכך כי העושה מצוה בגופו א״צ כונה עוד בהקטר חלבים של חטאת ושלמים נאמר בצווי המכסה את הקרב ובמעשה את כל החלב אשר על הקרב לכלול חלב שעל הדקין שכן מפורש בפ׳ ויקרא אעפ״י שבמלואים באו המקראות קצרים וכשהוציא הפר לשרפה כתיב במעשה ואת הפר לרבות הקרנים והטלפים כי גם זה למשה תורה שבע״פ שכן העידה בו תורה כאשר צוה ה׳ את משה ובמעשה האיל לעולה זכר הקטרת הראש ואת הנתחים ואת הפדר שהיתה הקטרת כלם בעצמו של כהן אך הנתוח היה ע״י שליח הה״ד ואת האיל נתח מי שנתח והדר ויקטר משה כי ההקטרה דוקא בגופה של עולה היא מצות כהונה ואח״כ פירש רחיצת הקרב והכרעים ע״י שליח והדר ויקטר את כל האיל ללמד על סדר ההקטרה שזכר תחלה דלאו דוקא שאין הנתחים קרבים בין הראש ובין הפדר אלא הפדר קרב עם הראש לכסות בין שחיטתו והפסוק הראשון מלמדנו שאין הסדר מעכב בהם ועוד במעשה פירש מתן דם תנוך (ובהונת) [ובהונות] באהרן תחלה שלא להעביר את המצוה אעפ״י שבצווי קצר הכתוב וזכר התנוך לאהרן ולבניו ואח״כ הבהונות לכלם.
עוד הקדים משה כל מעשה איל המלואים שהוא תדיר בשלמים דכותיה למשיחת הכהנים בשמן ודם שאינו תדיר אעפ״י שמשיחת הכהנים קדמה בצווי להראות חבתם לפני המקום וכן בלקיחת השמן והדם להזות משניהם יחד על הכהנים הקדים הדם בצווי דסליק מיניה ובמעשה הקדים השמן דתדיר לכל כ״ג ובמשוח מלחמה מש״כ בדם ועוד שהשמן נתקדש מפי הגבורה והדם נתקדש ע״י ב״ו והיתה משיחה זו ע״י הזאה לא יציקה והיו אב ובנים שוים בדבר וגם בזה לא נאמר בצווי וקדשת אלא וקדש ממילא שאין מצות צריכות כונה אלא כשהם נעשות ע״י שליח כגון התכוין ותקע לי ובמעשה כתיב ויקדש שכיון בו מן המובחר. עוד כתיב בפ׳ תצוה גבי פר החטאת ושני אילים וסמך וסמכו וסמך ובפ׳ צו ויסמוך ויסמכו ויסמכו פי׳ אעפ״י שאהרן ובניו סמכו בכלן מ״מ בפר החטאת סמיכת אהרן עיקר לכפר בעדו על מעשה העגל והוא דקדוק הכתובים בצווי ובשעת מעשה שבאה בשניהם סמיכת הפר בלשון יחיד אבל באיל העולה הבא לפיוס הנה סמיכת כלן וניחא מ״ש בו לשון רבים כאן וכאן וראוי היה להאמר כך גם באיל המלואים הבא לחנוך שכלם היו צריכים לו. אך המצוה ברוך הוא צופה ומביט שחינוך נדב ואביהוא אינו עולה יפה אמר וסמך לרמז שמקצתן ולא כלן יזכו בו אבל בשעת מעשה למד שכלם סמכו לתומם ומצות סמיכה מיהת נתקיימה בידם והנה כאן בסוף פ׳ צו כתיב כאשר צויתי לאמר אהרן ובניו יאכלהו ותרגם יונתן פקדית אך אנקלוס תרגם אתפקדית וההפך בפ׳ שמיני אכול תאכלו אותה בקדש כאשר צויתי אנקלוס תרגם פקדית ויונתן תרגם

אתפקדית בא זה ולימד על זה כי משפט שניהם אתפקדית אלא שמשה אמר פקדית למעט בפשיעתם אם יביאוהו לידי נותר הואיל ואין כאן לאו מפורש אלא עשה דאכילה וכבר בארנו במקומו שאין אומרים בשל תורה הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין אלא בעשין לא בלאוין אבל בשל דבריהם אפי׳ בלאוין נמי וכ״ש בעשה זה של אכילת קדשים שביטולו ניתק לעשה אחר שהוא שריפת הנותר הא למה זה דומה לעשה דיבום שנתקו הכתוב לעשה דחליצה וכי היכי דהתם קרינן ליה חלוץ הנעל לגנאי אף כאן סבר משה להוכיח את בני אהרן מדוע לא אכלתם והשיב אהרן ותקראנה אותי כאלה פירוש כחטאת וכעולה שזכר תחלה דכתיב הכא והתם ותצא אש מיהו יש הוכחה בחילוף הטעמים כי באש הקרבנות שהיה לרצון אין שם תביר ולא טפחה כי יצאה מלפני ה׳ בנחת ובקו יושר אבל של נדב ואביהוא יצאה בשברון וטפחה בפניהם כי יצאה במדת אחוריים והוא רחום יכפר ואז משה קבל מענה אהרן ויטב בעיניו כדאמרן׃

פרק ח

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃(ב) קַח אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו אִתּוֹ וְאֵת הַבְּגָדִים וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִים וְאֵת סַל הַמַּצּוֹת׃(ג) וְאֵת כָּל הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃(ד) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד אֹתוֹ וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃(ה) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעֵדָה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד לַעֲשׂוֹת׃(ו) וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו וַיִּרְחַץ אֹתָם בַּמָּיִם׃(ז) וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הַכֻּתֹּנֶת וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בָּאַבְנֵט וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ אֶת הַמְּעִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת הָאֵפֹד וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בְּחֵשֶׁב הָאֵפֹד וַיֶּאְפֹּד לוֹ בּוֹ׃(ח) וַיָּשֶׂם עָלָיו אֶת הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל הַחֹשֶׁן אֶת הָאוּרִים וְאֶת הַתֻּמִּים׃(ט) וַיָּשֶׂם אֶת הַמִּצְנֶפֶת עַל רֹאשׁוֹ וַיָּשֶׂם עַל הַמִּצְנֶפֶת אֶל מוּל פָּנָיו אֵת צִיץ הַזָּהָב נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד אֶת מֹשֶׁה׃(י) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וַיִּמְשַׁח אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בּוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם׃(יא) וַיַּז מִמֶּנּוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּמְשַׁח אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְאֶת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ לְקַדְּשָׁם׃(יב) וַיִּצֹק מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אַהֲרֹן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ׃(יג) וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וַיַּלְבִּשֵׁם כֻּתֳּנֹת וַיַּחְגֹּר אֹתָם אַבְנֵט וַיַּחֲבשׁ לָהֶם מִגְבָּעוֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד אֶת מֹשֶׁה .

וידבר חו״ג **דידוד** אבא נמשכים **אל משה** הבינה והיא **לאמר** עולה אליו. ר״ת של הפסוק ואל מי. כאן משה רבנו מכהן את אהרן ובניו לעבודת המשכן. **קח** קח אותו בדברים ואמור לו אשריך שזכית ואהרן היה בוש בגלל חטא העגל עד שאמר ״קרב אל המזבח״ וכו׳. **קח** היינו העלאת ספירת החסד אל מקום הבינה כי שבעת ימי המילואים הם בחינת ז״ת והיום השמיני זו בחינת הבינה **את אהרן** החסד והעטרה שלו **ואת בניו** חו״ג והנוק׳ הפרטית שלהם **אתו** את ו היינו זו״ן **ואת הבגדים** אור מקיף **ואת שמן המשחה** מוחין **ואת פר החטאת ואת שני האילים ואת סל המצות** התבאר ענינם בריש פ׳ שמיני.

ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד העלה אותם לשורשם שבמלכות והיה כאן נס שמקום צר הכיל את כל העדה. **ויעש משה כאשר צוה ידוד אתו ותקהל העדה אל פתח אהל מועד**. העדה כאמור נהקלו ועלו אל המלכות. כעת מרע״ה מרומם אותם שוב וזה הוא **ויאמר משה** מרע״ה מאמיר ומעלה אותם **אל העדה** את העדה מדרגה אחר מדרגה זה יסוד הדבר מלכות אשר בינה **צוה ידוד לעשות** היינו רצון הקב״ה שהאדם יעלה מדרגה אחר מדרגה. **ויקרב משה** שהוא הבינה **את אהרן** חסד **ואת בניו** גבורה ותפארת **וירחץ אתם** עיין רחיצה שהיא הבינה או התפארת **במים**. שני

הפירושים אפשריים, או דקאי אבינה ומים היינו חסדים דאימא או דקאי התפארת והיינו ספירת החסד המכהנת אותם. **ויתן עליו את הכתנת** אלו בגדי כהן גדול ויש כאן תיקון לחטא אדה״ר שהקב״ה הלבישו כתנות עור **ויחגר אתו באבנט** אבנט זו הבינה המקבלת ל״ב נתיבות חכמה ולכן ארכו היה ל״ב אמות **וילבש אתו את המעיל** מעיל האפוד זו הבינה המלבישה את ז״א **ויתן עליו את האפד** האפד היינו ז״א **ויחגר אתו בחשב האפד** חשב האפוד שם סיום הבינה **ויאפד לו בו וישם עליו את החשן** ויתן אל החשן את האורים ואת התמים **אורים ותומים לא נאמרה בהם עשיה והם שם קדוש המונח בכפלי החושן והם בחינת זו״ן.** וישם את המצנפת **מצנפת זו החכמה ולכן היא** על ראשו וישם על המצנפת אל מול פניו את ציץ הזהב נזר הקדש כאשר צוה ידוד את משה **ציץ הוא בינה וכתוב עליו ״קודש לד״ כי הבינה מחוברת תדיר לחכמה הנקרא קודש.**

שמן המשחה - **ויקח משה את שמן המשחה** זה שמן משחת קדש והוא סוד קו המידה **וימשח את המשכן ואת כל אשר בו ויקדש אתם. ויז ממנו על המזבח שבע פעמים** כי המזבח הוא המלכות והוא בחינת הכלה המתברכת בשבע ברכות. **וימשח את המזבח** זו המלכות **ואת כל כליו** חלקי המלכות **ואת הכיר ואת כנו** אלו נו״ה **לקדשם** לחברם אל הבינה והחכמה. **ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אתו לקדשו. ויקרב משה את בני אהרן וילבשם כתנת ויחגר אתם אבנט ויחבש להם מגבעות כאשר צוה ידוד את משה** עד כאן הייתה העבודה של הכנת הכלים. וכעת ניגש מרע״ה לעשיית הקרבנות שענינם התבאר בערך ויהי ביום השמיני ובערך שבעת ימי המילואים.

(יד) וַיַּגֵּשׁ אֵת פַּר הַחַטָּאת וַיִּסְמֹךְ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ פַּר הַחַטָּאת:(טו) וַיִּשְׁחָט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּתֵּן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בְּאֶצְבָּעוֹ וַיְחַטֵּא אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת הַדָּם יָצַק אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וַיְקַדְּשֵׁהוּ לְכַפֵּר עָלָיו:(טז) וַיִּקַּח אֶת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֵת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת חֶלְבְּהֶן וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה הַמִּזְבֵּחָה:(יז) וְאֶת הַפָּר וְאֶת עֹרוֹ וְאֶת בְּשָׂרוֹ וְאֶת פִּרְשׁוֹ שָׂרַף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדוָד אֶת מֹשֶׁה:(יח) וַיַּקְרֵב אֵת אֵיל הָעֹלָה וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הָאָיִל:(יט) וַיִּשְׁחָט וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:(כ) וְאֶת הָאַיִל נִתַּח לְנִתָחָיו וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַנְּתָחִים וְאֶת הַפָּדֶר:(כא) וְאֶת הַקֶּרֶב וְאֶת הַכְּרָעַיִם רָחַץ בַּמָּיִם וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה אֶת כָּל הָאַיִל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה הוּא לַידוָד כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדוָד אֶת מֹשֶׁה:(כב) וַיַּקְרֵב אֶת הָאַיִל הַשֵּׁנִי אֵיל הַמִּלֻּאִים וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הָאָיִל:(כג) וַיִּשְׁחָט וַיִּקַּח מֹשֶׁה מִדָּמוֹ וַיִּתֵּן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן אַהֲרֹן הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית:(כד) וַיַּקְרֵב אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וַיִּתֵּן מֹשֶׁה מִן הַדָּם עַל תְּנוּךְ אָזְנָם הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדָם הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלָם הַיְמָנִית וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:(כה) וַיִּקַּח אֶת הַחֵלֶב וְאֶת הָאַלְיָה וְאֶת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֵת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת חֶלְבְּהֶן וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין:(כו) וּמִסַּל הַמַּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְדוָד לָקַח חַלַּת מַצָּה אַחַת וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת וְרָקִיק אֶחָד וַיָּשֶׂם עַל הַחֲלָבִים וְעַל שׁוֹק הַיָּמִין:(כז) וַיִּתֵּן אֶת הַכֹּל עַל כַּפֵּי אַהֲרֹן וְעַל כַּפֵּי בָנָיו וַיָּנֶף אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדוָד:(כח) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֹתָם מֵעַל כַּפֵּיהֶם וַיַּקְטֵר הַמִּזְבֵּחָה עַל הָעֹלָה מִלֻּאִים הֵם לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה הוּא לַידוָד:(כט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הֶחָזֶה וַיְנִיפֵהוּ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדוָד מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים לְמֹשֶׁה הָיָה לְמָנָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדוָד אֶת מֹשֶׁה:(ל) וַיִּקַּח מֹשֶׁה מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִן הַדָּם אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיַּז עַל אַהֲרֹן עַל בְּגָדָיו וְעַל בָּנָיו וְעַל בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֶת אַהֲרֹן אֶת בְּגָדָיו וְאֶת בָּנָיו וְאֶת בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ:(לא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו בַּשְּׁלוּ אֶת הַבָּשָׂר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְשָׁם תֹּאכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת

הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּסַל הַמִּלֻּאִים כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי לֵאמֹר אַהֲרֹן וּבָנָיו יֹאכְלֻהוּ:(לב) וְהַנּוֹתָר בַּבָּשָׂר וּבַלֶּחֶם בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ:(לג) וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ שִׁבְעַת יָמִים עַד יוֹם מְלֹאת יְמֵי מִלֻּאֵיכֶם כִּי שִׁבְעַת יָמִים יְמַלֵּא אֶת יֶדְכֶם:(לד) כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְדֹוָד לַעֲשֹׂת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:(לה) וּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד תֵּשְׁבוּ יוֹמָם וָלַיְלָה שִׁבְעַת יָמִים וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמֶרֶת יְדֹוָד וְלֹא תָמוּתוּ כִּי כֵן צֻוֵּיתִי:(לו) וַיַּעַשׂ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד בְּיַד מֹשֶׁה

ויגש את פר החטאת בפרשת תצוה נקרא **פר** וכאן **פר החטאת** ובא לכפר על מעשה העגל, עיין ריש פ' שמיני. כתב הארי הקדוש בשער הגלגולים (הקדמה לג) שמעשה העגל לא נתקן לגמרי בקרבן החטאת הזה אלא להגן עליו והנה לשון הרב "ואחר כך חזר אהרן, ונתגלגל עוד באוריה הכהן מקרית יערים, ואז נהרג ע"י יהויקים המלך, ובזה נמחל לו ההריגה שנתחייב במעשה העגל כנזכר". **ויסמך אהרן ובניו את ידיהם על ראש פר החטאת** פתח ביחיד וסיים ברבים מכאן שיחיד סומך עבור קהל כמ"ש (ויקרא ד,טו) **וסמכו זקני העדה** או שכל אחד סמך על הקרבן בפני עצמו (מלבי"ם. וכתב הרב "כל מקום ששני הנושאים שווים במעלה ובהפעולה כתב הפעיל בלשון רבים, וכל מקום שהאחד עיקר במעלה או שהוא המתחיל יבוא בלשון יחיד (אילת השחר סימן קס"ז). אם הקרבן על מעשה העגל אהרן חטא בניו לא חטאו, אדרבא בניו נדב ואביהוא נענשו בסיבתו אם כן מדוע הקריבו כאן קרבן חטאת? וכתב הרמב"ן (פסוק טו) "בתוספתא של פרשת מלואים (תורת כהנים צו מלואים טו) ראיתי, **כפרה זו איני יודע מה היא**, מנין אתה אומר שלא היתה כפרה זו אלא שאמר משה בשעה שיצא הכרוז להתנדב במקדש דחקו ישראל איש ואשה והביאו שלא בטובתן, תהא כפרה זו שלא יתנדבו דבר גזול למקדש, וכן הוא אומר (ישעיה סא ח) כי אני ה' אוהב משפט שונא גזל בעולה וכבר הזכיר רש"י גם זה בפרשת ואתה תצוה (שמות כט לו). ע"כ. מכאן שהכפרה באה על בני ישראל ואהרן מייצג אותם וכך תרגם יונב"ע בפסוק טו אלא שבפסוק יד כתב שהחטאת היא עבור אהרן ובניו וצריך לומר שהחטאת באה על מעשה העגל ומתן הדם על המזבח בא לכפר על תרומה שבאה מגזל או שלא באה מלב שלם ויבואו דמים ויכפרו על דמים. ובדרך סוד, בעת הציווי היה ציווי על (שמות כט, א) **לְקַח פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר וְאֵילִם שְׁנַיִם תְּמִימִם** ולאחר מעשה העגל התחזקו הדינים והוצרך להביא את הפר כפר חטאת. ולבי אומר לי כי הפר האילים באו לתקן את מקרה המלכים ששם כידוע נפגמו אחורי נה"י דאריך והפר בא להשלים פגם זה ולכן נקרא "חטאת" היינו להשלים את החסרון הזה, האילים באו לתקן את או"א שכל אחוריהם נפלו ותיקון ז' המלכים היה בשבעת ימי המילואים ובזה נתקנה השבירה שהיתה. **וישחט** אומר כאן התנא יונב"ע **משה** כלומר אע"פ ששחיטה כשרה בזר כאן משה שחט את הפר **ויקח משה את הדם ויתן על קרנות המזבח** מאחר והפר בא לתקן אחורי נה"י דאריך שהוא בכתר הרי שבחינת כתר של המלכות אלו הקרנות **סביב** זו בחינת או"מ **באצבעו** עיין אצבע שזו בינה ויש בה שם ס"ג ועם י' אותיות שבה גימ' **סביב ויחטא את המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח** הרי תיקון ט"ר ואמר **ויקדשהו לכפר עליו** כאמור הכפרה באה לתיקון דמים שנגבו שלא כשורה בתרומת המשכן.

במעשה העגל היה פגם במחשבה דיבור ומעשה וכאן התיקון. הדם הינו מזון המח וזה תיקון המחשבה. החלב זה הגוף וזה תיקון הדיבור ושריפת העור זה תיקון המעשה שכן הוא חיצוני ביותר בפר ובאדם. וכעת בא לתקן בחינת הדיבור וזה הוא **ויקח את כל החלב** חלב רומז לח'כמה ואותיות לב אלו ל"ב נתיבות חכמה וכאן רומז

לג״ר הנכללים בבינה הנקראת **אשר על הקרב** חו״ג **ואת יתרת הכבד** ת״ת **ואת שתי הכלית** נו״ה **ואת חלבהן ויקטר משה המזבחה** וזה תיקון הדיבור. **ואת הפר ואת ערו ואת בשרו ואת פרשו** אלו ד׳ בחינות פנימי וחיצון שבכ״א יש פנימי וחיצון לתיקון בחינת המעשה וזה הוא **שרף באש מחוץ למחנה** כאן אין תיקון על המזבח אלא מחוץ למחנה, שים לב ש**מחנה** גימ׳ **עגל**, **כאשר צוה ידוד את משה**. הנה כאן תיקון למעשה העגל ולאחורי נה״י דאריך שנפגם במקרה המלכים.

כעת בא לתקן או״א שנפלו אחוריהם והראשון תיקון לפרצוף אבא שיש שם ע״ב שהוא ד׳ אותיות השורש וי׳ דמלא וכ״ח אותיות מלא דמלא גימ׳ **איל** ע״ה, וזה הוא **ויקרב את איל העלה** וכאן אמר **ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל** למעלה בפר החטאת נאמר **ויסמוך אהרן** כי הוא העיקר כיון שבא לכפר על מעשה העגל וכאן הם שווים במעלה. **וישחט ויזרק משה את הדם על המזבח סביב, ואת האיל נתח לנתחיו ויקטר משה את הראש ואת הנתחים ואת הפדר, ואת הקרב ואת הכרעים רחץ במים ויקטר משה את כל האיל המזבחה עלה הוא לריח ניחח אשה הוא לידוד כאשר צוה ידוד את משה. ויקרב את האיל השני איל המלאים** לתיקון הבינה הנקראת אלקים ומילת **המלאים** תרמוז לכך שאלו אותיות אלהים ם ום תרמוז לתבונה האחוזה בבינה בד׳ ספירות תחתונות שבה שבכ״א יש י״ס פרטיות הרי ם. קרבן זה בא לכיהון אהרן ובניו והיה קרבן שלמים (רש״י) **ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל וישחט ויקח משה מדמו ויתן על תנוך אזן אהרן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית** מה טעם בנתינת הדם ודוקא במקומות אלו? הנה הזוהר לקמן אומר כדי שתהיה אזנו רכה לשמוע דברי תורה וכו׳. לפי הרב המקובל האלקי רבי אברהם אזולאי זצוק״ל זללה״ה לקמן מעשה זה ממעט את התאוות מן האדם וכעת אהרן ובניו מתכהנים לעבוד במשכן יש להרחיק מעליהם את התאווה הגופנית. עיין תנוך. ולבי אומר לי שענין זה קשור לסוד רחיצת פניו ידיו ורגליו בערב שבת לפי שיש אחיזה בג״ר חג״ת ונה״י וכאן בא להרחיק את האחיזה מהם בג׳ מקומות אלו שהם בחינת מלכויות של ג״ר ושל חג״ת ושל הנה״י. הנה ידוע שאוזן בבינה ולפי זה תנוך יהיה תבונה וגם אצבע זו בינה **ובהן** תהיה תבונה כי בהן היד משמשת עם כולם וראה כי **תנוך בהן** גימ׳ 533 כמו **בינה תבונה** עם תיבות והכולל ונעשה כל זה להרחקת קלי׳ נגה אותיות בהן ע״ה. **ויקרב את בני אהרן ויתן משה מן הדם על תנוך אזנם הימנית ועל בהן ידם הימנית ועל בהן רגלם הימנית** כמ״ש לעיל. **ויזרק משה את הדם על המזבח סביב** רמז לאחורי הבינה השומרים על המלכות כי בבינה שם אהי״ה ואחוריו א אה אהי אהי״ה גימ׳ **דם** וכבר ידעת שמזבח החיצון הוא במלכות. **ויקח את החלב ואת האליה ואת כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכלית ואת חלבהן** כנ״ל וכאן נוסף **ואת שוק הימין** זו ספירת הנצח עיין דיני קרבן שלמים.

לאחר הקרבת איל המילואים נעשה שלום בעולם ויש ייחוד זו״ן כמ״ש בזוהר לקמן שאשה מתחברת בבעלה וזה רמוז כאן **ומסל** סל ע״ה גימ׳ צ״א כמנין הוי״ה אדנות **המצות** אלו מוחין מחו״ב כי מצה גימ׳ ע״ב ס״ג והם באים מהבינה הנקראת **אשר** והיא עומדת **לפני ידוד** לפני החכמה **לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן אחת** השמן מורה על החכמה הנקרא קודש וזה הוא **ורקיק** רקיק גימ׳ קודש **אחד וישם על החלבים ועל שוק הימין** זה המשכת המוחין והאורות לכלים. **ויתן את הכל על כפי אהרן ועל כפי בניו וינף אתם תנופה לפני ידוד** וזה על מנת להעביר כל דין מקרבן השלמים. **ויקח משה אתם מעל כפיהם** לאחר שקבלו מאורות החסדים והתמתקו וזה הרמז **ויקטר** אותיות ריי״ו קט ריו גימ׳ גבורה קט נעשתה קטנה. עוד,

קט גימ׳ העגל ע״ה לאמר שאחרי מעשה העגל התרבו הגבורות וכעת קטנו ואמר **המזבחה** תיקון המלכות **על העלה מלאים הם לריח ניחח אשה הוא לידוד**. **ויקח משה** מרע״ה אחוז בספירות חג״ת הנקראים **מחזה ולמעלה** ולכן **החזה** שייך לו וזה הוא **ויקח משה את החזה ויניפהו תנופה לפני ידוד מאיל המלאים למשה היה למנה כאשר צוה ידוד את משה**.

ויקח משה משמן המשחה אלו אורות אבא **ומן הדם** אלו אורות אימא הנקראת אשר **על המזבח** ואמר **ויז על אהרן על בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו אתו ויקדש את אהרן את בגדיו ואת בניו ואת בגדי בניו אתו** הזאה זו מכהנת אותם ויש כאן סוד המלבוש והאדם ואלו אורות אימא המלבישים על אורות אבא ומקיפים לזעיר. **ויאמר משה אל אהרן ואל בניו בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אתו ואת הלחם אשר בסל המלאים כאשר צויתי לאמר אהרן ובניו יאכלהו. והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו**

ומפתח זה סוד המלכות הנקראת פתח **אהל מועד לא תצאו שבעת ימים** כאן יש להבין את המילים **שבעת ימים** כמו ״כי ששת ימים עשה ד׳ את השמים ואת הארץ״ ואומר הזוה״ק ששת ימים ודאי והכוונה לספירות חגתנה״י וכאן הכוונה לזו״ן **עד יום מלאת ימי מלאיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם**. כלומר קוב״ה ושכינת׳ ממלאים את ידיהם.

כאשר עשה ביום הזה צוה ידוד לעשת לכפר עליכם. ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת ידוד ולא תמותו כי כן צויתי.

ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה ידוד ביד משה

הקמת המשכן וכיהון אהרן ובניו במימד של ששת אלפים שנה זה תחילת עולם התיקון. רמז לנו זאת אליהו הנביא שאלפיים שנה ראשונים אלו שנות **תהו** (סנהדרין סוף צז ע״א) וזה עולם התוהו שקדם לעולם התיקון.

כתוב בזוהר הקדוש (חלק א דף רנח ע״א – השמטות) ״וכי תימא הא חמינא משה קריב לגבה שבעה יומין בקדמיתא, ת״ח כתיב **שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני**. האי קרא על כ״י אתמר כד איהי שריא בארעא קדישא בכל אינון שבעה יומין (בשבעת ימי המילואים) כלהו בשלימו ההי״ד **שבעת ימים ימלא את ידכם** ובג״כ אקרון שבעת ימי המילואים דייקא. ומשה דאיהו לוי מסטר דא קריב בקדמיתא לגבי האי מזבח ההי״ד **שמאלו תחת לראשי** מאי ראשי? אלא ברישא כד אתדבקת האי מזבח בההוא עולה שמאלו אתקרי בקדמיתא ועכ״ד אתערו חבריא בחלוק לבן שאין בו אימרא שמש ההי״ד מחשוף הלבן אשר על המקלות. בגין דאע״ג דאיהו מסטר דדינא אתלבש בחסד וקריב לגבה ואתער חסד עלאה בעלמא. ומאי קריב פר ברישא תמיד של שחר עולה ודאי. ולבתר קריב פר חטאת למיהב שלמא בין ההוא פר חטאת. ואהרן דחב לגבה כד עבד עגלא (ס״א עולה) ודא כנסת ישראל והחטאת לקבלה איהו. ודא פר כהן משיח כד איהו חב לגבי מזבח מה דלא אית בגבר אחרא אלא נוקבתא לחטאת ולבתר קריב עולה לגבה. כיון דאתקריב עולה לגבי האי מזבח כדין מלואים הוא. מלואים לעילא מלואים לתתא. וכלהו עלמין בחדוה דהא מטרוניתא אתחברת בבעלה וכדין קריב לגבי ההוא מזבח איל המלואים ויהיב מההוא דמא על תנוך אודנא דאהרן בגין דתהוי רכיכא למשמע ברכיכו ולא בקשיו.

ויקבל מלי דאורייתא דלא לאפרדא תורה שבע״פ מתורה שבכתב ולאשלמא עלמין כלהו. וכן לבנוי. ופקיד לון דיתבון בההוא תרעא דההוא אהל למיטר ההוא אתרא דלא יתקרב ערל וטמא וישתלמון כלהון שבעה יומין עלאין ויסתלקון בההוא דרגא דחס״ד דאיהו מתתא לעילא שביעאה דהא אינון בקדמיתא אתדבקו בההוא פתח אהל מועד ולבתר אסתלקו לעילא לבתר מה כתיב **וימינו תחבקני** הה״ד ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ופקיד ליה למיסב ההוא עגל דחב ביה ויקרביניה לגבי ההוא מזבח. ואיהו הוה כסיף לקרבא לגבה דדחיל משלהובוי. א״ל משה (שם) **קרב אל המזבח ועשה את חטאתך** בקדמיתא והב מההוא דמא באנון קרנות בגין דחב בקדמיתא לגבייהו ומנע מנהון ברכאן ולבתר (שם) **ואת הדם יצק אל יסוד המזבח** לאצקא בההוא יסוד מאי יצק כד״א ויעש את הים מוצק ולבתר קריב להההוא מזבח ההוא עולה ועבד בקדמיתא ראש ולבתר רגל. ולבתר על ישראל קריב שעיר עזים דחא מההוא סטרא דיצר הרע אתדבקו בכו״ם ולבתר עגל וכבש לעולה. ת״ח בקדמיתא עגל לחטאת כיון דקריב ליה בשלימו לגבי אמיה לבתר קריב ליה לגבי אבוי הה״ד לעולה ולבתר שור ואיל לשלמים דהא שלמא בכלהו עלמין והאי שור דסטרא דשמאל ואילו דיצחק לא עבדין דינא אלא לשלמים שלמא לעילא שלמא לתתא וכדין קב״ה פתח עלייהו **והנה מה טוב מה נעים שבת אחים גם יחד**. שבת אחים ימינא ושמאלא משה ואהרן. **גם** לאכללא לכ״י. **יחד**. צדיק כלא ביחודא שלימתא כדין מה כתיב **כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן**. כיון דאתחברו דכר ונוקבא שלים. ובג״כ **כשמן הטוב על הראש** בקדמיתא עתיקא דכלא רישא דכל רישין. יורד על הזקן דא חס״ד וגבור״ה ות״ת דכלהו אקרון זקן ואברהם זקן ויהי כי זקן יצחק. ועיני ישראל כבדו מזקן. על פי מדותיו. דא צדי״ק ואיהו פי מדותיו. ולבתר כטל חרמון שיורד על הררי ציון. אלין שבע הרים דאקדון הררי ציון. כי שם צוה יי׳ את הברכה. כיון דאתחברו. חיים עד העולם דא עץ חיים בההוא עולם. וכל דא בגין הנהו קרבנין דמתערין טיבו לעילא ותתא. ולבתר הכי כהני דמסטרא דחס״ד קרבין לגביה דההוא מזבח מה דלית רשו לגבר אחרא לקרבא. ונכסין נכסת קודשין בצפונא דמזבח בגין דבסטר צפונא דאית בה כד קריב גבורה לגבה עבדא אינון נוקמין. בג״כ עבדין כהני שלמא בעלמא דלא יתוקד עלמא בשלהובוי דמזבח. וכדין חיים נחתין לעלמא הה״ד בריתי היתה אתו החיים והשלום. מאי טעמא חיים בגין דהא עבד שלום. וכהני עבדין שלום בקרבנא מאי קרבנא לבן ואדום חלב ודם. חלב לקבל ההוא דרגא שופרא דכלא. חלב הארצמתרגמינן שופרא דארעא. דם לקבל ההוא דרגא דאקרי נפש דכתיב נשבע ה׳ (צבאות) בנפשו. וב״נ כד קריב האי דמא כאילו מקריב נפשיה הה״ד כי הדם הוא בנפש יכפר ובג״כ אזהר לון אורייתא מאן דייכול מההוא חלב ודם דמקרבין מניה למדבחא ישתצי מההוא מדבחא האי דכתיב ונכרתה הנפש ההיא מעמיה. מ״ט בגין דה״ל למקרביה להההוא חלב על מדבחא. וההוא דם ביסוד לאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ובעולת התמיד דאיהי כללא דכלא לכפרא על כל ישראל על עשה ועל לא תעשה הנתק לעשה מ״ט בגין דהא ארבא (ס״א אתרא) דרגא דעולה עשה איהו. ועבדין ליה מתנות לאכללא להההוא אתרא דאקרי כ״ל ולישראל. ולאן אתרא יהבין אינון מתנות. חדא בקרן מזרחית צפונית. לאתערא מזרח דאיהו רחמי. ולאתערא צפון בחדוה לגביה דההוא מזבח ולבתר בקרן מערבית דרומית. לאכללא ההוא מזבח דאקרי מערב בדרום דאיהו צפון. תחת לראשי. בקדמיתא והדר וימינו תחבקני דאיהו חס״ד. ד״א מ״ דלא יהבין מתנה בקרן דרומית מזרחית צפונית מערבית דהא ההוא קרן דרומית מזרחית איהו בקדמיתא כד סלקין כהניא בההוא כבש דבדרום סטרא וחולקא דידהו דאיהו חס״ד. ואמרי׳ כל פנות שאתה פונה לאו איהו אלא דרך ימין למזבח בגין לחברא

סטרא דמזרח בההוא מזבח וה״ל לכהנא למיהב מתנה בקדמיתא בההוא קרן דרומית מזרחית דהאי איהו קדמאה לאינון דרגין ולא עוד אלא דאתער לגבה חס״ד בקדמיתא. הא אתערו חבריא ואמרין בגין דכתיב אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולם (ס״א עולה) כלומר קרב יסוד דאיהו צדיק לגבה וקרן דרומית מזרחית לא היה לו יסוד.

ספר חסד לאברהם - כתב הרב במעין ב - נהר סא **בסוד תנוך אוזן ובהן יד ורגל, ובסוד סימנים שמסר יעקב לרחל**. דע, כי יש ג׳ שרים גדולים מסטרא דשמאלא והם המתעוררים את האדם לרדוף אחר תאות גופניות, אחד משכנו על תנוך אוזן הימנית והוא הגדול, והבינוני על בוהן יד הימנית, והקטן על בוהן רגל הימנית, ועל ידי נתינת הכהן מדם האשם על ג׳ מקומות האלו מסתלקים מעליו השרים הנזכרים, כמו שעל ידי הזאת מי חטאת על טמא מת מסתלק מעליו טומאת המת שהוא רוח טומאה מסטרא דשמאלא, וכך צריך ליתן מדם התרנגול הנשחט לכפרה בערבי יום הכפורים על תנוך האוזן המכפר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית, ובזה מסתלקים מעליו השרים המעוררים אותו לרדוף אחר תאות גופניות, והם הם המעוררים הם הם המקטרגים, ובהסתלקם מעליו ניצול מתובע וממקטרג, ואין שום ב״ד יכול לידון מבלי תובע. וכן הענין בסוד התשמיש כשהתעוררות בא מהזכר אותו התשמיש אינו לשם שמים כי אם לשם תענוג, ואע״פ שאי אפשר להיות התחלת התשמיש שלא יהיה לשם תענוג מצד זה נולדה הערלה כנזכר לעיל, אבל הזוכה לאשה כשרה שכל תשמיש ותשמיש בא על ידי התעורותה, ועל ידי שאוחזת בידה בתנוך אזן בעלה הימני ובוהן ידו הימני ובוהן רגלו הימני בזמן שכוונתה לעורר אותו, צריכה שתתכוון לבה בשעה שמחזקת באלו הג׳ סימנים שיסתלקו מעליו הג׳ שרים המעוררים התאוה שלא לשם שמים, וכאשר יתכוון הוא לקיים מצות עונה לבד ולא לשום תענוג כלל, אז אפשר לאותו עובר לצאת מהול ממעי אמו, ואלו הסימנים שמסר יעקב לרחל, ואמנם האשה צריכה להתחיל מהבהן הרגל שהוא הסימן התחתון, ואח״כ מבהן היד שהוא האמצעי, ואח״כ בתנוך אזן בעלה שהוא העליון, ובדרך זה מסרן יעקב לרחל, מסכ״י, וזמש״ל:

מגלה עמוקות - כתב הרב בפרשת שלח לך ״אמרו עליו על ר׳ יהוד׳ בר׳ אילעאי שהי׳ (שבת כו) רוחץ פניו ידיו ורגליו, פניו תיקון בריא׳ ידיו תיקון יציר׳ רגליו תיקון עשיה עי״ש.

הרמב״ם - כתב הרב ביד החזקה הלכות תפלה ונשיאת כפים פרק ד הלכה ג׳ ״במה דברים אמורים לפניו אבל אם היה מקום המים לאחוריו אין מחייבין אותו לחזור לאחוריו אלא עד מיל אבל אם עבר מן המים יותר אינו חייב לחזור אלא מקנח ידיו ומתפלל במה דברים אמורים שאינו מטהר לתפלה אלא ידיו בלבד בשאר תפלות חוץ מתפלת שחרית **אבל שחרית רוחץ פניו ידיו ורגליו** ואחר כך יתפלל ואם היה רחוק מן המים מקנח ידיו בלבד ואחר כך יתפלל. [השגת הראב״ד - אבל שחרית רוחץ פניו ידיו ורגליו כו׳ כתב הראב״ד ז״ל א״א **לא ידעתי רגליו למה** עכ״ל]:

ספר עץ חיים - כתב הרב זללה״ה בספר עץ חיים - שער מ דרוש ג ״ובזה תבין שאין היפך כלל כי האמת הוא שכל הריוח בקבלת שבת הוא אל חיצונית העולמות והוא

הנזכר שם שהוא בדרך תפלת חול כי אז אנו מתקנים את החיצוניות ומסירין את הקליפות מעליו בסוד יפנה ויטול ידיו כיוצא **ודוגמתו הוא רחיצת פניו ידיו ורגליו בחמין בע״ש** ואח״כ ע״י קרבנות מתקנים חיצוניות עצמן לשיוכלו לקבל אור העצמות שלא ע״י האמצעי אלא הוא עצמו יהיה פנימיות וכן הענין דוגמתו קבלת שבת ע״י המזמורים.

ספר פרי עץ חיים - שער השבת - פרק ג - אמנם קודם שתטבול, תרחץ פניך, ואחר כך ידיך, ואחר כך רגליך במים חמין, והזהר לרחוץ תחלה הפנים ואחר כך ידים, ואח״כ הרגלים במים חמין בע״ש. כי הלא תחלה צריך לטהר הראש, ואח״כ להעלות הרגלים, אשר הם למטה. וסוד רחיצה בחמין, הוא סוד שלהובותא דאשא דנפיק בכל ע״ש, ומתגלגלא בהאי כוכבא ומדורא דאשא, ששם הקליפה ומכניעם למטה. וכנגד האי שלהובא, הם המים החמין, שהם המסירים הזוהמא הדבוקה באדם, והכוונה בסוד מ״ש פרשת ויקהל כי בכל ע״ש מתקבצין אותן ע׳ כוכבים וכו׳. ואח״כ נעשה כעין מדורה של אש, ורוצה להתקרב וליינק מן האצילות:

וסוד הדבר הוא, קליפת נוגה שהיא הקליפה היותר קרובה אל הקדושה, והנה הקליפה רואה, כי הלא מן השפע של שבת, לקחו כל ימי החול בו׳ ימי המעשה, ועתה שהוא ע״ש, היא יודעת שתחזור הקדושה להתעלות, כדי להזדווג למעלה, לחזור ולהשפיע למטה בעולמות פעם אחרת, ואז היא עולה ג״כ כדי לשאול פרנסתה, כי כמו שכבר גמרו כל ימי החול לקחת חלקם, הנה היא באה אחריהם לקחת גם היא חלקה כהם, ולזה הטעם היא עולה בכל ע״ש. ואז, כדי שלא ימנעו ויבטל הקליפה את הכללות ותוספת קדושה עליונה, אז נמשך מגבורה עליונה מה״ג, כח א׳ הנקרא שלהובא דאשא, ומוריד אותו הכוכבא ומדורא דאשא לתתא עד התהום:

והנה כי הלא הו׳ ימים, הם סוד הו״ק, חג״ת נה״י, אמנם אורך הרגלים הם למטה ממדת המלכות, אשר שם דבוקה עם היסוד. אמנם הקליפה היא למטה מנה״י, ובראותה כי נשלמה ו׳ ימי החול ליינק, וכבר נשלמו הירכיים, אז רוצה היא לעלות ולקבל, כי בא זמנה. וזה סוד קציצת הצפרנים בע״ש, ולרחצם בחמין, להורות להוריד ההוא שלהובא דאשא (אנו רוחצין בהם) עלאה, ולהורידה למטה. נמצא כי המים חמין הם סוד ההוא שלהובא דאשא, ואנו רוחצין בהן הרגלים, להסיר אותה קליפה משם, וירד למטה: אמנם נמצא, כי צריך לכוין, כי כל זה הוא למטה באדם דעשיה, כי שם החיצונים נדבקים לכן צריך לרחוץ גם הפנים והידים, מקום אחיזת החיצונים בקדושת דעשייה, לכן תחלה רוחצין הפנים, ואח״כ הידים והרגלים כנ״ל, ואז נשלמה מלהפרד משם, והענין, כי השכינה רגליה יורדת מות כנ״ל, ועתה רוחצת רגליה מזוהמא זו:

שמיני

פרק ט

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אֶל אַהֲרֹן קַח לְךָ עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהַקְרֵב לִפְנֵי יְדֹוָד: וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קְחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחַטָּאת וְעֵגֶל וָכֶבֶשׂ בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה: וְשׁוֹר וָאַיִל לִשְׁלָמִים לִזְבֹּחַ לִפְנֵי יְדֹוָד וּמִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן כִּי הַיּוֹם יְדֹוָד נִרְאָה אֲלֵיכֶם: וַיִּקְחוּ אֵת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יְדֹוָד: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה

זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד תַּעֲשׂוּ וְיֵרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְדֹוָד: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קְרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חַטָּאתְךָ וְאֶת עֹלָתֶךָ וְכַפֵּר בַּעַדְךָ וּבְעַד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת קָרְבַּן הָעָם וְכַפֵּר בַּעֲדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד: וַיִּקְרַב אַהֲרֹן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת עֵגֶל הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ: וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו וַיִּטְבֹּל אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת הַדָּם יָצַק אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת הַחֵלֶב וְאֶת הַכְּלָיֹת וְאֶת הַיֹּתֶרֶת מִן הַכָּבֵד מִן הַחַטָּאת הִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד אֶת מֹשֶׁה: וְאֶת הַבָּשָׂר וְאֶת הָעוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: וַיִּשְׁחַט אֶת הָעֹלָה וַיַּמְצִאוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֵלָיו אֶת הַדָּם וַיִּזְרְקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת הָעֹלָה הִמְצִיאוּ אֵלָיו לִנְתָחֶיהָ וְאֶת הָרֹאשׁ וַיַּקְטֵר עַל הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּרְחַץ אֶת הַקֶּרֶב וְאֶת הַכְּרָעָיִם וַיַּקְטֵר עַל הָעֹלָה הַמִּזְבֵּחָה: וַיַּקְרֵב אֶת קָרְבַּן הָעָם וַיִּקַּח אֶת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וַיִּשְׁחָטֵהוּ וַיְחַטְּאֵהוּ כָּרִאשׁוֹן: וַיַּקְרֵב אֶת הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ כַּמִּשְׁפָּט: וַיַּקְרֵב אֶת הַמִּנְחָה וַיְמַלֵּא כַפּוֹ מִמֶּנָּה וַיַּקְטֵר עַל הַמִּזְבֵּחַ מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר: וַיִּשְׁחַט אֶת הַשּׁוֹר וְאֶת הָאַיִל זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לָעָם וַיִּמְצְאוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו וַיִּזְרְקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת הַחֲלָבִים מִן הַשּׁוֹר וּמִן הָאַיִל הָאַלְיָה וְהַמְכַסֶּה וְהַכְּלָיֹת וְיֹתֶרֶת הַכָּבֵד: וַיָּשִׂימוּ אֶת הַחֲלָבִים עַל הֶחָזוֹת וַיַּקְטֵר הַחֲלָבִים הַמִּזְבֵּחָה: וְאֵת הֶחָזוֹת וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין הֵנִיף אַהֲרֹן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדֹוָד כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה: וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד מֵעֲשֹׂת הַחַטָּאת וְהָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיְבָרֲכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְּבוֹד יְדֹוָד אֶל כָּל הָעָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְדֹוָד וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיָּרֹנּוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם

בס״ד געונ״מ. חוזרת התורה לסוף חומש שמות ומספרת על יום הקמת המשכן שזה בעצם מקביל לבריאת העולם וכמו שנאמר שם ״ויכלו השמים״ נאמר כאן ״ותכל״ וכמו שבבריאת העולם היה מיתת המלכים ואילו המלך השמיני הדר לא נאמרה בו מיתה (הרב שבתאי סבתו שליט״א בקלטות פרשת השבוע) וזהו **וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי** זו בחינת הדעת בחינת משה ואמר **קָרָא מֹשֶׁה** הדעת העלתה אליה, קרה מלשון יקר, את **לְאַהֲרֹן** חסד דז״א **וּלְבָנָיו** נצח והוד דז״א **וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל** ג״ר דמלכות **וַיֹּאמֶר אֶל אַהֲרֹן** והבינה מעלה את החסד אליה להשתלמות וזהו **קַח** קיחה זו היא **לְךָ** לטובתך, קיחה זו היא בחינת העלאת מ״ן מיניה ובינה כי זה מתעורר מצד הבינה ולא מהמלכות, עֵגֶל בֶּן בָּקָר לתיקון לְחַטָּאת חטא העגל שבו נחסרה המלכות וט׳ ספירות אחרונות שבה נפלו לבי״ע וְאַיִל שנועד לבנות לה בחזרה את הספירות שנפלו, וכשהם חוזרים לה היא לְעֹלָה עולה למקומה הקבוע באצילות כשהיא **תְּמִימִם** שלימה. וכשהמלכות נתקנת וְהַקְרֵב היא יכולה לעלות ולהתקרב לִפְנֵי יְדֹוָד למצב פב״פ. **וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר** גם בני ישראל צריכים תיקון על מכירת יוסף ואמר **קְחוּ שְׂעִיר עִזִּים** לתיקון מכירת יוסף שהיה בשעיר עזים ובזה נתקן **לְחַטָּאת** החטא, דהיינו פגם יסוד ז״א שנשבה לקלי׳ כפי שבארנו בפרשת **וְעֵגֶל וָכֶבֶשׂ בְּנֵי שָׁנָה** שהם בחינת נצח והוד כבש נצח ועגל הוד, הבאים לבנות את היסוד **תְּמִימִם** וכעת היסוד תמים, תמים גימ׳ יסוד קדוש, וכעת הוא בקומה שלימה בעשר ספירותיו והוא **לְעֹלָה** מתחיל לעלות אל התפארת ממקומו הקבוע כי **וְשׁוֹר וָאַיִל לִשְׁלָמִים** היסוד מקבל מימין זו בחינת האיל ומשמאל זו בחינת השור וכך היסוד והמלכות עולים, כי כשהוא עולה היא עולה עימו, אל התפארת **לִזְבֹּחַ לִפְנֵי יְדֹוָד** ובכח זה התפארת מתחברת אל חו״ב ומקבלת מוחין ועל זה אמר **וּמִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן** ומכח המוחין יש **כִּי הַיּוֹם** יחוד זו״ן מילת כי רומזת למלכות הנקראת כ׳נסת י׳שראל ויום זו התפארת וזה הוא **יְדֹוָד** ז״א **נִרְאָה** במלכות, ומשם נמשך השפע **אֲלֵיכֶם** לנשמות בני ישראל למטה וזה המשכת מ״ד. במילים ״נראה אליכם״ נרמז עניין שאהרן למטה ומיכאל כנגדו למעלה. וכך כתב בספר עץ הדעת טוב ומצאתי שמלאך מיכאל נראה במשכן

כדי להראות את שבחו של אהרון. המשכת המ״ד מעוררת שוב העלאת מ״ן חדשים וזה **וַיִּקְחוּ** העלאת מ״ן חדש **אֵת** מהמלכות הנקראת את אל **אֲשֶׁר** הבינה הנקראת אשר וכעת **צִוָּה** יש חיבור וצוותא של **מֹשֶׁה** בינה **אֶל פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד** וג״ר דמלכות וזה גורם ש**וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה** נשמות בני ישראל המושרשות במלכות באור הנפש **וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יְדֹוָד** וכעת זוכות לאור הרוח. **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה** הבינה רוצה להעלות את שורשי נפשות ורוחות של בני ישראל המושרשות זֶה ביסוד ובהַדָּבָר מלכות כאשר הבינה הנקראת אֲשֶׁר **צִוָּה** מחוברת וסוככת יחד עם **הַיְדֹוָד** התפארת **וְתַעֲשׂוּ** המלכות שהיא סוד עשיה וכאשר הכל מקושר אז **וְיֵרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְדֹוָד** ניתן לקבל שפע ל״ב נתיבות חכמה שהם גימ׳ כבוד. בשלב ראשון **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה** הבינה מרוממת את **אֶל אַהֲרֹן** חסד דז״א **קְרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ** זה המזבח החיצון שהוא סוד המלכות והיא המכפרת על הנפש החוטאת **וַעֲשֵׂה אֶת חַטָּאתְךָ** קרבן חטאת לכפר על חטא העגל ולבנות שוב את המלכות לי״ס כאמור **וְאֶת עֹלָתֶךָ** זה לחזק את המלכות ולהעלות אותה למקומה הקבוע **וְכַפֵּר בַּעַדְךָ** לאחר שתתכפר תוכל **וּבְעַד הָעָם** לכפר על העם מצד מה שפגמת בהם **וַעֲשֵׂה אֶת קָרְבַּן הָעָם** מצד מה שהם פגמו **וְכַפֵּר בַּעֲדָם** שיוכלו להתקן מחטא העגל **כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד**. לא היה צריך לומר לאהרן ״קרב אל המזבח״ די לומר לו ״עשה את חטאתך״ ומימלא היה מתקרב, אלא שהיה בוש מהמזבח שהרי כתוב באהרן ״ויבן מזבח״ לעגל וחטאתו לנגדו תמיד ונראה לו המזבח במשכן בדמות עגל (ע״פ הספרא) ולכן יש גרשיים על אות ״ר״ של קרב המרמזות על קרני העגל שראה אהרן בדמיונו (בעל הטורים והרמב״ן). **וַיִּקְרַב אַהֲרֹן אֶל הַמִּזְבֵּחַ** החיצון שהוא בחינת המלכות וכעת בא לתקנה מפגם חטא העגל. פגם חטא העגל היה במחשבה, דיבור ובמעשה וכן בפנימיות וחיצוניות שגם בהם יש פנימיות וחיצוניות. פנימי דפנימי זו המחשבה. חיצון דפנימי זה הדיבור, פנימי דחיצון זה המעשה וחיצון דחיצון זו אביזריהו דמעשה. ולכן אמר **וַיִּשְׁחַט אֶת עֵגֶל הַחַטָּאת** זה תיקון פגם מעשה חטא העגל ולשחיטה נלוו הרהורי תשובה זו הבינה הנקראת **אֲשֶׁר** והיא מתקנת את המלכות שיש בה פרצוף **לוֹ** לאה, לו גימ׳ לאה. תיקון חסד דז״א משפיע מיידית על חסד דנוק׳ ולזה אמר **וַיַּקְרִבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן** הם האחוזים בחסד דמלכות והם מתקנים את אחוריי הבינה **אֶת הַדָּם** דם זה אחוריים דאהיה והם מקרבים את האחוריים של הבינה שנפלו **אֵלָיו** לחסד ואהרן הכהן בא ומתקן אותם ולזה אמר **וַיִּטְבֹּל אֶצְבָּעוֹ** אצבע דייקא כי אצבע תרמוז לבינה **בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ** זה מזבח הפנימי בחינת תבונה ונתן את הדם על הקרן כי קרן ידיע אתריה (זוהר פ׳ לך לך) שהוא במלכות, ובנידו״ד זו התבונה, וכעת נתקנה התבונה שהיא באחוריי הבינה וזה תיקון פגם המחשבה שהיה בחטא העגל **וְאֶת** שארית **הַדָּם יָצַק** נתן **אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ** החיצון היא המלכות הנקראת אלקים ואחריים דאלקים עולה ״ר״ גימ׳ ״יצק״.

וכעת בא לתקן את חטא העגל שהיה בדיבור שהוא ממוצע בין המחשבה והמעשה ולכן הוא לוקח את האיברים הפנימים שהם ממצעים בין הראש והעור ואמר **וְאֶת הַחֵלֶב וְאֶת הַכְּלָיֹת** הם היועצות לעשות פעולה ולכן בהם התיקון וכן **וְאֶת הַיֹּתֶרֶת מִן הַכָּבֵד** זו לילי׳ המפתה לעשות חטא כמבואר בתיקונים שהוא הס״מ נקרא כבד והיא יותרת הכבד **מִן הַחַטָּאת** שגרמו לחטא **הַקְּטִיר הַמִּזְבֵּחָה** ובזה נתקן פגם הדיבור **כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד אֶת מֹשֶׁה**. כעת בא לתקן את חיצון דחיצון ואמר **וְאֶת הַבָּשָׂר וְאֶת הָעוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה** לאחר שנתקן חטא העגל בכל הבחינות בא אהרן להעלות את המלכות למקומה ולכן אמר: **וַיִּשְׁחַט אֶת הָעֹלָה** כבר התבאר שקרבן עולה הוא במלכות וכאמור תפקיד קרבן זה להעלות את המלכות שנפלה לבי״ע

למקומה הקבוע באצילות ואמר **וַיַּמְצִאוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֵלָיו אֶת הַדָּם וַיִּזְרְקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ** זה המזבח החיצון ואמר **סָבִיב** לתיקון אור המקיף **וְאֶת הָעֹלָה הִמְצִיאוּ אֵלָיו לְנִתָּחֶיהָ** כאן נרמז שתיקון המלכות והבאתה למקומה נעשה מאורות הבינה והתפארת כי מילת לנתחיה קרי ביה חתן ליה באופן שחתן אלו אורות תנ״ה עם ג׳ אותיות ו״ליה״ גימ׳ אדם אלו אורות שם מה **וְאֶת הָרֹאשׁ** תיקון רישא דנוק׳ בבחינת ״שמאלו תחת ראשי״. הארי הקדוש מדייק בשיר השירים נאמר ״שמאלו תחת ראשי״ ונאמר ״שמאלו תחת לראשי״ ומסביר את ההבדל ששמאלו תחת ראשי ממש, ולראשי היינו היכן שהיה ראשי, **וַיַּקְטֵר עַל הַמִּזְבֵּחַ** זה המזבח החיצון כדי להביא את המלכות למקומה הקבוע כאמור **וַיִּרְחַץ אֶת הַקֶּרֶב וְאֶת הַכְּרָעַיִם וַיַּקְטֵר עַל הָעֹלָה הַמִּזְבֵּחָה**. לאחר שכיפר בעדו בא לכפר בעד כל קהל עדת ישראל. כעת בא לתקן את חטא העגל שחטא בו העם ולכן אמר **וַיַּקְרֵב אֶת קָרְבַּן הָעָם** ולכן מקריב חטאת הבאה לתקן את הפגם וחסרון ט״א של המלכות, ואמר **וַיִּקַּח אֶת שְׂעִיר הַחַטָּאת** שעיר דייקא לרמוז שנכלל כאן גם חטא מכירת יוסף שהיה בשעיר עזים **אֲשֶׁר לָעָם וַיִּשְׁחָטֵהוּ וַיְחַטְּאֵהוּ כָּרִאשׁוֹן**. ובכך נתקנה המלכות בי״ס. **וַיַּקְרֵב אֶת הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ כַּמִּשְׁפָּט** וכעת המלכות חוזרת למקומה וכעת היא בקומה שלימה פנים בפנים עם ז״א. וכעת יש המשכת מוחין וזה **וַיַּקְרֵב אֶת הַמִּנְחָה וַיְמַלֵּא כַפּוֹ מִמֶּנָּה וַיַּקְטֵר עַל הַמִּזְבֵּחַ מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר** וזו הייתה הוראת שעה כי שלמים וכל מיני דמים קודמין למנחה (העמק דבר ומשך חכמה) אבל כאן הייתה בחינת בקע ולא בקע שזו עליית מ״ן מיניה וביה ולכן קדמה המנחה הזו בהקמת המשכן שהרי זה כעין בריאת העולם.

לאחר תיקון המלכות בקרבנות אהרן ותיקון היסוד בקרבן העם, בא לתקן את התפארת שתוקפה ביסוד הנקרא שלום וזה נעשה בזבח השלמים ולזה אמר **וַיִּשְׁחַט אֶת הַשּׁוֹר** שור זה קו שמאל וה״ג הבונים את המלכות **וְאֶת הָאַיִל** זה קו ימין וה״ח הבונים את התפארת **זֶבַח הַשְּׁלָמִים** העושים שלום בעולם ומחברים בין ז״א ונוק׳ יחד עם **אֲשֶׁר** הבינה הסוככת עליהם **לָעָם** עד המלכות. **וַיַּמְצִאוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם** כדלעיל שאחורי הבינה מתקנים את ז״א **אֵלָיו** גימ׳ הוי״ה אהי״ה, **וַיִּזְרְקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ** זו המלכות **סָבִיב** השפעת אור מקיף השומר על מה שנתקן. וכעת בא לייחד זו״ן. **וְאֶת הַחֲלָבִים** חלב רומז לח׳כמה שממנה ל״ב נתיבות, **מִן הַשּׁוֹר** מה״ג כלומר כאשר נעריך את ה״ג לכחבתו״מ, גבורה ראשונה ושניה יהיו כתר וחכמה ולכן אמר חלבים לשון רבים, **וּמִן הָאַיִל** אלו שני חסדים ראשונים כתר וחכמה של קו ימין כי איל אותיות אלי והוא בחסד כידוע, **הָאַלְיָה** בחינת הבינה של הגבורות והחסדים כי מילת האליה יש בה אותיות אהיה ואות ל׳ לכלי הבינה בסוד מגדל הפורח באויר **וְהַמְכַסֶּה** בחינת התפארת והמלכות כי מילת והמכסה תרמוז לשם מה ושם אדנות ולכלים שלהם ו כ ו׳ תפארת וכ׳ מלכות כי היא בחינת כלי בסוד אין אישה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, **וְהַכְּלָיֹת** נצח והוד **וְיֹתֶרֶת הַכָּבֵד** זה תיקון טינוף החטא, **וַיָּשִׂימוּ אֶת הַחֲלָבִים עַל הֶחָזוֹת** כי מקומם בחזה ז״א, **וַיַּקְטֵר הַחֲלָבִים הַמִּזְבֵּחָה** זה מיתוק המלכות על ידי החסדים והגבורות המכוסות **וְאֶת הֶחָזוֹת** זו בחינת התפארת **וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין** נצח דז״א **הֵנִיף** חיבר **אַהֲרֹן** עם חסד ז״א **תְּנוּפָה** תנו פה חיבור עם נצח וחסד של המלכות שהיא עומדת **לִפְנֵי יְדֹוָד** ז״א וזה בעזרת המוחין **כַּאֲשֶׁר** כ כתר אשר חו״ב **צִוָּה** שחוברו בעזרת **מֹשֶׁה** בינה. ולא נזכר שד׳ ציוה את משה למעלה ולכן כתוב ״כאשר ציוה משה״.

אחרי תיקון המלכות בקרבן אהרן ותיקון היסוד בקרבן העם ויחודם בקרבן השלמים מגיע שלב המשכת המוחין ולזה אמר **וַיִּשָּׂא** יש כאן העלאת מ״ן וחיבור המידות ז״ת עם האמות ג״ר בבחינת ״שאו ידכם קודש״ **אַהֲרֹן** מחסד ז״א נשפע שפע

לאֶת מלכות בחינת שבע ברכות לכלה **יָדָו** ידיו או ידו? אלא באמת ידיו כיון שהרים ימין על שמאל נראו כיד אחת ולכן כתוב ידו, ואלו חו"ג המשפעים **אֶל הָעָם** המלכות **וַיְבָרֲכֵם** המשכת השפע למלכות **וַיֵּרֶד** קרי ביה ד' ריו שזה גימ' בא שס"ה מלכות כלומר למלכות בא שפע גדול והיא נקראת מלכות ויש בה שס"ה ל"ת כי כל מקום שנאמר "פן השמר ואל" אלו מצוות ל"ת והשמירה במלכות **מֵעֲשֹׂת** והיא בחינת עשיה **הַחַטָּאת וְהָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים** ובזה נתקנה בכלים ואורות.

לאחר בניין ותיקון המלכות והתפארת יש חיבור ויחוד בין **וַיָּבֹא מֹשֶׁה** הבינה **וְאַהֲרֹן** חסד ז"א **אֶל אֹהֶל מוֹעֵד** זו המלכות והיסוד הנרמז במילים "אהל מועד" גימ' יוסף **וַיֵּצְאוּ** בינה ותפארת **וַיְבָרֲכוּ אֶת הָעָם** והם משפיעים למכלות ואז **וַיֵּרָא כְּבוֹד יְדָוָד** חכמה **אֶל כָּל הָעָם** מלכות **וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְדָוָד** גילוי הכתר בחינת מ"ה חדש **וַתֹּאכַל** ומתייחדים כתר חכמה בינה ותפארת **עַל הַמִּזְבֵּחַ** עם המלכות היא הנקראת **אֶת** והיא הנקראת **הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיָּרֹנּוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם** גילוי כזה מביא לרינה כי אימה מהולה בשמחה מביאה למורא. הרי לנו שגדול יום הקמת המשכן כיום בריאת שמים וארץ. אלו ואלו כלים לבני אדם לעבוד בהם את הבורא יתעלה שמו.

פרק י

(א) וַיִּקְחוּ בְּנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מַחְתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֵן אֵשׁ וַיָּשִׂימוּ עָלֶיהָ קְטֹרֶת וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְדָוָד אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם:(ב) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְדָוָד וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמֻתוּ לִפְנֵי יְדָוָד:(ג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְדָוָד לֵאמֹר בִּקְרֹבַי אֶקָּדֵשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכָּבֵד וַיִּדֹּם אַהֲרֹן:(ד) וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל מִישָׁאֵל וְאֶל אֶלְצָפָן בְּנֵי עֻזִּיאֵל דֹּד אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם קִרְבוּ שְׂאוּ אֶת אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי הַקֹּדֶשׁ אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה:(ה) וַיִּקְרְבוּ וַיִּשָּׂאֵם בְּכֻתָּנְתָם אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה:(ו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן וְאֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בָּנָיו רָאשֵׁיכֶם אַל תִּפְרָעוּ וּבִגְדֵיכֶם לֹא תִפְרֹמוּ וְלֹא תָמֻתוּ וְעַל כָּל הָעֵדָה יִקְצֹף וַאֲחֵיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכּוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְדָוָד:(ז) וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ פֶּן תָּמֻתוּ כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת יְדָוָד עֲלֵיכֶם וַיַּעֲשׂוּ כִּדְבַר מֹשֶׁה:

וַיִּקְחוּ בְּנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מַחְתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֵן אֵשׁ וַיָּשִׂימוּ עָלֶיהָ קְטֹרֶת וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְדָוָד אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם: מה היה חטא בני אהרן נדב ואביהוא?

מפרשי הפשט הלכו זה בכה וזה בכה ואת תמצית הדברים סיכם ברמז "אבי העזרי" ממפרשי הראב"ע בר"ת של המילים א"ש זר"ה כלומר:

א=א'שה לא היתה להם.

ש=ש'תויי יין.

ז=אמרו מתי ימותו ז'קנים אלו ונירש את מקומם או שעברו על "לא תעלו עליו קטרת ז'רה. ז'נו עיניהם מן השכינה.

ר=ר'צון הבורא להקדש שנאמר "ונקדש בכבודי".

ה=הורו הלכה בפני משה רבן.

שיטת הארי הקדוש - לפי מפרשי הפשט הם חטאו. ברם לפי פירוש הארי הקדוש טעות גדולה לייחס להם חטא והם חטאו בעודף צדיקות כלומר שרצו לייחד קוב״ה ושכינתי׳ פב״פ כבר בהיותם במדבר והזמן לא התאים והנה לשונו: ״ראיתי לבאר כאן, ענין משה ואהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר, ושאר בני ישראל, אשר היו בדור ההוא. כבר הודעתיך בפסוק וראית את אחורי, כי נה״י דאבא מלובשים תוך נה״י דאימא, ובתוך כל אחד מהם, יש בהם ג׳ אורות דמוחין דז״א, שהם חב״ד, מצד אבא, בנה״י דאבא. וחב״ד מצד אימא, בנה״י דאימא. ונה״י דאבא תוך נה״י דאימא, וכלם תוך גופא דזעיר. והנה נתבאר אצלינו בדרוש הרפ״ח ניצוצין, איך יש כמה אחוריים לאחוריים וכמה פנים לפנים. וביארנו, כי הפנים מעולים מן האחוריים, והאחוריים הפשוטים, מעולים מן האחוריים המליאים. והנה הפנים של יסוד אבא, היא הוי״ה דמלוי יודי״ן, העולה ע״ב. ואחוריים הפשוטים, הם ג״כ ע״ב, והאחוריים מליאים הם בגימטריא קפ״ד. אמנם הפנים של יסוד דאימא, הוא שם אהי״ה דמלוי יודי״ן, ועולה קס״א. והאחוריים הפשוטים, הם בגי׳ מ״ד. והאחוריים המליאים, הם בגימטרי׳ תקמ״ד. הנה נודע, כי בהיות יסוד דאבא תוך יסוד דאימא, נמצא כי הפנים דיסוד דאימא, סובבים על אחוריים דיסוד דאבא, והם דבוקים יחד: והנה משה, משתי בחי׳ אלו דבוקות יחד, שהם, פנים דאימא שהם קס״א, ואחוריים דאבא המליאים שהם קפ״ד. ושניהם בגימטריא משה. כי נודע שהאחוריים היותר חיצונים דיסוד דאבא, שהם קפ״ד, הם הדבוקים עם הפנים דיסוד דאימא, ומשניהם שורש נשמת מרע״ה. ובבחי׳ אחוריים של אבא שהם קפ״ד, נאמר לו, (שמות ל״ג כ״ב) וראית את אחורי, כי שם שרשו, ולא בבחי׳ הפנים דיסוד דאבא. ובבחי׳ הפנים של יסוד דאימא, אמרו בס״ה שמשה זכה לבינה, לפי שלא זכה אל הפנים דיסוד דאבא. ואמנם אין זה אלא בבחינתם למטה, בהיותם מתלבשים תוך ז״א, ולא בבחינתם למעלה במקומם עצמם. ולכן נקרא משה איש האלהים, בעלה דמטרוניתא, כי הנה הוא בבחי׳ אחורי היסוד של אבא, ופני היסוד של אימא, בהיותם למטה בסוד הדעת דז״א, הנקרא בעלה דמטרוניתא: אמנם אהרן, הוא מבחי׳ שתי אחוריים הפשוטים והמלאים דיסוד דאבא, והם ע״ב קפ״ד, שהם בגימטריא אהרן. וגם זה בבחינתם למטה, ברישא דזעיר כנזכר, וזהו טעם, היות אהרן כהן, איש החסד, לפי שכל בחינתו מיסוד דאבא בלבד. אבל משה, יש לו ב׳ שרשים, אחד באבא, ואחד באימא. גם לטעם זה אמרו בס״ה, כי אהרן נקרא שושבינא דמטרוניתא. והענין הוא במה שהודעתיך, בפסוק (משלי ג׳ ט״ו) ה׳ בחכמה יסד ארץ, כי כל תיקון הנקבה הוא ע״י אבא, והוא ענין אהרן, כי הוא יסוד דאבא כנזכר, והוא מכונן אותה, ולכן נקרא שושבינא דמטרוניתא. ואמנם אם נעריך ערך משה ואהרן, איזה מהם יוחר עליון, יש בחי׳ שמשה גדול מאהרן, לפי שמשה יש בו בחי׳ פנים דאימא. משא״כ באהרן, שכלו בחי׳ אחוריים. ובבחי׳ אחרת, אהרן גדול ממשה, לפי שיש לו אחוריים הפשוטים דע״ב דיסוד דאבא, שהם גדולים מאחוריים המליאים דקפ״ד שלקח משה: ואמנם יש עוד בחי׳ שלישית מכרעת האמת, והיא, כי אין או״א כזו״ן, כי ז״א אחוריים שלו מעולים מן הפנים של נוקביה. אבל או״א, כחדא נפקי וכחדא שריין, ושניהם שוים, ואין ביניהם רק הפרש יתרון מעט, כמו שביארנו על מ״ש באדרת האזינו ועכ״ד אבא טמיר וגניז יתיר וע״ש. ונמצא, כי כיון שמשה יש לו פנים דאימא, הוא יותר מעולה מן אהרן כפי האמת: ובזה נתבאר היטב, ענין פסוק (שמות ו׳ כ״ו) הוא אהרן ומשה, הוא משה ואהרן. כי לפעמים מקדים אהרן למשה, כפי הבחי׳ הראשונה. ופעמים מקדים משה לאהרן, כפי הבחי׳

השנית. וזו היא העיקר כנזכר. והנה נתבאר, איך משה ואהרן הם אחים, כי הם נשרשים ביסוד דאבא: והנה אלעזר ואיתמר, שניהם מנו״ה דאבא, שנתלבשו בנו״ה דאימא, תוך שני קוים דזעיר, ימין ושמאל, שהם חו״ב שבו. ואלעזר מן הנצח, ואיתמר מן הוד. ונדב ואביהוא, שניהם מנו״ה דאימא, אשר תוך שני קוי דז״א כנזכר. ונדב מן הנצח, ואביהוא מן הוד: והנה אם נעריך עתה ערך כלם, נמצא, כי בבחי׳ אחת הם מעולים נדב ואביהוא מן משה ואהרן ואלעזר ואיתמר, לפי שכיון שנה״י דאבא מתלבשים תוך נה״י דאימא, אורותיהם מכוסים בתוכם, ואעפ״י שבבחי׳ עצמם הם גדולים נה״י דאבא מנה״י דאימא, אמנם ההארות היוצאות מתוך נה״י דאבא, והנשמות הנמשכים משם, הם הארות מועטות ההארה מן היוצאות מנה״י דאימא המגולים, ומקבלים הארותיהם בגלוי גמור. ובפרט, כי אף גם ההארות ההם הנמשכות מנה״י דאבא, אינם יוצאות לחוץ, אלא עד שיעברו דרך נה״י דאימא, המלבישים אותם. כמבואר אצלינו איך יש עירוב לנשמות היוצאות מנה״י דאבא, עם נשמות היוצאות מנה״י דאימא. ונמצא, כי נדב ואביהוא, גדולים מאלעזר ואיתמר, לסיבה הנז׳. ולא די זה, אלא אף גם גדולים הם בבחי׳ זה על משה ואהרן, לפי שגם היסוד דאבא מלובש תוך יסוד דאימא כנזכר. ואעפ״י שמן החזה ולמטה מתגלה היסוד דאבא לגמרי כנודע, עכ״ז, גם שם יש אורות החו״ג דיסוד דאימא, המתגלים למטה מן החזה, מקיפים וסובבים על היסוד דאבא: וז״ס מ״ש בזוהר בפרשת אחרי מות על פסוק הבכור נדב ואביהוא, דפסיק טעמא בתר הבכור נדב, לרמוז, כי הבכור והגדול במעלה, הוא נדב, דשקיל ככלהו תלתא. ואביהוא שקיל כתרווייהו, אלעזר, ואיתמר. ובתר כן, אלעזר ואיתמר. והטעם הוא, כי נדב הוא מן הנצח, ולכן גדול מאביהוא, שהוא מן ההוד. ושניהם, מנצח הוד דאימא. ולכן גדולים על אלעזר ואיתמר, שהם נצח הוד דאבא: גם בחי׳ מעלתם על משה ואהרן, נרמז בדברי רז״ל בפסוק בקרובי אקדש, שאמר משה לאהרן, עתה ידעתי שנדב ואביהוא גדול ממני וממך, ואז וידום אהרן, בשומעו יתר מעלתם. ואמנם יש לארבעתם יתרון עליהם, שהם מאורות דאבא, ואלו מאורות דאימא. ובפרט משה ואהרן, שהם מן היסוד דאבא, שלפעמים מתגלה, והוא בהתפשטותו למטה מן החזה כנז׳ ובפרט משה, שיש לו בחי׳ פנים דיסוד דאימא כנז״ל: והנה מטעם זה ג״כ יתבאר, כי אעפ״י שהנצח הוא קו ימין, אשר ממנו אלעזר, לא מפני זה יהיה גדול ממשה ואהרן, שהם מן היסוד, שהוא קו אמצעי, כנודע שהדעת הוא למטה מן החכמה. והטעם הוא, כי נצח והוד דאבא, אין להם גילוי כלל, ותמיד אורותיהם סתומים תוך נו״ה דאימא. אבל היסוד דאבא, הנה אינו בכסוי אלא עד החזה לבד, ומשם ואילך מתגלה לגמרי: והנה בני ישראל, יש בהם ב׳ בחי׳, האחת היא דור המדבר, היוצאים מן לאה אשת יעקב, כנז״ל בדרוש ב׳, שבפסוק ויקם מלך חדש וכו׳. השנית היא, שאר ישראל היוצאים מן רחל אשת ישראל, הנקראים בית ישראל, כי אין בית אלא אשה. ואלו נקראים בית ישראל כמש״ה ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה וכו׳: ודע, כי פעם אחרת שמעתי ממורי ז״ל, בענין נדב ואביהוא, ענין אחר, ויובן עם מה שביארתי בפרשת בראשית, בענין חטאו של אדה״ר, איך לא נשארו בו אלא הנשמות, הנקראות חלתו של עולם, והורישם לקין והבל בניו, כאשר הולידם. ושם נתבאר, איך ב׳ הכתרים של שני הגבורות, שהם מתפשטות בנו״ה דז״א, מהם נולד קין. והנה התחלת תקון הטוב של קין, היה בנדב ואביהוא: וזה סוד היותם נקרא בספר הזוהר, תרי פלגי גופא, דלא איתנסיבו, והם חשובים נפש א׳ בלבד, ולכן יכלו להתעבר שניהם יחד בפינחס, כשהרג את זמרי כנודע. והוא, כי נו״ה הם נקרא תרי פלגי גופא. גם ז״ס מ״ש בזוהר פרשת ויצא, בסתרי תורה, וז״ל, ויגע בכף יריכו, דא נדב ואביהוא, לרמוז כי הם ביריכיו דז״א, בנו״ה שבו כנזכר.

ולכאורה נראה סותר הנז״ל, שאמר שהם נו״ה עצמם דאימא, והמסתכל יבין שהכל אחד: ועתה נבא לבאור הכתובים, הנה נודע, כי כל תיקון ובנין פרצוף רחל נוקבא דז״א, אינו אלא ע״י אורות דאימא, והנה נדב ואביהוא הם מאורות דאימא כנזכר, ולכן חשבו לתקנה על ידיהם. ובפרט במה שביארנו בפסוק אנחנו טמאים לנפש אדם, כי נדב ואביהוא הם עצמם נפש אדה״ר, מאותם הנשמות שנשארו בו אחר שחטא כנזכר, והם בחי׳ נפש דאצילות, ורצו לתקן חטאו של אדה״ר, ע״י תקון המלכות, הנקראת נפש כנודע: ונודע במש״ה (משלי כ״ז ט׳) שמן וקטורת ישמח לב, כי מוחין דאימא נקראים קטורת, ודאבא נקראים שמן. ואז רצו להקטיר קטורת, כדי להמשיך מוחין דאימא בנוקבא, ועל ידי כן תחזור פב״פ להזדווג עם זעיר. וזהו לשון קטרת, לשון התקשרות הנוקבא בבעלה. ונודע, כי המוחין דאימא, הבקראים קטרת, מלובשים תוך נה״י דאימא, שהם בחי׳ הכלים. והם ג׳ אהי״ה, דיודי״ן, ואלפי״ן, וההי״ן. שהם בגי׳ מחת״ה ע״ה. וז״ס, ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו, שהוא בחי׳ לבושי נו״ה דאימא, וישימו עליה קטרת, שהם המוחין שבתוכם, והקריבוה אל המזבח, היא רחל נוקבא דזעיר. וזהו מה שדייק באמרו בני אהרן, שנראה מיותר. אבל כיון לתת טעם לסברתם זו, כי להיותם בחי׳ נו״ה, שהם נקראים בכל מקום בשם בנים כנודע, לכן חשבו שעל ידיהם יתוקן זה, כי אין המלכות נתקנת אלא מנה״י דז״א: ואמנם טעו בענין זה, כנודע במה שביארנו בפרשת תזריע, בענין הצרעת, כי כאשר המוחין דאימא מאירים בנקבה, קודם שיכנסו מוחין דאבא בז״א, אז יש אל החיצונים אחיזה, בהארתה היוצאת לחוץ, ומשם נעשים, שאת, או ספחת, או בהרת. שהם ג׳ נשים נכריות וזרות של הקליפות. ולכן היו צריכות לשתף עמהם במעשה התקון ההוא, את אהרן אביהם, או עם משה, או עם אלעזר ואיתמר, שהם מבחי׳ מוחין דאבא כנז״ל. וע״י השתתפותם, יוכלו הם לתקן את הנקבה, אשר עיקר תקונה הם ממוחין דאימא כנז״ל. ולכן בהיותם לבדם, גרמו ששלטו החיצונים, הנקראים אש זרה, והיא בחי׳ אשה זרה, הנז״ל במלת שאת, או ספחת, או בהרת, ואז נענשו ומתו: ובזו יצדקו דברי מאמר רז״ל, ומאמרי הזוהר במדרשים, בענין חטאם של נדב ואביהוא מה היה. כי האומר שחטאו באש זרה, כבר נתבאר עניינו. והאומר שחטאו על שלא נטלו עצה מאביהם, והאומר שחטאו על שנהגו שררה בימי משה רבם, גם זה מובן עם הנזכר, שאלולי שנשתתפו עמהם, לא שלטה אשה זרה במעשיהם. והאומר שחטאו, לפי שלא נשאו אשה, הענין הוא שאימא היא אשת אבא, והיו צריכים בתחלה לזווג ולהשיא את אבא עם אימא, להמשיך המוחין דמצד אבא כנזכר, ולא עשו כן, אלא הם לבדם עשו המעשה הזה, כאלו הם עצמם בחי׳ אבא שהוא זכר, ואין עמהם נקבה. והאומר ששתו יין נסך, הענין הוא במה שידעת סוד היין נסך, שהם המוחין והגבורות דאימא, הנקראים יין, וצריכים שמור מן החיצונים. והם גרמו שנסכוהו החיצונים, ואש זרה כנזכר: הגהה א״ש, קשה לי פורתא מלת נסך, כי באותו זמן עדיין לא נאסר אפילו יינם של עכו״ם עד מדין, כנודע: גם בזה תבין, נקוד טעם למטה, במלת אשר לא צוה אותם, תרי טעמי. והענין הוא, כי נו״ה הם תרין וי״ן כנודע, והם כצורת תרי טעמי הסמוכים זה לזה. ולפי שנדב ואביהוא היו משם, וחטאו שלא נצטוו על ככה, לכן ננקד שם תרי טעמי. וכשמוע אהרן את כל הטעמים האלו, כתיב וידום אהרן: **כללו של דבר, אל יחשוב אדם טעות מפורסמת כזה, שנדב ואביהוא הקריבו אש זרה ממש ח״ו, כי מי שהיו שקולים כמשה ואהרן, ואמר הקב״ה עליהם בקרובי אקדש, אין לייחס להם טעות גדולה כזו, שאין לייחסה לתינוק הדיוט אחד**: אבל הענין הוא, במה שהודעתיך בענין חטאו של אדה״ר, ובענין אותם ארבעה חכמים שנכנסו לפרדס, ושלשתם נענשו. כי כל כוונתם היתה בתכלית החשיבות, שכלם בהיותם ראשי בני ישראל,

השתדלו לתקן פגם המלכות מן החיצונים, ולזווגה עם בעלה, ולא היה יכולת בידם, וטעו במעשיהם, ונענשו בשוגג. כמ״ש בפרשת פקודי ד״ר ע״א: וז״ס מ״ש בתיקונים, כי ההוא חויא אענש לכל צדיקייא, דהוו משתדלי למיסב ברתא דמלכא, דיתבא בריש ההוא מגדלא וכו׳. וכמו שהודעתיך בדרוש המרגלים, ובפסוק ויקם מלך חדש. ובדרוש עון הסלע, בפרשת חקת, כי גם משה טעה, ולא יכול לתקן את המלכות כפי צרכה. גם ז״ס מה שנתבאר בזוהר פרשת נח, ובמדרשי חז״ל כי הקב״ה נתן חכמה, לאדם, ולנח, ולג׳ האבות, ולמשה, וכלם טעו בחכמתם. ועד״ז הוא בנדב ואביהוא, שכונתם היתה לשם שמים, כי היו גדולי הדור, ושטנא נצח שטעו במעשיהם, וע״כ נתאחז בהם אשה זרה, לא שח״ו הם עצמם הקריבוה, וזכור ענין זה: והנה צוה משה לאהרן ולאלעזר ואיתמר ראשיכם אל תפרעו וכו׳, ורמז באומרו בניו, שהוא מיותר, כדי לומר טעם לדבר, והוא, כי הנה הם בניו, וכמו שהוא מאורות דאבא, גם הם כמוהו בניו מיוחסים אליו. גם רמז אל מש״ל בנדב ואביהוא, שקראם בני אהרן, להיותם בחי׳ נו״ה, הנקראים בנים, וז״ש בניו, כלומר, כי הם נו״ה דאבא, הנקרא בנים, ולכן ראשיכם אל תפרעו וגו׳, כי שמן משחת ה׳ עליכם, הם סוד מוחין דאבא, הנקרא שמן, משום דאיהו בחשאי, כנז״ל על פסוק שמן וקטרת ישמח לב, וכיון שאתם משם, אל תבכו עליהם, כי הם בחי׳ אורות דאימא, ואין זה חסרון לאורות דאבא, כי אינו צריך להם. ואם תנהגו אבילות, יורה ח״ו פגם במוחין דאבא, מה שאינו כן:

שיטת בעל ה**לשם שבו ואחלמה** בספר הדעה - וכן נכנסו עוד בזה (בהמשך לחטא אדה״ר, נח גם) נדב ואביהוא ג״כ וגם הם לא עמדו בזה וכמ״ש בזוה״ק הנז׳ ע״ג רע״ב בענין נח כנ״ל ואמרו. כגוונא דא בני אהרן דתנינן שתויי יין הוו. כי מאן יהיב לון חמרא בההוא אתר למשתי כו׳ אלא ודאי מההוא חמרא רוו דכתיב ויקריבו לפני ה׳ אש זרה. כתיב אש זרה וכתיב לשמרך מאשה זרה וכלא חד מלה כו׳. וכן בפ׳ וישב קצ״ב א׳. אדם הראשון אנתתיה סחטא ליה ענבין וגרימת ליה מותא ולכל ישראל ולכל עלמא. נח אתא להני ענבין ולא אתנטר כדקא יאות מה כתיב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה בה״א. בני אהרן שתו חמרא מנייהו וקריבו קרבנא בההוא חמרא ומיתו. ובג״כ כתיב ענבימו ענבי רוש אשכלות מרורות למו כו׳. ובפ׳ תשא קצ״ג א׳ אהרן שוי ליה להיא מזבח לפניו ועגלא תב לאחורא. בנוי שוו לסטר אחרא לפניו. וסטר קדושה אהדר לאחורא דכתיב ויקריבו לפני ה׳. לפני ה׳ שוו כו׳. ובפ׳ שמיני ל״ז ב׳. ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו וגו׳. תנן בההוא יומא חדוותא דכנסת ישראל הוות לאתקטרא בקיטורא דמהימנותא בכלהו קשרין קדישין כו׳. ואינון אתו. וקשירו כל אינון אחרנין כחדא (שכל הט׳ עליונות יחדו כהוגן) ושרו לה לבר דלא קשרו לה בהדייהו. וקשירו מלה אחרא כו׳. ויקריבו לפני ה׳ אש זרה וגו׳ ודאי מלה אחרא אתקשרו בקישורא דא. ושרו לכנסת ישראל לבד. אמר ר׳ פינחס לא תימא דאינון שארו לה לבר (ר״ל שלא תאמר שהם כוונו לכך ח״ו) אלא כנסת ישראל לא אתקשרא על ידייהו כו׳ ע״ש. ושם ל״ח ע״ב נדב ואביהוא אתערו ערבוביא בין מטרוניתא ומלכא ובג״כ ותצא אש מלפני ה׳ ותאכל אותם כו׳ ע״ש. ובפ׳ אחרי נ״ז ע״ב בנוכראה אתעקם בקדמיתא דכתיב בהקריבם אש זרה כו׳ ע״ש. וע׳ עוד בפ׳ צו ל״ג סע״ב ול״ד רע״א ענין החטא שלהם בכמה פנים וכן בפ׳ אחרי ס׳ ע״א. והנה מבואר מכ״ז כי הם נכשלו ג״כ בהחטא דאדה״ר ונח. כי הם נכנסו בהנסיון הזה ורצו לתקן את החטא דאדה״ר. והוא ע״י שהיו אנשים גדולים ומצויינים יותר מכל ישראל כמ״ש בפ׳ אחרי נ״ו סע״ב. וסמכו על רום מעלתם שהם כדאי לזה ונכנסו בהנסיון הזה. והתבוננו והעמיקו בכל כחות החיצונים ובעידונין

שלהם ונכשלו ונהנו בהסתכלותם שם. והנה לא היה להם באותו העת להתקרב לשום עבודה כלל אלא להפסיק ולהתחזק להתרחק את עצמם משום הרגש הנאה מהם ולבטלם. והוא מה שאמרו אפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אבל עקרב פוסק. כי בכל הרהורי התאוות שנופלין על האדם בעת התפילה והעבודה אל יפסיק אבל הרהורי עבו"ז שהוא מכונה בשם עקרב פוסק. וכמ"ש הגר"א בתיקונים דף מ"ב ע"א ונ"ט ע"ג ע"ש. וקודם שנתבטל יצה"ר דעבו"ז כמ"ש סנהדרין ס"ד א'. היה תאוות הנאה לזה מאד כמ"ש שם ק"ב ע"ב אי הות התם הות נקיטנא בשיפולי גלימא כו'. והרי היה אז הנסיון הזה עוד עצום יותר הרבה. ולכן נדב ואביהוא כאשר הרגישו בעצמם איזה הרגש הנאה ותאווה בהסתכלותם שם היה להם להפסיק באותו העת משום עבודה כלל עד שייצא מלבם. אבל הם השכילו לעשות להיפך כי נכנסו באותו העת להקטיר קטורת לייחד יחודים למעלה. כל האורות והפרצופים זב"ז. והיה כוונתם בזה כדי לנצח ע"ז את כל כח הרע ולבטלו ע"י התגברות גילוי אור קדושה של מעלה. אמנם לא עשו כהוגן כלל ושגו בזה וכמ"ש בתיקונים תיקון נ"ח ובזמנא דהוו מתלבשין באלין קליפין אתמר בהון לא תקרבו כו' ולא צריך לקרבא אתוון י' בה' ו' בה' כו' ע"ש כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק בעת שעקרב כרוך על עקבו. וזהו שאמרו בזוה"ק הנ"ל בפ' וישב. בני אהרן שתו חמרא מנייהו וקריבו קורבנא בההוא חמרא. ועי"ז נתרחקה תיכף השכינה מהם. כי נעשה המסכה צרה כהתכנס וקצר המצע מהשתרע. ע"ד שאמרו ביומא ט' ע"ב. וזהו שאמרו בזוה"ק הנ"ל שמיני ל"ז ב'. מלה אחרא (מלכו' הרשעה) אתקשרו בקישורא דא. ושרו לכנסת ישראל לבר. כי השכינה הקדושה נתרחקה תיכף. וכן הוא מה שאמרו שם ל"ח ב'. נדב ואביהוא אתערו ערבוביא בין מטרוניתא ומלכא. והוא ע"י אש זרה אשה זרה שהיה כרוך על עקבם בקרבתם לפני ה' וכמ"ש בפ' נח ע"ג הנ"ל אש זרה אשה זרה כלא חד מלה. וכאשר נתקרב שם האשה זרה נתרחקה השכינה תיכף. והוא מ"ש בפ' תשא קצ"ג א' הנ"ל. אהרן שוי ליה להההוא מזבח לפניו ועגלא תב לאחורא. בנוי שוו לסטר אחרא לפניו. דכתיב ויקריבו לפני ה' אש זרה. לפני ה' שוו. וסטר קדושה אהדר לאחורא. והגם שנדב ואביהוא עצמם הם לא נטו לבם ולא סרו מאחרי ה' ח"ו כלל וכלל אך החטא שלהם היה כי נהנו בהסתכלותם שם ובאותו העת עצמו הקריבו קטורת לפני ה' ובזה הקריבו אש זרה לפני ה' וכנ"ל בזוה"ק. שתו חמרא מנייהו וקריבו קרבנא בההוא חמרא. אמנם הנה היה כוונתם בזה לשם שמים אלא ששגו כנז': והענין מה שאמרו בפ' שמיני ל"ז ב' שכל הט' עליונות יחדו כהוגן לבד המלכות. כי המלכות היא מתפשט בבי"ע ובה הוא סוד היין הצריכין שמירה חותם בתוך חותם כמ"ש הרב בתיקון הירח פ"ג ע"ש ולכן כאשר שהסתכלו בהחיצונים ונהנו מהם כי זהו שאמרו שתויי יין היו מיין המשכר כנז' והיה עקרב כרוך על עקבם והרי היה מוכרח להמלכו' להתרחק מהם וכדי שלא ינקו החיצונים ממנה וכ"ז הוא רק להמלכות משום שהיא מתפשט למטה ומשפעת לכולם ובסוד ואתה מחיה את כולם ולכן היא צריכה שמירה. חותם בתוך חותם כנז'. משא"כ הט' העליונים שהם לעולם באצילות ושם הוא הזר הקרב יומת הנה הם נתייחדו ע"י מעשה הקטורת שהקריבו כהלכתן ובכל הכוונות והיחודים הראוי כי היו צדיקים גדולים ואנשים מצויינים מאד ולכן נתייחדו כל הט' העליונים על ידיהם כהוגן. לבד המלכו' כנז' ועי"ש.

וזה נרמז בזוהר פרשת צו, אמנם **אחיכם כל בית ישראל** הם יבכו עליהם, והנה שינה לקראם בלשון, והוא בית ישראל, ולא אמר בני ישראל לשון דכורא, להורות מה שנתבאר לעיל, כי כל ישראל נקראים בית ישראל, ע"ש רחל, הנקראת בית של זעיר, הנקרא ישראל. כנודע, כי כל ישראל קרויים ע"ש אפרים, וע"ש יוסף, וע"ש רחל.

כמש״ה, רחל מבכה על בניה, עם היות הגלות ההוא מבני יהודה. ונודע היותה נקראת עקרת הבית, עיקרה של בית, והם צריכים לבכות על מיתת נדב ואביהוא, לפי שאין בישראל גדול מהם, לשיוכל לתקן את רחל אלא הם, שהיו ממוחין דאימא, וכבר נשרפו: ואעפ״י שיש בישראל, מי שהוא מבחי׳ אבא, ובפרט דור המדבר, כמבואר אצלינו, עכ״ז, כבר נתבאר לעיל, כי כל הארות של יסוד דאבא, אינם יוצאות אלא ע״י אימא, ולכן כלם צריכים להם. ובפרט שנתבאר אצלינו, בפסוק ויקם מלך חדש, בסוף דרוש א׳, ענין מספר ע׳ נפש שירדו למצרים, הנקראים בית ישראל, ע״ש שהם מבחי׳ ע׳ אורות המגולים, שבשני שלישי החסד המתפשט בת״ת דזעיר, ובשני החסדים המתפשטים בנו״ה דזעיר, והם מבחי׳ אימא. אבל אתם אהרן אלעזר ואיתמר, הראשים והשרשיים של עיקר הנשמות, הנמשכות מן נה״י דאבא, אין ראוי לכם לבכות עליהם, לסיבה הנז׳. והנה אין חולק מאמר הנזכר של ע׳ נפש, שהם מצד אימא, עם הדרוש שביארנו. כי דור המדבר הם מצד אבא. כי זה דור בפ״ע, היורדים למצרים. וזה דור המדבר, העולים ממצרים, והם מצד אבא.

ותצא אש מלפני ידוד מהשכינה שבה פגמו **ותאכל אותם וימתו לפני ידוד** בהיכל. **ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ידוד לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד** הזכיר כאן קדושה וכבוד והם לקרובים ולעם כל אחד לפי מעלתו. **וידם אהרן ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אלהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה. ויקרבו וישאם בכתנתם אל מחוץ למחנה כאשר דבר משה. ויאמר משה אל אהרן ולאלעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמתו ועל כל העדה יקצף ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ידוד. ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמתו כי שמן משחת ידוד עליכם ויעשו כדבר משה.**

מה הוא סוד נשמתם של נדב ואביהוא? כתב רבי אברהם אזולאי בספרו חסד לאברהם - מעין ד - נהר נו - ״לבאר סוד אליהו ופנחס ונשמתם. דע, כי כשחטא אדם הראשון נשרו אבריו, רצה לומר, כי כל אותם חלקי הנשמות הכלולות בו קודם החטא כולם נסתלקו ונשרו ממנו ונפלו אל עומקי הקליפות, זה בכה וזה בכה. אמנם חנוך נטל כל החלק הראוי לו מנר״נ דבי״ע וגם נטל חלק הנשמה דאצילות דאדם הראשון כנ״ל, אמנם חלק הנפש דאצילות נשאר באדם הראשון פורח עליו ולא נסתלק, וכאשר הוליד את קין והבל אז נטל קין והבל אותה הנפש דאצילות עם כל השאר המגיע להם מחלק בי״ע. ודע כי בנפש הזאת יש אור מקיף ופנימי, והנה נדב ואביהו הבאים משורש קין הנה הם לקחו סוד אור מקיף של נפש דאצילות. ואמנם אליהו שהוא פנחס נטל אח״כ זה וגם הפנימי וכו׳. ודע כי פנחס בא מב׳ ניצוצות א׳ משורש יוסף שפטפט ביצרו, וניצוץ ב׳ מיתרו שפיטם עגלים. והסוד כי להיות יוסף סוד היסוד אשר כל הנשמות והחסדים והגבורות מתערבים ובאים שם, לכן יש מציאות להתערב משורש אחר עם השורש של יוסף ואין תמיה בזה. ודע כי חלק יתרו היה מחלק נפש פנימי דאצילות הרי שהיה פנחס כלול משניהם. והנה אח״כ כאשר מתו נדב ואביהו בסיבת החטא אז נתעברו בפנחס מחמת אותו החלק שלו שהיה מיתרו שהוא קין.

המגיד שהתגלה לרבי יוסף קארו גילה לו סוד על נדב ואביהו וכך כתוב בספר **מגיד מישרים**: פרשת פנחס - ״אור לשבת כ״ד לתמוז חזק וגומ׳ הדבק בי ובתורתי וכו׳ הלא בעניינא דהויתון עסקי בפנחס הוא אליהו דאיפכא איבעי ליה למימ׳ אליהו הוא

פנחס ותו אמאי לא אמרינן פנחס הוא נדב ואביהו. ותו כיון דמשה לא אצטריך למיתי לעלמא אלא לאשלמא לישראל אמאי אתא בהבל. ותו דרשב״י אמר מי עלה שמים וירד היינו אליהו דהוא מלאכא. אבל רזא דמילתא דאליהו רמיז לשמ׳ דהויה דהא תלת אתוון ביה ואי״ל היינו ה׳ בתראה דמשום דהיא בתו של אברהם אבינו ע״ה אתקרייא אל והיא לעילא מיו״ד למרמז דהיתה לראש פינה ופינחס מלא אית בי׳ חמש אתוון ובחילוף אלפא ביתות מתחלפי באתוון דאליהו ומשום הכי איקרי פנחס הוא אליהו כלומר שמא דפנחס הוא מתחלף באתוון דאליהו דלא אדכרו נדב ואביהו משום דמרוב קדושתייהו נתעלמו דהא אינון ברזא דאורה דראה הקב״ה שאין העול׳ כדאי להשתמש בו וגנזו לצדיקים לעתי׳ לבוא והיינו דכתיב על פני אהרן אביהם כלומר אדבקו בדרגא דלעילא מאפי אבוהון דאבוהון הוה איש חסד ואינון הוו מתדבקין לעילא מיניה. ומשה נהי דאתא לאשלמ׳ לישראל בזמנא בתרייתא כד אתא בש״ת זיכה לעלמא לאלפא להון ייחוד׳ דקב״ה ובתר דאסתלק איהו אתא אנוש ובזימניה הוחל לקרוא בשם ה׳. אשתכח דבההוא זמנא זיכה נמי לבני עלמא.

כתב בספר **קהלת יעקב** - ערך שמ - ״שמשון הגבור היה גלגול נדב בן אהרן, וזה שאמרו רז״ל (קהלת רבה פרשה א׳ אות ח׳) בדן זה שמשון, בדן אותיות נדב, ולפי שנדב לא רצה ליקח אשה, לכך נענש שמשון בהיותו טוחן בבית האסורים נשי פלשתים, חסד לאברהם מעין ה׳ נהר כ״ה, וכן כתב הרב בליקוטי נביאים (שער הגלגולים הקדמה ל״ו). בספר הכוונת כתב שהיה גלגול נדב ואביהו שלא רצו לישא אשה הוצרך לישא בת נכר, ולפי שהיו שתויי יין לכך היה נזיר שמשון.

כתב ה**אר״י הקדוש** זללה״ה בשער הגלגולים - הקדמה יד - הקדמה קטנה בענין הגלגולים: דע, כי אע״פ שתמצא כתוב אצלינו במקומות רבים, כי פלוני נתגלגל בפלוני, ואחר כך בפלוני וכו׳, אל תטעה לומר כי הנשמה הראשונה עצמה, היא המתגלגלת תמיד. אבל הענין הוא, כי הנה כמה שרשים לאין קץ נתחלקו נשמות בני אדם, ובשרש אחד מהם יש כמה נצוצות נשמות לאין קץ, ובכל גלגול וגלגול נתקנים קצת נצוצות מהם, ואותם נצוצות שלא נתקנו, חוזרים להתגלגל להתקן. ואותם שכבר נתקנו, אינם מתגלגלים, אמנם עולים ועומדים במדרגה הראויה להם: ובזה תבין מה שהודעתיך בענין נדב ואביהו, כמה פעמים נתגלגלו, וכמו שנתבאר בפסוק ויהי נא פי שנים ברוחך אלי, כי נדב ואביהו היו תחלה באליהו ז״ל, ואח״כ היו באלישע, מלבד כמה גלגולים. והענין הוא, כי נדב ואביהו הם שרש נשמה אחת, ותלויים בהם נשמות נצוצות פרטיות לאין קץ, ובכל גלגול היו נתקנים כמה נצוצות וחלקי השרש ההוא, ואותם נצוצות שעדיין לא נתקנו, הם היו אשר בקש אלישע ליקחם מן אליהו. כי אותם שנתקנו עלו במדרגתם הראוי להם. ולהיות כי אלישע היה מעורב בשתי בחי׳, כי אע״פ שעיקר נצוץ נשמתו היה משרש יוסף הצדיק כמבואר אצלנו, עכ״ז היה מעורב משרש נדב ואביהו, שהם מבחי׳ קי״ן. וכמו שהודענוך כי נקרא אלישע, להורות כי בקין כתיב ואל קין ואל מנחתו לא שעה מפני חטאו, ובאלישע שנתקן חטאו של קין, נקרא אלישע, כי הקב״ה שעה לו, וקבלו. ואותיות לא שעה, נהפכו ונעטו אל״י שע״ה. ובעבור כי היה לו אותו הנצוץ מן שרש קין בתחלה, לכן רצה שגם אלו הנצוצות של נדב ואביהוא, שיתחברו עמו, כמש״ה ויהי נא פי שנים ברוחך אלי, וזכה להם, מחמת אותו נצוץ של קין שהיה בו מתחלה כנזכר. ומזה תקיש ותבין לכל הגלגולים שבעולם, כי אין הראשונים ממש אותם המתגלגלים, אלא הם בחי׳ נצוצות שלהם שלא נתקנו בתחלה:

עוד כתב ה**ארי הקדוש** בספר ליקוטי תורה - פרשת ויקרא - ״אלעזר ואיתמר הם מנו״ה דאבא, אלעזר מנצח ואיתמר מהוד ונדב ואביהו מנו״ה דאמא, נדב מנצח

ואביהו מהוד. והנה אע״פ שבג׳ קוין אלו אנו אומרים כי קו הימין גדול מכולם לפי שהדעת למטה במעלה מהחכמה וא״כ גם הנצח היה ראוי להיות גדול מהיסוד וא״כ היה ראוי להיות אלעזר (ואיתמר) למעלה ממשה. אך התשובה כי אדרבא לא די שהוא קטן ממשה ואהרן אלא שהוא בבחינה אחת יותר קטן מנדב ואביהו ואע״פ שאלעזר ואיתמר מאבא והם מאמא לכן אמר בזוהר שנדב שקול מכלם ואביהו שקול יותר מאלעזר ואיתמר. והטעם דע כי הלא נודע כי נה״י דאבא הם מלובשים תוך נה״י דאמא ואמנם בז״א מראשו עד רגליו תמיד מלובשים נ״ה דאבא תוך נ״ה דאמא אמנם יסוד אבא אינו מתלבש תוך יסוד דאמא אלא עד חזה דז״א ומשם ואילך הוא מגולה ועכ״ז הארות החו״ג דיסוד אמא חופפין ומלבישין עליו ונמצא כי נ״ה דאבא סתומים מאד ואין אור יוצא מהם כלל אם לא ע״י נ״ה דאמא, נמצא לא די כי יסוד אבא הוא גדול מהם להיותו עליהם אלא שגם נ״ה דאמא גדולים מהם כי הם מגולים ומאירים אע״פ שהם עצמן גדולים עכ״ז אור היוצא מהם והנשמות הנמשכות משם הם יותר סתומות ויש להם הארה מועטת ממה שיש לנשמות הבאים מנ״ה דאמא ולכן היה נו״א גדולי׳ מאלעזר ואיתמר ולא די כ״ז אלא שכמעט בבחינ׳ א׳ היו גדולים מאהרן אביהם וממשה כי הם סתומים בתוך הבינ׳ והם מגולים וז״ש משה לאהרן הם גדולים ממני וממך כמארז״ל.

כתב בספר קהלת יעקב - ערך נד - **נדב ואביהוא** בחינת רוח נפש ואהרן בחינת נשמה, כן כתב בתיקונים דף קל״ז ע״א, עוד כתב שם שהן בחינת נצח הוד, וכן כתבתי לקמן בשם הרב שהן בחינת נצח הוד דאמא:

נדב ואביהוא היה בהן נשמת קין שהיה נצח הוד דאדם הראשון, ובחינת נצח הוד היא תרין פלגא דגופא, ולטענה זו לא נשאו נשים הרב בליקוטים (ויקרא דרוש נדב ואביהוא), ובליקוטי תורה בראשית (בדרוש הארוך השני) כתב שהן בחינת ב׳ גבורות דנצח הוד, אך היה אז הדעת למטה בין הכתפיים, והיה סמוכים אל הדעת, וכשעלה הדעת למעלה לראש נתעלה נצח הוד אל חסד וגבורה, נמצא הם גם כן בחינת חסד וגבורה:

ב׳ נדב ואביהוא היה בהן בחינת נפש דאדם הראשון, וזה שאמרו אנחנו טמאים לנפש אדם דייקא, והם היה נושאי נדב ואביהוא מישאל ואלצפן כדאיתא במסכת סוכה (כ״ה.) כן כתב הרב ז״ל (ליקוטי תורה ויקרא):

ג׳ נדב ואביהוא הן בחינת נצח הוד דאמא שמגולה, ואלעזר ואיתמר הן בחינת נצח הוד דאבא המכוסים, על כן היה נדה ואביהוא שקולין יותר מאלעזר ואיתמר שאורותיהן מגולים, ונדב הוא מנצח דאמא והוא מובחר יותר מאביהוא שהוא בהוד דאמא, על כן נדב שקול כנגד כולם, כמו שאמר בזוהר פרשת אחרי מות נ״ו ע״ב, ועיין במקדש מלך שם:

ד׳ יש בחינת מותא רברבא רחמנא ליצלן ואתברי ביום ב׳ והפחותים מעשרים שנה, ועל ידי מיתת נדב ואביהוא שהיו פחותים מעשרים אתבטל מותא זוטרא דא, מגלה עמוקות ואתחנן אופן צ׳:

ה׳ פינחס זכה להכניע כת מלאכי חבלה שנקרא אף, על ידי נשמת נדב אביהו שהן גימטריא אף, מגלה עמוקות אופן קל״ז:

ו׳ יוחני וממרא דקליפה היו נגד נדב ואביהוא דקדושה, ויוחני וממרא הן החרטומי מצרים בני דבלעם, ובזוהר (כי תשא קצ״א.) קורא אותם יוניס ויומברס:

ז׳ נדב ואביהוא וכן השרופים שבעדת קרח וכן המרגלים נענשו על ידי המדה הנקרא הוד, כן כתב בספר התמונה׃

ביאור נוסף׃ לאחר ירידת האש מן השמים שזו בחינת שם מ״ה החדש ותחילת עולם התיקון וכעת כל הפרצופים באחדות **וַיִּקְחוּ בְּנֵי אַהֲרֹן** רצו בני אהרן נָדָב וַאֲבִיהוּא נדב ואביהו הם בחינת נצח והוד ליחד את השכינה פב״פ בקביעות עם **אִישׁ** התפארת. והם התעוררו לכך בפני שבהם רמוזה השכינה אביהוא גימ׳ כה ונדב ד׳ בן ושניהם מבחינת אור מקיף דנפש דאצילות כפי שכתב בחסד לאברהם, והנפש במלכות. וכדי לייחד את זו״ן נדרש להמשיך מוחין מאימא וזו בחינת **מַחְתָּתוֹ** המחתה **וַיִּתְּנוּ בָהֵן אֵשׁ** המשכת ה׳ גבורות דאבא שהם שמות אלקים גימ׳ אש ע״ה **וַיָּשִׂימוּ עָלֶיהָ קְטֹרֶת** ה׳ חסדים דאימא **וַיַּקְרִיבוּ** את המלכות **לִפְנֵי יְדֹוָד** ז״א וזה היה הקילקול שנבע מתוך רצון טוב אך נחשב להם הקרבה זו ל**אֵשׁ זָרָה** כי עדיין לא הגיע זמן ״שבת אחים גם יחד״, זמן ״שני המאורות הגדולים״ לא יכול להיות במדבר וזה עורר עליהם את דיני **אֲשֶׁר** הבינה כי מינה מתערין דינין **ולֹא** לא התקיימה מחשבתם הטהורה ולא **צִוָּה** התייחד **אֹתָם** ז״א הנקרא אמת באופן קבוע פב״פ עם המלכות ולכן המלכות הענישה אותם **וַתֵּצֵא** גימ׳ מלכות ע״ה **אֵשׁ** אלו דיני המלכות הנקראת אלקים שהוא במלא גימ׳ 300 וע״ה גימ׳ ״אש״ שהיא עומדת **מִלִּפְנֵי יְדֹוָד** ז״א **וַתֹּאכַל אוֹתָם** שריפת נשמה וגוף קיים כי הפגם היה בייחודים שרצו לעשות **וַיָּמֻתוּ לִפְנֵי יְדֹוָד** והגופות שהם בחינת מלכות ונפש נותרו ללא נשמת חיים, ללא אורות, ולכן נחשב שמתו.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בינה מעלה את **אֶל אַהֲרֹן** חסד דז״א אליה ויש יוחד בין **הוּא אֲשֶׁר** בינה **דִּבֶּר** מלכות **יְדֹוָד** תפארת וכולם **לֵאמֹר** עולים אל **בִּקְרֹבַי אֶקָּדֵשׁ** החכמה ומשם נשפע יראה **וְעַל פְּנֵי** לנשמות **כָּל הָעָם** ואז **אֶכָּבֵד** מתייקר שמו של ד׳ **וַיִּדֹּם אַהֲרֹן**׃

(ח) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר׃(ט) יַיִן וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ אַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ בְּבֹאֲכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמֻתוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם׃(י) וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר׃(יא) וּלְהוֹרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַחֻקִּים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְדֹוָד אֲלֵיהֶם בְּיַד מֹשֶׁה.

וידבר ולא אמר ויאמר כי בא להזהיר על שתיית היין המגביר דין בעולם ולכן אמר **וידבר** ואות ו׳ תרמוז על חסדים הממתקים את הדינים ואלו טיפות המים שנותנים בכוס של ברכה **ידוד אל אהרן** כי הדינים הללו שייכים אליו **לאמר** ובזה היתה לו נשיאות ראש ולשון לאמר כמו את ד׳ האמרת.

יין הבא מענבים **ושכר** הבא משאר הצומח והוקשו זה לזה לאמר לך שעל היין להיות משכר **אל תשת אתה ובניך אתך** וכי כשהם לבד מותר להם לשתות? מה ת״ל **אתך**? פירש המלבי״ם בדומים לך מה אתה כשר אף הם כשרים **בבאכם אל אהל מועד** וכאשר אתם עובדים שם **ולא תמתו חקת עולם לדרתיכם. ולמה נאסר יין? כי תפקיד הכהנים הוא** ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור, ולהורת את בני ישראל את כל החקים אשר דבר ידוד אליהם ביד משה.

הצד הפנימי׃ אהרן ובניו באים לתקן את חטא אדה״ר והאכילה מעץ הדעת שהיה ענבים (זו אחת מן הדיעות) והנה בהקמת המשכן הצטווה מרע״ה להלביש אותם כתנות וזה תיקון המלבושים שנפגמו מחטא עץ הדעת שהרי בתחילה מלבוש האדם

היה אותו זיהרא עילאה כלומר **כתנות אור** ולאחר החטא הפך ל**כתנות עור** והאזהרה על היין מורה על תיקון האכילה מעץ הדעת.

כתב בספר **צרור המור** - ולכן כמו שבאדם הראשון אמר ומעץ הדעת לא תאכל ממנו (בראשית ב, יז), ואז״ל גפן היתה (בר״ר יט, ח). כן צוה בכאן לאהרן יין ושכר אל תשת אתה ובניך ולא תמותו, כמו שמתו אדם הראשון ובניו. ובכאן הודיע מעלת אהרן ובניו. שאע״פ שידוע שאין נבואה שורה מתוך עצבות, עם כל זה נתייחד אליו הדיבור. לפי שרצונו היה מוסכם עם רצון בוראו, והצדיק עליו הדין בשמחה. ולכן לא נסתלקה שכינה ממנו בעת צערו ואבלו, ולכן באה אליו הנבואה לשמחו ולנחמו בנבואה. ואמר לו יין ושכר אל תשת. הפך מנהג המתאבלים ומרי נפש שמצוה לתת להם יין, כאומרו תנו שכר לאובד ויין למרי נפש ישתה וישכח רישו (משלי לא, ז), ולאהרן נאמר יין ושכר אל תשת, אחר שהוא היה שמח על הגזירה האלהית. וכמו שהיתה המכה מאת הש״י, כן באה רפואתו מידו לתת לו שכר על סבלנותו. ולכן למעלתו הבדילו בזה משאר העם, וזה שאמר להבדיל בין הקדש ובין הח ול (פס׳ י), כי הכהן הוא קדש, בערך העם שהוא חול, ולזה צריך שיהיה נבדל מן היין משאר העם. וכן ראוי להבדילו מן. היין, אחר שהוא בעל ההוראות, כאומרו בשבט לוי יורו משפטיך ליעקב (דברים לג, י), וזהו להורות את בני ישראל את החוקים (פס׳ יא), ואמרו (כריתות יג ע״ב) הם דיני איסור והיתר. ואחרים אומרים, דמים וערכים וחרמים והקדשות:

(יב) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן וְאֶל אֶלְעָזָר וְאֶל אִיתָמָר בָּנָיו הַנּוֹתָרִים קְחוּ אֶת הַמִּנְחָה הַנּוֹתֶרֶת מֵאִשֵּׁי יְדֹוָד וְאִכְלוּהָ מַצּוֹת אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא:(יג) וַאֲכַלְתֶּם אֹתָהּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כִּי חָקְךָ וְחָק בָּנֶיךָ הִוא מֵאִשֵּׁי יְדֹוָד כִּי כֵן צֻוֵּיתִי:(יד) וְאֵת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה תֹּאכְלוּ בְּמָקוֹם טָהוֹר אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ אִתָּךְ כִּי חָקְךָ וְחָק בָּנֶיךָ נִתְּנוּ מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:(טו) שׁוֹק הַתְּרוּמָה וַחֲזֵה הַתְּנוּפָה עַל אִשֵּׁי הַחֲלָבִים יָבִיאוּ לְהָנִיף תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדֹוָד וְהָיָה לְךָ וּלְבָנֶיךָ אִתְּךָ לְחָק עוֹלָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד:(טז) וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת דָּרֹשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהִנֵּה שָׂרֹף וַיִּקְצֹף עַל אֶלְעָזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן הַנּוֹתָרִם לֵאמֹר:(יז) מַדּוּעַ לֹא אֲכַלְתֶּם אֶת הַחַטָּאת בְּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא וְאֹתָהּ נָתַן לָכֶם לָשֵׂאת אֶת עֲוֹן הָעֵדָה לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם לִפְנֵי יְדֹוָד:(יח) הֵן לֹא הוּבָא אֶת דָּמָהּ אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אָכוֹל תֹּאכְלוּ אֹתָהּ בַּקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי:(יט) וַיְדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ אֶת חַטָּאתָם וְאֶת עֹלָתָם לִפְנֵי יְדֹוָד וַתִּקְרֶאנָה אֹתִי כָּאֵלֶּה וְאָכַלְתִּי חַטָּאת הַיּוֹם הֲייטַב בְּעֵינֵי יְדֹוָד:(כ) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטַב בְּעֵינָיו:

פרק יא

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר אֲלֵהֶם:(ב) דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכֹּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ:(ג) כֹּל מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע פְּרָסֹת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ:(ד) אַךְ אֶת זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרְסֵי הַפַּרְסָה אֶת הַגָּמָל כִּי מַעֲלֵה גֵרָה הוּא וּפַרְסָה אֵינֶנּוּ מַפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֶם:(ה) וְאֶת הַשָּׁפָן כִּי מַעֲלֵה גֵרָה הוּא וּפַרְסָה לֹא יַפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֶם:(ו) וְאֶת הָאַרְנֶבֶת כִּי מַעֲלַת גֵּרָה הִוא וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסָה טְמֵאָה הִוא לָכֶם:(ז) וְאֶת הַחֲזִיר כִּי מַפְרִיס פַּרְסָה הוּא וְשֹׁסַע שֶׁסַע פַּרְסָה וְהוּא גֵּרָה לֹא יִגָּר טָמֵא הוּא לָכֶם:(ח) מִבְּשָׂרָם

לֹא תֹאכְלוּ וּבִנְבֵלָתָם לֹא תִגָּעוּ טְמֵאִים הֵם לָכֶם׃(ט) אֶת זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמַּיִם בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים אֹתָם תֹּאכֵלוּ׃(י) וְכֹל אֲשֶׁר אֵין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים מִכֹּל שֶׁרֶץ הַמַּיִם וּמִכֹּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר בַּמָּיִם שֶׁקֶץ הֵם לָכֶם׃(יא) וְשֶׁקֶץ יִהְיוּ לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ וְאֶת נִבְלָתָם תְּשַׁקֵּצוּ׃(יב) כֹּל אֲשֶׁר אֵין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמָּיִם שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם׃(יג) וְאֶת אֵלֶּה תְּשַׁקְּצוּ מִן הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ שֶׁקֶץ הֵם אֶת הַנֶּשֶׁר וְאֶת הַפֶּרֶס וְאֵת הָעָזְנִיָּה׃(יד) וְאֶת הַדָּאָה וְאֶת הָאַיָּה לְמִינָהּ׃(טו) אֵת כָּל עֹרֵב לְמִינוֹ׃(טז) וְאֵת בַּת הַיַּעֲנָה וְאֶת הַתַּחְמָס וְאֶת הַשָּׁחַף וְאֶת הַנֵּץ לְמִינֵהוּ׃(יז) וְאֶת הַכּוֹס וְאֶת הַשָּׁלָךְ וְאֶת הַיַּנְשׁוּף׃(יח) וְאֶת הַתִּנְשֶׁמֶת וְאֶת הַקָּאָת וְאֶת הָרָחָם׃(יט) וְאֶת הַחֲסִידָה הָאֲנָפָה לְמִינָהּ וְאֶת הַדּוּכִיפַת וְאֶת הָעֲטַלֵּף׃(כ) כֹּל שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֹלֵךְ עַל אַרְבַּע שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם׃(כא) אַךְ אֶת זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֹלֵךְ עַל אַרְבַּע אֲשֶׁר לֹא \{לוֹ\} כְרָעַיִם מִמַּעַל לְרַגְלָיו לְנַתֵּר בָּהֵן עַל הָאָרֶץ׃(כב) אֶת אֵלֶּה מֵהֶם תֹּאכֵלוּ אֶת הָאַרְבֶּה לְמִינוֹ וְאֶת הַסָּלְעָם לְמִינֵהוּ וְאֶת הַחַרְגֹּל לְמִינֵהוּ וְאֶת הֶחָגָב לְמִינֵהוּ׃(כג) וְכֹל שֶׁרֶץ הָעוֹף אֲשֶׁר לוֹ אַרְבַּע רַגְלָיִם שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם׃(כד) וּלְאֵלֶּה תִּטַּמְּאוּ כָּל הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃(כה) וְכָל הַנֹּשֵׂא מִנִּבְלָתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃(כו) לְכָל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִוא מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת אֵינֶנָּה שֹׁסַעַת וְגֵרָה אֵינֶנָּה מַעֲלָה טְמֵאִים הֵם לָכֶם כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִטְמָא׃(כז) וְכֹל הוֹלֵךְ עַל כַּפָּיו בְּכָל הַחַיָּה הַהֹלֶכֶת עַל אַרְבַּע טְמֵאִים הֵם לָכֶם כָּל הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃(כח) וְהַנֹּשֵׂא אֶת נִבְלָתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב טְמֵאִים הֵמָּה לָכֶם׃(כט) וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא בַּשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר וְהַצָּב לְמִינֵהוּ׃(ל) וְהָאֲנָקָה וְהַכֹּחַ וְהַלְּטָאָה וְהַחֹמֶט וְהַתִּנְשָׁמֶת׃(לא) אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃(לב) וְכֹל אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו מֵהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא מִכָּל כְּלִי עֵץ אוֹ בֶגֶד אוֹ עוֹר אוֹ שָׂק כָּל כְּלִי אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מְלָאכָה בָּהֶם בַּמַּיִם יוּבָא וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב וְטָהֵר׃(לג) וְכָל כְּלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִפֹּל מֵהֶם אֶל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְאֹתוֹ תִשְׁבֹּרוּ׃(לד) מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא וְכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה בְּכָל כְּלִי יִטְמָא׃(לה) וְכֹל אֲשֶׁר יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עָלָיו יִטְמָא תַּנּוּר וְכִירַיִם יִתָּץ טְמֵאִים הֵם וּטְמֵאִים יִהְיוּ לָכֶם׃(לו) אַךְ מַעְיָן וּבוֹר מִקְוֵה מָיִם יִהְיֶה טָהוֹר וְנֹגֵעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא׃(לז) וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ טָהוֹר הוּא׃(לח) וְכִי יֻתַּן מַיִם עַל זֶרַע וְנָפַל מִנִּבְלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא לָכֶם׃(לט) וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא לָכֶם לְאָכְלָה הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃(מ) וְהָאֹכֵל מִנִּבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְהַנֹּשֵׂא אֶת נִבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃(מא) וְכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא לֹא יֵאָכֵל׃(מב) כֹּל הוֹלֵךְ עַל גָּחוֹן וְכֹל הוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע עַד כָּל מַרְבֵּה רַגְלַיִם לְכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלוּם כִּי שֶׁקֶץ הֵם׃(מג) אַל תְּשַׁקְּצוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָּהֶם וְנִטְמֵתֶם בָּם׃(מד) כִּי אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וְהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי וְלֹא תְטַמְּאוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ׃(מה) כִּי אֲנִי יְדֹוָד הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיֹת לָכֶם לֵאלֹהִים וְהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי׃(מו) זֹאת תּוֹרַת הַבְּהֵמָה וְהָעוֹף וְכֹל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת בַּמָּיִם וּלְכָל נֶפֶשׁ הַשֹּׁרֶצֶת עַל הָאָרֶץ׃(מז) לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנֶּאֱכֶלֶת וּבֵין הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֵאָכֵל׃

וידבר חו״ג **דידוד** אבא נמשכים **אל משה** בינה **ואל אהרן** חסד והם עולים וזה **לאמר** אל **אלהם** החסד עולה לתבונה הרמוזה באות ם והבינה לבינה דחכמה הנקראת לאה ואלו אותיות אלה דאלהם. משונה פתיחה זו משאר הפתיחות וזו שאלת הזוהר (ויקרא דף מא ע״א) ״וידבר יהו״ה אל משה ואל אהרן לאמר אליהם, זאת החיה

אשר תאכלו וגו׳, מאי שנא הכא אהרן, אלא בגין דאיהו קיימא תדיר לאפרשא בין מסאבא ובין דכיא, דכתיב להבדיל בין הטמא ובין הטהור״. **דברו** היינו לשון קשה אלו ההלכות הקשות שיש באיסורי אכילה **אל בני ישראל לאמר** ותאמירו אותם, לכם אסור לאכול ולאומות העולם מותר מפני שאתם חשובים מהם. **זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ** מכאן שבהמה בכלל חיה. ובדרך סוד, אכילת הבהמה אלו ברורים ניה״ק ותיקון שארית הרפ״ח ואמר **זאת** היינו ספירת המלכות וכשהיא מחוברת ליסוד נקראת **החיה** כי חי יסוד וכשהיא מחוברת ליסוד היא מחוברת לבינה הנקראת **אשר** ואמר **תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ** כי בעת המאכל יש לייחד זו״ן שבהם הוי״ה אדנות כמנין מאכל ובזה מתקנים את המלכות הנקראת כאן **הבהמה** היינו ה׳ בתראה שיש בה שם ב״ן גימ׳ בהמה.

הזוהר (ויקרא דף מא ע״א) שואל מדוע פתח בחיה וסיים בבהמה והנה לשון הזוהר ובאור הרמ״ז ״זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וגו׳. האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה. **זאת החיה** בקדמיתא ולבתר **מכל הבהמה?** אלא אמר קב״ה, בכל זמנא דישראל מנטרי נפשייהו וגרמייהו דלא לסאבא לון ודאי **זאת החיה אשר תאכלו**, יהון שכיחין בקדושה עלאה לאתדבקא בשמי בבריר, דההיא בהמה דבירנא לכו למיכל לא תסתאבו בהו ותהוון דבקין בשמי. וכל זמנא דלאו אינון נטרין נפשייהו וגרמייהו ממיכלא ומשתייא, יתדבקון באתר אחרא מסאבא לאסתאבא בהו, ובגין כך כתיב **זאת החיה אשר תאכלו מכל,** מכל ודאי, דאיהו רזא דשמא קדישא לאתדבקא ביה. אמר רבי אלעזר, **זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה**, מכל, אינון דאחידן מן סטר דא שארי לכו למיכל, וכל אינון דלא אתיין מסטרא (דף מ״א ע״ב) דא אסיר לכו למיכל, בגין דאית בעירן דאתיין מסטרא דא ואית דאתיין מסטרא אחרא מסאבא, וסימנא דילהון דכתיב, **כל מפרסת פרסה**, וגמרינן, כלהו רשימין וכלהו ארשים להו קרא. ובג״כ כל מאן דאכיל מאינון דאתיין מסטרא דא מסאבא, אסתאב בהו וסאיב לנפשיה דאתייא מסטרא דכייא:

כתב הרמ״ז: לאו רישיה סיפיה, שמתחיל בחיה ונמשך בבהמה. ולאו סיפיה רישיה, כי בסופו כולל מכל הבהמה ובראשו מפרש זאת החיה, היה לו לפרש שיאמר זאת החיה או זאת הבהמה אשר תאכלו, וכמו שנאמר בפרשת ראה (יד, ד) זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים וגו׳. [וכמו כן יאמר זאת החיה אשר תאכלו כל מפרסת פרסה וגו׳]. ואם תאמר זה היה אומרו בזה זאת החיה, הוה קשה על פרשת ראה שנאמר שם זאת הבהמה. יש לומר דלזה יש התירוץ הנזכר לקמן בין על דרך הפשט ובין על דרך האמת, ע״ע. אבל בכאן לא הוקשה לו אלא האי קרא בלבד שקורא חיה ובהמה בפסוק אחד: בכל זמנא וכו׳, פי׳ אפילו בזמן הזה שגדל כח הקליפה ויש עירוב טוב ורע, אם ישראל שומרים נפשם מהרהורים וגופם מאיסורים, אי נמי שאוכלים האיסורים, אוסרין ומטמאים גוף ונפש וכמ״ש (יא, מג) אל תשקצו את נפשותיכם וגו׳ [ונטמתם בם, ודוק אומרו נפשותיכם, שמובן כנזכר לקמן הקדמה רביעית], וזהו נפשותיכם הבהמית והאנושית, הבהמית הוא את הגוף והאנושית הוא השכלית, וזהו נפשייהו וגרמייהו. ודאי זאת החיה וגו׳, לשון חיות כפי׳ רש״י בפסוק זה וז״ל, לפי שישראל דבוקים במקום וראויים להיות חיים וכו׳, ע״כ. ואומות העולם אוכלים זבחי מתים ג׳ קליפות הרעות כדלקמן. יהון שכיחין בקדושה, מצויים תמיד כי ה׳ שומרם, קל וחומר מחמורו של רבי פנחס בן יאיר. לאתדבקא בשמי.

לפניכם דברי הארי הקדוש המופלאים והנוראים ולית דין בר אינש, וכ״כ בספר הליקוטים - פרשת שמיני - פרק יא ״הנה האדם הוא יוצא מכללות הז״א, והחיה

והבהמה מכללות הנוקבא, ודגים וחגבים ועוף יוצא מיסוד דז״א, ולכן דג עולה ז׳, כי היסוד הוא שביעי, והוא גומל דלים, וזהו ד״ג. והוא מן החסדים הנתנים אל צורך עצמו של יסוד, ולכן גדל במים. והארבה, בסוד הגבורות בחזרתם למעלה, וזהו מ״ש נטה ידך על הארבה ויעל, שהם סוד העלייה. ועו״ף עולה בגימטריא יוסף, שהוא היסוד, ולכן הם פורחים, מפני שהם בסוד העליה, שחוזרות הגבורות ופורחות למעלה. ולפי שדגים וחגבים הם מן היסוד שנקרא חי, לכן אינם צריכים שחיטה אלא אסיפה לבד, לא כן בחיה ובהמה שהם בנוקבא, ולכך צריכים הם שחיטה.

והנה מיסוד דז״א דאצילות, יוצאים משם המלאכים, והם העופות שיוצאים משם, כענין שנאמר בגבריאל (דניאל ט, כא) ״מועף ביעף״. ומיסוד דז״א דבי״ע, יוצאים העופות ממש, וז״ס שנבראו מן הרקק, כי הז״א שבבריאה שהוא דכורא הוי עלמא דנוקבא, שכל העולמות שלמטה הם חיילותיה דנוקבא דז״א. ונמצא, שהם מתמצית דחסדים אחר שהלכו אל הנוקבא האצילות, וזמ״ש (בראשית א׳ כ״א) והעוף ירב בארץ, דהיינו שיוצאה מן הארץ, ומן המים של הארץ, שהיא בחינת החסדים דיסוד דז״א, ולכן יש בהם קשקשים ברגלים, שהם בחינת דג, ופורחת ג״כ כמו החגבים:

והנה לאדם יש לו חלב ויניקה, כי הזו״ן אימא ינקא להון, ויש להם חלב אם. וכן לחיה ולבהמה יש להם יניקה, שהם מבחינת הנוקבא, משא״כ בדגים וחגבים ועופות, שאין להם חלב אם לינק, משום שהם מבחינת היסוד דאימא, לא ינקא להו, דאימא עד הוד אתפשטת. ולכן נק׳ יתום, כי אין לו חלב אם, וזמש״ה ויהי יוסף ״יפה ״תואר ״ויפה ״מראה, ר״ת יתום. ולכן העוף צריך שחיטה, משום שיש לו בחינה גם מן הארץ, כמ״ש חז״ל שנברא מן הרקק, זאת החיה אשר תאכלו וכו׳:

דע, כי כל הבהמות וחיות ועופות ודגים וחגבים, כל אלה הם תולדות המלכות שהיא הנוקבא, אמנם העיטרא של הה׳ גבורות היא ניתנת אל הנוקבא, ומשם באים שורש כל אלו המינים הנז׳. ואמנם כבר ידעת, כי הם תרין עיטרין החסדים והגבורות, שהם שני שמות מ״ה וב״ן, ואמנם בהמ״ה בגי׳ ב״ן, להורות שהיא מעיטרא דגבורה, והיא במלכות. וענין החיה, אמרו חז״ל חיה בכלל בהמה, וסוד הענין, ששם הנז׳ דההי״ן, שהוא ב״ן ובגי׳ בהמה. ואם תמלא שם זה במליו השני, פירוש מלוי המלוי, יש בו כ״ג אותיות, כזה, יו״ד וא״ו דל״ת, ה״ה ה״ה, וא״ו וא״ו, ה״ה ה״ה, עולה כמנין חיה. נמצא, כי חיה הוא מלוי המלוי דשם ב״ן, ונמצא חיה בכלל בהמה:

ועתה נבאר זה יותר בביאור. כבר הודעתיך, כי אחר שיורדים החסדים מן יסוד דאימא, ונופלים ליסוד דז״א הג׳ חסדים לבד, שהם הג׳ חסדים של נ״ה ות״ת דז״א המגולים כנודע, אלו יורדים ביסוד, ואח״כ יורדים הגבורות עד היסוד, וברדתם שם מתמתקות, ג׳ גבורות העליונות מן הה׳ גבורות נמתקות בג׳ חסדים המגולים, וזה בדרך ירידה, ונשארים הב׳ גבורות התחתונות בלתי מיתוק. וע״ש בדרוש ירידת החסדים והגבורות, כי שם נתבאר היטב:

ונמצא, כי נתחברו ג׳ גבורות עם ג׳ חסדים, וכבר ידעת, כי כל גבורה או חסד היא הוי״ה א׳, ונמצא כי בהצטרף הגבורה עם המיתוק שלה שהוא החסד, מתחברים ב׳ הויו״ת יחד, שהם בגימטריא שם ב״ן. נמצא, כי ג׳ גבורות הממותקות עם ג׳ חסדים הם ג״פ ב״ן, כי לעולם דבר של קדושה נשאר השורש, והרשימו קיים בו, וכיון שנתמתקו הגבורות עם החסדים, נשאר הרושם של החסדים תוך הגבורות, ואעפ״י שעלו החסדים אח״כ למעלה:

ונמצא, כי גבורות הממותקות נק' ג' בנים, נשארו שני גבורות תחתונות שהם מבחינת נ"ה, שלא נמתקו, ונתחברו גם הם, כי הם מסוג א' בלתי ממותקות, ובפרט שהם מבחינת נ"ה הנקראים בנים, ומצטרפים ונעשו ב"ן רביעי, כי שני גבורות הם שני הויו"ת בגי' ב"ן, והרי יש כאן ארבעה בנים, שכנגדם אומרים בהגדת פסח כנגד ארבעה בנים דברה תורה. ואמנם כשחוזרים החסדים לעלות למעלה, אז הם מתמתקים מאותם השני גבורות שנשארו בלתי מיתוק, והם ממתקות אותם עתה דרך עליה. נמצא, כי הג' גבורות הראשונות שהם בחי' חג"ת, מתמתקות תחילה בעת הירידה, אך שני גבורות התחתונים של בחי' נ"ה, אינם נמתקים אלא דרך עליה:

ועתה נבאר בע"ה פרטים אלו. הנה הבהמה, אנו מוצאים שהיא יותר כבדה בתנועתה מכל שאר הנבראים, הטעם שהיא מבחינת אותם הב' גבורות התחתונות שלא נמתקו, והם בגי' ב"ן שהוא בג' בהמ"ה, כי הם שני הויו"ת יחד, והם תחתונות מכולם, ולכן הם כבדות ואינם מעופפות. ואמנם הטהרה שלהם שנמתקו דרך העליה כנז', כי הגבורות שאינם נמתקות הם דין גמור, ונאחזים בהם הקליפות, ולכן הם אסורים. ואותם שאנו רואים בהם סימני טהרה, הוא הוראה שכבר נמתקו, ושבאים מן השני גבורות התחתונות אחר שנמתקו, והם סימני מעלת גרה ומפרסת פרס"ה:

והנה גר"ה בגימטריא ד"פ ב"ן, שהם הה' גבורות הנז', שהם ד' בנים כמנין גר"ה. ואמנם מעלת גרה הוא הוראה, כי עלה זה הב"ן הרביעי, שהם הב' גבורות התחתונות שנמתקו דרך עליה, ואז יכלו להתחבר עם ג' בנים האחרים, כי גם הם ממותקים כמותם, ואז מתחברים יחד כמנין גר"ה:

גם צריך שתהיה מפרסת פרסה, כי אותיות פרס"ה, הם, פ"ר ס"ה. פירוש, כי הה' גבורות הם, שהם בגימטריא פ"ר וס"ה הוא אדנ"י, כי פרס"ה, הוא היות הה' גבורות כלם יחד נכללות כלם, וניתנים מיסוד ז"א לנוקביה, ולא נגעו בהם החיצונים רק הם שלמות, וביחד ניתנו אל המלכות בלתי חסרון. ונמצא, כי אעפ"י שהם מעלת גרה אין בהם כשרות, עד שיודע שלא יצא שום דבר אל החיצונים, זה מורה היותה מפרסת פרסה. הרי ביארנו שני סימנים של הבהמה:

חיה - והנה החיה הוא סוד המלוי של בהמה, שהם שני גבורות הנז"ל, וגם הם צריכים מיתוק, רק שהם בחינת המלוי, ולכן יש להם סימנים אחרות, ולא קיבלתי פירושם, ולכן גם החיה אינה מעופפת, כי היא כמו הבהמה, אמנם להיותה במלוי שלה, היא יותר קלה במרוצתה. ואמנם העופות הם מאותם הג' גבורות הנמתקות, שהם ג' בנים. וכן עוף בגימטריא ג"פ ב"ן, כי הם ג' בנים הנז' בהיותם ביסוד, ולכן נקרא היסוד יוס"ף, שהוא בחינת ג' בנים. והנה להיותם גבורות ממותקות, לכן רובם הם טהורים, כמ"ש ז"ל כי כי אין להם מספר כלל לטהורים, אך הטמאים הם מועטים, כי אחר שהם ממותקים, אין לחיצונים אחיזה בהם אלא דבר מועט, ולכן לא נזכרו בהם סימנין בתורה, אך עכ"ז חכמים הזכירו בהם סימנים, כי עכ"ז יש קצת אחיזה לחיצונים בהם. והנה לפי שנתחברו ג' בנים יחד, לכן הם מינים הרבה לאין קץ, אך החיה אין בה אלא שבעה מינים, והבהמה היא פחותה מהחיה, ואינה אלא ג' מינים. והנה להיות העוף מאלו הג' גבורות עליונות הממותקות, לכן הם מעופפים מאד, כי הם מעולים ועליונים יותר מן הבהמה והחיה:

ארבה - והנה הארבה, הוא בחינת קיבוץ כל הד' בנים יחד, ונכללות כולם בחיבור כולם ביחד נמשכו מיני הארבה, והכל הוא אחרי המיתוק. גם התחתונות נאמר בהם (יואל ב' כ"ו) חילי הגדול, כי בהתחבר יחד הד' בנים כולם, אז יש להם ריבוי עצום מאד, וגם הם מעופפים כעוף. וכבר ידעת, כי אפילו חכמי הטבע אומרים כי העוף

טבעו מן האש, ולכן הם פורחים באויר, כדרך שלהבת הנר העולה למעלה. והנה הגבורות הם אש שורף, וארב״ה בגי׳ ד׳ בנים, שהם כל הה׳ גבורות הממותקות, ואמנם, יש מינים הרבה בארבה, והם נמשכים כפי התחברות הגבורות יחד, כי התחברות גבורת החסד בגבורת הנצח יוליד מין אחד, וכן כיוצא בזה, כפי התחברותם כן יולידו מינים משונים זה מזה. וז״ס מש״ה וארב״ה את זרעו ואתן לו את יצחק, כי יצחק הוא מציאות הה׳ גבורות, בהיותם למעלה בדכורא תוך ז״א, ולכן יצחק היה זכר, אעפ״י שהיה מהגבורה. והוא בגימטריא ד׳ בנים כנזכר, כי ארב״ה בגי׳ יצחק, כי אלו הד׳ בנים שהם ה׳ גבורות, הם סוד ארב״ה, והוא סוד ריבוי הזרע לאין קץ. נמצא, כי לרבות זרעו, ניתן לו את יצחק שהוא ארב״ה בגימטריא, כי בו תלוי ריבוי הזרע. ולענ״ד כי ז״ס ההריון שנאמר (בראשית ג׳ י״ד) הרבה ארבה וכו׳:

דגים - והנה בחינת הדגים, הם ג״כ מאלו הה׳ גבורות ד׳ בנים הנז׳, לכן הם רבים לאין קץ, כמ״ש (שם מ״ח י״ט) וידגו לרוב בקרב הארץ. והנה אותיות דג הוא, כי ג׳ הם ג׳ גבורות הנמתקים, ואות ד׳ של דג פי׳ ב״ן רביעי. ואמנם עניינו הוא, שאינו כמו הארבה שנכללו כולם ביחד, אך כאן אעפ״י שלקחו מכל הד׳ בנים, עכ״ז לא לקחום ביחד, רק תחילה לקחו מבחי׳ הג׳ הממותקים, ואח״כ השלימו ולקחו גם הב״ן הרביעי, שהוא אות ד׳ של דג. והפרש זה, יש מן הדגים לארבה. גם יש חילוק אחר, והוא כי הארבה לקח כל פרטות ד׳ בנים, שעולים בגי׳ ארב״ה, אך הדג לא לקח רק כללות הד׳ בנים, וזהו דג שהם ד׳ אחרים שהוא כללות ד׳ בנים ארבה, א״כ הפרטות שלהם בגימטריא ארבה, ולכן הארבה מעופפים ולא הדגים:

וזה לכם הטמא וכו׳. אמת, כי בדרושים של הרב זלה״ה אינו מביא חשבונות במספר קטן, עכ״ז כבר מצינו בהקדמת התיקונים שמביא שם מספר קטן, ובהיות כי המלכים דמיתו הם נפלו בקליפות, ובהם יתכן מספר קטן, לזה כתבנו זה הדרוש. דע, כי המלכים דמיתו שהם רמז למאנין תבירין, שבהם מעורב שורש הקליפות, והם שמונה כנגד שמונה שרצים האמורים בתורה. המלך הראשון בל״ע, במ״ק י״ב. וג׳ אותיותיו, הרי ט״ו. ובשרצים, חל״ד במ״ק ט״ו. יובב, במ״ק י״א, והכולל והמלה י״ג. וכנגד זה בשרצים עכב״ר, במ״ק י״ג. חש״ם, עולה במ״ק ט״ו. ועם הכולל י״ו. ובשרצים הצ״ב, במ״ק י״ו. הד״ד, עולה י״ג, כמו חשבון אנק״ה במ״ק י״ג, עם המלה. שמל״ה, עולה במ״ק ט״ו, כמו הכ״ח במ״ק. שאול, במ״ק י״ג. ודׄ׳ אותיותיו והכולל, יעלה כמנין לטא״ה, במ״ק י״ח. בע״ל חנ״ן, במ״ק יעלה שלשים, כמנין חומ״ט במ״ק עם אותיותיו. הד״ד, ובדברי הימים הד״ר, שניהם במ״ק עם הכולל, יעלה כ״ה בחשבון. תנשמ״ת במ״ק, עם ה׳ אותיותיו. (עיין בספר טעמי המצוות פ׳ שמיני שכתב כעין מה שאמר כאן).

תזריע

פרק יב

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל משֶׁה לֵּאמֹר׃(ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא׃(ג) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃(ד) וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ׃(ה) וְאִם נְקֵבָה תֵלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל דְּמֵי טָהֳרָהּ׃(ו) וּבִמְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ לְבֵן אוֹ לְבַת

תָּבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה וּבֶן יוֹנָה אוֹ תֹר לְחַטָּאת אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל הַכֹּהֵן:(ז) וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְדֹוָד וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לַזָּכָר אוֹ לַנְּקֵבָה:(ח) וְאִם לֹא תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֶחָד לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה׃

וידבר חו״ג **דידוד** אבא נמשכים **אל משה** בינה והיא **לאמר** עולה אליו. ר״ת פסוק זה ואל מי. **דבר** דיבור זו לשון קשה ואלו הן ההלכות הקשות של נידה **אל בני ישראל לאמר** לאמר היינו לרומם ולשבח אותם ולאמר להם מתוך שאתם חשובים נתנו לכם איסורים והרחקות שלא ניתנו לאומות העולם.

אשה כי תזריע וילדה זכר אמרו חכמים (נידה כה ע״ב ודף לא ע״א) ״אשה מזרעת תחילה יולדת זכר״ וגם הרפואה של ימינו מאשרת שאם קדמה הביצית הרי יולדת זכר. בדרך חסידות כתב כאן בספר דגל מחנה אפרים - פרשת תזריע ד״ה או – ״או יאמר, כי העולמות לגבי קודשא בריך הוא כנוקבא לגבי דכורא לקבל חיותם מן הקב״ה והקב״ה הוא בחינת דכר לכל העולמות שמשפיע להם חיות וחסד הנקרא דכר לכן כשאדם מתאוה לדבק בקודשא בריך הוא בזה הוא מעלה בחינת מיין נוקבין ונתעורר מלעילא בחינת מיין דכורין ונולד שפע וחיות לו ולכל העולמות לאפוקי כשמתאווה לתענוגי חמדת עולם הזה שהם עצמם בחינת נוקבא כי כולם צריכים לקבל חיות מאתו יתברך שמו וידוע (סוטה ג׳.) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן וכו׳ ומסתלק ממנו הנשמה חלילה וחס אבל כשהנשמה אצל האדם אזי מתאוה לשורשה לקודשא בריך הוא, וזהו שמרמז אשה כי תזריע היינו נשמה שהיא בחינת אשה ונוקבא לגבי קודשא בריך הוא, כי תזריע היינו כשמתאווה לקודשא בריך הוא ובזה היא מזרעת בחינת מיין נוקבין בהתעוררות מלתתא לעילא אזי וילדה זכר כנ״ל שמתעורר חסד וחיים ושפע מלעילא לתתא בחינת מיין דכורין כנ״ל והבן.

וזה ענין של העלאת מ״ן מהמלכות הנקראת אשה והיא **כי** כ׳נסת י׳שראל והיא מעלה מ״ן והיינו **תזריע** הרי שהיא מעלה את המ״ן ומורידה מ״ד אל התפארת וזה הוא ״וילדה זכר״ היינו שהיא בונה אותו. וכ״כ בשער הכוונות - דרושי נפילת אפים דרוש ב ״והנה ענין נפילת אפים הוא זה כי הנה עתה הוא זמן הורדת טפת מ״ד של החסדים בנוק׳ רחל. וצריך להקדי׳ להעלות מ״ן כדי לקבל אח״כ המ״ד בסוד אשה כי תזריע וילדה זכר. וארז״ל אשה מזרעת תחלה יולדת זכר.

כתב הרב ב**ספר הליקוטים** - פרשת תזריע - וידבר ה׳ אל משה לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וכו׳. התחיל בזכר, ואחר כך אמר ואם נקבה תלד, וי״ל למה לא התחיל בנקבה. אלא יש לדעת, כי כשיצאו המלכים הראשונים מבינה, בסוד (בראשית ל״ו ל״א) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום, כי אדום היא הבינה רדינין מתערין מינה, נפלו ומיתו, ואח״כ הוצרכו לחזור בסוד העיבור בבטן הבינה, כדי להתברר שם. והנה או״א לא הוצרכו אל העיבור, משום שלא נפלו אלא מחסד ולמטה כל הז׳ קצוות, אבל אלו הז׳ שנפלו, הוצרכו לחזור ולהתברר שם במקום שהוא בטן הבינה, ששם לא היתה נפילה, שם יעשה הבירור, וישבו שם ט׳ חדשים בסוד עיבור, כדי להתברר אחר כך בסוד הלידה׃

והנה כשיצאו לא יצאו אלא ו׳ לבד, שהוא דז״א בסוד ו׳ זעיר, ועדיין לא יצאה הנוקבא, אלא כלולה בו בסוד נקודה לבד, ואח״כ כשבאו אלו המוחין אז יצאה הנוקבא מאחוריו, ולפי שאלו המוחין ויציאת הנוקבא תלוי במעשה התחתונים, והם בעלי בחירה, ואיפשר שיעשה או לא, לכן אמר ואם נקבה תלד על צד הספק, אם

יהיה או לא, אבל הזכר ודאי זכר. והנה אחר שנתבררו שם, נשאר מה שנתברר בולד, והפסולת הוא הדם, ולפי שהיו ז׳ קצוות מהסד ולמטה, ולכן וטמאה שבעת ימים, כי בכל יום האם דוחה הפסולת של מדה א׳, ותחילה יוצא הולד הוא הבירור, ואח״כ בכל יום הולך ונידחה הפסולת שהוא הדם, עד ז׳ ימים, ולפי שאחר שנתברר ויצא הז״א עדיין היה כולו גבורות, והוצרך הוא ית׳ לשתף עמו רחמים, כד״א בראשית ברא אלהים, עלה במחשבה להיות בדין ואח״כ שתף עמו רחמים, וזהו (בראשית ב׳ ד׳) ביום עשות יהו״ה אלהי״ם ארץ ושמים:

והנה רחמים היה המלך השמיני הדר, דהיינו החסד עילאה, שזה היה עיקר התיקון, ולפי שחסד מתגלה בפום אמה, הוצרך ביום השמיני להמול. וז״ש וביום השמיני ימול, לפי שאז בא המלך החי׳, ימול בשר ערלתו, כי אף שכבר נתברר הז״א, אעפ״כ כיון שהיה גבורות, נשאר בכל כללותו זה המקצת, דהיינו הערלה דבוקה בו, ולכן עתה שבא המלך החי׳ ליכנס בו הוצרך להסיר הערלה ההיא:

והנה מלך השמיני זה נקרא הדר, על שם שמתגלה ביסוד, ולכן היסוד נק׳ פרי עץ הדר, וגם אין לסריס הדרת פנים, כי כל הדרת פנים תלוי ביסוד. ולפי שחסד זה הוא שם הוי״ה, לכן היתה יושבת כ״ו ימים על דמי טוהר, כי באלו הכ״ו היה החסד עילאה, הולך ומתפשט בתוך זעיר, וז״ש ושלשים יום ושלשת ימים תשב וכו׳, שהם הוי״ה דהיינו כ״ו, והז׳ ימי טומאה הראשונים בין הכל יהיה ל״ג.

עוד, כתב הרב בספר הליקוטים שם ״אשה מזרעת תחלה וכו׳. הכוונה, כי יו״ד ה״י רומז לזכר, והטיפה שהזריע הוא ו״ד, ובבטן המלאה. וכשהוציא הוציאה ד״ו, א״כ כשהאיש מזריע תחלה, היא יולדת נקבה. אמנם אח״כ, כשהאשה מזרעת תחלה יולדת זכר, וזהו ו״ה, וסימנך שם ההוי״ה, ר״ל, י״ו הם זכרים, ה״ה נקבות. א״כ יו״ד הוליד בטיפה שלו נקבה, שהיא ה׳, וה׳ שהיא נקבה, הולידה בטיפה שלה זכר שהוא ו׳. וכך הו׳ שהוא זכר הוליד בטיפה שלו נקבה, שהיא ה׳ אחרונה. הרי למדנו, שמקודם היתה בסוד ד׳, ואח״כ נעשית ה׳, בו׳ של ז״א שנכנס בתוכה, וזהו ד׳ על ו׳, ונעשית ה׳ ממש. שה׳ סוד עצמות דאימא, והוא נקרא עה״ז, והו׳ שבתוך הד׳ הוא צדיק. א״כ זהו כוונת עה״ב אין בו אכילה ושתיה אלא צדיקים יושבים וכו׳, ר״ל, סוד הד׳ הוא העיטרא שמקיף לאות ו׳ שבתוך הד׳, ונהנה מזיווג השכינה, ונכנס בתוך הד׳ ונעשית ה׳ שלימה, ואז יוצא חמה מנרתקה, שהוא ו׳ מן ד׳.

וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא כתב הרב בשער ההקדמות - דף מא עמוד א ״ונבאר עתה זמן הלידה, והיניקה. הנה בהגיע זמן הלידה, כתיב **אשה כי תזריע וילדה זכר** וגו׳, הפירוש יובן עם הנז״ל, כי הנה ז״א שהוא הזכר, נשתהא במעי אמו בסוד העיבור, שעור שנתברר ז׳ בחי׳ הנז״ל, אשר הם כח״ב חג״ת נצח, שבכל נקודה מז׳ נקודות השבורות, אשר אלו הז׳ לבדם הם הובררו לגמרי, אוכל מתוך פסולת, ונשארו הסיגים שהיו מעורבים בהם, שהם ז׳ קליפות כנגדם, ואלו הז׳ סיגים והקליפות נשארו בבחי׳ דם נדות טמא, ויצאו ממקור האשה בזמן הלידה, כי הם סיגים בלי קדושה, ולכן כנגדם וטמאה ז׳ ימים, כנגד ז׳ הקליפות שיצאו ממנה.

ואם נקבה תלד, שהוא אחר שנשתהתה נוקבא דז״א, ג׳ חדשים אחרים, לתשלום י״ב חדשי העיבור כנז״ל, בסוד ואחר ילדה בת. ואמנם הנקבה נעשת מבירור ז׳ בחי׳ המלכות, שיש בז׳ הנקודות השבורות, ומהפסולת שלהם, וצאו עוד ז׳ קליפות נקבות אחרות כנגדם, והנה הנקבה נולדת אחר הזכר כנז׳, ונמצא שנתחברו עתה ז׳ קליפות אחרות, שהם הראשונות של הזכר, ועוד נתוספו ז׳ קליפות הנקבה, לכן וטמאה שבועים כנדתה.

עוד כתב הרב בספר הליקוטים - פרשת תזריע - עוד **אשה כי תזריע וילדה זכר**, יאמר באופן זה, כשתסיר ממנין אש״ה מנין יסוד, שהוא הזרע מ״ן שלה שהוא ביסוד, אז ישאר כמנין זכ״ר שישאר בה. עוד כשתסיר מאש״ה מנין זכ״ר, ושבעה אותיות מלוי זכר, כזה, זי״ן כ״ף ר״ש, ישאר כמנין חסד, ר״ל, שיצאו הדינין, ונשאר החסד.

וידבר ה׳ אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וכו׳ אשה כי תזריע וכו׳ וביום השמיני ימול בשר וכו׳. ויש לדקדק באומרו לאמר שני פעמים, והיה די באחת. ועוד סמיכות מצות מילה לטומאת הנידה ולנגע צרעת, מה קשר ושייכות יש זה עם זה, ועוד אומר למטה אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת, נראה שאין זה סדר נכון, וכך הילי״ל אדם כי יהיה בעור בשרו נגע צרעת שאת או ספחת או בהרת. אמנם יובן ע״ד מ״ש רז״ל שבעון שעברה חוה על צווי השי״ת נתקללה בדם הנדה ובדם בתולים, כמו שדרשו על הרבה ארבה. וזהו שיעור הכתוב וידבר ה׳ אל משה לאמר, כלומר על אמירה שאני צריך לומר לך על הנדה והלידה, ואם יאמר נא ישראל מאין באה טומאת הנדה לבנות ישראל הקדושים, לזה אמר דבר אל בני ישראל וכו׳, כלומר בשביל אותה אמירה שאמרתי לחוה ועברה עליה, נענשה בטומאת הנדה, לזה וטמאה שבעת ימים כימי נדת דוותה תטמא:

ואם נקבה תלד, אז איכא דמי טומאה שבועיים, משום שבה עצמה היו כלולים ז׳ קצוות שלה, וגם כל מה שנשאר מן הז״א, אף מה שלא היה ראוי לבריאה נפל אל היצירה, ושם הוברר פעם שנית, ומה שלא היה ראוי אל היצירה נפל אל העשיה, וכן בכל המדרגות, וא״כ בה נתבררו הז׳ שבה, וחזרו להתברר מה שנשארו בה מן הז׳ שלו, ולכן וטמאה שבועיים ז׳ ימים, כדי לדחות הטומאה שנשאר בה, ממה שנתברר משבע שלה, וז׳ ימים אחרים לברר השבע שלו שלקחה היא. ולפי שאח״כ בא אליה שם ב״ן, כי אל הז״א בא אליו חסד עילאה שהוא הוי״ה פשוטה, ואליה בא להתפשט בה הוי״ה במלוי יודי״ן, וצריך נ״ב ימים כדי שיתפשט, ולכן בין הכל ס״ו ימים, י״ד ימי הטומאה ונ״ב דטהרה, הרי הכל ס״ו. והנה ס״ו ול״ג שבו, הם ק׳. כי אז זו״ן עלו בסוד ק׳, דהיינו הוא ט׳, והיא עשירית, וכל א׳ כלולה מעשר, הרי מאה. ולפי שזה נעשה ע״י החסד, לכך אברהם נימול בן צ״ט, ולא הוליד את יצחק עד שהיה בן מאה שנה. ובמדרש אשה כי תזריע וגו׳. ה״ד (קהלת י״א ב׳) תן חלק לשבעה וגם לשמונה, תן חלק לז׳ אלו שבעת ימי נדה, וגם לשמונה אלו ימי מילה וכו׳. וי״ל, הראשונה מה הוקשה לו בקרא של אשה כי תזריע, ועוד, שהוא דורש קרא דוביום החי׳ ימול שהוא שכר, ולפי פשטיה דקרא אינו אלא ציווי, וכ״ש שאיך אפשר שיהיה שכר, והלא הכתוב מיירי אחר לידת הבן, וא״כ האיך אומר אם שמרת ימי נדה אני נותן לך בן ואתה מלו לחי׳ ימים, והלא כבר הבן נתון לו, והכי היה לו לומר אם שמרת טומאת לידה תזכה למול את הבן. וזו הקושיא ג״כ היא בקרא דתן חלק לשבעה, דלא שייך מלת וגם דקאמר, בלאו הכי יהיה ציווי אנכי מצוך שתקיים מצות הנדה וגם מצות המילה, אבל אם הוא שכר לא אתי שפיר מלת וגם קיים מצות הנדה, וגם אתן לך שכר שתימול בן לחי׳ לא יצדק זה. ועוד מאי דקאמר הוי וביום השמיני, שנראה שכונתו לומר שעם פי׳ זה מתיישב קרא דוביום השמיני, ומהו יישובו, כי יותר הוא מתיישב אם הוא ציווי. ונ״ל חיים שהוקשה לו בפסוק שהילי״ל אשה כי תלד זכר וטמאה וכו׳, מאי תזריע דקאמר, ועוד מאי דקאמר בסיפיה דקרא תטמא, הוא מיותר, דכמו שאמר בנקבה וטמאה שבועים כנדתה, הכי הילי״ל בזכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה, מאי מלת תטמא דקאמר. ועוד, מאי דקאמר וביום החי׳ ימול וכו׳, אין כאן מקומו, דהכא אתא לאשמועינן כמה ימים תשב על

דמי טומאה, וכמה תשב על דמי טהרה לזכר ולנקבה, ואין כאן מקום להזכיר מצות המילה, כ״ש שהוא מיותר, שהרי כבר נאמר וביום החׄ ימול לכם כל זכר. ועכ״ז מפרש הפסוק כן, האשה כדי שתזריע ותלד זכר צריך שתטמא שבעת ימים, ואם תעשה כן שכל ימי נדתה תטמא, והיה לה שכרה שביום השמיני ימול וכוׄ. וז״ש הוי וביום החׄ, כי עכשיו עם זה הפירוש שהוא שכר, יצדק אומרו כאן וביום החׄ, שאם היה ציווי אין כאן מקומו, וגם היה מיותר, אבל עכשיו אינו מיותר והוא במקומו׃

ואפשר שדרש כל זה, ממלת תטמא מיותרת דקאמר, כי לגופיה דקרא שמזהיר על דם טומאה ועל דם טוהר, הילי״ל וטמאה זׄ ימים כימי נדת דותה כמ״ש בנקבה, ולא דרש הכי אלא ממלת תטמא מיותרת. והכונה, שאם יחשבה לטמאה ויבדל ממנה, יזכה למול את הבן. וז״ש הוי וביום החׄ, כי עד עתה היה מדבר באשה שתשמור ימי נדתה, כמ״ש וטמאה שבעת ימים, ואח״כ מדבר עם הזכר שימול בשר ערלתו, אלא עם פירוש זה שהוא שכר יתיישב, שאמר לו הקב״ה לבעל, אם שמרת ימי נדה תזכה למול את הבן, ותחלה דבר עם האשה עצמה כדאמרן, כי כדי שתזריע ותלד זכר, צריך שתהיה זהירה בימי טומאתה, וז״ש וטמאה וכוׄ, וחזר לומר עוד תטמא מיותר, לדבר עם הבעל, שאם יבדל ממנה ויחשבנה לטמאה, יזכה למול את הבן בע״ה׃

ולתרץ קרא דתן חלק לשבעה וגוׄ, שמעתי ממורי זלה״ה, דמלת וגם הוא מלשון גוממו עם השופי, לשון חיתוך, שהוא המילה עצמה. ואני אומר כי בהיות המילה מאופן הנדה עצמה, כי הנה מצות שמירת הנדה הוי להפריש עצמו מן הטומאה, וכן מצות המילה להפריש עצמו מן הערלה, דהיינו הטומאה. ומה גם כי הערלה עצמה נדבקה אל האדם מטומאת דם נדות שנתהווה בתוכה בהיותו בבטן אמו. ולכן אמר, אם שמרת ימי נדה, שהרחקת עצמך מן הנדה, תזכה עוד להתרחק יותר מן הטומאה, שתמול את הבן, ותסיר ערלתו וטומאתו ממנו. ולכן אמר תן חלק לשבעה, דהיינו להתרחק מטומאת הנדה, וגם תזכה להתרחק יותר מן הערלה, דהיינו הטומאה. וז״ש הוי וביום החׄ וכוׄ, שעם פירוש זה יתיישב מלת ערלתו שהוזכרה בזה הפסוק ללא צורך, שהיה די שיאמר וביום השמיני ימול את בשרו, וכמש״ה (בראשית י״ז י״ב) ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר, ולא הזכיר ערלה, אלא לפי שהוא שכר, ולהורות שהוא מדה כנגד מדה, כמו שאתה הרחקתה עצמך מטומאת הנדה גם בשכר זה תזכה להתרחק מטומאת הערלה, לכך הזכיר מלת ערלתו.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו כתב הרב בספר הליקוטים - פרשת תזריע - וביום השמיני ימול וכוׄ, ונסמכה המילה לנדה, שע״י המילה ימנע מליטמא עם הנדה, ולזה ציוה השי״ת לנו על המילה למול הקטן בן חׄ ימים, שעי״כ מתישין כח הטומאה ויסור התאוה. ועוד להורות שהוא עבד השי״ת חתום בחותמו, ולא יעבור על צוויו, ולזה ניתנה מצות המילה באמצע בין ציווי הנדה ובין צווי הצרעת, שע״י המילה ינצל מזה ומזה מלישכב עם נדה, וגם להיות עניו ושפל רוח, כעבד חתום בחותם אדוניו, ויברח מן הגאוה׃ ולפי שהגאוה מתחלקת לגׄ מינים, יש מי שגאותו בלבו ולפני הכל נראה כעניו, וע״ז נאמר אדם כי יהיה בעור בשרו שאת, כלומר שהגאוה תקועה בעור בשרו ואינה ניכרת לכל, והיא שאת בינו ובין עצמו. ומין שני, והוא שמתגאה על הדומים לו, ולא על מי שגדול ממנו בחכמה ובמנין, וזהו הספחת, מלשון (ש״א בׄ ל״ה) ספחני נא שהיא מלשון חיבור. ומין שלישי היא יותר חולה, והיא בהרת, והוא המתגאה אפילו על מי שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין והעושר, שמעיז פניו כנגד הכל, וזהו בהרת עזה. ושלש אלה שנא השם, ושלשתם לוקים בצרעת, ואפילו מין האׄ שהוא קל מן הכל, שהוא מתגאה בינו לבין עצמו, לזה חזר ואמר הכתוב והיה

לנגע צרעת בעור בשרו, אפילו שהוא כמוסה מעין כל, עכ״ז יענש, כ״ש החלוקות השתים שהם יותר גרועות: והנה מצינו שאפילו השי״ת שונא הגאוה, שכן כתיב (תהלים צ״ג) ה׳ מלך גאות לבש, שהגאוה היא בערך מלבוש אצלו, שבמלכותו לובש הגאוה לאיים, ותכף ומיד פושטו, כמ״ש ז״ל כל מקום שאתה מוצא גדולתו יתי׳ שם אתה מוצא ענוותנותו כו׳. ובזה יובנו הכתובים על נכון:

וביום השמיני ימול בשר ערלתו: סוד המילה הוא, דע, כי מי״לה בגי׳ אלהי״ם ע״ה, וערל״ה כמנין אלהים, כזה, אל״ף למ״ד ה״י יו״ד מ״ם, עם ה׳ אותיות, הרי כמנין ערל״ה. ופריע״ה, בגי׳ שס״ה, כמנין אלהים דיודי״ן שעולה בגי׳ ש׳, ואדנ״י, כנגד שס״ה מל״ת. וסוד מציצת הדם, כבר ידעת כי שם אהי״ה כזה, א׳ א״ה אהי״ אהי״ה, עולה כמנין ד״ם. והכוונה בכל זה הוא, כדי להפשיט מהנימול כחות הדין הה׳ גבורות, ולהמשיך אליו החמשה חסדים. והמשכיל יבין:

עוד, **ביום השמיני ימול בשר ערלתו**, ימול, ממקום חטא אדה״ר שהיה מושך בערלתו כארז״ל. והיותו ביום השמיני, לרמוז כי ביום השמיני עבר שליטת השבעים שרים, כי ימי שנותינו בהם שבעים שנה, וכשעלינו למדריגת השמונים שנה הם הגבורות, ואין להם חלק ונחלה בהם, כי עלו למקום הבינה, ולכן ימול בשמיני, ויתן לנחש לחמו שהיא הערלה, והבן. וזהו שסמך לפרשה של מעלה, שנאמר להבדיל בין הטמא והטהור ובין החיה הנאכלת. והבן כל זה.

ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה. מספר זה הינו סתום והתקשו בו המפרשים כגון הרקאנטי לקמן. והנה בזוהר (ויקרא דף מג ע״ב פ׳ תזריע) מצאנו ״תא חזי, כל רוחין דעלמא כלילן דכר ונוקבא, וכד נפקין, דכר ונוקבא נפקין, ולבתר מתפרשן בארחייהו, אי זכי בר נש, לבתר מזדווגי כחדא, והיינו בת זוגו, ומתחברין בזווגא (ס״א בגוונא) חד בכלא, רוחא וגופא, דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה, מאי למינה, ההוא רוחא דבר נש דנפיק זוגיה דדמי ליה, ומאי הארץ, כמה דאת אמר (תהלים קלט טו) רקמתי בתחתיות ארץ, והא אוקמוה, תוצא הארץ ודאי, דהא מנה נפקין, נפש חיה, כמה דאוקימנא, דא רוחיה דאדם קדמאה. היינו דכתיב (בראשית ג ג) ומפרי העץ אשר בתוך הגן, ומפרי העץ דא קודשא בריך הוא, אשר בתוך הגן, אשר בתוך האשה.

תנינן היינו **אשה כי תזריע וילדה זכר** כתיב, ולא כליל דכר ונוקבא כפום אורחוי דעלמא, דאינון גרמו ליה, דלא מתחבראן כמה דנפקן מלעילא זוגות, בגין דאדם קדמאה וזוג דיליה חבו לקודשא בריך הוא, ועל דא מתפרשין כד נפקין מלעילא, עד דיהוי רעוא קמי קודשא בריך הוא, אי זכה בר נש יהבין ליה זוגתו, ואי לא מפרישין לה מניה, ויהבין לה לאחרא, ומולידין בנין דלא כדקא יאות: ועל דא כתיב (שם ו ג) לא ידון רוחי באדם, מאי רוחי, רוחו מבעי ליה, אינון תרין רוחי דנפקי זוגות לא ידונון כחדא, ועל דא כתיב וילדה זכר, ולא כלל דכר ונוקבא כפום אורחוי דעלמא, דאינון גרמו.

רבי אלעזר אמר, לאו הכי, דהא כלא דכר ונוקבא כלילן כחדא, ומתפרשן לבתר, אבל וילדה זכר, כלילן כחדא מסטרא דימינא, ואם נקבה תלד, כלילן בחד, נוקבא ודכר מסטרא שמאלא, דשלטא סטר שמאלא על סטר ימינא יתיר, ודכורא אתכפיא בימינא דלא שלטא, וכדין ההוא דכר דנפיק מגו נוקבא מסטר שמאלא כל אורחוי כנוקבא, (ולא אקרי דכר), אבל דכר דנפיק מגו ימינא הוא שלטא, ונוקבא דנפקא מניה אתכפיא, דהא סטר שמאלא לא שלטא, ועל דא וילדה זכר כתיב, וכמה אלף

ורבבן נפקי בזמנא חדא לעלמא. ומן יומא דאפקת לון, לא אקרון נפשן עד דאתיישבן בגופא, וכמה הוא ל״ג ימים, היינו דכתיב ושלשים יום ושלשת ימים וגו׳. וטמאה שבעת ימים, דהא כל שבעת ימים לא עאלין רוחין לגבה לאתקשרא בה, וכל אלין שבעת ימים רוחא אזלא בגופא לאשכחא אתריה, וכדין כתיב (ויקרא כב כז) והיה שבעת ימים תחת אמו. וביומא תמינאה, אתהדר רוחא וגופא לאתחזאה קמי מטרוניתא, ולאתקשרא בה ובדכורא, בגופא וברוחא.

ושלשים יום ושלשת ימים תשב על דמי טהרה, לאתישבא רוחא בגופא. ותלת ימים מאי עבידתייהו, אלא תלת ימים דמילה דרביא כאיב, ורוחא לא שריא מדוריה בגופא כשאר יומין, ועל דא **ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה**. בדמי טהרה בקדמיתא, ולבתר ימי טהרה, בדמי טהרה אלין דמי מילה, דמא בתר דמא דאתי מרביא, וקודשא בריך הוא נטיר לאינון דמי כל אלין יומין, הדא הוא דכתיב, תשב בדמי טהרה, טהרה סתם, ולא אדכיר ה״א בתראה, דלא תימא טהרה דמטרוניתא, אלא טהרה סתם, דמי טהרה אקרון, אלין דמי דכיא. ע״כ. את עומק הפירוש תמצאו במפרשי הזוהר.

והנה הארי הקדוש כתב בשער המצות - פרשת תזריע – ״דין היולדת כתיב ושלשים יום ושלשת ימים תשב על דמי טהרה. [א] ענין חמש דמי טוהר וחמש דמי טומאה נתבאר ענינם באורך בדרוש פסח ע״ש אבל [ב] ענין מספר הימים האלו שהם ל״ג נתבאר לך [ג] בדרוש ל״ג לעומר כי שם נתבאר עשר דמים נמשכים בנקבה מן העשר לבושין שיש בכלי עצמו דיסוד דתבונה אל החמש חסדים וחמש גבורות של הדעת אשר בתוכו בז״א והם עשר אחוריים דשם אהי״ה שכל אחד בגימטריא דם וחמש לבושי החסדים הם ה׳ דמי טוהר וחמש לבושי הגבורות הם חמש דמי טומאה. ואח״כ נגדל ז״א וחוזר ולוקח הלבושים האחרים מבינה עילאה שהיא חג״ת דאימא עילאה הכוללת בינה ותבונה כנודע ואותם הלבושים הם שמות של אכדט״ס שהוא חילוף שם אלהי״ם וכנודע ומתחלף באותיות הקודמות אל אותיות אלהים חוץ מן אות א׳ שאין אות אחרת למעלה ממנה וחוץ מן אות אחרונה ם שנחלפה במ״ם פתוחה שלפניה ולהיות שניהם אות אחד נמצא כי אינם נקראים בשם חילוף רק ג׳ אותיות אמצעיות להי״י שהם לבד מתחלפות באותיות כד״ט שהם גי׳ ג״ל וגם טעם אחר כי ב׳ אותיות א״ם של אלהים הם גבוהים ואינם צריכים להתחלף. והנה שם אלהי״ם הוא דין וה״ס ה׳ גבורות כמנין ה׳ אותיות כנודע ומהם נמשכים הדמים כנודע ומשם נעשה הסיגים שלהם אחרי שמתבררין ואז נעשים דמים טמאים אבל חילופו הוא שם אכדט״ס הוא דם טהור כי הוא יותר נמתק כי כשהדין מתחלף מתהפך לרחמים ולפי שהאותיות המתחלפות אינם רק שלשה האמצעיות שחשבונם ל״ג [ד] לכן כנגדם ושלשים יום ושלושת ימים תשב על דמי טהרה אחר שבעת ימים הראשונים של דמי טומאה כנ״ל.

ואם נקבה תלד וטמאה שבעים כנדתה וששים יום וששת ימים תשב על דמי טהרה. מה טעם כפלה התורה את מספר הימים בנקבה? הנה הרקאנטי לקמן מאמץ את שיטת הראב״ע ״וטהור וטמא כפלים בנקבה מן הזכר. וכן הדין כי הזכר בא מתגבורת טפת הזכר שיזריע לובן אחר שתזריע הנקבה אודם ולובן טפת הזכר הבאה באחרונה מתגברת על טפת הנקבה שכבר נחלש כחה ויולדת זכר ואין הטומאה נמשכת כל כך. כי הזכר רוב הרכבתו הטפה הבא מצד ימין. אבל יולדת נקבה היא כשהזכר מזריע תחלה והנקבה באחרונה ומתגברת טפת הנקבה ולכך הטומאה נמשכת כפלים מפני התגבורת ההוא הבא מצד שמאל עכ״ל.

הנה אנו יודעים כי הזכר חסד והנקבה גבורה וכאשר גבורה יולדת גבורה נכפלים הגבורות וזה פשט הזוהר (ויקרא מד ע״א) ״ואם נקבה תלד, כמה דאוקימנא דשלטא סטר שמאלא יתיר, ואתכפיא ימינא, ועל דא **כלא על חד תרין** רחיקא נוקבא מדכורא, לאתקשרא רוחא בגופא, דהא שמאלא לא אתישבא הכי כימינא, ואשתכחת בתוקפא יתיר.

ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעלה ובן יונה או תר לחטאת אל פתח אהל מועד אל הכהן, והקריבו לפני ידוד וכפר עליה וטהרה ממקר דמיה זאת תורת הילדת לזכר או לנקבה, ואם לא תמצא ידה די שה ולקחה שתי תרים או שני בני יונה אחד לעלה ואחד לחטאת וכפר עליה הכהן וטהרה.

כתב הרב הרקאנטי - **וידבר י״י אל משה לאמר. אשה כי תזריע וילדה זכר** וגו׳. מכאן אמרו רבותינו ז״ל אשה מזרעת תחלה יולדת זכר וכו׳. ואם נאמר כי הטפה הבאה באחרונה היא המתגברת אם כן הראשונה היא הכנה אל האחרונה כמו השדה חרושה לזרוע בו והאחרונה היא הזרע. וכן נראה מדברי החכם רבי עזרא ז״ל שכתב חמשה דמים הם שמראיהם נוטה לאודם. והיו החכמים הבקיאין מכירין במראה אם מן המקום שחזקתן מן השמאל. והוא דם הבא מן החדר וכו׳ וטהור וטמא כפלים בנקבה מן הזכר. וכן הדין כי הזכר בא מתגברת טפת הזכר שיזריע לובן אחר שתזריע הנקבה אודם ולובן טפת הזכר הבאה באחרונה מתגברת על טפת הנקבה שכבר נחלש כחה ויולדת זכר ואין הטומאה נמשכת כל כך. כי הזכר רוב הרכבתו הטפה הבא מצד ימין. אבל יולדת נקבה היא כשהזכר מזריע תחלה והנקבה באחרונה ומתגברת טפת הנקבה ולכך הטומאה נמשכת כפלים מפני התגברת ההוא הבא מצד שמאל עכ״ל ומדברי הרב רבי אלעזר מורמשא נראה הפך שכתב הדבר תלוי בתאוה האיש מתאוה לנקבה והאשה מתאוה לזכר כשהוא מזריע תחלה יולדת מה שנתאוה והנקבה מתאוה לזכר לכך כשהזריעה תחלה יולדת זכר. נראה מדבריו שהטפה הראשונה מתגברת. סימן לשתי דעות אלו עילאה גבר תתאה גבר ונראה לי להכריע כדעת הראשון ממה שאמרו רז״ל הרוצה שיהיו כל בניו זכרים יבעול וישנה ועוד אמרו הנה נחלת י״י בנים שכר פרי הבטן (תהלים קכז׳ ג׳). בשכר שמשהין הצדיקים עצמן על בטן האשה הויין להו בנים זכרים והטעם שיזריעו באחרונה. אמנם בירושלמי מצאתי סיוע לדברי הרב רבי אלעזר אמרו שם בפסוק אשה כי תזריע לשני ציורים זה צד דמותו של זה וזה צד דמותו של זה לעולם הזכר מן האשה ונקבה מן האיש מנין ובתואל ילד את רבקה. ואת דינה בתו ושם בת אשר סרח. זכר מן האשה מנין ואשתו היהודיה ילדה את ירד וגו׳ (ד״ה א׳ ד׳ חי׳). פלגשו ושמה ראומה ותלד וגו׳. אשה כי תזריע וילדה זכר א״ר אבן ליט ספרא דמספר לגרמיה. וטעם המילה להיותה בשמיני פירשתיו וטעם לדם טהור נרמז לי בספר הזוהר (אדרא רבא קמ״ג א׳) אמרו שם בענין לידת קין והבל וכד נפיק דא קין מסטרא דנוקבא נפיק תקיף קשייא. <תרגום - וכשיצא קין זה מצד הנוקבא יצא חזק וקשה>. תקיף בדינוי קשייא בדינוי. <חזק בדיניו קשה בדיניו>. כיון דנפק אתחלשת ואתבסמת. <כיון שיצא קין ממנה נחלשה ונתבשמה>. בתר דא נפיק אחרא בסימא יתיר. <אחר זה ילדה נשמה אחרת שהיא מתוקה יותר>. וכבר ידעת טעם איסור הנדה ותראה כי אותו הכח גובר עליה בעת הלידה והם חבלי יולדה ועל כן באים מיד ימי הטומאה ואחר הסרת הכח ההוא מתחלש עד שאין שם טומאה זהו טעם לדברי רז״ל מעיין אחד והתורה טמאתו והתורה טהרתו והבן זה. אמנם למספר ל״ג לא מצאתי בו טעם. ואני נ״ח (אולי נחמה) מצאתי בספר הזוהר (תזריע מ״ג ב׳) וז״ל וכמה אלף ורבון נפקי בזימנא חדא לעלמא. <תרגום - וכמה אלפים ורבבות נשמות

יוצאות בפעם אחת לעולם>. ומן יומא דאפקת לון לא אקרון נפשן עד דאישתרשן בגופא. <ומיום שהוציאה אותם אינן נקראות נפשות עד שנשרשים בגוף>. וכמה הוא. <וכמה הוא>. לל״ג ימים. <ל״ג ימים>. הה״ד ושלשים יום ושלשת ימים וגו׳ עכ״ל. <היינו שכתוב ״ושלשים יום ושלשת ימים״>. אמנם רז״ל אמרו שרמז לל״ג דורות שמאברהם אבינו ע״ה עד חורבן הבית ואף כי דבריהם דברי אלהים חיים והרמז נאה אינו מספיק לטעם פשט המצוה עד יערה עלינו רוח ממרום׃

וביום השמיני ימול בשר ערלתו. כבר ביארתי טעם הברית בפרשת לך לך. ובספר הזוהר [ח״א צ״ד א׳] ומבשרי אחזה אלוה מאי ומבשרי. <תרגום - ״ומבשרי אחזה אלוה״ מהו ומבשרי>. ומעצמי מבעי ליה. <ומעצמי היה צריך לומר>. אלא ומבשרי ממש. <אלא מבשרי ממש דהיינו היסוד הנקרא בשר>. ומאי הוא דכתיב ובשר קדש יעברו מעליך. <ומה הוא שכתוב ״ובשר קדש יעברו מעליך״ (שהוא סוד ברית קדש)>. וכתיב (בשר ערלתו) והיתה בריתי בבשרכם. <וכתוב ״והיתה בריתי בבשרכם״ (שפירושו יסוד)>. דתניא בכל זמן דאתרשים בר נש בהאי רשומא דהאי את מיניה חמי לקב״ה ממש. <כי למדנו בכל זמן שהאדם נרשם ברשימה הקדושה הזו של אות זה מתוכו רואה את הקב״ה ממש>. ונשמתא קדישא אתייחד ביה. <והנשמה הקדושה נאחזת בו באות הברית>. וכד לא נטיר האי את מאי כתיב מנשמת אלוה יאבדו. <וכשלא שמר אות זה מה כתוב עליו ״מנשמת אלוה יאבדו״ (איוב ד׳ ט׳)>. דהאי רשימא דקב״ה לא נטיר. <כי הרשימו של הקב״ה לא נשמר>. ואי זכי ונטיר ליה שכינתא לא איתפרשא מיניה. <ואם זוכה ושומר אותו השכינה אינה נפרדת ממנו>. אימתי אקשרא ביה כד אתנסיב והאי את עייל באתריה דאזדמן בהדיה. <מתי מתקיימת בו השכינה כשהוא נושא אשה ואות זה נכנס במקומו ונמצא עמו>. [שם צ״ג ב׳] מכאן אוליפנא מן דנטיר להאי את קיימא מלכו אתנטירת ליה. <תרגום - מכאן למדנו מי ששומר אות ברית הזה המלוכה נשמרת לו>. מנלן מבועז דכתיב חי יי׳ שכבי עד הבקר. <מאין לנו מבועז שכתוב ״חי יי׳ שכבי עד הבקר״>. דהוה מקטרג ביה יצריה עד דאומי אומאה ונטר להאי ברית. <כי היצר היה מסיתו עד שנשבע שבועה זו ושמר את הברית>. בגיני כך זכה ונפקו מיניה מלכין דשליטין בכל שאר עמין ומלכותא אתקרי בשמא דקב״ה. <משום זה זכה שיצאו ממנו מלכים ששליטים על כל העמים והמלכות נקראה בשם הקב״ה׃

ובמלאות ימי טהרה לבן או לבת וגו׳. אין חטאת באה רק על חטא. ואף כי רז״ל נתעוררו על זה על דרך האגדה בשעה שכורעת לילד וכו׳ לפי האמת נראה לי סוד הענין על חטא נחש הקדמוני כטעם חטאת חובה ובמקומו יתבאר בגזירת האל׃

כתב בספר מגיד מישרים - פרשת תזריע – ״והלא בפרשתא קדישתא דא אמר אשה כי תזריע כלומר דכ״י גורמת להזריע ולמיתי לה שפע עילאה על ידי איתערו דילה בעובדין טבין דתתאי דאיתערו דתיאובותא מינה הוה וכד אית לה שפעה דנשמתא קדישא דנחתא לה, וטמאה שבעת ימים משום דבעוד דאיהי מקבלא משבע ספירות הבנין טמאה כלומר איהי אטומא בגין דלא יקרבון לה קליפין דסחרין לז׳ ספירות הבנין, ואוף דלת״ת לא קרבין מכל מקום כיון דאינון סחרין לח׳ ופ׳ דאיהו אחיד בהון הוי כאלו סחרין ליה, ושלשים יום ושלשת ימים כלומר שלשים דרגין דמלכות מתייחדין ומתעלין לקבלא שפעא מג׳ עילאי והיינו ושלשת ימים, וגבי שלשים מעלות דמלכות קאמר יום כלומר אע״ג דכמה זינין נפקין מינה וכמה עלמין מתזנין מינה דמחזי דאית בה רבוייא לאו הכי דכולא יחוד׳ חד. ומשום הכי קאמר בה יום. ומשום דתלת עילאי אמרי׳ דאינון יחודא חד אמר בהו ימים למימר אע״ג דאינון חד מ״מ

איתנצוותא דתלת אית בהו, וקאמר תשב בדמי טהרה כלומר דכיון דקבלא שפעא מג׳ עילאי הא דמא דהוה בה רמז לבינה אתהפך לטהור, ורמז להאי תשכח דכיון דאתא שפעא לתתא ואתעברת דמים פוסקין ומתהפכי לחלב דאיהי חיוור, ואם נקבה תלד וטמאה שבועים וכו׳ וששים יום וששת ימים וכו׳ משום דבזמן דשליט דכורא רחמי מתגלגלין ודינא כליל בהו, משום הכי סגי בשבעת ימים ושלשים יום ושלשת ימים, אבל בזמן דנוקבא שליטא דינא שליט ובעי לייחדא לה בספירין עילאי באורח רחמי נמי כי היכי דלא יחרב עלמא משום דבעי ליחדא לה בספירן באורח דינא ובאורח רחמי משום הכי בעי ימים כפליים מדכורא, בכל קודש לא תגע וכו׳ כלומר בכל זמן דלא אשלימא כ״י לאתייחדא בספירין כולהו, אי תגע בקודש וכו׳ הוי פגימותא ח״ו, ובמלאות ימי טהרה וכו׳ חד לקביל תפארת דאיהי עולה משום דסליק לבינה ברזא דוהאכלתיך נחלת יעקב אביך וחד לקבל יסוד ואיהו חטאת כלומר דכל מאן דמנגיד לה שפעא מדכי לה, דלא יקרבון לה מסאבין, וכפר עליה הכהן דאיהו איש חסד. וביום השמיני ימול וכו׳ כלומר כד תסתלק בבינה דאיהי תמינאה איבעי ליה למיגזר ערלה, דהא תמן לית רשו לערלה כלל כדאית בסוחרני ז׳ ספירות הבנין ומשום הכי דחי׳ שבת דתמן איהו שבת הגדול, ובתר הכי פקיד על דיני הצרעת ואע״ג דאדם עילוייא הוא לא תקשי לך דאמר ביה צרעת דהא בעור בשרו קאמר דאיהו לקבל עור תחש, ותו אית לך למידק דסגירותא הוי בבית בבגד ובעור ואיהו לקבל נפש רוח ונשמה, דאי איהו מטנף נפש אתי צרעת בבית דאיהו רמיזא לנפש דאיהו גסה מכולהו, וכד איהו מטנף רוח אתי צרעת בבגד דרמיז ליה דהא איהו קריב לגופא דבר נש טפי מביתא, וכד איהו מטנף נשמה אתי בעור בשרו, ועלך למידק דבעור בשר ובבגד איכא שני הסגרים ובבתים איכא שלש׃

אבל רזא דמילתא דהכא רמיז רזא דגלגלתא דרמיז אליהו ואמר הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, כלומר לזמנין לא מגלגל ליה אלא תרי זימנין, ולזמנין מגלגל ליה ג׳ זימנין, דהסגר רמיז לחד גלגולא, דהסגר איהו שבעת ימים, לקביל שבעין שנין דאינון חיי דבר נש בהאי עלמא, ומאן דטניף נשמה או רוח, דצרעת בגד ועור בשר רמיז להו, לא מתגלגלא אלא פעמים, וכד לא מטניף אלא נפש דצרעת בתים רמיז ליה מגלגלין ליה ג׳ זימנין ולקיבליהון אין הבית נחלט אלא עד ג׳ שבועות, ובתר הכי מפקינן עפרא וכולא מחוץ למחנה אל מקום טמא ותמן לא דרסי טהורים אבל באריכות יומין אבנין ואעין נמי מתעבדין עפרא, ורוחא מפזר לעפרא ומטלטל ומוביל יתיה למקום דדרסי טהורים ביה והא הוה מתדכי ע״י כך, והיינו רזא דרוח מפזרתן ונעשין אפר תחת כפות רגלי הצדיקים שנא׳ ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם ורזא דמילתא דהנך נדחים ונמכרים לכחות הטומאה וכד משתלם קסטייהו ומטא זמנייהו לאתפרקא לא מתגלגלי הם בקריבייהו דהא אתדחי מניהון, אלא צדיקא דכבר קיים מצות פריה ורביה מגלגל להנך ומזכה להון ע״י דמוליף להו לאורייתא ומעשים טובים ואי הדר למיחב הדר לאיתגלגלא כדבקדמיתא דרזא דגלגולא מיהדר תדיר לעלמין ולא שכיך׃

פרק יג

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר׃(ב) אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים׃(ג) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר בַּנֶּגַע הָפַךְ לָבָן וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אֹתוֹ׃(ד) וְאִם בַּהֶרֶת לְבָנָה

הוּא בְּעֹור בְּשָׂרֹו וְעָמֹק אֵין מַרְאֶהָ מִן הָעֹור וּשְׂעָרָה לֹא הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים:(ה) וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיֹּום הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה הַנֶּגַע עָמַד בְּעֵינָיו לֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעֹור וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית:(ו) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיֹּום הַשְּׁבִיעִי שֵׁנִית וְהִנֵּה כֵּהָה הַנֶּגַע וְלֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעֹור וְטִהֲרֹו הַכֹּהֵן מִסְפַּחַת הִוא וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר:(ז) וְאִם פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה הַמִּסְפַּחַת בָּעֹור אַחֲרֵי הֵרָאֹתוֹ אֶל הַכֹּהֵן לְטָהֳרָתֹו וְנִרְאָה שֵׁנִית אֶל הַכֹּהֵן:(ח) וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פָּשְׂתָה הַמִּסְפַּחַת בָּעֹור וְטִמְּאֹו הַכֹּהֵן צָרַעַת הִוא:

נֶגַע צָרַעַת[4] ידוע מדברי האר"י הקדוש באוצרות חיים שער ל"ח פרק שביעי מ"ת שער רחל ולאה, שנגע צרעת הוא למעשה אור קדוש אם כן למה הוא טמא ולמה מצורע

---

[4] מה הוא סוד הצרעת? הנה לפניכם לקט מדברי פרשני הסוד: האיר עינינו האר"י הקדוש באמרו נגע **צרעת** תורגם "מכתש סגירו" והיינו סגירת האור הרוחני מהאדם, בהסתלק האור השופע על האדם הוא מצטרע. ראה בסוף ערך זה שהכוונה לסילוק אורות אבא. עוד כתבו חכמי הקבלה כי טעם התורה בנגע ה**צרעת** יובן רק למי שמבין היטב את המערכת שהיא היפך הקדושה ובלשונם "סוד הנחש הקדמוני".

כתב הציוני בבאורו על התורה - פרשת שמיני - שה**צרעת** אינה פרשה רפואית והיציאה מג' מחנות אינה בידוד כפי שיחשבו הסכלים וכך הוא כותב: "דע איש המעיין כי בעבור היות הנגע והצרעת ענין התדבקות דבר מופסד מסבת מה שהוא ובני אדם מואסים אותו ובדלים הימנו כאשר נכון. היה בענין טומאה וטהרה דברים רבים ופרטים עצומים נעלמים מעיני הסכלים. ומעיני כל מעיין. עד כי יבא מורה צדק הכהן הגדול. אמנם בהסתכל איש ידעוני במה שכולל מאמרינו. יתפקחו עיניו ולבבו יבין לו ואף שאר אך באולי וע"ד הז"נ מקובלים העמיקו בפתרון פסוק זה ר"ל בנגעי הבתים ובגדים ויאמרו שאיננו טבעי כלל ולא ימצא תמידית. אמנם בהיות ישראל שרויים על אדמתם טהורים ונקיים שלמים לה' אלקינו והיה רוחו עליהם תמיד כמו שנאמר עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה וגומר להעמיד גופם בגדיהם ובתיהם במראה טובה וכאשר יקרה בא' מהם דבר חטא ואשמה יראה בו לכלוך או בגופו או בבגדו או בביתו כפי גודל החטא להראות כי סר ה' מעליו והיה לאכול ומצאהו צרות רבות ורעות ולכן יאמר הפסוק ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם ולא תנהג כי אם בזמן ההוא ובארץ ישראל נחלת ה' וחלק עמו. ואין הדבר מפני חובת קרקע אלא מפני שלא יבא המכה אלא בארץ הנבחרת אשר שם השם הנכבד והנורא שוכן בתוכם. ואיתא בתורת כהנים שאין הבית טמא כי אם אחר כיבוש וחילוק שכל אחד הכיר את גורלו וחלקו כי אז נתיישב דעתם עליהם לדעת את ה' ותשרה שכינתו בתוכם. וכן הטעם אצלינו במצות לא תעשה שלא לעקור ולשנות סימני טומאה כדי לברר אם הוא נסיון או לא. והנה גם לפי דעתי נגעי בגדים לא ינהגו כי אם בארץ ישראל וכן לא ינהגו כי אם בצבועים אולי הצבע ההוא הוציא הכיעור בטבע ולא באצבע אלקים הוא. כי המכה והנגע בא מן האצבע כבר בארנו האצבע וסוד האצבע כי מדת הדין היא. האל יגאל עמו ויפדהו: הציוני מסכים מביא את דעת חכמי המחקר בפרשת נשא - "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגומר אמרו חז"ל כי בעמדם על הר סיני היו שלמים בלתי מום כד עבדו עגלא פרחה בהם צרעת וזיבה וכל מום. וכתבו חכמי המחקר טעם שילוח זה מספיק למבין ואמרו כי הראות באויר הדבר ובכל החולים הנדבקים. יזיקו מאד לרואים ומסתכלים בהם וידביקם ולכן יסגר המצורע וישב בדד וכן זב וזבה הקרובים לעניין צרעת והביאו מופתים אמתיים על זה ועל דרך הסוד. שיתנהגו בקדושה ובטהרה כי כבוד אל יתברך שוכן בקרב מחניהם מספיק למבין.

גם הרקאנטי סובר שנגע **צרעת** אינו מחלה והתורה אסרה לקוץ אותו כי זה עונש המחייב תשובה. וכך כותב: אדם כי יהיה בעור בשרו וגו'. ה**צרעת** הוא מחלקי הטומאה ואצבע אלהים היא על כן אסור להשתדל ברפואתו רצוני לומר לקוץ סימני הטומאה שנאמר השמר בנגע הצרעת. רק רפואתו היא ע"י הכהן המכפר כי בחסד יכופר עון (משלי טז' ו') כמו הטומאה שלא תסור אלא במים וכמו שהטומאה צריכה הכשר בתחלתה כן המצורע לא תחול עליו הטומאה רק על פי כהן. וטעם להסגר השבעה ידעת מסוד השביעיות. וטעם ואת הנתק לא יגלח הפך השחתת הפאות כי השערות אשר באדם הם רמז לכחות האלהיות הנאצלים מן האדם העליון. וכתב הרמב"ן ז"ל כי ענין הנגעים רובם להראות לאדם כי יי' סר מעליו כי נגעי בתים והבגדים אינם בטבע כלל רק בהיות ישראל שלמים ליי' יהיה רוח יי' עליהם להעמיד גופם ובגדיהם וממונם במראה טוב וכאשר יקרה באחד מהם דבר חטא ותראה בבשרו או בבגדו או בביתו יהיה זה להורות על חטאו וכי יי' סר מעליו ולכך אמר הכתוב ונתתי נגע צרעת כי היא מכת השם בבית ההוא ומצוה זו אינה נוהגת אלא בארץ ישראל כמו שאמר הכתוב כי תבואו אל ארץ כנען. ואין הדבר מפני היותו חובת קרקע אלא מפני שלא יקרה הענין הזה אלא בארץ הנבחרת אשר השם הנכבד שוכן בתוכה ומפני זה אינן נוהגין אלא בבגדים לבנים ולא בצבועים כי אולי הצבע הוציא הכיעור ההוא ולא אצבע אלהים היא עכ"ל ז"ל. וטעם פרטי המצוה זו לא יובנו רק ליודע כחות הטומאה הנשפעים מהנחש הקדמוני והבן זה היטב:

בספר שערי אורה בשער העשירי - הספירה הראשונה - ספירת הכתר: "ודע כי יש לבן הארמ"י המרמה את הבריות וצד אותם למדורי החושך: יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכ"י מו"ת (משלי יד, יב), כי נופת תטופנה שפתי זרה ואחריתה מרה כלענה (שם ה, ד). וזה לבן הארמי בקש להזדווג ליעקב ולעקור את הכול שורש וענף, כי כן דרכו לכל מי שהוא פוגע בו, לולי אלהי אברהם ופחד יצחק. ויעקב בכוח עליון שהיה בו הציל כל ממונו של לבן הארמי בכוח המקלות אשר פיצל מחשוף הלבן אשר על המקלות. ולפיכך: אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו (ישעיהו א, יח). ואם תתבונן בעיקרים אלו, תבין סוד ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע (תהלים קד, טז), מהיכן היו הנטיעות? מקד"ם. המבין יתבונן סוד לשון של זהורית מלבין, והטעם כי יום כיפורים הוא. ובעיקרים אלו נכללת ספירת הלבנה, והיודע סוד כמוס וחתום בסוד ראש הלבן יתבונן בסוד הלבנה ראש וסוף. והנה נחש הקדמוני, הנמשך מכוח לבן הארמי, הטיל פגם בלבנה על ידי אדם הראשון שלא היה יכול להמתין שעה אחת על ידי ערלה, ואכל מן העץ בהיותו טוב ורע ולא המתין לו עד שלקח חלקו במקומו הדבר הנקרא ערלה ז, ואז היה העץ הנקרא טוב ולא רע והיה יכול לאכול ממנו כל חפצו ואכל וחי לעולם, בסוד עץ החיים שהיה דבק בעץ הדעת להיותו טוב לבד. וסימן: ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע (דברים ל, א), והכול מבואר היטיב: גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה (משלי לא, יב), בודאי. ואילו המתין אדם הראשון לחתוך הערלה לא היה עץ הדעת טוב ורע אלא

חשוב כמת? אלא הענין הוא שכאשר לז״א אין אורות אבא אלא אימא לבד יש דין נגע צרעת. נגע גימ׳ 123 כמנין מילוי שם קמג כי המילוי לבד יורד מאימא לז״א. כאשר באים אורות אבא על ידי אהרן (כי אהרן גימ׳ ע״ב קפ״ד, ע״ב מורה על חכמה ואחוריים של שם זה גימ׳ קפ״ד) נדחים החיצונים. צרעת היא מצב של העדר אורות אבא בז״א וזה לשונו באוצ״ח שם, ״ונבאר עתה ענין הצרעת הזה והנגע מה עניינו בצאת האורות לחוץ הענין הוא כי אותן האורות שהיו יוצאין לחוץ ובונים פרצוף לאה ורחל לחוץ ז״א דבוקים באחוריו בעור בשרו כנודע. והנה עתה לחסרון מוחין מצד אבא כנ״ל נאחזין החצונים באלו אורות של חסדים היסוד דאמא היוצאין לחוץ ועי״ז בונים שם ומוצאין כחות החצונים דמות תמורת לאה ורחל והם הנקרא נגעים. **כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם** ז״א שיש בו שם מה כזה: יוד הא ואו הא, ג׳ אותיות א׳ שמשם מ״ה נשפעים אורות ללאה ורחל. לאה נשפעת מאות א׳ ראשונה ורחל מב׳ אלפין. שאת בלאה ספחת ובהרת ברחל. והנה כדי לחזור וחבר את אורות אבא לז״א נאמר **וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן** והובא קרי ביה הוא אבא אל הכהן הוא בחכמה ולכן **וְרָאָה הַכֹּהֵן** בחכמתו, אין ראיה אלא לשון חכמה, שהמלכות שיש בה שם אדנות **וְהִנֵּה** גימ׳ אדנות ע״ה וכשהיא מלאה כזה: אלף דלת נון יוד היא גימ׳ תרע״א ואם נוסיף לה שם א-ל נקבל **שְׂאֵת** כי היא אשת איש והנגע בא כי הבינה הנקראת כאן **לְבָנָה** כי מילוי ס״ג עולה הבל ויש בה נש״ב הרי לבנה **בָּעוֹר** זו לאה שהיא בחינת עור של תפילין **וְהִיא** הבינה שיש בה כ״ב אותיות כמנין והיא **הָפְכָה** אם תהפוך ותקרא תקבל **שֵׂעָר** רשע **לָבָן** נבל

טוב לבד, אבל בשעה שאכל ממנו היה טוב ורע. אשרי המבין הסוד הגדול הזה, כי ממנו יבין סוד לב״ן ולבנ״ה ראש וסוף, וממנו יבין סוד לב״ן הארמי אשר ממנו נולד פגימת הלבנה והוא הגורם להסגיר עולם הרחמים. וזה מבואר לעין. ולפיכך הצרעת בסוד לבן הארמי היא באה: והנה ידו מצורעת כשלג (שמות ב, ו). המבין זה יבין סוד ה**צרעת**, שהיא סימן הסגר עולם הרחמים, ולפיכך תרגום **צרעת** סגירו; מצורע מוסגר אפשר שיבוא לידי מצורע מוחלט, ואפשר שייטהר. וזהו הסוד הגדול. והצרעת בא על ידי לשון הרע, והכול מבואר, כי הכול נמשך ממקום נחש הקדמוני והוא הגורם להסגר שערי רחמים. ואם יש מלאך מליץ אחד מני אלף, גורם להיפתח עולם הרחמים שנסגר, ואז מצורע מוסגר אפשר שלא יבוא לידי החלט ואם אין עליו מליץ, נעשה מצורע מוחלט:

בספר קהלת יעקב ליקט וערך את שיטת הארי הקדוש: **צרעת** הוא סוד הסתרת חסדי אבא ולא נשארו רק חסדי אמא דדינים מתערין מינה, על כן בא ה**צרעת**(כ״כ) הרב בליקוטי תורה (תזריע ד״ה אדם כי יהיה), ובעץ חיים (שער פרצופי זעיר ונוקבא פרק א׳), צרעת גימטריא ה׳ פעמים קנ״א וה׳ כוללים, שהן ה׳ חסדים דאמא, כנודע על ידי התחברות קליפות שור וחמור בא צרעת, שכן צרעת גימטריא שור חמור, לכך כשבא נחש על חוה תקע בה בחינת קליפת שור וחמור ועשתה מצורעת (שמות רבה פרשה ג׳ אות י״ג), וכן בחטא העגל ניער קליפות שור וחמור, שכן העגל היה חציו שור וחציו חמור, ועל כן נעשו מצורעים כמו שאמרו רז״ל (זוהר בלק ר״ו.), מגלה עמוקות ואתחנן אופן ע״א, ויש לומר דנודע בחינת שור וחמור הן בחינת חסד וגבורה, והן בחינת חסד וגבורה דדכורא דקליפה, כי חסד דכורא דקליפה נקרא חמור, כמו שכתבתי בערך חמור, וכן הגבורה דדכורא אקרי שור, ומב׳ אלו חסד וגבורה דדכורא דקליפה שהוא שור וחמור בא צרעת, וכן צרעת גימטריא חסד וגבורה דדכורא דקליפה וב׳ כוללים:

עוד כתב בספר קהלת יעקב - ערך צר - **צרעת** (באה) על ידי שלא שמרה אמו ימי נידתה לכך הוולד מצורע, ויקרא רבה פרשה ט״ו, ויש לומר כי בשמירת נדה בעת יחודה עם בעלה, אזי הוא מזריע הלובן סוד החכמה, והיא מזרעת האודם סוד הבינה, אמנם כשהיא בנידתה אי אפשר לו להמשיך בחינת הטיפה הזרעית מסוד לובן העליון, וכבר ביארנו בסמוך כי מהסתרת אור אבא בא הצרעת, ועל כן הוולד מצורע שאין בו אור אבא, וזה סוד נדה נד ה׳ שהה׳ עילאה נדה מהיוד, ועיין בערך נדה שביארנו באורך סוד הנדה הוא מניעת אור החכמה, ויובן בזה דברי חכמים שעל ידי זה בא צרעת:

צרעת זה מלכות אדום ויקרא רבה פרשה ט״ו (אות ט׳), תנחומא תזריע (אות י״א), והטעם דכבר כתבנו דארבע מלכיות הן נגד ד׳ בחינות הקדושה חכמה ובינה תפארת ומלכות, והרביעית נגד בחינת מלכות צרעת, צרעת גימטריא י״א פעמים אדני ומ״ד אותיות והכולל, גם גימטריא ע״ב ס״ג מ״ה ב״ן קס״א קנ״א קמ״ד אדני וח׳ כוללים, וכל אלו הבחינות במלכות כי כל הנחלים הולכים אל הים, ובויקרא רבה שם צרעת זו אדום שבאת מכחה של זקן, יש לרמוז בזה סוד הצרעת שהיא אור בינה לבד, כמו שכתבתי בסמוך, והנה יצחק יונק מבינה שנקרא כח, ומשם יונקת יצחק, וזה שאמר שבאת מכח של זקן דייקא והבן:

צרעת הוא סוד הסתרת חסדי אבא ולא נשארו רק חסדי אמא דדינים מתערין מינה, על כן בא הצרעת הרב בליקוטי תורה (תזריע ד״ה אדם כי יהיה), ובעץ חיים (שער פרצופי זעיר ונוקבא פרק א׳), צרעת גימטריא ה׳ פעמים קנ״א וה׳ כוללים, שהן ה׳ חסדים דאמא, כנודע על ידי התחברות קליפות שור וחמור בא צרעת, שכן צרעת גימטריא שור חמור, לכך כשבא נחש על חוה תקע בה בחינת קליפת שור וחמור ועשתה מצורעת (שמות רבה פרשה ג׳ אות י״ג), וכן בחטא העגל ניער קליפות שור וחמור, שכן העגל היה חציו שור וחציו חמור, ועל כן נעשו מצורעים כמו שאמרו רז״ל (זוהר בלק ר״ו.), מגלה עמוקות ואתחנן אופן ע״א, ויש לומר דנודע בחינת שור וחמור הן בחינת חסד וגבורה, והן בחינת חסד וגבורה דדכורא דקליפה, כי חסד דכורא דקליפה נקרא חמור, כמו שכתבתי בערך חמור, וכן הגבורה דדכורא אקרי שור, ומב׳ אלו חסד וגבורה דדכורא דקליפה שהוא שור וחמור בא צרעת, וכן צרעת גימטריא חסד וגבורה דדכורא דקליפה וב׳ כוללים:

אלו החיצונים המונעים אורות מלאה ועוד יש מצב מוזר שבו **וּמִחְיַת** אותיות חי ומת היינו **הַבָּשָׂר חַי** יסוד אימא **בַּשְּׂאֵת** זו המלכות הנקראת בת ואין בה אורות מתוקנים ויש בה דין קשה כמו "אש" והיינו "בשאת" ואמר **צָרַעַת נוֹשֶׁנֶת** חסרים מוחין דאו"א הרמוזים ביוד 20 ויד 26 גימ' מו ועם מילת צרעת נקבל נושנת **הִוא** היא קרי הוא כתיב כי עדיין אין חיבור להוא שזה החכמה ולכן יש נגע **בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ** במלכות ברחל ולאה כדלעיל **וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן לֹא יַסְגִּרֶנּוּ כִּי טָמֵא הוּא**.

וְאִם זו הבינה הנקראת אם **פָּרוֹחַ תִּפְרַח** כתב בספר קהלת יעקב ערך סגר - סוד העניין כאשר אור אבא סגור ואינו מופיע אלא אור אמא בלבד מתאחזין בו החיצונים, ומזה בא צרעת, ומלת סגר מורה על זה כי אור אמא הוא בחינת ס"ג ואוחזין בו הדינים שהן יוצאים מריבוע אלהים גימטריא ר' ס"ג הרי סגר, ומזה בא הרפ"ח ניצוצין שבשבירה, כמו שכתב בעץ חיים שבחינת השבירה היה בשם ס"ג כולו סג יחדיו הוי"ה דס"ג, ס"ג וריבוע אלהים וכ"ה אותיות גימטריא רפ"ח, על כן פרח נקרא גם כן הצרעת. **הַצָּרַעַת בָּעוֹר** במלכות **וְכִסְּתָה הַצָּרַעַת אֵת כָּל עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ** בחינת כתר **וְעַד** גימ' יסוד **רַגְלָיו** מלכות, אי נמי מראשו זה הכתר רגל גימ' עסמ"ב שהם בחינות חו"ב תו"מ **לְכָל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כִסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטִהַר אֶת הַנָּגַע כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן טָהוֹר הוּא**. כתב בספר עץ חיים - שער לח פרק ג מ"ת – "נלע"ד חיים שזהו רמז הכתוב כולו הפך לבן טהור הוא ר"ל כשיהיה לבן כולן הפוך שהנו"ן תהיה קודם הל"ב וגם הל"ב יהיו מהופכים הב' קודם הל' שזה יורה שהבינה שהיא נקבה תהיה עטרת בעלה שיתוקנו הגבורות וזהו כולו הפך לבן שמלת לבן כולה יהיה מהופכת ויהיה נקרא מסופו לראשו נבל אז טהור הוא ר"ל זה יורה שהבינה הנקרא הוא שממנה עטרה דגבורה נטהרה וזהו טהור הוא. ובספר שושן סודות כתב שזה סוד עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים בבגדי לבן דווקא. לבן ל"ב נ'תיבות.

וּבְיוֹם הֵרָאוֹת בּוֹ בָּשָׂר חַי יִטְמָא: וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַבָּשָׂר חַי וְטִמְּאוֹ הַבָּשָׂר חַי טָמֵא הוּא צָרַעַת הוּא: אוֹ כִי יָשׁוּב הַבָּשָׂר חַי וְנֶהְפַּךְ לְלָבָן וּבָא אֶל הַכֹּהֵן: וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ הַנֶּגַע לְלָבָן וְטִהַר הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע טָהוֹר הוּא:

מצאתי במדרש רבה ויקרא פרשה יז פסקה ג, על עשרה דברים נגעים באים:

1. על ע"ז
2. ועל גילוי עריות
3. ועל שפיכות דמים
4. ועל חילול השם
5. ועל ברכת השם
6. ועל הגוזל את הרבים
7. ועל גוזל את שאינו שלו
8. ועל גסי הרוח
9. ועל לשון הרע
10. ועל עין רע.

• על ע״ז מישראל שהעידו עדות שקר בהקדוש ברוך הוא ואמרו לעגל (שמות לב) אלה אלהיך ישראל ומנין שלקו בצרעת שנא׳ (שם) וירא משה את העם כי פרוע הוא שפרחה בהן צרעת

• ועל גילוי עריות מבנות ציון שנאמר (ישעיה ג) יען כי גבהו בנות ציון ומנין שלקו בצרעת שנאמר (שם) ושפח ה׳ קדקד בנות ציון

• ועל שפיכות דמים מיואב שנאמר (שמואל ב ג) יחולו על ראש יואב

• ועל חילול השם מגיחזי (מ״ב ה) ויאמר גחזי נער איש האלהים מהו מאומה מן מומא דאית ביה ומנין שלקה בצרעת שנאמר (שם) וצרעת נעמן תדבק בך

• ועל ברכת השם מגלית שנאמר (שמואל א יז) ויקלל הפלשתי את דוד באלהיו ומנין שלקה בצרעת שנאמר (שם) היום הזה יסגרך ה׳ בידי ואין הסגרה האמור כאן אלא לשון צרעת שנאמר והסגירו הכהן

• ועל גוזל את הרבים משבנא שהיה נהנה מן ההקדשות ומנין שלקה בצרעת שנאמר (ישעיה כב) הנה ה׳ מטלטלך טלטלה גבר ועוטך עטה ואין ועוטך עטה אלא צרעת שנאמר (ויקרא יג) ועל שפם יעטה

• ועל הגוזל את שאינו שלו מעוזיהו דכתיב (ד״ה ב כו) ויהי המלך עוזיהו מצורע עד יום מותו

• ועל גסות הרוח דכתיב (שם) ובחזקתו גבה לבו עד להשחית וימעל בה׳ אלהיו

• ועל לשון הרע ממרים דכתיב (במדבר יב) ותדבר מרים ואהרן במשה ומנין שלקתה בצרעת שנאמר (שם) והענן סר מעל האהל

• ועל עין הרע שנאמר (ויקרא יד) ובא אשר לו הבית מי שייחד ביתו לו ואינו רוצה ליהנות לאחרים כי הא דאמר ר״א שקערורות שקיע ביתו באלין לווטייא לפיכך משה מזהיר את ישראל כי תבאו אל ארץ כנען׃

פירוש נוסף בס״ד. געונ״מ. בא הדיבור מאיתו יתברך **וַיְדַבֵּר** אלו ה״ח וה״ג גבורות דאבא וכללותן כי תיבת ״וידבר״ היא גימ׳ ו גבורה **יְדֻוָד** אבא **אֶל מֹשֶׁה** בינה **וְאֶל אַהֲרֹן** חסד דז״א כשמתלבשים בו אורות אבא ואז הם עולים לאבא, וזה הוא **לֵאמֹר**. **אָדָם** ז״א **כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ** במלכות שהיא בחינת עור כי הבשר מורה על תפארת, גיד בינה, עצם חכמה ומח שבעצם על כתר ואלו ספירות דעובי **שְׂאֵת** שאת פגם שבא ללאה מחמת חסרון אורות ז״א, בז״א יש שם מה ובו ג׳ אלפין, אלף ראשונה לוקחת לאה וב׳ אלפין לרחל וכך כתב הרמ״ז זוהר ויקרא - עמוד ״איתא באוצרות חיים צ״ט ב׳ קלט) בסוד הנגעים דרוש ארוך על סוד הצרעת ואני אקצר ואכתוב בקיצור מה שיצטרך להבין סוד זאת המאמר שלפנינו, ששם מבואר הוא בפירוש כאשר נזכיר בעז״ה. ידוע ששם מ״ה הוא בזעיר ויש בו ג׳ אלפין והוא אחד בדעת שני בת״ת ושלישי ביסוד, ובשלש מקומות אלו אחיזת לאה ורחל, דהיינו ללאה אחד שהוא אור אחד היוצא אחורי הדעת לבנותה, והשנים שני אורות לרחל שמקומם בת״ת ויסוד ז״א, אבל אין כח באורות אלו לבנות שתי הנקבות כי אם בהיות כבר בז״א מוחין מצד אבא, אבל אם אינם בו אז ה״ס שלש נגעים, שאת כנגד לאה וספחת ובהרת לעומת שני אורות של רחל דבת״ת וביסוד׃ [ומזל״ן לפרש בזה דבר נחמד והוא שאין ספחת שם נגע פרטי כבהרת ושאת אלא הוא לשון טפילה, כמ״ש הפסוק (שמו״א ב,

לו) ספחני נא אל אחת הכהונות, והוא רומז לשתי תולדות שיש אחת לשאת ואחת לבהרת, וכדתנן קמ) מראות נגעים שנים שהן ארבע וכו׳. ולפי הסוד הוא נכון מאד, שהרי גם לפעמים יש ללאה אחיזה באור שבת״ת כנודע קמא) מסוד (בראשית לא, יט) ותגנוב רחל את התרפים, אבל עיקרו סתם לרחל ולכך נתייחס אליה, אבל אם היה הפגם בלאה דאיהי כנגד שאת, יוכל להיות שיבוא נגע כקרום ביצה שהוא תולדה דשאת לפי ששם היה הפגם. אבל אין ספק אצלי ששנים הם הפגמים הגדולים דהיינו שאת או בהרת, מפני שג׳ בחינות ג׳ אלפין הנז״ל הם אחד בדעת ששם קיבוץ כל הה׳ חסדים, השני בת״ת שעד שם ב׳ חסדים וב׳ שלישים מכוסים ומשם.עכ״ל. ונחזור למה שכתבנו, ומחמת פגם עוון לקו האורות ובא הנגע. **אוֹ סַפַּחַת אוֹ בַּהֶרֶת** אלו ב׳ אורות שחסרו במלכות היא רחל מחמת העוונות **וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת** וכעת יש נגע שהוא הפך ענג ומה בין נגע לענג? הפסוק אומר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן הרי שעדן הוא ראשון והוא משקה את הנהר ומימיו הולכים אל הגן ובספירות: עדן זו החכמה והנהר זו הבינה והגן זו המלכות. כאשר יש סדר חכמה בינה מלכות הרי זה ענ״ג אולם אם הבינה רוצה לתת מימיה ללא חיבור לחכמה יש נגע ודינים.

כאשר יש נגע יש מצב של ניתוק זרימת השפע ויש צורך לשחרר את הסתימות וזה נעשה על ידי אהרן הכהן שהוא איש החסד ושורש ספירת החסד הוא בחכמה והוא המתקן את האורות של החכמה שאלו למעשה אורות החיה שיאירו בז״א ויהיה לו כח להאיר את לאה שבגין סתימת אורותיה באה השאת ורחל שבגין סתימת אורותיה באו הספחת והבהרת ולכן **וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן** אבא **אוֹ אֶל אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים** כי ברא כרעא דאבוי והם בספירת החסד של המלכות. **וְרָאָה** אין ראיה אלא לשון חכמה, כמו רואה אני את דבריך, מפעיל הכהן את כח החכמה שבו והוא מגלה את השורש הרוחני בגינו בא נגע צרעת שבגללה המלכות הנקראת עת הפכה ל״צר״ ואין בה אורות וזה צרעת צר עת, אי נמי המלכות הנקראת עת מלאה דינים ושם אלקים דאלפין גימ׳ ארץ ואלו אותיות ״צר״ ע״ה גימ׳ ארץ, וכן תרגום צרעת ״סגירו״ סגירת אורות, **הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר בַּנֶּגַע הָפַךְ לָבָן** זה מראה שיצר הרע הנקרא לבן הארמי שולט באדם, **וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ** עמוק אותיות עקום זה מראה שהנחש הקדמוני העקום הצליח להטות את לב האדם והוא חטא, **נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אֹתוֹ** יש כאן טומאה, אין כאן קדושה, יש כאן מות אין כאן חיים. **וְאִם בַּהֶרֶת לְבָנָה הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמֹק אֵין מַרְאֶהָ מִן הָעוֹר וּשְׂעָרָה לֹא הָפַךְ לָבָן** לא התקיימו שני התנאים לעיל **וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים** בכל אופן התורה קוראת לו נגע כי יש כאן חשש נגע. **וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה הַנֶּגַע עָמַד בְּעֵינָיו** עדיין אות ע לא שבה למקומה **לֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית** עדיין הקלקול לא גדול, פשה גימ׳ שכינה, עדיין לא התקיים באו באו גויים מקדשה, **וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֵׁנִית וְהִנֵּה כֵהָה הַנֶּגַע וְלֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן מִסְפַּחַת הִוא וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר** מספחת אינה ספחת **וְאִם פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה הַמִּסְפַּחַת בָּעוֹר אַחֲרֵי הֵרָאֹתוֹ אֶל הַכֹּהֵן לְטָהֳרָתוֹ וְנִרְאָה שֵׁנִית אֶל הַכֹּהֵן: וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פָּשְׂתָה הַמִּסְפַּחַת בָּעוֹר וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן צָרַעַת הִוא:**

(ט) נֶגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן:(י) וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת לְבָנָה בָּעוֹר וְהִיא הָפְכָה שֵׂעָר לָבָן וּמִחְיַת בָּשָׂר חַי בַּשְּׂאֵת:(יא) צָרַעַת נוֹשֶׁנֶת הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן לֹא יַסְגִּרֶנּוּ כִּי טָמֵא הוּא:(יב) וְאִם פָּרוֹחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת בָּעוֹר וְכִסְּתָה

הַצָּרַעַת אֵת כָּל עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ וְעַד רַגְלָיו לְכָל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן:(יג) וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כִסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטִהַר אֶת הַנָּגַע כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן טָהוֹר הוּא:(יד) וּבְיוֹם הֵרָאוֹת בּוֹ בָּשָׂר חַי יִטְמָא:(טו) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַבָּשָׂר הַחַי וְטִמְּאוֹ הַבָּשָׂר הַחַי טָמֵא הוּא צָרַעַת הוּא:(טז) אוֹ כִי יָשׁוּב הַבָּשָׂר הַחַי וְנֶהְפַּךְ לְלָבָן וּבָא אֶל הַכֹּהֵן:(יז) וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ הַנֶּגַע לְלָבָן וְטִהַר הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע טָהוֹר הוּא:

כתוב בזוהר (ויקרא דף מז ע״א) ״נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן, אמר רבי יוסי, האי נגע כל גוונין דיליה אתערו בהו חברייא, וכהנא הוה ידע בהו לדכיא ולמסאבא, הוה ידע אינון דהוו יסורין דרחימותא, או אינון דאשתכחו במאן דמאיס ביה מאריה ורחיק ביה, דהא לפום ארחוי דבר נש גרים נגע בעלמא. (תרגום חופשי: כל גווני הנגע כבר דיברו בהם החברים והכהן היה יודע בהם לטהר או לטמא, היה יודע אילו יסורי אהבה או יסורי תוכחה שהרי הנגעים באים לפי מעשי בני אדם).

כתיב (תהלים קמא ד) אל תט לבי לדבר רע להתעולל עלילות ברשע, מכאן תנינן בארחא דבר נש בעי למיהך, בה מדברין ליה. (מכאן למדנו שבדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו). אמר רבי יצחק, האי קרא קשיא, וכי קודשא בריך הוא אסטי ליה לבר נש למהך בארח חטאה ולמעבד עובדין בישין? אי הכי לית דינא בעלמא דא, ולא בעלמא דאתי, ואורייתא לא אתתקנת, דכתיב בה אם תשמע, ואם לא תשמע. (הפסוק קשה וכי הקב״ה מפתה את בני האדם לילך בדרך חטא? אם אמנם כך הרי שאין דין בעולם והתורה לא מובנת שהרי כתוב בה ״אם תשמע...ואם לא תשמע״. אלא דוד אזהר ללביה, לדברא ליה בארח קשוט, כמה דאת אמר (דברים ל א) והשבות אל לבבך, מאי והשבות, אלא זמנא חד ותרין ותלת, לאהדרא לקבליה ולדברא ולאזהרא ליה, והכי קאמר ליה, אל תט לבי לדבר רע, ללביה קאמר דוד, (כלומר) אל תט, לפום ארחוי דבר נש (ני״א והכי קאמר ליה, לבי, אל תט לדבר רע, דהא דבר רע) גרים נגע בעלמא, ודינא שריא בעלמא, והיינו נגע צרעת.

נגע צרעת, הא אתערו חברייא, אבל צרעת כתרגומו, אמר רבי יהודה, מאי כתרגומו, סגירו, דסגיר ולא פתח, וכד סגיר הוא ולא פתח, נגע הוא דאקרי.

רבי יוסי אמר, דלא מסתפקין אבהן, (היינו חג״ת) כל שכן בנין, (היינו נה״י) והיינו דכתיב נגע צרעת כי תהיה באדם, באדם ממש, ומכאן נחית למאן דנחית, אשתכח נגע לכלא מההוא סגירו.

אמר רבי יצחק, ודאי דא הוא רזא דמלה, דכתיב (איכה ב ז) **נאר מקדשו**, מאי טעמא משום דבני עלמא גרמו האי, דכתיב (במדבר יט כ) את מקדש יהו״ה טמא, טמא ממש.

אמר רבי אלעזר, טמא, משום דאסתלקת (שכינתא מניה) מאן דאסתלק, וחוייא תקיפא שרייא ואטיל זוהמא, וסאיב למאן דסאיב, וכלהו בגין חובי עלמא:

תאני, כד שארי חויא (תקיפא) לאתגלאה, מסתלקין סמכין ובניינין, ומתעברין, ואתי חוייא תקיפא ואטיל זוהמא, וכדין אשתכח מקדשא מסאב:

מאן מקדשא? כמה דאתמר (ויקרא יד לד) **ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם**, וכתיב (בראשית ג א) והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהו״ה אלהי״ם, ויאמר אל האשה, אל האשה ממש, דאתר מקדשא אתאחיד בגווה, והיינו את מקדש יהו״ה טמא, בגין חובוי, משום דאתגליא חוייא תקיפא.

מאן חובוי, דא לישנא בישא, דבגין לישנא בישא חוייא אזדמן, בין לעילא בין לתתא, דכתיב (במדבר כא ו) וישלח יהו״ה בעם את הנחשים השרפים, השורפים או השרופים לא כתיב, אלא השרפים, מאן שרפים, דכתיב (תהלים עד יג) ראשי תנינים (תרי, חד אתאחיד לעילא וחד לתתא), (ס״א תרי, חד אתחזרו לזמנין). וכתיב (ישעיה ו ב) שרפים עומדים ממעל לו, ממעל לו ודאי, כמה דאת אמר (איוב א ו) להתיצב על יהו״ה, וכדין סגירו בכלא, ולית מאן דפתח. ועל דא כתיב (משלי ל ב) כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו׳, מאי מנאפת, מנאפת ממש ודאי, אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און׃

אמר רבי חייא אמר רבי יצחק, גריעותא דכלא לא אשתכח לתתא, אלא בגין דאשתכח לעילא, ולעילא לא אשתכח אלא כד אשתכח לתתא בחובי עלמא, דילפינן דכלא תלייא האי בהאי והאי בהאי.

סיכום נגע צרעת בא מלשון הרע שפוגם למעלה בעולמות עליונים ומפריד אבא מאמא וכתוצאה מכך באים נגעים על האדם למעלה ולמטה.

למעיינים׃ ראה עוד בהערות[5].

---

[5] ביתר עמקות באר זאת הרמ״ז ״איתא באוצרות חיים בסוד הנגעים דרוש ארוך על סוד הצרעת, ואני אקצר ואכתוב בקיצור מה שיצטרך להבין סוד זאת המאמר שלפנינו, ששם מבואר הוא בפירוש כאשר נזכיר בעז״ה. ידוע ששם מ״ה הוא בזעיר ויש בו ג׳ אלפין והוא אחד בדעת שני בת״ת ושלישי ביסוד, ובשלש מקומות אלו אחיזת לאה ורחל, דהיינו ללאה אחד שהוא אור אחד היוצא אחורי הדעת לבנותה, והשנים שני אורות לרחל שמקומם בת״ת ויסוד ז״א, אבל **אין כח באורות אלו לבנות שתי הנקבות כי אם בהיות כבר בז״א מוחין מצד אבא, אבל אם אינם בו אז ה״ס שלש נגעים**, שאת כנגד לאה וספחת ובהרת לעומת שני אורות של רחל דבת״ת וביסוד׃

[ומזל״ן לפרש בזה דבר נחמד והוא שאין ספחת שם נגע פרטי כבהרת ושאת אלא הוא לשון טפילה, כמ״ש הפסוק (שמו״א ב, לו) ספחני נא אל אחת הכהונות, והוא רומז לשתי תולדות שיש אחת לשאת ואחת לבהרת, וכדתנן קמ) מראות נגעים שנים שהן ארבע וכו׳. ולפי הסוד הוא נכון מאד, שהרי גם לפעמים יש ללאה אחיזה באור שבת״ת כנודע קמא) מסוד (בראשית לא, יט) ותגנוב רחל את התרפים, אבל עיקרו סתם לרחל ולכך נתייחס אליה, אבל אם היה הפגם בלאה דאיהי כנגד שאת, יוכל להיות שיבוא נגע כקרום ביצה שהוא תולדה דשאת לפי ששם היה הפגם. אבל אין ספק אצלי ששנים הם הפגמים הגדולים דהיינו שאת או בהרת, מפני שג׳ בחינות ג׳ אלפין הנז״ל הם אחד בדעת ששם קיבוץ כל הה׳ חסדים, השני בת״ת שעד שם ב׳ חסדים וב׳ שלישים מכוסים ומשם ולמטה ב׳ חסדים ושליש המגולים, והמקום השלישי הוא כנגד א׳ אחרונה ביסוד ששם חוזרים להתקבץ הה׳ חסדים. ולכן ר״ת ש׳את ס׳פחת ב׳הרת הוא שס״ב, ש״ס ב׳, שה׳ פעמים ע״ב שהם החסדים עולים ש״ס, ושתי בחינות הן, אחת בדעת ואחת ביסוד. אי נמי הב׳ יתירה ירמוז לשתי התולדות שאין הפגם בעצם בכללות כל הה׳. והנה בהרת עזה כשל״ג ג׳ ג׳ פעמים אל״ף, וצמ״ר דשאת ג׳ ש״ל, שהוא המילוי של ג׳ האלפין, כי להיות לאה עליונה אין הפגם מגיע לעיקר כי אם למילוי].

ואמנם כתב עוד באוצרות חיים וז״ל, הנגעים אינם הטומאה עצמה רק בחינת דינא קשיא קדוש אשר ממנו יניקת החיצונים הטמאים ואינו נתקן אלא ע״י אהרן הכהן אבא עלאה, ואחר כך אמר וז״ל, נגע הזה הוא קדושה אלא שהוא דין והוא דוחה את רוח הטומאה אשר באדם או בבית המנוגע, והגורם לנגע זה הוא הצרעת שתרגומו סגירו, כי סגירו דנהורא [עילאה] שהם מוחי זעיר מצד אבא [חכמה עילאה] שלא נגלו בזעיר הוא גרמת הצרעת שהוא אחיזת החיצונים וכו׳. ותו אמר לקמיה וז״ל, והנה כאשר יש סגירו דנהורא עילאה שהם המוחין מצד אבא ואין שם מוחין אלא מצד אי׳ אז הוא נג״ע, והוא מ״ש בזוהר שהוא כח דדינא קשיא דקדושה עילאה המגרשת את החיצונים והקלי׳ כנודע, כי בחינת הבינה דוחה את החיצונים בסוד [כח] התכלת אלא שאין כח הזה בבינה רק בהיותה יחד עם החכמה, אבל עתה שהיא לבדה בלתי החכמה אינו כך, ע״כ.

והרי נראים דבריו סותרים זה את זה, כי תחילה אמר שמשם יונקים החיצונים ואחר כך אמר שדוחה את רוח הטומאה. ונלע״ד שתוכן הדברים הוא שיסורים אלו דצרעת הוכנו בעצם וראשונה לעם ה׳ הנקרא אדם, והכוונה בהם לעורר נפש החוטא שישוב בתשובה, ואם הוא שב לה׳ ממהר וקורא לכהן ששרשו מאבא ואז יש כח בדין הקשה ההוא לדחות את החיצונים, שכבר יש התעוררות להאיר אור אבא ולעשות תשובה דתשוב ה׳ עלאה ליו״ד. והבן ענין גדול שאין טומאת הצרעת ככל שאר הטומאות, שזו אין טומאתו נודעת ולא מטמאה עד שיבוא הכהן כנודע, ואם כן אין כח לחיצונים לינק או להאחז שם עד בוא הכהן ואז כבר יש כח לדחותם. אבל אין ספק שאם בא הכהן וטמאו והוא לא שב לה׳ אז יתאחזו שם כל החיצונים.

ואחרי הקדימנו זה נבוא לבאר המאמר לפי הנזכר באוצרות חיים ובתוספת קצת מן ההדיוט. בתחילה נדקדק מאי אולמיה דהאי קרא דוהובא אל הכהן, דהקשה ממנו רבי יצחק מפסוק ובא אל הכהן, שכבר הוזכר ונתבאר דדא הוא קב״ה. ונראה לי לפי הפשט דאה״נ שגם בפסוק ובא אל הכהן יקשה דהיל״ל ויעלה אל הכהן, אלא הקשה מפסוק והובא שכתוב בשאת הנזכר אחרי הבהרת, ובבהרת נאמר והובא אל אהרן הכהן, ואם כן משמע דהכהן הלזה שנמשך אחר כך בשאת קאי אל הנזכר בפסוק לעיל. ותירץ לו רבי חזקיה, שגם אם יפורש על הקב״ה, יכון מפני שיצדק לכתוב בו הכהן בה״א הידיעה, גם שלא נזכר לעיל מפני שהוא ידוע שיצדק בו שם כהן משום דביה תליא כל דכיותא וקדושא. וחזר והקשה דמכל מקום לא היה לו לסתום כל כך אלא הול״ל והועלה, להעיר לב האדם על שינוי הענין כנז״ל, זהו לפי פשוטן של דברים׃

אבל לפי הסוד נראה דהוקשה לו פסוק זה דוקא משום דכתיב בו שם אדם הרומז לזעיר, ואם כן אין לפרש כהן עליו. ותירץ לו דכהן זה ה״ס (ני״א הוא יסוד) או״א זה בתוך זה ששם שורש כל טהרה מצד אי׳ וכל קדושה מצד אבא. אז הקשה דאם כן לכתוב והועלה, שהוא לעליונים שעל האדם. והשיב שהוא ענין הכנסה כמד״א (שמות כו, ז) והובא את בדיו בטבעות, דעייל דא וכו׳, וכתב על זה באוצרות חיים קמד) וז״ל, הוא על דרך מה שביארנו בענין ביאור נתינת תרומה גדולה אל הכהן, שביארנו שהוא חזרת האור אל מקומו בז״א. וכן הכוונה כאן כי ע״י הראותו אל הכהן התחתון גורם למעלה שאותם האורות של החסדים של מוחין דמצד אי׳ היוצאים לחוץ ושאז שם נעשים בחוץ בחינת נגעים, וע״י הראותם אל הכהן גורם למעלה שאותם האורות יחזרו למקומם בתוך הזעיר ויתחברו עם שרשם שהוא יסוד דאי׳ שבתוך הזעיר אשר בתוכו שורש החסדים הנקרא כהן כנודע. וז״ש דיעלון ליה לכהנא ויכנסון מלה קמיה, פי׳ שלא יצא האור לחוץ ויפסק ממקומו וע״י כך יתאחזו בו החיצונים. אמנם יהיה מטי ולא מטי, יוצא לחוץ וחוזר ונכנס ומתדבק במקורו (ני״א במקומו) כנזכר, וע״י כך לא יהיה כח אל החיצונים להתאחז בהם ולינק מהם בהיותם דבוקים עם שרשם. וזהו אומרו גם כן והובא אל הכהן דא כהן דלתתא, פי׳ שהם החסדים שבתוך יסוד אימא בהיותו למטה תוך ז״א, עכ״ל. וממוצא דבר למדנו שאין אחיזה לחיצונים באותם אורות אלא בהיותם נפסקים ממקורם, ואין זה ודאי קודם הראותו לכהן, שעדיין לא שורה כח הטומאה אלא אחר גזרת הכהן שאומר טמא, ואז כבר יש התחלה לתיקון האורות ע״י ראייתו בהארת עיניו, שכל ראיה היא מסוד אבא, ולכן כהן הסומא או כהה באחת מעיניו אינו רואה נגעים, אך עיקר התיקון הוא ע״י התשובה כנז״ל. וזהו שהתנה כאן לדכיא ליה כד אהדר ביה, ולפי האמור באוצרות חיים שכתבתי צריך לומר דמ״ש דיכנסון ליה לכהנא, קאי אנגע צרעת, שיכניסוהו לפנימיותו במקום היסוד שהוא הכהן, ומ״ש ויעלון מלה קמיה, ירצה שיחזיר את האור מן האחור לצד הפנים. ע״כ.

כתב בספר **הציוני** על התורה - פרשת שמיני : **נגע צרעת כי תהיה באדם** וגומר. הוא סוד ועל דמות הכסא כמראה אדם מלמעלה. וכן טוב לחסות בה׳ מבטוח באדם. ואיתא בש״צ אוי להם לבריות מעלבון פסול זה. נאמר מפני הרעה נאסף הצדיק. וכן אדם כי ימות באוהל. והנה מובן סוד הכהן והאדם וההסגר כי יהיה בו נגע וגו׳. דע איש המעיין כי בעבור היות הנגע והצרעת ענין התדבקות דבר מופסד מסבת מה שהוא ובני אדם מואסים אותו ובדלים הימנו כאשר נכון. היה בענין טומאה וטהרה דברים רבים ופרטים עצומים נעלמים מעיני הסכלים. ומעיני כל מעיין. עד כי יבא מורה צדק הכהן הגדול. אמנם בהסתכל איש ידעוני במה שכולל מאמרינו. יתפקחו עיניו ולבבו יבין לו ואף שאר אך באולי וע״ד הז״נ מקובלים העמיקו בפתרון פסוק זה ר״ל בנגעי הבתים ובגדים ויאמרו שאיננו טבעי כלל ולא ימצא תמידית. אמנם בהיות ישראל שרויים על אדמתם טהורים ונקיים שלמים להׄ אלקינו והיה רוחו עליהם תמיד כמו שנאמר עיני ה׳ אלהיך בה מראשית השנה וגומר להעמיד גופם בגדיהם ובתיהם במראה טובה וכאשר יקרה בא׳ מהם דבר חטא ואשמה יראה בו לכלוך או בגופו או בבגדו או בביתו כפי גודל החטא להראות כי סר ה׳ מעליו והיה לאכול ומצאהו צרות רבות ורעות ולכן יאמר הפסוק ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם ולא תנהג כי אם בזמן ההוא ובארץ ישראל נחלת ה׳ וחלק עמו. ואין הדבר מפני חובת קרקע אלא מפני שלא יבא המכה אלא בארץ הנבחרת אשר שם השם הנכבד והנורא שוכן בתוכם. ואיתא בתורת כהנים שאין הבית טמא כי אם אחר כיבוש וחילוק שכל אחד הכיר את גורלו וחלקו כי אז נתיישב דעתם עליהם לדעת את ה׳ ותשרה שכינתו בתוכם. וכן הטעם אצלינו במצות לא תעשה שלא לעקור ולשנות סימני טומאה כדי לברר אם הוא נסיון או לא. והנה גם לפי דעתי נגעי בגדים לא ינהגו כי אם בארץ ישראל וכן לא ינהגו כי אם בצבועים אולי הצבע ההוא הוציא הכיעור בטבע ולא באצבע אלקים הוא. כי המכה והנגע בא מן האצבע כבר בארנו האצבע וסוד האצבע כי מדת הדין היא. האל יגאל עמו ויפדהו.

(הג״ה) ע״כ אסור להשתדל ברפואותו ר״ל לקוץ סימני טומאה כי רפואתו ע״י כהן המכפר כמו הטומאה שלא תטהר אלא במים כמו שהטומאה צריכה הכשר בתחלה. כן מצורע לא תחול עליו הטומאה רק על פי כהן כי בחסד יכופר עון והסגר ז׳ תבין מסוד השביעית. ואת הנתק לא יגלח הוא הפך השחתת הפיאה כי השיער אשר הם באדם רומזות לכחות הנאצלים מאדם העליון עכ״ל.

ועיני מורים תפקחנה. ואזני חרשים עוד תקשבנה ויקשב שבר עמו. גואלינו ה׳ צבאות שמו. ומחץ מכתינו רפא ירפא. החזק הוא הרפה. ופריו למאכל ועליהו לתרופה.

כתב בספר **מגלה עמוקות** על התורה - פרשת בחקותי – ״והן הן סמאל ובת זוגו בגי׳ צור״ר היהודי״ם נחש וסמאל עם הכולל והיא סוד נגע צרעת כי תהיה באדם, איהו נגע ואיתתיה צרעת דאינון ״לא תאונה אליך רעה״ דא לילית ״ונגע״ דא דכורא.

כתב בספר **עץ חיים** - שער לח פרק ז מ״ת – ״ונבאר פרשה נגעים ויתבאר קצת ביאורי רחל ולאה. כתיב **אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת** וגו׳ הנה האדם הוא ז״א שיש בו שם מ״ה דמילוי אלפי״ן כמנין אדם וזהו סדר התחלקות השם הזה בו. הנה קוצו של יו״ד כתר שבו י׳ חכמה שבו ה׳ בינה שבו ואל״ף של מילוי ה״א בדעת שלו וג׳ אותיות וא״ו בת״ת (שבו) בג״ש (בג׳ שלישים) שבו כנודע וה״א אחרונה בנ״ה שהם ב׳ פלגי גופא וא׳ של מילוי ה״א הוא ביסוד שבו. והנה בהוי״ה זו יש בה ג׳ אלפי״ן בסוד המילוי ושלשתן הם בקו האמצעי שבו. ראשונה בדעת שניה בת״ת בשליש אמצעי וג׳ ביסוד. והנה כל א׳ מג׳ אלו הוא בחינת אור א׳ נמצא שיש אל ז״א ג׳ אורות שלימים. והנה ג״פ אור גימטריא כתר כי הכתר שלו שלם מג׳ אורות. והנה ג׳ אורות אלו הם בחי׳ חסדים כי הם סוד ה׳ פעמים אור הנזכר במעשה בראשית ביום ראשון. וה׳ פעמים מים ביום שני והם ה״ח ה״פ אר וה״ג ה״פ מים בסוד מאימתי מזכירין גבורות גשמים. והנה ה״ח אלו הם מצד אא המתלבשת בז״א ויש בהם ג׳ בחינות. האחד היא בהיותה למעלה בדעת דז״א כל ההי״ח. הב׳ הוא בקו האמצעי בשליש האמצעי דת״ת דז״א כי עד שם היו מכוסים תוך יסוד דתבונה ושם בחזה דז״א נתגלו והרי יש להם שם בחי׳ ב׳ שהם מגולים מה שלא היה כן למעלה. ובחי׳ ג׳ הוא ענין חזרתם להתקבץ ולהתחבר כל האורות יחד למטה ביסוד עצמו נמצא כי ג׳ בחינת היו אל החסדים דז״א שמצד אמא ושלשתן בקו האמצעי בדת״י והם הם עצמן בחי׳ ג׳ אלפי״ן שאמרנו שיש בשם מ״ה של כללות ז״א אשר שלשתן ג״כ כולם בקו האמצעי דת״י. וענין ג׳ בחי׳ אלו הם ענין ג׳ אור אור אור הנ״ל והבן זה מאד. אמנם ב׳ נשים יש לז״א מאחוריו והם לאה ורחל ונודע כי לאה היא בדעת דז״א עד החזה ורחל כמן החזה עד סיום רגליו וא״כ נמצא כי כשנחלק ג׳ אורות אלו הנ״ל שהם ג׳ בחי׳ שיש בחסדים של ז״א מצד התבונה ונחלקת לשתיהן. נמצא כי לאה לוקחת אור א׳ לבד העליון שהוא בדעת דז״א כי שם ראשה והתחלתה ורחל לוקחת ב׳ אורות התחתנים שהם א׳ בחזה בשליש האמצעי ואור ב׳ ביסוד דז״א כי כל מקום זה הוא לרחל וז״ש לעיל באורך בענין ג׳ ארות אלו בסוד פסוק ושמתי כ״ד שמשותיך. נמצא כי כפי זה שהכתר של ז״א הוא שלם מן הג׳ אור הנ״ל שהם גימטריא כתר וכתר של רחל יש בו ב״פ אור שהם ב״ש הכתר לבד וכתר של לאה הוא שליש א׳ שהוא אור א׳ לבד ומלבד זה היתרון שיש לרחל על לאה יש לה עוד יתרון

א׳ כי ב׳ אורות של רחל המה חסדים המגולין כנודע ואור א׳ של לאה הוא במקום כיסוי החסדים וזהו טעם היות דיני לאה רבים על של רחל כפליים כנ״ל. ואחר שנת״ל ענינה נתחיל לבאר הפסוקים אדם כי יהיה וגו׳ כי הנה אין הג׳ אורות הנ״ל יוצאין לחוץ לבנות ולתקן פרצוף לאה ורחל רק בהיות ג״כ בחי׳ המוחין דז״א דמצד אבא מלובשים בתוכם כנ״ל. והטעם לפי שהמוחין דאבא הם הדוחין את החצונים מלהתאחז בחסדים של הבינה המגולין מן החזה ולמטה אשר שם נקרא עץ הדעת טו״ר שמשם יונקים החצונים כנ״ל וכאשר אין אור המוחין דז״א מצד אבא נגלין אז נאחזים החצונים ולכן תמורת ג׳ אורות שהם הג׳ אלפי״ן במילוי מ״ה כנ״ל אשר יוצאין ומתקנין את לאה ורחל באחור ז״א. והנה תמורת אלו יוצאין ג׳ מיני נגעים הנקרא שאת ספחת בהרת אשר מהם יניקת כל החצונים ואין שם נעשה פרצוף לאה ורחל וזכור כלל זה שאין נעשין ב׳ פרצופים אלו לאה ורחל כאן אלא אחר התגלות מוחין דאבא בז״א. ואל תתמה בזה כי הנגע איננה הטומאה עצמה רק בחי׳ דינין קשים קדושים אשר ממנו יניקת החצונים הטמאים ואינו נתקן אלא ע״י אהרן הכהן אבא עלאה וז״ל זוהר פ׳ תזריע דמ״ט א״ר יצחק והא כתיב נגע צרעת תקיפא דשרי בעלמא צרעת סגירו דנהורא עלאה סגירו דטיבו עלאה דלא נחית מעלמא כי תהיה באדם באדם סתם והובא אל הכהן דא כהן דלתתא דע״י אתתקן למפתחא ההוא סגירו ולאדלקא בוצינא וכו׳. גם שם נתבאר בזוהר דמ״ו ע״א ע״ד הזה גם שם דנ״א ע״ב אמרו שם וכד הוי נחית נגע צרעת הוה מדכי אתרא ואפיק רוחא מסאביה מאתריה וכו׳ וא״צ להרחיב הביאור לכל דברי הזוהר האלו כי מובנים מאליהם ממ״ש וגם מ״ש עתה שים עיניך ולבך ותבין. הנה כונת דבריו הוא כי נגע הוא קדושה אלא שהוא דין קשה והנה הכהן הוא אבא ששהוא דוחה את רוח הטומאה אששר באדם או בבית המונגע והגורם לנגע זו הוא הצרעת אשר תרגומו סגירו ופי׳ סגירו דנהורא עלאה שהם מוחין דז״א דמצד אבא חכמה עלאה שלא נתגלו בז״א הוא גרמת הצרעת שהוא אחיזת החצונים. וז״ס שארז״ל שהמצורע חשוב כמת כי כבר נתבאר אצלינו בענין האבלות כי הסתלקות מוחין עלאין דז״א דמצד אבא הוא גרמת המיתה וז״ס ימותו ולא בחכמה כי סיבת המיתה הוא לסבת חסרון החכמה שהם הוחין כנ״ל כי החכמה תחיה את בעליה ובהסתלקותה המיתה מצויה שהוא היפך ותמורת החיים ולהיות כי גם מצורע הוא ענין הסתלקות המוחין של החכמה כנ״ל לכן הוא חשוב כמת. ונלע״ד כי מצורע גימטריא ת״ו רמז אל החסרון החכמה שהוא אבא ששהוא שם ע״ב דמילוי יודי״ן אשר בו י׳ אותיות הד׳ מהם בחי׳ יודי״ן אשר כל אחד מהם כלולה מי׳ הם ת׳ ועם ו׳ אותיות אחרות הם ת״ו לרמז כי הסתלקות אבא מז״א גורם הצרעת. והנה כאשר יש סגירו דנהורא עלאה שהם מוחין מצד אבא ואין שם מוחין רק מצד אמא אז נקרא נגע והוא מ״ש בזוהר שהוא כח הדינין קשים דקדושה עלאה הגרשת את החיצונים ואת הקלי׳ כנודע כי בחי׳ בינה דוחה את החיצונים בסוד התכלת אלא שאין כח הזה בבינה רק ע״י היותה יחד עם החכמה אבל עתה שהיא לבדה בלתי חכמה אינו כך ולסבה זאת ג״כ היא עתה דינא קשיא להיותה נפרדת מן החכמה לכן נגע גימטריא קכ״ג כמנין מילוי של אהי״ה דאלפי״ן כי הוא קמ״ג והמילוי לבדו הם גימטריא קכ״ג ע״ה אחר שתסיר אותיות פשוטות ולפי שאלו הנגעים הם באדם שהוא ז״א שבו שם מ״ה דאלפי״ן כמ״ש בע״ה לכן גם בחי׳ אמא אשר בו בסוד מוחין הנקרא אהי״ה אנו מכנים אותו בבחי׳ אהי״ה דאלפי״ן ג״כ. ואמנם אינה הבינה עצמה רק המילוי שלה לבד הנכנס בסוד מוחין דזעיר אנפין וממלא חללי דגולגלתא. גם נלע״ד שמעתי כי זהו ענין אומרו זאת תהיה תורת המצורע כי כל בחי׳ היותו מצורע הוא לסבת הסתלקות מוחין דמצד אבא חכמה הנקרא תורה כנודע ואם כן אין תיקונו אלא על ידי עסק התורה כמארז״ל לכן אמר תורת המצורע ולא אמר זאת טהרת המצורע או כיוצא. והנה כיון שהסבה אל הצרעת והנגע הוא הסתלקות מוחין דז״א דמצד אבא לכן והובא אל אהרן הכהן שהוא ימשיך ויגלה אותו סגירו דנהורא עילאה וימשיכם לעילא בז״א וע״כ תסיר הצרעת כי הנה אהרן הכהן הוא מצד אבא כנודע וכמ״ש במקומו כי אהרן גימטריא ע״ב קפ״ד שהם אחוריים הפשוטים והמלאים של הוי״ה דיודי״ן שבאבא בבחי׳ היסוד שבו המתפשט תוך ז״א כנודע וכן בניו שהם אלעזר ואיתמר כבר הודעתיך שהם ג״כ בבחי׳ נ״ה דאבא המתפשטין בז״א וע״י אהרן או בניו שהם נ״ה הנקראו בנים כנודע אצלינו וכנזכר בזוהר כנ״ל יתקן כל זה. כי הנה בבא המוחין מצד אבא בז״א אז יאירו החסדים של המוחין דאמא ויסתלק הצרעת שהוא אחיזת החיצונים בהם כי שם הוא כל אחיזתן להיות בחינת בינה דדינין מתערין מינה ובפרט בהיותה נפרדת מאבא וז״ש בזוהר והובא אל אהרן הכהן יסלקון ליה לעילא כו׳. ונלע״ד ששמעתי פירוש זה של והובא אל אהרן באופן אחר והוא במ״ש בזוהר פרשה תזריע דמ״ט ע״ב אוף הכא דיכנסון ליה לכהנא לדכאה ליה ויעלון מלה קמיה כו׳ והוא ע״ד מ״ש בענין ביאור נתינת תרומה גדולה לכהן שביארנו שהוא חזרת אור אל מקומו בז״א וכן הכונה כאן כי ע״י הראותו אל הכהן התחתון גורם למעלה שאותן האורות של החסדים של מוחין דמצד אמא היוצאין לחוץ ואז שם נעשין בחוץ בחינת נגעים כמ״ש בע״ה וע״י הראותו אל הכהן גורם למעלה שאותן האורות יחזרו למקומם תוך הז״א ויתחברו עם שורשם שהיא היסוד דאמא שבתוך ז״א אשר בתוכו שורש החסדים הנקרא כהן כנודע. וז״ש ויעלון ליה לכהנא ויכנסון מלה קמיה פי׳ שלא יצא האור לחוץ ויפסק ממקומו וע״י כ יתאחזו בו החצונים אמנם יהיה מטי ולא מטי יוצא לחוץ וחוזר ונכנס ומדבק במקומו כנ״ל וע״כ לא יהיה כח בחיצונים להתאחז בהם ולינק מהם להיותן דבוקים עם שרשו. וז״ס והובא אל אהרן הכהן דא כהן דלתתא פי׳ שהם חסדים שבתוך יסוד אמא בהיותם לתתא תוך הז״א. ונבאר עתה ענין הצרעת הזה והנגע מה עניינו בצאת האורות לחוץ הענין הוא כי אותן האורות שהיו יוצאין לחוץ ובונים פרצוף לאה ורחל לחוץ ז״א דבוקים באחוריו בעור בשרו כנודע. והנה עתה לחסרון מוחין מצד אבא כנ״ל נאחזין החצונים באלו אורות של חסדים היסוד דאמא היוצאין לחוץ וע״ז בונים שם ומוצאין כחות החצונים דמות תמורת לאה ורחל והם הנקרא נגעים כי כבר ידעת כי לאה ורחל הם דבוקים מחוץ ז״א בעור בשרו כי הנה לאה כל בחי׳ היא עור לבד בס״ד קשר של תפלין ש״ר שהיא עור לבד כנ״ל. והוא משארז״ל וזאת תהיה תורת המצורע מוציא ש״ר ר״ל כי נודע הוא שהנוקבא נקרא שם שהוא לאה ורחל אבל בינה עילאה נקרא שמך הגדול והנה מצורע המדבר רע גורם שגם למעלה במקום לאה או רחל הנקרא שם טוב יצאו הקליפות תמורתן הנקרא שם רע. והנה נתבאר לעיל כי לאה לוקחת אור א׳ לכתר שלה מהחסדים של בינה אבל רחל לוקחת ב׳ אורות ולכן מהאור הראששון שיוצא ללאה נעשה תמורתה נוקבא הנקרא שאת שהוא תמורת אשת שהיא נוקבא וג״כ נקרא שאת לשון נשיאת כי הלא היא למעלה במקום הראש אחורי דעת דז״א כנודע אבל ספחת ובהרת נעשין תמורות ב׳ אורות היוצאים אל רחל תחתונה. והנה ג׳ בחי׳ אלו בשם אדני שהוא שם הנוקבא כנודע אשר אורותיה לוקחים החצונים והנה בהרת הוא מילוי שם אדנ״י בהסירך אותיות הפשוטות שהם אדני נשארו אותיות המילוי לבדם גימטריא תו״ר רו״ת ואז ע״ה נעשה בהרת וספחת הוא תמורת אדני באי״ת ב״ש שהוא תקט״ים גימטריא ספחת ע״ה ושאת הוא גימטריא א״ל בלתי מילוי ואדני במלואו ולפי ששאת הוא בלאה עליונה הנ״ל לכן נתוסף שם א״ל על אדנ״י.

(יח) וּבָשָׂר כִּי יִהְיֶה בּוֹ בְעֹרוֹ שְׁחִין וְנִרְפָּא:(יט) וְהָיָה בִּמְקוֹם הַשְּׁחִין שְׂאֵת לְבָנָה אוֹ
בַהֶרֶת לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת וְנִרְאָה אֶל הַכֹּהֵן:(כ) וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה מַרְאֶהָ שָׁפָל מִן הָעוֹר
וּשְׂעָרָהּ הָפַךְ לָבָן וְטִמְאוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הוּא בַּשְּׁחִין פָּרָחָה:(כא) וְאִם יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן
וְהִנֵּה אֵין בָּהּ שֵׂעָר לָבָן וּשְׁפָלָה אֵינֶנָּה מִן הָעוֹר וְהִיא כֵּהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת
יָמִים:(כב) וְאִם פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נֶגַע הוּא:(כג) וְאִם תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד
הַבַּהֶרֶת לֹא פָשְׂתָה צָרֶבֶת הַשְּׁחִין הוּא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן:(כד) אוֹ בָשָׂר כִּי יִהְיֶה בְעֹרוֹ מִכְוַת
אֵשׁ וְהָיְתָה מִחְיַת הַמִּכְוָה בַּהֶרֶת לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת אוֹ לְבָנָה:(כה) וְרָאָה אֹתָהּ הַכֹּהֵן
וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ שֵׂעָר לָבָן בַּבַּהֶרֶת וּמַרְאֶהָ עָמֹק מִן הָעוֹר צָרַעַת הִוא בַּמִּכְוָה פָּרָחָה וְטִמֵּא
אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת הִוא:(כו) וְאִם יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין בַּבַּהֶרֶת שֵׂעָר לָבָן וּשְׁפָלָה
אֵינֶנָּה מִן הָעוֹר וְהִוא כֵּהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים:(כז) וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי אִם פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא:(כח) וְאִם תַּחְתֶּיהָ
תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא פָשְׂתָה בָּעוֹר וְהִוא כֵּהָה שְׂאֵת הַמִּכְוָה הִוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן כִּי צָרֶבֶת
הַמִּכְוָה הִוא:(כט) וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע בְּרֹאשׁ אוֹ בְזָקָן:(ל) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת
הַנֶּגַע וְהִנֵּה מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן הָעוֹר וּבוֹ שֵׂעָר צָהֹב דָּק וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶתֶק הוּא צָרַעַת
הָרֹאשׁ אוֹ הַזָּקָן הוּא:(לא) וְכִי יִרְאֶה הַכֹּהֵן אֶת נֶגַע הַנֶּתֶק וְהִנֵּה אֵין מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן
הָעוֹר וְשֵׂעָר שָׁחֹר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת נֶגַע הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים:(לב) וְרָאָה הַכֹּהֵן
אֶת הַנֶּגַע בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא פָשָׂה הַנֶּתֶק וְלֹא הָיָה בּוֹ שֵׂעָר צָהֹב וּמַרְאֵה הַנֶּתֶק
אֵין עָמֹק מִן הָעוֹר:(לג) וְהִתְגַּלָּח וְאֶת הַנֶּתֶק לֹא יְגַלֵּחַ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּתֶק שִׁבְעַת
יָמִים שֵׁנִית:(לד) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּתֶק בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא פָשָׂה הַנֶּתֶק בָּעוֹר
וּמַרְאֵהוּ אֵינֶנּוּ עָמֹק מִן הָעוֹר וְטִהַר אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר:(לה) וְאִם פָּשֹׂה
יִפְשֶׂה הַנֶּתֶק בָּעוֹר אַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ:(לו) וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּתֶק בָּעוֹר לֹא יְבַקֵּר
הַכֹּהֵן לַשֵּׂעָר הַצָּהֹב טָמֵא הוּא:(לז) וְאִם בְּעֵינָיו עָמַד הַנֶּתֶק וְשֵׂעָר שָׁחֹר צָמַח בּוֹ נִרְפָּא
הַנֶּתֶק טָהוֹר הוּא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן:(לח) וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרָם בֶּהָרֹת
בֶּהָרֹת לְבָנֹת:(לט) וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה בְעוֹר בְּשָׂרָם בֶּהָרֹת כֵּהוֹת לְבָנֹת בֹּהַק הוּא פָּרַח
בָּעוֹר טָהוֹר הוּא:(מ) וְאִישׁ כִּי יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ קֵרֵחַ הוּא טָהוֹר הוּא:(מא) וְאִם מִפְּאַת
פָּנָיו יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ גִּבֵּחַ הוּא טָהוֹר הוּא:(מב) וְכִי יִהְיֶה בַּקָּרַחַת אוֹ בַגַּבַּחַת נֶגַע לָבָן
אֲדַמְדֶּם צָרַעַת פֹּרַחַת הוּא בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ:(מג) וְרָאָה אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת
הַנֶּגַע לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ כְּמַרְאֵה צָרַעַת עוֹר בָּשָׂר:(מד) אִישׁ צָרוּעַ
הוּא טָמֵא הוּא טַמֵּא יְטַמְּאֶנּוּ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ נִגְעוֹ:(מה) וְהַצָּרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הַנֶּגַע בְּגָדָיו
יִהְיוּ פְרֻמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָרוּעַ וְעַל שָׂפָם יַעְטֶה וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא:(מו) כָּל יְמֵי אֲשֶׁר
הַנֶּגַע בּוֹ יִטְמָא טָמֵא הוּא בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ:(מז) וְהַבֶּגֶד כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע
צָרַעַת בְּבֶגֶד צֶמֶר אוֹ בְּבֶגֶד פִּשְׁתִּים:(מח) אוֹ בִשְׁתִי אוֹ בְעֵרֶב לַפִּשְׁתִּים וְלַצָּמֶר אוֹ בְעוֹר
אוֹ בְכָל מְלֶאכֶת עוֹר:(מט) וְהָיָה הַנֶּגַע יְרַקְרַק אוֹ אַדַמְדָּם בַּבֶּגֶד אוֹ בָעוֹר אוֹ בַשְּׁתִי אוֹ
בָּעֵרֶב אוֹ בְכָל כְּלִי עוֹר נֶגַע צָרַעַת הוּא וְהָרְאָה אֶת הַכֹּהֵן:(נ) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנָּגַע
וְהִסְגִּיר אֶת הַנֶּגַע שִׁבְעַת יָמִים:(נא) וְרָאָה אֶת הַנֶּגַע בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כִּי פָשָׂה הַנֶּגַע
בַּבֶּגֶד אוֹ בַשְּׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ בָעוֹר לְכֹל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה הָעוֹר לִמְלָאכָה צָרַעַת מַמְאֶרֶת הַנֶּגַע
טָמֵא הוּא:(נב) וְשָׂרַף אֶת הַבֶּגֶד אוֹ אֶת הַשְּׁתִי אוֹ אֶת הָעֵרֶב בַּצֶּמֶר אוֹ בַפִּשְׁתִּים אוֹ אֶת
כָּל כְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ הַנֶּגַע כִּי צָרַעַת מַמְאֶרֶת הִוא בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף:(נג) וְאִם יִרְאֶה
הַכֹּהֵן וְהִנֵּה לֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בַּבֶּגֶד אוֹ בַשְּׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ בְכָל כְּלִי עוֹר:(נד) וְצִוָּה הַכֹּהֵן
וְכִבְּסוּ אֵת אֲשֶׁר בּוֹ הַנָּגַע וְהִסְגִּירוֹ שִׁבְעַת יָמִים שֵׁנִית:(נה) וְרָאָה הַכֹּהֵן אַחֲרֵי הֻכַּבֵּס
אֶת הַנֶּגַע וְהִנֵּה לֹא הָפַךְ הַנֶּגַע אֶת עֵינוֹ וְהַנֶּגַע לֹא פָשָׂה טָמֵא הוּא בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפֶנּוּ פְּחֶתֶת
הִוא בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ:(נו) וְאִם רָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כֵּהָה הַנֶּגַע אַחֲרֵי הֻכַּבֵּס אֹתוֹ
וְקָרַע אֹתוֹ מִן הַבֶּגֶד אוֹ מִן הָעוֹר אוֹ מִן הַשְּׁתִי אוֹ מִן הָעֵרֶב:(נז) וְאִם תֵּרָאֶה עוֹד בַּבֶּגֶד
אוֹ בַשְּׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ בְכָל כְּלִי עוֹר פֹּרַחַת הִוא בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפֶנּוּ אֵת אֲשֶׁר בּוֹ הַנָּגַע:(נח)

וְהַבֶּגֶד אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָּל כְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר תִּכַּבֵּס וְסָר מֵהֶם הַנֶּגַע וְכֻבַּס שֵׁנִית וְטָהֵר׃(נט) זֹאת תּוֹרַת נֶגַע צָרַעַת בֶּגֶד הַצֶּמֶר אוֹ הַפִּשְׁתִּים אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָּל כְּלִי עוֹר לְטַהֲרוֹ אוֹ לְטַמְּאוֹ׃

מצורע

פרק יד

(א) וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃(ב) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן׃(ג) וְיָצָא הַכֹּהֵן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת מִן הַצָּרוּעַ׃(ד) וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטַהֵר שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב׃(ה) וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְשָׁחַט אֶת הַצִּפּוֹר הָאֶחָת אֶל כְּלִי חֶרֶשׂ עַל מַיִם חַיִּים׃(ו) אֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה יִקַּח אֹתָהּ וְאֶת עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת הָאֵזֹב וְטָבַל אוֹתָם וְאֵת הַצִּפֹּר הַחַיָּה בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחֻטָה עַל הַמַּיִם הַחַיִּים׃(ז) וְהִזָּה עַל הַמִּטַהֵר מִן הַצָּרַעַת שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְשִׁלַּח אֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה׃(ח) וְכִבֶּס הַמִּטַהֵר אֶת בְּגָדָיו וְגִלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר וְאַחַר יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה וְיָשַׁב מִחוּץ לְאָהֳלוֹ שִׁבְעַת יָמִים׃(ט) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זְקָנוֹ וְאֶת גַּבֹּת עֵינָיו וְאֶת כָּל שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ וְכִבֶּס אֶת בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָהֵר׃(י) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי כְבָשִׂים תְּמִימִם וְכַבְשָׂה אַחַת בַּת שְׁנָתָהּ תְּמִימָה וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְלוֹג אֶחָד שָׁמֶן׃(יא) וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן הַמְטַהֵר אֶת הָאִישׁ הַמִּטַהֵר וְאֹתָם לִפְנֵי יְדוָד פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃(יב) וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְאָשָׁם וְאֶת לוֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדוָד׃(יג) וְשָׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הַחַטָּאת וְאֶת הָעֹלָה בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי כַּחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃(יד) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַהֵר הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית׃(טו) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִלּוֹג הַשָּׁמֶן וְיָצַק עַל כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמְאלִית׃(טז) וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ הַשְּׂמְאלִית וְהִזָּה מִן הַשֶּׁמֶן בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְדוָד׃(יז) וּמִיֶּתֶר הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ יִתֵּן הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַהֵר הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית עַל דַּם הָאָשָׁם׃(יח) וְהַנּוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל רֹאשׁ הַמִּטַהֵר וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְדוָד׃(יט) וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת הַחַטָּאת וְכִפֶּר עַל הַמִּטַהֵר מִטֻּמְאָתוֹ וְאַחַר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה׃(כ) וְהֶעֱלָה הַכֹּהֵן אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה הַמִּזְבֵּחָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְטָהֵר׃

וידבר ידוד אל משה לאמר זאת זאת זו השכינה המקבלת אליה את המצרוע שנדחה ממנה מפאת חטאיו וכעת הוא נטהר וחוזר אליה **תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן** הכהן הוא איש החסד והוא ממשיך אורות אבא **ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע**. הנה כתוב בזוהר (ויקרא נג ע״ב) רבי יהודה אמר, זאת תהיה ודאי לקבליה, לאתפרעא מניה דההוא מוציא שם רע. **ביום טהרתו והובא אל הכהן**, מאי קא משמע לן? משמע, מאן דאית ליה לישנא בישא צלותיה לא עאלת קמי קודשא בריך הוא, דהא אתער עליה רוחא מסאבא, כיון דאהדר בתשובה וקביל עליה תשובה, מה כתיב, ביום טהרתו והובא אל הכהן וגו׳, וראה הכהן וגו׳.

וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארז ושני תולעת ואזב כתוב בזוהר (שם) ״וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות, רבי יצחק ורבי יוסי הוו

שכיחי קמיה דרבי שמעון, יומא חד אמרו ליה, עץ ארז הא ידיע, (שהוא תפארת, אור החמה) כמה דאת אמר (מ״א ה יג) מן הארז אשר בלבנון, דהא ההוא עץ ארז לא אשתרשן נטיעוי אלא בלבנון (שהוא בינה), והא אתמר, אזוב למה, ומאי הוא? פתח ואמר, **ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואזוב**, תא חזי, בר נש דמשתדל בפולחנא דמאריה, ואשתדל באורייתא, קודשא בריך הוא שארי עלוי, ושכינתא אשתתפא בהדיה. כיון דבר נש אתי לאסתאבא, שכינתא אסתלקת מניה, קודשא בריך הוא אתרחיק מניה, וכל סטרא דקדושה דמאריה מתרחקין מניה, ושארי עליה רוח מסאבא, וכל סטרא דמסאבא. אתי לאתדכאה, מסייעין ליה, בתר דאתדכי ואהדר בתשובה, ההוא דאסתלק מניה, אהדר ושארי עלוי. תא חזי, כתיב **ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות**, כיון דאמר **שתי צפרים**, לא ידענא דאינון חיות? אלא הא אוקמוה, אבל חיות, חיות ממש, כמה דאת אמר (יחזקאל א טו) וארא החיות, לקבל אתר דינקי מנייהו נביאי מהימני. (שאלו נו״ה, אור החמה). **ועץ ארז** הא אתמר (שהוא תפארת), **ושני תולעת**, סטר סומקא דגבורה, דאשתתף בהדיה בקדמיתא. **ואזוב** דא ו׳ זעירא, (יסוד, אור החמה) דיניק לה לכנסת ישראל, ובגין כך **עץ ארז ואזוב** אזלן כחדא, ועל דא ו׳ ו׳ כחדא אשתכחו, חד עלאה וחד זעירא, וקריין לון ו׳ עלאה ו׳ תתאה, וכלהו אהדרו לשרייא עלוי בגין דהא אתדכי. לקבל אלין לתתא (מנייהו), (הכוונה בגשמיות) **עץ ארז ואזוב ושני תולעת** אשתכחו, (בשמא) ברביותא דא, ותליין מאלין עלאין. ע״כ. כל הענין מפורש במפרשי הזוהר ותורף הענין שהמטהר חוזר לקבל את אור הקדושה שסר מעליו והפעולות הגשמיות ממשיכות עליו את האורות הרוחניים שאיבד.

והנה לפניכם באור הרמ״ז: (דף נ״ג ע״ב) **ב״נ דמשתדל בפולחנא**, הוא בעל תורה ומעשים טובים, אז קב״ה ושכינתיה משתתפים עמו, השכינה בזכות המעשה וזעיר בזכות התורה. ומלת משתתפים מורה שזו״ן והצדיק הם שותפים כביכול זה נהנה מזה, והצדיק זוכה וזו״ן משפיעים אור וקדושה וגם עוז ותעצומות להמשיך תורה ומעשים טובים בלי מונע, אבל אין ספק שעיקר השותפות הוא לשכינה כי היא מקננת בעשיה. אשתתפא בהדיה, עושה עמו שותפות כשני שותפים שכל אחד מתעסק להרויח, שבעילוי (נ״א שבמילוי) הניצוצות בכח מעשים טובים השכינה נותנת בהם כח להתעלות:

אתי לאסתאבא, לא במחשבה לבד אלא בהתנועעו ללכת ולחטוא בפועל. שכינתא אסתלקת מניה, כבורחת שלא יתאחזו בה החיצונים כי היא קרובה להם. אבל קב״ה, הוא אור היצירה, מתרחק ממנו, וכמו שהיצירה מתרחקת מן הרע הסובבה. וכל סטרא דקדושה, הם מלאכיו ואיזה ניצוץ דקדושה שהיה בו. ושארי עליה רוח וכו׳, היא נוגה ושאר הקלי׳, ובכל זאת הוא כפוף ואסור ביד החיצונים:

אתי לאתדכאה וכו׳, סיוע זה הוא הנרמז בסוד עד) (קהלת ח, ט) שלט האדם באדם לרע לו, והיינו שמעלה עמו ניצוצי קדושה מתוך הקלי׳, וגם השפע המושפע על אותם הניצוצות בהיותם בתוך הטומאה אז מתרבה כדי לעזור בעלייתם, והכל הוא סיוע גדול לאותו שרוצה לשוב ליוצרו. בתר דאתדכי, שיצא מתוך הטומאה לגמרי. **ואהדר בתשובה**, היינו שמתקן פגמו ומתעלה במ״ן עד מקום שפגם שלכן נסתלק מעליו, אבל בהבדלו מן הטומאה והדבקו במקור שפגם אז דווקא ההוא אסתלק וכו׳, ר״ל כי לא די לו בהטהרו אלא שצריך לו תשובה גמורה ואז גדול כחו להחזיר עטרה ליושנה.

ת״ח כתיב ולקח וגו, מכללות הענין נדע אמיתות ההקדמה, כי תחילה צריך לו שיטהר ויבדל מהעוון וכמ״ש (יד, ג) **ונרפא נגע הצרעת מן הצרוע**, כלומר לא על דרך מקרה או שנאמר שכבר נתמרק ביסוריו, אלא צריך שמן הצרוע עצמו תהיה רפואתו שימלט מהטומאה, וזהו **מִטהר**, שהוא מהתפעל כנודע, ואחר כך ימשך התיקון למעלה. והתחיל לפרש הדבר בהעיר כיון דאמר שתי צפרים וכו׳, כלומר ממה שנאמר בהן.

ושחט ושלח ידענו שתהיינה חיות, אלא הא אוקמוה, דאמרו רז״ל (חולין קמ ע״א) ״חיות ולא טריפות״. אבל חיות וכו׳, פי׳ שאם הכוונה שלא תהיינה טריפות שמסוכנות למיתה אלא שתהיינה בריאות, הילי״ל חיות בח׳ קמוץ כמו (שמות א, יט) כי חיות הנה, אבל מדכתב בפתח מוכח שהוא רומז לחיות הקדש שיש להן כנפים דוגמת הצפורים, ולהיותן רק שתים, סודו לקביל אתר דינקי וכו׳, שמשם הדיבור הקדוש לנביאים, והן בסוד נ״ה דאי׳ המאירים בחו״ב דזו״ן.

ונאריך הענין בהקדים מה שנז״ל מ״ט ב׳ שפגם לשון הרע פוגם באור אבא, (ע״ע תורת נגע הצרעת) שהוא מקביל למדרגת חי מדבר בהבחין ד׳ מעלות דצח״מ, וגם הוא בחינה [רביעית] של הנשמה הנקרא חיה, וה״ס יו״ד של השם, שעם ג׳ אותיותיו גי׳ חי״ה. ובעוון הרכיל (נ״א לשון הרע) מסתלק אורו ונשאר (יחזקאל ז, כו) הוה על הוה, בר מינן, כי אם מסתלקים נה״י דאבא אז מתחזק דין תקיף שהוא הצרעת. אבל עיקר הפגם הוא בקו האמצעי דזעיר ששם ג׳ אלפין וכנז״ל, ובהם נרמזו גם נ״ה, וכמ״ש בכוונת ראש השנה (שער הכוונות בענין הכריעות), כי א׳ סוד יו״י וכשהיודין הם בשני קוים ימין ושמאל שהם נ״ה דאו״א שה״ס טיפי המוחין, וג׳ ווין בדת״י. והנה **שתי צפרים** רומזות לשני היודין כי כן צורת הצפור בעצמה הוא צורת י׳ ובפרט שהן קטנות וכדכתב הרמב״ן (יד, ד). והנה יפ״י יפ״ו ופ״ד גי׳ פק״ד שהוא אור אבא שכתוב בו (קהלת ז, יב) והחכמה תחיה, ועם הכולל קפ״ה, וב׳ פעמים קפ״ה גי׳ צפ״ר. ושלשת המינים נתבארו בגליון הנכחי:

[בגליון. **לקביל אתר דינקי מנייהו נביאי**, זכור נא את האמור לעיל דף מ״ט ב׳ שענין הנגעים הוא פגם באורות אי׳ שנסתלקו אורות אבא, וידוע שנה״י הוא הנכנס מאימא תוך זעיר, אבל עיקר הפגם הוא ביסוד שלה שהוא מאיר בדת״י דז״א ובסוד ג׳ אלפין וכנ״ל בדף הנזכר, ולכן כנגד נ״ה מביא שתי צפרים, ושוחט אחת בסוד הוד שצריך יותר תיקון, ומחיה את שכנגד הנצח כי הוא לסוד הזכר דאיהו בנצח. ולנגד ג׳ האלפין שבדת״י מביא **ארז** סוד הדעת **ושני התולעת** סוד הת״ת כנזכר בפרשת תרומה דף קל״ט א׳ וקמ״ז ב׳, **ואזוב** פשוט הוא שהוא היסוד, ולהיות הדעת נשמת הת״ת (בסוף ע״ח כללי המהרח״ו כלל כ׳.), וגם שבו יש שרשי [ו׳] החסדים לכן נקרא ו׳ גדולה, וכן ביסוד ששם חוזרים ונכללים נקרא ו׳ קטנה, וידוע שבשניהם שרשי הנגעים בסוד שאת ובהרת כנ״ל. סטר סומקא וכו׳, הלא כתבנו לעיל שתולעת שני הוא ת״ת ופי׳ במ״ש פרשת תרומה הנז״ל, כי בדף קל״ט א׳ אמר, תולעת שני ושש תרין גוונין כחדא ימינא ושמאלא חוור וסומק, ע״כ. ומבואר הוא כי הת״ת כולל חו״ג ושם סוד עץ הדעת טוב ורע שהם שני היצרים, והרע הוא צד האדום סטר סומקא כי דיבר רע על חבירו.].

ועל דא ו׳ ו׳ כחדא, שמילוי ו׳ הוא ו׳, כי הם חד עלאה, הוא הדעת המשפיע, וחד זעירא, כלומר (נ״א כללות) היסוד ושרשו ביסוד, וכשמבחינים אותו במקומו (נ״א במקורו) למטה נקרא תתאה, והבן. והארז אורכו אמה שהוא ו׳ טפחים. [וכלהו אהדרו וכו׳, כי בד״ת שורש החיים.עז)] וקריין לון ו׳ וכו׳, מפני שבשניהם יש כללות

ו״ק למעלה ולמטה כידוע. לקביל אלין וכו׳, פי׳ לעומת אלה הג׳ מדות שנזכרו דת״י, נמצאים למטה בעוה״ז ג׳ הדברים שנקראים עץ ארז ואזוב ושני תולעת, ותלויים במדות העליונות שמשפיעות בהן ניצוצי סגולתן, ושכאשר יזו על הצרוע ז׳ פעמים יושפע עליו סוד אותו הכח והסגולה מן הדעת עד היסוד. **ונלע״ד שזהו כלל גדול ונחמד לכל מצוות עשה שמתקיימות בעוה״ז בדברים חומריים וכגון לולב וציצית וזולתם, שרומזים למדות העליונות, ובתוכם כמוס וגנוז ניצוץ אור מאותה המידה העליונה שבה תלויה אותה המצוה.** [ואודיעך בקיצור טעם ושחט את הצפור האחת ושלח את השנית על דרך שכתבנו שענין הנגעים וכו׳.

עץ חיים, ה״ס יסוד בינה המתפשט בתוך הזעיר וכמ״ש הרב זלה״ה בכ׳תר ד׳עת ות״ת וסי׳ כד״ת (ע״ח שלה פ״ב), ולנגדם אמר עלאה בכתר, רבא בדעת, ותקיף בת״ת, ששם נפתח ומאיר ושם נקרא פי הגבורה. **תורה**, אמאי אקרי תורה, פי׳ למה נקרא בשם תורה. ומשיב בגין דאורי וגלי וכו׳, כי תורה שרשה יר״ה ומלשון (שמות טו, כה) ויורהו ה׳ עץ (באונקלוס, ״ואלפיה״. וברשב״ם, לשון יורו משפטיך) ואמנם דרך הנקבה שבה מתגלה אור הזכר והיא מוציאתו ומשפיעתו לחוץ דרך הפתח והנקב שלה. וגם הוא לשון פירוש, כמ״ש (בראשית ל, כח) ״נקבה שכרך עלי״. ולכן נקרא תורה בלשון נקבה, בגין דאורי וכו׳. וידוע (ע״ח שער הכללים פ״ח) שעד חזה דז״א סתומים החסדים וגם יסוד אבא (ע״ח של״ב פ״א ועוד), וזהו סוד שם ס״ג שהוא מתפשט בו׳ מדות ושליש. והנה מילוי מילואו של שם ס״ג כזה, יו״ד וא״ו דל״ת ה״י יו״ד וא״ו אל״ף וא״ו ה״י יו״ד עולה תרע״ד, הסר ממנו העיקר שהוא ס״ג נשאר המילוי בגי׳ תרי״א דהיינו תור״ה. נמצא שמילוי שנסתר בתוך ס״ג הוא תורה, וזו נראית ונגלית מתוך עץ החיים. ודוק אומרו במה דהוה סתים, ולא אמר מה דהוה, מפני שקצתו נגלה וקצתו נשאר סתום. וכפל דאורי וגלי, רומז לחסדים וליסוד אבא היוצאים מיסוד אי׳, וסתים רומז ליסוד אבא דאפילו בצאתו חוצה הוא סתום. ודלא אתידע, ר״ל החסדים שמושבם בדעת ולא נודעו שם אלא למטה בחזה.

דכל חיים דלעילא וכו׳, הם המוחין המחיים מבפנים ומבחוץ. בה אתכלילו, כל הד׳ מוחין פנימיים בין מאי׳ בין מאבא ב׳ היסודות ב׳ חיים. ובמ׳ דאי״ק גי׳ ב׳ פעמים שד״י, ומקיפים היוצאים ממנה, ובסוד (פע״ח פ״ט. שה״כ דרוש ו.) התפילין דרש״י ור״ת, והיינו כל חיים דלעילא. דאחדין בה, דע כי עיקר התורה הוא בת״ת זעיר ששם סוד הוי״ה הכוללת בתורה שדבר עם משה, כי שם שני היסודות דאו״א ות״ת דז״א וכתר דרחל שהם ד׳ אותיות הוי״ה כסדרן. אחיד בכלא, כי בת״ת כלולים ג״ג נ״ה. אחיד לעילא ותתא, ביסודות או״א המכוסים למעלה והנגלים למטה כנודע (ע״ח של״ב פ״ז) מסוד הכפורת.

וצוה הכהן ושחט את הצפור האחת זו ספירת ההוד הצריכה מיתוק **אל כלי חרש על מים חיים, את הצפר החיה** זו ספירת הנצח **יקח אתה ואת עץ הארז** תפארת או דעת **ואת שני התולעת** גבורה או תפארת **ואת האזב** יסוד **וטבל אותם ואת הצפר החיה בדם הצפר השחטה על המים החיים, והזה על המטהר מן הצרעת שבע פעמים** אלו שבע ספירות מהדעת עד היסוד **וטהרו ושלח את הצפר החיה על פני השדה.**

כתב הרקאנטי ז״ל **זאת תהיה תורת המצורע וגו׳.** וצוה הכהן ושחט את הצפור האחת וגו׳. ואת הצפור החיה יקח אותה וגו׳. והזה על המטהר וגו׳. צוה שבטהרתו יקח שתי צפרים כסוד שני שעירי יום הכפורים. **ושחט את הצפור האחת במים חיים** להיות מדת דינו כלולה ברחמים זהו סוד עירוב הדם במים. וצוה שיהיו שם עץ ארז ואיזוב הרומזים לדיו פרצופין (תו״מ) כמו שרמזתי בסוד אגודת אזוב גם שני

התולעת ידעת בסוד המשכן. גם טעם כלי חרס ארמוז לך בסוד הסוטה בגזירת האל. ואמרו רז״ל למה צפרים אלא כשם שהוציא דברים של רוח מתוך פיו כך מתכפר בצפרים ששטות על פני הרוח ומודיעות לשמים שנאמר כי עוף השמים יוליך את הקול (קהלת י׳ כ׳). הצפור השני המשולח על פני השדה סודו כסוד שעיר המשתלח רק שהשעיר ההוא לעזאזל וכאן לפורחות ואע״פ שהן לכח אחד אלו עופות ואלו בהמות שהבהמות לסמאל והעופות לשדים שהן טסין ופורחין באויר וזהו טעם אמרו על פני השדה הרמז לשדה של תפוחים כי משם קבלתם. ומצאתי בתרגום יונתן בן עוזיאל ז״ל ויפטור ית צפורא חיתא על אנפי חקלא ויהי אין איטימוס ההוא גברא למלקי תוב בצורעא תייבא ציפורא חייתא לבייתיה ביומא ההוא וכן בנגעי בתים אמרו אין איטימוס ההוא ביתא למילקי תוב בצירעא תייבא תמן צפורא ביומא ההוא.

וכבס המטהר את בגדיו וגלח את כל שערו ורחץ במים וטהר ואחר יבוא אל המחנה וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים, והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו ואת גבת עיניו ואת כל שערו יגלח וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים וטהר. כתב כאן הרקאנאטי ״וכבס המטהר את בגדיו וגו׳. והיה ביום השביעי יגלח את כי שערו וגו׳. טעם כבוס בגדי המצורע וטהרתו במים להעביר רוח הטומאה מעליו כמה שפירשתי. וטעם גילוח שערו תבין מסוד והעבירו תער על כל בשרם כי צריך להכניע כחות הטומאה השופעת עליו וטעם קרבנותיו ידוע ממה שקדמנו.

וביום השמיני וכו׳.

כתב בספר בית עולמים - דף קמ ע״א - ד״ה סוד נגעים וטהרתו: הנה ידוע מ״ש האריז״ל בסוד נגעים שהם מסטרא דאחוריים דדעת ות״ת ויסוד אשר שם מקום ב׳ נקבות לאה ורחל כאשר מתגלה הארת מוחין דאבא וכאשר מוחין דאבא מסתלקים אז לעומתם נעשה באחורי עור דז״א ג׳ נגעים: א׳ שאת בדעת נגד לאה וספחת בת״ת שהוא משמש פעם לרחל פעם ללאה והוא תולדה דשאת ותולדה לבהרת, ובהרת ביסוד נגד רחל לבד, וז״ס שם נג״ע בג׳ מקומות אלו שהם בסוד ע׳דן נ׳הר ג׳ן וכאן נתהפך לנג״ע נ׳הר ג׳ן ע׳דן שהם בסדר מקומות הנ״ל נהר בדעת שידוע שהוא ביסוד אימא נהר דנגיד ונפיק ושם הם נש״ב בסוד כ״ל ג״ן בת״ת כידוע בכ״מ בזוהר עדן ביסוד דז״א ושם מקום העדין ושעשוע הזיוג כידוע והוא צרעת סגירו דנהורא עילאה כמ״ש בזוהר והיינו אור מו״ס דע״ק כמ״ש בשם הגאון שכאשר הארת ע״ק אז הארת חכמה אין מאיר במוחין דז״א ואחר שנרפא הצרעת אז כתיב

זאת תהי׳ תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן והוא כמ״ש שהכהן הוא מסט׳ דחכמה כידוע וע״י מאיר הארת חכמה והארת מו״ס שמשם נדחים החיצונים שהיו אוחזים בו תחיל׳ כשהי׳ מצורע וידוע שתורה הוא מסט׳ דמו״ס שע״ז אמרו מפי הגבורה ניתנה מבוצד״ק דשם וז״ש **תורת המצורע** וידוע כי שורש הקלי׳ הם ב׳ ציפרים שהם חו״ב דנוק׳ דנוגה והם נגד לאה ורחל דקדושה שכאשר לא הי׳ מאיר אור חכמה בז״א לא הי׳ יכולת להבנות ב׳ נוקבין דקדושה לאה ורחל והי׳ במקומם ב׳ ציפרין הנ״ל יונקים מתחת החזה דז״א במקום עה״ד טו״ר ששם מתחברים ב׳ ציפרין הנ״ל ולאחר שמאיר אור החכמה מסט׳ דמוחין דאבא כידוע שמוחין דאבא נק׳ חכמה ומוחין דאימא נק׳ בינה אז נמתקים הנציצות (הניצוצות) שהיו בלועים בב׳ ציפרים הנ״ל ונמתקים לקדושה וז״ש וצוה הכהן ולקח למטהר שתי ציפרים

חיות טהורות ר״ל שימתקם ויביאם אל הקדושה שכאשר הי׳ בסט״א אז נק׳ מתים בהחסר אור החכמה כנ״ל ועכשיו נק׳ **חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואזוב** הם בסוד דעת ת״ת ויסוד ששם הם מקום ג׳ הנגעים הנ״ל ועכשיו מאיר שם אור החכמה מסט׳ דכהן עילאה כידוע שעץ ארז הוא בת״ת והוא עץ החיים בתוך הגן כידוע והוא גבוה מכל אילנות שת״ת כולל בו כל הו״ק ושם הוא יסוד אימא אהי״ה דיודין גי׳ ע״ץ ואזוב ביסוד כמ״ש בכ״מ בזוהר והוא הנמוך מכל האילנות ו׳ זעירא והוא יסוד ו׳ ועט׳ יסוד י׳ זעירא גי׳ אזוב ושני תולעת בדעת דגניז בפומא דמלכא ושם הוא חוט השני כמ״ש כחוט השני שפתותיך וכן בהיכלות היכל הרצון דעת דשם גניז משה רבע״ה נק׳ חוט השני והוא תולעת שאין כחו אלא בפיו והוא בסוד אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ואם יאדימו כתולע כצמר יהיו והוא בסוד הדעת שהוא בפה תולעת ושם באחוריו בחי׳ לאה שנגדה שאת כצמר לבן.

וצוה הכהן ושחט את הצפור האחת כו כבר נת׳ שצפור א׳ הוא חכמה דקלי׳ נוגה והוא צפור הימיני נגד לאה וידוע כי כל צרעת בא מחמת עיפוש הדם שהוא ע״י שלא נשב עליו האויר הזך והוא ג״כ כאן כי ידוע שדם דז״א בא מסט׳ דאימא בסוד אחוריים דאהי׳ בחזה דז״א והוא א׳ דוא״ו דשם מ״ה בסוד שופך דם האדם באדם כמ״ש בכוונת העומר יעו״ש והנה אבא הוא מסט׳ דאוירא כידוע בסוד יו״ד דנפיק מאויר כמ״ש בכ״מ ולכן בהחסר אור חכמה מסט׳ דאויר אז נתקלקל הדם דז״א ונעשה ממנו נגע ואז הקלי׳ שואבים ויונקים מדם דז״א ולכן **ושחט את הציפור האחת** הוא הימיני שנמתק יותר ולהוציא ממנו דמו וידוע כי כלי אדמה הוא בבינה והם ג׳ כלים שאין מקבלים טומאה נגד ג״ר שלא נשברו בעולם התוהו כמ״ש הגאון בפי׳ לס״ד ונמצא שכלי אדמה בבינה והוא ארץ אדום דכל ז׳ מלכין נפקין מתמן וידוע כי לאה היא אחוריים דמל׳ דאימא ומשם הוא הציפור הימיני ולכן ושחט אותו על כלי חרס להחזיר האור שיצא לבנות פרצוף לאה ונבנה במקומו נגע שאת עכשיו יחוזר לה בקדושה האור השייך לה ואמר **על מים חיים** סט׳ דחכמה שמשם מים חיים כידוע והיינו ע״י חזרת אור חכמה מסט׳ דאבא כמ״ש והחכמה תחי׳ בעליה, והציפור הב׳ הוא נגד רחל והוא השמאלי שלא נמתק כ״כ ולכן נשאר חי לשלח אותו על פי השדה והוא בסוד ב׳ שעירים דיוה״כ דא׳ נשאר חי לעזאזל והב׳ נשחט לה׳ וכן כאן א׳ נשחט וא׳ נשלח ומ״מ צריך לבסמו קצת ולברר הטוב והרע יוחזר לקלי׳ ובזה לא יהי׳ לו כח לינק מן הקדושה ולזה אמר **את הצפור החיה יקח אותה ואת עץ הארז ואת שני התולעת ואת האזוב כו** להשפיע עליהם מאור החכמה בג׳ מקומות הנ״ל דעת ת״ת ויסוד ולכן וטבל אותם במים החיים מסט׳ דחכמה ובדם הצפור כו׳ הוא אורות דבינה והוא ע״י זיוגא דאו״א יורדים מוחין חדשים והם מאירים בג׳ מקומות הנ״ל ששם נפתחים תמיד הארת המוחין בקו האמצעי ששם מאירים דרך נקבים פתוחים משא״כ בב׳ קווי׳ ימין ושמאל ששם היו צינורות סתומים והוא בדעת יסוד אימא וכן בת״ת בחזה פתיחת היסוד וכן ביסוד דז״א.

והזה על המטהר מן הצרעת שבע פעמים להאיר מאורות המוחין הנ״ל בכל ז״ת בשורש נשמתו בז״ת דז״א ואח״כ **ושלח את הצפור החיה על פני השדה** כמ״ש מה שלא נמתק ואח״כ כתיב **וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים** דוגמת אשה נדה לאחר שפסק ממנה הדם סופרת ז׳ נקיים שהם בסוד מיתוק ה׳ גבורות וכללותם ביסוד וכללות כללותם במלכות שהם בסוד ה׳ מיני דמים טמאים ועוד ב׳ כמימי תלתן ומימי בשר צלי וכמ״ש הרמ״ז בפ׳ אמור ואח״כ **ביום השביעי יגלח את כל שערו** כידוע שמשם יונקים הקליפות **וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים כו ולוג אחד שמן** כידוע ששמן הוא בסוד מוחין דאבא וידוע שיש חו״ב באבא וחו״ב באימא וכאן

חו״ב דאבא הם בסוד דם האשם בבינה ושמן בחכמה וידוע כי מוחין דאבא הם בימין דז״א ומשם נבנה כל קו הימיני בסוד חכמה חסד נצח וז״ש **ולקח הכהן** שהוא מאבא **מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית** לכלול חו״ב דאבא זה בזה וכמש״ל שחו״ב דאבא שניהם נק׳ חכמה ואח״כ **והזה הכהן באצבעו שבע פעמים לפני ה** בשורש נשמתו למעלה בז״א שכל א׳ מישראל יש לו בחי׳ בז״א והם ז׳ הזיות נגד ז״ת שכולם יקבלו אור החכמה מן השמן ואח״כ **ומיתר השמן כו׳ יתן על תנוך אוזן המטהר הימנית** הוא חכמה שאחר שתיקן בשורש נשמתו בז״א יתקן ג״כ בנשמת המטהר עצמו והוא כל קו ימיני שלו כידוע שב׳ אזנים הם חו״ב כמ״ש הגאון בפי׳ לס״ד ונת׳ לעיל בתיקון האודנין ואוזן ימין הוא חכמה ואח״כ **על בהן ידו הימנית** הוא חסד ואח״כ **על בהן רגלו הימנית** נצח וכידוע שכך הוא בנין פרצוף ז״א ע״י מוחין שתחיל׳ נדחה פרק תחתון דנצח דאבא בחכמה ואח״כ נדחה בחסד ופרק ב׳ בחכמה ואח״כ פרק עליון בחכמה ופרק אמצעי בחסד ופרק תחתון בנצח **ומיתר השמן יתן על ראש המטהר** כידוע שאחר שנבנה כל הפרצוף אז נעשה הכתר שלו והוא גלגלתא כידוע.

מצורע דל

(כא) וְאִם דַּל הוּא וְאֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת וְלָקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד אָשָׁם לִתְנוּפָה לְכַפֵּר עָלָיו וְעִשָּׂרוֹן סֹלֶת אֶחָד בָּלוּל בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה וְלוֹג שָׁמֶן:(כב) וּשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ וְהָיָה אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה:(כג) וְהֵבִיא אֹתָם בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי לְטָהֳרָתוֹ אֶל הַכֹּהֵן אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְדֹוָד:(כד) וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת כֶּבֶשׂ הָאָשָׁם וְאֶת לוֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדֹוָד:(כה) וְשָׁחַט אֶת כֶּבֶשׂ הָאָשָׁם וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם וְנָתַן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַהֵר הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית:(כו) וּמִן הַשֶּׁמֶן יִצֹק הַכֹּהֵן עַל כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית:(כז) וְהִזָּה הַכֹּהֵן בְּאֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ הַשְּׂמָאלִית שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְדֹוָד:(כח) וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַהֵר הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית עַל מְקוֹם דַּם הָאָשָׁם:(כט) וְהַנּוֹתָר מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּף הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל רֹאשׁ הַמִּטַהֵר לְכַפֵּר עָלָיו לִפְנֵי יְדֹוָד:(ל) וְעָשָׂה אֶת הָאֶחָד מִן הַתֹּרִים אוֹ מִן בְּנֵי הַיּוֹנָה מֵאֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ:(לא) אֵת אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ אֶת הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה עַל הַמִּנְחָה וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל הַמִּטַהֵר לִפְנֵי יְדֹוָד:(לב) זֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר בּוֹ נֶגַע צָרָעַת אֲשֶׁר לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ בְּטָהֳרָתוֹ:

נגעי בתים

(לג) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר:(לד) כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם לַאֲחֻזָּה וְנָתַתִּי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם:(לה) וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד לַכֹּהֵן לֵאמֹר כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבָּיִת:(לו) וְצִוָּה הַכֹּהֵן וּפִנּוּ אֶת הַבַּיִת בְּטֶרֶם יָבֹא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת הַנֶּגַע וְלֹא יִטְמָא כָּל אֲשֶׁר בַּבָּיִת וְאַחַר כֵּן יָבֹא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת הַבָּיִת:(לז) וְרָאָה אֶת הַנֶּגַע וְהִנֵּה הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבַּיִת שְׂקַעֲרוּרֹת יְרַקְרַקֹּת אוֹ אֲדַמְדַּמֹּת וּמַרְאֵיהֶן שָׁפָל מִן הַקִּיר:(לח) וְיָצָא הַכֹּהֵן מִן הַבַּיִת אֶל פֶּתַח הַבָּיִת וְהִסְגִּיר אֶת הַבַּיִת שִׁבְעַת יָמִים:(לט) וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבָּיִת:(מ) וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְחִלְּצוּ אֶת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר בָּהֵן הַנָּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֹתָהֶן אֶל מִחוּץ לָעִיר אֶל מָקוֹם טָמֵא:(מא) וְאֶת הַבַּיִת יַקְצַע מִבַּיִת סָבִיב וְשָׁפְכוּ אֶת הֶעָפָר אֲשֶׁר הִקְצוּ אֶל מִחוּץ לָעִיר

אֶל מָקוֹם טָמֵא׃(מב) וְלָקְחוּ אֲבָנִים אֲחֵרוֹת וְהֵבִיאוּ אֶל תַּחַת הָאֲבָנִים וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבָּיִת׃(מג) וְאִם יָשׁוּב הַנֶּגַע וּפָרַח בַּבַּיִת אַחַר חִלֵּץ אֶת הָאֲבָנִים וְאַחֲרֵי הִקְצוֹת אֶת הַבַּיִת וְאַחֲרֵי הִטּוֹחַ׃(מד) וּבָא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּגַע בַּבָּיִת צָרַעַת מַמְאֶרֶת הִוא בַּבַּיִת טָמֵא הוּא׃(מה) וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו וְאֵת כָּל עֲפַר הַבָּיִת וְהוֹצִיא אֶל מִחוּץ לָעִיר אֶל מָקוֹם טָמֵא׃(מו) וְהַבָּא אֶל הַבַּיִת כָּל יְמֵי הִסְגִּיר אֹתוֹ יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃(מז) וְהַשֹּׁכֵב בַּבַּיִת יְכַבֵּס אֶת בְּגָדָיו וְהָאֹכֵל בַּבַּיִת יְכַבֵּס אֶת בְּגָדָיו׃(מח) וְאִם בֹּא יָבֹא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה לֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בַּבַּיִת אַחֲרֵי הִטֹּחַ אֶת הַבַּיִת וְטִהַר הַכֹּהֵן אֶת הַבַּיִת כִּי נִרְפָּא הַנָּגַע׃(מט) וְלָקַח לְחַטֵּא אֶת הַבַּיִת שְׁתֵּי צִפֳּרִים וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב׃(נ) וְשָׁחַט אֶת הַצִּפֹּר הָאֶחָת אֶל כְּלִי חֶרֶשׂ עַל מַיִם חַיִּים׃(נא) וְלָקַח אֶת עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת הָאֵזֹב וְאֵת שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֵת הַצִּפֹּר הַחַיָּה וְטָבַל אֹתָם בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחוּטָה וּבַמַּיִם הַחַיִּים וְהִזָּה אֶל הַבַּיִת שֶׁבַע פְּעָמִים׃(נב) וְחִטֵּא אֶת הַבַּיִת בְּדַם הַצִּפּוֹר וּבַמַּיִם הַחַיִּים וּבַצִּפֹּר הַחַיָּה וּבְעֵץ הָאֶרֶז וּבָאֵזֹב וּבִשְׁנִי הַתּוֹלָעַת׃(נג) וְשִׁלַּח אֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה אֶל מִחוּץ לָעִיר אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְכִפֶּר עַל הַבַּיִת וְטָהֵר׃

וידבר ידוד אל משה ואל אהרן לאמר בעבור שטהרת הבית היא על ידי הכהן לכן התייחד הדיבור גם עם אהרן הכהן. וענין ״לאמר״ הוא מחמת חשיבות ארץ ישראל התייחדו לה הלכות שאינן נוהגות בחוץ לארץ וכפירוש הרמב״ן ז״ל כאן עי״ש. ובדרך סוד, **וידבר** היינו חו״ג **דידוד** אבא נמשכים **אל משה** בינה ומשה הוא בחינת פנים דאבא ואחור דאמא והוא גימ׳ קס״א קפ״ד, ומשם **ואל אהרן** החסד או בחינת יסוד אבא המתלבש בז״א ולכן אהרן גימ׳ ע״ב קפ״ד וספירות אלו עולות לאבא. **כי תבאו אל ארץ כנען** זו הארץ בהיותה בראשית בניינה והיא נקראת צדק **כנען** עם ד׳ אותיות גימ׳ צדק **אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם, ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית**.

מסופר בזוהר (ויקרא דף נ ע״ב) ״רבי יוסי עאל חד יומא בחד ביתא, מטא בספתא (ס״א אטרח בטיפסא) עאל לגו, שמע חד קלא דאמר, אתכנשו עולו, הא חד פלוגתא דילן, סיפתו וננזיק ליה עד לא ינפוק, אמרו לא ניכול, אלא אי דיוריה הכא, נפק רבי יוסי ודחיל, אמר, ודאי מאן דאעבר על מלוי דחברייא אתחייב בנפשיה. אמר ליה רבי חייא, והא גוים ושאר בני נשא דיירי בגוויה ואשתלימו, אמר ליה, אינון מסטרייהו קא אתיין, אבל מאן דדחיל חטאה יכיל לאתזקא, ואפילו אינון אי יעכבו דיוריהון ביה, לא יפקון בשלם. אמר ליה, והא כתיב (איוב כא ט) בתיהם שלום מפחד, אמר ליה, כגון דהוה מאחרא ואתבני מצדק, וקרא הכי הוא, בתיהם שלום מפחד, כשבתיהם שלום מפחד, שבט אלו״ה לא שריא עליהם.

ובא אשר לו הבית והגיד וגו׳, **והגיד**, ויאמר מבעי ליה, או וידבר, מהו והגיד? אלא בכל אתר מלה דחכמתא הוא, והא אוקמוה, **כנגע נראה לי בבית**. כנגע, נגע מבעי ליה, נראה לי, יש לי מבעי ליה, דהא כתיב **ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם**, דיתחזי לכלא, אמאי כנגע נראה לי ? אלא בשעתא דהאי עייל, אחרא אתגלייא, ומקטרגא דא בדא, ועל דא נראה לי, ההוא דאתכסי אתגליא, ודאתגליא אתכסי, ולבתר מתחזי ליה בדיוקנא דההוא נגע דביתא, ואתכסייא אחרא, ועל דא **והגיד לכהן**, דמלה דחכמתא היא. וכדין אתי כהנא, וירמון ביתא, וינתצון ליה אבנין ואען וכלא, כיון דאנתצן ואתדכן כלא, מתברכאן, כדין כתיב (דברים ח יב) **ובתים טובים תבנה וישבת**, אלין אקרון טובים, דהא קדמאי לאו אינון טובים, ולאו בכללא דקדושה ודכיו נינהו. אמר רבי יהודה, אי הכי, במאי מוקמינן קרא דכתיב (שם ו יא) ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת, אי רוח מסאבא שריא בגווייהו, היך מלאים

כל טוב? אמר רבי אלעזר, מלאים כל טוב, בממונא בכספא ובדהבא ובכלא, כמה דאת אמר, (בראשית מה כ) כי טוב כל ארץ מצרים, ואמר רבי יהודה, והא כל בתי דמצראין מליין חרשין וטעוון הוו, אלא בגין עותרא דארעא אתמר, אוף הכא, בגין עותרא וממונא הוא. תרין עותרין נטלו ישראל, חד כד נפקו מגלותא דמצרים, וחד כד עאלו לארעא.

רבי שמעון אמר, כל דא ודאי הוה לאתקדשא ארעא, ולאעברא רוח מסאבא מארעא, ומגו ישראל, וכד ביתא הוה נתיץ, הוה אשתכח בה ממונא למבני ליה, ולמלייא ביתיה, בגין דלא יצטער על ביתא, וישרון בדיורא דקדושה.

אם כן ראינו כי יש כאן מלחמה של רוח טהרה נגד הפכה והנגעים מראים כי אין רוח טהרה בבית. **וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בבית ואחר כן יבא הכהן לראות את הבית, וראה את הנגע והנה הנגע בקירת הבית שקערורת ירקרקת או אדמדמת ומראיהן שפל מן הקיר, ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את הבית שבעת ימים** כתוב בספר תיקוני זהר דף נב ע״ב ״ובאלין תלת גוונין נהרא שרגא דאיהי נר ה׳ נשמת אדם, מאי אדם יו״ד ק״א וא״ו ק״א, תלת גוונין דשרגא, ותלת גוונין אלין אינון לבושין לתלת אבהן, דאינון חוור סומק ירוק, גוון אוכמא איהי קדרותא דילהון, ועלה אתמר אלביש שמים קדרות, ובהון מתלבשין הו״ה, תכלת לבושא דאת י׳ דאיהו תכלית דכלא, נר איהו י׳, שלהובא דסליק מניה ו׳, ונענועא דיליה הכא והכא דא ה״ה. ולסטרא אחרא אית נר חשוכא דגיהנם, ואית ליה תלת גוונין, גוון סומק דא כבד, עשו הוא אדום, מרה גוון ירוק, טחול גוון שחור, ועליה אתמר ותכהין עיניו מראות, וסימניך באלין גוונין **שקערורות ירקרקות או אדמדמות ומראיהן שפל מן הקיר**, שפל הוא גוון אוכם, דאתמר ביה, **ושפלה איננה מן העור והיא כהה**, ואיהי שפלות דנשמתא בגופא נ״ר (נ״א כד) נשמתא ורוחא ונפשא אתגליין בכבד מרה וטחול, כל אינון אברי דגופא דאינון עמא קדישא, כלהו דחקן במרירו, בגין דנשמתא אתרא דילה מוחא, יונה קדישא, נשמתא נשרא, דבהאי יונה אתפרנסת, בכמה צלותין ופולחנין, ספינה דיונה קרקפתא, וכמה ממנן אית בהאי ספינה דמנהיגין לה, ואינון אודנין עייניו חוטמא פומא, שבע ממנן אינון, וסלקין לשבעים לשון דהוו בספינה דיונה.

ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירת הבית לפי האמור לעיל נראה לאמר שהכהן הוא איש החסד בא אל המלכות שהיא בחינת הבית והיא נקראת **שביעית לבנים** והיא הספירה השביעית בזו״ן והוא רואה בחכמתו שיש עדיין מלחמה בין הקדושה והס״א, **פשה** גימ׳ שכינה ועדיין הנגע אחוז בקירות הבית ולכן **וצוה הכהן וחלצו את האבנים אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל מחוץ לעיר אל מקום טמא** ידוע שאבן זו המלכות והיינו שהכהן בקדושה שעליו שהוא ממשיך אורות מאבא והוא מרחיק בזה את הקלי׳ אל **מחוץ לעיר** מחוץ למלכות דאצילות אל מקום **טמא** מחוץ לד׳ עולמות הקדושה. **ואת הבית יקצע מבית סביב ושפכו את העפר אשר הקצו אל מחוץ לעיר אל מקום טמא** גם עפר זו המלכות וכאן יש תיקון לכלי הפנימי. **ולקחו אבנים אחרות והביאו אל תחת האבנים ועפר אחר יקח וטח את הבית** אבנים אחרות היינו עם אור קדוש, אחרות גימ׳ ג״פ אור ויש כאן המשכת הקדושה אל המלכות ונרמז במילים **וטח את הבית** ו׳ היינו ת״ת ט׳ היינו יסוד ח היינו חכמה וכל זה נמשך למלכות הנקראת את ובית. **ואם ישוב הנגע ופרח בבית אחר חלץ את האבנים ואחרי הקצות את הבית ואחרי הטוח, ובא הכהן וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת ממארת הוא בבית טמא הוא** צרעת ממארת היינו שלילי׳ שולטת על הגבירה ונרמז במילה **ממארת** גימ׳ לילית אר היינו ארורה. במקרה כזה

ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית והוציא אל מחוץ לעיר אל מקום טמא ונתץ גימ׳ מלכות נ כלומר המלכות כפופה נ׳פלה אך תוסיף קום, ויש להקימה בבנין חדש. **והבא אל הבית כל ימי הסגיר אתו יטמא עד הערב, והשכב בבית יכבס את בגדיו והאכל בבית יכבס את בגדיו. ואם בא יבא הכהן וראה והנה לא פשה הנגע בבית אחרי הטח את הבית וטהר הכהן את הבית כי נרפא הנגע. ולקח לחטא את הבית שתי צפרים ועץ ארז ושני תולעת ואזב** מינים אלו התבאר ענינם והיינו המשכת אורות למלכות. עץ ארוז=תפארת, אזוב=יסוד, שתי צפרים היינו נו״ה, שני תולעת הוד או גבורה. **ושחט את הצפר האחת אל כלי חרש על מים חיים** זו בחינת הוד ויש כאן מיתוק לדיני ההוד. **ולקח את עץ הארז ואת האזב ואת שני התולעת ואת הצפר החיה וטבל אתם בדם הצפר השחוטה ובמים החיים והזה אל הבית שבע פעמים** שבע פעמים היינו זו״ן. **וחטא את הבית בדם הצפור ובמים החיים ובצפר החיה ובעץ הארז ובאזב ובשני התולעת, ושלח את הצפר החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה וכפר על הבית וטהר**. נאמר כאן ״הצפור החיה״ וכי איני יודע שהיא חיה? אלא מצאתי ברמב״ן (פרק יד פסוק ד) שהביא מדרש מתורת כהנים ״ת״כ (פרק ח יד) ושלח את הצפור החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה (להלן פסוק נג), רבי יוסי הגלילי אומר צפור שחיה חוץ לכל עיר, ואי זו זה דרור. אם ניתן למדרש באור קבלי הרי שצפור דרור תרמוז לבינה, עיר זו המלכות והשילוח של הכהן בא להשיב את הבינה למקומה לאחר שתקנה את המלכות.

בזוהר הקדוש יש מספר מאמרים המבארים פרשה זו על גלגול נשמות והבית היינו הגוף וכאשר נותצים את הבית היינו מיתה והנשמה חוזרת לגוף תינוק אחר וזה הוא אבנים אחרות.

(נד) זֹאת הַתּוֹרָה לְכָל נֶגַע הַצָּרַעַת וְלַנָּתֶק:(נה) וּלְצָרַעַת הַבֶּגֶד וְלַבָּיִת:(נו) וְלַשְּׂאֵת וְלַסַּפַּחַת וְלַבֶּהָרֶת:(נז) לְהוֹרֹת בְּיוֹם הַטָּמֵא וּבְיוֹם הַטָּהֹר זֹאת תּוֹרַת הַצָּרָעַת:

פרק טו

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל משֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר:(ב) דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַרְתֶּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא:(ג) וְזֹאת תִּהְיֶה טֻמְאָתוֹ בְּזוֹבוֹ רָר בְּשָׂרוֹ אֶת זוֹבוֹ אוֹ הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ טֻמְאָתוֹ הִוא:(ד) כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו הַזָּב יִטְמָא וְכָל הַכְּלִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו יִטְמָא:(ה) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּמִשְׁכָּבוֹ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב:(ו) וְהַיֹּשֵׁב עַל הַכְּלִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו הַזָּב יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב:(ז) וְהַנֹּגֵעַ בִּבְשַׂר הַזָּב יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב:(ח) וְכִי יָרֹק הַזָּב בַּטָּהוֹר וְכִבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב:(ט) וְכָל הַמֶּרְכָּב אֲשֶׁר יִרְכַּב עָלָיו הַזָּב יִטְמָא:(י) וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּכֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו יִטְמָא עַד הָעָרֶב וְהַנּוֹשֵׂא אוֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב:(יא) וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַזָּב וְיָדָיו לֹא שָׁטַף בַּמַּיִם וְכִבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב:(יב) וּכְלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַזָּב יִשָּׁבֵר וְכָל כְּלִי עֵץ יִשָּׁטֵף בַּמָּיִם:(יג) וְכִי יִטְהַר הַזָּב מִזּוֹבוֹ וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ וְכִבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בְּמַיִם חַיִּים וְטָהֵר:(יד) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וּבָא לִפְנֵי יְדֹוָד אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּנְתָנָם אֶל

הַכֹּהֵן:(טו) וְעָשָׂה אֹתָם הַכֹּהֵן אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְדֹוָד מִזּוֹבוֹ׃

וידבר נמשכו חו״ג **ידוד** דאבא **אל משה** בינה **ואל אהרן** חסד דז״א **לאמר** והם עולים לאבא. **דברו** גימ׳ גבורה עם אותיות והכוונה לעורר את בני ישראל על ידי דברי התעוררות ומוסר. לפי דעת רבי חיים ויטאל בספרו עץ הדעת טוב פרשה זו נאמרה לאחר חטא העגל שאז התנצלו בני ישראל את עדיים מהר חורב והיתה בהם אחיזה לקלי׳ ובאה להם טומאת זיבה. ובכן, **דברו** היינו המשכת הגבורות **אל בני ישראל** זו״ן **ואמרתם אלהם** על מנת להעלות את דרגתם הרוחנית שהתפארת הנקרא תם והמלכות הנקראת אמרה יעלו לתבונה וזהו ״אלהם״ אותיות לאה ואות ״ם״ תרמוז על תבונה המקיפה ד׳ תחתונות דבינה. **איש** ז״א **איש** ז״א דנוק׳ שבהם שש ספירות ועם י״ס פרטיות יעלו ס כמנין **כי יהיה**. סיבת הזוב היא שזו״ן יונקים מהבינה ללא חיבור לאבא כפי שהוסבר בנגע צרעת וזה הוא **זב זב** ז׳עיר ב׳׳נה כלומר זעיר אנפין מקבל רק מהבינה ללא חיבור לאבא ואז מתרבים הקלי׳ ונמשך **מבשרו** ממלכות דידיה הנקראת בשר ו היינו תפארת **זובו** זה הוא זוב של ו היינו תפארת **טמא הוא** מחמת חסרון אורות אבא. **וזאת** זו״ן כי זאת מלכות ואות ו ת״ת כלומר הטומאה יכולה להיות בזו״ן אבל לא בג״ר **תהיה טמאתו בזובו** ואמר **רר** גימ׳ שק סוד ארבע מאות איש של עשיו **בשרו את זובו** וכן **או החתים** החותם אלו אורות תנ״ה שהם גימ׳ חותם ע״ה שאלו אורות אימא קמג קנא קסא **בשרו מזובו טמאתו הוא** קרי היא כתיב הוא כלומר הטומאה היא בזו״ן.

מדרגות הטומאה

יש כמה שיטות בייחוס מדרגות הטומאה לספירות׃

כתב בספר קהלת יעקב - ערך טו - טומאה יש ארבע טומאות, רוצה לומר, אב הטומאה ראשון שני שלישי, והם ארבע מחנות הנחש שמתפשטות לארבע רוחות רוח שטות רוח זנות רוח חמדה רוח חטאה, ובהתייחד ס״מ עם הנחש אז הטומאה הגדולה למעלה ותמצא שם אבי אבות הטומאה, ומאלו ארבע מחנות מתפשטים לארבים חסר אחת, ועל כן מלקות החוטא ארבעים חסד אחת, של״ה פרשת תצא בשם מצאתי כתוב׃

ב׳ אלף וארבע מאות מחמש דיני מסאבותא דמסאבי בהו בני נשא גלי אשמדאי לשלמה מלכא, כמו שאמר בזוהר פרשת אחרי דף ע״ז ע״א, ופירש הרח״ו שהן מה׳ גבורות מנצפ״ך כל אחד כלול מכל ה׳, ה׳ פעמים מנצפ״ך וה׳ כוללים גימטריא אלף ת״ה (פרי עץ חיים שער הסליחות פרק ח׳)׃

ג׳ צ״ז כוחות הטומאה הם וזה סוד ואת הצב למיניהו, וסוד ואת בטנך צ״ב״ה ילקוט ראובני פרשת בהעלותך בשם צפוני ציוני רב טביומיה, ויש לומר בסוד ו״ה בארץ שאין להם אחיזה אלא בו״ה שהוא מן הזרועות ואילך והוא בזעיר ונוקבא, ונודע שהם בחינת מ״ה ב״ן גימטריא צ״ז׃

ד׳ בטומאה יש ראשון ושני ושלישי ורביעי, רביעי מטמא קודש, שלישי פוסל תרומה, ושני מטמא חולין וביאר אותן הרב ז״ל בפרי עץ חיים שער הברכות פרק ג׳, כי

הראשון הוא בעשיה והשני ביצירה והיצירה נקרא חולין, והג׳ בבריאה והבריאה נקרא תרומה, והרביעי בקודש הוא סוד האצילות שנקרא קודש, ויש עוד אבי אבות הטומאה שהיא הסיגים הנשארים מבירור המלכים והוא תחת עולם העשיה:

ה׳ ובמעבר יבק מאמר ב׳ פרק כ״ד כתב אין הטומאה יכולה לעלות רק עד מדריגה ו׳, ראשונה אבי אבות הטומאה, שני אב, ג׳ ראשון, ד׳ שני, ה׳ שלישי, ו׳ רביעי, והמדריגה השביעית הוא מדת המים, לכן יש כוח במים לבטל הטומאה, כי עדיין אינם יכולים לבוא כשיהיו במקומם, אך אם נשאבו ויצאו ממקורם גם הם מטמאים בחזרתן למקורם, ועל ידי השקה כל דהו פרחה טומאה מיניהו עכ״ל:

ו׳ נראה מדבריו דשש טומאות הן שש מדות מתתא לעילא מיסוד הוד נצח תפארת גבורה ומדה השביעית הוא חסד שנקרא מים אינו מקבל טומאה במקומו, (ריקאנטי ריש פרשת לך):

ז׳ ג׳ עולמות הטומאה, אחד נקרא תמורת וקליפות התמורות נקרא קיא, ב׳ סמאל ונקרא צא ג׳ רהב ונקרא דוה כן כתב בטוב הארץ. ע״כ דברי קהלת יעקב.

עוד, יתכן שאלו שבעה היכלי דמסאבותא הנזכרים בזוהר פקודי.

עוד נראה לי בס״ד, טומאת המת היא אבי אבות הטומאה והיא במלכות שעליה נאמר ״ורגליה יורדות מות״.

אב הטומאה ראשון ושני בתפארת. כל אחד לוקח שתי ספירות. אב הטומאה יסוד והוד, ראשון נצח ותפארת ושני חסד וגבורה.

שלישי הוא בבינה. והיא מטמאה את התרומה.

רביעי בחכמה. והיא מטמאה את הקודש היינו קרבנות וכל קדש הוא בחכמה.

חמישי בכתר. והוא מטמא מי חטאת של פרה אדומה.

כיון שטומאת **זב** היא ביסוד ובהוד יש כאן איזכור של משכב שזה שייך ליסוד בסוד ובא השמש שהשמש בא ומתחבר עם המלכות והוד גימ׳ דוד שהוא קשור לישיבה שהרי אין ישיבה במקדש אלא למלכי בית דוד. ולכן **כל** זה היסוד **המשכב** כאמור לעיל **אשר ישכב עליו הזב יטמא** מצד היסוד **וכל הכלי אשר ישב עליו יטמא** מצד ההוד ואין הבדל בין שני המצבים כי שניהם בתפארת. **ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו ורחץ במים** היינו טבילה במקווה טהרה שזו הבינה בסוד ״מי מטהר אתכם״ מי גימ׳ נ׳ היינו נש״ב **וטמא עד הערב** טעון הערב שמש היינו דאמרי אינשי אדכי שמשא וטהר יומא כי האדם זו בחינת השמש ובחינת היום שזו ספירת התפארת. **והישב על הכלי אשר ישב עליו הזב יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב והנגע בבשר הזב יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב**. ואמר **וכי ירק** היריקה היא מהלשון שגם הוא ביסוד **הזב בטהור וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב**. ואמר **וכל** תפארת ויסוד שהם קומת אדם גימ מה **המרכב** המ רכב אדם רכב דהיינו מלכות שהיא מרכב לתפארת **אשר** היינו בינה המאירה בתפארת ללא אורות אבא ולכן **ירכב עליו הזב יטמא**. וכן **וכל הנגע בכל אשר יהיה תחתיו** מלכות **יטמא עד הערב והנושא אותם יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב**. וכן **וכל אשר יגע בו הזב** שוב זו בחינת המלכות כי הזב הוא ביסוד ובהוד **וידיו לא שטף במים** היינו שלא טבל

במים חיים היינו בינה המחוברת לחכמה כי כל חיים מצד החכמה ולכן הוא מטמא ולכן **וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב**. וכן **וכלי חרש** שהוא חרס מחרסי האדמה שזו המלכות **אשר יגע בו הזב ישבר וכל כלי עץ** שהוא ביסוד (כ״כ בספר הפליאה) **ישטף במים**.

כאמור, טהרת הזב הינה על ידי חיבור אורות אבא לאימא וזו הטבילה במים חיים היינו מעין כי המקוה בבינה והמעין בחכמה ולכן **וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת ימים** מספר שבע מורה על זו״ן וזו הקומה שנפגמה ולכן כעת באה היא **לטהרתו, וכבס בגדיו ורחץ בשרו במים חיים וטהר**. ואחר כך **וביום השמיני** שזו הבינה **יקח לו שתי תרים** אלו גבורות אימא המגרשות את אחיזת הקלי׳ **או שני בני יונה** אלו חסדים דאימא כי יונה עם הכולל גימ׳ חסד **ובא לפני ידוד אל פתח אהל מועד** מלכות דאצילות **ונתנם אל הכהן** חסד דז״א **ועשה אתם הכהן אחד חטאת והאחד עלה וכפר עליו הכהן לפני ידוד מזובו**. הזב טבל במעיין ועל ידי כך חזרו אורות אבא להתחבר לאימא והקרבן מקרב אותו אל מצבו הקודם מלכות דאצילות.

וידבר חו״ג **ידוד** דאבא נמשכים **אל משה** לבינה והיא **לאמר** עולה לאבא. **דבר אל אהרן** חסד דז״א **ואל בניו** חסד דנוק׳ **וינזרו** נזר גימ׳ אור נ׳ היינו אור הבינה שזו הנשמה שתפקיד הכהן לייחד את העולמות בעת שהוא מקריב את הקרבן והכוונה בבינה והדיבור בתפארת והמעשה במלכות. **מקדשי בני ישראל** על ידי כוונתם **ולא יחללו** ולא יגרמו חלל למלכות דאצילות שתגלה על ידי כוונה לא נכונה **את שם קדשי** זו המלכות היא השכינה הקדושה **אשר הם מקדשים לי** שהם מכוונים כל הזמן לייחד זו״ן הנקראים **אני ידוד**. ובא הציווי **אמר** דבר אליהם בדרך כבוד ויאמיר את קומתם או אמר אלו ג׳ קווים א״ש מ״ים ר״וח חג״ת דהיינו שידבר אליהם בג׳ קווים כל כהן לפי קליטתו, **אלהם** בינה **לדרתיכם** לדור ודור המליכו לא״ל אלו רחל ולאה **כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לידוד וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני ידוד** אין לגעת בקודש עם טומאה כי הקדושה בורחת ושפחה יורשת גבירתה **איש איש מזרע אהרן והוא צרוע** יש בו נגע צרעת ואין אורות אבא מאירים באמא **או זב** כמו מצורע **בקדשים לא יאכל** כי הקדש הוא בחכמה וכעת אין אורות אבא ולכן לא יאכל **עד אשר יטהר** במים חיים. **והנגע בכל טמא נפש** שנגע בדבר שאין בו חיים **או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע** ובמקום להוליד תינוק חי הלכו הטיפות לקלי׳ ואין כאן חיים **או איש אשר יגע בכל שרץ** שרץ מת ללא רוח חיים **אשר יטמא לו או באדם אשר יטמא לו לכל טמאתו. נפש אשר תגע בו וטמאה עד הערב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים** זו טבילה במקווה. **ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא**.

דעת הרב יעקב צבי יולס זללה״ה שכתב בספרו **קהלת יעקב** - ערך זב - **זב** עיין בערך נדה שביארנו דזעיר כשהוא מקבל מבינה לבד ואין בו אור חכמה נקרא זב, ז׳ זעיר ב׳ בינה שאז נקרא זב שזה מהאור לחיצונים שנאחזים באור אמא כנודע מדברי הרב ז״ל בעניין מצורע (עץ חיים שער המוחין פרק ג׳), וכן זב במילוי עם האותיות עם הכולל גימטריא בינה וה׳ פעמים אלהים, שהוא סוד ה׳ גבורות דאמא שבהם נאחזים החיצונים, וכן זב במילוי הנ״ל גימטריא סמאל ונחש שיונקים ממנו, והנה בינה הוא הוי״ה דס״ג והזעיר יונק מהמילוי לבד שהוא גימטריא הבל ויונק מעשר ספירות דידה, עשר פעמים הבל גימטריא ע״ש גימטריא זב באי״ת ב״ש, והנה כשבא אליו גם

אור אבא שהוא י׳ ספירות דאבא י׳ פעמים אל גימטריא יש כמו שכתב הרב ז״ל, ע״ש י״ש גימטריא ה׳ פעמים ע״ב ס״ג בכל אחד, וזה סוד בן פרת יוסף שיוסף הוא בחינת יסוד והוא כלול מאור אבא ואמא, עשר פעמים ל״ז עשר פעמים אל בגימטריא פרת, ועל כן פרת עם הכולל גימטריא חכמה בינה דאצילות.

אחרי מות

פרק טז

(א) **וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי יְדוָד וַיָּמֻתוּ:(ב) וַיֹּאמֶר יְדוָד אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת:(ג) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה:(ד) כְּתֹנֶת בַּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנְסֵי בַד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד יַחְגֹּר וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנֹף בִּגְדֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ וּלְבֵשָׁם:(ה) וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה:(ו) וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ:(ז) וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְדוָד פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:(ח) וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַידוָד וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל:(ט) וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת הַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַידוָד וְעָשָׂהוּ חַטָּאת:(י) וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד חַי לִפְנֵי יְדוָד לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה:(יא) וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ׃**

וידבר חו״ג **דידוד** אבא נמשכים **אל משה** בינה וזה היה **אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ידוד וימתו** הזכיר כאן ענין המיתה ב׳ פעמים לאמר שהתחייבות מיתה מיום שזנו עיניהם בשכינה ובעת שנכנסו למשכן (שפתי כהן) ובזוהר (פרשה זו נ״ז.) ״רבי יצחק אמר כתיב אחרי מות וכתיב וימותו, כיון דאמר אחרי מות שני בני אהרן לא ידענא דהא וימותו, אלא הכי תנינא תרי מיתות הוו חד לפני ה׳ וחד דלא הוו להו בנין דכל מאן דלא זכי לבנין מית הוא ובגין כך אחרי מות וימותו. רבי אבא אמר מאי דכתיב וימת נדב ואביהוא לפני ה׳ בהקריבם לפני ה׳ אש זרה במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר, מאי דא לגבי דא דכתיב ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר, אלא רזא דמלה האי דאמינא, וימותו דלא הוו להו בנין והכי הוא ודאי, אבל לא כשאר בני עלמא אף על גב דלא אינסיבו דהא אלין לא מיתו אלא מיתת גוף מיתת גרמיהון אבל מיתת נפשיהון לא מיתו, מנא לן דכתיב ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פנחס אלה ראשי אבות הלוים למשפחותם, אלה והא פנחס בלחודוי הוה וכתיב אלה ראשי אבות הלוים, בגיני כך מיתת גרמיהון מיתו מיתת נפשיהון לא מיתו.

ויאמר ידוד אל משה בינה עולה לחכמה ומשם בא הציווי **דבר** היינו לימוד ההלכות הקשות **אל אהרן** איש החסד שהוא **אחיך** וכי אין אנו יודעים זאת? אלא בא לאמר לנו שכעת גם אהרן עלה לחכמה **ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על הארן ולא ימות** יש עת לבא ויש עת שאין באים וכך כתוב בזוהר (ויקרא דף נח ע״א) ״אמר רבי אבא, זמנין אית קמי קודשא בריך הוא לאשתכחא

רעוון, ולאשתכחא ברכאן, ולמתבע בעותי, וזמנין דרעוון לא אשתכחו, וברכאן לא מזדמנן, ודינין קשיין מתערין בעלמא, וזמנין דדינא תליא. תא חזי, זמנין אית בשתא דרעווא אשתכח, וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח, וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח ותליא. זמנין אית בירחי דרעווא אשתכח בהו, וזמנין אית בירחי דדינין אשתכחו ותליין על כלא. זמנין אית בשבועי דרעוון משתכחן, וזמנין אית בשבועי דדינין משתכחן בעלמא. וזמנין אית ביומי דרעווא אשתכח בעלמא, ועלמא אתבסמא, וזמנין אית ביומי דדינין תליין ומשתכחן, ואפילו בשעתי. ועל דא כתיב, (קהלת ג א) ועת לכל חפץ וגו', וכתיב (תהלים סט יד) ואני תפלתי לך וגו', וכתיב (ישעיה נה ו) דרשו יהו"ה בהמצאו, וכתיב (תהלים י א) למה יהו"ה תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה, וכתיב (ירמיה לא ב) מרחוק יהו"ה נראה לי, וזמנין דאיהו קרוב דכתיב (תהלים קמה יח) קרוב יהו"ה לכל קוראיו, בגין כך ואל יבא בכל עת אל הקודש וגו'.

כתב בספר **שערי אורה** - השער השני - הספירה התשיעית – "וזהו סוד אמרו: דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש (ויקרא טז, ב). מאי בכל עת? כלומר, בכל עת שהיא עת רעה, שהדברים הנקראים רע מחוברים לעת. או שמא אותה העת היא באותם העתים החיצונים הנקראים עתות טומאה. כי כמה עתים חיצונים יש מחוץ לפרגוד, וכל אחד מהם מזומנת לפורענות, וגם הם בכלל **ואל יבוא בכל עת אל הקדש**. ובאיזו עת ראוי לו לבוא? בזאת יבא אהרן אל הקדש (שם, ג), במידה הנקראת זאת. לפי שמידת זה אלי' שהוא טוב מחובר לה והוא טוב, ועל שמו נקראת זאת. וכבר הודענוך כי על ידי שם אדני היא נקראת עת רצון, והיא עתו של אדני שהוא צדק, שהוא טוב הנמשך מצדיק. ולפי שעל ידיה מקבלים כל היצורים פרנסה ומזון לפיכך נאמר: עיני כל אליך ישברו (תהלים קמה, טז) ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בסוד **את הכל עשה יפה בעתו**. והיודע לחבר מידת זכור אצל שמור.

כי בענן אראה על הכפרת כאשר היתה השראת השכינה, היה הענן יורד על המשכן ועל הכרובים והיו הכרובים אומרים שירה וכאשר שמע הכהן את שירת הכרובים היה שם קטורת על הגחלים במזבח הזהב והתכוין מה שהתכוין וכך כתוב בזוהר ויקרא נט ע"א "אמר רבי אבא, מה בעא הכא **כי בענן אראה על הכפרת**, וכתיב **בזאת יבא אהרן**, והא כהנא לא חמי לשכינתא בשעתא כד הוה עאל, אלא עננא הוה נחית, וכד הוה נחית מטא על האי כפרת, ומתערין גדפייהו דכרובין, ואקשו להו, ואמרו שירתא. ומה שירתא אמרי, (תהלים צו ד) כי גדול יהו"ה ומהלל מאד נורא הוא על כל אלהי"ם, האי כד סלקי גדפייהו, בשעתא דפרסין להו אמרי, (שם ה) כי כל אלהי העמים אלילים ויהו"ה שמים עשה, כד חפיין על כפורתא אמרי, (שם צח ט) לפני יהו"ה כי בא לשפוט (את) הארץ, ישפוט תבל בצדק ועמים במישרים. וקלהון הוה שמע כהנא במקדשא, כדין שוי קטרת באתריה, ואתכוון במה דאתכוון, בגין דיתברך כלא. (וקלהון) וגדפי כרובייא סלקין ונחתין, וזמרי שירתא, ומחפיין לכפורתא, וסלקי להו, הדא הוא דכתיב, סוככים, סוככים דייקא, ומנא לן דקלהון אשתמע, כמה דאת אמר (יחזקאל א כח) ואשמע את קול וגו'.

בזאת יבא אהרן אל הקדש על ידי השכינה הנקראת זאת יבא אהרן אל המידות העליונות ומשם אל הקודש שזו החכמה. כל ייחוד מתחיל ממידת זאת וכך כתוב בזוהר (שמות דף נז ע"א) "מאן דאתי ליחדא שמא קדישא עלאה, בעי ליחדא מסטרא דזאת, כמה דכתיב (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש, בגין דיזדווגון כחדא אינון תרין, צדיק וצדק בזווגא חדא, בגין דיתברכון כלא מנייהו".

וכבר כתב ה**רקאנאטי** על התורה - פרשת תרומה – "אמנם בעבור כי אין להכנס לראות פני המלך יתברך בלעדי השכינה שנאמר "אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דודך ונבקשנו עמך" (שה"ש ו' א') כי לא נוכל להשיגו רק עמך כמה דאת אמר **בזאת יבא אהרן אל הקדש**. **כי אם בזאת יתהלל המתהלל** (ירמיה ט' כג') על כן קודם הייחוד צריך לקבל עולה עליו בעטיפת ציצית ואחרי כן יכנס עמה לייחד השם הגדול יתברך כענין שנאמר והתפללו אליך דרך ארצם (מלכים א' ח' מח') רמז לארץ העליונה.

וכתב בספר **שערי אורה** - השער הראשון - הספירה העשירית "הלא תראה כי כהן גדול ביום הכפורים, שהוא יום מיוחד בשנה להיכנס לפני לפנים להפיק לישראל מחילה וסליחה וכפרה וברכה ומזונות לכל השנה, אינו רשאי להיכנס אלא במידה זאת, וזהו סוד: **בזאת יבא אהרן אל הקדש**, אינו רשאי להיכנס כי אם על ידי 'זאת'. ואפילו משה רבנו עליו השלום בתחילה לא נכנס לאהל מועד לדבר עם יהו"ה אלא על ידי זאת והסוד: ויקרא אל משה, וידבר יהו"ה אליו (שם א, א)' מי הוא הקורא אל משה? אל"ף זעירא דויקרא, ואחר כך, וידבר יהו"ה אליו. ומאיזה מקום מדבר אליו? מאהל מועד.

כתוב ב**תיקוני זוהר** דף מ ע"א **בזאת יבא אהרן אל הקדש,** תא חזי אין אדם מפיק רצונו מה' אלא בזאת, דעלה אתמר "מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה', ודא היא עת לעשות לה', וכמה עתות יש, ועלייהו אתמר "ואל יבא בכל עת", ושלמה אמר עת לשחוק וכו', דאינון כ"ח עת, ועל דא קודשא בריך הוא אמר ואל יבא בכל עת אל הקדש, דאיהו קדש ישראל לה'.

וכד שכינתא דאתקריאת זאת עם ישראל, כמה דאת אמר "ואף גם זאת בהיותם וכו', מאי אינון אמרין לה "אנה הלך דודך היפה בנשים, אנה פנה דודך ונבקשנו עמך", בכמה תחנונים וצלותין, בציצית ובתפלין, בשבתות וביומין טבין, דעלייהו אתמר ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם, אות ברית מילה, אות דשבת ויומין טבין, ואות דתפילין. עלה אתמר "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא", מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה', ויעקב בריך לבנוי בזאת, הדא הוא דכתיב "וזאת אשר דבר להם אביהם", ודוד בזאת הפיק רצונו מה' כשנלחם עם אויביו, כמה דאת אמר "אם תחנה עלי מחנה בזאת אני בוטח", והנביא כשראה את ישראל בגלות, לא ראה להם מנוחה אלא בעבור זאת, (ופורקנא דישראל לא ייתי אלא בזאת), הדא הוא דכתיב "זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל", ויהודה לא אתבריך אלא בזאת, הדא הוא דכתיב "וזאת ליהודה", ומשה לא ברית ית ישראל אלא בזאת "וזאת הברכה", ומי שלא שת לבו גם לזאת, עליה כתיב "איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת". וכיון שהאדם בה יפיק רצונו, ובה משיג השם, שזהו סוד **על זאת יתפלל כל חסיד**, על זאת ודאי, לשם ה' שהוא על זאת, למה תקנו בשחרית למדה ידועה, וכן במנחה למדה ידועה, וכן בערבית למדה ידועה, וכן בשבת למדה ידועה, וכן ביום טוב למדה ידועה, וכן בעשרת ימי תשובה למדה ידועה, אלא מה שאמר על זאת, הוא מורה שהוי"ה הוא על כל ספירה.

בפר בן בקר לחטאת ואיל לעלה מה ענין קרבנות אלו? כתוב בתיקוני זהר חדש מנוקד - תקונא קדמאה "וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בְּאַהֲרֹן בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעוֹלָה. בְּפַר לְכַפָּרָא עַל עֶגְלָא. וְאַיִל לְאִדְכָּרָא עֲקֵדַת יִצְחָק" כלומר הפר בא לכפר על חטא העגל והאיל לעורר זכות עקידת יצחק.

לאחר תיקון המלכות נכנס לתיקון העולמות **כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט בד יחגר ובמצנפת בד יצנף בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם** וכך כתוב בספר שערי צדק - השער הראשון "ואמר "בכל עת יהיו בגדיך לבנים" כלומר למשוך הלובן העליון על ידי הרצון ואז יהיו כל העתים בטובה ובשפע וכיצד הוא המריק השמן מלמעלה דרך הצינורות העליונות ואמר בסוף הפסוק **ושמן על ראשך אל יחסר** ואמר כשמן הטוב היורד על הזקן זקן אהרן בודאי שמושך עולם החסד והרחמים ולפיכך היה נכנס לקדש הקדשים ביום הכפורים בבגדי לבן ולפי שהם מרצים ומתקנים כל העתים כתיב "אל יבא בכל עת אל הקדש" וכתיב "בכל עת יהיו בגדיך לבנים" וכתיב "בזאת יבא אהרן אל הקדש כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם" בכאן הודיע סוד בכל עת יהיו בגדיך לבנים ואלו הם העיקרים הגדולים הנקראים ע"ת רצו"ן.

ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת ואיל אחד לעלה כתוב בזוהר (ויקרא דף סג ע"ב) "תאנא, **ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת**, ומאת עדת, בגין דיהא מכלהו, ויתכפר לכלהו, דהא כל חובייהו דבני ישראל הכא תליין, וכלהו מתכפרי בדא, ולא סגי מבר נש חד, ומאן אתר אתנסיבו, מאינון קופין דבעזרה נטלין אגרא, ואייתי להו מאינון דמי דהוו מכלהו. וההוא שעירא אחרא, דהוא אשתאר לקודשא בריך הוא, עבדין ליה חטאת בקדמיתא, והא אוקימנא באן אתר הוה מתקשרא. ולבתר דא מתקרבין הני, ומתבסמין כלא, ואשתארו ישראל זכאין קמי קודשא בריך הוא מכל חובין דעבדו וחבו קמיה, הדא הוא דכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'.

והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו כתוב בזוהר (ויקרא דף סו ע"א) "ובגין כך כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו, בשעתא דעאל לזווגא להו, ובשעתא דמזדווגין מלכא ומטרוניתא, ההיא שעתא **וכפר בעדו ובעד ביתו"". ע"כ.**

ולקח את שני השעירם והעמיד אתם לפני ידוד פתח אהל מועד, ונתן אהרן על שני השעירם גרלות גורל אחד לידוד וגורל אחד לעזאזל, והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל לידוד ועשהו חטאת, והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי לפני ידוד לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל המדברה

כתב המהרח"ו ז"ל בספר לקוטי תורה - פרשת אחרי מות - סוד עזאזל, שהוא סוד סמאל ונוקבא דנוגה שנותנים לו השעיר, ונקרא מצולת ים, שיורי בירורי סיגי המלכים והם צלמות דוכרא ונוק' ולכן אתהפך למלפא סניגורא שזו מצד הטוב שבו כנז' בזוהר פרשת אמור דף ק"א, והנה **שני שעירים הם סוד שני אנשים מרגלים ח"ב דזעיר דקליפת נוגה דאצילות** כנזכ' שם ואותה של חכמה הוא ממותק יותר ולכן נשאר גורל אחד להי' אך השני דמוח דבינה דזעיר (שהוא בינה) לעזאזל הוא סמאל ונוק' דנוגה שהם כנגד זו"נ דבי"ע ולפיכך שמחים ולפי שנקראו עזים כנזכר בזוהר תרומה דף ק"ח ב' לכן זו"ן דנוגה דבי"ע ולפיכך שמחים ולפי שנקראו עזים כנזכר בזוהר תרומה דף ק"ח ב' לכן זו"ן דנוגה דבי"ע בנים שלהם נקראים עזא ועזאל וכללות שניהם נקרא עזאזל דוגמת צלמות ומצלות שהוא כללית שניהם צל דכר ונוקבא מות. וכשניתן השעיר לעזאזל אז נאמר "ותשליך במצלות ים כל חטאתם" כנזכר בזוהר אחרי מות דף ס"ג יען הם מציאות נוקבא דקדושה ושיריה

ולכן אלו העזים הם דין חזק כנזכר בזוהר פרשת שמיני דף מ״א ע״ש. והנה כבר ידעת שקליפת נוגה חציו טוב וחציו רע והיא מפסקת בין קודש לחול וכשאדם עובר לא תעשה אז היא משלמת השלשה קליפות הרעות של היצה״ר שלו שהוא (וגבורה) סוד הגבורות ונעשה רע גמור וזהו עונש על העובר על מצות לא תעשה. והנה ביום הכפורים צוה השי״ת וברשותו וברצונו אנו עושין לשלוח לסמאל שעיר אחד שהוא טוב ורע כנ״ל ואז הוא שמח על שלשה קליפות רעות כי כבר קבל שפע וחיות בהטוב שבאותו השעיר כנודע כי הסיבה שהם רודפים אחר הקדושה הוא להחיות עצמן כי זולתה הם מתים וזהו שמחה גדולה שמקבל סמאל ע״י שעיר עזאזל ובפרט כשנותן לו מדעתו דעת גמורה שלא ביגיעה ובלא עמל ואז כהן גדול היה מתודה על ראש השעיר וכח התשובה ההיא (שהיא אבי״ע ס״א מ״א) שאז מתברר חלק היצירה ונפרד הטוב שבו מהרע כי א״א שיהיו כבתחילה קודם שיחטא שיהיו ביחד מעורבים כי ע״י עבירה נתבשם וגבר (הטוב) הרע וחזר והיה הטוב כפוף תחליו למקומו, וזהו פירוש תשובה, ואז נמצא שנפרדים זה מזה ע״י כך ואמנם מחוברים בלקיפת הנוגה אמנם הרע שבו שכבר נגמר היה נדבק בשעיר ויוצא לגמרי אל הקליפות גמורים והטוב חוזר לקדושה העליונה ולא לקליפת נוגה וזהו סוד שמחת סמאל כי ראה שנתתקף עתה ובכל דעתו להדבק עמו והוא שוטה וטועה בדעתו כי אדרבא גחלים הוא חותה על ראשו פי׳ כי בתחילה היתה הרע בקליפת נוגה מעורבת עם הטוב היה לו אחיזה גדולה כי ההכרח קדושה עליונה משפעת לאותו הטוב שהוא מחלק לה כי זהו סוד גלות ישראל בין העובדי כוכבים ועתה שנפרד הטוב מהרע אבד סמאל אותו החלק שהיה נשפע מבחי׳ אותו הטוב ונמצא כי זה הסח הדעת של סמאל והפסד גדול ואדרבא מה שהיה הוא תחילה נשלם עתה להיפך כי ישלם ישלימנו לך פי׳ כי טוב נשלם ומתחבר עם נפש הקדושה של האדם ואז נשלם אדם וסמאל יאבד הטוב ההוא ממנו לגמרי.

.

והקריב אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את פר החטאת אשר לו׃

(יב) וְלָקַח מְלֹא הַמַּחְתָּה גַּחֲלֵי אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְדֹוָד וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת׃(יג) וְנָתַן אֶת הַקְּטֹרֶת עַל הָאֵשׁ לִפְנֵי יְדֹוָד וְכִסָּה עֲנַן הַקְּטֹרֶת אֶת הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת׃(יד) וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וְהִזָּה בְאֶצְבָּעוֹ עַל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים מִן הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ׃(טו) וְשָׁחַט אֶת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וְהֵבִיא אֶת דָּמוֹ אֶל מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה אֶת דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת׃(טז) וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם׃(יז) וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד צֵאתוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל׃

ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני ידוד ומלא חפניו קטרת סמים דקה והביא מבית לפרכת, ונתן את הקטרת על האש לפני ידוד וכסה ענן הקטרת את הכפרת אשר על העדות ולא ימות. הנה ענין יום הכיפורים הוא עליית המלכות לבינה ושתיהן מכפרות על בני ישראל ולכן נקרא היום יום הכיפורים. והנה המחתה אלו נה״י דאימא כאמור בערך מחתה **ומלא המחתה** זו המלכות שהיא מילוי **המחתה** באופן זה: י ימ ית יו י גימ׳ מלכות מצב זה של לקיחת מלא המחתה מבטאת את עליית המלכות לבינה באופן שהמלכות היא בחינת הדין שבבינה כי מילוי גימ׳ אלקים. (חידוש זה התחדש לי בהיותי ברמת מגשימים שברמת הגולן שבת חול המועד פסח תשע״ג וידוע מספר הגירושין של הרמ״ק שחידושי תורה מתגלים בשדה). ומזבח הזהב זו הבינה וגחלי אש אלו ה״ג דאימא, ע״ע עליון, והיינו ״מלפני ד״ כי המלכות היא ״לפני ד׳ והבינה ״מלפני ד״ והקטורת אלו מוחין דאימא שהיא שורש הדינים והיא מבטלת אף משחית וחימה. לעיתים אנו מוצאים בספרי החסידות שהצדיקים מבטלים את הדין בשורשו והכוונה שהם מעוררים את העם לתשובה ששורשה בבינה וכאשר מתגלה אור הבינה מתמתק הדין. וכן **מלא חפניו** מבטא מצב בו המלכות עלתה לבינה כי מילוי חפניו כזה: ית ה ון וד יו גימ׳ מלכות ע״ה.

מה סוד מלא חפניו? כתב בספר **בית עולמים** - דף קלח ע״א - ד״ה ומאן ״וז״ס הקטורת בק״ק כמ״ש **כי בענן אראה על הכפורת** שע״י תננא דקרבנות מתבסמין תננא ואשא דחוטמא דז״א ושם הם ג׳ שלהובין תננא ואשא וגחלי דנורא כמש״ל ולכן אמר הכ׳ ולקח מחתה גחלי אש מלפני המזבח כו׳ וכתיב וכסה ענן הקטורת כו׳ הרי ג׳ שלהובין הנ״ל ולכן ביוה״כ ג׳ מנים נוספים בקטורת שמהם מכניס מלא חפניו כו׳ נגד ג׳ הנ״ל והם עולים לחוטמא דע״ק ומשם למו״ס שבו ג׳ הויות כידוע וסוד ב׳ חפניו הם י׳ אצבעות הידים שהם ביסוד דברית אתער באצבעין כידוע והוא יסוד דבגו חוטמא דע״ק כמ״ש כמ״פ ולכן אז הקטורת דקה מן הדקה לפזר הגבורות. ע״כ. חופן גימ׳ ג״פ מח וזה מקביל למה שאמרנו לעיל במילים ״מלא המחתה״ רק שבמחתה אלו ג׳ שמות אהי״ה וכאן ג״פ מח ומילוי המחתה ומילוי חפניו שווה למלכות וזו המלכות שעלתה לבינה.

כתב בספר **חמדת ימים** - יום הכפורים - פרק ו ״הקטורת עושה פעולה זו לכבוש את הדין כמ״ש בזוהר סוף פ׳ ויקהל מאן דדינא רדיף אבתריה אצטריך להאי קטרת ולאתבא קמי מאריה, דהא איהו סיועא לאסתלקא דינין מעליה וכו׳ ולכן צריך אף למי שנהג שלא לאומרו בשבת מטעם האמור, כי הקטרת הוא לכבוש את הדין ובשבת אין דין אלא כולו רחמים, מ״מ כהיום הזה צריך לאמרו בכונה יתירה. ובפרט למי שבא בסוד השם להבין סוד שלשה מנים יתרים שמהן מכניס כהן גדול ביוה״כ שהם ג׳ מדרגות עליונות שעלתה מלכות שמים לבית אמה, ״ותשב בפתח עינים״. ולפי שאין היום כשאר ימות השנה שנמשכים הארות ושפע העליון למלכות שמים למטה, אלא היא העולה שמה לפיכך היתה דקה מן הדקה, והמשכיל יבין. ע״כ. כלומר ענין קטורת היום שהיא **דקה מן הדקה** באה להורות שהמלכות עלתה לבינה.

כתב ה**רקאנאטי** וטעם וכסה ענן הקטורת וגו׳. כסוד פן יהרסו שאינו דרך כבוד לראות במכוון לו כאשר יתבאר בסוד ישת חשך סתרו (תהלים חי׳ יב׳) ולא יבאו לראות ואין להקשות מאותו שמצאו כף רגל עגל בין כתיפיו כי שימש שלא כדין.

ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן הדם באצבעו כתב הרקאנטי ״וטעם ולפני הכפורת יזה שבע פעמים ידוע בסוד השביעיות. ואמרו רז״ל כי היה מונה אחת עם כולן רמז לקצה הפנימי המקיימם״. והנה לפי דבריו הקצה הפנימי הוא הבינה. בספר הזוהר (ויקרא דף קב ע״א) ״תאנא, בשעתא דעאל בדמא דפר, מכוין ברישא דמהימנותא, ואדי באצבעיה, כמה דכתיב (שם טו) **והזה אותו על הכפרת ולפני הכפרת**, והיך עביד, בסים בקפטא (ס״א בקטפא) דאצבעא, ואדי כמצליף בטיצפין דאצבעא, לסטרי קפתורא (ס״א קטפורא), (ס״א כפורתא) אדי, ואתכוון. ושארי לממני **אחת, אחת ואחת**, אחת בלחודהא, אחת דכליל כלא, אחת שבחא דכלא, אחת דכלא אהדרן לקבלה, אחת רישא דכלא (כתר). לבתר אחת ואחת, דאינון שריין כחדא, ברעותא באחוותא ולא מתפרשין לעלמין (חו״ב). בתר דמטא להאי ואחת דהיא אימא דכלא (בינה), מכאן שארי לממני בזווגא, ומני ואמר, אחת ושתים (היינו בינה וחו״ג), אחת ושלש (בינה ות״ת), אחת וארבע (בינה ונצח), אחת וחמש (בינה והוד), אחת ושש (בינה ויסוד), אחת ושבע (בינה ומלכות), בגין לאמשכא ולנגדא להאי אחת דהיא אימא (ימא) עלאה (בינה), בדרגין ידיען, לכתרא (ס״א לנהרא לאימא) דאימא תתאה, ולאמשכא נהרין עמיקין מאתרייהו לכנסת ישראל, ועל דא יומא דא תרין נהורין נהרין כחדא, אימא עלאה (בינה) נהרא לאימא תתאה (מלכות), ועל דא כתיב **יום הכפורים**, כמא דאתמר. ע״כ. ע״ע כפורים. בארנו כאן כדברי הגר״א על תקו״ז - תיקון לח ״ אחת אחת ואחת תלת אחדין. ור״ל כמ״ש דאלו ג׳ הן ג״ר ואחת ושתים הוא בינה וחו״ג ואחת ושלש בינה ות״ת וכן כולם וחו״ג כללן כאחד דיצחק לעולם נכלל באברהם לילה ביום דלכן לא נאמר ו׳ ביצחק ולכן שתיה בכלל אכילה וקראן לג״ר הכל אחדים דכ״א הוא פשוט אמ״ש משא״כ בז״ת דכולן מורכבים מאלו השלשה שהוא ב׳ כתרים ג׳ מוחין דאתפשטו בכולם ב׳ והן ג׳ והן ד׳בדגש ורפה קל וחזק ומ״מ חו״ב כלילן זה ולכן נאמר בהן שתים נגד הכתר״. ע״כ.

בספר **פרי עץ חיים** שער יום הכיפורים - פרק ב ״ויש לכוין באומרו אחת ואחת באופן זה - אחת, כתר. אחת ואחת, כתר ומלכות. אחת ושתים, מלכות ויסוד. אחת ושלש, מלכות והוד. אחת וארבע, מלכות ונצח. אחת וחמש, מלכות ות״ת. אחת ושש, מלכות וגבורה. אחת ושבע, מלכות וחסד. **ונ״ל שאינו מהרב ז״ל**, ובזוהר ובתיקונים משמע, אחת כתר, אחת חכמה, ואחת בינה. אחת ושתים, בינה וח״ג. אחת בינה, ושלש ת״ת. אחת בינה, וארבע נצח. אחת בינה, וחמש הוד. אחת בינה, ושש יסוד. אחת בינה, ושבע מלכות, עכ״מ.

ספר **קהלת יעקב** - ערך אח ״אחת הוא בינה כמו שכתב הרב זלה״ה (פרי עץ חיים שער יום הכיפורים פרק ב׳) על מניין כהן גדול אחת אחת ואחת, שאחת רומז לבינה, ויש לומר הטעם ששלשה ראשונים חשובין כאחד והבינה נכלל מכתר וחכמה, אחת ראשי תיבות אין חכמה תבונה, אין הוא סוד הכתר כנודע (זוהר פינחס רנ״ו ע״ב), גם בבינה הוא החמשה גבורות מנצפ״ך גימטריא פ״ר והוא סוד חמשה הויות גימטריא ק״ל, פ״ר ק״ל גימטריא אחת עם הכולל, גם הבינה יונקת מדיקנא דאריך שמחופפת עליו, אחת עם הכולל גימטריא דיקנא דאריך וי׳ אותיות, התורה נקראת אחת כמו שאמר (במדבר ט״ו ט״ז) תורה אחת יהיה לכם, והטעם כתבתי בספרי קול יעקב פרשת בהעלותך כי התורה מחכמה נפקא ומבינה נפקא כמו שאמר בזוהר הקדוש (יתרו פ״ה.):

ושחט את שעיר החטאת אשר לעם והביא את דמו אל מבית לפרכת ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה אתו על הכפרת ולפני הכפרת:(טז) וכפר על הקדש

מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם. וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל.

כתב **הרקאנטי** ז״ל ״וטעם וכל אדם לא יהיה באהל מועד״ הוא כעניין ונטיל ברכאן בחשאי. כי אין ברכה מצוייה רק בדבר הצנוע ואמרו רז״ל בירושלמי **כל אדם** אפילו אותם שנאמר בהם ודמות פניהם פני אדם (יחזקאל א׳ י׳) לא יהיה וכו׳.

כתב בספר **שעת רצון** על הזוהר – (ויקרא דף סו ע״ב) ״א״ר יצחק בשעתא דמלכא קדישא אדכר להו לישראל בגין שמיה ואהדרת מטרוניתא באתראה כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש״, פירוש סוד גדול רמז כאן והוא מ״ש רבינו ז״ל בספר מ״ש ש״ב ח״ג פ״ט ז״ל, אחר שבירר כל סדר עליית מ״ן כתב וכל זה יהיה עד שיבא המשיח בע״ה כי אז הנוק׳ דז״א תתעורר מעצמה להעלות מ״ן בלי סיוע נשמות הצדיקים רק ע״י מה שימשך לה הארת החוטם העליון דא״א יע״ש, וז״ש בשעתא כו׳ ואהדרת מטרוניתא לאתראה בע״ה כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד שלא יהיה סוד הזווג הקדוש ההוא ע״י עליית מ״ן שמעלים ישראל כי אין ברצון העליון:

כך כהנא בשעתא דעאל ליחדא שמא קדישא ולכפרא בקודשא לזווגא מלכא במטרוניתא כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד כו׳:

אשמועינן שגם בזמן הזה אע״ג דכל עליית מ״ן שבעולם בזו״ן אי אפשר להיות כי ע״י ישראל דוקא ע״י תפילותיהם ועסק התורה וקיום המצות מעלים המ״ן ביסוד המלכות נוקב׳ דז״א ומניחים אותם שם, זו לבד ובשעת הזווג הקדוש היא המלכות מעלה המ״ן שביסודה לקבל מ״ד דז״א ונשמות הצדיקים מתרחקים משם כמ״ש רבינו ז״ל בדרוש ששי דעמידה ובברכת שים שלום ז״ל, והנה כאשר נוק׳ דז״א מזדווגת עם בעלה אז מתרחקות משם ז׳ היכלי הבריאה הנקראות ז׳ נערות כי אינו דרך ארץ להסתכל בעת זווג חתן וכלה יע״ש. כן הדבר נשמות הצדיקים והחסידים העולים למ״ן ביסודה אחר העילוי המ״ן ביסודה בשעת זווג הקדוש מתרחקות משם ועליהם נאמר וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש, והוא מ״ש רבינו ז״ל בדרוש ד׳ בענין הלילה ז״ל, והנה כמו כן ממש צריך האדם התחתון לכוון בעצמו כי רוחניותו ונשמתו מסתלקת ממנו והוא מעלה אותה בתחילת הלילה בסוד מ״ן לגביה נוק׳ דז״א לצורך שלה כדי שתוכל היא אח״כ באותו רגע ממש של חצות הלילה להעלות מ״ן כו׳ וז״ס מ״ש בס״ה כי בעת חצות מכריזין למעלה שירדו נשמות הצדיקים התחתונים למקום בע״הז לשבחא למאריהון ולאתעסקא באורייתא יע״ש.

(יח) וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְדֹוָד וְכִפֶּר עָלָיו וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:(יט) וְהִזָּה עָלָיו מִן הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:(כ) וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת הַשָּׂעִיר הֶחָי:(כא) וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה:(כב) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת הַשָּׂעִיר בַּמִּדְבָּר:(כג) וּבָא אַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת בִּגְדֵי הַבָּד אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם:(כד) וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת בְּגָדָיו וְיָצָא וְעָשָׂה אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת עֹלַת הָעָם וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד הָעָם:(כה) וְאֵת חֵלֶב הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה:

ויצא אל המזבח אשר לפני ידוד זה מזבח העולה בחינת המלכות שהיא כידוע **לפני ד** וכפר עליו. **ולקח מדם הפר ומדם השעיר** הנה פר ושעיר מורים על דין ונתינת הדמים יחדיו ג״כ מורים על דין כי פר+שעיר= י״פ אלקים **ונתן על קרנות המזבח סביב** הנה קרן אתריה ידיע וכשהוא **קרן המזבח** זו מלכות דמלכות בחינת מעשר מן המעשר וי״פ אלקים הבאים מהבינה ממתקים את הדינים הקשים שבמלכות.

כתב בספר **חמדת ימים** - יום הכפורים - פרק ז ״וכיפר במתנות והזאות אלו על הכהנים ועל כל עם הקהל, על טומאה המזבח עצמו וקדשיו כמ״ש ״ויצא אל המזבח אשר לפני ה׳ וכפר עליו ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות המזבח סביב״. ואי אפשר לומר דכפרה זו היא וידוי דברים דהא לעיל מיניה כתיב ״וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל״, וזהו וידוי דברים ולא כפרת דמים, דהא כתיב בתריה ״ולקח מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות המזבח״. ועל כרחין לומר שהכפרה הזאת איננה כפרה בפני עצמה אלא היא האמורה אחריו מיד ״ולקח מדם״ וכאילו אמר וכפר עליו כשיקח מדם הפר. וכתיב עוד אחריו והזה עליו ז׳ פעמים וטהרו וקדשו מטומאות בני ישראל. ואמרו ב״תורת כהנים״ וטהרו מן הטומאה שעברה, וקדשו לעתיד לבוא שיזהרו מלטמאו עוד. וכתיב בתריה וכפר את מקדש הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר כמ״ש למעלה.

והזה עליו מן הדם באצבעו שבע פעמים וטהרו וקדשו מטמאת בני ישראל ההזאה באצבע דווקא כי אצבע רומז לדעת היא החברת חו״ב ולכן היו שבע הזאות להמשיך את אורות חו״ב לז״ת. וצריך לומר וטהרו מצד הבינה וקדשו מצד החכמה. **וכלה מכפר את הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח והקריב את השעיר החי** כבר כתבנו בערך סוד השעיר המשתלח מה ענין ב׳ השעירים וכאן כתוב **השעיר החי** כתוב בזוהר (ויקרא דף סג ע״א) ״כתיב, וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי, והתודה עליו וגו׳, בגין כך וסמך אהרן את שתי ידיו, דקודשא בריך הוא יסתכם על ידוי, על ראש השעיר החי, החי דייקא, לאכללא ההוא דלעילא.

וסמך אהרן את שתי ידו על ראש השעיר החי והתודה עליו את כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם ונתן אתם על ראש השעיר את שתי ידו כתיב ידיו קרי, ענין זה התבאר בפרשת שמיני בפסוק ״וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם״ שהסביר שם הזוהר שהיו ידיו זו על גבי זו ונראו כיד אחת. מה ענין הסמיכה? הנה כתב בפירוש הרקאנאטי ״וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי וגו׳. טעם הסמיכה פירשתי. וענין זה התבאר בפסוק ״וסמך ידו על ראש העולה. כבר פירשתי טעם הסמיכה כי הוא להאציל עליה חטאו כמו שארמוז בענין העזאזל וזהו ונרצה לו כי מדת הדין תתרצה לו בזה. ואמרו רז״ל בירושלמי אמר רבי יוסי בר אבא כל מי שהוא תוכף לסמיכה שחיטה אין פסול נוגע באותו קרבן לנטילת ידים ברכה אין שטן מרקד באותה סעודה. לגאולה תפלה אין שטן מרקד כל היום. והבן כל זה היטב״.

וטעם **והתודה עליו** כי יוליכם עמו אל ארץ גזרה. ובספר הזוהר (נח ס״ד ב׳) ההיא אימרא או כשבה או שעירה דקרבין איצטריך עד לא אתקריב במדבחא. <תרגום - אותו האיל או כשבה או שעירה שמקריבים צריך לפרש עליה מטרם שמקריבים אותה על המזבח>. לפרשא עלה כל חטאין וכל רעותין בישין לאתוודאה עלה. <לפרש עליה כל החטאים וכל הרצונות הרעים להתוודות עליה>. וכדין ההיא אתקרי בהמה. <ואז נקרא הקרבן ההוא בשם בהמה>. בכלא בגו אינון חטאין. <בתוך כל אלו החטאים>. וההוא רעותא דסלקא עלה מגו חטאין בישין והרהורין

בישין כגוונא דקרבנא דעזאזל. <ואותו הרצון עולה עליה מתוך חטאים רעים והרהורים רעים כמו הקרבן של עזאזל>. דכתיב והתודה עליו את כל עונות בני ישראל. <שכתוב בו "והתודה עליו את כל עונות בני ישראל">. וזהו טעם ונתן אותם על ראש השעיר החי ויונתן בן עוזיאל תרגם ויתן יתהון בשבועה אמירא ומפרשא בשמא רבא ויקירא על ריש צפירא ויפטור בה גבר דמזמן מן אשתקד למהך למדברא דצוק דהוה ביה חרורי ויפטור גברא ית צפירא למדברא דצוק ויסוק צפירא על טורא דבית חדודי וידחיניה גו רוחא זיקא מן קדם יי' וימות.

ושלח ביד איש עתי המדברה מה ענין איש עתי? הנה בזוהר (וירא דף סג ע"א) "תאנא, ושלח ביד איש עתי המדברה, מהו איש עתי, אלא רזא דמלה הכי הוא בכל מה דאתעביד, בעי בר נש זמין להההיא מלה, אית בר נש דברכתא אתקיים על ידיה יתיר מאחרא. תא חזי, מה כתיב ביה בכהנא, (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך, אלא יברך, בגין דהוא הוה זמין דיתקיים ברכתא על ידיה בהאי, (ס"א ושארי ברכתא באשגחותא דיליה). ואית בר נש דהוא זמין לאתקיימא לווטין על ידיה, ובכל מה דישגח לייתי לווטייא ומארה ובעיתותא, כגון בלעם דאקרי רע עין, דהוה זמין בכל ביש, ולא הוה זמין לטב, ואף על גב דברך, ברכתיה לא ברכתא, ולא אתקיים, וכד הוה לייט, כל מאן דלייט אתקיים, ואפילו ברגעא חדא, ועל דא כתיב (במדבר כד ג) שתם העין, בכל אתר דעיניה שלטא אתלטייא. תא חזי, מה כתיב (שם א) וישת אל המדבר פניו, בגין דיתער מההוא סטרא ההוא דשלטא תמן, וייתי בדילטורייא עלייהו דישראל, מה כתיב בהו בכהני, (משלי כב ט) טוב עין הוא יבורך, דהוא הוה זמין בהאי, ושארי ברכתא באשגחותא דיליה, ועל דא תנינן, יסטי בר נש אפילו ממאה ארחין, ולא יערע בבר נש דאית ליה עינא בישא. אוף הכא, ושלח ביד איש עתי, דהוא זמין להאי, ורשים להאי, וכהנא הוה אשתמודע ביה, חד עינא יתיר מאחרא פורתא, סורטא דעל עינא אתחפייא בשערין סגיאין, מכחלא עינא, ולא מסתכל במישר, האי הוא בר נש זמין להאי, וכדקא חזי ליה, ועל דא כתיב ביד איש עתי:

סיפור בגוש חלבא הוה בר נש, דבכל אתר דמחי בידוי הוה מית, ולא הוו בני נשא מקרבין בהדיה. בסוריא הוה בר נש, דבכל אתר דאסתכל אפילו לטב, כלא אתהפך לביש, יומא חד הוה חד בר נש אזיל בשוקא, והוו אנפוי נהירין, אתא ההוא בר נש ואסתכל ביה, ואתבקע עיניה, בגין כך בכלא הוה בר נש זמין להאי ולהאי, ועל דא כתיב טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך אלא יברך.

כתב הרקאנאטי **ושלח ביד איש עתי** נרמז כאן סוד גדול. ספר הזוהר [פקודי רל"ז א'] אמר שם תא חזי אית מאן דעבד חרשין והא לא אצלח בידוי. <תרגום - בוא וראה יש מי שעושה כשפים ולא מצליח בידו>. דהא לעובדין אלין גבר מתקנא איצטריך. <כי לעובדות אלו צריך לאיש מתוקן>. תא חזי מבלעם דאיהו הוה מתקנא לאינון חרשין דיליה לאצלחא בידוי. <בוא וראה מבלעם שהוא היה מתוקן לאלו הכשפים להצליח בידו>. דכתיב ונאם הגבר שתם העין. דחד עינא סתים תדיר. <שכתוב "נאום הגבר שתום העין" כי עין אחת שלו היתה סתומה תמיד>. וחיזו דעינוי לא הוה באורח מישור ומומא הוה ביה בעינוי. <ומראה עינו לא היה בדרך הישר מום היה בו בעיניו>. כתיב ושלח ביד איש עתי המדברה זמין בכולא חיזו דעינוי דלא אתכשר. <וכתוב "ושלח ביד איש עתי המדברה" יהיה מזומן לגמרי שמראה עיניו לא יהיה בדרך הישר>. אבל רוחא דקדשא מאן דאשתמש בהדיה מה כתיב כל איש אשר בו מום לא יקרב. <אבל רוח הקדש מי שישתמש בו מה כתוב "כל איש אשר בו מום לא יקרב">. וכבר רמזתי זה בפסוק מכשפה לא תחיה.

ונשא השעיר עליו את כל עונתם אל ארץ גזרה ושלח את השעיר במדבר כתב הרקאנאטי ״ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה וגו׳. אמרו רז״ל בבראשית רבה ונשא השעיר עליו זה עשו שנאמר הן עשו אחי איש שעיר את כל עונותם עונות תם. וזה ידוע מכח יעקב ועשו. וטעם שלוחו למדבר ידוע כי שם מקומו וזהו אל ארץ גזרה ואמרו רז״ל מהו אל ארץ גזרה שגזרתי שיהיו הפורעניות כלם הראויות לבא על בני הולכות שם. וזהו טעם לכיבוס בגדי המשלח וטהרתו במים משום דכתיב והיה מחניך קדוש.

כתב בעל ה**שפתי כהן** עה״ת שמא תאמר מעשי תהו אלו? ת״ל **ארץ גזירה**, אני גזרתי אין לך רשות להרהר.

שואל כאן בעל ה**חסד לאברהם** - בריכת אברהם - שוקת א ״ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזירה, ופירושו שהשעיר נושא עונות ממש, וזה קשה מאד, וכי ישראל חטאו והשעיר נושא עליו ועל האומות? אלא המדה היא כך, האדם מתוודה וכוונתו בוידוי לקבל עליו טהרה, כענין שאמר דוד ״הרב כבסני מעוני״, וכן הוא אומר ״מחוק ברחמיך הרבים״, אינו מתפלל אלא שיהיו יסורין קלים שלא יהיו בהם ביטול תורה, וז״ש אבל לא על ידי יסורים רעים, וכן הוא מכוון בהיותו אומר ואתה צדיק על כל הבא עלי ממש הוא מקבל יסורין בסבר פנים יפות להתכפר, מפני שיש עונות שיסורים או מיתה ממרקת, וכך היא ממש, הקב״ה גוזר מיד שזה מתודה בתפלתו, כדפירשו ר״ן בזוהר פרשת פקודי, שהוא חלק סמא״ל כעין השעיר, ומהו חלקו שהקב״ה גוזר עליו יסורים ומיד מזדמן שם סמא״ל והולך וגובה חובו, והרי נושא השעיר העונות, שהקב״ה נותן לו רשות לגבות חובו, וישראל מתטהרים, והנה הכל יתגלגל על סמא״ל.

ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבאו אל הקדש והניחם שם בגמ׳ יומא כד ע״א ועוד דרשו והניחם שם מלמד שטעונין גניזה. ובספר שערי אורה - השער החמישי - הספירה השישית כתב בענין הכינויים שהם כבגדים לשמות שכתב ״והסוד: ובא אהרן אל אוהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבואו אל הקודש והניחם שם (ויקרא טז, כג), וכשהשם יתברך פושט אותם המלבושים מניחם במקומם, לפי ששרי האומות מתאחדים בהם. ושרי האומות צורך גדול הם לשימוש המרכבה, ולפיכך שמות הקודש אינם נמחקים. ע״כ. נמצא שבגדי כהן גדול הם בחינת פרצוף ישראל סבא.

ורחץ את בשרו במים במקום קדוש ולבש את בגדיו מדוע צריך לטבול במקום קדוש? הרי העיקר זו הטבילה? משיב על כך הזוהר שלפנינו ואומר שהבגדים הם קדש ולכן הטבילה צריכה להיות במקום קדוש. והנה הזוהר: ״(ויקרא דף כו ע״ב) ״תא חזי מה כתיב, ולבש הכהן מדו בד, אלין לבושין מייחדין לקדושה, בד יחידאי, מיחדא לקדושה, וכתיב (ויקרא טז ד) בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם, מאי טעמא דא קדש. וכן הקרבנות שהוא מעלה הם קדש קדשים שנאמר **ויצא ועשה את עלתו ואת עלת העם וכפר בעדו ובעד העם, ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה.**

(כה) וְאֵת חֵלֶב הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה׃(כו) וְהַמְשַׁלֵּחַ אֶת הַשָּׂעִיר לַעֲזָאזֵל יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה׃(כז) וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם וְאֶת בְּשָׂרָם וְאֶת פִּרְשָׁם׃(כח) וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה׃(כט) וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי

בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תְּעַנּוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָכֶם׃(ל) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְדֹוָד תִּטְהָרוּ׃(לא) שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִיא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם׃(לב) וְכִפֶּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִמְשַׁח אֹתוֹ וַאֲשֶׁר יְמַלֵּא אֶת יָדוֹ לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו וְלָבַשׁ אֶת בִּגְדֵי הַבָּד בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ׃(לג) וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל כָּל עַם הַקָּהָל יְכַפֵּר׃(לד) וְהָיְתָה זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד אֶת מֹשֶׁה׃

פרק יז

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃(ב) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד לֵאמֹר׃

וידבר ידוד אל משה יש כאן המשכה מחו״ב אל הדעת והיא **לאמר** עולה לחו״ב ומשם בא הציווי **דבר** הנהג **אל אהרן** חכמה **ואל בניו** חסד **ואל כל בני ישראל** מלכות **ואמרת אליהם** שבח אותם אשריכם שזכיתם להלכות אלו שאין אומה ולשון שזכו להם. ואם אתם שומרים את המצוות אתם מתעלים מהמלכות ליסוד הנקרא **זה** ומעלים אתכם את המלכות הנקראת **הדבר** כי כל דיבור הוא במלכות והם עולים יחדיו אל הבינה הנקראת **אשר** וכעת הם מאוחדים בינה ותו״מ וזה הוא **צוה** מלשון צותא ואחדות של הבינה הרמוזה במילת אשר צוה **ידוד לאמר** זו״ן. אגב ריהטא מצאתי שצרוף **אשר צוה** מופיע פ״ד פעמים בתנ״ך רמז לד״פ שם אהי״ה שהוא בבינה. אשרי מרע״ה שיכול להתנבא במילים **זה הדבר** לעומת שאר הנביאים שאמרו **כה אמר ד׳**.

(ג) אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחָט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃(ד) וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַידֹוָד לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְדֹוָד דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ׃(ה) לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וֶהֱבִיאֵם לַידֹוָד אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל הַכֹּהֵן וְזָבְחוּ זִבְחֵי שְׁלָמִים לַידֹוָד אוֹתָם׃(ו) וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבַּח יְדֹוָד פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַידֹוָד׃(ז) וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִם אֲשֶׁר הֵם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם תִּהְיֶה זֹּאת לָהֶם לְדֹרֹתָם׃(ח) וַאֲלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ זָבַח׃(ט) וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֶנּוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַידֹוָד וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמָּיו׃(י) וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יֹאכַל כָּל דָּם וְנָתַתִּי פָנַי בַּנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת אֶת הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֹתָהּ מִקֶּרֶב עַמָּהּ׃(יא) כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הִוא וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר׃(יב) עַל כֵּן אָמַרְתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא תֹאכַל דָּם וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָכֶם לֹא יֹאכַל דָּם׃(יג) וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יָצוּד צֵיד חַיָּה אוֹ עוֹף אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְשָׁפַךְ אֶת דָּמוֹ וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר׃(יד) כִּי נֶפֶשׁ כָּל בָּשָׂר דָּמוֹ בְנַפְשׁוֹ הוּא וָאֹמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דַּם כָּל בָּשָׂר לֹא תֹאכֵלוּ כִּי נֶפֶשׁ כָּל בָּשָׂר דָּמוֹ הוּא כָּל אֹכְלָיו יִכָּרֵת׃(טו) וְכָל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נְבֵלָה וּטְרֵפָה בָּאֶזְרָח וּבַגֵּר וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב וְטָהֵר׃(טז) וְאִם לֹא יְכַבֵּס וּבְשָׂרוֹ לֹא יִרְחָץ וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ.

אִישׁ אִישׁ וגו׳ מדוע כפל הלשון? עונים המפרשים על פי הגמרא בזבחים והנה לשון רבנו **אור החיים** - **איש איש** וגו׳ אשר ישחט טעם כפל איש איש, בזבחים (דף קח)

דרשו אליבא דרבי שמעון לרבות השוחט להדיוט שחייב, וכאילו אמר איש לאיש, ולא דרשו לרבות שנים ששחטו משום שאמר הכתוב לאיש ההוא ונכרת האיש ההוא, ודרשו תיבת ההוא אחת למעוטי מוטעה ואנוס ושוגג, ואחד למעט שנים ששחטו, על זה הדרך ההוא ולא הם, וקשה שבתורת כהנים דרשו למעט שנים ששחטו מדכתיב דם שפך ולא מתיבת ההוא, ויש לומר כי להיות שיש שני מיעוטים ההוא ושפך, ודרשו בתורת כהנים מיעוט אחד לשוגג ואנוס ומוטעה, ומיעוט אחד למעט שנים ששחטו, אינו מקפיד הש״ס להמציא מיעוט שנים ששחטו מושפך, או מההוא, ועיין בפסוק שאחרי זה:

אשר ישחט - בתורת כהנים אמרו וז״ל אין לי אלא וכו׳ מנין לשוחט עוף תלמוד לומר או אשר ישחט, והלא דין הוא ומה שחיטה וכו׳ מליקה וכו׳ אינו דין וכו׳, תלמוד לומר אשר ישחט, על השחיטה הוא חייב ואינו חייב על המליקה עד כאן משמע כי מתיבת או מרבה שחיטת עוף, ומאשר ישחט ממעט המליקה שהיתה באה בקל וחומר, וקשה מברייתא שהביא במסכת זבחים (קז) מוכח כי רבי ישמעאל דורש מאשר ישחט לרבות שחיטה לעוף, וממה שאמר הכתוב זה הדבר מיעט המליקה שהיתה באה בקל וחומר:

וגם לרבי עקיבא שחולק שם עם רבי ישמעאל, דורש ריבוי שחיטת העוף מדם יחשב, ומיעוט המליקה מאשר ישחט, כדמוכח מהש״ס שם, ואם כן ברייתא של תורת כהנים לא רבי עקיבא ולא רבי ישמעאל והנה בהכרח לומר כי ברייתא של תורת כהנים אינה כרבי ישמעאל ממה שדרש שם זה הדבר לגזירה שוה מה זה הדבר וכו׳ אל ראשי המטות וכו׳, אם כן בהכרח שלא כרבי ישמעאל, גם ממה שלא דרש בתורת כהנים יתור דם יחשב לדרשת רבי ישמעאל לרבות הזורק, אם כן מוכח שדורשה כרבי עקיבא, גם ממה שדרשו שם בפרק י׳ או זבח לרבות הדם כדברי רבי עקיבא בברייתא שהביא בש״ס דזבחים (קז), הרי זה מראה באצבע כי דרשות תנא דתורת כהנים הוא כדרכו של רבי עקיבא, ומעתה תהיה דרשת שחיטת עוף מדם יחשב, ומיעוט מליקה מאשר ישחט, ולמה דורש תנא דתורת כהנים ב׳ הדרשות מאו אשר ישחט, ועוד לתנא דתורת כהנים שדורש ב׳ הדרשות מאו אשר ישחט, דם יחשב שאמר הכתוב למה לי:

וראיתי להרמב״ם ז״ל שכתב בפרק יח מהלכות מעשה הקרבנות (הלכה טז) וז״ל שנים שאחזו בסכין ושחטו פטורים שנאמר אשר ישחט או אשר ישחט אחד ולא שנים עד כאן, וקשה להרמב״ם ז״ל למה עשה לימוד חדש, ולא רשם הלימוד שהוזכר בברייתא ובתלמוד, ועוד קשה להרמב״ם ז״ל והרי פסוק אשר ישחט אשר ישחט דרשוהו למשפט העוף, בין לתנא דתורת כהנים, בין לרבי ישמעאל, בין לרבי עקיבא, שהובא דבריהם בזבחים שכתבנו למעלה, אשר ישחט אצטריך ללמד על העוף, למר לרבות שחייב על שחיטתו, ולמר למעט המליקה, ודין זה פסקו רמב״ם בסוף פרק (יט) [יח] מהלכות מעשה הקרבנות (הי״ח):

ועוד קשה למה שכתב הרמב״ם חיוב לשוחט לאיש מפסוק דם יחשב לאיש ההוא דם שפך, שכתב (שם הט״ז) וז״ל אף על פי שלא נתכוון לשחוט קדשים אלו להי׳ הרי זה חייב שנאמר דם יחשב וגו׳ דם שפך, אף על פי שזה הדם במחשבתו כדם הנשפך לא כקרבן הרי זה חייב עד כאן, והרי הש״ס דורש חיוב שוחט לאיש מאומרו איש איש, ועוד (אשר) [דם] שפך דרשו בתורת כהנים למעט ב׳ ששחטו, או למעט אנוס שוגג מוטעה כמו שכתבנו למעלה,ומה מקום לדרוש ממנה שוחט לאיש:

והנה דרשה זו אמרוה בזבחים (קח:) אליבא דרבי יוסי שחולק על רבי שמעון בדרשת איש איש, ולזה יש לומר שבחר הרמב״ם להביא הראיה מיתור (אשר) [דם] שפך שהיא יותר חזקה מדרשת איש איש שאינה דרשה חזקה, והראיה ממה שאמרו במסכת [בבא] מציעא (לא:) בפסוק העבט תעביטנו (דברים טו ח) שסובר רבי שמעון דברה תורה כלשון בני אדם, וכתבו התוספות שם כי במקום שיש איזה הוכחה היפך דרשה הנשמעת מכפל הדברים אנו דורשים כפל התיבה ואין אנו אומרים דברה תורה כלשון בני אדם, וכשיש התנגדות לדרשת הכפל אנו אומרים דברה תורה כלשון בני אדם, מעתה אין דרשת כפל איש איש חזקה כדרשת (ושפך) [דם שפך] שהביא הש״ס אליבא דרבי יוסי, והגם דהש״ס לא קאמר לה אלא אליבא דרבי יוסי, אף על פי כן ממנה נקח לרבי שמעון כי אין הכרח לעשות מחלוקת ביניהם בזה, והגם דהש״ס קאמר לסברת רבי שמעון שדורש שוחט לאיש מאיש איש, זה היה קודם שידע דרשת דם יחשב וגו׳ דם שפך, מה שאין כן אחר דרשה זו הוא דבר השוה לכולם, ולזה כתב הרמב״ם מדרשת (אשר) [דם] שפך, אבל קושיתנו הראשונה לדברי רמב״ם במקומה עומדת:

ונראה לומר דסובר רמב״ם כיון שאנו רואים כל כך שינויים בין ברייתא של תורת כהנים וברייתא שהביא הש״ס בזבחים ובין דברי השׁ״ס גם כן כמו שכתבנו למעלה, אם כן מוכיחים הדברים שאין להקפיד על שינוי מקום דרשות אלו, ולזה למה שמוכיח רמב״ם מפסוק דם שפך שוחט לאיש דחייב, אם כן אין לנו מנין לדרוש מיעוט שנים, לזה חיפש אחר דרשת יתור אשר ישחט שהיא מיותרת, ואין אנו דורשים שחיטת עוף אלא מתיבת או, וכמו שדרשו בתורת כהנים שמרבה שחיטה לעוף מאומרו תיבת או לרבות, ולפי זה דרשינן מיעוט מליקה בעוף, מאומרו זה הדבר למעט מליקה בעוף, וכדברי רבי ישמעאל שכתבנו למעלה שדורש מיעוט מליקת עוף מזה הדבר, ולא יקשה לך ממה דקיימא לן (עירובין מו:) הלכה כרבי עקיבא מחברו, כי אין בזה היפך רבי עקיבא בענין הלכה:

פרק יח

(א) וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃(ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי יְדוָד אֱלֹהֵיכֶם׃(ג) כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תֵלֵכוּ׃(ד) אֶת מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ וְאֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ לָלֶכֶת בָּהֶם אֲנִי יְדוָד אֱלֹהֵיכֶם׃(ה) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֲנִי יְדוָד׃(ו) אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה אֲנִי יְדוָד׃(ז) עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ לֹא תְגַלֵּה אִמְּךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃(ח) עֶרְוַת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה עֶרְוַת אָבִיךָ הִוא׃(ט) עֶרְוַת אֲחוֹתְךָ בַּת אָבִיךָ אוֹ בַת אִמְּךָ מוֹלֶדֶת בַּיִת אוֹ מוֹלֶדֶת חוּץ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן׃(י) עֶרְוַת בַּת בִּנְךָ אוֹ בַת בִּתְּךָ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן כִּי עֶרְוָתְךָ הֵנָּה׃(יא) עֶרְוַת בַּת אֵשֶׁת אָבִיךָ מוֹלֶדֶת אָבִיךָ אֲחוֹתְךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃(יב) עֶרְוַת אֲחוֹת אָבִיךָ לֹא תְגַלֶּה שְׁאֵר אָבִיךָ הִוא׃(יג) עֶרְוַת אֲחוֹת אִמְּךָ לֹא תְגַלֶּה כִּי שְׁאֵר אִמְּךָ הִוא׃(יד) עֶרְוַת אֲחִי אָבִיךָ לֹא תְגַלֶּה אֶל אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרָב דֹּדָתְךָ הִוא׃(טו) עֶרְוַת כַּלָּתְךָ לֹא תְגַלֶּה אֵשֶׁת בִּנְךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃(טז) עֶרְוַת אֵשֶׁת אָחִיךָ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוַת אָחִיךָ הִוא׃(יז) עֶרְוַת אִשָּׁה וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֶּה אֶת בַּת בִּנָהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ לֹא תִקַּח לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ שַׁאֲרָה הֵנָּה זִמָּה הִוא׃(יח) וְאִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ לֹא תִקָּח לִצְרֹר לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ׃(יט) וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ׃(כ) וְאֶל אֵשֶׁת עֲמִיתְךָ לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְזָרַע לְטָמְאָה בָהּ׃(כא) וּמִזַּרְעֲךָ לֹא תִתֵּן לְהַעֲבִיר לַמֹּלֶךְ וְלֹא תְחַלֵּל אֶת שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְדוָד׃(כב) וְאֶת זָכָר לֹא

תִּשְׁכַּב מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה הִוא:(כג) וּבְכָל בְּהֵמָה לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְטָמְאָה בָהּ וְאִשָּׁה לֹא תַעֲמֹד לִפְנֵי בְהֵמָה לְרִבְעָהּ תֶּבֶל הוּא:(כד) אַל תִּטַּמְּאוּ בְּכָל אֵלֶּה כִּי בְכָל אֵלֶּה נִטְמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם:(כה) וַתִּטְמָא הָאָרֶץ וָאֶפְקֹד עֲוֹנָהּ עָלֶיהָ וַתָּקִא הָאָרֶץ אֶת יֹשְׁבֶיהָ:(כו) וּשְׁמַרְתֶּם אַתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכֹּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם:(כז) כִּי אֶת כָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל עָשׂוּ אַנְשֵׁי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וַתִּטְמָא הָאָרֶץ:(כח) וְלֹא תָקִיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטַמַּאֲכֶם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר קָאָה אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם:(כט) כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשֹׂת מִקֶּרֶב עַמָּם:(ל) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמַרְתִּי לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת מֵחֻקּוֹת הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ לִפְנֵיכֶם וְלֹא תִטַּמְּאוּ בָּהֶם אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם:

הקדמה לפרשת עריות: פעולות בני אדם למטה פועלות למעלה כמו שדרשו ברמז ״דע מה למעלה, ממד״ נתן המאציל יתעלה שמו לעד כח לבני אדם מה שלא נתן למלאכי מרום לפעול ולהשפיע במערכת הספירות ומשם נגזר על האדם שפע וברכה וכן להיפך. כדי להבין את **פרשת עריות** אל נכון עלינו לפענח את הסמלים, חלקם ידועים וחלקם לא. אבא אמא בן בת הם כנגד חכמה בינה תפארת ומלכות. גילוי ערוה הינו הפרדה בין מאציל ונאצל וברמז הבא על הערוה מכניס **רע** בין אות ״ו״ לאות ״ה״ שאר רמזי הפרשה יבוארו בהמשך. נקדים ונאמר שאין אחידות בין מפרשי הזוהר.

וידבר ידוד גבורות אבא נמשכות **אל משה** בינה והיא **לאמר** עולה לאבא ומשם היא משפיעה **דבר** גבורות **ואל** חסדים דאו״א אל **בני ישראל** זו״ן שהם בנים של ישראל סבא וזה גורם לזו״ן **ואמרת** לעלות ל**אלהם** לבינה ותבונה וכעת יש יחוד של המלכות הנקראת **אני** עם התפארת הנקרא **ידוד** ועם הבינה הנקראת **אלהיכם.** ובא הציווי מאיתו יתעלה **כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו** מצרים היא ערות הארץ **וכמעשה ארץ כנען** רודפי תענוגי בשר כי כנען ר״ת כינור נעים עים נבל (ראיתי בספר ציצים ופרחים מתורת היעב״ץ) . עלינו להתרחק מכל כיעור כי הנהגת ארץ ישראל היא הנהגה של תשובה מאהבה שמקורה בבינה הנקראת **אשר** זה לעובדי ד׳ הנקראים בנים ולאלו הנקראים עבדים יש הנהגה של תשובה מיראה שמקורה במלכות הנקראת **אני מביא אתכם שמה** עליכם לתקן את מידת היסוד בארץ ישראל כי עמך כולם צדיק וצדיק יסוד עולם וביסוד מקנן שם אל שדי גימ׳ שמה, **לא תעשו ובחקתיהם** חק רומז למידת היסוד והם קלקלו את מידת היסוד וגילו ערוה ולכן אתם **לא תלכו** בדרכם, אתם בני ישראל צריכים לייחד קוב״ה ושכינתי׳ הנקראת **את** עם עמודא דאמצעיתא ז״א הנקרא משפט וכשהוא מלא בי״ס נקרא **משפטי** וברגע שאתם מייחדים כביכול אותי אתם עושים ולכן אמר **תעשו ואת** רמז לייחוד זו״ן עם הצדיק הנקרא חק וכאן נקרא **חקתי** גימ׳ חק קדוש ועם הנוק׳ **תשמרו** הנקראת שמירה **ללכת בהם** ועליכם להיות רגילים תמיד לייחד את המלכות הנקראת **אני** עם התפארת הנקרא **ידוד** ועם הבינה הנקראת **אלהיכם.** וחוזר ומדגיש **ושמרתם את** שמרו על המלכות שבחינת השמירה בה וכן היא נקראת בכל מקום את להיות מחוברת עם ה**חקתי** היסוד ועם **ואת משפטי** התפארת ועם **אשר** הבינה וכאשר אתם מייחדים נחשב לכם שאתם **יעשה אתם האדם** עושים אותי כביכול ומשם נמשכים לכם **וחי בהם** מוחין דחיה ונשמה וכן **אני ידוד** זו״ן היינו נ״ר. **איש** האחוז בתפארת ו**איש** האחוז בתפארת דמלכות **אל כל שאר בשרו**

לא תקרבו אפילו קרוב אסור כי זה מביא בסוף **לגלות ערוה** להביא רע בין "ו" ל"ה" ומרחיק את המלכות הנקראת **אני** מן התפארת **ידוד**.

כאשר בני אדם חוטאים זה פוגם בעולמות עליונים וכך כתוב בספרא דצניעותא - פרק שני "ווי כד לא נהיר י' בו"ד (כי יוד רומז לאבא ובחטא התחתונים נפרד המילוי וד מאות י') כד אסתלק י' מן ו"ד בחובי עלמא, ערייתא דכלא אשתכח ע"ד כתיב **ערות אביך לא תגלה**. הגר"א ביאר כאן שהחוטא מפריד אבא מאמא וראה לעיל שנגע הצרעת נגרם מסילוק אבא מאמא. י"ה ווי כד אסתליק יו"ד מן ה"א ע"ד כתיב **וערות אמך לא תגלה אמך היא לא תגלה ערותה**.

אל תחטא שחטא של חילול השם או פגם בכוונה כי זה פוגם בפרצוף אבא ולכן **ערות אביך** נפרדות אותיות וד מאות י' וכן אל תחטא בכריתות ומיתות בית דין או תפגום במחשבה כי זה פוגם בבינה ולכן **וערות אמך לא תגלה** מחמת החטא נפרדות אותיות יה של הבינה י' לבד וה' לבד ואמר שהפגם חוזר על ראש הפוגם שהרי סוף סוף **אמך הוא** ולכן **לא תגלה ערותה.** בזוהר ויקרא עד ע"ב מסביר שהחוטא מרחיק את זעיר אנפין מהנוקבא כעין מה שאמרו "גוזל אביו ואימו" אביו הקב"ה ואימו כנסת ישראל (גמ' ברכות). בתיקו"ז דף סג ע"ב מאחד את שתי הדעות ואומר שהבינה היא נוק' דאבא ומלכות נוק' דת"ת והחוטא מרחיק את האישה מבעלה שהרי אדנות אהיה גימ' "כנוי" והם המלבוש והשמירה של הבעל. **ערות אשת אביך** זו הבינה שהיא אשה של אבא **לא תגלה** בכך שתחטא במחשבה או בכריתות כי הפגם מגיע עד הבינה והיא נפגמת ומתקיים "בפשעכם שולחה אמכם" ואז אבא נותר ללא היכל שלו ונחשב ש**ערות אביך הוא**: (על פי זוהר בראשית דף כז ע"ב). הנה לך העתקה מספר **שעת רצון על הזוהר** - ח"א דף כז: "מני (ציוה) קב"ה לישראל **ערות אמך לא תגלה**. פירוש, נודע שזו"ן הם אבינו ואימנו כמ"ש הפסוק בנים אתם לה' אלהיכם כמ"ש רבינו ז"ל בכ"מ ומהם בשער הנסירה פ"ג וצוונו אבינו שבשמים שלא נגרום בעונותינו שיתגלה ערייתה דשכינת אימנו ערות אמך לא תגלה. "והאי ערוה איהי לילית ערוה אימא דערב רב" פירוש סוד ועומק הענין הוא כי הנה כתב רבינו ז"ל סוף פרק אחרן משער רחל ולאה שק"כ צרופי אלהים קדושים הם, וכשהמלכות נוקבא דז"א רוצה להעלות מ"ן כל אלו אלהים קדושים נכללים ביסודה ואם חו"ש יש פגם בישראל נכללים אלהים אחרים שהם הקלי' באלו ק"כ אלהים קדושים בסוד ערו ערו עד היסוד בה יע"ש. ובשער הירח פ"ג כתב ז"ל, ואמנם החיצונים יושבים תחת המלכות וקרובים אליה בסוד רגליה יורדות מות ואינם נאחזים בה אלא בסופה ובמה שיוצא מיסוד שלה משם יונקים, ולפעמים אותם הגבורות נעשים דם שהם דינים גמורים ואז הוא דם נדות שיונקים החיצונים יע"ש כל אותו הפרק בסוד נדת דוותה, וכשנדת יונקת משם הויה גי' לילית וזהו שאמר שערוה דשכינת עוזנו איהי לילית אימא דערב רב:

ועוד כתב שם: **ערות אביך** פירוש, כשנה"י דז"א מתלבשים בסוד מוחין בתוך מלכות יסוד שלו סתום וחתום ואפילו כשהם בסוד אב"א נמצא יסודו סתום באחור, ובפנים אין להם אחיזה כמ"ש בכ"מ ומהם בשער תיקון הנוק' פ"א. ואם חו"ש יש פרוד בין זו"ן אז יסודו דרך האחור מתגלה ויונקים ממנו ועל זה צוונו אבינו ערות אביך לא תגלה שלא נגרום בעון יניקת החיצונים מז"א:

ערות אחותך אחות זו המלכות כי היא אחות של התפארת ושניהם בנים לאבא ואמא. פגם המלכות יכול להיות בחטא במעשה או המצוות ל"ת או בדיבור כי אלו מתייחסים למלכות הנקראת **בת אביך או בת אמך** ומסביר **מולדת בית** מלכות דאבא

הנקרא פרצוף ישראל סבא **או מולדת חוץ** זו מלכות דאמא הנקרא תבונה (כך הסביר בספר הזוהר ח״ג דף ע״ח ע״א **לא תגלה ערותן**: כי גלוי ערותן פוגם באבא או באמא.

והנה לפניך באור מספר שעת רצון על הזוהר - ח״א דף כז: – **ערות אחותך בת אביך דא ה׳ תתאה** פירוש כי הנה ישראל הם בנים לזו״ן כאמור ויש ביניהם צדיקים חסידים שזכו לבחינת נשמה מאימא דאצילות ויש יותר על זה הזוכים לבחינת חיה מאצילות והללו נקראים אחים ורעים לזו״ן ועליהם אמר הכתוב למען אחי ורעי כמ״ש רבינו בשער מדומ״ן ובדרוש ששי מק״ש ועליהם נאמר ערות אחותך בת אביך מצד הזוכים לבחינת חיה דאבא או בת אימך מצד הזוכים לבחינת נשמה מאימא שהם אחים למלכות נוק׳ דז״א ה׳ תתאה שניה דשמא קדישא.

ערות אחי אביך אל תפגמו ביסוד הקדוש שהוא אח לתפארת הנקרא אביך **לא תגלה** לא תפגום ואל תגרום לו ולך גלות **אל אשתו** עטרת היסוד **לא תקרב** לא תקלקל **דדתך הוא** ממנה תוצאות חיים. וכ״כ בספר שעת רצון על הזוהר - ח״א דף כז: ״ערות אחי אביך דא יו״ד דאיהו תולדה דאת יו״ד דאיהו אח לוא״ו״ פירוש היסוד נקרא אח לת״ת והיסוד נקרא יו״ד והת״ת נקרא וא״ו וזהו ערות אחי אביך שלא יפגום ביסוד שהוא אח הת״ת שהוא אביך:

ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח לגלות ערותה שארה הנה זמה הוא.

הנה לפניך העתקה מספר שעת רצון על הזוהר - ח״א דף כז: ״את בת בנה ואת בת בתה אינון ה׳ ה׳ דאינון תולדין דה״. פירוש הנה נודע שז״א מתחילה בעת אצילותו הראשון בעת צאת המלכים היה ששה חלקי נקודה דב״ן ו״ק דב״ן ומלכות היתה נקודה א׳ קטנה דב״ן. ואח״כ בעת התיקון באים לז״א ג״ר דב״ן וכל עשר ספירות דמ״ה, וכן למלכות באים לה ט׳ ראשונות דב״ן וכל עשר ספירות דמ״ה וכל אלו בין לז״א בין לנוק׳ באים בסוד תוספת כי בעת שפוגמים התחתונים ברוע מעשיהם מסתלקים ומתמעט ז״א ונשאר בסוד ו״ק דב״ן ומלכות נוק׳ דז״א מתמעטת בסוד נקודה קטנה דב״ן ויורדת בגבול ראש עולם הבריאה. ונודע שבחינת הב״ן הוא בחינת בת בסוד נולדה הבת תחילה כמ״ש רבינו ז״ל בכמה מקומות. וזהו **את בת בנה** שלא תגרום שיסתלק שם מ״ה מז״א וישאר ו״ק דב״ן לבד והוא בחינת בת בנה שהוא בחינת בת שבז״א, וכן ואת **בת בתה** שלא תגרום שיסתלק שם מ״ה דנוק׳ וישתאר נקודה קטנה דב״ן והוא בחינת בת בתה שהוא בחינת בת שבמלכות דאינון ה׳ ב״ן שבז״א ה׳ ב״ן דמלכות דאינון תולדין דה׳ ראשונה שהיה בעולם האצילות בחינת שם ב״ן שיצא ראשון:

(יט) ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה: איסור נדה פוגם בשכינה וסימנך נדה נד ה׳ זו הא אחרונה שהיא השכינה. השוכב עם הנידה מעורר דינים קשים על עם ישראל (זוהר ח״ג דף עט ע״א). כתב ב ספר הציוני על התורה - פרשת אחרי מות - דע שמשכב אשה נדה הוא דבר נמאס מגונה והרחיקה התורה הקדושה מטעמים רבים כאשר ידועים לבעלי הקבלה. ואצל חכמי המחקר טעם ידוע כי מדם נדות לא ינצר עובר כלל כי הוא נמנע כי איך ינצר ממנו עובר. והוא סם המות ימית כל בעלי חיים שיאכלנו או שישתהו לעתים ידועות. והנה בהיות באשה דמים מרובים ר״ל דם נידות לא תתעבר ואפילו אם תתעבר מדם אחר ויהיה העובר ניזון מזה הוא ימיתנו. וכבר הזכירו חכמי הטבע שאם יהיה העובר ניזון מדם משובח וכל מזונו מדם משובח אלא שדם נדות שקוע בתוכו יחמיץ אותו יוליד בעובר שחין פורח אבעבועות ואם ישאר ממנו בגופו קצת יהיה העובר מצורע. ויש מחכמי הקבלה

שכתבו כי אשה ששמשה ביום ראשון לנדתה ונתעברה יבא הנגע לילד לי׳ שנים. ובשני לעשרים שנים. לג׳ בשלשים. וכן עד ע׳. עוד כתב הרז״ל נסיון אמתי והוא מנפלאות דמים הרעים בתולדה כי הנידה בתחלת זיבתה אם תביט במראה של ברזל הבהיר ותאריך בראייתו תראה במראה טפת דם כי הבטה הרע המזיק שבה יוליד גנאי ורוע באויר וידביק במראה והנה היא כאפעה הממית בהבטתיו וכ״ש לשוכב את הנידה שמזיק לו שמדביק גופו ומחשבתו בה הה״ד ותהי נדתה עליו והנה היא כמו שרץ ומצורע הטמאים בגופם. וזה טעם את מקורה הערה והיא גלתה את מקור דמיה כי מקור המושחת ראוי הוא לסתום אותו ולא שיגלה וישאב ממנו מים הרעים: **(כ) ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע לטמאה בה. ומזרעך לא תתן להעביר למלך ולא תחלל את שם אלהיך אני ידוד**: כתב **הציוני** ומזרעך לא תתן להעביר למולך. ענין ע״ז זו ועבודתה דבר ידוע הוא בקבלה כי הוא מעשה שדים. כי יש מיני שדים כאשר העם אשר תחתיהם יש להם יום חג יעשו פריצות ונבלות וירפאו לעובדיהם וזהו המולך. ואני שמעתי כי הוא ממיני שרי אש ועבודתם בכך הה״ד כל הזונים אחרי המולך. וכן יאמר הנביא ושברתי את לבם הזונה אשר סר מעלי לזנות ואת עיניהם הזונות אחרי גלוליהם והיו מתרפאין בהם וזהו אשר חלק אותם החליקם בדברים כדי לטורדם גלל זה אין הטהרה שלימה בחוצה לארץ אע״פ שהכל לשם הנכבד גלל המשרתים המושלים עליהם והעמים תועים אחריהם וכן יאמר הכתוב אלקי כל הארץ יקרא כי הוא אלקי האלקים המושל בכל והוא יפקוד על צבא המרום במרום להסיר ממשלת העליונים ולנטוש מערכת המשרתים ואז יפקוד על צבא האדמה באדמה.

ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא. ובכל בהמה לא תתן שכבתך לטמאה בה ואשה לא תעמד לפני בהמה לרבעה תבל הוא. אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם ותטמא הארץ המלכות היא השכינה נפגמת מחמת החטאים **ואפקד עונה עליה** והיא מתרחקת מן התפארת ולכן נפעל למטה גם כן ולכן **ותקא הארץ את ישביה. ושמרתם אתם את חקתי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבת האלה האזרח והגר הגר בתוככם. כי את כל התועבת האל עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ. ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם. כי כל אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העשת מקרב עמם. ושמרתם את משמרתי לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני ידוד אלהיכם**.

והנה הסברו של **הציוני** על התורה - פרשת אחרי מות - וכבר ידוע כי הפעולה שלמטה פוגמת שלמעלה והבא על אחת מהעריות משתמש בשרביטו של מלך כי במרכבה העליונה מצוי יחוד הקורבה איש באחיו ידובקו. ואמר כי הבא על אמו פוגם בבינ״ה הנקראת אם הבנים וגם בשכינה הנקראת אם כל ח״י לפיכך כתב ערות אמך אמך היא ב׳ פעמים ולא ניתן להשפיע בהם רק למלך הכבוד ית׳ והמשמש בשרביטו חייב מיתה. הבא על אשת אביו פוגם בהו״ד בת זוגו של נצח הנקרא א״ב וצדי״ק. הבא על אחותו פוגם בכנסת ישראל הנקראת אחו״ת והבן מאמר מולדת בית או מולדת חוץ שרמז לב׳ אחיות שיש בבתי גואי שהם בינה וגבו״רה ולב׳ אחיות אחרות שהם בבתי בראי שהם הו״ד ומלכו״ת. הבא על בתו פוגם בהו״ד שהוא בת הגבור״ה. הבא על בת בתו פוגם במלכות שהיא בת נצח. הבא על ב׳ אחיות פוגם בהו״ד וע״ט ואמנם יעקב אבינו ע״ה שא״ל הקב״ה אתה אלוה בעליונים הותר לו להשתמש בשרביטו של מלך ואמר בהם לצרור מלשון צרור המור כי הבא עליהם כאלו קשר הצינורות שלא ישפיעו לבת זוגם. הבא על כלתו כאלו פוגם בהו״ד שהיא

בת זוגו של נצח בנו של חסד וגם פוגם בכ״לה עליונה. הבא על חמותו פוגם בגבו״רה שהיא חמות נצח. על דודתו פוגם בהוד וגבורה. הגבורה דודתו של נצ״ח והו״ד דודתו של מלכו״ת והם אחות אביו ואחות אמו הנזכרים בפ׳. הבא על אשת אחיו שיש לו בנים פוגם בהו״ד שהיא אשת נצח ואח של תפא״רת ובנו של צדיק ובתו ע״ט. הבא על אשת אחי אחיו פוגם בגבו״רה אשת החסד ואומר בעריות לא תגלה שהבא עליהם מגלה בת זוגו מחבירתה והנה העריות כולן רומזת לרוחו של מעלה המקבלת מבת זוגם לחכימא ברמיזא. ועל מה ששואלין העולם מפני מה אח האב ובן האח אסור באשת אחי אביו. ועוד מפני מה האב מותר לישא בת אחיו והבן.

אסור באחות אביו תיאסר האשה להנשא לדודה כמו שאסור לאיש לישא דודתו והטעם בכולהו כי המשפיע הוא למעלה מן המקבל וזה מותר. אמנם בהיפך ישתנו סדרי בראשית.

ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. כתב הז״ל (הרב הארי ז״ל) דע שמשכב אשה נדה הוא דבר נמאס מגונה והרחיקה התורה הקדושה מטעמים רבים כאשר ידועים לבעלי הקבלה. ואצל חכמי המחקר טעם ידוע כי מדם נדות לא ינצר עובר כלל כי הוא נמנע כי איך ינצר ממנו עובר. והוא סם המות ימית כל בעלי חיים שיאכלנו או שישתהו לעתים ידועות. והנה בהיות באשה דמים מרובים ר״ל דם נידות לא תתעבר ואפילו אם תתעבר מדם אחר ויהיה העובר ניזון מזה הוא ימיתנו. וכבר הזכירו חכמי הטבע שאם יהיה העובר ניזון מדם משובח וכל מזונו מדם משובח אלא שדם נדות שקוע בתוכו יחמיץ אותו יוליד בעובר שחין פורח אבעבועות ואם ישאר ממנו בגופו קצת יהיה העובר מצורע. ויש מחכמי הקבלה שכתבו כי אשה ששמשה ביום ראשון לנדתה ונתעברה יבא הנגע לילד לי׳ שנים. ובשני לעשרים שנים. לג׳ בשלשים. וכן עד ע׳. עוד כתב הרז״ל נסיון אמתי והוא מנפלאות דמים הרעים בתולדה כי הנידה בתחלת זיבתה אם תביט במראה של ברזל הבהיר ותאריך בראייתו תראה במראה טפת דם (וכך מעיד הרב שאולי בעל הבושם על מעשה בצרפת במפעל פורמאיקה שמצאו טיפות צבע אדום ועצרו את הייצור ומצאו שהעובדות הגויות היו בנידתן בעת העבודה) כי הבטה הרע המזיק שבה יוליד גנאי ורוע באויר וידביק במראה והנה היא כאפעה הממית בהבטתיו וכ״ש לשוכב את הנידה שמזיק לו שמדביק גופו ומחשבתו בה הה״ד **ותהי נדתה עליו** והנה היא כמו שרץ ומצורע הטמאים בגופם. וזה טעם את מקורה הערה והיא גלתה את מקור דמיה כי מקור המושחת ראוי הוא לסתום אותו ולא שיגלה וישאב ממנו מים הרעים:

ותטמא הארץ ואפקוד עונה וגומר. החמיר הכתוב בעריות (ב)גלל הארץ שתטמא בהם ותקיא הנפשות העושות ואעפ״כ העריות חובת הגוף ולא חובת הקרקע. וסוד זה בפסוק בהנחל עליון גוים וגומר. ואף בכאן ארמוז בו קמעא כאשר ברא האל כל צבא מעלה ומטה עם כח התחתונים בעליונים ומנה על כל עם ועם כלשונו בארצותם כוכב ומזל ידוע כמו שנאמר אשר חלק ה׳ אלהיך לכל העמים. כי חלק לכולם מזלות שבשמים וגבוהים עליהם מלאכי אלקים להיות שרים עליהם כענין שנאמר והנה שר פרס עומד. והנה שר יון בא. והשם הנכבד הוא אלקי האלקים ואדוני האדונים לכל העולם. אבל א״י הוא טבור הארץ ומרכז היישוב והיא נחלת השם המיוחדת לשמו ולא מינה עליה לא שר ולא שופט קצין ומושל בהנחל אותו לעמו ישראל כמו שנאמר והייתם לי סגולה והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלקים לא תהיו לאלקים אחרים והנה קידש העם היושב בארצו בקדושת עריות וברוב המצות להיותם לשמות וכן הוא אומר ושמרתם את חוקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם ולא תקיא הארץ אתכם כאשר קאה את הגוי כי הארץ נחלת השם הנכבד היא תקיא כל

המטמאים ולא תסבול ע״ז וג״ע גלל כן היא חריבה היום בעוונינו מאין יושב מכל הארצות ונחרבה פעמים רבים מאין יושב יותר מכל הארצות:

קדושים

פרק יט

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:(ב) דַּבֵּר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם:(ג) אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם:(ד) אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִם וֵאלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם:

הבאור הקצר

וידבר חו״ג **דידוד** אבא נמשכים **אל משה** בינה והיא **לאמר** עולה אליו. ר״ת פסוק זה ואל מי. ובא הדיבור מאיתו יתברך. **דבר** כל ענין דיבור הינו קשה והיינו אלו ההלכות הקשות של הפרשה **אל כל עדת בני ישראל** האחוזים במלכות **ואמרת אלהם** אמור להם אשריכם שזכיתם להלכות קשות אלו כי ההלכות באו מתוך היותכם עם קדוש נבחר ומובדל מאומות העולם. אתם מסוגלים וראוים לעלות ממדרגת ישר (מלכות) לצדיק (יסוד) ומשם להיות עמלי תורה (תפארת) וחסידים (חסד) טהורים (בינה) וקדושים (חכמה) וזו הדרישה **קדשים תהיו** והסיבה **כי** זו כנ״י היכולה לעלות עד **קדוש** תפארת והסיכום **אני** מלכות עולה ל**ידוד** תפארת ומשם ל**אלהיכם** בינה. הנה הקדושה היא בעת הזיווג ואם אדם זוכה לקדושה זה בזכות הוריו ולכן..**איש אמו ואביו תיראו** יש לכם לירא מההורים שהם סיבתכם שהם שמרו את העת הראויה לייחוד שנאמר **ואת שבתתי תשמרו** וכן השותף השלישי **אני ידוד אלהיכם** זו קומה שלימה אני ד׳ ז״א אלקיכם בינה. האדם יכול להיות קדוש או להיפך ולזו באה כאן האזהרה **אל תפנו אל האלילם ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני ידוד אלהיכם** בבאור הפסוק מצאנו בספר הזוהר מספר פירושים. כתוב בזוהר (ויקרא דף פד ע״א) ״וכך הוה רבי שמעון עביד, כד הוה אזל במתא, והוו חברייא אזלין אבתריה, וחמא לאינתו שפיראן, מאיך עיניה, והוה אמר לחברייא **אל תפנו**. וכל מאן דיסתכל בשפירו דאנתתא ביממא, אתי להרהורי בליליא, ואי סליק ההוא הרהורא בישא עלויה, אעבר משום **ואלהי מסכה לא תעשו לכם**. תו, אי שמש באנתתיה בזמנא דסליק ביה ההוא הרהורא בישא, אינון בנין דאולידו, אלהי מסכה אקרון, ועל דא כתיב אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. ע״כ. הנה לפי דברי הרשב״י פסוק זה הינו הזהרה בהמשך לפסוק הקודם לשמור על קדושת הייחוד. לעומת זאת מצאנו בהמשך הזוהר דיעה חולקת.

״רבי אבא אמר, אסיר ליה לבר נש לאסתכלא באלילי עבודה זרה ובנשי דעמין, ולא לאתהנייא מנייהו, ולא לאתרפאה בהו, דאסיר ליה לבר נש לאסתכלא באתר דלא אצטריך״.

נסכם ונאמר שקדושה היינו שמירת המחשבה הדיבור והמעשה בעת הייחוד.

הבאור הארוך[6]

[6] כתב בזוהר (שמות דף קפב ע״א) ״כד ברא קודשא בריך הוא לבר נש, עבד ליה בדיוקנא עלאה, ונפח ביה רוחא (נ״א נשמתא) קדישא דכליל בתלת, כמה דאוקימנא דאית ביה נפש רוח ונשמה, ועילא מכלא נשמה, דאיהי חילא עלאה למנדע ולמטר פקודוי דקודשא בריך הוא, ואי ההיא נשמתא קדישא עאיל לה בפולחנא אחרא, האי איהו מסאיב לה, ונפיק מפולחנא דמאריה, בגין דתלת חילין אלין כלהו חד, נפש רוח ונשמה משתתפי כחדא והוו חד, וכלא כגוונא דרזא עלאה, (על דא נאמר (שם יג כ) הולך את חכמים וגו׳). ואי חזינן להאי בר נש דהוו ביה אלין דרגין כלהו, עד לא קיימא בקיומיה למנדע מאן איהו, במאי אתידע (דלא) לקרבא בר נש בהדיה או לאתמנעא מניה, (ס״א בר נש דאית ביה דרגין אלין כלהו, וקיימא בקיומיה, דא איהו גבר שלים, עבדא מהימנא דמאריה, ובעי לאשתתפא ביה ולאתחברא בהדיה, למילף אורחוי מניה, ובמאי אתידע בר נש למנדע מאן איהו לקרבא בהדיה או לאתמנעא מניה), ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש, וישתמודע מאן איהו, אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזוי (אתי עליה), דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותה ההוא אל זר, דא איהו בר נש כדקא יאות, דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים. ואי ההוא בר נש לא נטיר לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי באתריה סטרא אחרא, ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה ולאתחברא עמיה, ודא איהו (איוב יח ד) טורף נפשו באפו, איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר ועל דא כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו דההיא נשמתא קדישא טריף לה, וסאיב לה בגין אפו, אשר נשמה אחלף באפו, כי במה נחשב הוא, עבודה זרה אתחשיב ההוא בר נש, ומאן דאתחבר עמיה ומאן דאשתעי (ס״א דאשתתף) בהדיה, כמאן אתחבר בעבודה זרה ממש, מאי טעמא בגין דעבודה זרה ממש שארי בגויה, ולא עוד אלא דעקר קדושה עלאה מאתריה, ושארי באתריה עבודה זרה אל זר, מה אל זר כתיב ביה (ויקרא יט ד) אל תפנו אל האלילים, כגוונא דא אסיר לאסתכלא באנפוי. ואי תימא הא רוגזא דרבנן, רוגזא דרבנן טב איהו לכל סטרין, דהא תנינן דאורייתא אשא איהי, ואורייתא קא מרתחא ליה, דכתיב (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהו״ה, רוגזא דרבנן במלי דאורייתא, רוגזא דרבנן למיהב יקרא לאורייתא, וכלא לפולחנא דקודשא בריך הוא הוי, לכך נאמר (דברים ד כד) כי יהו״ה אלה״יך אש אוכלה הוא אל קנא. אבל אי במלין אחרנין, לאו פולחנא דקודשא בריך הוא האי, בגין דבכל חטאים דקא עביד בר נש לאו איהו עבודה זרה ממש כהאי, ואסיר לקרבא בהדיה דהאי וגו׳.

כתב הרב הרמ״ק בספר **פרדס רמונים** - שער לא פרק ח – ״מפורסם הוא כי לפי הכנת הדברים התחתונים כן חשק העליונים לדבק בהם. וראיה גדולה ממעשה המשכן כי מפני היות אבריו [א] כללם ופרטם רומזים אל העניינים העליונים רצוני לומר אל המרכבות העליונות לכן היו העולמות והמרכבות ההם נמשכות ושופעות בגולמים ההם. וממה שהיו גולמים מתים, מצד רמז פעולתם נמשך עליהם החיים העליונים ולכן השכינה היתה שורה בהם וכבוד ה׳ מלא את המשכן. וכן הענין כי להיות הגוף דומה אל הרוחני לכן הוכרח כי אפילו שיהיה הדבר רוחני יתדבק בגשמי לרוב תשוקתו אליו. והטעם מפני שהתחתונים הם משכן לעליונים וכמו שחשק המסובב לעלות אל סבתו כן חשק הסבה שיהיה מסובבו קרוב אליו. וכחשק העלול אל עלתו כן חשק העלה שיתקרב עלולו אליו. והדברים האלה מוכרחים מעצמם כי ע״י כך הוא קשר העולמות עם היותם מנורה של פרקים. ואם ח״ו היה חפץ הסבה לעלות והמסובב לרדת לא הי׳ אל מציאות ההויות תקומה בעולם והיחוד והקשר היה נתפרק לפרקים. ואל ענין כזה נאמר בתורה קדושים תהיו כי קדוש אני. וזהו אחד מן הטעמים שהאין סוף מתייחד במדותיו בזולת מה שכתבנו בשער עצמות וכלים. והנה על פי הדברים האלה לא יתרחק ממנו קשר הרוחני בגשמי. ומה גם כי המדרגות בכל הענינים משתלשלות מאצילות לבריאה ומבריאה ליצירה ומיצירה לעשייה והכל נקשר בקשר אמיץ. וכן הענין בנשמה כי משתלשלת מעלה לעלול ע״י המדרגות הנז׳ כמבואר בפי׳. ועל אכו״כ טובה כפולה כי כמו שרמזנו בשער זה ובשערים הקודמים בהנשמה כן הגוף שהוא מרכבתה שברא לה הקב״ה הוא דומה אליה בכל ענייניו.

ועתה נבאר קצת מהרמז אל תבנית הגוף. כבר נתבאר כי האצילות כלו נכלל בחסד דין ורחמים והרמז לשלשתם גדולה גבורה ת״ת. ולכ״א מאלה ע״ב ענפים כדפירשנו בשער פרטי השמות. וכללותם ריי״ו. וכשנכלול עמהם שורש הע״ב שהם ל״ב נתיבות שבחכמה יעלה אל מספר רמ״ח והם רמ״ח אברים שבאדם רמ״ח כחות עליונים שהם רמ״ח מצות עשה מאורות מצד החסד. ועוד יש באדם שס״ה גידים כנגד שס״ה מאורות שבגבורה שכנגדה נתן אלינו שס״ה מצות לא תעשה וכללם תרי״ג והם תרי״ג מצות התלויים בשם יהו״ה כענבין באתכלא כדפי׳ הרשב״י ע״ה בתקונים. זהו כלל אבריו. ופרטיו הם רבים. והנה בראשו הם נרמזות ג׳ ראשונות כיצד קרום של מוח והעצם החופה והעור שעליו הוא רמז לכ״ע. ולכן יש בו שערות לרמוז אל שרשו העליון והם עולמות וצנורות המתפשטות מכח הא״ס הנעלם בתוכו. ולהראות מעלתו וכחו יש לכל אחד משער הראש גומא בפני עצמו ויניקה בפני עצמה להראות עוצם וגבורת ההשפעה העליונה שממנו שואבים כל הנאצלים שפע ממקור המקורות הוא הא״ס אשר אין לפניו צרות עין כלל. ולכן לכל או״א תעלה בפני עצמו ואין מצטרך אל חברו כי אין עניות במקום עשירות. משא״כ בשאר שערות הגוף. וידוע כי כל שערה ושערה הוא עולם בפני עצמו ויש לו שרש נעלם המתאחד בסבתו כמו השערה שכל מה שכינס יותר במקורו שבתוך העור מתקרב אל מציאות טבע הבשר. והמוח תחת הקרום מתחלק אל שלשה מוחות להראות שלשה מציאות שבחכמה והם חכמה תבונה ודעת כמו שבארנו בשערים הקודמים וכן העצם החופה על המוח חלול חללים רבים וחדרים רבים להראות עולמות נעלמים כענין תר״ך עמודי אור שבכתר כדפירשנו בשער מהות והנהגה. וכן תלויים מהמוח החושים והם י׳ ראייה י״ה שמיעה יה״ו ריחא יהו״ה דבור כמבואר בתקונים (תקוני ז״ח דף קט״ז.) ואמרו חכמי הנתוח כי ל״ב נתיבות נמשכים מהמוח אל הגוף. לרמוז אל ל״ב נתיבות שבחכמה כדפירשנו בשער הנתיבות. וכן נשפעים ל״ב מקורות מהראש אל ל״ב שינים שיש לאדם בפה לרמוז אל ל״ב נתיבות ול״ב כנגד ל״ב. והל״ב שינים הם נחלקים בצורה רוחניות ד׳ שינים עליונים וד׳ התחתונים ושני ניבים עליונים וב׳ תחתונים הם י״ב. וה׳ טוחנות מצד ימין וה׳ מצד שמאל הם עשר למעלה בלחיים בעליונים, וכנגדם בתחתונים עשר. ובאו לרמוז ענין גדול כי הם ה׳ מפה וה׳ מפה וששה באמצע בין ניבים ושינים הרי שתי ההין ו׳ באמצע להראות על שם בן ד׳ והיו״ד הוא המוח על הכל שמשם נשפעים כל הל״ב והם סוד הו״ה למעלה בשינים העליונים והו״ה למטה בשינים התחתונים דהיינו זכר ונקבה שבעה בשבעה מוצקות כזה הוה י׳, הוה והם שבעה קני מנורה העליונה בסוד המשפיע וסוד ז׳ קני מנורה התחתונה המקבלת והם ת״ת ומלכות והרוח אשר ביניהם קו האמצעי המייחדם היוצא בכח הדבור. ובזה יובן הטעם שבני ישראל לא ידברו כזב וגם הטעם שעונש הכזב גדול מאד כי יהפך לו מקור מים חיים לאכזב. ועוד הפה רומז אל הבינה והחיך אל החכמה ומפני שאין השגה בחכמה לכן החיך משולל מכל טעם בעולם כי אין לו שום טעם. ועוד בקנה שש׳ טבעות לרמוז אל ו׳ ספי׳ שבקו האמצעי. ועוד הפנים יש בהם ב׳ תפוחים כעין התפוחים העליונים הנשפעים על ידי המלכות הנק׳ שדה תפוחים וגוונם אדום ולבן בסוד דודי צח ואדום והזקן זקן אהרן. וב׳ עינים הרומזים אל שני יודין והחוטם וא״ו באמצע בסוד הא׳ שפי׳ בשערים הקודמים. ושני נקבי החוטם לרמוז אל ב׳ השפעות הנשפעות מהת״ת הימיני חסד והשמאלי גבורה והם רומזים גם אל ב׳ ההי״ן שהם כ״א ג׳ ווין שהם ג׳ אבות. ובת עין לרמוז אל היוד

(ה) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לַידֹוָד לִרְצֹנְכֶם תִּזְבָּח�ֻהוּ:(ו) בְּיוֹם זִבְחֲכֶם יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר עַד יוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף:(ז) וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פִּגּוּל הוּא לֹא יֵרָצֶה:(ח) וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי אֶת קֹדֶשׁ יְדֹוָד חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ:(ט) וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ לִקְצֹר וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט:(י) וְכַרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל וּפֶרֶט כַּרְמְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם:(יא) לֹא תִגְנֹבוּ וְלֹא תְכַחֲשׁוּ וְלֹא תְשַׁקְּרוּ אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ:(יב) וְלֹא תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְחִלַּלְתָּ אֶת שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְדֹוָד:(יג) לֹא תַעֲשֹׁק אֶת רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר:(יד) לֹא תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְדֹוָד:(טו) לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט לֹא תִשָּׂא פְנֵי דָל וְלֹא תֶהְדַּר פְּנֵי גָדוֹל בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עֲמִיתֶךָ:(טז) לֹא תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ אֲנִי יְדֹוָד:(יז) לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתֶךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא:(יח) לֹא תִקֹּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְדֹוָד:(יט) אֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמֹרוּ

שבתוך הה״א. והלבן שבו רומז אל מציאות המלכות י׳ שנקראת ים. ושבעה גלדי עינא (כדפי׳ גם חכמי הנתוח) הם רמז אל ז׳ ספי׳. אור שבהם רומז על הכתר. בת עין הפנימי הוא י׳ בהצטרפות הבינה ועיקרה בחכמה נמצאו עשר ספי׳ בעין. וכאשר נדקדק נמצא שם מלוי יודי״ן. יו״ד הוא סוד המוח המשפיע חוש הראות וראיה בחכמה והראיה עצמה יו״ד ושתי עינים הי׳ הי׳. כי הי׳ הם בת עין הפנימי וג׳ ווין הם ג׳ אבות שבה״א כזה ה והחוטם האמצעי הוא הוא״ו בין ההה״ין והוא וא״ו במלאוה שני ואוי״ן שני מקורות החוטם והבחי׳ המיחדת הוא א׳ וכבר נתבארו עניינים אלה בשערים הקודמים. ושתי הכרובים [של העינים שהם גבות העינים] שהם פורשי כנפים הם נצח והוד ושערות שבהם רומזות אל עולמות מתפשטים. ומכח הדין אינן גדול׳ שהם נשרפות באשם כי סתם עין הוא דין והיינו נתן עיניו בו וכו׳ וכל מקום שנתנו חכמי׳ עיניהם. והגיד המקיף שתי הכרובים שעל ידו מתייחדים פותחים וסוגרים הוא יסוד עולם הנקרא גי״ד. ומציאות העינים בכלל נרמזים אל החכמה והבינה ומציאות החוטם בכלל נרמז אל הדעת המתמצע בין שתיהם. והמצח שעל שלשתן הוא מצח הרצון כ״ע. והזקן זקן אהרון נרמז בחסד לרמוז אל עולמות הנמשכים מהכתר בסוד י״ג מדות של רחמים שבו והם י״ג תקוני הזקן עם פאתי הראש כמבואר באדרא. ועוד כמה שרטוטים בפנים ובמצח ובשאר אברים שנעלם אלינו סודם. והצואר הוא הבינה ועליו נאמר (שה״ש ז ח) זאת קומתך דמתה לתמר וקומת הגוף נרמז אליה והוא נקרא קומ״ה מקו״ה מים אבל הגוף נרמז בת״ת בכלל. ושתי הזרועות ימין ושמאל שהם גדולה וגבורה מפני שהכלל ג׳ אבות שהם ג׳ ווי״ן עולים ח״י בסוד ויס״ע ויב״א וי״ט ולכן ח״י חוליות בשדרה. והענין כי כל א׳ מג׳ אבות כלול משש קצוות והם ג״פ ו׳ שהם ח״י הנזכר והמשכתו מחכמה בסוד הדעת והיינו חוט לבן הנמשך מהמוח ונרתקו הת״ת עצמו והדעת נשמה אליו כמבואר בשערים הקודמים. והנה הזרועות נמשכות מהגוף נרמז בהם שם בן ד׳ כיצד ה׳ בכתף ו׳ בזרוע י׳ כף היד ה׳ ה׳ אצבעות הם יהו״ה וכן פירש הרשב״י בתקונים מקומות רבים. וקש״ לן מפני מה היו״ד למטה אצל ה׳ אחרונה. ואם נאמר שה׳ אצבעות הם ה׳ ראשונ׳, סוף סוף קשה כי היוד למטה מה׳ או למטה מו׳ אחר שהיא בין ו׳ שבזרוע לה׳ שבאצבעות. לכן נראה לומר כי סתם יד היא מלכות וכף היד יו״ד שבמלכות שהיא נפתחת בה׳ שהם ה׳ אצבעות וי׳ שבחכמה הוא האחוז בזרוע המתפשט בכתף הנקר׳ בלע״ז פאל״ה. ועוד בזרוע עצמו במציאות ב׳ קנים אצל כף היד והם ב׳ תאומים והם שני הנצחים המשפיעים ביסוד להשקות י׳ וה׳ שבמלכות דהיינו י״ד והקנה העליון הוא מציאות הת״ת המשפיע על ידם אל היסוד וכשאדם כופל זרועו למעלה עולה היד אל הכתף היינו עליית המלכות אל הבינה ע״י יחוד הת״ת באמצעות המלכות ואז היא ז׳ יוד על ואו כף היד על ואו זעירא ואם יעלוה על ראשה אז ירמז עלייתה בכתר ואז היא ז׳ גדולה י׳ על ו׳ גדולה והיא אשת חיל עטרת בעלה וכזה אל שתי הזרועות. וחמשה אצבעות סוד חמשה בריחי המשכן והאמצעי מבריח מן הקצה אל הקצה וכלל י׳ אצבעות י׳ ספי׳. י״ד פרקים שבאצבעות שבימין וי״ד פרקים שבאצבעות שבשמאל לרמוז אל הידות שפי׳ בשער פרטי השמות. וכל זה מורה על חילוקים ומציאות ובחינות שבכל ספירה וספירה. והמעיים המתפשטים בתוך הגוף הם רמז עליון ומה גם כי פרכת מסך מבדיל בין הקדש ובין קודש הקדשים שהוא הלב. הלב רמז אל הבינה וגם ירמוז אל הת״ת וגם אל המלכות ובלב ב׳ חללים שהם שני ההי״ן ובתוכה שתי נקודות היא היו״ד הימינית שבבינה והיא שופעת חיים לכל האיברים והשני שבו הדם רמז אל היו״ד השמאלית דין ודאי היא המלכות ובו שתי טבעות על שני החללים רמז אל אגן הסהר אל יחסר המזג (שה״ש ז ג) והם רמז אל שתי מציאות המלכות שהם בטיבור בטבעת ממש והם א׳ מצד החכמה ואי מצד הבינה והם בתים לבדים שהם שני יודין. ומי יוכל לספר לרום חכמה נעלמה שבהם. ושתי אומות הריאה שבהם ה׳ אונות שהם ז׳ הם ז׳ ספירות נושבות רוח חיוני מצד החכמה שהיא ראיה ימין ריא״ה ראי״ה הכל ענין אחד ונושב רוח רחמים על הלב שהוא הבינה להשקיט הדין. וחוצה לפרכ׳ הווישט הוא הוא״ו והמשכתו אל מעים רחמים ומעי המו עליו (שה״ש ה ד). אמנם אינו קדש הקדשים מצד המותר הנשפע ממנו להם לחוץ. בחוץ הטחול והכבד והמרה ויותרת הכבד הם ד׳ כוחות חצוניים להיותו כלול בכל. למטה הכליות והם המורים על נצח והוד היוצים ונובעות חכמה והם משפיעים אל הברית הוא יסוד. ואמר שיש לכל אחד מן הכליות י״ב צנורות נובעים ממקורם ומשפיעים אל הברית לרמוז אל השפעת הימיני נצח שהוא ו׳ הרי ו׳ וחסד ו׳ הרי ו׳ הם י״ב. וכן השמאלי הוד ו׳ וגבור׳ ו׳ הרי י״ב. כי האבות נרמזים בשלשה ווין וכן הנצחים והכל נשפע אל היסוד שהוא הברית ובו ב׳ נקבים לרמוז אל ב׳ צנורות המבוארים בשער הצנורות אי אל הקדושה ואי אל הקליפה ושני האשכים הם נצח והוד והם שני יודין ו׳ באמצע והיינו מציאות א. וענין הירכים והשוקים והמתנים הם נצח והוד לפי בחינותיהם וכן נקרא חלצים ובארנום בשער ערכי הכנויים. ועשר אצבעות רגלים לרמוז אל ע״ס תחתונות שבבריאה שהם למטה ממלכות ולמיעוט יכלתם שאינם אלא כסא לכן אינם מתנועעות כמעט לא בידם טובם. ואחרי אשר נשים אל דעתנו כל העניינים האלה נבין מה שדרשו (חז״ל בב״ר פי״ב) בפסוק (דברים לב) הוא עשך ויכוננך, הקב״ה ובית דינו נמנו על כל אבר ואבר והושיבוהו על כנו. כל זה להראות כי כל הב״ד העליון כל העולמות הנעלמות כלם נרמזים באדם. ומי שהוא בקי בחכמת הניתוח על דרך האמת ישכיל ויבין כמה עניינים נעלמים כמה מיני חכמה ודעת בענין העולמות הנעלמות בשרשם וענין מעשה בראשית ומעשה מרכבה כי גוף האדם עם היותו גשם עכור כולל הכל עליונים ותחתונים כדפי׳.

בְּהֶמְתְּךָ לֹא תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה
עָלֶיךָ׃(כ) וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה שִׁכְבַת זֶרַע וְהִוא שִׁפְחָה נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ וְהָפְדֵּה לֹא
נִפְדָּתָה אוֹ חֻפְשָׁה לֹא נִתַּן לָהּ בִּקֹּרֶת תִּהְיֶה לֹא יומתו כִּי לֹא חֻפָּשָׁה׃(כא) וְהֵבִיא אֶת
אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֵיל אָשָׁם׃(כב) וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן בְּאֵיל הָאָשָׁם לִפְנֵי
יְהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא׃(כג) וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ
וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא
יֵאָכֵל׃(כד) וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַיהוָה׃(כה) וּבַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁת
תֹּאכְלוּ אֶת פִּרְיוֹ לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃(כו) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם לֹא
תְנַחֲשׁוּ וְלֹא תְעוֹנ�ְנוּ׃(כז) לֹא תַקִּפוּ פְּאַת רֹאשְׁכֶם וְלֹא תַשְׁחִית אֵת פְּאַת זְקָנֶךָ׃(כח)
וְשֶׂרֶט לָנֶפֶשׁ לֹא תִתְּנוּ בִּבְשַׂרְכֶם וּכְתֹבֶת קַעֲקַע לֹא תִתְּנוּ בָּכֶם אֲנִי יְהוָה׃(כט) אַל תְּחַלֵּל
אֶת בִּתְּךָ לְהַזְנוֹתָהּ וְלֹא תִזְנֶה הָאָרֶץ וּמָלְאָה הָאָרֶץ זִמָּה׃(ל) אֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ
וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי יְהוָה׃(לא) אַל תִּפְנוּ אֶל הָאבֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים אַל תְּבַקְשׁוּ לְטָמְאָה
בָהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃(לב) מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי
יְהוָה׃(לג) וְכִי יָגוּר אִתְּךָ גֵּר בְּאַרְצְכֶם לֹא תונו אֹתוֹ׃(לד) כְּאֶזְרָח מִכֶּם יִהְיֶה לָכֶם הַגֵּר
הַגָּר אִתְּכֶם וְאָהַבְתָּ לוֹ כָּמוֹךָ כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃(לה)
לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְּשׂוּרָה׃(לו) מאזְנֵי צֶדֶק אַבְנֵי צֶדֶק אֵיפַת
צֶדֶק וְהִין צֶדֶק֯ הְיֶה לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃(לז)
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת כָּל חֻקֹּתַי וְאֶת כָּל מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה׃

פרק כ

(א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃(ב) וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּמִן הַגֵּר הַגָּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מִזַּרְעוֹ לַמֹּלֶךְ מוֹת יומת עַם הָאָרֶץ יִרְגְּמֵהוּ בָאָבֶן׃(ג)
וַאֲנִי אֶתֵּן אֶת פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי מִזַּרְעוֹ נָתַן לַמֹּלֶךְ לְמַעַן
טַמֵּא אֶת מִקְדָּשִׁי וּלְחַלֵּל אֶת שֵׁם קָדְשִׁי׃(ד) וְאִם הַעְלֵם יַעְלִימוּ עַם הָאָרֶץ אֶת עֵינֵיהֶם
מִן הָאִישׁ הַהוּא בְּתִתּוֹ מִזַּרְעוֹ לַמֹּלֶךְ לְבִלְתִּי הָמִית אֹתוֹ׃(ה) וְשַׂמְתִּי אֲנִי אֶת פָּנַי בָּאִישׁ
הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ וְאֵת כָּל הַזֹּנִים אַחֲרָיו לִזְנוֹת אַחֲרֵי הַמֹּלֶךְ מִקֶּרֶב
עַמָּם׃(ו) וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּפְנֶה אֶל הָאבֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים לִזְנוֹת אַחֲרֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת פָּנַי
בַּנֶּפֶשׁ הַהִוא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ׃(ז) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃(ח) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם׃(ט) כִּי אִישׁ
אִישׁ אֲשֶׁר יְקַלֵּל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מוֹת יומת אָבִיו וְאִמּוֹ קִלֵּל דָּמָיו בּוֹ׃(י) וְאִישׁ אֲשֶׁר
יִנְאַף אֶת אֵשֶׁת אִישׁ אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ מוֹת יומַת הַנֹּאֵף וְהַנֹּאָפֶת׃(יא) וְאִישׁ
אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת אֵשֶׁת אָבִיו עֶרְוַת אָבִיו גִּלָּה מוֹת יומְתוּ שְׁנֵיהֶם דְּמֵיהֶם בָּם׃(יב) וְאִישׁ
אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת כַּלָּתוֹ מוֹת יומְתוּ שְׁנֵיהֶם תֵּבֶל עָשׂוּ דְּמֵיהֶם בָּם׃(יג) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב
אֶת זָכָר מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה עָשׂוּ שְׁנֵיהֶם מוֹת יומָתוּ דְּמֵיהֶם בָּם׃(יד) וְאִישׁ אֲשֶׁר
יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ זִמָּה הִוא בָּאֵשׁ יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֹתָהֶן וְלֹא תִהְיֶה זִמָּה
בְּתוֹכְכֶם׃(טו) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן שְׁכָבְתּוֹ בִּבְהֵמָה מוֹת יומָת וְאֶת הַבְּהֵמָה תַּהַרְגוּ׃(טז)
וְאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרַב אֶל כָּל בְּהֵמָה לִרְבָעָה אֹתָהּ וְהָרַגְתָּ אֶת הָאִשָּׁה וְאֶת הַבְּהֵמָה מוֹת
יומָתוּ דְּמֵיהֶם בָּם׃(יז) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת
עֶרְוָתָהּ וְהִיא תִרְאֶה אֶת עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם עֶרְוַת אֲחֹתוֹ גִּלָּה עֲוֹנוֹ
יִשָּׂא׃(יח) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה דָּוֶה וְגִלָּה אֶת עֶרְוָתָהּ אֶת מְקֹרָהּ הֶעֱרָה וְהִוא
גִּלְתָה אֶת מְקוֹר דָּמֶיהָ וְנִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם מִקֶּרֶב עַמָּם׃(יט) וְעֶרְוַת אֲחוֹת אִמְּךָ וַאֲחוֹת
אָבִיךָ לֹא תְגַלֶּה כִּי אֶת שְׁאֵרוֹ הֶעֱרָה עֲוֹנָם יִשָּׂאוּ׃(כ) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת דֹּדָתוֹ עֶרְוַת

דֹּדוֹ גְּלָה חֻטְאָם יִשָּׂאוּ עֲרִירִים יָמֻתוּ:(כא) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֵשֶׁת אָחִיו נִדָּה הִוא עֶרְוַת אָחִיו גִּלָּה עֲרִירִים יִהְיוּ:(כב) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת כָּל חֻקֹּתַי וְאֶת כָּל מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָקִיא אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לָשֶׁבֶת בָּהּ:(כג) וְלֹא תֵלְכוּ בְּחֻקַּת הַגּוֹי אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם כִּי אֶת כָּל אֵלֶּה עָשׂוּ וָאֶקֱץ בָּם:(כד) וָאֹמַר לָכֶם אַתֶּם תִּירְשׁוּ אֶת אַדְמָתָם וַאֲנִי אֶתְּנֶנָּה לָכֶם לָרֶשֶׁת אֹתָהּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים:(כה) וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה לַטְּמֵאָה וּבֵין הָעוֹף הַטָּמֵא לַטָּהֹר וְלֹא תְשַׁקְּצוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבָעוֹף וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לְטַמֵּא:(כו) וִהְיִיתֶם לִי קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְדֹוָד וָאַבְדִּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי:(כז) וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָהֶם אוֹב אוֹ יִדְּעֹנִי מוֹת יוּמָתוּ בָּאֶבֶן יִרְגְּמוּ אֹתָם דְּמֵיהֶם בָּם:

אמור

פרק כא

(א) וַיֹּאמֶר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִטַּמָּא בְּעַמָּיו:(ב) כִּי אִם לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וְלִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ וּלְאָחִיו:(ג) וְלַאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקָּרוֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ לָהּ יִטַּמָּא:(ד) לֹא יִטַּמָּא בַּעַל בְּעַמָּיו לְהֵחַלּוֹ:

ויאמר ידוד אל משה ולא כתוב וידבר כי הלכות אלו נעימות למרות שהן מגבילות את הכהנים אבל זו מעלתם המיוחדת ולכבוד יחשבו להם הלכות אלו וזה הוא **אמר אל הכהנים בני אהרן** אמור להם את ההלכות כי כל שאינו בויאמר אינו ניתן לאמירה **ואמרת אלהם** החשב אותם ואמור להם אשריכם שזכיתם למעלה מיוחדת ולקדושה ולכן יש לכם הלכות מיוחדות אלו וזה הוא כבודכם ש**לנפש לא יטמא בעמיו** אסור לכם להטמא למת. כתב כאן ה**שפתי כהן** עה"ת רמז על מיתת נדב ואביהו בני אהרן– עוד, **אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם**. פירוש תאמר אליהם שיביטו לעיקרם ושורשם וגזעם, אהרן קדוש ה' אוהב שלום ורודף שלום וידמו אליו ולא יכזבו שורשם, **לנפש לא יטמא**, אמר לו ברמז שבניו ימותו ולא יטמא להם. ואף על פי שהם שנים אינם אלא נפש אחת כמו שאמר בזוהר (ח"ג נ"ז ע"ב) שהם תרי פלגי דלא אתנסיבו, ועל זה אמר **הכהנים בני אהרן** ולא אמר בני אהרן הכהנים לסמוך אהרן ללא יטמא על בניו, ולזה אמר בלשון יחיד ולא אמר יטמאו. אחר כך פירש ואמר ועל כל נפשות מת לא יבוא מת אחד הם אף על פי שהן שנים אינם אלא נפש אחת נפש כתיב, כי אם לשארו, כאן רמז לו על שאר הבנים שהם אלעזר ואיתמר שיש להם השארות בעולם, וכן אמר ועל כל נפשות מת לא יבוא לאביו ולאמו, ולא אמר ולבנו ולבתו כמו שאמר למעלה, לרמוז למה שאמרנו.

כתב כאן הרקאנאטי "כבר הודעתיך כי הכהנים הם ממדת החסד ועל כן הם המכפרים כי "בחסד יכופר עון" (משלי טז' ו') והנה הזהירם הכתוב שלא יטמאו למתים. גם רבה בהם הכתוב מצות יתרות שלא יפגמו מדתן וזה טעם להזכירו בני אהרן כלומר איש החסד אוהב שלום ורודף שלום כאשר העיד עליו הכתוב "תומיך ואוריך לאיש חסידיך" וזה טעם לדברי רז"ל שאמרו בני אהרן ולא בנות אהרן

שהנשים לא הוזהרו מלטמא כי כחם ידוע ומכאן תבין טעם לא הוזהרו כשירות לינשא לפסולין״.

כתוב בזוהר (ויקרא דף פח ע״א) ״ויאמר יהו״ה אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו, **אמר רבי יוסי, מאי טעמא דא לקבל דא, דכתיב לעילא (ויקרא כ כז) ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו, וסמיך ליה אמור אל הכהנים, אלא (משמע) כיון דאזהר להו לישראל לקדשא להו בכלא, אזהר להו לכהני לקדשא לון, וכן ללוים, לכהני מניין, דכתיב** אמור אל הכהנים, **ללואי מנין דכתיב (במדבר יח כו) ואל הלוים תדבר ואמרת אליהם, בגין דישתכחון כלהו זכאין קדישין דכיין.**

אמור אל הכהנים בני אהרן, מאי טעמא הכא **בני אהרן**, וכי לא ידענא דבני אהרן נינהו? אלא בני אהרן ולא בני לוי, דאהרן דהוא שירותא דכל כהני דעלמא, דביה אתרעי קודשא בריך הוא מכלא, בגין למעבד שלמא בעלמא, ובגין דאהרן ארחוי סליקו ליה להאי, דכל יומוי דאהרן הוה משתדל לאסגאה שלמא בעלמא, ובגין דארחוי כך, סליק ליה קודשא בריך הוא להאי, למיעל שלמא בפמליא דלעילא, ובגין כך **אמור אל הכהנים בני אהרן**.

הזוהר שם בהמשך שואל ״האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה, כתיב **אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם**, לנפש לא יטמא, לא יטמאו מבעי ליה, מהו לא יטמא? אלא על ההוא כהן עלאה מכלהו קאמר, אמר רבי יהודה, והא כתיב והכהן הגדול מאחיו (כאן חסר), אלא ודאי הכי הוא כמה דאתמר. ואמר רבי יצחק, כהנא דקאים לתתא כגוונא דלעילא, בקדושה אצטריך לאשתכחא יתיר מכלא, כמה דאתמר.

והנה באור הרמ״ז: אמר רבי יוסי, מאי טעמא דא לקבל דא וכו׳, מזל״ן דאין קושיה כפי הנראה משטחיות המאמר דנמשך עד וסמיך ליה ושתהיה הכוונה להקשות על הסמיכות, חדא דמ״ש ״דא לקבל דא״, לא משמע הכי. ועוד דאם כן מ״ש משמע, דכיון שהוא תירוץ ואין זה דרך הזוהר לתרץ כי אם במלת אלא ולא בלשון משמע. אך מה שנלע״ד הוא ששואל על לנפש לא יטמא, מאי טעמא. וירצה מאי טעמא למצוה זו דוקא לכהנים, ומתרץ דא לקבל דא וכו׳, ופשוטו של ענין שיש שייכות לשתי מצוות אלו זו אל זו, כי אוב וידעוני עניינם כטומאת מת, האוב נודע, והידעוני הוא הנקרא אדני השדה בכלאים, ותנן ״מטמאות באהל כאדם״. ולעד״ן כי האוב וידעוני הם זכר ונקבה, דקלי׳ האוב נוק׳ ולכן נמצא בנקבות, כנראה מדברי שמואל (שמואל א כח, ז) בקשו לי אשת בעלת אוב, או״ב גי׳ ט׳, וידו״ע גי׳ צ׳, וידוע שהנקבה היא עשירית הזכר בקומת שרשה, וגם צורת הידוע הוא צורת אדם כמ״ש הרע״ב בפ״ח מ״ה דכלאים. וגם מצות הכהנים היא לנגד הקודמת שהיא בטומאת מת.

ואמנם אבוא לענין הסוד, אמר משמע כיון דאזהר וכו׳, וצריך אני להקדים תחילה מה שנודע מחכמת הרב זלה״ה, ששני מיני אורות והמשכות שפע יש בקדושה להשפיע בעם הקדוש, האחד דרך צינור, והשני דרך בקיעה, אמנם שניהם יחדיו הם מבחינת אור הדעת. והנה של (נ״א כל) הבקיעות הוא מבין הפרקים ומבקיעי

הצפרנים, ומצינו בילקוט שהמלאך שדיבר ליהושע היה צועק מתחת צפרני רגליו, וידוע ענין יוסף (בראשית מט, כד) ב״ותשב באיתן קשתו״.

והנה מצינו בפרשיות הקודמות שתחילה הוזהרו על המאכלות אסורות בפרשת שמיני, ואחר כך על לשון הרע שעליה בא הצרעת, והרי שניהם בסוד ברית הלשון והפה, וה״ס הקנה והושט המושרשים בגרון והם נמשכים מכח החו״ב כנזכר בדרוש שרי פרעה המשקה והאופה, וה״ס (משלי ד, ה) קנה חכמה קנה בינה, ומצינו בכללות קדושות הפה שנזכרה קדושה, שהוא בין המשכת אור לחוץ בין לפנים, כנודע מכוונות האכילה ובכוונת יום הכפורים. ואחר כך בא מצות העריות והוא כנגד ברית המעור, ובזה נמשכה גם פרשת קדושים, ומתחלת (יט, ב) בקדושים ומסיימת (כ, כו) והייתם לי קדושים. וסמיך ליה ענין (כ, כז) אוב, להורות שגם בזה יש קדושה אבל לא כשנים הקודמים שהם סוד צנורות ממש מפני שהיא נמשכת מצנור, אבל דשל אוב וידעוני הוא פגם באורות הבוקעים, ולכן האוב מדבר מבין הפרקים, וידוע עצם מדבר מאליו, ולכן באה אזהרה על שניהם בפרטות (יט, לא) אל תפנו אל האובות ואל הידעונים. ואולם ענין דיבורם נבין מתוך מ״ש באדם ישר במרכבת יחזקאל פ״ד. והענין שידוע שארבע קליפות הם: רוח סערה ענן גדול אש מתלקחת ונגה, וסי׳ (תהלים ז, י) יגמור נ״א ר״ע רשעים. והנה הנוגה קרובה לחשמל שה״ס הבשר, וכשנדבקת לחשמל ומתפרדת מג׳ חיצונות היא נהפכת לטובה, אך בהתחברה אליהם אז הטוב שבתוכה שקבלה מן הבשר של הגוף ומבין הפרקים שהוא כעין בקיעה, משפיעתו לחיצונים ואז מכחישים פמליא של מעלה. וז״ס השם המפורש שבפי הצלם דנבוכדנצר וכו׳, עי״ש:

וז״ש משמע, כלומר מכללות משמעות הפרשיות של מעלה תמצא שרצה ה׳ לקדשא להו בכלא, דייקא בכלא, שהוא על כל הקדושות הכוללות, פי׳ המשכת השפע מהמוחין בכל שתי הבחינות העיקריות דברית הלשון והפה וברית המעור, והשלישית שאינה כל כך הארה גדולה לא נתפרשה בה קדושה רק שנסמכה אליה כאמור. והרי שנתקדשו בכל הקדושות, כי כן ישראל בכללות הם כוללים הדעת בסוד ישראל ישׂ״ר א״ל, שהוא הקו הישר, וגם הוא שי״ר א״ל חו״ג.

ואחר כך אזהר להו לכהנים וכו׳, ולא אמר בהם בכלא, כי הרי הם בחינה פרטית ולא כללית, כי הם מעיטרא דחסדים. וז״ש לקדשא לון, שהוסיף מלות אלו הנראות כיתרות לבאר היטב כוונתו שקדושה זו היא להם לבדם. לכהני מנין וכו׳, פי׳ מנא לן שרצון ה׳ להשלימם בפרטות שלהם דוקא, ומביא ראיה ממלת אמור אל הכהנים, כי אמירה היא רכה ורומזת לחסדים, וגם ג׳ רמ״ח כמ״ש הרב (במדבר ו, כג) באמו״ר להם של ברכת כהנים, וג׳ אברה״ם הוא שר החסד, ובג׳ ח׳ פעמים א״ל, והרי שבמלת אמור רמז סוד החסדים. וכמו כן לליואי מנין וכו׳, ירצה כמו הכהנים, באיזה מקום נמצא גם כן רמז לזה בשל הלוים. והשיב שהוא במלת תדבר, כי בה נרמז שרשם שהוא בנוק׳ שסודה הדיבור, ותדב״ר ג׳ מילוי אדנ״י. ואעפ״י שגם בהם נזכרה אמירה, היינו על דרך שאמר ריש פרשת חקת על פסוק (במדבר ד, יט) וזאת

עשו להם, ע״ע. וגם מצות המעשר ה״ס העלאת הגבורות לשרשן שלא יתאחזו בהם החיצונים חלילה:

והנה במ״ש מג׳ הבחינות נמצאו עם ה׳ זכאין קדישין דכיין, זכאין, הוא כולל לכל האומה בכללה וכמ״ש לעיל בדיוק מלת בכלא, וקדישין, הוא בסוד הכהנים ששרשם הראשון הוא בחכמה שבה שרש הקדושה, ודכיין, הוא כנגד הלוים שכל טהרה הוא מצד הגבורות שיש מהן המשך אל מקום הטומאה ובהתעלותן הוא ענין הטהרה. וכן נמצא בזוהר בכמה מקומות כי קדוש הוא בימין וטהור בשמאל. אמנם זכאי הוא תואר כולל לקדוש ולטהור:

כי אם לשארו הקרב אליו אמרו חכמים ״שארו זו אשתו״ וסודה ממילת ״משארתם צרורות בשמלותם״ לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו, ולאחתו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש, לה יטמא.

כתב הרקאנאטי ״כי אם לשארו הקרוב אליו וגו׳. הותר להטמא באלה כי זהו לעשות חסד עם המתים המוטלים עליו. ומטעם זה אפילו כהן גדול מטמא למת מצוה. ושים לבך מפני מה הקדים האם לאב מה שלא עשה כן בשאר המתים שהזכיר בהם הזכר תחלה וכבר העירותיך על זה״. ע״כ.

לא יטמא בעל בעמיו להחלו מה פשט הכתוב? תרגום יונתן ״לא יסתאב בעלא לאיתתיה אלהן כד כשרא ליה ברם לקריבא דהינון עבדין עובדי עמיה יתחל עליהון״. כלומר אסור לכהן להטמא לאשתו שגרמה לזרעו להיות מחולל אך לאשתו הכשרה לו מותר לו להטמא.

הנה רש״י מבאר: **לא יטמא בעל בעמיו להחלו** - (ת״כ) לא יטמא לאשתו פסולה שהוא מחולל בה בעודה עמו וכן פשוטו של מקרא לא יטמא בעל בשארו בעוד שהיא בתוך עמיו שיש לה קוברין שאינה מת מצוה ובאיזה שאר אמרתי באותו שהיא להחלו להתחלל הוא מכהונתו.

הרשב״ם - לא יטמא בעל בעמיו - שום בעל בעם הכהנים לא יטמא לאשתו. להחלו - שהרי מתחלל מכהונתו (ולפי דברי חכמים. לא מטמא לאשתו פסולה וחללה אבל מטמא לאשתו כשירה.

הרמב״ן ״יפרש הכתוב כי למעלת הכהן בעבור שהוא ראוי להיות הגדול והנכבד בעמיו יזהירנו שלא יחלל מעלתו בטומאת המתים ויתכוין הכתוב בזה, שלא יעלה על דעתנו לומר שאין האזהרה אלא בבואם אל אהל מועד לשרת בקדש וכן בכל הפרשה יזהיר כי הכל למעלתם: את אביה היא מחללת (פסוק ט), ולא יחלל זרעו (פסוק טו), וכן תרגומו של אונקלוס, לא יסתאב רבא בעמיה לאחלותיה ובת״כ (אמור פרשה א טו) נדרש בבעל באשתו, כמו שכתב רש״י.

המלבי״ם - המעיין במקרא יראה שסתם בעל הנאמר תמיד הוא על בעל האשה. והבא על ענין אחר בא בסמיכות תמיד, בעל השור, בעלי הבית, וכן בעלי יהודה היינו המושלים על יהודה. ובא על מי שיש לו קנין באיזה דבר חוץ מגופו. או תכונה בגופו בעל שער בעל אף, וא״כ ממ״ש בעל סתם מבואר כדברי חז״ל שקאי על בעל האשה,

וכן פי׳ הרשב״ם, ואחר שלמדו ממ״ש כי אם לשארו שמטמא לאשתו, פי׳ ביבמות (דף כב ודף צ) שהכתוב באר התנאי להחלו, והלמ״ד הוא כמו למד של לנפש. שלא יטמא הבעל אל האשה המחללת אותו דהיינו לאשתו פסולה שהגם שהוא אינו מתחלל פי׳ שמורדת אותו מקדושתו, כמו את אביה היא מחללת [וזה פי׳ משנה טו], והנה מלת בעמיו פרש״י כשהיא תוך עמיו לאפוקי מת מצוה, [וכ״ה בירושלמי פ״ז דנזיר] אבל הלא כבר אמר זה לנפש לא יטמא בעמיו, וע״כ פי׳ שמ״ש שני פעמים בעמיו, בא א׳ מהם להוציא אם יצא מן העם ע״י שפי׳ מדרכי צבור, וכמו שדרשו ביבמות ובכ״מ ונשיא בעמך בזמן שעושה מעשה עמך, ואמר שאעפ״י שהיא בעמיו לא יטמא להחלו אם היא פסולה, משא״כ בשאר קרובים מטמא לפסולים כל שלא פירש מדרכי צבור, דהיינו שאין שומרים החגים והמועדים ופורשים מדרכי ישראל כמ״ש ביור״ד (סי׳ שמה ס׳ ע״ה) ועי׳ בסנהדרין (דף מז), וכן בת׳ יב״ע לא יסתאב בעלא לאתתי׳ אלהן עד כשרא לי׳, ברם לקריבא דאינון עבדין עובדי עמי׳ יתחל עליהון, ובמ״ש להחלו נהג מנהג כזה לא יכלתי לפרש לפי גיר׳ הספרים, והגהתי ת״ל להחלו וכן מצאתי בפסיקתא זוטרתי, ור״ל כי על הדרוש הא׳ הי׳ ראוי לומר לחללה, כי הוא אינו מתחלל רק האשה, וע״כ דרשו כונה שני׳, שלא יטמא באופן שיחל כהונתו ע״י שאם מטמא למתים אינו כהן [כמ״ש בפ״ז דבכורות] והוא חולין. ורמז ג״כ הדרוש שדרשו בנזיר (דף מג) להחלו במי שאינו מחולל יצא זה שמחולל ועומד. דהיינו בזמן שמתעסק במת מותר ליגע במת אחר באותה שעה והאזהרה הוא רק אם פירש מן המת שאז אינו מחולל והוא בקדושתו. וקאמר שם שדרוש זה מוכח ממ״ש להחלו ולא להחל. וז״ש בזמן שהיא עמו הרי הוא חולין:

(ה) לֹא יִקְרְחָה \{יִקְרְחוּ\} קָרְחָה בְּרֹאשָׁם וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֵּחוּ וּבִבְשָׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שָׂרָטֶת:(ו) קְדֹשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת אִשֵּׁי יְדֹוָד לֶחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מַקְרִיבִם וְהָיוּ קֹדֶשׁ:(ז) אִשָּׁה זֹנָה וַחֲלָלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ כִּי קָדֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו:(ח) וְקִדַּשְׁתּוֹ כִּי אֶת לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא מַקְרִיב קָדֹשׁ יִהְיֶה לָּךְ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְדֹוָד מְקַדִּשְׁכֶם:(ט) וּבַת אִישׁ כֹּהֵן כִּי תֵחֵל לִזְנוֹת אֶת אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף:(י) וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו אֲשֶׁר יוּצַק עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת הַבְּגָדִים אֶת רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם:(יא) וְעַל כָּל נַפְשֹׁת מֵת לֹא יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא:(יב) וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יְחַלֵּל אֵת מִקְדַּשׁ אֱלֹהָיו כִּי נֵזֶר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי יְדֹוָד:(יג) וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקָּח:(יד) אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זֹנָה אֶת אֵלֶּה לֹא יִקָּח כִּי אִם בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה:(טו) וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי אֲנִי יְדֹוָד מְקַדְּשׁוֹ:

כתוב בזוהר (ויקרא דף פט ע״א) ״לא יקרחה קרחה בראשם, רבי יוסי אמר לא יקרחה בה״א, מאי טעמא, אלא ההוא שמן עלאה, דאיהו משח רבות קודשא, דאשלים לכל שבעה יומין כמה דאתמר, דכתיב (ויקרא ח לג) כי שבעת ימים ימלא את ידכם, ההוא שמן עלאה אתעדי מניה ואתקרח אי איהו אפגים רישיה. ע״כ. כלומר השפע העליון שירד על הכהן היה נפגם אם הכהן היה עושה קרחה בראשו. ומה הוא השפע העליון? אומר לנו הזוהר זה אותו שפע הממלא את שבע הספירות

התחתונות חגתנהי״ם וזו ספירת הבינה (אור החמה) ושיעור הכתוב לפי דעת רבי יוסי שאם הכהן היה עושה קרחה בראשו, בין כהן גדול ובין כהן הדיוט, היה מסלק מעליו את אור הבינה שהיא אות ה׳ ראשונה וזה הוא הרמוז בכתיב יקרחה היינו יקרח ה׳ היינו י״היה קרח מאות ה׳ ראשונה. ברם רבי אבא חולק על רבי יוסי. הבה נראה את דברי רבי אבא.

זוהר שם דף פט ע״ב ״אמר רבי אבא, כאן בה״א תתאה, כאן בה״א עלאה, כהן גדול דאיהו עלאה מכלהו, בה״א עלאה, דכתיב אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו וגו׳, ומלא ידו וגו׳, דכתיב שבעת ימים ימלא את ידכם, כהנא אחרא בה׳ תתאה, דכתיב לא יקרחה קרחה בראשם, וכתיב בתריה ולא יחללו שם אלהיהם, והאי שם הא ידיעא איהו, ובגין כך כתיב, ״והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ללבוש את הבגדים,״ כמה דאמרן, ובגין דאיהו קדישא כגוונא דלעילא, כתיב **ומן המקדש לא יצא**. את דברי רבי אבא מבאר הרה״ח רבי אברהם אזולאי בספרו אור החמה: כאן בכהן הדיוט בה׳ תתאה היינו מלכות וכאן בכהן גדול בה׳ עילאה היינו בינה. ויש לחלק בין כה״ג להדיוט, כאשר כה״ג עושה קרחה הוא פוגם בבינה וכהן הדיוט במלכות. התורה חלקה ואמרה בכהן הדיוט ״ולא יחללו שם״ ושם זו המלכות ובכה״ג אמרה ״ומן המקדש לא יצא״ והיינו בינה.

כתב הרקאנאטי ״ובגיני כך בכהן דלתתא כתיב לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו. <ומשום זה בכהן של מטה כתוב בו ״לא יקרחה קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו״>. מאי טעמא דלא לחבלא אורחא דהאי חסד עתיקא. <מהו הטעם הוא כדי שלא להשחית דרכיו של חסד דעתיק>. וכהן מסיטרא דא קא אתי. <כי הכהן בא מצד הזה>. ותאנא בצניעותא דספרא בכולא איצטריך האי חסד לאתרבאה ולמיבני ולא לקטעא ליה ולא אישתיצי מעלמא. <ולמדנו בספרא דצניעותא בכל אופן צריך החסד להתרבות ולהבנות ולא לקצץ אותו כי אינו כלה מן העולם>. והאי דכתיב וחסדי מאתך לא ימוש. <והיינו שכתוב ״וחסדי מאתך לא ימוש״>. חסד דעתיק יומין. <שהוא חסד דעתיק יומין>. ובחסד עולם חסד דאיקרי חסד עולם. <ובחסד עולם היינו חסד שנקרא חסד עולם>. ואיהו אחרא כדכתיב עולם חסד יבנה. <וזה הוא חסד אחר שבז״א שכתוב ״אמרתי עולם חסד יבנה״>. יש להוכיח מכאן כי הקפת כל הראש שמה הקפה:

ובמקום אחר כתב הרקאנאטי ״וטעם לא יקרחו קרחה פירשתי בהשחתת הפאות כי אסור להשחית הכחות האלוהיות הנאצלות ממדת החסד כי כמו שעושין למטה כך גורם למעלה. גם טעם ובבשרם לא ישרטו שרטת תבין מאיסור כתובת קעקע. עיין ערך לא תאכלו על הדם בדברי הרקאנטי שם.

ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת ראה ספר ״הדרת פנים-זקן״. עוד, פאה גימ׳ אלקים וגילוח פאת הזקן פוגם בשם אלקים. עוד, כתב הרקאנאטי – ״וזהו סוד גדול מאד רמזתיו בפסוק בן פורת יוסף בסוד צורת האדם כי שערות האדם רומזים לכחות אלהיות שיש באדם העליון יש מהן אצילותן ממדת החסד ויש ממדת

הדין ואותן אשר אצילותם ממדת החסד אסור להשחיתן וזהו סוד לא יקרחו קרחה בראשם כי היא אזהרה לכהנים הבאים ממדת החסד אמנם ללוים שהם ממדת הגבורה נאמר והעבירו תער על כל בשרם להחליש הכחות ההם הלא תראה כי הגוים אשר מדת הדין שופעת עליהם ובפרט לכומר עבודה זרה שרוח הטומאה שורה עליהם משחיתים הפאות בהקפת ראשם כי הם בזה כסומא בארובה וכן מנהגם גם בכתובת קעקע וכשתבין זה תדע טעם שאין הנשים חייבות בהקפת הראש כי הן דוגמת הלויים והבן זה. ונראה כי הכתוב מתאר השערות האחרים לכחות הדין שנאמר לחייו כערוגת הבשם מגדלות מרקחים שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר (שה״ש ה׳ יג) וכתיב כחוט השני שפתותיך (שה״ש ד׳ ג׳) כל אלו המקומות רומזים למדת הדין. ובלשון הזה כתב הר׳ אלעזר ז״ל בספר הנפש שערות הראש יונקים מן המוח כמו המלאכים מן הכבוד. ועתה אביא לך לשון רבותינו זכרונם לברכה בספר הזוהר וטעם המצוה הזאת ובתנאי שתדע מה שכתבתי לך בפרשת ויחי ואם לאו יזיק לך להביאך בדמיונות כוזבות׃

כתב בספר **עמק המלך** - שער טז - פרק סא ״וכן כתב מורינו ורבינו רבי חיים ויטל זלה״ה, שרבו האר״י זלה״ה, נהג כל ימיו שלא לגלח שערות זקנו כלל לא בתער ולא במספרים, אלא בשערות השפה, מה שמעכב האכילה, ולא יותר, מפני הסוד הזה. וכן הוא אומר באדרא רבא [שם] אצל תיקוני דיקנא דז״א, וזה לשונו, ׳תיקונא שתיתאה נפיק שערא כחד חוטא דשערי דדיקנא, ההוא אקרי חד מחמש פאין דתליין בחסד וברחמי, ולא בעי לחבלא האי חסד, כמה דאתמר, ובגין כך לא תשחית את פאת זקניך כתיב׳. ואומרו ׳כמה דאתמר׳, מרמז על מה שפירש הרשב״י [זוהר במדבר קל״ג ב׳] בתיקון ששי של תיקוני דקנא דא״א, וזה לשונו, ׳קם רבי ייסא פתח ואמר וחסדי מאתך׳ לא ימוש הוא חסד הידוע שלא יפסוק ומאיר תמידי. ׳וכתיב ובחסד עולם רחמתיך׳ הוא חסדי ז״א התלויים ברחמים כשמרחם על העולם, וזה אינו תמיד, וגם הוא חסד של מלכות הנקרא עלמא תתאה דאתגלייא, המאירה מז״א על ידי חסד זה, ונקראים חסדי דוד. ׳ותנינן אית חסד, ואית חסד, אית חסד דלגו, ואית חסד דלבר, חסד דלגאו הא דאמרן, דעתיקא דעתיקין, והוא סתים בסטרא דא דאקרי פאת הזקן׳. ׳ולא בעי בר נש לחבלא האי סטרא, משום האי חסד דלגו דעתיק יומין, ובגין כך בכהן דלתתא כתיב ביה, לא יקרחה קרחה בראשם, ופאת זקנם לא יגלחו, מאי טעמא, בגין דלא לחבלא אורחוי דחסד דעתיקא, דכהן מסטרא דא קא אתי׳. ׳ותאנא בצניעותא דספרא, בכלא אצטריך חסד לאתרבאה ולמבני, ולא לקטעא ליה, ולא ישתצי מעלמא׳. ׳ובחסד עולם׳ הוא חסד של ז״א, הנקרא ׳חסד עולם׳, דכתיב, ׳עולם חסד יבנה׳, שנבנה בחסד דא״א, [עד כאן זוהר במדבר קל״ג ב׳]. ואני תפילתי לך י״י עת רצון אלהים ברוב חסדך, ענני באמת ישעך יתברך י״י לעולם אמן ואמן׃

קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם כי את אשי ידוד לחם אלהיהם הם מקריבם והיו קדש כתב ההרקאנאטי ״ופירוש הטעם בכולם הוא קדושים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם לעשות מן הקדש חול כי את אשי י״י וגו׳ אף כי

לפעמים תמצא פעולה בפעולות הכהנים ענינים שהם למדת הדין זהו בעבור כי אצילות האש הוא מן המים כענין שאמרו רז״ל ״המים הרו וילדו אפלה״. ובספר הזוהר מיא אעדו ואולידו חשוכא דוגמא לדבר שהודעתיך מענין העגל כי לא היה ראוי להעשות לענין המכוון רק ע״י אהרן. עוד, ע״ע לחם. כתב בספר קהלת יעקב ערך לח – לחם מלכות נקרא כן כמו שאמר (ויקרא כ״א ו׳) ״כי את לחם אלהיהם הם מקריבים״, רצה לומר שהם מקורבים ומעלים המדה הנקרא בב׳ שמות אלו, כי הם סוד כנסת ישראל ונקרא את ונקרא לחם, ובחינה זו הוא אלהיהם והם מקריבים אותה למעלה, והטעם שנקרא לחם כתב הרמ״ז בפרשת וישלח דך קע״ג ע״א שיונקת מג׳ אלפין של ג׳ שמות ייא״י ובנצח הוד יסוד יש ג׳ אלפים, ואי׳ ציורה יו״י ג׳ פעמים יו״י גימטריא לחם (פרי עץ חיים שער תפלת ראש השנה פרק ה׳), ויש לומר כי מילוי דלחם למ״ד חי״ת מ״ם המילוי עם ג׳ אותיות השורש גימטריא מלכות עם הכולל, ויש לומר עוד כי מלכות דחכמה נקרא לחם או חכמה דמלכות נקרא לחם, וזה שאמר לחם אלהיהם כי הכהן ענף החכמה, ועל כן אמר והיו קודש כי סוד החכמה נקרא קודש, לחם במילוי למ״ד חי״ת מ״ם עם הכולל גימטריא מלכות דחכמה, ויש לומר כפשוטו שנקרא לחם עבור שיונקת מי״ג מדות דאריך ועל ידי הבינה, כמו שאמר בזוהר בהקדמה (א.) אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילין דרחמי דסחרין לה, וכמו שכתב הרב בכוונת נר חנוכה (פרי עץ חיים פרק ד׳), והנה מלכות נקרא אדני וי״ג מדות הנ״ל גימטריא לחם, ונודע שהמזל הוא סוד י״ג תיקוני דיקנא בסוד אין מזל לישראל, האין הוא המזל ועל כן לחם גימטריא מזלא כשהוא מקבלת י״ג תיקוני דיקנא מאריך, אזי הוא משפעת מהמזל הלז לישראל, ונקראת לחם גימטריא מזלא, שאז היא בחינת מזלא, והנה הי״ג מדות אלו מקבלת על ידי אמא שהוא בחינת אהיה דקס״א, וכשתחבר לחם עם קס״א יהיה בגימטריא רחל עם הכולל, ועל כן נקראת המלכות רחל.

אשה זנה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו כי קדש הוא לאלהיו כתוב בזוהר (ויקרא) רעיא מהימנא, (דף פט ע״ב) כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, פתח רעיא מהימנא ואמר, פקודא דא למיסב כהנא רבא בתולתא, הדא הוא דכתיב אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח, כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, ואמאי בעינן דלא יסב אלא בתולתא בלא פגימו. אלא אתתא איהי כוס דברכה, טעמו פגמו, (דף צ ע״א) וכהנא דקריב קרבנא קדם יהו״ה, בעי דלהוי איהו שלים בלא פגימו, שלים באברוי בלא פגימו, דמומין פסלין בכהניא, שלים בגופיה, שלים בנוקביה, לקיימא ביה (שיר ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך. דקרבנא מנחה איהו, וצריכין ישראל למשלח מנחתא דלהון למלכא בגבר (בגוף) שלים, דאינון בהפוכא דסטרא אחרא, דהא ביד איש עתי פגים הוו שלחין ליה דורונא, דכתיב (ויקרא טז) גורל אחד ליהו״ה וגורל אחד לעזאזל, דאלהיי״ם אחרים כלהו פגימין מסטרא דצפון, והכי רובא דבתי גוים, הם פגימין בנוקבא דילהון, חורבא לילית פגימותא וכו׳. (ס״א ורעיא מהימנא) איהו ו׳, מלא י״ה, ואיהו בסדורא דא הי״ו, ה׳ בתראה כוס מלא ברכת ה׳ מסטרא דימינא, ומסטרא דגבורה דאיהו דינא, שכינתא אתקריאת הוי״ה, הדא הוא דכתיב (שמות ט ג) הנה י״ד יהו״ה הוי״ה במקנך אשר בשדה. קם רעיא

מהימנא ואשתטח קמיה, ואמר זכאה חולקי דמארי דמטרוניתא אינהו בעזרי. (ע"כ הרעיא מהימנא).

כתב הרקאנאטי "וטעם אשה זונה וחללה כי הכהנים הם תחלת הבנין ועל כן נאמר בכהן גדול "והוא אשה בבתוליה יקח". מוסף על זה כי הנשים האלו קבלו מצד הטומאה ואין ראוי לכהן שהוא מצד החסד והטהרה להשפיע בהן רק בבת זוגו. ואלו הד' נשים שהם אלמנה וגרושה וחללה זונה נקראין לבעלי הקבלה ד' חיות של טומאה כנגד ד' חיות הקודש שמשם רוחות הטומאה באין לעולם. וזהו אמרו את אלה לא יקח (ויקרא כא' ידי) אלה עשן באפי (ישעיה סה' ה') וכבר פירשתיו:

כתב בספר קהלת יעקב - ערך אג – אגוז ראשי תיבות אלמנה גרושה וחללה זונה, אגוז הוא עדן עיין בערך גנת אגוז מה שכתבתי.

כתב בספר השל"ה הקדוש "אַחַר כָּךְ מַזְכִּיר בְּפָרָשַׁת אֱמֹר קְדֻשַּׁת הַכֹּהֲנִים הַמַּקְרִיבִים שֶׁלֹּא יִטַּמְּאוּ לַמֵּתִים, כִּי הֵם תִּקּוּן הָאָדָם שֶׁהֵבִיא טֻמְאַת מִיתָה לָעוֹלָם. וְאִסּוּר גְּרוּשָׁה זוֹנָה וַחֲלָלָה, שֶׁהֵם מוֹרִים עַל הַדִּחְיָה מֵהַקְּדֻשׁ פְּנִימָה לַחוּץ לְתוֹךְ הַקְּלִפּוֹת, וְהַכֹּהֲנִים קְדוֹשִׁים. וְהַמַּקְרִיב וְהַנִּקְרָב צָרִיךְ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ מוּם רַק תָּמִים, כִּי כָּל מוּם הוּא רַע מִצַּד זֶהֲמַת הַנָּחָשׁ.

וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב קדש יהיה לך כי קדוש אני ידוד מקדשכם
כתב הרקאנאטי "וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב קדוש יהיה לך כי קדוש אני וגו'. אמרו רז"ל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון וכו'. הטעם כי הוא ראש לבנין כאשר פירשתי ועל כן אחריו לוי וישראל אחריהם. וצריכין לקרות בין כלם לפחות עשרה פסוקים כנגד עשרה מאמרות ובשבת קורין ז' כנגד ז' ימי בראשית שהשבת מקבל מכלם ואמרו רז"ל הכל עולין למנין ז' ואפילו אשה וכו'. הטעם כי הוא רמז לכלה הכלולה הנקראת שבת. ביום טוב חמשה כנגד ה' ספירות הראשונות. ביום הכפורים ששה עם המכריע לכפר ואם אין שם לוי כהן קורא במקומו כי הגדול בחלוף הקטן. אמנם אם אין שם כהן נתפרדה חבילה. חבילה ודאית. ואמר עוד קדוש יהיה לך אחרי אמרו וקדשתו והכוונה קדשתו ויהיה לך גם כן קדוש בעבור שאני מקדשכם וכשהוא מקריב הקרבן לרצון מזבחי אז הוא מקדש ומקריב אתכם אלי.

ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף. רקאנטי - וטעם באש תשרף מדה כנגד מדה כאשר הכחישה מעשה אביה תדון במדת הדין קשה.

במאמר סבא דמשפטים (שמות דף צה ע"א) מסביר באריכות את "בת איש כהן" ו"בת כהן" וההבדל ביניהם עי"ש.

והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבש את הבגדים את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרם, ועל כל נפשת מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא, ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו כי נזר שמן משחת

אלהיו עליו אני ידוד, והוא אשה בבתוליה יקח, אלמנה וגרושה וחללה זנה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני ידוד מקדשו.

כתב הרקאנאטי על התורה "והכהן הגדול מאחיו וגו'. אף כי כל הכהנים הם מקבלים מן החסד יש בהן אחד פנימי יותר מכולן ועל כן נצטוה למצות יתרות. וטעם את ראשו לא יפרע פירשתי בענין המצורע כי כפי המדה השופעת לאדם צריך להתנהג.

(טז) וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל משֶׁה לֵּאמֹר׃(יז) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר אִישׁ מִזַּרְעֲךָ לְדֹרֹתָם אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב לְהַקְרִיב לֶחֶם אֱלֹהָיו׃(יח) כִּי כָל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב אִישׁ עִוֵּר אוֹ פִסֵּחַ אוֹ חָרֻם אוֹ שָׂרוּעַ׃(יט) אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ שֶׁבֶר רָגֶל אוֹ שֶׁבֶר יָד׃(כ) אוֹ גִבֵּן אוֹ דַק אוֹ תְּבַלֻּל בְּעֵינוֹ אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶת אוֹ מְרוֹחַ אָשֶׁךְ׃(כא) כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם מִזֶּרַע אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לֹא יִגַּשׁ לְהַקְרִיב אֶת אִשֵּׁי יְדוָד מוּם בּוֹ אֵת לֶחֶם אֱלֹהָיו לֹא יִגַּשׁ לְהַקְרִיב׃(כב) לֶחֶם אֱלֹהָיו מִקָּדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים וּמִן הַקֳּדָשִׁים יֹאכֵל׃(כג) אַךְ אֶל הַפָּרֹכֶת לֹא יָבֹא וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִגַּשׁ כִּי מוּם בּוֹ וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדָּשַׁי כִּי אֲנִי יְדוָד מְקַדְּשָׁם׃(כד) וַיְדַבֵּר משֶׁה אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

פרק כב

(א) וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל משֶׁה לֵּאמֹר׃(ב) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם מַקְדִּישִׁים לִי אֲנִי יְדוָד׃(ג) אֱמֹר אֲלֵהֶם לְדֹרֹתֵיכֶם כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרַב מִכָּל זַרְעֲכֶם אֶל הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַידוָד וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִלְּפָנַי אֲנִי יְדוָד׃(ד) אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אַהֲרֹן וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זָב בַּקֳּדָשִׁים לֹא יֹאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהָר וְהַנֹּגֵעַ בְּכָל טְמֵא נָפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע׃(ה) אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל שֶׁרֶץ אֲשֶׁר יִטְמָא לוֹ אוֹ בְאָדָם אֲשֶׁר יִטְמָא לוֹ לְכֹל טֻמְאָתוֹ׃(ו) נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בּוֹ וְטָמְאָה עַד הָעֶרֶב וְלֹא יֹאכַל מִן הַקֳּדָשִׁים כִּי אִם רָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם׃(ז) וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר וְאַחַר יֹאכַל מִן הַקֳּדָשִׁים כִּי לַחְמוֹ הוּא׃(ח) נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטָמְאָה בָהּ אֲנִי יְדוָד׃(ט) וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתוּ בּוֹ כִּי יְחַלְּלֵהוּ אֲנִי יְדוָד מְקַדְּשָׁם׃(י) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ תּוֹשָׁב כֹּהֵן וְשָׂכִיר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ׃(יא) וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וְיִלִיד בֵּיתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ׃(יב) וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הִוא בִּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים לֹא תֹאכֵל׃(יג) וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ׃(יד) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְיָסַף חֲמִשִׁיתוֹ עָלָיו וְנָתַן לַכֹּהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ׃(טו) וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יָרִימוּ לַידוָד׃(טז) וְהִשִּׂיאוּ אוֹתָם עֲוֹן אַשְׁמָה בְּאָכְלָם אֶת קָדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי יְדוָד מְקַדְּשָׁם׃

וידבר ידוד אל משה לאמר ר"ת ואל מי **דבר אל אהרן ואל בניו** למד אותם את הלכות אכילת הקדשים שהן רבות וקשות **וינזרו** ויפרשו והוציאה הכתוב בלשון נזר לרמוז על ספירת הכתר אי נמי **וינזרו** גימ' ריו ס"ג היינו גבורה וס"ג מורה על הבינה שהיא שורש הדין ועליהם לפרוש **מקדשי בני ישראל** היינו הקרבנות כאשר אין הם טהורים ואם עושים כן הרי ש**ולא יחללו את שם קדשי** זו השכינה הנקראת שם

אשר הם מקדשים לי שהרי זה תפקיד הכהנים לייחד קוב״ה ושכינתי״ה וזה הוא **אני** מלכות **ידוד** תפארת.

מובא בפסיקתא, הדברים הובאו בספר ילקוט ראובני על התורה - פרשת קדושים ״ר׳ יוסי אמר דברה תורה בלשונות הרבה וכולם צריכים להדרש: **תדבר** על עשיית המצוה ההיא לאלתר, **אמור אל בני ישראל** אזהרת מצוה, **אמור** כגון ״אמור אליהם לדורותיכם״, **דבר אל בני ישראל** לשון זירוז מיד, **ואתה תצוה** לשון נופל במקום חסרון כיס, **אל בני ישראל תאמר** לשון עונש ואזהרה.

בדרך סוד נראה לי לפרש בס״ד כך: **אמר** אמרנו שלשון אמירה הינה מעלה וחשיבות וכאן האזהרה הינה בגלל מעלתכם והקרבה אל הקדש, כל חטא הינו גדול כמו ״וסביביו נשערה מאד״ וכאן אמור להם הרי אתם נותנים עוז לאלקים ופועלים להעלות את השכינה הנקראת לאה ורחל וזה הוא **אלהם** אותיות לאה ואות ם תרמוז לתבונה **לדרתיכם** יובן ממילים לדור ודור, עליית השכינה היא אל היסוד הנקרא כל והתפארת איש והבינה אשר **יקרב** והענין הוא לייחד את הספירות וזה הוא **יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לידוד וטמאתו עליו**, העונש **ונכרתה הנפש** לשון כרת בתורה הינו על נפש לא מצאנו כרת לרוח או לנשמה ואמר **ההוא** מדוע לא כתוב ההיא? יש כאן רמז לכך שהרוח נחסרת מפגם הנפש כי רוח זה לשון זכר, ואמר **מלפני** היינו השכינה הנקראת אני שהיא כבוד **ידוד**. באור נוסף ראה ערך זב.

איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר והנגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע למה כפלה התורה ואמרה **איש איש** הנה רבי עקביא מלמד אותנו שייתור מילת איש באה לרבות את הערל (יבמות עד ע״א) שהוא כטמא (רש״י) והכתוב מונה סוגי טומאה שכל ענינם הוא העדר חיים והסתלקות אורות אבא מאימא ואומר **איש איש מזרע אהרן** אהרן איש החסד והוא מכפר עוון עליו להיות מקושר לאו״א וכעת **והוא צרוע** יש בו נגע צרעת **או זב בקדשים לא יאכל כי הוא נעדר מאורות ה[קדש]** עד אשר יטהר **ויטבול במעין שהם מים חיים.** והנגע בכל טמא נפש **שהוא אב הטומאה** או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע **שלא הוליד חיים** או איש אשר יגע בכל שרץ **מת** אשר יטמא לו או באדם אשר יטמא לו לכל טמאתו. נפש אשר תגע בו וטמאה עד הערב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים **זו טבילה במקוה** ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא.

נבלה וטרפה מובא בזוהר (שמות דף קכא ע״ב) ״רבי אבא הוה אזיל בארחא, והוו אזלי עמיה רבי יוסי ורבי חייא, אמר רבי חייא, (ס״א הא דתנינן) **ואנשי קדש תהיון לי** מנלן, אמר ליה, הא רבי יוסי וכלהו חברייא שפיר קאמרו, והכי הוא, מנלן, דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו״ה ראשית תבואתה, ראשית ודאי, חכמה אקרי ראשית, דכתיב (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו״ה, ומשום דישראל אקרון קדש, (ישראל) בשלימו דכלא, כתיב **ובשר בשדה טרפה לא תאכלו**, דהא ישראל

דאינון שלמין על כלא, לא ינקין מסטרא דדינא קשיא. לכלב תשליכון אותו, לכלב ודאי, דהוא דינא חציפא תקיפא על כלא, דכיון דדינא תקיפא שריא עלוי ואטיל זוהמא ביה, אסיר להו לאינון דאקרון קדש, אלא לכלב תשליכון אותו ודאי, דאיהו דינא חציפא, דינא תקיפא יתיר מכלא, דכתיב (ישעיה נו יא) והכלבים עזי נפש.

תא חזי, כד אדכר נבלה באורייתא, כתיב בישראל קדוש ולא קדש, הכא כתיב ואנשי קדש תהיון לי, ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, והתם בנבלה כתיב, (דברים יד כא) לא תאכלו כל נבלה, לגר אשר בשעריך תתננה וגו', כי עם קדוש אתה, קדוש ולא קדש, דהא נבלה מסטרא דישראל אתעביד, דלא פסיל האי אלא ישראל, וסגיאין גוונין אית בה בנבלה כמה דאוקימנא. אמר רבי שמעון, כתיב הכא ואנשי קדש תהיון לי, וכתיב התם כי עם קדוש אתה ליהו״ה אלהי״ך, ליהו״ה אלהי״ך, לי מבעי ליה, אלא התם (ס״א הכא) לעילא לעילא, והכא (ס״א והתם) שכינתא, וכתיב (ישעיה ד ב) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו, ולא קדש, בכאן קדוש, ולעילא קדש, כתיב קדש ישראל ליהו״ה ראשית תבואתה בה״א, כמה דאוקימנא, ועל דא **ואנשי קדש תהיון לי** ודאי. מדברי הזוהר אנו רואים ש**נבלה וטרפה** הם דין קשה והכהן איש החסד **לא יאכל לטמאה בה** אסור לו לאכול אותם והם טומאה, אני ידוד זו״ן. לקמן בדברי הגר״א הרב אומר שנבלה כנגד תפארת ו**טרפה** מלכות ובזה יובן סיום הפסוק אני ד׳. והרמ״ז כתב גם כן ש**נבלה** זה אותו מלאך.

למעיינים הנה דברי הגר״א על תקו״ז - תיקון כא ״והענין כי בקרבן ב׳ דברים: השחיטה והקרבה, הקרבה הוא נגד התפלה ושחיטה הוא נגד היסורים שסובל בגלותא וז״ש כשרה בזרים שהוא ע״י זרים משא״כ בהקרבה ואמר ה״ד אדם ובהמה אדם הן הת״ח וכמש״ש ואמר ואלין דעובדייהו כו׳ והן פסולין לקרבן על הארץ תשפכנו כמים. ונקרא נבלה וטרפה נבלה בסכין פגום דמסא״ל וטרפה בסם דילי׳ נוק׳ סם המות דמנקיב לבני מעיים ונעשה טרפה טרפה אינה חי׳ מות דנוק׳ וז״ש מאי סכין פגום ואמר פגום ודאי אתקרי שהן פגומים ושריא במקום פגום כנ״ל וכל מעשיהן הכל פגומים ושלח ביד איש עתי כו׳. ואמר ואיהי פגימה כו׳ ור״ל הנוק׳ פגימה והוא ניקב קרום כו׳ או דקין ושאר טריפות או סירכות דאין סירכא בלא נקב והוא נגד שחיטה והקרבה סכין נגד שחיטה וטריפה פסול להקרבה והוא מיתה וגיהנם שהן דו״נ שבס״א כמ״ש במ״א בארוכה ואמר אינון רגלין דילה ר״ל שלוחין דילה ורגלין דילה נסרכין ונלכדין בנוק׳ דת״ר כמ״ש בפ׳ ויחי באלין ב׳ צפרין עש״ב ואמר רגליה יורדות כו׳ והוא טריפה אינה חיה כנ״ל וז״ש ואינון ח״י סירכות כו׳ לאינון דמצלין כו׳ וכמש״ל דהן נגד הקרבה והוא נגד טריפה סירכא כנ״ל וכתיב וירח ה׳ את ריח דקרבנא ויאמר לא אוסיף כו׳ ואמר ולעולם טרפה כו׳ שהיא מות כו׳ והן סרכות והכאות דח״י ואמר דבכל אתר כו׳ ר״ל בכל אבר שתמצא פגום ושריא שם וכמ״ש ואתה חלל רשע הרשעים בחייהן כו׳ וכמו שאם ניקב א׳ מאברים פנימים הוא טריפה כ״ה באברים דנשמתא וע״ל מ״ה א׳ וכ״ה ג״כ ח״י טרפות כמ״ש ברפ״ג דחולין במתני׳ וגמ׳ שם ועמ״ש במ״א מזה. וי״ח סרכות הן מסודרין בש״ע י״ד סי׳

ל״ט מאונא לאונא או לאומה שהכל א׳ שלא כסדרן ב׳ ג׳ עינוניתא דורדא ויתרת שנסרכו ד׳ סירכא תלויה או ממקום למקום שהן א׳ וטריפתן הוא כמש״ש בס״ח וס״ט בהגהה ה׳ סרוכה לדופן כמש״ש בארוכה ועוד י״ג שם בס״ז ע״ש.

ושמרו כל ענין שמירה במל׳ הנקראת את וכן **משמרתי** ומדוע הכפל? עשו משמרת למשמרתי והגר״א כתב שכל השמירה באה מריבוי הערב רב שמתגבר ר״ל בכל דור ודור וסודו הוא חותם בתוך חותם. ונראה לי להזכיר את המטרוניתא הנזכרת בספר מגיד משרים והיא רמוזה כאן שהיא משמרת למשמרת. ובא הכתוב לומר שעל בני אהרן הכהן שהוא שושבינא דמטרוניתא לשמור עליה **ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללהו** כי אני **ידוד** תפארת **מקדשם** החפץ בהם שיהיו קדש.

וכל זר לא יאכל קדש במאמר הסבא פ׳ משפטים (דף קא ע״ב) מדבר כאן על נשמות שלא זכו בחיי חיותם ללמוד את תורת הסוד שאין הן נכנסות למדור הנקרא קדש ויש מדור הנקרא תרומה וכו׳.

תושב כהן עבד הנרצע והיוצא ביובל, עליו נאמר ״ועבדו לעולם״ זה היובל, **ושכיר** זה עבד שנקנה למספר שנים **לא יאכל קדש** אסור להם לאכול תרומה (רש״י). כתב כאן ה**שפתי כהן**: **תושב כהן ושכיר** גימ׳ **קנוי קנין עולם קנוי קנין שנים**. והטעם שאין גופם רכוש הכהן (מזרחי) אלא לזמן קצוב. ברם **וכהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו** גופם של עבד מקנת כסף ויליד בית קנוי לכהן ולהם מותר לאכול תרומה.

בדרך סוד האיר לנו הרב **אור החיים** הקדוש את הפסוקים: ״ואחרי הודיע ה׳ אותנו כל האמור, נוכל לומר כי הן הנה הדברים האמורים בכתובים, והתחיל לומר **וכל זר לא יאכל קודש** מדבר בשני עניני קודש, בקודש הקרבנות, ובקודש הנעלם, שהוא שפע הרוחני מזון לבני אלהים, ואמר **תושב כהן ושכיר** לרמוז אל הרוח ואל הנפש, כי הרוח הוא **תושב כהן**, פירוש כי בו מושב הנשמה הנקראת כהן שהיא מדרגה העליונה, **ושכיר** גם כן הוא הנפש, כי הוא הפועל כל מלאכות האדם, שני בחינות אלו הודיע הכתוב שאינם ראויים לאכול מהמזון הנקרא קדש, לצד היותו מדרגה גדולה.

וצא ולמד מה שאמר הרבי שמעון בר יוחאי (לעיל) בהפרש שבין קדוש לקדש ואמר ״וכהן כי יקנה נפש״ וגו׳, פירוש כהן היא נשמה העליונה תקרא כהן, והזכירה בלשון זכר, לומר כי כיון שהגיעה לגדר זה תקרא במדרגת זכר, **כי יקנה נפש**, כי באמצעות כשרון מעשיה קנתה גם הנפש, והעלתה אותה למדרגתה ותקרא בעל נפש, **הוא יאכל בו**, פירוש כי יזכה ליהנות גם הנפש מקודש, מה שלא היה זה קודם עלייתה, ואמר הנפש, ומכל שכן ה[רוח]], שהוא עליון מנפש. ואומרו **ויליד ביתו** - יכוין אל נפשות הקדושה אשר נפלו מזמן קדמון, והם מתבררים באמצעות כשרון מעשה הצדיקים, שהמעשה הטוב הוא כאבן השואבת להוציא ניצוץ הטוב, ויתייחסו בשם ילידי הנשמה המבררתם, ואמר הכתוב שגם הם יעלו עמה ליהנות מקודש״. ע״כ.

ומעתה שיעור הכתוב לענ״ד כך הוא: **וְכָל זָר** מי שיש לו נפש הבהמית **לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ** זו התרומה שהיא בבינה **תּוֹשַׁב כֹּהֵן** זו הרוח **וְשָׂכִיר** זו הנפש מלכות **לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ**

תרומה שהיא בבינה. **וְכֹהֵן** זו הנשמה **כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ** היא מצליחה להעלות את הנפש למעלתה ונחשבת **קִנְיַן כַּסְפּוֹ** היא קנתה את מעלתה מצד היותה נכספת לתורה ומע״ט **הוּא יֹאכַל בּוֹ** כי הוא נחשב לנשמה, **וְיִלִיד בֵּיתוֹ** אלו נשמות קדומות שהתבררו בכשרון מעשה הצדיקים **הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ** נחשבים הם כמו הנשמה והם יכולים לאכול את התרומה שהיא אור הבינה.

הנה הטבלה בשלמותה:

נפש חולין מלכות

רוח מעשר תפארת

נשמה תרומה בינה

חיה קרבנות חכמה

יחידה פרה אדומה כתר

אם נמשיך במהלך שהתווה לנו רבנו אור החיים הקדוש יהיה באור הפסוק כך: ובת כהן זו הרוח **כי תהיה לאיש זר** דהיינו שהיא יורדת למדרגת נפש הבהמית **הוא בתרומת הקדשים לא תאכל** אין לה שייכות לאור הנשמה. ברם, במאמר הסבא פ׳ משפטים אומר שבת כהן זו הנשמה ולא הרוח. **ובת כהן** זו הרוח **כי תהיה אלמנה** דהיינו הגוף שבו נתנה מת **וגרושה** כלומר הגוף בו נתנה הרוח חטא והיא פרחה ממנו **וזרע אין לה** ואין לה גוף אחר לשכון בו **ושבה אל בית אביה** עולה הרוח אל הנשמה **כנעוריה מלחם אביה תאכל** ונהנת מאור הנשמה **וכל זר לא יאכל בו**. **ואיש** בעל נפש או רוח **כי יאכל קדש** שקיבל את אור הנשמה **בשגגה** הרי **ויסף** נוספת לו מעלה **חמשיתו עליו** כלומר הוא מקבל את אור הנשמה שהיא חמישית מכלל האורות שהם נרנח״י וכעת **ונתן לכהן** זו הבינה יש לה עליה עד ל**את הקדש** פרצוף ישראל סבא שזו מלכות דחכמה. אסור לבעל נפש רוח או נשמה לפגום במעלתו וזה אומרו **ולא יחללו את קדשי בני ישראל** אלו החלקים הרוחניים שבגוף את זו הנפש אשר זו הנשמה **ירימו לידוד** זו הרוח. ואם אדם חוטא הוא מאבד את האורות בהם זכה וזה הוא **והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם** אלו אורות נר״נ הרמוזים **כי** זו כ׳נסת י׳שראל הנקראת אני וזו הנפש **ידוד** זו הרוח **מקדשם** זו הנשמה.

(יז) וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃(יח) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכָל נִדְרֵיהֶם וּלְכָל נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַידוָד לְעֹלָה׃(יט) לִרְצֹנְכֶם תָּמִים זָכָר בַּבָּקָר בַּכְּשָׂבִים וּבָעִזִּים׃(כ) כֹּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא תַקְרִיבוּ כִּי לֹא לְרָצוֹן יִהְיֶה לָכֶם׃(כא) וְאִישׁ כִּי יַקְרִיב זֶבַח שְׁלָמִים לַידוָד לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ לִנְדָבָה בַּבָּקָר אוֹ בַצֹּאן תָּמִים יִהְיֶה לְרָצוֹן כָּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ׃(כב) עִוֵּרֶת אוֹ שָׁבוּר אוֹ חָרוּץ אוֹ יַבֶּלֶת אוֹ גָרָב אוֹ יַלֶּפֶת לֹא תַקְרִיבוּ אֵלֶּה לַידוָד וְאִשֶּׁה לֹא תִתְּנוּ מֵהֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לַידוָד׃(כג) וְשׁוֹר וָשֶׂה שָׂרוּעַ וְקָלוּט נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ וּלְנֵדֶר לֹא יֵרָצֶה׃(כד) וּמָעוּךְ וְכָתוּת וְנָתוּק וְכָרוּת לֹא תַקְרִיבוּ לַידוָד וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ׃(כה) וּמִיַּד בֶּן נֵכָר לֹא תַקְרִיבוּ אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל אֵלֶּה כִּי מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּם לֹא יֵרָצוּ לָכֶם׃(כו) וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃(כז) שׁוֹר אוֹ

כֶּשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיהוָֹה:(כח) וְשׁוֹר אוֹ שֶׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד:(כט) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תּוֹדָה לַיהוָֹה לִרְצֹנְכֶם תִּזְבָּחוּ:(ל) בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָכֵל לֹא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר אֲנִי יְהוָֹה:(לא) וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָֹה:(לב) וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָֹה מְקַדִּשְׁכֶם:(לג) הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָֹה:

שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לידוד הנה בזוהר משווה רבי חייא דין זה לדין מילה וכך כתוב בזוהר (ויקרא דף צא ע״ב) ״תא חזי, בר נש דאתיליד לא אתמנא עליה חילא דלעילא עד דאתגזר, כיון דאתגזר, אתער עליה (רוחא) אתערותא דרוחא דלעילא, זכי לאתעסקא באורייתא, אתער עליה אתערותא יתיר, זכי ועביד פקודי אורייתא, אתער עליה אתערותא יתיר, זכי ואתנסיב, זכי ואוליד בנין, ואוליף לון ארחוי דמלכא קדישא, הא כדין הוא אדם שלים, שלים בכלא. **תרגום**: בא וראה, אדם שנולד לא מקבל כח עליון, היינו אור הנפש, עד שנימול, כיון שנימול מקבל את אור הנפש זכה ללמוד תורה מקבל את אור הרוח, זכה וקיים מצוות התורה (ורבי ומורי כבוד האדמו״ר הרב הגאון הרב אברהם שמחה אשלג שליט״א מוסיף בכוונה נכונה היינו על פי הסוד) מקבל את אור הנשמה זכה ונשא אשה והוליד בנים ולימדם את דרך התורה הרי הוא אדם שלם, שלם בכל.

אבל בהמה דאתילידת, בההיא שעתא דאתילידת, ההוא חילא דאית לה בסופא, אית לה בההיא שעתא דאתילידת, ואתמנא עליה, ובגין כך כתיב, **שור או כבש או עז כי יולד**, עגל או טלה או שעיר או גדי לא אתמר, אלא שור או כשב או עז, ההוא דאית ליה לסופא, אית ליה בשעתא דאתיליד. **תרגום**: אבל בהמה שנולדה, באותה שעה שנולדה, אותו כח רוחני שיש לה בלידה כך יש לה שעת מיתתה ולכן נאמר שור וכו׳ וכי שור בן יומו קרוי שור? הוא נקרא עגל ולמה כתבה התורה שור להורות לנו שאותו כח רוחני בה נולדה הבהמה באותו כח תמות ואין לה עילוי כאדם.

והיה שבעת ימים תחת אמו, בגין לאתישבא ביה ההוא חילא, ואתקיים ביה, ובמה יתקיים ביה, כד ישרי עליה שבת חד, ואי לא לא יתקיים, (ועוד דאתייבש מזוהמא דאמיה), ולבתר דיתקיים ביה ההוא חילא, כתיב **ירצה לקרבן אשה ליהו״ה**, בקיומא דשבת חד דאעבר עליה. תרגום: והיה שבעת ימים תחת אימו כדי שיתקיים בו אותו כח, ובמה יתקיים? כאשר תעבור עליו שבת אחת, ואם לא תעבור לא יתקיים. (ועוד סיבה, כדי שיעבור ממנו רושם האמא) ולאחר שתתישב רוחו כתוב ״ירצה לקרבן אשה לד״ על ידי שתעבור עליו שבת אחת.

וכן אמר רבי יוסי בזוהר שם (עמוד צא ע״א) ״אדם ובהמה תושיע ד׳, דין אדם ודין בהמה חד הוא, אדם, (בראשית יז יב) ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר, בהמה (ויקרא כב כז), והיה שבעת ימים תחת אמו, ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהו״ה, בגין דיעבר עלייהו שבת חד, והא אוקמוה.

וכן יש מאמרים רבים המשויים את ברית המילה לקרבן. הנה הרקאנאטי - פרשת לך לך – מביא את ספר הזוהר [לך לך צ״ג א׳] זכאין אינון ישראל דעבדין קרבנין

לקודשא בריך הוא. <תרגום - אשריהם ישראל שמקריבים קרבן לרצון הקב״ה>. דמקריבין בניהו לח׳ יומין לקרבנא. <שמקריבים את בניהם לשמונה ימים לקרבן>. כד איתגזרו עאלו בהאי חולקא טבא דקדוש ב״ה. <וכשנימולים ונפרעים כדין הם נכנסים באותו חלק הטוב של הקב״ה שהוא מדת היסוד>. דכתיב וצדיק יסוד עולם. כיון דעלו בהאי חולקא דצדיק אינון כולן צדיקים. <שהיסוד נקרא צדיק שנאמר ״וצדיק יסוד עולם״. וכיון שעל ידי הברית נכנסו בזה החלק של היסוד הנקרא צדיק הם נקראים צדיקים>. עד כאן לשונו. וכשפורעין אז נכנסה בברית העליון הנקרא חי העולמים. ובעבור כי הברית הוא דוגמת הלב לכך חותכין גם חדוד הלב בראשיתו להעביר משם כחות הטומאה זהו ומלתם את ערלת לבבכם והמילה דוחה את השבת כי היא למעלה מן הכלה הכלולה. ועל כן נעשה בשמיני כדי שתעבור עליה השבת כי אין שמנה בלא שבת. וכתיב ״בזאת יבא אהרן אל הקדש״.

ויקרא רבה **והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה** רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר משל למלך שנכנס למדינה והוציא כרוז ואמר אכסנאים שיש בעיר לא יראו פני עד שיראו פני מטרונה תחלה. כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל בני לא תביאו לפני קרבן עד שתעבור עליו את השבת שאין שבעה בלא שבת. ואין מילה בלא שבת. אמר רבי יצחק משפט אדם ומשפט בהמה. משפט אדם שנאמר **וביום השמיני ימול בשר ערלתו**. ומשפט בהמה **מיום השמיני והלאה ירצה**:

ושור או שה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד כתב בספר החינוך - מצוה רצד ״שלא לשחוט בהמה ובנה ביום אחד״ שלא נשחוט בהמה ובנה ביום אחד, בין בקדשים בין בחולין, שנאמר [ויקרא כ״ב, כ״ח] אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד.

משרשי המצוה, שיתן האדם אל לבו כי השגחת השם ברוך הוא על כל מיני בעלי חיים בכלל, ועם השגחתו עליהם יתקיימו לעולם, כי השגחתו בדברים זהו קיומם, ועל כן לא יבטל מן המינין לגמרי כל ימי עולם. ואף על פי שהשגחתו על מין האדם בפרט, וכמו שכתבתי למעלה בסדר אשה כי תזריע עשה ג׳, לא כן מיני שאר בעלי חיים אלא דרך כלל במין ישים השם השגחתו ברוך הוא, ועל כן נמנענו מלכלות האילן וענפיו ביחד לרמז זה:

ועוד נוכל לומר בענין על צד הפשט כמו כן, שהוא לקבוע כנפשנו מדת החמלה ולהרחיק מדת האכזריות שהיא מדה רעה, ולכן, אף על פי שהתיר לנו האל מיני בעלי חיים למחייתנו צונו לבל נהרוג אותו ואת בנו ביחד, ולקבוע בנפשנו מדת החמלה.

הנה בספר הזוהר (ויקרא דף צב ע״א) מסביר את הענין של ״ביום אחד״ ״ושור או שה אותו ואת בנו, אמר רבי יוסי, כתרגומו לה ולברה, דעקרא דאימא למנדע ברה, ואזיל בתרה, ולא אזיל בתר אבוה, ואנן לא ידעינן מאן הוא. **לא תשחטו ביום אחד**, אמר רבי יהודה, מאי טעמא, אי תימא משום עגמת נפש דבעירא, ניכוס להאי בביתא חד, ולהאי בביתא אחרא, או להאי השתא, ולהאי לבתר. אמר ליה, אית מאן דשרי, ולאו הכי, אלא ביום אחד ממש. תא חזי, תנינן, ״יפה תענית לחלום כאש לנעורת״, ועיקרא דתעניתא בההוא יומא ממש, ולא ביומא אחרא, מאי טעמא, בגין דלית לך

יום לתתא, דלא שלטא ביה יומא אחרא עלאה, וכד איהו שארי בתעניתא דחלמא, אוליפנא דההוא יומא לא אתעדי, עד דאתבטל ההוא גזרה, ואי דחי ליה ליומא אחרא, הא שולטנא דיומא אחרא הוא, ולא עאל יומא ביומא אחרא דחבריה. כהאי גוונא, לית לך יום דלא אתמנא עליה יומא עלאה לעילא, ובעי בר נש לאסתמרא, דלא יעביד פגימו בההוא יומא, ולא יתפגים קמי שאר יומין אחרנין. ותנינן, בעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא, אי בר נש עביד עובדא לתתא כדקא יאות, הכי אתער חילא כדקא יאות לעילא, עביד בר נש חסד בעלמא, אתער חסד לעילא, ושארי בההוא יומא, ואתעטר ביה בגיניה, ואי אתדבר בר נש לרחמי לתתא, אתער רחמי על ההוא יומא, ואתעטר ברחמי בגיניה, וכדין ההוא יומא קאים עליה למהוי אפוטרופא בגיניה, בשעתא דאצטריך ליה.

תרגום אמר רבי יוסי כתרגומו אותו ואת בנו היינו את האם ואת בנה, שהרי הולד הולך אחר האם ולא אחר האב, ואנו איננו יודעים מי הוא האב. **לא תשחטו ביום אחד** מה הטעם? אם תאמר משום צער האם, נשחט זה בבית אחד והשני בבית אחר. או זה בבקר וזה אחר כך ויש מי שמתיר באופן זה ואינו נכון. בא וראה למדנו "יפה תענית לחלום כאש לנעורת" ועיקר התענית באותו יום דווקא ולא ביום אחר מה הטעם? בגלל שאין לך יום למטה בעולם הגשמי שאין לו יום למעלה בעולם הרוחני וכאשר הוא בתענית חלום למדנו שאותו יום אינו חולף עד שמתבטלת אותה גזירה, ואם דוחה את התענית ליום אחר הרי הממונה על אותו יום אינו יכול לשלוט על היום האחר. כך הוא הדבר, אין לך יום שאין עליו ממונה עליון ועל האדם להשמר שלא יפגום את אותו יום ולא יפגם אותו יום בפני ימים אחרים. למדנו, במעשים למטה מעוררים את השורשים למעלה, אם אדם עושה מעשיו למטה כראוי כך מתעורר עליו כח למעלה כראוי. עשה אדם חסד למטה שורה החסד באותו יום למעלה ושורה ביום הרוחני העליון ואותו אדם מתעטר בגלל כך למטה, ואם נצרך לרחמים אותו יום סנגור עליו.

כתב הרקאנאטי על התורה - פרשת אמור "וטעם אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד יתבאר בסוד שילוח הקן בגזירת האל. אף כי יש לבעלי הקבלה האחרונים ענינים אשר אנו מסופקים בהם בסוד העבור אם נוהג בבהמות והביאו ראיות עצומות לדבריהם מרמז הכתובים. ולפי דבריהם אם חטאו איש ואשתו או אם ובנו יתגלגלו שם ולכן חסה התורה עליהם שלא לעקרן ביום אחד שאף כי הם בגוף בהמה עדיין יש ניצוצות שכל בהם ומכאן תבין טעם גדול לצער בעלי חיים.

וכי תזבחו זבח תודה לידוד לרצנכם תזבחו ראה קרבן תודה ובא כאן להזהיר על כוונת הזמן וזה נקשר לפסוק הקודם. וכפי שבאר כאן המלבי"ם "ומזהיר לרצונכם תזבחו על מנת שביום קרבנו יאכל, רצונו לומר שכן יהיה רצון הזובח וכוונתו, וכן אמר בפ' קדושים (סי' יוד) גבי שלמים עיי"ש, ומה שהוסיף שם "זבח" בא ללמד שכן הדין בכל מיני הזבחים לא בתודה לבד, כמ"ש בפ' צו (סי' קיג), וכן גבי שלמים (שם ס' קטו וקדושים ס' יוד):

כתב בספר צרור המור "ואמר וכי תזבחו זבח תודה. להורות שאחר שהשם יתברך כפר עון העגל, ונתן להם תורה ומצות להדריכם אל השלימות האמיתי, ראוי להם לתת תודה לה' על טובות גמלם. ולכן ושמרתם מצותי ועשיתם אותם ולא תחללו את שם קדשי (פס' לא-לב). אחר שעשיתי לכם כל אלו הטובות. **ונקדשתי בתוך בני ישראל**. כמאמרם זכרונם לברכה, מסור עצמך וקדש שמי (ת"כ עה"פ), כי כן ראוי לך אחר שהוצאתי אתכם מארץ מצרים והצלתי אתכם מאויביכם, והצלתי אתכם ממכת בכורות הראויה לחול עליכם ג"כ. ולא די זה אלא שקדשתי אתכם, כאומרו קדש לי כל בכור (שמות יג, ב). וזהו **כי אני ה' מקדשכם המוציא אתכם מארץ מצרים** (פס' לג):

כתב בספר **שפתי כהן** – **וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם**. הרצון שלכם תזבחו קודם ואחר כך התודה, ולזה לא אמר **תזבחוהו** כמו שאמר בפרשת צו (ויקרא י"ט, ה'). **ביום ההוא יאכל**, כבר אמרתי שקרבן תודה שהוא בא על נס שעשה עמו הקב"ה כגון הארבעה שצריכין להודות, שלא יתגאה בקרבנו, אדרבה יש לו ליכנע לפי שאם עשה לו נס אולי ניכו לו מזכויותיו. ולזה אמר **ביום ההוא יאכל** במהרה כדי שלא יתגאה בו, וגם כדי שלא יעלה בדעתו שזה הנס לבד עשה עמו הקב"ה, ובכל עת ובכל רגע עושה עמו, וכן תיקנו אנשי כנסת הגדולה בתפילה לומר בברכת מודים שהיא ברכת הודאה, על נסיך ונפלאותיך שאתה עושה עמנו בכל עת ועת, וכן אמרו (שוחר טוב תהלים קל"ו) על פסוק (תהלים קל"ו, ד') לעושה נפלאות גדולות לבדו, שאין בעל הנס מכיר בנסו, כמה פעמים הוא הולך בלילה או ביום ודש על נחש או על עקרב והוא אינו רואה. וכן אמרו (שבת קי"ח ע"ב) מי שאומר הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף, דהלל מצראה לפי שיש בו בצאת ישראל ממצרים משמע שלא עשה עמנו אלא יציאת מצרים לבד, והוא בכל יום עושה יציאת מצרים, שבכל יום עומדים עלינו לכלותנו והקב"ה מצילנו מידם, אבל בקרבן תודה שבא בנדר או בנדבה אמר ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת, זה אפילו יתגאה בו כיון שבא בנדר או בנדבה שנדבו לבו יש לו להתגאות, לזה אמר ביום הקריבו את זבחו יאכל, אמר הקריבו את זבחו, קראו זבחו ואמר יאכל וממחרת, ואמר גם כן והנותר ממנו גם כן יאכל שיש לו להתגאות מאחר שהוא זבחו, מה שאין כן בתורת שלמיו כגון הארבעה שצריכין להודות, אני ה' העושה נסים נסתרים:

ביום ההוא יאכל כי לכל יום יש ממונה עליון כדלעיל **לא תותירו ממנו עד בקר** כי זמן האכילה כל הלילה רמז למידת לילה. ואלו ב' מידות לילה ויום הם אני **ידוד** ז"א. ואלו ב' מידות, **ושמרתם מצותי** זו השמירה מידת לילה **ועשיתם אתם** זו מידת יום וראה כי אותם נכתב אתם אותיות אמת ועוד, ועשיתם אתם אותי אתם עושים, **אני ידוד** כדלעיל.**ולא תחללו את שם קדשי** זו השכינה **ונקדשתי בתוך בני ישראל** אין קדושה שורה אלא בתוך עשרה אתיא תוך תוך, וכתב בזוהר (שמות קכט ע"ב) "ובכל קדושה דשכינתא אתיא לאו איהי אלא בעשרה, דכתיב (ויקרא כב לב) ונקדשתי בתוך בני ישראל" וראה רמז נפלא, נקח את תוך בני ישראל כלומר אותיות

נ שרא שהם תוך בני ישראל נקבל "ישראל" + 10. הרי רמז לשכינה השורה בתוך עשרה מבני ישראל. וידוע שהשכינה נקראת כלה וכלה גימ' 55 ואם נחבר 1 + 2+ 3 +4+5...+10 נקבל 55. ואם נכפול 1 בעצמו וכו' נקבל "שכינה" הנה החישוב: 385 = 100....+1+4+9+16

אני ידוד זו"ן **מקדשכם** המקדש אתכם למדרגת קדוש **המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים** על מנת כן הוצאתי אתכם **אני ידוד**.

פרק כג

(א) וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל משֶׁה לֵּאמֹר׃(ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יְדוָד אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָי׃(ג) שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שַׁבָּת הִוא לַידוָד בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃(ד) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְדוָד מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם׃(ה) בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבָּיִם פֶּסַח לַידוָד׃(ו) וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמַּצּוֹת לַידוָד שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ׃(ז) בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃(ח) וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַידוָד שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃

(ט) וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל משֶׁה לֵּאמֹר׃(י) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן׃(יא) וְהֵנִיף אֶת הָעֹמֶר לִפְנֵי יְדוָד לִרְצֹנְכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת יְנִיפֶנּוּ הַכֹּהֵן׃(יב) וַעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הֲנִיפְכֶם אֶת הָעֹמֶר כֶּבֶשׂ תָּמִים בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה לַידוָד׃(יג) וּמִנְחָתוֹ שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן אִשֶּׁה לַידוָד רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכּוֹ יַיִן רְבִיעִת הַהִין׃(יד) וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃(טו) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה׃(טז) עַד מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַידוָד׃(יז) מִמוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתַּיִם שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת תִּהְיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה בִּכּוּרִים לַידוָד׃(יח) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפַר בֶּן בָּקָר אֶחָד וְאֵילִם שְׁנָיִם יִהְיוּ עֹלָה לַידוָד וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַידוָד׃(יט) וַעֲשִׂיתֶם שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת וּשְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזֶבַח שְׁלָמִים׃(כ) וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדוָד עַל שְׁנֵי כְבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַידוָד לַכֹּהֵן׃(כא) וּקְרָאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם׃(כב) וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר אַרְצְכֶם לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ בְּקֻצְרֶךָ וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט לֶעָנִי וְלַגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְדוָד אֱלֹהֵיכֶם׃

וַיְדַבֵּר יְדוָד גבורות אבא **אֶל** והחסדים נמשכים אל **משֶׁה** והיא **לֵּאמֹר** עולה אליו. ומשם היא משפיעה אורות או"א שיש בהם **דַּבֵּר** ה"ג **וְאֶל** ה"ח ל**בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** זו"ן ישראל היינו ישראל סבא והם **וְאָמַרְתָּ** עולים **אֲלֵהֶם** ללאה ותבונה תבונה רמוזה במם של אלהם כי היא מלבישה על נהי"ם דבינה **כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ** ארץ ישראל של מטה מכוונה היא כלפי המלכות הנקראת ארץ של ישראל ת"ת וכן **אֲשֶׁר** הבינה

מאירה בה במלכות הנקראת **אֲנִי** ואז **נֹתֵן** נון כפופה נעשית נון פשוטה כלומר המלכות נתקנת כעין הבינה וכל זה השפע ניתן לבני ישראל בארץ ישראל **לָכֶם** בשבילכם ואמר **וּקְצַרְתֶּם** זו עבודת ברור הניצוצין כי קוצר זה יוסף המברר **אֶת** זו המלכות וזמן קצירת העומר בלילה כי זו מידתה **קְצִירָהּ** אלו הברורים **וַהֲבֵאתֶם** זו העלאת מ״ן מ**אֶת** המלכות היא הספירה העשירים ויש בה עשר פעמים שם אל כשהיא מקבלת חסדים מכל עשר ספירות ואז נקראת **עֹמֶר** והיא בחינת חכמה תתאה והיא נקראת **רֵאשִׁית** הספירות ממטה למעלה ואמר שיש להעלות את עבודת הבירורים שזה **קְצִירְכֶם** אל **אֶל הַכֹּהֵן** חכמה. **וְהֵנִיף** חכמה **אֶת הָעֹמֶר** אל **לִפְנֵי יְדֹוָד** עתיק הנקרא **לִרְצֹנְכֶם** רצון **מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת יְנִיפֶנּוּ הַכֹּהֵן** תנופה היינו תנו פה זו המלכות הנקראת פה **וַעֲשִׂיתֶם** אלו מצוות מעשיות **בְּיוֹם** זו בחינת התפארת המונהגת על ידי החסד הנקרא אברהם גימ׳ רמח מ״ע **הֲנִיפְכֶם אֶת הָעֹמֶר** יחד עם עליית מ״ן **כֶּבֶשׂ** מצד החסד שצבעו לבן **תְּמִים** מצד היסוד **בֶּן שְׁנָתוֹ** מלכות הנקראת שנה והיא נקראת **לְעֹלָה** קרבן עולה במלכות והיא מעלה את הברורים **לַידֹוָד** ז״א. **וּמִנְחָתוֹ** המנחה היא במלכות והיא נבנית מ **שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים** נצח והוד ואז נקרת **סֹלֶת** סולת גימ׳ מלכות **בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן** בעת קבלת שפע החכמה ואז **אִשֶּׁה** מעלה היא **לַידֹוָד** לז״א **רֵיחַ נִיחֹחַ** מ״ן **וְנִסְכּוֹ יַיִן רְבִיעִת הַהִין** אלו הגבורות הנמשכות לה מאימא. רק לאחר שהמלכות הנקראת עולה ונקראת עמר תקבל שפעה הראוי מחסדים וגבורות אז מותר לאכול חדש וקודם לכן **וְלֶחֶם** זו המלכות קודם שנתקנה **וְקָלִי** אלו אחוריים שלה א אד אדנ אדני העולים קכו עם י׳ אותיות העולים קול ואות י׳ רומזת על היותה נקודה אחת זעירה תחת זעיר **וְכַרְמֶל** מלכות בהיותה במצב צדק המלאה דינים ונקראת אלקים במילוי אלפין גימ׳ כרמל ע״ה וכיון שהמלכות לא נתקנה להיות פב״פ עם ז״א והיא מלאה דינים לכן **לֹא תֹאכְלוּ** לא תמשיכו אורותיה **עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה** עד שהיא תתקן ומתי? **עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם** לאחר הקרבן נתקנת היא **חֻקַּת עוֹלָם** זו המלכות כשהיא נתקנת מהיסוד שהוא שמיני לחכמה והמילוי שלו הניתן למלכות עולה תק כזה: שדי מלא שין דלית יוד המילוי לבד עולה תק וזהו חקת **לְדֹרֹתֵיכֶם** רחל ולאה הנקראות לדור ודור **בְּכֹל** גימ׳ בן **מֹשְׁבֹתֵיכֶם** מלכות מתוקנת שאז נקראת עיר מושב שהאורות יושבים בה.

וּסְפַרְתֶּם המשכת אורות המאירים כספירים מהמלכות **לָכֶם** בשבילכם לעצמכם לטובתכם **מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת** ואמר **מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה** זו המלכות המתוקנת **שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת** זו״ן **תְּמִימֹת** מצד היסוד **תִּהְיֶינָה** ואמר **עַד מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת** עד הבינה **תִּסְפְּרוּ** תמשיכו את האורות מהבינה הנקראת **חֲמִשִּׁים יוֹם** על שם חמישים שערי בינה שבה **וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה** כעת המלכות נמצאת בין חסד וגבורה של **לַידֹוָד** התפארת **מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם** ממלכות שבכם **תָּבִיאוּ** תעלו מ״ן **לֶחֶם** מלכות **תְּנוּפָה** מתוקנת העולה למעלה **שְׁתַּיִם** היינו גם בינה יחד עם המלכות **שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים** אלו מלכות ותבונה הנקראות מלכות **סֹלֶת** סולת גימ׳ מלכות **תִּהְיֶינָה** בסוד ותלכנה שתיהן יחדיו **חָמֵץ תֵּאָפֶינָה** כעת אין חשש אחיזה לקלי׳ ולכן נקט חמץ **בִּכּוּרִים** העלאת ג״ר דמלכת **לַידֹוָד** לתפארת. **וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם** בסמוך ובנוסף ללחם שזו המלכות מביאים גם **שִׁבְעַת כְּבָשִׂים** כנגד שבעה חסדים שבזו״ן **תְּמִימִם**

מצד היסוד **בְּנֵי שָׁנָה** מצד המלכות **וּפַר בֶּן בָּקָר אֶחָד** תיקון גבורות המלכות **וְאֵילִם שְׁנָיִם** תיקון חסדים שמלכות **יִהְיוּ עֹלָה** וכעת המלכות המתוקנת עולה **לַידוָד** לתפארת. המלכות המתוקנת עולה יחד עם **וּמִנְחָתָם** אור החכמה שזו החיה **וְנִסְכֵּיהֶם** ואור הבינה שזו הנשמה **אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ** זו עליית מ״ן מושלמת **לַידוָד** לז״א. כאשר המלכות עולה יש חשש שיבואו גויים בנחלתה לכן כדי להרחיקם אמר **וַעֲשִׂיתֶם שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת** כי עזים בעזותם מרחיקים אותם וכשהמלכות מתחברת עם דודה ללא אחזו לנו שועלים אז מבאים קרבן שלמים ולזה אמר **וּשְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְזֶבַח שְׁלָמִים**. **וְהֵנִיף הַכֹּהֵן** אבא **אֹתָם** מלכות הנקראת את ותבונה ם **עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְדוָד עַל שְׁנֵי כְבָשִׂים** עד החכמה הנקראת **קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַידוָד לַכֹּהֵן**. ואמר **וּקְרָאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ** המועדים הם מקראי קודש קרואי הקודש הוא החכמה **יִהְיֶה לָכֶם** כי אנשי קודש תהיו לי **כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ** כי בחכמה אין מלאכה עבודה, העבודה היא במטט׳ **חֻקַּת עוֹלָם** זו המלכות הנתקנת מהיסוד ואז נקראת **בְּכָל** ב״ן **מוֹשְׁבֹתֵיכֶם** עיר מושב **לְדֹרֹתֵיכֶם** רחל ולאה מתוקנות ומלאות כל טוב. **וּבְקֻצְרְכֶם אֶת קְצִיר אַרְצְכֶם** כאשר תעלו מ״ן **לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ בְּקֻצְרֶךָ** תעשו זאת עם חסדים כי פאה גימ׳ אלקים וגבורות לבד לא מתקנים את המלכות **וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תְלַקֵּט** את שכר עבודת הברורים תניח למלכות הנקראת **לֶעָנִי וְלַגֵּר** ואמר **תַּעֲזֹב אֹתָם** תניח אותם למלכות הנקראת **אֲנִי** והיא מחוברת **יְדוָד** תפארת **אֱלֹהֵיכֶם:** בינה.

סיכום: מצוות **קצירת העומר** הינה עבודת ברור ותיקון המלכות היא השכינה על ידי המשכת חסדים וגבורות ובזה הנערה באה אל המלך.

ביאור נוסף: **וידבר ידוד אל משה לאמר** דבר **דיבור אלו ההלכות הקשות** אל בני ישראל ואמרת אלהם **אמור להם שמפאת חשיבותם קבלו הלכות אלו. כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן** כתב הרקאנאטי ״מנחת העומר באה מן השעורים (עיין ערך מנחת שעורים) והרמז למדת הדין ובאה בתחלת הקציר ומתיר את החדש שנאמר **וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה**. ומודה כדי לתת למדת הדין חלקה הראוי לה בסוד החטאת הקודם לעולה וקודם לכן אסור לאכול מן החדש שלא תקטרג ועולתה קפצה פיה. ואמר **אשר אני נותן לכם** כי הוא הנותן. **וקצרתם את קצירה** של מדת הדין ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה כי קצירת העומר בלילה רמז למדת לילה על כן הוא קלוי באש שנאמר אביב קלוי באש כי במנחת העומר הכתוב מדבר. וטעם הבאתו אל הכהן שתתעלה מדת הדין למדת רחמים. וטעם **והניף את העומר לפני יי׳ לרצונכם** בסוד ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך. והסוד שלא ישלוט בנו מקטרג וכבר פירשתיו. ויש מפרשים כי העומר רמז לשכינה שהיא ראשית תבואתו של הקב״ה שנאמר קדש ישראל ליי׳ ראשית תבואתה (ירמיה ב׳ ג׳) בה״א רמז להא״א אחרונה של שם. וסוד הקרבתו לשם יתעלה כסוד והקרבתם אשה ליי׳ הרמז לשכינה

הנקראת אשה כי מאיש לוקחה זאת. והרמז לעונתן של תלמידי חכמים וזהו מאמר רבותינו זכרונם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך שבזכות מצות העומר שלום נעשה בין איש לאשתו וכו׳. ובעבור כי בפסח זמן דין תבואה כמו שאמרו רז״ל בפסח על התבואה אמר הקב״ה הקריבו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות כי בהתחבר חתן וכלה ברכה ושפע באה לעולם. והמקדים לאכול קודם הקרבת העומר הוא נרגן מפריד אלוף ואינו רוצה לזכות משלחן גבוה רק מרוח הטומאה וסופו לבא לידי חסרון ככר לחם דוגמת חטאו ועל פת לחם יפשע גבר (משלי כח׳ כא׳) וטעם הקרבנות הקרבים עם העומר ידוע מסוד הקרבנות. גם סוד הנסכים פירושו וכתיב ונסכה בה״א. ר״ל נסך הה״א שנייה של שם בן ד׳ אותיות. וסוד נסוך המים והיין רמז לזרועות עולם כדאמרינן בספר הבהיר ובלא מחיר יין וחלב אמרו רז״ל אמר ר׳ אלעזר בשעה שמנסכין מים בחג תהום אומר אבע מימיך קול שני ריעים אני שומע. כתב החכם רבי עזרא ז״ל צריך אתה להבין מי הם שני ריעים האלו וקבלנו כי שני מלאכים היו עומדים שם בשעת ניסוך המים והיין וכבר ידעת מפני מה היה מים ויין והיו ממונים מלאכים אלו למתק הפירות וליתן בהם טעם כך קבל הרב רבינו יעקב החסיד בירושלם מר׳ נהוראי איש ירושלם טעם ניסוך המים והיין עכ״ד ז״ל.

והניף את העמר עיין עמר שיש דיעות שהוא במלכות והיא **לפני ידוד** והיא עולה עד **לרצנכם** ג״ר **ממחרת השבת** שזו ספירת חסד שבמלכות **יניפנו הכהן** איש החסד. **ועשיתם ביום הניפכם את העמר כבש** כבש מורה על חסד **תמים בן שנתו לעלה לידוד** עיין קרבן עולה שהיא במלכות ועולה ומתייחדת עם ז״א. **ומנחתו** מנחה זו המלכות **שני עשרנים** עשרון מורה על היותה עשירית בספירות **סלת** סולת גימ׳ מלכות **בלולה בשמן** אלו מוחין דחכמה **אשה לידוד ריח ניחח ונסכה יין רביעת ההין**. **ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הביאכם את קרבן אלהיכם חקת עולם לדרתיכם בכל משבתיכם** כי קרבן העומר מתיר את החדש והאוכל קודם הזמן דוחק רגלי השכינה.

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהיינה, עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לידוד.

כתב הרקאנאטי ״וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה וגו׳. כתב הרב הגדול ז״ל (הרמב״ן) והנה מספר הימים מיום התנופה כמספר השנים מיום השמיטה עד היובל והטעם בהם אחד ועל כן תספרו חמשים יום שתספרו ז׳ שבתות מ״ט יום ויקדש יום החמשים כמו שנאמר ביובל והנה טעם הפרשה שיתחיל לספור בתחלת קציר שעורים ויביא ראשית קצירו כרמל מנחה לשם ויביא קרבן עליו וישלים מספרו בתחלת קציר חטים כעלות גדיש בעתו (איוב ה׳ כו׳) ויביא ממנו סלת חטים מנחה לשם ויביא קרבן עליו עד כאן לשונו ז״ל וזה הענין בכללו יתבאר בסוד שמיטין ויובלות בגזירת האל. כי הם רמז לחמשים שערי בינה וכולן נמסרו למשה חוץ מאחד שנאמר ותחסרהו מעט מאלהים (תהלים ח׳ ו׳) ובעבור כי השער

הנו״ן נעלם אין אנו מונין אותו ולבסוף זכו לתורה הנדרשת במ״ט פנים טמא ובמ״ט פנים טהור׃

וכתב בזוהר (ויקרא דף צז ע״א) ״רבי אבא ורבי חייא הוו אזלי באורחא, אמר רבי חייא, כתיב **וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה**, מאי קא מיירי, אמר ליה, הא אוקמוה חברייא, אבל תא חזי, ישראל כד הוו במצרים, הוו ברשותא אחרא, והוו אחידן במסאבותא, כאתתא דא כד היא יתבא ביומי דמסאבותא. בתר דאתגזרו, עאלו בחולקא קדישא דאקרי ברית, כיון (דף צ״ז ע״ב) דאתאחדו ביה, פסק מסאבותא מנייהו, כדא אתתא כד פסקו מינה דמי מסאבותא. בתר דאתפסקו מינה מה כתיב, (ויקרא טו כח) וספרה לה שבעת ימים, אוף הכא, כיון דעאלו בחולקא קדישא, פסקא מסאבו מנייהו, ואמר קודשא בריך הוא, מכאן ולהלאה חושבנא לדכיותא. וספרתם לכם, לכם דייקא, כמה דאת אמר וספרה לה שבעת ימים, לה לעצמה, אוף הכא לכם לעצמכם, ולמה, בגין לאתדכאה במיין עלאין קדישין, ולבתר למיתי לאתחברא ביה במלכא, ולקבלא אורייתיה. התם וספרה לה שבעת ימים, הכא שבע שבתות, אמאי שבע שבתות, בגין למזכי לאתדכאה במיין דההוא נהר דנגיד ונפיק, ואקרי מים חיים, וההוא נהר שבע שבתות נפקו מניה, ועל דא שבע שבתות ודאי, בגין למזכי ביה. כמה דאתתא דכיו דילה בליליא, לאשתמשא בבעלה, כך כתיב (במדבר יא ט) וברדת הטל על המחנה לילה, על המחנה כתיב, ולא כתיב וברדת הטל לילה, אלא על המחנה, בגין דיורד מההוא נקודה, על אינון יומין דאתקריאו מחנה, ומתחברת במלכא קדישא. ואימתי נחת האי טלא, כד קריבו ישראל לטורא דסיני, כדין נחת ההוא טלא בשלימו, ואדכי, ואתפסקת זוהמתן מנייהו, ואתחברו ביה במלכא וכנסת ישראל, וקבילו אורייתא, והא אוקימנא. ובההוא זמנא ודאי כל הנחלים הולכים אל הים, לאתדכאה ולאסתחאה, וכלא אתקשרו (ס״א אתקדשו) ואתחברו ביה במלכא קדישא. תא חזי, כל בר נש דלא מני חושבנא דא, אינון שבע שבתות תמימות, למזכי לדכיותא דא, לא אקרי טהור, ולאו בכללא דטהור הוא, ולאו הוא כדאי למהוי ליה חולקא באורייתא. ומאן דמטי טהור להאי יומא, וחושבנא לא אתאביד מניה, כד מאטי להאי ליליא, לבעי ליה למלעי באורייתא, ולאתחברה בה, ולנטרא דכיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא, ואתדכי.

הנה בזוהר (ויקרא דף צח ע״ב) ״רעיא מהימנא- וספרתם לכם ממחרת השבת וגו׳, פקודא דא **לספור ספירת העמר**, הא אוקימנא, ורזא דא, ישראל אף על גב דאתדכו למעבד פסחא, ונפקו ממסאבו, לא הוו שלמין ודכיין כדקא חזי, ועל דא לאו הלל גמור ביומי דפסח, דעד כען לא אשתלימו כדקא יאות. כאתתא דנפקא ממסאבו, וכיון דנפקא, מתמן ולהלאה וספרה לה, אוף הכא ישראל כד נפקו ממצרים, נפקו ממסאבו, ועבדו פסח למיכל בפתורא דאבוהון, מתמן ולהלאה יעבדון חושבנא, למקרב אתתא לבעלה, לאתחברא בהדיה, ואינון חמשין יומין דדכיו, לאעלא לרזא דעלמא דאתי, ולקבלא אורייתא, ולמקרב אתתא לבעלה. ובגין דאלין יומין יומין דעלמא דדוכרא, לא אתמסר חושבנא דא אלא לגברי בלחודייהו, ועל דא חושבנא דא בעמידה איהו, ומלין דעלמא תתאה בישיבה ולא בעמידה, ורזא דא צלותא דעמידה,

וצלותא מיושב. ואלין חמשין, מ״ט אינון כלל אנפי אורייתא, דהא ביומא דחמשין איהו רזא דאורייתא ממש, ואלין אינון חמשין יומין דביה שמטה ויובלא. ואי תימא חמשין, מ״ט אינון, חד טמירא איהו, ועלמא אסתמיך עליה, ובההוא יומא דחמשין אתגליא טמירא ואתכסיא (נ״א ואשתכח) ביה, כמלכא דאתי לבי שושביניה ואשתכח תמן, אוף הכא יומא דחמשין, והא אוקימנא רזא דא׃

באור הרמ״ז - **וספרתם לכם** וגו׳, מזל״ן להקדים תחילה הטעם למה נקרא יום טוב של פסח בשם שבת, ונראה שהוא משום דמשונה יום טוב משאר ימים טובים, שכולם מאירים מנה״י דאי׳ בסוד יו״ם טו״ב העולה ס״ג עם י׳ אותיות, אבל בפסח נמשכים גם מאו״א עלאין, וידוע מספר אדם ישר שיש״ס ותבונה הם בסוד בינה ה׳ ראשונה שבשם, אבל או״א עלאין הם בסוד אבא י׳ שבשם, וכל שבת מאבא כנודע. ועוד כי ביום השביעי דכל שבע שבועות העומר מאירה בחינת גדלות שני מאבא לפי בחי׳ כל שבוע כמבואר אצלנו, ולכן כל השבוע נקרא שבת, לפי שהכוונה בו להגיע עד הבחינה הגדולה דאבא. ועוד י״ל שמצינו בתורה (כג, טו) שבועות (דברים טז, ט) ושבתות, ונראה שהוא כנגד שתי כוונות כוללות של העומר, האחת הוא בז׳ בחי׳ של מוחין מחכמה עד ת״ת שיש ז׳ בחי׳ למח החכמה וז׳ לשל הבינה, וכנגדם נקרא שבועות זכרים שהם מעלמא דדכורא, וזה בין ממה שנודע כי עיקרו דזעיר בבחי׳ עצמו הוא חב״ד חג״ת שה״ס ו״ק דז״א שנתעלו, ובין כי עד מקום סיום אי׳ שהוא בחזה נקרא דכורא כנזכר בפרשת ויחי, ואימא בדכורא אסתיימת, עי״ש דף והיינו שבועות. והכוונה השניה היא בחסדים להאיר לגבורות הנוק׳, שלה בדוקא צריך התיקון וכמ״ש בסמוך, ולכן נקרא שבתות כנגד הנוק׳. אכן לפי שהכוונה הראשונה שהיא לגדלות הזכר היא העיקר לכן אנו מונים שבועות ולא שבתות, כי עיקר מגמתנו לחג השבועות שבו מתעלה זעיר לא״א, וגם כי אז מקבל כתרו מאי׳, ששקול כנגד כל השבעת שבועות, וכמ״ש באדם ישר.

ועתה נלך לבאור מאמרנו ששאל רבי חייא, מאי קא מיירי, והוא ממש מה ששואל בספר הכוונות שאחרי שבליל פסח נכנסו כל המוחין כידוע אם כן מה ענין ספירת ימי העומר, והשיב לו רבי אבא, תא חזי וכו׳ הוו ברשותא אחרא, והענין כי ארץ ישראל שהיא הנוק׳ קדישתא שרשה בדעת זעיר כנודע, וארץ מצרים הנקראת (בראשית מב, ט) ערות הארץ, היא נכבשת לפרעה שה״ס העורף כשזעיר בבחי׳ הקטנות, ואז אין עליו נה״י החדשים דאי׳ הממתקים דיני לאה הקשים, ושאז נקראת עלמא דאתכסייא להיותה מכוסה, ובהסתלקות הנה״י אז הוא גלוי, וזהו ענין פרעה (שמות לב, כה) כי פרוע הוא. והנה נוק׳ היא חוה ראשונה ולילית, ולכן נקראת אדמת בני חם רנד), וי׳ פעמים ח״ם הוא לילי״ת, כי ממנה החמימות להוליד הקרי שהם ניצוצות דאדה״ר כידוע, והיינו רשותא אחרא שהיו בני ישראל בתוכה, כי אז היתה רחל בחברת בניה בתוך הקלי׳ והיתה לאה מתארכת כנגד כל קומת זעיר. ונראה לדרוש בענין זה כי ידוע מכתבי תלמידי הרב כי שם יו״ד ה״א ואי״ו (ה״א) [ה״א] הוא בלאה, ואמנם אז בזמן גלות מצרים היתה חסרה הארת אור אי׳

מן הזעיר שה״ס רנז) א׳ דמילוי וא״ו דהיינו שם אהי״ה, והנה יו״ד ה״א ו״ו גי׳ ח״ל וי׳ פעמים ח״ל גי׳ מצרי״ם, ואם תצרפהו אל הה׳ יעלה ח״ם) והענין כי ה״ה הוא גי׳ י׳ וכשתכה ה״ה זו ביו״ד ה״א ו״ו יעלה מצרי״ם, שה״ס שורש שלה כנגד שורש לאה אל מול העורף. אבל בהתפשטות לפרצוף אז הוא בני חם השם כולו ובסודו י׳ פעמים ח״ם עולה ת״פ כאמור בסוד התפשטות כנגד שתי נקבות הקדושות. וכנגדן הכריחו את ישראל לבנות שתי ערים פתום ורעמסס. והנה כל זה נקרא רשותא אחרא שהיו ישראל שקועים בה׃

ואז הוו אחידן במסאבותא וכו׳, כי בהסתלקות אור אי׳ היו הדינים חזקים מאד מאד, ומשתלשלים עד מקום הטומאה הגדולה בכח שלשת שרי פרעה שסודם טמ״א, ט׳בח מ׳שקה א׳ופה, שה״ס הדינים שבגרון, ולכן לא היו מניחים את ישראל לצעוק, כי נח״ר גרו״ן שלהם בקדושה והיו בתוך הטומאה התחתונה דם נדות השופע מן הערוה, ר״ע ו״ה, והם ה׳ דמים בסוד ה׳ גבורות, ושרשם מסיגי ריבוע אהי״ה העולה ד״ם, ומן מילוי מילואו שיש בו כ״ז אותיות וה׳ פעמים ד״ם כ״ז גי׳ פרע״ה, וגם ד״ם עם י׳ אותיות גי׳ נ״ד בסוד רס) (בראשית טו, יד) ד״ן אנכי, וה׳ פעמים נ״ד גי׳ ר״ע, והיינו ר״ע דערוה. וזה סוד נדה נ״ד ה׳, פי׳ ה׳ פעמים נ״ד, והיא היא המסאבותא שהיו ישראל אחוזים בה בהיותם בערות הארץ ממש. כאתתא דא כד היא יתבה וכו׳. דהיינו הך ממש שה׳ דמים טמאים באשה, כנגד ה׳ גבורות, שהם א׳דום כנגד גבורת הגבורה, ש׳חור כנגד גבורת הוד, קרן כ׳רכום ת״ת, מ׳ימי אדמה חסד, וסי׳ משאכ״ם ובגי׳ א״ת, לרמוז לה׳ פעמים מנצפ״ך, אלף ות׳ גבורן הנזכרים באדרא רבא דנשא (קלז, ב). וכן סתם אשה עומדת בטומאתה עד יום ה׳, ואיתא בזוהר חדש שהיה לישראל לישב בגלות מצרים ר״ך שנה אלא שנפחתו עשר שנים משום שעשרת השבטים מתו בארץ טמאה והיה להם צער גדול. וז״ס אברי״ך א״ב ר״ך. וה׳ פעמים ד״ם עולה ר״ך. והנה זה כנגד גג״ת נ״ה כנזכר. ואם תבחין כללות ה״ה בסוד היסוד וכללות הכללות בסוד המלכות יעלה כו״ר הברזל׃

בתר דאתגזרו עאלו, איתא בספר הכוונות שדם פסח הוא כנגד דמי הטומאה מסטרא דנוק׳ ודם מילה כנגד דמי טוהר בסוד לבושי החסדים, ומיל״ה גי׳ ה׳ פעמים טו״ב. אמנם ישראל לא פרעו את מילתם וכמ״ש לעיל צ״ה ב׳, וגם בפרשת בא דף מ׳ א׳ אמרו דלא אתפרעו עד בואם למרה כי שם שם לו ח״ק, ולכן אמר דאתגזרו, שלא עשו רק כריתת הערלה, ועל כן לא נכנסו רק בחולקא קדישא דאקרי ברית, ה״ס העטרה חלק היסוד ולא בכל הברית, וידוע ששם סיום העטרה דאבא שמתחלת להגלות בחזה, והיינו חולקא קדישא. כיון (דף צ״ז ע״ב) דאתאחדו ביה וכו׳, כי נכרתה הערלה, ר״ע ל״ה, וה׳ פעמים טומא״ה גי׳ ערל״ה, ולכן פסק מסאבותא. כדא אתתא וכו׳, שנשאר דם במקור שלה אחרי פלתה את המותרות ומוכנת היא להתעבר בעיכוב שני הדמים דה׳ חו״ג, טמ״א וטהו״ר גי׳ ר״ע ימי ההריון, אבל בכח זווגה וקבלתה חסדי הזכר אז נדחה כח הטמא, ותסיר טמ״א מן ר״ע וישאר טהו״ר, כי נסגר רחמה ואין לחיצונים שום הנאה ממנה. ואמנם כדי להשיג מעלה זו מה כתיב (טו, כח) וספרה לה, ודרשינן ״לה לעצמה״, פי׳ להנאת עצמה, כי אין לבעל שום שייכות ועילוי בספירתה ואלו הם שבעה נקיים, וסודה להתעלות בהם עד הדעת

ששם שרשה הראשון כנזכר בכוונת ראש השנה, ומשם ולמטה הוא התפשטות שלה בהתחברה ללאה אחותה, ואז הם מילוי דמילוי אדנ״י, שיש בו ל״ה אותיות, והיינו ל״ה לעצמה, וגם כל מוחיה סודם ל״ה, דהיינו יו״ד ה״י, ואגל״א ובוכ״ו כנזכר בכוונת אתה גבור, והכל נרמז ברמז ל״ה, והוא הוא לצורך עצמה.

אוף הכא כיון דעאלו וכו׳, פי׳ שאז ביציאת מצרים שנימולו אז פסקה הטומאה מהם בכח המילה והאירו החסדים המגולים מן החזה ולמטה, ואחר כך כשבאו למרה ואתפרעו אז נגלו כל הה׳ חסדים בסוד פריע״ה גי׳ ה׳ פעמים ע״ג שה״ס חסדי אי׳, באופן שאז החזירו המוחין במעשה רב ונתקן כל מה שאנו עושים בספירת העומר, והיינו חק ומשפט, ח״ק הוא ס״ג ומ״ה, רמז שנתפשטו החסדים דס״ג בז״א, ומשפ״ט גי׳ עם הכולל ת״ל, ה׳ גבורות ה׳ פעמים אלהי״ם, שאז נמתקו הדינים, ולכן אז ניתנו שבת ודינים ואפר פרה, שהכל הוא תיקון לגבורות.

ואמר קב״ה מכאן וכו׳, פי׳ הלא בפעם הראשונה תקנתם הכל במעשה כי כן היה צריך להם מפני שאז היו שקועים בטומאה, אבל מכאן ואילך כל ימי עולם תעשוהו בחשבון וספירה. ונלע״ד שידוע שהחו״ג הם תרי עטרין לפי שמקומם הוא בעטרות שני היסודות דאו״א כנזכר באדם ישר רעא), וידוע ליודעים שכל חשבון הוא במלכיות וכאמור באדם ישר בדרוש מדרגת השמות רעב), עי״ש. ובזה הוא דכיותא, שהוא הארת החסדים בגבורות לטהרם. והיינו לכם לעצמכם, פי׳ שכל נפש כלולה מחו״ג, וה״ס מ״ט יומין דכורין ומ״ט נוקבין כמ״ש בספר הכוונות, והוא לדעתי סוד מ״ט תיבות דמזמור (תהלים סז) אלקים יחננו, ומ״ט אותיות דפסוק (ה) ישמחו וכדכתיבנא התם, ומלת לכ״ם גי׳ צ׳ בסוד צ׳ דצלם, וב׳ פעמים מ״ה בסוד מל״ך, שהוא שני פרצופי זעיר. ולמה בגין לאתדכאה וכו׳, ירצה מהו התכלית לכל זה, ואמר שהוא לאתדכאה במיין עילאין קדישין, ה״ס חג השבועות, שאז מקבל הזעיר הכתר שלו וטובל במקוה העליון יסוד אי׳ עלאה, שה״ס ת״ת שלה, וכמו שנודע לנו בסוד טבילת האשמורת, שאז מטהרת רחל כמ״ש בתיקון ליל שבועות. ואולי שגם זה רמוז במלת לכ״ם שעולה מי״ם. ולבתר למיתי לאתחברא, הוא ביום שבועות שהיא מתעלה להיות כמוהו, והיינו למיתי, ואז מתחברת עם בעלה ומקבלת טפת החסדים ביסוד האמיתי, והיינו לקבלא אורייתיה, תורת חסד. אבל בודאי שאז (נ״א שגם) מקבלת ה׳ גבורות זכריות ה״ס מצוות עשה ומצוות לא תעשה:

כתיב התם וספרה לה, נראה דעכשיו ירצה לבאר כיוון מספר מ״ט ימי העומר, כי למעלה לא הזכיר אלא דרך כוללת לדוגמת ספירת הזבה. וגם ירצה לפרש למה נקרא בשם שבתות במקום מצות הספירה ובמקום אחר אומר שבעה שבועות. והענין כנז״ל שיש ה׳ דמים טמאים בסוד ה׳ גבורות, וידוע רעו) שגם יש ב׳ כוללים ביסוד ומלכות, ולכן קיימא לן דמלבד ה׳ דמים טמאים השנויים במשנה רעז), עוד יש שנים שהם כמימי תלתן וכמימי בשר צלי רעח), וקיימא לן רעט) כתנא קמא שהם ספק, והרי הם [ז׳, וזה נודע רפ) שבכל א׳ מז׳ חסדים או גבורות יש ז׳ בחי׳ שהן גגתנהי״ם ולכן יש] שבעה ימים לנדה ולא יותר, מפני שלכל אשה ואשה יש לה מסתמא אחד ממיני הדמים שה״ס בחי׳ גבורה אחת, האמנם ימי העומר הם ימים של הדינים

והדמים הכוללים, וכדאיתא בספר הכוונות רפא) שבליל פסח בטלו כל הטומאות לפי שעה באור המופלא שירד אז, אבל אחר כך נסתלקו כל המוחין וחזרה הטומאה והדינין ואנו חוזרים לאט לאט לתקן הגבורות מידי יום ביומו בהורידנו בחי' אחת משבע בחינות החסדים, דהיינו ז' חסדי החסד בשבוע אחד למתק ז' בחי' גבורות שבחסד של גבורה, וכוונתינו בכמה בחינות של שם מ"ב שכולן דינים. וכמו כן המצוה לספור אותם בפה שה"ס אור מקיף שה"ס הגבורות כנזכר בספר הכוונות רפב) בסוד פסוק (משלי כז, ה) טובה תוכחת מגולה, וכל דיבור הוא גבורות דהיינו בחמש מוצאות הפה כנודע רפג), והם שבע בחינות, ב' שפתים וב' סדרי השיניים והלשון והחיך והגרון, והרי שהכל בחי' גבורות, ולכן קראם הכתוב בלשון שבתות, שסתם שבתות הוא מלכות, שהגבורות הן שלה, ושרשם במלכות הבינה בסוד עטרין כנודע רפד). אבל הן גבורות מתוקות בחסדים הנקראים שבועות, שגם כל אחד מחסדים כלול מז' והיינו מ"ט יומין דוכרין הנז"ל, אבל שבתות רומזות לגבורות המתוקות בחסדים כיום שבת שרומז לזו"ן, ולכן כללות כל המציאות שסודו אותיות והויות, וכ"ו פעמים כ"ז בגי' שב"ת, וגם ז' פעמים אלהי"ם כת"ר, וז' פעמים (ע"ב) חס"ד תק"ד, ובהתכללם יחד זה בזה וזה בזה דהיינו ב' כוללים, הכל עולה למספר שבתו"ת. וז"ש אמאי שבע שבתות, פי' למה נאמר שבתות ולא שבועות. בגין למזכי וכו', ידוע רפה) שכל הטהרה הוא מצד הגבורות שבהן אחוזים החיצונים, ובכח המצוות נדחית הטומאה ונשארה הקדושה נקיה ומבוררת, שהיא היא כוונת העומר להטהר במיין דההוא נהר דנגיד ונפיק, שהוא יסוד אי', ואקרי מים חיים, שיש מים זכרים ונקבות דהיינו חו"ג, ולכן מים מילואם מ"ם יו"ד מ"ם דהיינו מים בולעים מים, וה"ס ט' יודין כנזכר במקום אחר, וחיים, על שם שני יסודות דאו"א שכל יסוד נקרא חי, ומי"ם חיי"ם בגי' ע"ב אלהי"ם כאמור במספר שבתות, שרומז לז' גבורות ממותקות היוצאות מיסוד בינה. ועל דא שבע שבתות ודאי, שהן בסוד שבת, שאין בה שום אחיזה לחיצונים ולכן מתחלת המצוה בלילה, שאעפ"י שהוא זמן שליטת הגבורות מכל מקום נטהרת במים להיות גבורותיה ברורות ותזדווג עם בעלה:

כך כתיב וברדת וגו', זה כעין דוגמא לענייננו, ואומר שבזמן ירידת המן היה יורד הטל בלילה להשפיע טוהר ומיתוק לשכינה שתהיה מוכנת לקבל ולהוריד שפע המן. ולא כתיב וברדת וגו', כי מה לנו לפרש מקום ירידת הטל, היה די שיאמר וברדת הטל לילה ירד המן עליו, פי' על הטל, וכל שכן שעיקר ירידת המן היה חוץ למחנה, וכמ"ש (שמות טז, ד) ויצא העם ולקטו. אלא על המחנה וכו', ירצה שודאי עיקר כוונת הפסוק הוא למעלה, והמחנה הנזכר ה"ס אינון יומין דאתקריאו מחנה, נלע"ד שהוא נה"י דז"א ששם סוד רפו) מחנה ישראל שהיה רפז) שלש פרסאות כנגד נה"י, וידוע שעליהם היא חניית ועמידת הפרצוף, וכמ"ש (שיה"ש ה, טו) שוקיו עמודי שש, ואלו השש הם (מצד) [חב"ד] חג"ת הנקרא ישראל שהם עיקר פרצוף זעיר, וגם שלמטה משם נקרא יעקב. והנה ידוע רפז) שבלילה זווג לאה, שקודם חצות נקרא ליל ואחר חצות נקרא לילה, שאז היא מתפשטת בכל אורך זעיר, וסוד קס"ו הוא בלאה שהוא אחורים דבינה שהיא ס"ג וכנזכר בכוונת לעולם ועד רפח). ואמנם עד

החזה סודו ס״ג בסוד ששת בני לאה ודינה בתה רפט), ואם תסיר ס״ג מקס״ו ישאר ק״ג שהוא האור המאיר שם בנה״י ובגי׳ מחנ״ה:

ממושבתיכם תביאו לחם תנופה שתים שני עשרנים סלת תהיינה חמץ תאפינה בכורים לידוד

כתב כאן הרקאנאטי **ממושבותיכם תביאו להם תנופה שתים שני עשרונים סולת תהיינה חמץ תאפינה בכורים ליי**. כתב הרב הגדול ז״ל (הרמב״ן) צוה שתהיינה חמץ כי בהם תודה לשם כי חקות קציר שמר לנו וקרבן התודה יבא על לחם חמץ ואולי כי איסור החמץ מפני שירמוז אל מדת הדין כי נקרא חמץ כאשר יקרא היין אשר יקהה חומץ והלשון נגזר מלשון מעול וחומץ (תהלים עא׳ ד׳) כי נגזל טעמם ולא יאכלו וכן כי יתחמץ לבבי (תהלים עג׳ כא׳) יכעוס ויאבד טעמו ממנו ובעבור כי הקרבנות לרצון השם הנכבד לא יובאו מן הדברים אשר להם היד החזקה לשנות הטבעים וכן לא יבואו מן הדברים המתוקים לגמרי כגון דבש רק מן הדברים המזוגים כאשר אמרו בבריאת העולם שיתף מדת הדין במדת רחמים ובראו. והנה בחג שבועות שהוא יום מתן תורה יביא קרבן כדין תודה כי הוא יום העצרת והמשכיל יבין. וזהו סוד מה שאמרו רז״ל לעתיד לבא כל הקרבנות בטלין חוץ מקרבן תודה שאינו בטל כי בו מצה וחמץ כענין העולם הבא עכ״ל ז״ל. כוונת הרב ז״ל הוא כי העולם הבא רמז למכריע שני ובעבור שאינו מלא רחמים כראשון שנאמר לפניו ילך דבר (חבקוק ג׳ ה׳) על כן אמר כי הוא כלול ובו חמץ ומצה. והטעם הנכון אצלי אכתבהו בפרשת פנחס בגזירת השם. וכתב החכם רבי עזרא ז״ל ומה שאתה צריך לידע מפני מה לא נאמר אשה בעצרת כמו שנאמר בפרשת תמיד ובראש חודש ופסח וסוכות וכן בראש השנה וביום הכפורים לא נאמר בהם אשה כי אם עולה לריח ניחוח ובשעירי המוספים לא נאמר בהם חטאת כמו שנאמר בשאר שעירי המוספים וכל זה כי בעצרת וראש השנה ויום הכפורים אין הכוונה בקרבן לאשים כי אם למעלה מהם וכן הדין נותן. ועצרת לא נאמר בו חטאת לפי שאין בו יצר הרע עליו נאמר יתמו חטאים מן הארץ (תהלים קד׳ להי) ע״כ דבריו ז״ל. וענין ז׳ כבשים והפר הקרבים על הלחם תבין טעמו מסוד הקרבנות ותמה אני על דברי החכם רבי עזרא ז״ל שאמר כי בשעירי עצרת לא נאמר בו חטאת כי אמת הוא כי בשעיר המוספים לא נאמר בו חטאת בפרשת פנחס אבל בכאן נאמר:

והקרבתם על הלחם שבעת כבשים תמימם בני שנה ופר בן בקר אחד ואילם שנים יהיו עלה לידוד ומנחתם ונסכיהם אשה ריח ניחח לידוד:(יט) ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים:(כ) והניף הכהן אתם על לחם הבכרים תנופה לפני ידוד על שני כבשים קדש יהיו לידוד לכהן:(כא) וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו חקת עולם בכל מושבתיכם לדרתיכם:(כב) ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני ידוד אלהיכם. כתב הרקאנאטי ״ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה וגו. פשטו ידוע ויתכן לפרש סודו כסוד איסור השחתת הפאות והבן זה.

(כג) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃(כד) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ׃(כה) כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַידֹוָד׃

(כג) **וַיְדַבֵּר יְדֹוָד** מילת דיבר גימ׳ גבורה לכן וידבר אלו גבורות אבא נמשכות אֶל **מֹשֶׁה** הבינה והיא **לֵּאמֹר**׃ עולה לאבא ומשם נמשך שוב (כד) **דַּבֵּר** שפע גבורות **אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** זו״ן והם **לֵאמֹר** עולים לאו״א **בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי** שהוא בחינת המלכות שהיא שביעית והוא חודש דין **בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ** שהוא ראש השנה ויום ראש חודש שהוא ראש החודש **יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן** בחינת המלכת הקב״ה וקבלת עול מלכות שמים עם חיבור ליסוד הנקרא **זִכְרוֹן** ועם מורא שמים **תְּרוּעָה** תרועת השופר הינה דיני הבינה והם באים יחד עם **מִקְרָא קֹדֶשׁ** אבא ׃(כה) ביום קדוש כזה **כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ** כי זו הנהגת מטט׳ **וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַידֹוָד** ייחוד זו״ן.

(כו) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃(כז) אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפֻּרִים הוּא מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַידֹוָד׃(כח) וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כִּפֻּרִים הוּא לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם׃(כט) כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ׃(ל) וְכָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְהַאֲבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמָּהּ׃(לא) כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃(לב) שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הוּא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב מֵעֶרֶב עַד עֶרֶב תִּשְׁבְּתוּ שַׁבַּתְּכֶם

וַיְדַבֵּר יְדֹוָד גבורות אבא נמשכות **אֶל מֹשֶׁה** הבינה והיא **לֵּאמֹר** עולה אל אבא. בבינה יש שם אהיה גימ׳ **אַךְ** וכעת ביום זה גם **בֶּעָשׂוֹר** המלכות שהיא עשירית לספירות **לַחֹדֶשׁ** והיא בחינת הלבנה המתחדשת היא **הַשְּׁבִיעִי** השביעית בספירות הבנין, עולה אל **הַזֶּה** היסוד הנקרא זה ומשם אל **יוֹם** התפארת הנקרא יום ומשם אל **הַכִּפֻּרִים** הבינה (עיין ערך יום הכיפורים) שמחוברת כעת לחכמה ולכן נקראת בלשון זכר **הוּא** והיא **מִקְרָא** האורח, כי האורחים נקראים קרואים, של **קֹדֶשׁ** החכמה. חיבור של כלל הפרצופים אבא אמא זעיר ונוק׳ **יִהְיֶה לָכֶם** בשביל כלל בני ישראל. ברם, כדי לקבל שפע מחיבור זה צריך להיות דומים להם. נאמר על העולם הבא שאין בו אכילה ושתיה וזו הבינה הנקראת העולם הבא ולכן **וְעִנִּיתֶם** כנגד הבינה **אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם** כנגד המלכות היא בחינת הנפש **וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה** כנגד החכמה שהרי הזבח נזבח לשם ניחוח שזה בחכמה **לַידֹוָד** תפארת **וְכָל מְלָאכָה** זו הנהגת בי״ע **לֹא** נוהגת באצילות כי המלאכה שייכת לעולם **תַּעֲשׂוּ** העשיה וכעת אנו בעולם האצילות וכל פרצופי האצילות מחוברים **בְּעֶצֶם** המלכות הנקראת ״עצם מעצמיי״ **וְהַיּוֹם** התפארת **וְהַזֶּה** היסוד ולא זו בלבד אלא שהמלכות הנקראת **כִּי** כ׳נסת י׳שראל עלתה ל**יוֹם** תפארת ומשם אל **כִּפֻּרִים** הבינה המחוברת ל**הוּא** חכמה וכל זה **לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם** על בני ישראל המושרשים במלכות שהיא עומדת וניצבת **לִפְנֵי יְדֹוָד** התפארת ו**אֱלֹהֵיכֶם** הבינה. **כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה** כאמור לעיל, אם אין עינוי אין אפשרות

לקבל שפע מהחיבור הנפלא של חו״ב תו״מ ולכן **וְנִכְרְתָה מֵעַמֶּיהָ** הנפש נכרתת, וכן **וְכָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה** הרי שאין לה חלק באצילות ולכן **וְהַאֲבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמָּהּ, כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם, שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הוּא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם** כדלעיל **בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ** כשהמלכות כבר כמעט עלתה כולה לבינה **בָּעֶרֶב** ומתערבת עימה **מֵעֶרֶב עַד עֶרֶב** זה יום הכיפורים ביום זה מלכות הנקראת **תִּשְׁבְּתוּ** שבת מחוברת עם הבינה הנקראת **שַׁבַּתְּכֶם** שבת הגדול.

(לג) וַיְדַבֵּר יְדוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:(לד) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסֻּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַידוָד:(לה) בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:(לו) שִׁבְעַת יָמִים תַּקְרִיבוּ אִשֶּׁה לַידוָד בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַידוָד עֲצֶרֶת הִוא כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:(לז) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְדוָד אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהַקְרִיב אִשֶּׁה לַידוָד עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח וּנְסָכִים דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ:(לח) מִלְּבַד שַׁבְּתֹת יְדוָד וּמִלְּבַד מַתְּנֹתֵיכֶם וּמִלְּבַד כָּל נִדְרֵיכֶם וּמִלְּבַד כָּל נִדְבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַידוָד:(לט) אַךְ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאָסְפְּכֶם אֶת תְּבוּאַת הָאָרֶץ תָּחֹגּוּ אֶת חַג יְדוָד שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שַׁבָּתוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן:

וידבר ידוד אל משה לאמר ואמר דבר אל בני ישראל **אלו הלכות החג** לאמר **אמור להם אשריכם שזכיתם להיות עם נבחר וזכיתם לקדושה נפלאה כזו.**

בחמשה עשר יום לחדש השביעי החודש השביעי הוא חודש תשרי ונאמרו בו כמה דעות ונלך לפי מ״ד שהוא חודש דין והוא בחינת המלכות ואומרים בו המלך הקדוש **ובחמשה עשר** מורה על המלכות שהיא חמישית בפרצופים, היא פרצוף הנוקבא, ועשירים בספירות והוא מחוברת אל היסוד הנקרא **הזה** גימ׳ טוב **חג הסכות שבעת ימים לידוד** אלו הז״ת. **ביום הראשון** הוא החסד **מקרא קדש** הוא קרוא אל הקדש חסד עולה לחכמה הנקראת קדש **כל מלאכת עבדה לא תעשו** כי עבודה היא בששת ימי המעשה.

שבעת ימים תקריבו אשה לידוד כנגד הז״ת והקרבן בא לחבר אש״ה לבעל״ה **ביום השמיני** בינה וכפי שכתב הגר״א בתקו״ז - תיקון כא ״דאיהי שמחת תורה - דהיא תורה ימא דאורייתא שניתנה בחמשים ואמר למטה וביום שמחת לבו כו׳ והוא שמיני עצרת דז׳ ימי סוכה בז״ת ושמיני עצרת דרגא דשמיני **אימא עלאה** וז״ש אתקריאת שמיני כו׳. **מקרא קדש יהיה לכם** היא מחוברת אל החכמה **והקרבתם אשה לידוד עצרת הוא כל מלאכת עבדה לא תעשו**.

אלה מועדי ידוד אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה לידוד עלה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו. מלבד שבתת ידוד ומלבד מתנותיכם ומלבד כל נדריכם ומלבד כל נדבתיכם אשר תתנו לידוד. אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחגו את חג ידוד שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון. אמר ״באספכם את תבואת הארץ היינו הארץ העליונה שהיא המלכות והנאסף ממנה זה שפע המ״ד.

סוד הסוכה לפי הציוני

חג הסוכות שבעת ימים לה׳. ע״ד חכמי המחקר ורודפי הפשט כי היותו בזמן הזה והאסרו במלאכה הוא להתפרסם העניין כי זולתו יפנה כל אחד לדרכו ולא יוודע הנס ואולי סבת האסר כל המועדים במלאכה עם היותם כולם זכר לחירות מצרים וכי נתנו אחר עמל שלו ושקט אחרי עצב. וכן לקוח ביום הראשון לולב ואתרוג. ואמר בעל המורה כי בהתייחד שני מינים הללו בזמן הזה מצורף הוא למצוות סוכה והזכיר אותות המדבר כי אחרי צאתם מארץ צמאון לא מקום זרע ופרי האדמה ואין מים לשתות אל מקום רחבת ידים ועץ פרי ומקום יאורים יקחו מן המינים להודות בו לאל גואלם. ולהזכיר חסדו עלינו. ולהתייחד המינים ההם הידועים הוא להיותם נאים לריח ולמראה וליופי דליותם ורעננים. והם הנמצאים בזמניהם בארצות ההם לרוב. ואף כי הם יעמדו בליחותם ושלימותם משך ז׳ ימים. אשר הוא היקף שלם. ודע שז׳ ימי החג רומזים לשמיטת העולם ולהקיפם שכל אחד מנוחה לחי עולמים. ולפי היות כל אחד עולם בפני עצמו וקדושה בפני עצמו וקרבנותיהם מחולקים וגומר הלל בכל יום כמבואר. וזה החג הוא רגל יעקב למבין. ומאשר לא נאסרו במלאכה כל ז׳. הוא רומז שהימים הללו הם ימי המעשה והם יסוד כל פעולה המשתלשלת מהם. אמנם לא חול גמור כי כולם קדושים ובתוכם ה׳ אמנם לדבר האבוד הותרו לרמוז שהם קיום הכל ולא יאבד דבר. פנימיות הסוד לד׳ מינין שבלולב לא יתעלם ממך. דע שפרי עץ הדר הוא הפרי שבו רוב התאוה. ובו חטא אדם הראשון שנאמר ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ומתרגמינן דמרגג. נמצא שהחטא בו לבד ונחנו נרצה לפניו עם המינין הללו וכפות תמרים הוא הראש וכל העלין שבלולב תלויים בשדרה זו למעלה מזו וכולם יונקים משורש אחד והוא דוגמת לעניין גבוה מעל גבוה וקו אמצעי כפול וגבוה על כולם נגד חוט השדרה והנה הלולב עצמו גבוה נראה יוצא מכולם אלקי יעקב יקרא אדון העולם. ועליו מברכים ונוטל בימין מיסוד המאמין. ואתרוג בשמאל נודע גם היום גם מתמול. מאכילת אדם הראשון. וענף עץ עבות. הג׳ בדים רומזים לשלשה ספירות זרועו״ת והמכר״יע. וערבי נחל כנגד הנצחיי״ם כענין סולו לרוכב בערבות כי יתערבו במדת הדין ובמדת הרחמים ע״כ אין אתרוג עמהם באגודה כי הוא נגד שמיני עצרת שהוא רגל בפני עצמו ותשלומי דראשון אחד בכח ולא בפועל. וכן בשמיני אין צריך אתרוג כי הוא בעצמו אתרוג הה״ד וענף עץ עבות שענפיו חופים את רובו משל לאדם שיגן על ראשו בב׳ זרועותיו ענף לשמאל וענף לימין נמצא עץ באמצע ולמה נאמר בו עץ. משום שהוא שורש האילן. ואיתא במדרש (מדרש רות זוהר חדש) מלה״ד למלך שעלה בלבו ליטע בגנו ט׳ אילנות זכרים והם כולם דקלים אמר כשיהיו כולם מין אחד א״א להתקיים מה עשה נטל אתרוג ונטע ביניהם והוא א׳ מאותן תשעה שעולה בלבו להיות זכרים ומאי הוי אתרוג היינו נקבה היינו דכתיב פרי עץ הדר ואמאי פרי עץ הדר דמתרגמין פרי עץ אתרוגא. כפות תמרים לולבא ומאי הדר היינו הדר הכל. והיינו הדר דשיר השירים דאמור ביה מי זאת הנשקפה וכו׳ והיינו ע״ש נקבה ועל שמה נלקחה נקבה מאדם הראשון שא״א להתקיים עולם השפל בלתי נקבה כו׳. ומאי ערבי נחל אלו שוקי האדם שהם שנים נצ״ח והו״ד. ומאי לשנא דערבי משום

דגדול שבה הוי למער״ב וממנו יונק כחו. ושל צפון הוא הקטן ממנו מהלך חמש מאות והוא ברוח צפונית מערבית ובו פועל ונקרא על שמו והם שניהם ערבים. פי׳ אחר ערב שפעמים מערבים פעולתם זו עם זו. ומאי ערבי נחל ע״ש המקום שקבועים בו ששמו נחל הה״ד כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא ר״ל כל ספירה וספירה נקראת נחל והים היא העשירית הוא השוקת כי שם יריקו שפעם. ומאי ניהו י״מ הוי אומר זהו אתרוג כוונה אחת היא ומנלן שכל מדה ומדה נקראת נחל שנאמר וממתנה נחליאל. כבר פירשנו סוד א״ל. וקבלה בידינו מאבותינו עד מרע״ה ליקח ג׳ הדסים. ב׳ ערבות. לולב אחד. לכן אנו מקיפים בכל יום הבימה רמז למזבח פעם אחת. לרמוז שכל העולמות יחוגו וישובו עם המזבח העליון. וזאת ההקפה עם הלולב והמינים לרמוז שאפילו באלף השביעי יתקיים הבניין שהלולב עם המינים רומזים לו. וביום השביעי נהגו להקיף ז׳ פעמים. לרמוז כי אף במקדש היו נוטלין. ואין מברכין עליהם כי יש אומרים שהוא רמז לא״ס שאין צריך ברכה כי הוא מקור ברכה העליונה ומעיין הנובע ומנביע. אמנם צריך רמז לכן אמרו רז״ל שקול חביט ולא בריך. הנה בימי החג ציוה בלולב עם מיניו כי הימים רומזים להקפה. והלולב לקיים הבנין. אמנם בחג המצות אין צריך לולב כי הימים רומזים למה שהלולב עם מיניו רומזים. וכן בשמיני של חג אין בו אתרוג ומתוך שלא בא אתרוג לא יבא לולב. כי האתרוג מעכב והיות מצוה זו בגבולין רק בראשון ובמקדש כל שבעה אולי שם המקום אשר ראוי להתמיד ברמיזות נוראותיו והזכרת עצמותי״ו. מצורף לזה סוד הנענועין בדרך קצרה יש לנענוע לפני המלך שהוא הת״ש להראות כי מלכותו בכל משלה וממנו נשתכלל כל הבניין. ומנענע לד׳ רוחות הרומז למרכבה או לד׳ מחנות שכינה. והניענועים בו׳ מקומות הם. אחד בשעת נטילה. והשני בהודו ג׳ וד׳ באנא. ה״ו בהודו תחילה וסוף. וששה נענועים בכל פעם שהם בין הכל ל״ו. וי״א כי הניענועים בג׳ פעמים ל״ו כי מנענעו לו׳ קצוות בכל אחד ב׳ כחות נמצא להודו תחלה וסוף. ולאנא הושיעא. או לברכת הלולב בין הכל ל״ו. הרומז לקו השוה העולה עד הכתר הרמוז בו. ופ״ו הוא ל״ו. עוד יש דעות שונות וחלוקים רבים אין כאן מקומו: ומנלן שכל מדה ומדה נקראת נחל שנאמר וממתנה נחליאל. כבר פירשנו סוד א״ל. וקבלה בידינו מאבותינו עד מרע״ה ליקח ג׳ הדסים. ב׳ ערבות. לולב אחד. לכן אנו מקיפים בכל יום הבימה רמז למזבח פעם אחת. לרמוז שכל העולמות יחוגו וישובו עם המזבח העליון. וזאת ההקפה עם הלולב והמינים לרמוז שאפילו באלף השביעי יתקיים הבניין שהלולב עם המינים רומזים לו. וביום השביעי נהגו להקיף ז׳ פעמים. לרמוז כי אף במקדש היו נוטלין. ואין מברכין עליהם כי יש אומרים שהוא רמז לא״ס שאין צריך ברכה כי הוא מקור ברכה העליונה ומעיין הנובע ומנביע. אמנם צריך רמז לכן אמרו רז״ל שקול חביט ולא בריך. הנה בימי החג ציוה בלולב עם מיניו כי הימים רומזים להקפה. והלולב לקיים הבנין. אמנם בחג המצות אין צריך לולב כי הימים רומזים למה שהלולב עם מיניו רומזים. וכן בשמיני של חג אין בו אתרוג ומתוך שלא בא אתרוג לא יבא לולב. כי האתרוג מעכב והיות מצוה זו בגבולין רק בראשון ובמקדש כל שבעה אולי שם המקום אשר ראוי להתמיד ברמיזות נוראותיו והזכרת עצמותי״ו. מצורף לזה סוד הנענועין בדרך קצרה יש לנענוע לפני המלך

שהוא התי"ש להראות כי מלכותו בכל משלה וממנו נשתכלל כל הבניין. ומנענע לד' רוחות הרומז למרכבה או לד' מחנות שכינה. והניענועים בו' מקומות הם. אחד בשעת נטילה. והשני בהודו ג' ודי' באנא. ה"ו בהודו תחילה וסוף. וששה נענועים בכל פעם שהם בין הכל ל"ו. וי"א כי הניענועים בג' פעמים ל"ו כי מנענעו לו' קצוות בכל אחד ב' כחות נמצא להודו תחלה וסוף. ולאנא הושיעא. או לברכת הלולב בין הכל ל"ו. הרומז לקו השוה העולה עד הכתר הרמוז בו. ופ"ו הוא ל"ו. עוד יש דעות שונות וחלוקים רבים אין כאן מקומו:

[עריכה] סוד הסוכה לפי שושן סודות

דבר אל בני ישראל לאמור בחמשה עשר יום לחודש השביעי הזה חג הסוכת שבעת ימים לה'. ונאמר **בסוכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכת למען ידעו דורתיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים אני ה' אלהיכם**. ואלה הספיקות אשר נפלו במצוה הזאת. הא'. למה תלה המצוה הזאת בחמשה עשר לתשרי והם לא יצאו אלא בחמשה עשר בניסן. הב' ולמה תלתה המצוה הזאת בט"ו ולא בי"ד ולמה תלה המצוה הזאת בחודש השביעי. הג' למה קראו חג הסוכות ומה סוכות עשה להם, לא מצינו ישיבתם אלא באוהלים שנאמר מה טובו אוהליך יעקב וא"ת הם ענני כבוד שהיו מחפים עליהם, והלא ענן אחד היה מלמעלה שנאמר וענן ה' עליהם א"כ, לזכר זה בסוכה תשבו מבעי ליה ולא בסוכות. ובדברי קבלה הוא אומר **וסוכה תהיה לצל יומם מחורב**. הד'. שבעת ימים, למה ליה שבעה ולא תשעה ששה ושמונה. הה' לה', למה לא נאמר אצל ר"ה ויוה"כ זכרון לה' ויום כפורים הוא לכם לה' כאשר אמר בחג המצות ובחג הסוכות שבעת ימים לה'. הו' במסכת סוכה ילפינן תניין שעצי סוכה אסורין כל שבעה שנאמר חג הסוכות לה'. א"כ כל המצות אסורין כל שבעה שהרי כתיב חג המצות לה' מה חגיגה לה' אף מצות לה'. מה תאמר דהא פרטיה קרא בתר הכא שבעת ימים מצות תאכלו, א"כ היקש למאי אתי. הז'. בסוכות תשבו שבעת ימים. קשה, למאי איצטרך האי קרא למימר ז' ימים הם, יאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' בסוכת תשבו. הח'. למה מילת אשה פסולה, וסוכת אשה כשרה, וציצית הגוי פסולה, מטעם בני ישראל והכי נמי תהיה סוכת הגוי פסולה מטעם בני ישראל. הט'. כל האזרח בישראל זה אזרח. האזרח, להוציא את הנשים. שלא תלמד מט"ו בניסן לחייבן בסוכה כמצה. תימה האיך תיסק אדעתיה למילף ג"ש נגד שורש מונח שמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות. ועוד קרא כתיב בני ולא בנות ואין ג"ש נגד קרא, וא"כ האזרח למה לי ואין לומר נילף מגיד הנשה ואע"ג דכתיב בני אפילו כי נשים חייבות, להכא אצטריך האזרח. דשאני התם לפי שהוא לאו ולא תעשה נשים חייבות כאנשים. ועוד אפכא מסתברא, בשלמא שלא נקיש האזרח דסוכה לאזרח דיום הכפורים ויהיו חייבות אצטריך בני ישראל לפטור אמנם אם איצטרך האזרח לפטור דלא נילף ט"ו ט"ו א"כ בני למה לי. יאמר כי בסוכות הושבתי את ישראל. וא"ת איצטריך בני שלא נילף בהקש ונאמר כל מי שהיה בישיבת ענני הכבוד חייבות בישיבת סוכה, ונשי הואיל ואיתנהו בישיבת ענני כבוד תהיינה חייבות, קמ"ל והאזרח. איצטרך דלא נילף ט"ו ט"ו דכל הקש

דלא מתהפכא לאו היקש הוא. הכתוב אומר בסוכת תשבו וחזר ואמר הטעם כי בסוכות הושבתי מעתה אפשר לומר כל שישנו בסוכת הושבתי ישנו בסוכות תשבו ונשים הואיל והן בהושבתי ישנו בתשבו, נעשה ההקש בהפך ונאמר כל מי שישנו בתשבו דהיינו בני ישראל חייבין מצות עשה ישנו בהושבתי אבל נשים דליתנהו בהושבתי וכבר הוכללו שהן בהושבתי. א״כ ההיפוך שקר, א״כ אחר שאין היקש בני למה לי׃

[עריכה] סוד הסוכה לפי תולעת יעקב

בסוכות תשבו שבעת ימים. סוד סתרי הסתרים בגנזי החכמה העליונה גנוזים, בהתנוצץ ראשית המחשבה ממקום לא ידעו עיט ולא שזפתו עין איה, נתפשטה המחשבה ההיא בסודה להאיר בעולם הבא, והחכמה על מ״י נגלתה, וישחלש בו ממנה ששה קצות עם בת שבע אם שלמה והם שבעת ימי הסוכה, ולפיכך בסכת תשבו (ויקרא כג, מב) חסר, סוד העששית שנראים מתוכה סוד המאורות, שבעת ימים, ימי הסוכה העליונה העומדים תמיד להריק השמן הטוב על סוכת דוד׃

ובמדרש של רבי נחוניא בן הקנה (**ספר הבהיר** אות קד) אמר רבי רחומאי מאי דכתיב ודברים כב, ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, ולא אמר שלח אב אלא שלח תשלח את האם, בכבוד אותה שנקראת אם העולם דכתיב (משלי ב, ג) כי אם לבינה תקרא. מאי ואת הבנים תקח לך, רבי רחומאי אומר אותם בנים שגדלה ומאי ניהו שבעת ימים בסוכות, והיינו שבעת ימי השבוע שהם שבע, איכא בינייהו יתר בקדש דכתיב בהו מקרא קדש, והיינו אם. עוד שם ומאי ניהו סוכות, אמר ליה בית דכתיב (משלי כד, ג) בחכמה יבנה בית, ומנא לן דסוכות קרי בית דכתיב (בראשית לג, יז) ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית וגו׳ עד כאן. הבית הנזכר כאן רמז לה״א ראשונה, ושבעת ימים אלה הם סוד שבעה ענני כבוד שהיו ישראל מוקפים בהם כדברי רבי אליעזר פרק קמא דסוכה (יא׳ ב), ומפני זה אמרו רז״ל שחל שם שמים על הסוכה דתניא במסכת סוכה פרק קמא (ט, א) רבי יהודה אומר מנין שכשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה תלמוד לומר חג הסוכות שבעת ימים לה׳, מה חגיגה לה׳ אף סוכה שנינו (סוכה ב, א) סוכה שהיא גבוה למעלה מעשרים אמה פסולה, הטעם בזה מפני שהמעלות כלולות מדין ורחמים נמצא מדתן עשרים, ולפי שלמעלה מהם אין העין שולטת אם עשאה בזה השיעור פסולה. ועוד יש בדבר סוד פנימי נעלם כי עשרים אמה כנגד עשרה מדרגות הנתפשות בהרהור הלב וכנגד עשרה ידיעות נעלמות בלתי נתפשות, וכנגדן בחוץ עשרה נאצלות וביו״ד כלן נרמזות, ומי חכם ויבן את זאת. ומשם ולמעלה אין בהם וכל שכן במה שלמטה מהם יכולת להשיג, והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א, יד), וכתיב (במדבר כד, יא) ברח לך אל מקומך, פליאה דעת ממני. ואם היתה פחותה מעשרה טפחים פסולה, והטעם כי הפוחת מעשרה מקצץ נטיעות כי אין הברכה שורה כי אם על דבר שלם, ואין לפחות העשירית מן המנין, לפי שהיא שלימות הכל והיא קשר כולם ועמה הייחוד שלם, ואין למאורות העליונות רשות להשפיע לתחתונים אם לא על ידה, ואלו היו משפיעים שלא על ידה היה זה קצוץ נטיעות, ולפיכך אין לפוחתה מן

המנין. וצריכה שלש דפנות (סוכה ב, א), כנגד האבות דפנות הסוכה העליונה. ורבי שמעון שהיה מצריך רביעית אפי׳ טפח (שם ז, ב) כדי שתהיה המרכבה שלימה. ושיהיה צלתה מרובה מחמתה, לרמוז לנו שתהיה מדת רחמים גוברת על מדת הדין, כי מי יוכל לסבול חום האש הגדולה, ואנן צל סכך בעינן שמשם רחמים גמורים באים ולא צל דפנות שיש בהם דין. וכבר כתבנו כי הסוכה תרמוז לעולם התבונה ואין שום טומאה מגעת לשם, ולפיכך אם סכך בדבר המקבל טומאה פסולה, אבל הדפנות שהם מקום שהטומאה נאחזת משם, אם עשאן מדבר המקבל טומאה כשרה. ודע כי מי שאינו יושב בסוכה מעיד על עצמו שאין לו חלק באמונת ישראל, והמקיים מצוה זו ומשים אל לבו מה שכתבנו בסודה, ידע ויכיר כי יושב בימים העליונים סוד הסוכה העליונה, והימים מכסים עליו ומגינים עליו בשעת צרכו: ובמדרשו של רשב״י ע״ה (ח״ג קג, ב) כשאדם יושב בצל זה והוא צל האמונה, השכינה פורשת כנפיה עליו מלמעלה ואברהם וחמשה צדיקים אחרים באים לדור עמו הדא הוא דכתיב בסכת תשבו שבעת ימים. אמר רבי אבא אברהם וחמשה צדיקים ודוד המלך באים לדור עמו הה״ד בסוכות תשבו שבעת ימים כתיב ולא בשבעת ימים, כענין שכתוב ששת ימים עשה ה׳ וגו׳, וצריך האדם לשמח בכל יום ויום באושפיזים אלו. ואמר רבי אבא כתיב בסכות תשבו וכתיב ישבו בסכות, הא כיצד, ראשון לאושפיזים אלו ושני לבני העולם. ראשון לאושפיזים, כאותה של רב המנונא סבא כשהיה נכנס לסוכה היה שמח ועומד על פתח הסוכה מבפנים ואומר נזמן לאושפיזים, והיה מסדר השלחן ועומד על רגליו ומברך ואומר בסכות תשבו, תשבו אושפיזים קדושים. מכאן ראיה שצריך לברך מעומד על הסוכה כדברי הר״ם ז״ל (ה׳ סוכה פ״ו הי״ב). שני לשאר בני העולם, מי שיש לו חלק בזרע קודש יושב בצל האמונה לקבל אושפיזים לשמוח בהם בעוה״ז ובעוה״ב. וצריך לשמח לב העניים, כי חלקם בסעודה ההיא הוא זמון העניים, ואם אינו נותן להם חלקם קורין עליו מקרא שכתוב (משלי כג, ו) אל תלחם את לחם רע עין, נמצא שהסעודה ההיא שלו היא ואין להקב״ה חלק בה, עליו כתיב (מלאכי ב, ג) וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם, ולא חגי. ואמר רבי אבהו כל ימיו של אברהם אבינו היה עומד בפרשת דרכים לזמן אורחים, עכשיו שמזמנים אותו ושאר צדיקים עמו ולדוד המלך ואין נותנים להם חלק בסעודתם, אברהם עומד מן השלחן ואומר סורו נא מעל אהלי האנשים וגו׳ (במדבר טז, כו) וכלם מסתלקים אחריו, יצחק אומר ובטן רשעים תחסר (משלי יג, כה), יעקב אומר פתך אכלת תקיאנה (שם כג, ח), שאר צדיקים אומרים כי כל שלחנות מלאו קיא צואה (ישעיה כח, ח). ולא יאמר אדם אוכל ואשתה ואשבע בתחלה ואם ישאר דבר אתן אותו לעניים, כי אם בתחלה צריך להרים חלק גבוה שהם מתנות העניים.

רשב״י ע״ה אומר (זוהר ח״א י, ב) כל השמח במועדים אלה ואינו נותן חלק למקום נקרא שונא שכן רע עין שטן, והמקטרג מסלקו מן העולם וכמה צרה וצוקה מסבב עליו על זה, וחלקו של גבוה הוא זמון העניים כפי יכלתו של אדם, כי בימים אלה הקב״ה בא לראות כליו שמשתמש בהם שהם העניים, וכשרואה אותם בלתי שמחים עולה למעלה ומבקש להחריב העולם, ואז באין לפניו בני הישיבה ואומרים

רבון העולמים רחום וחנון נקראת יתגלגלו רחמיך על בניך, אומר להם וכי כלום בניתי העולם אלא על חסד שנאמר (תהלים פט, ג) אמרתי עולם חסד יבנה, ואין העולם עומד כי אם על זה, אומרים לפניו מלאכי השרת, חנון פלוני שאכל ושתה ואפשר לו לעשות חסד עם העניים ולא עשה, מיד נוטל המקטרג רשות ורודף אחריו. ושנינו, בכל סעודה של שמחה נמצא מקטרג ההוא ורואה אם אדם מקדים טובה לעניים אז אם העניים בביתו מסתלק מן הבית ההוא, אבל כשמביט ורואה ערבוביא של שמחה בבית בלא עניים ובלא קדימת טובה להם, עולה לפני הקב״ה ומקטרג עליהם. (זוהר ח״ג קג, א) וכשיתן מתנה לעניים יתן להם בראשונה, ולא שיקדים את עצמו ואם הותיר יתן להם. ואם משמח האושפיזים ההם הקב״ה שמח עמו ואברהם קורא עליו אז תתענג על ה׳ וגו׳ (ישעיה נח, ד), ויצחק אומר גבור בארץ יהיה זרעו וגו׳ הון ועושר בביתו וגו׳ (תהלים קיב, ג), יעקב אומר אז יבקע כשחר אורך וגו׳ והלך לפניך צדקך וגו׳ (ישעיה שם ח), שאר צדיקים אומרים ונחך ה׳ תמיד וגו׳ (שם יא), דוד המלך אומר כל כלי יוצר עליך לא יצלח (שם נד, יז). אשרי הזוכה לכל זה, ע״כ׃

[עריכה] אם לבינה

כתב ב ספר אם לבינה לרבי משה זכות ז״ל - אות סמך - סעיף פג. סוכה. ונחזור לענין הסוכה. כי הנה כבר ידעת סתם ״חג״ בדברי רז״ל הוא המועד הזה. ועניינו כי גם שכל המועדים הם מאימא, מכל מקום זה עלה על כולם במה שקדם לו [לימי החג] שמקבלת המלכות את הכל על ידה ולא ע״י ז״א. וענין ״חג״ ר״ל סוכות, שהוא סוד המקיף. ונקרא ״חג האסיף״ כי בו נאספים כל האורות ומתחברים אל הבית, היא השכינה. ו״אסיף״ בגימ׳ קנ״א, שהוא יסוד אי׳ שבו נכללים כל אורותיה, וממנו עיקר הבנין לנקבה התמימה. וזהו ענין החיבוק בימין שהוא לסובבה בחסדים. וכבר נודע שניקוד סגול הוא בחסד. וכן הוי״ה בניקוד סגול עולה ״חיבוק״. וכן מלוי ״ימין״, יו״ד מ״ם יו״ד נו״ן, המלוי לבד עולה חבו״ק׃

אמרו ז״ל על פסוק ״ושמתם את דברי אלה״ זכה, נעשית לו סם חיים. לא זכה, נעשית לו סם מיתה. וסוד הדבר לע״ד הוא כי אימא היא ס״ם ד״אפרסמון״ בסוד ב׳ פרצופיה, בינה ותבונה. וגם בסוד ס״ג ומלואו ל״ז, עולה ״סם״. והיא נקראת ״אלהים חיים״ בגימ׳ בינה בכולל, שממנה ״חיי המלך״. וידוע כי אין אורות אבא, שמשם שורש התורה, נגלים אלא ע״י לבושי אימא. וכן ״התורה״ בגימ׳ תרי״ו, דאינון מוחי דידה. ולכן אם האדם עובד את אלהים וזוכה, נעשית לו סם חיים. כי האורות מתפשטים ביושר והיינו ס״ם ת״ם, ר״ל הולך בתם וביושר. ות״ם הוא סוד ד׳ אלפי״ן שבתרי״ו. אבל אם לא זכה ח״ו, אי׳ מסתלקת והוא אור חוזר ואז הוא להיפך, מ״ת מ״ס. ומסם כ״י דהיינו סם חיים מסתלק כח החיים היא הוי״ה, ונשאר קלה כשם מ״ה. ה׳ יצילנו וידריכנו בדרך היושר׃ פד. ״סמכוני באשישות״. כבר ידעת כי כל בנין הנקבה הוא בגבורות ובאחורי שמות, והם של מצפ״ץ, ושל ״אלהים״ ד[מילוי] יודי״ן. ו״אלהים״ זה בריבועו עולה אלף י״ו. [הכל] כמנין ״אשישות״. ו״תפוחים״ הוא בגימ׳ ״קדמת״ שהוא ריבוע ד״אהיה״ ביודי״ן, והיינו ״רפדוני בתפוחים״׃

[עריכה] סוד ארבעת המינים

כתב בספר הציוני - (הג״ה) טעם לולב רומז לצדי״ק יסוד עולם. ג׳ הדסים רמז לג׳ אבות. חס״ד. פח״ד תפאר״ת. וב׳ ערבות ללימודי השם וה׳ נתן לי לשון לימודים. והם נצ״ח והו״ד. האתרוג רמז לעטר״ה עכ״ל. ביום השמיני מקרא קדש עצרת הוא. ע״ד הסוד כמו ששת ימים עשה ה׳ וגו׳. וביום השביעי שבת וינפש. ואין לו בן זוג וכנסת ישראל היא בת זוגו כי במנותך ימי השבוע בקבלה אמתית תמצא זה השביעי שהוא צדיק יסוד עולם ואין לו בן זוג אמרה שבת לפני הקב״ה לפני שם המיוחד רבונו ש״ע כבר בארנו. וכאשר נתנה לו כ״י לבן זוג נעשה שמיני וזהו וביום השמיני ימול הוא שמיני חג העצרת וכן נקרא שבת. ומאשר כתיב בוי״ו וקרינן ביו״ד רומז לזה כי הכ״ל בכ״ל וכ״ל מכ״ל וכן ציוה בחג המצות ז׳ ימים בקדושה לפניהם ולאחריהם כי כולם קדושים. ומנה מהם מ״ט יום מהשבועות אחרי כן כימי עולם ויום השמיני קדש כשמיני של חג. והימים הספורים בנתיים כחש״מ בין הראשונה והשמיני בחג והוא יום מתן תורה גלל זה קראו חכמים ז״ל בכל המקומות שבועות עצרת. ומאמרם ז״ל דשמיני רגל בפני עצמו לעניין פז״ר. קש״ב ותשלומי הראשון. כי הוא אצילות הראשונים ואיננו באחדות שלהן לפיכך הוזכר בפרשת פסח שבועות סכות ולא הזכיר שמיני כי שם יאמר יראה כל זכורך ובשמיני נקבה תסובב גבר. ודי לכל. ועתה אעירך טעם למה נאמר בפסח עצרת לה׳ אלקיך ובסוכות עצרת תהיה לכם. כי השביעי של פסח הוא עצרת אבל הוא לה׳ ולא לישראל כי היא צדיק אבל בחג הסוכות הוא שלנו ממש כי הוא מלכות בית דוד ושכינ״ה שרוייה על ישראל. ואם אין ראייה לדבר זכר לדבר שעצרת לשון מלכו״ת שנאמר זה יעצור בעמי׃

(מ) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים׃(מא) וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַידֹוָד שִׁבְעַת יָמִים בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תָּחֹגּוּ אֹתוֹ׃(מב) בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת׃(מג) לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם׃(מד) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי יְדֹוָד אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כתב בספר פרדס רמונים - שער כג פרק יז - פרי עץ הוא השכינה שהוא אתרוג. ונקראת **פרי עץ הדר**, בהיותה בארץ החיים משנה לשנה, מראשית השנה ועד אחרית שנה. והוא פרי הנלקח מעץ הדר. בסוד ויבן ה׳ אלהים את הצלע (בראשית ב). כי ד״ו פרצופין נבראו. והתפארת הוא הדר מפואר. כן בארו בזהר פרשת ויקרא (דף כ״ד ע״א)׃ **כפת תמרים** יסוד **וענף עץ עבת** חג״ת **וערבי נחל** נה״י **ושמחתם** השמחה בבינה היא אם הבנים ואנו מעלים מ״ן במקדש היא המלכות והיא הנקראת **לפני ידוד אלהיכם** ובכך יתייחדו זו״ן והם נקראים **שבעת ימים׃(מא) וחגתם אתו חג לידוד שבעת ימים בשנה חקת עולם**

לדרתיכם בחדש השביעי תחגו אתו:(מב) בסכת[7] תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכת:(מג) למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל

[7] סוד הסוכה – ליקוט מספרי קבלה -

כתב בספר הקנה: גם אמר **ובחמשה עשר יום לחדש השביעי חג הסוכות בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל**, ומה הוא זה שצוה הקב"ה לצאת מהבית לישב בסוכות ואם היה קיץ היינו אומרים רוצה הש"י בתענוגים, ואם כן יעקב אבינו דכתיב ויעקב נסע סכותה לקיים מצות סוכה בזמנה, אמר לו בני סוד יעקב עמוק כי הקב"ה האציל ששת ימי בראשית היה חסד ופחד ת"ת נה"י והז' שבת וכ"א שמטה לעצמו שתא הוי עלמא וחד חרוב, ואין לך שמטה שאין עמה שמטה שעברה קשורה בחברתה, וע"כ באו ו' ימים והז' שבת ובשנים שש שנים תזרע שדך והשביעית תשמטנה, ובחדשים ויבא יעקב סכותה הם ששה חדשים של קיץ הרומזים בשמטת הפחד, ואחר ויבן לו בית לעמוד בימי השמטה הרי אלף שנים, ולמקנהו עשה סוכות להרמיז שאחר השמטה הזאת יבא שמטת עצמו, אלא שבאותו קיץ לא יהא חום כחום הפחד, וגם לימים אך ביום הראשון תשביתו שאור היא שמטת הפחד, ובהתחלת שעה ז' מצה היא השנה השביעית שבת ומנוחה וזהו אך חלוק להודיעך הסוד וגם בשעות, והסוכה בט"ו הוא היום שיצאו ישראל ממצרים ומשנה היא האומרת סוכה שהיא גבוה למעלה מכ' אמה פסולה ושאינה גבוה י' טפחים ושחמתה מרובה מצילתה פסולה, ובאה ברייתא ואמרה חמתה מחמת סכך ולא מחמת דפנות, וראה בני שהסוכה רומזת בחכמה עילאה ועשר אמות דידה ועשר אמות דכתר אשר היא למעלה ממנה הרי כאן כ' וזהו שאין לעלות יותר מכ' אמה לא ברעיון ולא במעשה כי הוא מה למעלה וע"כ פסולה להסיר המכשול מלבו פן יכשל, וע"כ הסכך מדבר שאינו מקבל טומאה כי החכמה היא בית לכל הספירות וסכך שלה היא הכתר ואין שם דין כלל שהדין מביא המות היא הטומאה, ע"כ הדפנות הפועלים דין שע"י הדין הטומאה לא חשו לומר שיהא מדברים שאינו מקבל טומאה וע"כ ג' דפנות כהלכתן והם בינה חסד פחד, אבל הד' שהוא ת"ת יען שעומד בין האש והמים אפי' טפח ורחבה ז' טפחים הוא שנאמר וימינו טפחה שמים והם ז' רקיעים טפח לכל רקיע והוא הכשר דופן שכל טפח כלול מי' עולים ע' טפחים ע' גבורים סביב, ואם הגובה פחות מי' הוי ליה קציצה בפרדס, ואם חמתה מרובה מצילתה וכו' הכוונה כי הסכך בהיותו מרובה החמה מועטת ומתבטל וכאלו אינו, אבל אם חמה מרובה אם כן הסכך אינו במקום הצל חלילה חלילה שהסכך הוא באמת הצל על כלם, וע"כ אמר ר' יהודה סוכה דירת קבע בעינן אבל חכ"א דירת עראי כי סוברים שהסוכה רומזת בחכמה תתאה הנקרא ארעי על שיורדת בגלות, וע"כ גבהה ורחבה ומחיצתה אינה כמו של דירת קבע וע"כ כל האזרח בישראל ישבו בסוכת חסר ו' להרמיז בסוכת דוד היא כנ"י, ולהורות שהיה נותן לישראל לבד למלך ולשר וישראל הם תחת כנפי השכינה והיא צל על ראשם להציל מרעתם והצל שלה הוא צל עליון וע"כ הסכך מדבר שאינו מקבל טומאה, אך הדפנות הם השרים המקיפים אותם ופועלים דין וע"כ הרמיזו ז"ל שהקב"ה יאמר מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לרמוז בחכמה תתאה הנקרא קלה אצל חכמה עילאה, ועתה בהיותך נכנס בסוכה ומעיין בסכך אתה ממשיך הצל של סכך העליון עד העטרה וצל העטרה בישראל וזהו עשיית המצוה צורך אדם וצורך גבוה ועל כן כל אדם יש ליזהר לעשותם, אל"ר ומ"ש מילת נשים פסולה וסוכת נשים כשירה, אל"ב מילה בעור הערלה שהוא דין וקושי ואין דין מבער דין, אבל סוכה הוא עדות שהאשה היא צל על ראשינו ע"כ סוכת אשה כשירה כי היא הסוכה. אמר לו תינח אשה גוי מי איכא למימר הא כתיב כי בסוכות הושבתי את בנ"י ונימא ישראל ולא גוי דומיא דציצית, אמר לו לא דמי התם יום וז' בעינן גוי באמצע מה בעי אבל סוכה להכנס בצל בעינן מה לי צל לישראל ומה לי צל גוי כל סוכה העשויה לצל כשר. אמר לו א"כ יכתוב כי בסוכות הושבתי אתכם מאי בני ישראל אמר לו ולא בנות, אמר לו ואלא האזרח להוציא הנשים מאי איצטרך אין הוה אמינא דחייבת חדא דמצוות עשה שהזמן גרמן ועוד בני ולא בנות מאי תימא איצטרך האזרח דלא נילף ט"ו ט"ו ממצה לא תוכל חדא הלא הוקשה כל התורה עדיף מג"ש ואין ספק ועוד איכא קרא בני ולא בנות ובמקום קרא אין מדה וא"כ האזרח ל"ל, אמר לו איצטריך כי הייתי דן אדרבא מיניה וביה דכתיב התם ע"כ לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה מה לשם אף בנות אף כאן אף בנות קמ"ל האזרח. אמר לו א"כ אתה אומר נשים חייבות באיסור אכילת גיד הנשה והא כתיב בני ואע"ג דאיכא עונש (והשוה הכתוב וכו') הכתוב פוטרן וא"כ דחייבות יכתוב ישראל וישתוק מבני ועוד דאפילו את"ל דבני דגיד הנשה אפילו נשים וכדי שלא נילף בני דסוכה מבני דגיד הנשה איצטריך האזרח לפטור שפיר אלא מ"ד משום ט"ו ט"ו מאמר לו, הפסוק בני פוטר וג"ש מחייב למאן נשמע כ"ע מודו נשמע לקרא, ולדבריו האזרח ל"ל, או איפוך אא"ב שלא נקיש האזרח דסוכה להאזרח די"כ ויהיו חייבים איצטריך בני לפטור שפיר, אלא א"א שלא נילף ט"ו ט"ו איצטריך האזרח לפטור ע"כ בני ל"ל יאמר כי בסוכות הושבתי את ישראל, וראה עתה רבי העיורון שיש לנו משרע"ה התיר הגיד לנשים הוא שאמר לפרעה בבנינו ובנותינו נלך והוא בנין אב לכלם וחז"ל אסרו את הגיד לנשים וכל העולם למשה ישמעו ויאכלו הנשים את גיד הנשה, ועוד עד שני בנינו זה סורר ומורה וארז"ל בן נעשה סורר ומורה ולא בת, סוף סוף איצטריך בני דסוכה היו חייבות בסוכה דגם הם היו ביציאת מצרים ובישיבת תחת ענני כבוד, וע"כ כתב האזרח כדי שנלמוד מהאזרח די"כ להיות הנשים חייבות וט"ו ט"ו ממצה לא אפשר לדין עד שתאמר דאיצטריך האזרח לפטור דהתם ג"ש לבד והכא ג"ש, ואם הן היו בי"מ ובישיבת תחת ענני כבוד ותרתי עדיף מחדא ואם כן כיון שנראה הכחות שהן חייבין בני לא למעט נשים אלא בני ישראל ר"ל העננים מקיפין המחוללים ששם ישראל יחנה הענן פולטם ומכלה כל הדברים יעברו ונתפוש חדא בלבד ואם כן לעולם ישתוק מהאזרח, ומדאיצטריך בני ש"מ פטורות דאי ס"ד חייבות בני ל"ל, אמר לו בני תרתי אצטריכי משום דהו"ל למימר כל מי שהיה בישיבת ענני כבוד חייב בסוכה ונשים הואיל והיו בישיבת ענני כבוד חייבות בסוכה ת"ל בני, וכדי שלא תלמוד ט"ו ט"ו מחג המצות איצטריך בני לפטור, אל"ר עדיין שכלי לא נתבלבל כי המוח קיים והלא כל הקישא שאינה מתהפכת אינה היקשא וזאת אינה מתהפכת שהכתוב אומר בסוכות תשבו כי בסוכות הושבתי ואפשר כל שישנו בסוכות הושבתי ישנו בסוכות תשבו אלא הפוכו הוא שקר כי מה נאמר כל שישנו בסוכות תשבו ישנו בסוכות הושבתי ונשים הואיל וליתנוהו בסוכות תשבו דהוי מ"ע שהז"ג ליתנוהו בסוכות הושבתי שקר הוא ואם כן אינה היקשא בני ל"ל, והשתא שהרוחתי בני ארויח גם ישראל כי בני בלא ישראל לא שוו וע"כ ישתוק גם מישראל, מה תאמר ישראל ולא גוי מי איכא מצוה בכל תרי"ג מצות דחייב הגוי כישראל עד דאיצטריך קרא למעוטי הלא ייחד להם קב"ה מצותיו והם ז' מצות ותו לא א"כ גוי אין לו התחברות עמנו עם קדוש ישראל ישראל ל"ל, אמר לו בני רואה אני שלא למדוך דרכי האמת שאמרתי לך פעמים דרכי האמת הם הנדרכים בסברות אלהיות וכל אחד איצטריך לעצמו ואין לו חלק עם חבירו ושמע ענייניהם. אמר לו רבי כדי שלא תאמר שלא למדוני הקשב ושמע כי כל דברי סיני עליהם אין להרהר כי יצא מפי קדוש וכולם קדושים ודע כי האיברים שבאדם הם כ"ד ענפים שבמרכבה עליונה, ודע כי מלבושי כנ"י הם רמ"ח מלאכים וכולם נקראים שמם כשם רבם, וכן רמ"ח אצילות באדם העליון וע"כ אברהם נשלם ברמ"ח אברים בתוספות ה' וע"כ באו לישראל מצד ימין רמ"ח מ"ע להיות כל אבר מזויין במצותיו שלא ישלוט בו זוהמת המות. וכן שס"ה ימים באים משס"ה ענפים של דין שיש באדם העליון כנגדם שס"ה מצות לא תעשה מצד שמאל והם נגד שס"ה גידים להיות כל גיד וגיד מזויין בלא עבירות לאו ובכללם גיד הנשה אשר לו ה' ענפים מימין וה' ענפים משמאל והגיד הזה סמוך לברית, והי' גידים הללו הם נגד עשרה

כתות של טומאה הסובבים המרכבה הוא שנאמר סביב רשעים יתהלכון, כי סביב הברית אלה הכתות יושבות וע״כ האוכל את גיד הנשה מושך עליו רוח הטומאה זהו אבר מחזיק אבר וע״כ לא יאכלוה ישראל כי הוא מנשה ומשכח עבודת הש״י, ודע השערות הסובבת את הברית הם נגד כחות הללו וע״כ אינם באין לידי לובן לעולם אלא כשנשתנו בשומא כי הכושי לא יהפוך עורו, והנה יעקב אבינו ע״ה כל אבריו היו תקופים ולא היה יכול שרו של עשו הבא מכחות הטומאה להכנס ולחול בשום אבר רק בגיד הנשה, והכוונה אמר בני ישראל הם ה׳ ספירות אחרונות הנקראים ה׳ בני ישראל אלא שהנקבה רמוזה במלת את זהו בני ישראל לא יאכלו א״ת גיד הנשה, וע״כ האזהרה לישראל במלת בני ישראל את ואין למידק מינה נשים כי גם האשה באזהרה במלת את שלא להביא טומאה, וע״כ איש מתלבש בעור קדשה ואשה בעור קדש גוי, זהו האזהרה לאשה שלא תלבש שמלת גבר גוי באכילת גיד הנשה וכל ענייננו יתבאר בעז״ה, כן הדבר כי בסוכות הושבתי א״ת כנ״י שהבינה הוריד השפעה סכך עליון עליהם הם ה׳ ספירות אחרונות בני ישראל וכנ״י רמוזה שם במלת א״ת, ואפ״ה שהאשה היא במעשה פטרה הכתוב במלת האזרח והכוונה כי זו המצוה עדות שאנו תחת צל השכינה והאשה פסולה להעיד והיא משועבדת במצות בעלה, וע״כ אין לנענע במלת בני ישראל את וללמוד ממנו דבר כי לא בא רק לשבח לקב״ה אשר העלה הנלחמים על במתי ארץ והוציאם ממצרים מלך צר והקשה והושיבם תחת סכך עליון והנה במשפטו. אל״ב מה תאמר ולמדתם אותם את בניכם הלא את מרבה את הנשים. אמר לו לא אלא עם תאמר וקשרתם ולמדתם שומע אני לימוד תפילין לבד נשים פטורות קמ״ל לומר א״ת מא׳ עד ת׳.

וגם ארז״ל לא בסוכה שתחת סוכה שא״כ אתה נופל תחת המלאכים כסא השכינה, ולא בסוכה שתחת אילן ומה מעכב אלא חציצת המטה וסדין ונוי סוכה אם הם מרוחקין ארבעה פוסלים, מ״מ הסדין אע״פ שאינו מרוחק פסול דהא מקבל טומאה, ושמואל הוא דאמר מותר לישן בכילה בסוכה ואע״ג דאית ליה גג ובלבד שלא תהא גבוה י״ט שכל שאין גבוה י״ט אין שם סוכה עליו ולכן הישן תחת המטה שגבוה י״ט לא יצא שהסוכה רומזת לדעת רבנן למדה הנקרא חג והתורה אמרה חג הסוכות שבעת ימים לה׳, וא״ר יהודא בן בתירא כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה ומה חגיגה שהיא כנ״י לה׳ הוא ת״ת, כך הסוכה כל זמן ששם סוכה עליה ורומז בשכינה היא לה׳ הוא ת״ת תפשוט מכאן שאסור להסתפק מעצי סוכה כל שבעה שבזה סייע רב ששת שאמר משום ר״ע לר״י ב״ב ובריית׳ הוא שאמרה סיככה כהלכתה ועיטרה בקרמים וסדינין המצויירין ותלה בם אגוזים ורמונים אסור להסתפק מהם עד מוצאי י״ט של חג כיון שהוציא דעתו מהן ולא התנה עליהם הרי הם כעצי סוכה דאתקצו שהם לה׳ כל זמן ששם סוכה עליהם, וסוכה שאינה מחזקת אלא ראשו ורובו ושלחנו בתוך הבית פסולה שבזה הודו ב״ה לדברי ב״ש כי יש לחוש שמא ימשך אחר שלחנו, א״כ סוכה שהיא ז׳ טפחים מחזקת ראשו ורובו ושלחנו וכשירה והכוונה כי ז׳ טפחים שם סוכה עליו ששם כל ההיקף והשולחן שהיא העטרה כלולה בז׳ טפחים פחות מז׳ לא כי השולחן שהיא כנ״י אינה עולה בסוכה וכאלו כולו בחוץ, וזהו שמא ימשוך, וצורת הפתח הם ב׳ הקנים מב׳ צדדים וקנה על גביהן והכוונה כענין המזוזות והמשקוף הם השוקיים והמשקוף עליהם הוא ת״ת ואע״פ שיש כלל כמו זה רוחני ביותר, וע״כ טוב לעשות צורת הפתח בסוכה, ואין לסכך במחובר שומר הראשון אינו בחיבור בקרקע ששם אינו דין כלל וכן לא בדבר המקבל טומאה וכל שאין גידולו מן הארץ אין מסככין בו שאין לסכך בדבר שאינו מכלל ההיקף כי נעוץ סופו בתחילתו בעינן, וזהו גידולו מן הארץ וידעת בני שכנ״י הוא תוך ג׳ הם נצח הוד ויסוד וע״כ כל הפחות מג׳ כלבוד דמי, ומצטער שאינו יכול לישן בסוכה מפני המאכולת האוכלת את האדם בלילה פטור מן הסוכה והכוונה שאין להטיל צער וחולי וחלישות בסוכה לכנ״י וע״כ החולים פטורים. ודע בני שהאבל צריך להודות לדיין שדן אותו שהכל יצא מלפניו בדין ובצדק וע״כ האבל חייב בסוכה הוא הדיין אך שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה כל ז׳ ימי הסוכה ביום ובלילה, וכן חתן וכלה שצריכין לשמוח בחופה והכוונה שחתן וכלה רומזין בת״ת וכנ״י ועושין קירוב באהל והשושבינים הם ב׳ אחד מימין ואחד משמאל מימין הוא החסד ומשמאל הוא יסוד וע״כ פטורין מהסוכה כי שמחים בחיבור באהל, וצריך להוריד כלים נאים ומצעות נאות בסוכה משום זה אלי ואנוהו, ואוכל ושותה בסוכה ולומד גרסתו בסוכה ויוציא דברים הנמאסים חוץ לסוכה כי אין נמאסים בסוכה הרומז בכ״י, וכל דבר שהוא פחות מכביצה קרינן ביה אכילת עראי ולא בעי סוכה, ודע בני שבליל ראשון של סוכות חייב ע״כ לאכול בסוכה משם ואילך רוצה אוכל וחייב בסוכה רוצה אינו אוכל ופטור מן הסוכה דומיא דבערב תאכלו מצות וילפינן ט״ו ט״ו מחג המצות, וע״כ מברך דוקא בליל ראשון של פסח על אכילת מצה מכאן ואילך לא, אל״ר בלבול הרבה בדבריהם כי כתיב בסוכות תשבו שבעת ימים כל ז׳ חובה וא״כ נילף ט״ו ט״ו מחג הסוכות מה לשם כל ז׳ אף כאן כל ז׳ מה תאמר ששת וז׳ יש לי מקום להניחם לישן וחדש אבל ט״ו ט״ו אין לי מקום אחר להניחו רק בזה דכל ז׳ ימי הפסח חייב באכילה, אל״ב מי כתיב בסוכות תאכלו שבעת ימים תשבו כתיב אכילה מישיבה לא יליף, אמר לו והשתא דאתית להכי לדידך מי ניחא מ״מ ישיבה מאכילה לא יליף אלא ע״כ אכילה ישיבה טיול ולימוד הכל בכלל וא״כ הדרא קושיא לדוכתיה כל ז׳ ימי הפסח וכל ז׳ ימי החג יהיו חייבין, ועוד מאי דקאמרינן בערב דוקא חייב לאכול כדי שיאכל בסוכה א״כ למחר בי״ט רוצה אוכל וחייב רוצה אינו אוכל והלא שבת וי״ט דלא סגי דלא אכיל פת ואין כאן מסתבר לומר דוקא בערב דהא שבת וי״ט קתני דהוי יום. אל״ב לעולם אע״פ שאמר התנא שבת וי״ט בלילה אומר וליל ראשון של פסח ושבת וי״ט של חג חובה ועל אלו אומר התנא דלא אפשר דלא אכיל פת וקרי הלילה י״ט כי הלילה יום הוא כענין ויהי ערב ויהי בוקר, והכוונה כי בליל ראשון של פסח שהיא ליל שמורים רחמים לישראל צריך לאכול משם ואילך כבר יצאו ישראל ממצרים, ובעבור שכל ז׳ ימי בראשית היו בליל ראשון ברחמים בלא חימוץ ע״כ אסור באכילת חמץ כל ז׳, אלא חיוב אכילת מצה בליל ראשון חובה משם ואילך רשות. ליל שבת כלה נכנסת לחופה וחתן אוכל שם כענין אכלתי יערי עם דבשי משם ואילך כבר נתקדשה, אמר לו ר׳ לא תימא הכי דלא אפשר בלא ג׳ סעודות שבת וי״ט אמר לו אפשר במיני הפת דאין חיוב בפת דוקא, וליל ראשון של סוכות משום דשייך אכילה בהתחלת קידושיה אוכל בסוכה דאין קידוש אלא במקום סעודה, משם ואילך רצה אוכל חייב בסוכה לא רצה לאכול פטור ואין זה בישיבה ושינה דלא אפשר בלא שינה, וע״כ מברך כל ז׳ לישב בסוכה שאינו יכול לפטור עצמו מצד הישיבה משא״כ במצה אינו מברך כל ז׳ על אכילת מצה מטעם שיכול לפטור עצמו במיני פירות ותרגימה ולא יאכל מצה, וטוב למעט בברכות ע״כ אם ברך בסעודה אחת לישב בסוכה אין צריך לברך בסעודה אחרת, ודע ששמיני רגל בפני עצמו לענין פז״ר קש״ב, אל״ר מה ענין שמיני עצרת אמר לו בני היא עם הכלל והיא בפני עצמה כי העטרה שמינית למנין שהמנין מאם הבנים והיסוד שביעי למנין והנה נשלמו ימי הסוכה ביסוד הנקרא שבת, אמר היסוד לכולם נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג אמר לו כנ״י תהא בת זוגך הוי וביום השמיני עצרת תהיה, וגם היתה כלולה במלת יום ז׳ הוא שאמר שבעת ימים, ותדע שזהו הסעודה שארז״ל אמר הקב״ה עשו לי סעודה קטנה, אל״ר ולמה אנו אומרים הלל בכל החג אמר לו בני דע שז׳ ימי הסוכה רומזים לימות עולם הם ז׳ שמטות, וא״כ בכל יום קדושה בפ״ע לכן אומרים בכל יום הלל גמור ונוטלין לולב עם מיניו להרמיז שבכל אלף הז׳ שבכל שמטה ושמטה ההויות יהיו קיימים שלולב עם מיניו רומז על הויות, ובשמיני אין לולב כי הוא רומז ליום הגדול יובילו שי למורא, ומחולקים בקרבנות ומתמעטים הפרים בכל יום שהשמטות הבאות יהיו בחסרון דין לא כראשון ויתמעט כח האומות בכל שמטה ושמטה כמו שמתמעטין הפרים ההם ויתמעט בכל שמטה ושמטה עד היובל היא הבינה נ׳ אלף שנה בכל השמטות נ׳ שערי בינה, אבל בפסח אין לולב שימי הפסח רומזים במה שהלולב ומיניו רומזים הם ההויות, אבל ימי הסוכה רומזים בשמטות ע״כ המצוה לצאת מדירה לדירה, וראשון של פסח וראשון של סוכות

רומזים בבינה, ויבא חול המועד של סוכות מראשון עד העצרת שהם השביעיות, שאומרים בחג השבועות גם כן עצרת להרמת הענין, וזהו שאמר ריב״ל ראוי היה עצרת של חג להיות רחוק חמשים יום מחג הסוכות כעצרת של פסח רחוק חמשים יום אלא למה״ד למלך שהיה לו בנות נשואות למקום קרוב כדי שילכו ויבאו ביום אחד אמר המלך אני ואתם נשמח ביום אחד, וראה והבן שכך הוא שבפסח יוצאין מהחורף לקיץ ויש זמן שילכו ויבאו ע״כ רחוק נ׳ יום אבל בחג יוצאין מקיץ לחורף והדרכים קשים וליכא זמן שילכו ויבאו ע״כ אינה רחוקה נ׳ יום אמר הקב״ה אני ואתם נשמח ביום אחד הוי עצרת תהיה לכם, והענין שמע והבן יום ראשון של פסח רומז שהתחלת השמטה ע״כ צריך למנות נ׳ יום ואח״כ העצרת יובל הגדול, אבל יום ראשון של סוכות רומז באלף השביעי וכן כל ז׳ ימים של סוכות באלפי שביעיות ע״כ עצרת סמוך להם ולא דמי לימי הפסח הרומזים כ״א לשתא אלפי ר״ל הראשון של פסח רומז שמטה ראשונה שתא אלפי יום ב׳ שמטה שניה שתא אלפי וכן כולם, וראשון של סוכות שמטה ראשונה אלף חרוב וההויות קיימות הוא הלולב ומיניו בהויות וכן יום ב׳ שמטה ב׳ אלף חד חרוב וכן כולם וע״כ פסח מונה נ׳ ימים ועושה עצרת. סוד דיני הלולב ומיניו וגם אמר ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכפות תמרים ודע שהלולב רומז בת״ת זה ה׳ קוינו ל״ו ל״ו ל״ב נתיבות חכמה והלולב עולה עד כת״ר עליון דרך השדרה ומתאחד עם כנ״י זהו לולב שמלת ל״ו רומז בת״ת ומלת ל״ב היא העטרה, והאתרוג רומז בכנ״י הנקרא תאוה וכי תאוה הוא לעינים וזהו שתרגם לא תתאוה לא תרוג מלשון אתרוג, והדס נגד חסד וע״כ נקראת אסתר הדסה בעבור שחוט של חסד משוך עליה שההדס רומז לחסד שמיכאל נאחז משם, וערבה רומז בפחד וסמאמר לו נאחז משם א׳ מליץ טוב וא׳ מליץ רע וזה שאמר אשמעה מה ידבר האל ה׳, והלולב מימין ואתרוג משמאל ימין בימין ושמאל בשמאל על הערבה רמז רכב בערבות בי״ה שמו. אל״ר והלא יה שמו. אמר לו לסוד גדול כי חסד עולה ע״ב והוי״ה בצירופו עולה ע״ב מי״ה בי״ה עולה ע״ב ושמו של הקב״ה היא כנ״י אשר היא למעלה מכל השרים ורוכבת בערבה הרומז בסמאמר לו הנאחז בפחד, וא״כ אוי לסמאמר לו שכן בי״ה עולה או״י ונקרא הערבה ערבי הנחל כי יונק מכח נחל ומתקיים והוא הנחל האחרון, וצריך ל״ו נענועים זה ה׳ קוינו ל״ו, ודע שאינו נוטל בלילה אלא ביום שנאמר ולקחתם לכם ביום הראשון וכל היום כשר לנטילת לולב, אל״ר למה לולב בלילה לא. אמר לו הלא אמרתי לך. ואמרו רז״ל במקדש נוטל כל שבעה ובגבולין יום אחד ומשחרב בהמ״ק התקין ר׳ יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה כל שבעה זכר למקדש, ובזמן שהיה בהמ״ק קיים היה לולב ניטל בגבולין ביום א׳ אפי׳ בשבת. אל״ר מ״ש משופר דוקא לפני ב״ד. אמר לו שופר דין ואם יחלל עליו שבת איכא תרתי לריעותא ויש לחוש אבל לולב רחמים ודאי והחילול הוא ספק ואין ספק חילול מוציא מידי ודאי רחמים שהם כולו רחמים, שבת וט״ו בחדש ולולב עם מיניו אין לחוש, ודע שארבעה מינים הללו מעכבין זה את זה. אמר לו ומ״ש מתפילין דאין מעכבין זא״ז אמר לו התם נמי פרשיות מעכבות זא״ז אבל הבתים שלמים אמאי יעכבו אבל לולב ומיניו כד׳ פרשיות של תפילין חסר אחד לא ירצה, וגם כתיב ולקחתם לכם משלכם משמע שאול וגזול לא. אמר לו ומ״ש מציצית והלא טלית שאולה יצא במתנה על מנת להחזיר קרי ביה שלו הוא שכן רב מתנה דיבר במתנה שאמר מתנה על מנת להחזיר שמה מתנה, והוא שקיים תנאו והחזיר לא החזיר לא יצא דהוי ליה שאינו שלו אלא גזל והגזל פסול למטה כעבור שמזיק למעלה, ואין לחלק כי לכל ז׳ פסול הגזול שהרי לחתוך הפרי מן האילן בלא רשות בעלים אסור כ״ש לעשות מצוה הבאה בעבירה שאין שם מצוה עליה ול״ש לפני יאוש או לאחר יאוש פסול, וידעת בני שהלולב רומז בת״ת והעלין שלו רומזים על הימינים ועל השמאלים וכולם נאחזים מן השדרה היא שדרה הת״ת והת״ת עולה (עד כ״ע) ע״כ אם כפוף ראשו והעלים אינם עולים כמוהו אלא מתפשטין ועומדין בתלייה אותו האיש ישחקו עצמותיו, או אם הוא חרות שקשה ויבש ואינו מורה לחלוחית או סדוק שעלה אחד רחוק מחבירו או כולו בצד ימין או כולו בצד שמאל הכל פסול, אמר לו סדוק סדק ממש אמר לו כלל כל דבר כל שאינו דוגמא פסול, הלא רבא אומר בעבור שעולה מצד אחד כולו פסול כי שינה הדוגמא. ור׳ יהושע אומר נחלקה התיומת נעשה כמו שנטלה התיומת ופסול ותיומת נקרא דיבוק העלים בראש העלים, ובסדוק ודאי יוצא מכלל הדוגמא שעולים העלים עד מקום הדבוק ולכן לולב שהעלים שלו אין מגיע ראשו של זה בצד עיקרו של זה פסול, ועל שהמאמרות יורדות גדולה גבורה ת״ת וזרועות שוקיים ויסוד ע״כ שיעור הדס וערבה ג׳ טפחים, אבל הלולב לבד העלין שדרה של ד׳ טפחים כי דרך השדרה כתר חכמה בינה תפארת עצמו, וע״כ אמר שדרת הלולב צריך שיהא טפח גדול מן ההדס והערבה, ומצד שהשדרה של לולב עולה על כולם אנו מברכים בלולב, וכן הדס צריך להיות ג׳ עלים יושבים בסדר אחד שלא יהיה אחד רחוק מחבירו כי צד קבוע במקום אחד בעינן. וכל קטימת ראש בהדס פסול כדין הלולב וחתוך ראש מעיקרו וגזול ויבש פסול וליכא מאן דפליג דודאי פסול, ואם ענביו מרובים מעליו אם ירוקות כשר ואם שחורות תוקף דין בהדס ופסול, ורב חסדא אומר משום רבו הגדול דלולב אין צריך אגד שכן אמרו רבנן והכוונה ההויות נדבקין ואינן נקשרין אבל מצוה מן המובחר לאגדו שנאגדים ההויות בלי ספק, ומה שארז״ל אין צריך אגד לפסול בדיעבד קאמרי כי בר חנא הוא דאמר מצוה מן המובחר לאגדו ואם הותר האגד ביו״ט הראשון יתחוב ראש האגד תחת הכריכה ולא יקשור, וגם תנן אתרוג הגזול והיבש פסול וסודו ידוע, ועוד תנן נטלה פטמתו פסול עוקצו כשר וברייתא הוא האומר ר׳ יצחק בר׳ אליעזר אומר נטלה בוכנתו פסול והכוונה שאם נחתך העוקץ ונשאר דבר מה כבוכנא באסיתא להרמיז משפיע והמקבל והוא מקום הבוכנא באסיתא, ואם נשאר דבר מה פשיטא דכשר ואם נעקר העוקץ עם הבוכנא מאסיתא הנה נסתלק המשפיע ובר מינן מזה לית דין ולית דיין לומר שכשר, ניטל החוטם הוא צורת י׳ שהיא חכמה עילאה השוכנת בחכמה תתאה אם ניטל פסול, אך בזה אפשר שיבא האדם לכלל טעות לומר שאפי׳ נשאר מעט באסיתא הואיל ואין היכרא בעוקץ פסול קמ״ל דכשר, וגם בזה כל שנוי שיש בו המוציאו מכלל הדוגמא פסול, ודע שיעור אתרוג כאגוז כשר פחות מכאן פסול שנאמר אל גנת אגוז ירדתי, אתרוג אין אגדו עם הלולב דא״ר אליעזר כפת כתיב והכוונת שאין דרך דבר שרומז באשה לאגוד עם כל אלו כי היא בעולת בעל והשפע הבא עליה מכולן כענין כל הנחלים הולכים אל הים ע״י בעל האשה, ובריייתא היא האומרת שצריך לנענע ג״פ על כל דבר ודבר ודבר והכוונה שצריך לעשות י״ב נענועים כעין י״ב הויו״ת ומוליך ומנענע שם ג׳ פעמים ומביא ומנענע שם ג׳ פעמים מעלה ומנענע שם ג״פ ומוריד ומנענע ג׳ פעמים כי צריך לעורר ג׳ ההויות בכל צד הפועלים טוב ולהרחיק כל רוחות רעות האמת ל״ו נענונים כוללים כל דבר. ע״כ.

הציוני

חג הסוכות שבעת ימים לה׳. ע״ד חכמי המחקר ורודפי הפשט כי היותו בזמן הזה והאסרו במלאכה הוא להתפרסם העניין כי זולתו יפנה כל אחד לדרכו ולא יוודע הנס ואולי סבת האסר כל המועדים במלאכה עם היותם כולם זכר לחירות מצרים וכי נתנו אחר עמל שלו ושקט אחרי עצב. וכן לקוח ביום הראשון לולב ואתרוג. ואמר בעל המורה כי בהתייחד שני מינים הללו בזמן הזה מצורף הוא למצוות סוכה והזכיר אותות המדבר כי אחרי צאתם מארץ צמאון לא מקום זרע ופרי האדמה ואין מים לשתות אל מקום רחבת ידים ועץ פרי ומקום יאורים יקחו מן המינים להודות בו לאל גואלם. ולהזכיר חסדו עלינו. ולהתייחד המינים ההם הידועים הוא להיותם נאים לריח ולמראה וליופי דליותם ורעננים. והם הנמצאים בזמניהם בארצות ההם לרוב. ואף כי הם יעמדו בליחותם ושלימותם משך ז׳ ימים. אשר הוא היקף שלם. ודע שז׳ ימי החג רומזים לשמיטת העולם ולהקיפם שכל אחד מנוחה לחי עולמים. ולפי היות כל אחד עולם בפני עצמו וקדושה בפני עצמו וקרבנותיהם מחולקים וגומר הלל בכל יום כמבואר. וזה החג הוא רגל יעקב

למבין. ומאשר לא נאסרו במלאכה כל ז׳. הוא רומז שהימים הללו הם ימי המעשה והם יסוד כל פעולה המשתלשלת מהם. אמנם לא חול גמור כי כולם קדושים ובתוכם ה׳ אמנם לדבר האבוד הותרו לרמוז שהם קיום הכל ולא יאבד דבר. פנימיות הסוד לד׳ מינין שבלולב לא יתעלם ממך. דע שפרי עץ הדר הוא הפרי שבו רוב התאוה. ובו חטא אדם הראשון שנאמר ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ומתרגמינן דמרגג. נמצא שהחטא בו לבד ונחנו נרצה לפניו עם המינין הללו וכפות תמרים הוא הראש וכל העלין שבלולב תלויים בשדרה זו למעלה מזו וכולם יונקים משורש אחד והוא דוגמת לעניין גבוה מעל גבוה וקו אמצעי כפול וגבוה על כולם נגד חוט השדרה והנה הלולב עצמו גבוה נראה יוצא מכולם אלקי יעקב יקרא אדון העולם. ועליו מברכים ונוטל בימין מיסוד המאמין. ואתרוג בשמאל נודע גם היום גם מתמול. מאכילת אדם הראשון. וענף עץ עבות. הג׳ בדים רומזים לשלשה ספירות זרועו״ת והמכר״ע. וערבי נחל כנגד הנצחי״ם כענין סולו לרוכב בערבות במדת הדין ובמדת הרחמים ע״כ אין אתרוג עמהם באגודה כי הוא נגד שמיני עצרת שהוא רגל בפני עצמו ותשלומי דראשון אחד בכח ולא בפועל. וכן בשמיני אין צריך אתרוג כי הוא בעצמו אתרוג הה״ד וענף עץ עבות שענפיו חופים את רובו משל לאדם שיגן על ראשו בב׳ זרועותיו ענף לשמאל וענף לימין נמצא עץ באמצע ולמה נאמר בו עץ. משום שהוא שורש האילן. ואיתא במדרש (מדרש רות זוהר חדש) מלה״ד למלך שעלה בלבו ליטע בגנו ט׳ אילנות זכרים והם כולם דקלים אמר כשיהיו כולם מין אחד א״א להתקיים מה עשה נטל אתרוג ונטע ביניהם והוא א׳ מאותן תשעה שעולה בלבו להיות זכרים ומאי הוי אתרוג היינו נקבה היינו דכתיב פרי עץ הדר ואמאי פרי עץ הדר דמתרגמין פרי עץ אתרוגא. כפות תמרים לולבא ומאי הדר היינו הדר הכל. והיינו הדר דשיר השירים דאמור ביה מי זאת הנשקפה וכו׳ והיינו ע״ש נקבה ועל שמה נלקחה נקבה מאדם הראשון שא״א להתקיים עולם השפל בלתי נקבה כו׳. ומאי ערבי נחל אלו שוקי האדם שהם שנים נצ״ח והו״ד. ומאי לשנא דערבי משום דגדול שבה הוי למער״ב וממנו יונק כחו. ושל צפון הוא הקטן ממנו מהלך חמש מאות והוא ברוח צפונית מערבית ובו פועל ונקרא על שמו והם שניהם ערבים. פי׳ אחר ערב שפעמים מערבים פעולתם זו עם זו. ומאי ערבי נחל ע״ש המקום שקבועים בו ששמו נחל הה״ד כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא ר״ל כל ספירה וספירה נקראת נחל והים היא העשירית הוא השוקת כי שם יריקו שפעם. ומאי ניהו י״מ הוי אומר זהו אתרוג כוונה אחת היא ומנלן שכל מדה ומדה נקראת נחל שנאמר וממתנה נחליאל. כבר פירשנו סוד א״ל. וקבלה בידינו מאבותינו עד מרע״ה ליקח ג׳ הדסים. ב׳ ערבות. לולב אחד. לכן אנו מקיפים בכל יום הבימה רמז למזבח פעם אחת. לרמוז שכל העולמות יחוגו ויחזרו עם המזבח העליון. וזאת ההקפה עם הלולב והמינים לרמוז שאפילו באלף השביעי יתקיים הבניין שהלולב עם המינים רומזים לו. וביום השביעי נהגו להקיף ז׳ פעמים. לרמוז כי אף במקדש היו נוטלין. ואין מברכין עליהם כי יש אומרים שהוא רמז לא״ס שאין צריך ברכה כי הוא מקור ברכה העליונה ומעיין הנובע ומנביע. אמנם צריך רמז לכן אמרו רז״ל שקול חביט ולא בריך. הנה בימי החג ציוה בלולב עם מיניו כי הימים רומזים להקפה. והלולב לקיים הבנין. אמנם בחג המצות אין צריך לולב כי הימים רומזים למה שהלולב עם מיניו רומזים. וכן בשמיני של חג אין בו אתרוג ומתוך שלא בא אתרוג לא יבא לולב. כי האתרוג מעכב והיות מצוה זו בגבולין רק בראשון ובמקדש כל שבעה אולי שם המקום אשר ראוי להתמיד ברמיזות נוראותיו והזכרת עצמותי״ו. מצורף לזה סוד הנענועין בדרך קצרה יש לנענוע לפני המלך שהוא הת״ש להראות כי מלכותו בכל משלה וממנו נשתכלל כל הבניין. ומנענע לד׳ רוחות הרומז למרכבה או לד׳ מחנות שכינה. והניענועים בו׳ מקומות הם. אחד בשעת נטילה. והשני בהודו ג׳ וד׳ באנא. ה״ו בהודו תחילה וסוף. וששה נענועים בכל פעם שהם בין הכל ל״ו. וי״א כי הניענועים בג׳ פעמים ל״ו כי מנענעו לו׳ קצוות בכל אחד ב׳ כחות נמצא להודו תחלה וסוף. ולאנא הושיעא. או לברכת הלולב בין הכל ל״ו. הרומז לקו השוה העולה עד הכתר הרמוז בו. ופ״ו הוא ל״ו. עוד יש דעות שונות וחלוקים רבים אין כאן מקומו: ומנלן שכל מדה ומדה נקראת נחל שנאמר וממתנה נחליאל. כבר פירשנו סוד א״ל. וקבלה בידינו מאבותינו עד מרע״ה ליקח ג׳ הדסים. ב׳ ערבות. לולב אחד. לכן אנו מקיפים בכל יום הבימה רמז למזבח פעם אחת. לרמוז שכל העולמות יחוגו וישובו עם המזבח העליון. וזאת ההקפה עם הלולב והמינים לרמוז שאפילו באלף השביעי יתקיים הבניין שהלולב עם המינים רומזים לו. וביום השביעי נהגו להקיף ז׳ פעמים. לרמוז כי אף במקדש היו נוטלין. ואין מברכין עליהם כי יש אומרים שהוא רמז לא״ס שאין צריך ברכה כי הוא מקור ברכה העליונה ומעיין הנובע ומנביע. אמנם צריך רמז לכן אמרו רז״ל שקול חביט ולא בריך. הנה בימי החג ציוה בלולב עם מיניו כי הימים רומזים להקפה. והלולב לקיים הבנין. אמנם בחג המצות אין צריך לולב כי הימים רומזים למה שהלולב עם מיניו רומזים. וכן בשמיני של חג אין בו אתרוג ומתוך שלא בא אתרוג לא יבא לולב. כי האתרוג מעכב והיות מצוה זו בגבולין רק בראשון ובמקדש כל שבעה אולי שם המקום אשר ראוי להתמיד ברמיזות נוראותיו והזכרת עצמותי״ו. מצורף לזה סוד הנענועין בדרך קצרה יש לנענוע לפני המלך שהוא הת״ש להראות כי מלכותו בכל משלה וממנו נשתכלל כל הבניין. ומנענע לד׳ רוחות הרומז למרכבה או לד׳ מחנות שכינה. והניענועים בו׳ מקומות הם. אחד בשעת נטילה. והשני בהודו ג׳ וד׳ באנא. ה״ו בהודו תחילה וסוף. וששה נענועים בכל פעם שהם בין הכל ל״ו. וי״א כי הניענועים בג׳ פעמים ל״ו כי מנענעו לו׳ קצוות בכל אחד ב׳ כחות נמצא להודו תחלה וסוף. ולאנא הושיעא. או לברכת הלולב בין הכל ל״ו. הרומז לקו השוה העולה עד הכתר הרמוז בו. ופ״ו הוא ל״ו. עוד יש דעות שונות וחלוקים רבים אין כאן מקומו:

שושן סודות

דבר אל בני ישראל לאמור בחמשה עשר יום לחודש השביעי הזה חג הסוכת שבעת ימים לה׳. ונאמר **בסוכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכת למען ידעו דורתיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים אני ה׳ אלהיכם**. ואלה הספיקות אשר נפלו במצוה הזאת. הא׳. למה תלה המצוה הזאת בחמשה עשר לתשרי והם לא יצאו אלא בחמשה עשר בניסן. הב׳ ולמה תלתה המצוה הזאת בט״ו ולא בי״ד ולמה תלה המצוה הזאת בחודש השביעי. הג׳ למה קראו חג הסוכות ומה סוכות עשה להם, לא מצינו ישיבתם אלא באוהלים שנאמר מה טובו אוהליך יעקב וא״ת הם ענני כבוד שהיו מחפים עליהם, והלא ענן אחד היה מלמעלה שנאמר וענן ה׳ עליהם א״כ, לזכר זה בסוכה תשבו מבעי ליה ולא בסוכות. ובדברי קבלה הוא אומר **וסוכה תהיה לצל יומם מחורב**. הד׳. שבעת ימים, למה ליה שבעה ולא תשעה ששה ושמונה. הה׳ לה׳, למה לא נאמר אצל ר״ה ויוה״כ זכרון לה׳ ויום כפורים הוא לכם לה׳ כאשר אמר בחג המצות ובחג הסוכות שבעת ימים לה׳. הו׳ במסכת סוכה ילפינן תניין שעצי סוכה אסורין כל שבעה שנאמר חג הסוכות לה׳. א״כ כל המצות אסורין כל שבעה שהרי כתיב חג המצות לה׳ מה חגיגה לה׳ אף מצות לה׳. מה תאמר דהא פרטיה קרא בתר הכא שבעת ימים מצות תאכלו, א״כ היקש למאי אתי. הז׳. בסוכות תשבו שבעת ימים. קשה, למאי איצטרך האי קרא למימר ז׳ ימים הם, יאמר חג הסוכות שבעת ימים לה׳ בסוכת תשבו. הח׳. למה מילת אשה פסולה, וסוכת אשה כשרה, וציצית הגוי פסולה, מטעם בני ישראל והכי נמי תהיה סוכת הגוי פסולה מטעם בני ישראל. הט׳. כל האזרח בישראל זה אזרח. האזרח, להוציא את הנשים. שלא תלמד מט״ו בניסן לחייבן בסוכה כמצה. תימה האיך תיסק אדעתיה למילף ג״ש נגד שורש מונח שמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות. ועוד קרא כתיב בני ולא בנות ואין ג״ש נגד קרא, וא״כ האזרח למה לי ואין לומר נילף מגיד הנשה ואע״ג דכתיב בני אפילו כי נשים חייבות, להכא אצטריך האזרח. דשאני התם לפי שהוא לאו ולא תעשה נשים חייבות כאנשים. ועוד אפכא

מסתברא, בשלמא שלא נקיש האזרח דסוכה לאזרח דיום הכפורים ויהיו חייבות אצטריך בני ישראל לפטור אמנם אם איצטרך האזרח לפטור דלא נילף ט״ו ט״ו א״כ בני למה לי. יאמר כי בסוכות הושבתי את ישראל. וא״ת איצטריך בני שלא נילף בהקש ונאמר כל מי שהיה בישיבת ענני הכבוד חייבות בישיבת סוכה, ונשי הואיל ואיתנהו בישיבת ענני כבוד תהיינה חייבות, קמ״ל והאזרח. איצטרך דלא נילף ט״ו ט״ו דכל הקש דלא מתהפכא לאו היקש הוא. הכתוב אומר בסוכת תשבו וחזר ואמר הטעם כי בסוכות הושבתי מעתה אפשר לומר כל שישנו בסוכת הושבתי ישנו בסוכות תשבו ונשים הואיל והן בהושבתי ישנו בתשבו, נעשה ההקש בהפך ונאמר כל מי שישנו בתשבו דהיינו בני ישראל חייבין מצות עשה ישנו בהושבתי אבל נשים דליתנהו בהושבתי וכבר הוכללו שהן בהושבתי. א״כ ההיפוך שקר, א״כ אחר שאין היקש בני למה לי׃

סוד הסוכה לפי תולעת יעקב

בסוכות תשבו שבעת ימים. סוד סתרי הסתרים בגנזי החכמה העליונה גנוזים, בהתנוצץ ראשית המחשבה ממקום לא ידעו עיט ולא שזפתו עין איה, נתפשטה המחשבה ההיא בסודה להאיר בעולם הבא, והחכמה על מ״י נגלתה, וישחלש בו ממנה ששה קצות עם בת שבע אם שלמה והם שבעת ימי הסוכה, ולפיכך בסכת תשבו (ויקרא כג, מב) חסר, סוד העששית שנראים מתוכה סוד המאורות, שבעת ימים, ימי הסוכה העליונה העומדים תמיד להריק השמן הטוב על סוכת דוד׃

ובמדרש של רבי נחוניא בן הקנה (**ספר הבהיר** אות קד) אמר רבי רחומאי מאי דכתיב ודברים כב, ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, ולא אמר שלח אב אלא שלח תשלח את האם, בכבוד אותה שנקראת אם העולם דכתיב (משלי ב, ג) כי אם לבינה תקרא. מאי ואת הבנים תקח לך, רבי רחומאי אומר אותם בנים שגדלה ומאי ניהו שבעת ימים בסוכות, והיינו שבעת ימי השבוע שהם שבע, איכא בינייהו יתר בקדש דכתיב בהו מקרא קדש, והיינו אם. עוד שם ומאי ניהו סוכות, אמר ליה בית דכתיב (משלי כד, ג) בחכמה יבנה בית, ומנא לן דסוכות קרי בית דכתיב (בראשית לג, יז) ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית וגו׳ עד כאן. הבית הנזכר כאן רמז להי״א ראשונה, ושבעת ימים אלה הם סוד שבעה עניני כבוד שהיו ישראל מוקפים בהם כדברי רבי אליעזר פרק קמא דסוכה (יא׳ ב), ומפני זה אמרו רז״ל שחל שם שמים על הסוכה דתניא במסכת סוכה פרק קמא (ט, א) רבי יהודה אומר מנין שכשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה תלמוד לומר חג הסוכות שבעת ימים להי׳, מה חגיגה להי׳ אף סוכה שנינו (סוכה ב, א) סוכה שהיא גבוה למעלה מעשרים אמה פסולה, הטעם בזה מפני שהמעלות כלולות מדין ורחמים נמצא מדתן עשרים, ולפי שלמעלה מהם אין העין שולטת אם עשאה בזה השיעור פסולה. ועוד יש בדבר סוד פנימי נעלם כי עשרים אמה כנגד עשרה מדרגות הנתפשות בהרהור הלב וכנגד עשרה ידיעות נעלמות בלתי נתפשות, וכנגדן בחוץ עשרה נאצלות וביו״ד כלן נרמזות, ומי חכם ויבן את זאת. ומשם ולמעלה אין בהם וכל שכן במה שלמטה מהם יכולת להשיג, והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א, יד), וכתיב (במדבר כד, יא) ברח לך אל מקומך, פליאה דעת ממני. ואם היתה פחותה מעשרה טפחים פסולה, והטעם כי הפוחת מעשרה מקצץ נטיעות כי אין הברכה שורה כי אם על דבר שלם, ואין לפחות העשירית מן המנין, לפי שהיא שלימות הכל והיא קשר כולם ועמה הייחוד שלם, ואין למאורות העליונות רשות להשפיע לתחתונים אם לא על ידה, ואלו היו משפיעים שלא על ידה היה זה קצוץ נטיעות, ולפיכך אין לפוחתה מן המנין. וצריכה שלש דפנות (סוכה ב, א), כנגד האבות דפנות הסוכה העליונה. ורבי שמעון שהיה מצריך רביעית אפי׳ טפח (שם ז, ב) כדי שתהיה המרכבה שלימה. ושיהיה צלתה מרובה מחמתה, לרמוז לנו שתהיה מדת רחמים גוברת על מדת הדין, כי מי יוכל לסבול חום האש הגדולה, ואנן צל סכך בעינן שמשם רחמים גמורים באים ולא צל דפנות שיש בהם דין. וכבר כתבנו כי הסוכה תרמוז לעולם התבונה ואין שום טומאה מגעת לשם, ולפיכך אם סכך בדבר המקבל טומאה פסולה, אבל הדפנות שהם מקום שהטומאה נאחזת משם, אם עשאן מדבר המקבל טומאה כשרה. ודע כי מי שאינו יושב בסוכה מעיד על עצמו שאין לו חלק באמונת ישראל, והמקיים מצוה זו ומשים אל לבו מה שכתבנו בסודה, ידע ויכיר כי יושב בימים העליונים סוד הסוכה העליונה, והימים מכסים עליו ומגינים עליו בשעת צרכו׃ ובמדרשו של רשב״י ע״ה (ח״ג קג, ב) כשאדם יושב בצל זה והוא צל האמונה, השכינה פורשת כנפיה עליו מלמעלה ואברהם וחמשה צדיקים אחרים באים לדור עמו הדא הוא דכתיב בסכת תשבו שבעת ימים. אמר רבי אבא אברהם וחמשה צדיקים ודוד המלך באים לדור עמו הה״ד בסוכות תשבו שבעת ימים כתיב ולא בשבעת ימים, כענין שכתוב ששת ימים עשה ה׳ וגו׳, וצריך האדם לשמח בכל יום ויום באושפיזים אלו. ואמר רבי אבא כתיב בסכות תשבו וכתיב ישבו בסכות, הא כיצד, ראשון לאושפיזים אלו ושני לבני העולם. ראשון לאושפיזים, כאותה של רב המנונא סבא כשהיה נכנס לסוכה היה שמח ועומד על פתח הסוכה מבפנים ואומר נזמן לאושפיזים, והיה מסדר השלחן ועומד על רגליו ומברך ואומר בסכות תשבו, תשבו אושפיזים קדושים. מכאן ראיה שצריך לברך מעומד על הסוכה כדברי הר״ם ז״ל (ה׳ סוכה פ״ו הי״ב). שני לשאר בני העולם, מי שיש לו חלק בזרע קודש יושב בצל האמונה לקבל אושפיזים לשמוח בהם בעוה״ז ובעוה״ב. וצריך לשמח לב העניים, כי חלקם בסעודה ההיא הוא זמון העניים, ואם אינו נותן להם חלקם קורין עליו מקרא שכתוב (משלי כג, ו) אל תלחם את לחם רע עין, נמצא שהסעודה ההיא שלו היא ואין להקב״ה חלק בה, עליו כתיב (מלאכי ב, ג) וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם, ולא חגי. ואמר רבי אבהו כל ימיו של אברהם אבינו היה עומד בפרשת דרכים לזמן אורחים, עכשיו שמזמנים אותו ושאר צדיקים עמו ולדוד המלך ואין נותנים להם חלק בסעודתם, אברהם עומד מן השלחן ואומר סורו נא מעל אהלי האנשים וגו׳ (במדבר טז, כו) וכלם מסתלקים אחריו, יצחק אומר ובטן רשעים תחסר (משלי יג, כה), יעקב אומר פתך אכלת תקיאנה (שם כג, ח), שאר צדיקים אומרים כי כל שלחנות מלאו קיא צואה (ישעיה כח, ח). ולא יאמר אדם אוכל ואשתה ואשבע בתחלה ואם ישאר דבר אתן אותו לעניים, כי אם בתחלה צריך להרים חלק גבוה שהם מתנות העניים.

רשב״י ע״ה אומר (זוהר ח״א י, ב) כל השמח במועדים אלה ואינו נותן חלק למקום נקרא שונא שכן רע עין שטן, והמקטרג מסלקו מן העולם וכמה צרה וצוקה מסבב עליו על זה, וחלקו של גבוה הוא זמון העניים כפי יכלתו של אדם, כי בימים אלה הקב״ה בא לראות כליו שמשתמש בהם שהם העניים, וכשרואה אותם בלתי שמחים עולה למעלה ומבקש להחריב העולם, ואז באין לפניו בני הישיבה ואומרים רבון העולמים רחום וחנון נקראת יתגלגלו רחמיך על בניך, אומר להם וכי כלום בניתי העולם אלא על חסד שנאמר (תהלים פט, ג) אמרתי עולם חסד יבנה, ואין העולם עומד כי אם על זה, אומרים לפניו מלאכי השרת, חנון פלוני שאכל ושתה ואפשר לו לעשות חסד עם העניים ולא עשה, מיד נוטל המקטרג רשות ורודף אחריו. ושנינו, בכל סעודה של שמחה נמצא מקטרג ההוא ורואה אם אדם מקדים טובה לעניים אז אם העניים בביתו מסתלק מן הבית ההוא, אבל כשמביט ורואה ערבוביא של שמחה בבית בלא עניים ובלא קדימת טובה להם, עולה לפני הקב״ה ומקטרג עליהם. (זוהר ח״ג קג, א) וכשיתן מתנה לעניים יתן להם בראשונה, ולא שיקדים את עצמו ואם הותיר יתן להם. ואם משמח האושפיזים ההם הקב״ה שמח עמו ואברהם קורא עליו אז תתענג על ה׳ וגו׳ (ישעיה נח, ד), ויצחק אומר גבור בארץ יהיה זרעו וגו׳ הון ועושר בביתו וגו׳ (תהלים

בהוציאי אותם מארץ מצרים אני ידוד אלהיכם:(מד) וידבר משה את מעדי ידוד אל בני ישראל:

פרק כד

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:(ב) צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד:(ג) מִחוּץ לְפָרֹכֶת הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד יַעֲרֹךְ אֹתוֹ אַהֲרֹן מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר לִפְנֵי יְדֹוָד תָּמִיד חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם:(ד) עַל הַמְנֹרָה הַטְּהֹרָה יַעֲרֹךְ אֶת הַנֵּרוֹת לִפְנֵי יְדֹוָד תָּמִיד:(ה) וְלָקַחְתָּ סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת:(ו) וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֶכֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהֹר לִפְנֵי יְדֹוָד:(ז) וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה אִשֶּׁה לַידֹוָד:(ח) בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעַרְכֶנּוּ לִפְנֵי יְדֹוָד תָּמִיד מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:(ט) וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וַאֲכָלֻהוּ בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשֵּׁי יְדֹוָד חָק עוֹלָם:

וידבר ידוד אל משה לאמר ובא הדיבור **צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד** עיין ואתה תצוה ש**שמן זית זך** הינו עליית מ״ן

קיב, ג), יעקב אומר אז יבקע כשחר אורך וגו׳ והלך לפניך צדקך וגו׳ (ישעיה שם ח), שאר צדיקים אומרים ונחך ה׳ תמיד וגו׳ (שם יא), דוד המלך אומר כל כלי יוצר עליך לא יצלח (שם נד, יז). אשרי הזוכה לכל זה, ע״כ:

כתב ב ספר אם לבינה לרבי משה זכות ז״ל - אות סמך - סעיף פג. סוכה. ונחזור לענין הסוכה. כי הנה כבר ידעת סתם ״חג״ בדברי רז״ל הוא המועד הזה. וענייננו כי גם שכל המועדים הם מאימא, מכל מקום זה עלה על כולם במה שקדם לו [לימי החג] שמקבלת המלכות את הכל על ידה ולא ע״י ז״א. וענין ״חג״ ר״ל סוכות, שהוא סוד המקיף. ונקרא ״חג האסיף״ כי בו נאספים כל האורות ומתחברים אל הבית, היא השכינה. ו״אסיף״ בגימ׳ קנ״א, שהוא יסוד אי׳ שבו נכללים כל אורותיה, וממנו עיקר הבנין לנקבה התמימה. וזהו ענין החיבוק בימין שהוא לסובבה בחסדים. וכבר נודע שניקוד סגול הוא בחסד. וכן הוי״ה בניקוד סגול עולה ״חיבוק״. וכן מלוי ״ימין״, יו״ד מ״ם יו״ד נו״ן, המלוי לבד עולה חבו״ק:

אמרו ז״ל על פסוק ״ושמתם את דברי אלה״ זכה, נעשית לו סם חיים. לא זכה, נעשית לו סם מיתה. וסוד הדבר לע״ד הוא כי אימא היא ס״ם ד״אפרסמון״ בסוד ב׳ פרצופיה, בינה ותבונה. וגם בסוד ס״ג ומלואו ל״ז, עולה ״סם״. והיא נקראת ״אלהים חיים״ בגימ׳ בינה בכולל, שממנה ״חיי המלך״. וידוע כי אין אורות אבא, שמשם שורש התורה, נגלים אלא ע״י לבושי אימא. וכן ״התורה״ בגימ׳ תרי״ו, דאינון מוחי דידה. ולכן אם האדם עובד את אלהים וזוכה, נעשית לו סם חיים. כי האורות מתפשטים ביושר והיינו ס״ם ת״ם, ר״ל הולך בתם וביושר. ות״ם הוא סוד ד׳ אלפי״ן שבתרי״ו. אבל אם לא זכה ח״ו, אי׳ מסתלקת והוא אור חוזר ואז הוא להיפך, מ״ת מ״ס. ומסם כ״י דהיינו סם חיים מסתלק כח החיים היא הוי״ה, ונשאר קלה כשם מ״ה. ה׳ יצילנו וידריכנו בדרך היושר: פד. ״סמכוני באשישות״. כבר ידעת כי כל בנין הנקבה הוא בגבורות ובאחורי שמות, והם של מצפ״ץ, ושל ״אלהים״ ד[מילוי] יודי״ן. ו״אלהים״ זה בריבועו עולה אלף י״ו. [הכל] כמנין ״אשישות״. ו״תפוחים״ הוא בגימ׳ ״קדמת״ שהוא ריבוע ד״אהיה״ ביודי״ן, והיינו ״רפדוני בתפוחים״:

סוד ארבעת המינים

כתב בספר הציוני - (הג״ה) טעם לולב רומז לצדי״ק יסוד עולם. ג׳ הדסים רמז לג׳ אבות. חס״ד. פח״ד תפאר״ת. וב׳ ערבות ללימודי השם וה׳ נתן לי לשון לימודים. והם נצ״ח והו״ד. האתרוג רמז לעטר״ה עכ״ל. ביום השמיני מקרא קדש עצרת הוא. ע״ד הסוד כמו ששת ימים עשה ה׳ וגו׳. וביום השביעי שבת וינפש. ואין לו בן זוג וכנסת ישראל היא בת זוגו כי במנותך ימי השבוע בקבלה אמתית תמצא זה השביעי שהוא צדיק יסוד עולם ואין לו בן זוג אמרה שבת לפני הקב״ה לפני שם המיוחד רבונו ש״ע כבר בארנו. וכאשר נתנה לו כ״י לבן זוג נעשה שמיני וזהו וביום השמיני ימול הוא שמיני חג העצרת וכן נקרא שבת. ומאשר כתיב בוי״ו וקרינן ביו״ד רומז לזה כי הכ״ל בכ״ל וכ״ל מכ״ל וכן ציוה בחג המצות ז׳ ימים בקדושה לפניהם ולאחריהם כי כולם קדושים. ומנה מהם מ״ט יום מהשבועות אחרי כן כימי עולם ויום השמיני קדש כשמיני של חג. והימים הספורים בנתיים כחש״מ בין הראשונה והשמיני בחג והוא יום מתן תורה גלל זה קראו חכמים ז״ל בכל המקומות שבועות עצרת. ומאמרם ז״ל דשמיני רגל בפני עצמו לעניין פז״ר. קש״ב ותשלומי הראשון. כי הוא אצילות הראשונים ואיננו באחדות שלהן לפיכך הוזכר בפרשת פסח שבועות סכות ולא הזכיר שמיני כי שם יאמר יראה כל זכורך ובשמיני נקבה תסובב גבר. ודי לכל. ועתה אעירך טעם למה נאמר בפסח עצרת לה׳ אלקיך ובסוכות עצרת תהיה לכם. כי השביעי של פסח הוא עצרת אבל הוא לה׳ ולא לישראל כי היא צדיק אבל בחג הסוכות הוא שלנו ממש כי הוא מלכות בית דוד ושכינ״ה שרוייה על ישראל. ואם אין ראייה לדבר זכר לדבר שעצרת לשון מלכו״ת שנאמר זה יעצור בעמי:

מהמלכות לת״ת וזה הוא באור הפסוק **ויקחו אליך** היינו שבני ישראל המושרשים במלכות יעלו מ״ן עד משה שה״ס בינה. בזוהר הקשו מה ענין המנורה למועדים? ותירץ רבי אלעזר בזוהר (ויקרא דף קד ע״ב) **ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור** וגו׳, אמר רבי אלעזר, הא אוקמוה, אבל אמאי אסמיך קודשא בריך הוא פרשה דא, לפרשת מועדים, אלא כלהו בוצינין עלאין, כלהו בוצינין לאדלקא משח רבות עלאה, והא אתמר, ועל ידייהו דישראל מתברכאן עלאין ותתאין, ואדליקו בוצינין, כמה דאוקמוה, דכתיב (משלי כז ט) ״שמן וקטרת ישמח לב״, חדוותא דעלאין ותתאין״. ע״כ. הנה לנו שעל ידי ישראל למטה מאירים הספירות למעלה וזה מה שבארנו **ויקחו אליך** וכו׳.

ראיתי להעתיק לכאן רעיון נחמד מ**שער הפסוקים** - פרשת שמות – ״...והנה סוד לב״ת זו, הם סוד ד׳ שמות, ידוד, ידוד, מצפץ, יה אדני. כ״ו כ״ו ש׳ ט״ו ס״ה היוצאים מן ד׳ אותיות אהי״ה, שהם המתגלים ביום שבת קדש, כנזכר בר״מ פרשת יתרו והם בגימטריא לבת.

והנה ג׳ שמות אחרים הנזכר שם, שהם, אל, אלהים, מצפץ. ל״א פ״ו ש׳ היוצאים מג׳ אותיות יה״ו, הם בגימטריא זי״ת. ואם תסיר מהם ההוי״ה, ישאר מזי״ת שמ״ן. (א״ש, ע״ה) וז״ס פסוק **שמן זית זך**. א״ש, הענין הוא כך, **שמן יוצא מזי״ת, בהסירך מהחשבון ז״ך**. ואם תחבר כל השבע שמות ההם, של בחי׳ שבת, שהם זי״ת ולב״ת, יהיו בגימטריא שלהב״ת של נ״ר שבת. תוסיף עליהם אהי״ה דההי״ן שהוא קנ״א, כמנין מקוה של טבילת שבת, יהיו בגימטריא אלף עלמין דכסופין, שממשיך עליו.

א״ש, לא יכולתי להתאפק לחשבון זה, ובודאי ט״ק גדול נפל בזה, ובאולי הלשון הוא כך, כי מעיקרא יסוד הד׳ שמהן, הוא שם אהי״ה כנודע. ויסוד השלש שמהן, הם שם יה״ו, שגם הוא שם אהי״ה כ״א. ומקודם הם שני אלפי״ן, אלף אחת של שם אהי״ה, נעשה אהי״ה דההי״ן קנ״א, כדברי הרב ז״ל. ואלף שנית של שם אהיה, היוצא משם יה״ו, תחשוב אותה במלואה קי״א, ובכולל קי״ב, והשתא אתי שפיר החשבון, כי שלהבת חסר קי״ב, כדי להשלים חשבונה לזי״ת ולב״ת, ובזאת האל״ף במלואה קי״ב, עולה כמספר לב״ת זי״ת. והאלף האחרת, הוא אהי״ה דההי״ן קנ״א, סך הכל אלף עלמין. ולהיות החשבון הזה באלפי״ן, נעשה אלף עלמין דכסופין, כנלע״ד. וז״ס שלח נא ביד תשלח, ר״ת שלהבת הנזכר. א״ש, ג״ז לא הבנתי, כיצד הוא הר״ת. והנלע״ד לומר כך, כי שלח נא ביד תשלח ר״ת שלהב״ת י״ה בגימטריא, והשתא אתי שפיר. ע״כ.

כתב הרב יעקב צבי יולס בספר **ישרש יעקב** - ערך שמ - שמן זית כבר ביארנו שמן על המוחין, והמוחין הם מלובשים בנצח הוד יסוד כנודע, והוא סוד אל אלהים מצפ״ץ, עיין בערך ז׳ מרגלאין גימטריא זית, וזה סוד שמן זית המוחין ולבושיהן. ב׳, ולפי מה שכתבתי דשמן רומז על לבושי מוחין דקטנות, יוצדק גם זית על בחינה הלז, שהלבושין הן מנצח הוד יסוד שהן אל אלהים מצפ״ץ גימטריא זית.

סיכום נ״ל בס״ד לנסות ולאחד את כל הפירושים כך: שמן אלו מוחין דאבא הניתנים לבינה. בבינה יש כ״ז אותיות וביחד עם שמן שאלו המוחין נוצר הזית שאלו אורות דאבא עם כלים דאימא. כשישראל מעלים מ״ן הם מבררים את אורות אבא הגנוזים באימא והשמן נמשך באימא לחסד הוא זקן אהרן ומשם עד ליסוד ולכן היסוד נקרא זית כי מקבל את השמן והוא משפיע אותו אל המלכות.

מחוץ לפרכת העדת באהל מועד יערך אתו אהרן מערב עד בקר לפני ידוד תמיד חקת עולם לדרתיכם, על המנרה הטהרה יערך את הנרות לפני ידוד תמיד בערך סוד המנורה הובאה דעת האר"י הקדוש שהמנורה רומזת למלכות וכ"כ הרמ"ק בערך מנורה וזה הוא מעשה אהרן שהיה נותן במנורה שמן ומעלה את השלהבת. במנורה עצמה יש ז"ת פרטיים כפי שנכתב בערך ועשית מנורת זהב ובערך ועשית מנרת זהב . הדלקת שבע הנרות למטה היתה מדליקה את שבע הנרות למעלה שהם חגתנהי"ם וכפי שזה רמוז במילה נר=250, שבע כפול 250 =1750 שזה: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד אדנ"י אדנ"י 81 אותיות אדנות. עד כאן תיקון המלכות מבחינת אורות כי השמן אלו המוחין.

וכעת מתקנים את המלכות מבחינת כלים. **ולקחת סלת** אמרנו ש**סולת** גימ' מלכות **ואפית אתה שתים עשרה חלות** זה תיקון י"ב גבולי אלכסון שבה **שני עשרנים יהיה החלה האחת, ושמת אותם שתים מערכות שש המערכת על השלחן הטהר לפני ידוד** נמצא שש חלות ובהם י"ב עשרונים בכל צד של השולחן וזה שוב תיקון י"ב גבולין ע"ע ועשית שלחן **ונתת על המערכת לבנה זכה** בכונת הקטרת **לבונה זכה** זה אור מקיף של המלכות **והיתה ללחם לאזכרה** והאור המקיף של המלכות הוא בחינת יסוד **אשה לידוד**

ביום השבת שהוא בחינת מלכות בזמן **ביום השבת** יום הוא תפארת שבמלכות **יערכנו לפני ידוד תמיד מאת בני ישראל ברית עולם.**

והיתה לאהרן ולבניו ואכלהו במקום קדש כי קדש קדשים הוא לו מאשי ידוד חק עולם.

(י) וַיֵּצֵא[8] בֶּן אִשָּׁה יִשְׂרְאֵלִית[9] וְהוּא בֶּן אִישׁ מִצְרִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנָּצוּ בַּמַּחֲנֶה בֶּן הַיִּשְׂרְאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי: (יא) וַיִּקֹּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית אֶת הַשֵּׁם וַיְקַלֵּל וַיָּבִיאוּ

---

[8] כתב בספר **מגלה עמוקות** - בזוהר ויצא א"ר יהודה נפק מכללא דחולקא דישראל נפק מכללא דכלא נפק מכללא דמהימנותא. כוונת המאמר ע"פ המדרש הנגלה הביאו רש"י ויצא ר' לוי אמר מעולמו יצא ר' ברכיה אמר מפרשה שלמעלה יצא דרך המלך לאכול פת חמה אפשר פת צוננת לא פחות מעשר ולא יתר מאחד עשר במתניתא תנא מבית דינו של משה יצא חייב. ע"ד השכל כוונת אלו הג' הקדמה להרב המורה שהתגעות הם שנים אם מעצמו אם מזולתו הנה יש להתעורר על דברי רש"י שמקלל ומקושש הי' בפרק אחד כמ"ש ויניחוהו אותו ולא מקושש כי ידעו שהמקושש במיתה רק לא ידעו באיזה מיתה וכאן לא ידעו כלל ואיך אפשר שיצא מפרשה של מעל' שהי' הציווי ביום שהוקם המשכן כמ"ש ר' לוי בגיטין פרק הניזקין ה' פרשיות נאמרו בו ביום פ' כהנים ופ' טמאים ופ' נרות ופ' פרה נמצא שפרשה שלפניה נרות ולחם הפנים נאמרו בחודש הראשון בשנה השני ומקושש הי' בשבת ראשון שיצאו ממצרים. וכן על מתניתא שיצא מבית דינו של משה שיצא שנטע אהלו למטה דן והשיבו לו איש על דגלו באותות לבית אבותם ולא לבית אמותם והרי פרשת דגלים בחדש השני הי'. ותו אית לשאלא בי' ולאסתכלא בי' בתוך בנ"י פרש"י שנתגייר הלא ראה כה וכה וירא כי אין איש שסופו להתגייר גם הלא הדין פשוט בן בתך הבא מן הגוי קרוי בנך והלכה גוי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בין בפנויה בין באשת איש הרמב"ן תירץ שנתגייר כמו שאר ישראל שבאו במילה וטבילה והרצאת דמים כי בג' אלו נכנסו ישראל בברית וסי' מה שאמר הקב"ה את המטה הזה תקח בידך לעשות בו האותות במטה נרמזו ג' אלו לכרות ג' קליפות שבשביל ג' אלו אין דורשין בעריות בג' ולמצרים ירדו לראות את ערות הארץ ממש ולזה נתכווין יוסף ויאסור אותו לעיניהם ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי כי צריכין הם למרק ולזכך זוהמת חלאת ערות הארץ שנחלקת על שלישים על כולו ולאו למגנא אמר משה לפרעה דרך שלשת ימים נלך במדבר הן הן ג' גולייריו בישין ובמדבר שם מקום נחש שרף עקרב ובשעה שעמדו על הר סיני משם ירדה שנאה לא"ה אמר משה (שמות יט) היו נכונים לשלשת ימים וקא דריש ההוא גלילאה (שבת סד) בריך רחמנא דיהיב לון לפרוק עול ג' קליפות דאגוזא לכן הוצרכו ישראל להכניס דרך ג' אלו. ולפי דברי הרמב"ן פירש הכתוב בעצמו הקושיא ויצא בן אשה הישראלית דנפק מכללא דחולקא דישראל ונעש' גוי והטעם שיצא לתרבות רעה לפי שבא מזוהמא דזרעא כמ"ש ר' יהודה בזוהר מכאן אליפנא מאן דאתי מזוהמא דזרעא לסוף גליא קמיה כולה מאן גרים לי' זוהמא דחולקא בישא דאית בי' ז"ש הטעם שיצא לפי שהוא בן איש זוהמא דזרעא ואותו זוהמא דזרעא גרמ' לי' שיצא עתה טינא שבלבו לחוץ ועד עתה הי' בתוך בני ישראל ר"ל שהי' בסתר ולא הי' ידוע כי הוא מין עתה יצא המינות לחוץ מה שהי' עד הנה בתוך בני ישראל או שהוא מתרץ תירץ הרמב"ן למה נקרא בן איש מצרי הלא בן בתך הבא מן הגוי נקרא ישראל והתירץ שגירותיו היה כמו שאר ישראל באותו דור שהיו צריכין להתגייר במילה וטבילה והרצאה גם הוא היה גר בתוך שאר בני ישראל ועתה יצא לחוץ מכללא דישראל גם בא לתרץ והוא בן איש מצרי ר"ל על אותו מצרי שאמר משה ויפן כה וכה וירא כי אין איש שסופו להתגייר אבל זה הוא בן איש מצרי. וא"ת והלא צפה משה כי אין איש שסופו להתגייר אבל זה כבר נולד מעיבורו של אותו רשע כשהכה את המצרי וכבר היה בעולם וממנו ואילך לא יהי' שום איש שסופו להתגייר ז"ש בתוך בני ישראל זה האיש כבר נולד והיה באותו פרק בתוך בני ישראל ומ"ש שם וירא כי אין איש ממנו ולהלאה קאמר או יאמר והוא בן איש מצרי וחוזר ומפרש מי הוא האיש המצרי לז"א בתוך בני

ישראל ר״ל אותו מצרי שהכה משה שארז״ל (שמות ב) ויך את המצרי ויטמנהו בחול אלו ישראל שנמשלו לחול מה חול זה כשזורקין כלי חרס בתוכו הוא שותק כן ישראל נדמין לחול שאינם מגלים שום דבר וא״כ אותו מצרי שטמן משה בחול ר״ל בין בני ישראל האיש היה בן אותו המצרי שטמן משה בתוך בני ישראל או ירצה לפי שיש להקשות מאי היה משה מסופק אם היה חייב מיתה הוה לי׳ למילף ק״ו ממקלל אביו ואמו מות יומת וכבר בדרושים הקודמים אמרתי על זה הרבה דרכים והפשוטו שאין עונשין מן הדין ז״ש ויניחוהו במשמר לפרוש ע״פ י״י ר״ל יודע היה משה שמקלל במיתה מק״ו דאב ואם רק שאין עונשין מן הדין לכן הניחו לפרוש שמפרש לו הקב״ה בפירוש ולא מכללא. אבל עתה בעינא לחדשא לחדשא מילין שיש עוד להתעורר מאחר שלא היה יודע משה את המקלל במיתה כמו מקושש א״כ ה״ל התראת ספק ולא שמיה התראה בשלמא למ״ד מותרה לדבר חמור מותרה לדבר קל ניחא אבל למ״ד לא הוה מותרה מאי איכא למימר ואפשר ליישב האי ספיקא שהכתוב מתרץ מאי היה הספק ויצא בן אשה הישראלית והיו מסופקין בזה האיש אם לדונו כעכו״ם דקי״ל בן נח אזהרתו זו היא מיתתו וא״צ התראה ז״ש בן איש מצרי וא״כ יש לדונו כגוי שאין צריך התראה או לדונו כישראל לפי שהוא בתוך בני ישראל כי אין חוששין לזרע האב גם ק״ל בן בתך הבא מעכו״ם קרוי בנך וע״ז הדין בעצמו היו מסופקין כי עדיין לא נפסק דין (דברים ז) כי יסור את בנך מאחרי בפ׳ ואתחנן וזה בעצמו היו צריכין לבא אל משה לכן סמך שם אמו כי משה ראה ויפן כה וכה וירא כי אין איש הן מצד אב עכו״ם גם מצד אם ראה משה משני צדדין שאין בו ניצוץ טוב וירא כי אין איש כלל לכן אמר שם אמו. ז״ש ויניחהו אותו במשמר אותו במשמר ולא מקושש כי אותו דבר לא הי׳ מסופקין כאן אם הוא מצרי או בתוך בני ישראל וע״ז הי׳ דנין עד שפסק הקב״ה הוצא את המקלל מחוץ למחנה כי הוא אינו בכלל ישראל רק נפק מחולקא דישראל וא״כ אף שלא התרו בו רגמו אותו כי בן נח א״צ התראה אבל ואל בני ישראל תדבר לאמר בני ישראל דייקא ולא כמו זה שהוא גוי גמור איש כי יקלל אלהיו בלא התראה ונשא חטאו אבל בלא התראה אין שייך מיתה אבל ונוקב שם י״י דהיינו בהתראה מות יומת ולכן מפרש עתה דין מכה בהמה ישלמנה. וקשה מה ענין זה לכאן אבל לפי שכאן חילק דין עכו״ם לדין ישראל כי בדין עכו״ם א״צ התראה ואצל ישראל צריכין התראה ועוד יש חילוק בין יהודי לארמאה גבי בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה ולא ניתן להשבון כמ״ש פ׳ החולץ (דף מז) שמודיעין לגר עון לקט שכחה ופאה וכו׳ וא״כ מי שמזיק את בן נח ומכה בהמה מות יומת אבל אל בני ישראל תדבר לאמר שכמשפט הגוים אשר סביבותיהם לא תעשו כשמכה בהמה ישלמנה. וכן מי שנותן מום לעמיתו בן נח הורג אותו ונותן עין תחת עין ממש. אבל גבי ישראל אינו נותן רק ממון ז״ש איש כי יעשה מום בעמיתו וכאשר עשה כן יעשה בו כן הוא דין גוים אבל אני אינו פוסק כן כי צריך להיות שבר תחת שבר שוה בשוה אם הזיק לו עין לא יהי׳ רק עין או שן לא יהיה רק שן וזה דבר א״א כי באלו כשתרצה לסמות עין חבירו ימות לגמרי מן אותה הכאה לכן לא תעשה כן רק על ממון כאשר יתן איש מום בעמיתו ר״ל כמה ממון היה אדם רוצה ליטול להיות מצטער לסמות את עינו כן ינתן בו ממון ולא עין ממש ולא שן ממש. ובזה מיושב היטב מתחילה שאמר יעשה ועתה אמר יתן גם על זה נאמר אל בני ישראל דייקא גם על גניבת ממון נהרג ז״ש כגר כאזרח ר״ל הוצא את המקלל מחוץ למחנה שהוא אינו בכלל מחנות ישראל אע״פ שהוא גר ניצוצו מן מצרי הוא אבל מכאן ואילך גר ואזרח דין א׳ להם גר ממש אזרח הוא ישראל גמור אבל ע״ז הגר פסק הדין שהוא מחוץ למחנה של ישראל לכן אמר בדין זה וסמכו כל השומעים את ידיהם על ראש ר״ל שחטא שלו מן אדה״ר מן ו׳ מצות שנצטוה אדם הראשון ויצו י״י (בראשית ג) זה ברכת השם ז״ש לו דמך בראשו ר״ל חייב אתה מיתה מן רא״ש עפרות תבל אדה״ר שנצטווה על שש מצות ואזהרתו זו היא מיתתו. או שהספק הי׳ שלא להמית כי טעם כל המומתין יש להם כפרה וזה עונשו גדול כדין עדים זוממין (מכות ד) רבי אומר הרגו אינו נהרגין לא הרגו נהרגין שיהי׳ להם כפרה וכן מעביר מזרעו למולך (סנהדרין סד) ולא כל זרעו כי השורף כל בניו לית לי׳ כפרה בסקילה ז״ש ויניחהו במשמר לפרוש ע״פ י״י שהספק היה אע״פ שמקלל אביו במיתה אבל ענין זה שהיא על פיו ששלח פיו במלך של עולם לא יומת בעוה״ז רק עונשו חמור בעוה״ב לז״א הוצא את המקלל וסמכו השומעים כל ישראל ישמעו ויראו ולא יזידון עוד לכן סמכו השומעים ידיהם להודיע שבשביל השומעים צריך לענוש בזה העולם ואל בני ישראל תדבר איש כי יקלל אלהיו בלב ונשא חטאו כי מחשבה של ע״ז (קדושין לט) הקב״ה תופש את ישראל בלבם אעפ״י ששאר מחשבות אין הקב״ה מעניש בישראל אבל בדין זה אל בני ישראל תדבר ישראל דייקא כי יקלל אלקיו אעפ״י שהוא בלב ונשא חטאו אבל ונוקב שם י״י בפירוש מות בעה״ז יומת בעה״ב׃

[9] גלגולי נשמות

כתב הרמ״ע מפאנו - ספר גלגולי נשמות - אות פ ״פרות דפלשתים (הם גלגול) שלמית בת דברי ובתה, ושתיהן זונות היו, כי דתן בא על אחת מהם ואבירם על אחת מהם, ובפרות אלו נתקנו אם ובת, וזהו ״וישרנה הפרות״ דפלשתים הן היו.

כתב מהרש״ו ז״ל בשער הגלגולים - הקדמה לו ״אמר שמואל, לבל יהי הספר הזה חסר כלום, כתבתי ג״כ פה לקוטים מאשר מצאתי מכתיבת יד מורי זלה״ה, אעפ״י שרובם ככלם כבר נכתבו למעלה במקומם, וזה ביאורם, ״הארץ ״ברקים ״מטר ״עשה ״מוצא ״רוח ״מאוצרותיו, הם ר״ת הבל עמרם, כי עמרם הוא המוציא רוחו של הבל, ונתנו במשה. גם ״ברקים ״למטה ״עשה ״מוצא, ר״ת בלעם, כי גם הוא הרע של בלעם שבהבל.

ודע, כי גם שת הוא הבל, וכמו שחוה ילדתו בת ק״ל שנה, כן יוכבד למשה, כי כשיוכבד הגיעה לבת ק״ל שנה, נתעברה בה רוח חוה, ושבה לימי עלומה, ותלד את משה. יתרו הוא קין, ולכן נקרא קיני. גם נקרא יתרו, יתר ו׳, בסוד וישם ה׳ לקין אות יתירה, זו ו׳, כנזכר בתקונין דף קי״ח ע״א. והנה קין נתערב מטוב ורע, והרע בא במצרי, ונהרג ע״י משה זה הבל, על דבר שלומית בת דברי, מדה כנגד מדה, כי גם הוא הרג להבל על התאומה יתירה. והטוב של קין בא ביתרו, ונתן בתו למשה, לתקן ענין התאומה הנזכר. וכשהרג משה את המצרי, נתקן.

בכך, ויצאה נפשו, ואז נדבקה בנפש יתרו, ונתגייר. גם נפש קרח, היא נפשו של קין, וכפי זה נמצא שנתגלגל קין ג׳ פעמים. גם שם נתבאר אחיזת נפש שאול ושמואל.

ראיתי בספר **מחשוף הלבן** לצי״ע מו״ר המלוב״ן רבי יעקב אביחצירא זצוק״ל שקין התגלגל בג׳ בנ״א. נפשו באיש מצרי והרגו משה. רוח בקרח ונבלע באדמה. נשמתו ביתרו ומשה לקח ביתו.

עוד, כתב בספר **מגלה עמוקות** על פרשת אמור ״ברזא דגלגולא כד״א ויצא קין מלפני י״י מה כתיב למעלה חק עולם ויצא בן אשה הישראלית שיצא מעולמו כמו קין שיצא ג״כ מעולמו וכה״א גבי משה (שמות ב) ״ויצא אל אחיו״ שיצא לנקום נקמת דם האדם באדם דמו ישפך ואותו המצרי היה אחיו של משה מתחילה כי משה היה רועה בימי הבל ז״ש ״ויראו איש מצרי מכה איש עברי מאחיו״ תיבת מאחיו קאי על משה שהיה המצרי אחיו ז״ש ״ויפן כה וכה״ ארז״ל ראה (ילקוט שם) מה שעשה לו בבית מה שעשה לו בשדה רזא דמלה ראה גלגול של מצרי שהוא היה קין. וכבר פירשו

אֹתוֹ אֶל מֹשֶׁה וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת דִּבְרִי לְמַטֵּה דָן׃(יב) וַיַּנִּיחֻהוּ בַּמִּשְׁמָר לִפְרֹשׁ לָהֶם עַל פִּי יְדֹוָד׃(יג) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃(יד) הוֹצֵא אֶת הַמְקַלֵּל אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְסָמְכוּ כָל הַשֹּׁמְעִים אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁוֹ וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה׃(טו) וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ׃(טז) וְנֹקֵב שֵׁם יְדֹוָד מוֹת יוּמָת רָגוֹם יִרְגְּמוּ בוֹ כָּל הָעֵדָה כַּגֵּר כְּאֶזְרָח בְּנָקְבוֹ שֵׁם יוּמָת׃(יז) וְאִישׁ כִּי יַכֶּה כָּל נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוּמָת׃(יח) וּמַכֵּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ׃(יט) וְאִישׁ כִּי יִתֵּן מוּם בַּעֲמִיתוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה כֵּן יֵעָשֶׂה לּוֹ׃(כ) שֶׁבֶר תַּחַת שֶׁבֶר עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן תַּחַת שֵׁן כַּאֲשֶׁר

רז״ל על מה (מד״ר פ׳ כ״ב) נחלקו קין והבל על מקום המקדש קין אמר כיון שכל הארץ שלי הוא גם מקום המקדש הוא שלי והבל אמר מקום שמקריבין שם הקרבנות הוא והצאן הוא שלי ז״ש ראה על מה שעשה לו בבית הוא על שוד בי״ת המקד״ש וחד אמר שעל תאומה יתירה נחלקו ז״ש מה שעשה לו בשדה כ״ש ״ויהי בהיותם בשדה״, ״כי בשדה מצאה״ ז״ש ״ויפן כה וכה וירא כי אין איש״ ר״ל חוה כשראתה שיצא קין מזוהמת נחש היתה מצטערת על שראתה קנא דמסאבותא שהיתה נביאה וראתה גלגולא עד חבר הקני שהיה נפרד מקין ועביד קין במדברא לאורייתא ואמרה עליו (בראשית ד) קניתי איש את י״י על יתרו קאמר כ״ש ויואל לשבת את האי״ש על יתרו זאת היתה נחמה שלה. ועתה ראה משה ״כי אין איש״ אין זה אותו ניצוץ הטהור אשר רמזה עליו חוה ״קניתי איש״ ולפי שיצא קין מלפני י״י ופגם בשמא גליפא ועתה משרש נחש שהוא קין יצא צפע הוא מצרי דאי׳ בי׳ בר״מ שנתלבש בסמאל ונחש וכל הכיתות הטומאות לכן הרגו משה בשם המפורש דפגם איהו ביה ויטמנהו בחול דעביד בי׳ כסוי הדם דמשם זכו חיות ועופות שכיסו דמו של הבל ג״כ ודתן התרעם על משה מי שמך לאיש שאתה הרגת ודנת בעצמך שאין זה איש שעליו רמזה חוה קניתי איש גם בכאן (ישעי׳ טו) ויצא משרש נחש יצא צפע בן אשה הישראלית שבא מזוהמת הנחש דהוא מצרי ז״ש והוא בן איש מצרי ומפרשה שלמעלה יצא דאתרמיז ביה שמא גליפא ז״ש יערכנו לפני י״י ממש לכן היה ב׳ מערכות וכל מערכה ו׳ גם שם של ד׳ יש לו י״ב צירופי׳ ועולים ויורדים בסוד מלאכי אלקים עולים ויורדים בו והנה י״י ניצב עליו וכן לחם הפנים וא׳ בן המצרי דרך המלך לאכול פת חמה ועתה פת צוננת לא פחות מט׳ ולא יותר מי״א רזא דמהימנותא בספר יצירה עשר ספירות בלי מה עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר והוא יצא מכללא דמהימנותא וינצו במחנה כתיב במסורה וינצו שניהם כי אלו השנים כבר נצו וכבר נעו במחנה בשביל מקום מקדש וברזא דמתניתין קין הוא כלל של כל האומות והבל כלל של כל ישראל לכן כשחלקו אלו השנים יחד איש מצרי מסיטרא דטוב איש ישראלית מסטרא דרע ויקוב בן האשה את השם ויקלל לכן הביאו אותו אל משה שהי׳ מסטרא דהבל וחשוב חשבון ראשי אותיות מן ויקוב עד אל משה הרי ל״ז מנין ל״ז אלקים שבמ״ב מנין הב״ל לכן הביאו אותו אל משה לנקו״ם נקמת עצמו והקב״ה אמר הוצא את המקלל ומשה לא עשה כן רק ויוציאו ישראל אבל כלא רזא חדא משה כללא דישראל וגבי משה איתמר (שמות א) ותרא אותו כי טוב הוא דייקא שהיה מן טוב של הבל גם י״י יתן הטוב אך טוב לישראל כי מאילנא דעץ הדעת טוב ורע נחלק האילן לשני מחנות כ״ש ביעקב ויקרא שם המקום ההוא מחניים מסיטרא דימינא טוב מסיטרא דשמאלא רע ז״ש גבי יתרו וישתחוו איש לר״עה״ו כי ראה משה שיתרו היה מן רע שבקין יבא למתק ולאחזו בטוב לכן אמר (שם יח) ויחד יתרו על כל הטוב״ה שישראל אחזו בטוב ויחד שם שמים באמרו גדול י״י מכל אלהים כי בדבר אשר זדו והרשיעו בשמא גליפא באותו דבר בעצמו שלח דבר ויתירהו ז״ש בזוהר נפק מכללא דכלא מכללא דמהימנותא מכללא חולקא דישראל. ואפ שר שג׳ אלו בזוהר הן ג׳ דיעות שבמדרש רבה ותנחומא שהביאו רש״י שבמתניתא תנא שיצא מבית דינו של משה חייב ז״ש נפק מכללא דחולקא דישראל כי משה הוא כלל של כל ששים רבוא של ישראל שמבית דינו יצא חייב נמצא שמכללא דכל ישראל יצא ז״ש בתוך בני ישראל שהי׳ בכלל ישראל ועתה נפק. אח״כ אמר מעולמו יצא ז״ש בזוהר נפק מכללא דכולא של כל העולם אח״כ אמר מפרשה שלמעלה יצא דעת ר׳ ברכיה שאמר מפרשה שלמעלה יצא כי סוד לחם הפנים הוא רזא דמהימנותא ועתה יצא מרזא דס׳ יצירה דאית בי׳ י׳ ולא ט׳ י׳ ולא י״א והוא פגם באמרו פת צוננת ט׳ וי״א כההיא דתנינן וא״כ דעת הזוהר בג׳ לשונות ג׳ תנאים שבמדרש או אמר ג׳ יציאות לקביל ג׳ קטרין דילי׳ נר״נ נפק מכללא דחולקא דישראל לקביל נפש (קהלת ט) כי זה כל האדם ויהי האדם לנפש חיה שלכל אחד יש חלק בנפש נפק מכללא דכולא לקביל רוח לרוח ממללא רוח (איוב לב) הוא באנוש רוח (שם יב) כל בשר איש נפק מכללא דמהימנותא דא רזא דנשמתא בה תליא כל מהימנותא עילאה ותתאה לכן צוה הקב״ה הוצא את המקלל מחוץ למחנה דרז״ל חוץ משלש מחנות לקביל ג׳. או מ״ד מעולמו יצא פגם בג׳ קיטרין תתאין ר׳ ברכיה אמר מפרש׳ שלמעלה ג׳ קיטרין אמצעין מבית דינו של משה ג׳ קיטרין עילאין תלת גו תלת כולהו אתניהו מעולמו לקביל ה׳ אחרונה מפרשה שלמעלה ו׳ של שם שהוא לחם הפנים ו׳ מול ו׳ ב׳ מערכות מבית דינו של משה הוא ב״ד דלעילא ה׳ ראשונה של שם ז״ש במדרש כבר נאמר למשה בסיני מהו דינו הוצא את המקלל וקשה והיכן הגיד למשה הוצא המקלל ע״פ הזוהר שהמקלל היה מלובש בנחש וסמאל וכל סטרין בישין והוא בא משורש נחש ובשעת הר סיני פסקה זוהמת נחש מן העולם ולפי שהמצרי היה קין וזה ג״כ היה בסיבוב שלישי שלו לכן אמר הוצא אותו מחוץ לג׳ מחנות לקביל ג׳ גלגולים שלו. במדרש (קהלת ו) גם במדעך מלך אל תקלל זה משה ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר זה משה שהעשיר מן פסולת של לוחות כי עוף וכו׳ רזא דהאי קרא אדה״ר פגם בד׳ אתוון קדישין במחשבה מעשה קול דיבור בראי׳ בתיקונים על פסוק וישמעו את קול י״י אלקים י״ה דתמן מחשבה מצרפה למעשה ולדעתי ד׳ אלה הוצרך אח״כ להתגלגל בג׳ אבות הקדושים באברהם ניתקן במחשבה דאיהו י׳ לכן נתנסה בי׳ נסיונות וישראל כשפגמו בי׳ עלייהו איתמר וינסו אותו זה עש״ר פעמים והתרעם עליהם משה באמרו (דברים לב) צור ילדך תשי בי׳ קטנה ושם בפ׳ שלח אמר ועתה יגדל נא בי׳ רבתי להגדיל כח אדני דאיהי מחשבה חכמה כ״ח מ״ה וביצחק נתנסה במעשה וביעקב בקלא הקול קול יעקב ביעקב ניתקן הקול דא סלם דא צלותא דבר נש ובמשה ניתקן הדיבור כד״א הן אני ערל שפתים וכמ״ש משה לא איש דברים אנכי לתקן הדיבור לכן ניתנה התורה ע״י וידבר את כל הדברים ובפסוק זה נרמזו ארבעה אלו גם במדעך מלך אל תקלל סוד המחשבה בי׳ של שם ובחדרי משכבך סוד מעשה אל תקלל עשיר דא ה׳ של שם מתמן זהב יאתה (יומא נב) הרוצה להעשיר יצפין נקרא חדרי משכבך על סוד הנשמה שבאה מבינה (מיכה ז) נשמת שדי תבינם על הנשמה איתמר משוכבת חקיך שמור פתחי פיך אם אין לך לשלם למה יקח משכבך על הנשמה איתמר על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי כי הנשמה הולכת בכל יום לעילא כי עוף השמים יוליך את הקו״ל דא ו׳ של שם קלא סליק בשית ונחית בשית שית עזקאין ובעל כנפים יגיד דב״ר דא ה׳ אחרונה עלה איתמר (ישעי׳ ט) דב״ר שלח ביעקב ונפל בישראל כי בכל מקום שישראל גלו לפניו ילך דב״ר שלח דבר ויתירהו בסוד שהכל נהיה בדבר״ו ממש לקיים קרא ואביו שמר את הדבר אתר דא בעי שימור שלא לטמא את מקדש י״י השוכן אתם בתוך טומאתם׃

יִתֵּן מוּם בָּאָדָם כֵּן יִנָּתֶן בּוֹ׃(כא) וּמַכֵּה בְהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה וּמַכֵּה אָדָם יוּמָת׃(כב) מִשְׁפַּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם כַּגֵּר כָּאֶזְרָח יִהְיֶה כִּי אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם׃(כג) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹצִיאוּ אֶת הַמְקַלֵּל אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ אָבֶן וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד אֶת מֹשֶׁה׃

ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי השאלה הנשאלת כמובן היא היכן יצא? רש״י כאן מתרץ: ״מהיכן יצא? רבי לוי אומר מעולמו יצא, רבי ברכיה אומר מפרשה שלמעלה יצא לגלג ואמר ״ביום השבת יערכנו״ דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמא פת צוננת של תשעה ימים בתמיה. ומתניתא אמרה, מבית דינו של משה יצא מחוייב. בא ליטע אהלו בתוך מחנה דן אמרו לו מה טיבך לכאן אמר להם מבני דן אני אמרו לו (במדבר ב) איש על דגלו באותות לבית אבותם כתיב נכנס לבית דינו של משה ויצא מחוייב עמד וגדף.

והנה בספר הזוהר מצאנו תשובה דומה. כתוב בזוהר (ויקרא דף קה ע״ב) ״ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי **וגו׳, ויצא, רבי יהודה אמר נפק מכללא דחולקא דישראל, דנפק מכללא דכלא, נפק מכללא דמהימנותא.** וינצו במחנה, **מכאן אוליפנא, כל מאן דאתי מזוהמא דזרעא, לסוף גלייא ליה קמי כלא, מאן גרים ליה, זוהמא דחולקא בישא דאית ביה, דלית ליה חולקא בכללא דישראל.**

ויקב בן האשה הישראלית את השם ויקלל זוהר (ויקרא דף קו ע״א) ״מהו ויקוב, רבי אבא אמר, ויקוב ודאי, כמה דאת אמר (מ״ב יב י) ויקוב חור בדלתו, נקיב מה דהוה סתים. **ושם אמו שלומית בת דברי**, עד כאן סתים שמא דאמיה, כיון דכתיב ויקוב, נקיב שמא דאימיה. אמר רבי אבא, אי לאו דבוצינא קדישא קיימא בעלמא, לא ארשינא לגלאה (מכאן ולהלאה), דהא לא אתיהיב מלה דא לגלאה, אלא לחברייא דאינון בין מחצדי חקלא, (דאי לאו) תיפח רוחיהון דאינון דאתיין לגלאה לאינון דלא ידעי. תא חזי, כתיב **וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי**, האי קרא הא אוקימנא, אבל דא בר אינתו אחרא דאבוי בעלה דשלומית הוה, וכיון דאתא ההוא מצראה עלה בפלגות ליליא, תב לביתא וידע מלה, אתפרש מינה ולא אתא עלה, ונטל אינתו אחרא, ואוליד להאי, ואקרי איש הישראלי, ואחרא בן הישראלית. אי אינון אינצו הכא כחדא, מאי קא בעי הכא שמא קדישא, ואמאי קלל שמא קדישא. אלא איש הישראלי אמר מלה מאמיה מגו קטטה, מיד **ויקוב בן האשה הישראלית**, כמה דאת אמר, ויקוב חור בדלתו, רזא דמלה, נטל ה׳ דשמא קדישא ולייט, לאגנא על אמיה, ודא הוא נקיבא, דאיהו נקיב ופריש שמא קדישא, ולמחצדי חקלא אתמר, ורזא דמלה (משלי ל כ) כן דרך אשה מנאפת וגו׳, זכאה חולקיהון דצדיקייא דידעין מלה ומכסיין לה, ועל דא אתמר (שם כה ט) ריבך ריב את רעך וסוד אחר אל תגל. ה׳ בתראה הות נוקבא, דינקא בתרין סטרין, בגין כך נטלא זיינין דמלכא, ונקמת נקמתא, דכתיב **הוצא את המקלל**, על דא כתיב (ויקרא יט ג) איש אמו ואביו תיראו, דחילו דאימא אקדים לאבא, וזכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ויביאו אתו אל משה ושם אמו שלמית בת דברי למטה דן, ויניחהו במשמר לפרש להם על פי ידוד. וידבר ידוד אל משה לאמר, הוצא את המקלל אל מחוץ למחנה וסמכו כל השמעים את ידיהם על ראשו ורגמו אתו כל העדה. ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו.

כתוב בזוהר (ויקרא דף קו ע״א) ״ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהי״ו ונשא חטאו, רבי יהודה אמר, הא אוקמוה, אבל כי יקלל אלהי״ו, סתים, ובגין דאמר אלהי״ו סתם, לכך ונשא חטאו, דהא לא ידעינן מאן הוא דחלא דיליה, אי אחד מן השרים, או חד מן כוכביא, או חד מדברי עלמא.

אמר רבי יוסי, אי צדיק גמור הוא, לא יתער (ס״א מלה) חיליהון, וכיון דאתער מלה דא, חיישינן מינות אזדריקת ביה, ולא ימות (ס״א אמר רבי יוסי, אפילו צדיק גמור, לא ימות) על דא, בגין דאיהו מלה סתים: רבי יהודה אמר, דאין ליה לטב בהא, דאי אמר אלהי, יכיל למטען אלהי דהוה עד השתא, דאתמשכנא אבתריה בלבאי, והשתא אהדרנא לקבלא מהימנותא עלאה. אבל אי אמר יהו״ה אלהי״ם, או יהו״ה, ונקיב ליה בשמא, האי לית ליה למטען בהאי, בגין דדא הוא מהימנותא דכלא, וכל את ואת דשמא קדישא דא, סלקא לשמא שלימא (ס״א לשבחא):

דבר אחר, **ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל**, רבי יצחק אמר, **ויקוב בן האשה** אמאי, אלא כמה דאוקמוה, אבל **האיש הישראלי** בעלה דשלומית הוה. רבי יהודה אמר, בריה דבעלה דשלומית מאנתו אחרא הוה.

אמר רבי יצחק, נצו כחדא, ואמר ליה מלה מאמיה, וכי אבוי דאתקטל בשמא קדישא, כמה דאוקמוה דכתיב (שמות ב יד) **הלהרגני אתה אומר**, דהא בשמא קדישא קטיל ליה משה, ועל דא אושיט מלה לקבליה. ודא הוא דכתיב, **ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל, ויביאו אותו אל משה**, אמאי (ס״א לגבי דמשה, בגין דקטיל לאבוהי כו׳) בגין דמטא לגביה דמשה, על דקטיל לאבוהי בשמא קדישא, בגין כך **ויביאו אותו אל משה**, כיון דחמא משה, מיד **ויניחוהו במשמר**, ואבא וברא נפלו בידא דמשה.

זוהר (ויקרא דף קו ע״א) ״איש איש כי יקלל אלהי״ו ונשא חטאו, רבי יצחק פתח (תהלים פא ט) שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי, לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר, כיון דכתיב לא יהיה בך אל זר, מאי ולא תשתחוה לאל נכר. (דף קו ע״ב) לא לא יהיה בך אל זר, דלא ייעול בר נש ליצר הרע בגויה, דכל מאן דאתי לאתחברא ביה, אל זר שריא בגויה, דהא כד אתחבר בר נש ביה, מיד אתי לאעברא על פתגמי אורייתא, אתי לאעברא על מהימנותא דשמא קדישא, ואתי לבתר למסגד לטעוון אחרן. ועל דא כתיב לא יהיה בך אל זר, כיון דלא יהיה בך אל זר, לא תיתי למסגד לטעוון אחרן, ולמעבר על מהימנותא דשמא קדישא, חדא הוא דכתיב ולא תשתחוה לאל נכר, ומהימנותא בישא דבר נש דא הוא. ועל דא, כי יקלל אלהי״ו, דיכיל למטען דהוא לייט להוא אל זר, יצרא בישא, דשרייא עליה לזמנין, ואנן לא ידעינן מלוי אי קשוט או לאו, ועל דא ונשא חטאו, אבל ונוקב שם יהו״ה מות יומת.

אמר רבי יהודה, אי הכי אמאי ונשא חטאו, ונסלח חטאו מבעי ליה, (ס״א אלא) אמר ליה, כגון דאמר אלהי, כמה דאוקימנא, סתם ולא פריש.

רבי חייא אמר, כי יקלל אלהי״ו, סתם ולא פירש, והא ודאי ונשא חטאו, אבל ונוקב שם יהו״ה מות יומת, דהא הכא תלייא מהימנותא דכלא, ולית ליה רשו למטען עליה כלל:

אמר רבי יוסי, הכי הוא ודאי, דהא שמא דא מהימנותא דעלאי ותתאי, ועל דא קיימין עלמין כלהו, באת חד זעירא תליין אלף אלפין ורבוא רבבן עלמין דכסופין, ועל דא תנינן, אתוון אלין קשירין אלין באלין, וכמה אלף רבבן עלאין (ס״א עלמין) תליין בכל את ואת, ואסתליקו ואתקשרו במהימנותא, (ואתגלייא) וסתים בהו מה

דלא אתדבקו עלאין ותתאין, אורייתא בהו תלייא, עלמא דין ועלמא דאתי, הוא ושמיה חד. ועל דא כתיב, (תהלים לט ב) אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני, וכתיב (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך.

רבי חזקיה פתח, (שמות יט יג) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשוך היובל, ומה טורא דסיני דאיהו טורא כשאר טורי עלמא, בגין דאתחזי עליה יקרא דמלכא קדישא, כתיב לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה, מאן דקריב למלכא, לא כל שכן. ומה טורא דסיני, דיכיל בר נש לאושיט ביה ידא ארח יקר בדחילו, כתיב לא תגע בו יד סתם, ואפילו בארח יקר, מאן דאושיט ידיה בארח קלנא לקביל מלכא, לא כל שכן:

ונקב שם ידוד מות יומת רגום ירגמו בו כל העדה כגר כאזרח בנקבו שם יומת

זוהר (ויקרא דף קו ע"ב) - רבי אבא אמר, איש איש כי יקלל אלהי"ו ונשא חטאו, תא חזי, כד הוו ישראל במצרים, הוו ידעי באינון רברבי עלמא, דממנן על שאר עמין, וכל חד וחד הוה ליה דחלא בלחודוי מנייהו, כיון דאתקשרו בקשרא דמהימנותא, וקריב לון קודשא בריך הוא לפולחניה, אתפרשו מנייהו, וקריבו לגבי מהימנותא עלאה קדישא, ובגין כך כתיב איש איש כי יקלל אלהי"ו, ואף על גב דפולחנא נוכראה הוא, כיון דאנא פקידית לון ממנא לדברא עלמא, מאן דלייט ומבזי לון, ונשא חטאו ודאי, דהא ברשותי קיימין ואזלי ומדברין בני עלמא.

אבל ונוקב שם יהו"ה מות יומת, לאו ונשא חטאו כמה לאלין, אלא מות יומת, מות בעלמא דין, יומת בעלמא דאתי, לאלין ונשא חטאו, בגין דמבזי עובדי ידי, מבזי לשמשי דאנא פקידית, ואסיר הוא, אבל מיתה לא אתחייב בהו.

ואיש כי יכה כל נפש אדם מות יומת, ומכה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת נפש, ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו, שבר תחת שבר עין תחת עין שן תחת שן כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו

כתב הרקאנטי בביאורו על התורה פ' יתרו: עין תחת עין וגו'. כבר ידעת כי זה הפסוק אמרו רבותינו ז"ל שאינו כפשוטו אלא לממון גם פסוק כאשר יתן מום באדם כן ינתן בו. הכוונה בו לממון דבר הניתן מיד ליד וכן וקצותה את כפה וכן בעליו יומת. ואולי תשאל אחרי שאין הכוונה בו ככתבו למה נכתב כך לתת מקום למינים לרדות והתשובה היא מה שאמרו רז"ל שבעים פנים לתורה. ופירוש המצוה כפי פשוטה ניתן בתורה שבעל פה ואחריה נלך. אמנם בא לשון הפסוק בענין אחר שיובנו בו הפנים האחרים שלא היו מובנים בלתי הלשון ההוא. דוגמא לדבר באומרו עין תחת עין האמת הוא כפי הקבלה כי החובל בחבירו חייב בחמשה דברים. אמנם נכתב כך לסוד גדול מאוד כי כבר רמזתי כי צורת האדם כולה באיבריו ותבניתו נעשית על צורת האדם העליון והנה בהיות איברי האדם על כוונת הבריאה יהיו איבריו דוגמת כסא לאיברים העליונים ומוסיף בהם כח והמשכה מאפיסת האין ובהפך הפך זהו סוד כאשר יתן מום באדם הידוע כן ינתן. והבן זה מאוד. גם רבינו סעדיה גאון ז"ל כתב בספר האמונות אילו דברה תורה כל ענינה בלשון כוללת ובכוונה אחת לא יכלנו לדעת כל סתרי החכמה והבינה שהתורה כוונה בחכמה אף על פי שלא פירשה כי דברי תורה יש להם פנימי וחיצון גלוי ונסתר שנאמר אחת דבר אלהים וגו'.

ומכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת, משפט אחד יהיה לכם כגר כאזרח יהיה כי

אני ידוד אלהיכם, וידבר משה אל בני ישראל ויוציאו את המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אתו אבן ובני ישראל עשו כאשר צוה ידוד את משה.

בהר

פרק כה

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל משֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר׃(ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַידֹוָד׃(ג) שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ׃(ד) וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבָּת לַידֹוָד שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמֹר׃(ה) אֵת סְפִיחַ קְצִירְךָ לֹא תִקְצוֹר וְאֶת עִנְּבֵי נְזִירֶךָ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ׃(ו) וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאָכְלָה לְךָ וּלְעַבְדְּךָ וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִירְךָ וּלְתוֹשָׁבְךָ הַגָּרִים עִמָּךְ׃(ז) וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל׃

וַיְדַבֵּר יְדֹוָד גבורות אבא נמשכות אל **אֶל משֶׁה** בינה וה״ג הם ה׳ הויות ולכן **בְּהַר** גימ׳ אור **סִינַי** ה״פ כו השפעת ה״ג לבינה גורמת לבינה **לֵאמֹר** לעלות אל אבא ומשם **דַּבֵּר** להשפיע **אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** זו״ן דבר שגורם להם **וְאָמַרְתָּ** לעלות **אֲלֵהֶם** לבינה ותבונה ואמר **כִּי** כאשר כ׳נסת י׳שראל **תָּבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ** עולה לבינה וכעת יש יחוד בין הבינה הנקראת **אֲשֶׁר** ובין המלכות הנקראת **אֲנִי** וקשר זה בין בינה ומלכות הוא **נֹתֵן** מתנה טובה **לָכֶם** לבני ישראל כי בכך **וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ** למלכות יש מנוחה במקומה הקבוע באצילות ואז היא נקראת **שַׁבָּת לַידֹוָד** מלכות של ז״א. כשם שיש ששת ימי מעשה וביום השביעי שבת כך יש בשנים **שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ** אלו בחינת הו״ק ובחינת מטט׳ בו יש מלאכה **וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ** זו המלכות הנקראת **שַׁבָּת לַידֹוָד** וכשם שיש איסור מלאכה ביום השבת כך יש איסור מלאכה בשנת השמיטה שהיא בחינת מלכות ובחינת שבת ולכן **שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמֹר׃ אֵת סְפִיחַ קְצִירְךָ לֹא תִקְצוֹר וְאֶת עִנְּבֵי נְזִירֶךָ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ׃ וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאָכְלָה לְךָ וּלְעַבְדְּךָ וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִירְךָ וּלְתוֹשָׁבְךָ הַגָּרִים עִמָּךְ׃ וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל** שנת השמיטה היא בחינת השבת וקיבול השכר.

פירוש נוסף: **וידבר** חו״ג **דידוד** אבא נמשכים **אל משה** בינה בהיותה **בהר סיני** מלכות והן מריבוי המוחין **לאמר** עולות. ובא הציווי **דבר** כבר אמרנו שדיבור אלו דברים קשים וכאן אלו ההלכות הרבות וגם שומרי השמיטה נקראים גיבורי כח **אל בני ישראל** המושרשים במלכות הנקראת שמטה **ואמרת אלהם** היינו לשבח אותם ולהאמיר ערכם אשריכם שזכיתם לארץ ישראל הנקראת **כי** כ׳נסת י׳שראל וכאשר **תבאו אל הארץ** זו ארץ ישראל הגשמית והיא מכוונת כנגד המלכות שהיא מכוונת כנגד ארץ החיים היא הבינה הנקראת אשר ואז מתקיים ותלכנה שתיהן יחדיו וזו המלכות נקראת אני **נתן לכם** אתכם זוכים בה והיא ביתי ולכן יש לנהוג בה כבוד וזה הוא **ושבתה הארץ** היא בחינת שבת כלומר מלכות ועליכם לייחדה תדיר עם בעלה וזה הוא **שבת לידוד** היינו זו״ן.

שש שנים אלו הו״ק **תזרע שדך ושש שנים תזמר כרמך** שדה וכרם אלו כינויי המלכות אלא שמהשדה יש דגן ומהכרם יין היינו חו״ג וזה הוא **ואספת את תבואתה** קבלת חו״ג מהשכינה וזה מה שאמר דהע״ה (תהלים כג) ״שבטך ומשענתך וכו׳.

ובשנה השביעת זו בחינת המלכות **שבת שבתון יהיה לארץ שבת לידוד שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר, את ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ, והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך, ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכל.**

[עריכה] סוד השמיטה

כתב כאן הרקאנאטי : **וידבר יי׳ אל משה בהר סיני לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת ליי**. כתב הרב הגדול (הרמב״ן) ז״ל וכוף אזנך לשמוע מה שאני רשאי להשמיעך ממנו בלשון שאשמיעך ואם תזכה תתבונן. כבר כתבתי בסדר בראשית כי ששת ימי בראשית הם ימות עולם ויום שביעי שבת ליי׳ כי בו יהיה שבת ליי׳ כמו ששנינו במזמור שיר ליום השבת מזמור שיר לעתיד לבא ליום שכלו שבת שהוא מנוחה לחיי העולמים והנה הימים רמז לאשר ברא במעשה בראשית והשנים ירמזו לאשר יהיה בבריאה כל ימי עולם ועל כן החמיר הכתוב בשמיטה יותר מכל שאר חייבי לאוין וחייב גלות עליה כמו שהחמיר בעריות שנאמר אז תרצה הארץ את שבתותיה ותירץ את שבתותיה וכן שנינו גלות בא לעולם על עינוי הדין ועל עיוות הדין ועל השמטת הארץ שכל הכופר בה אינו מודה במעשה בראשית ובעולם הבא. וכן החמיר הנביא וגזר גלות על שלוח עבדים בשנה השביעית שנאמר אנכי כרתי ברית את אבותיכם וגו׳ (ירמיה לד׳ יג׳). כי גם בעבד שביעית ויובל. והיובל ידוע עוד מבראשית עד ויכלו כי ישובו ביובל הכל איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו. כי הוא מוסד המאמין יחיש וזהו שנאמר ושבתה הארץ (ויקרא כה׳ ב׳) וקראתם דרור בארץ (שם י׳) כי היא ארץ החיים הנרמזת בפסוק הראשון שנאמר בה והארץ אזכור וכבר זכרתי זה פעמים. ושמא לזה רמזו רז״ל במדרש חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולן נמסרו למשה חוץ מאחת שנאמר ותחסרהו מעט מאלהים (תהלים ח׳ ו׳) כי כל שמיטה בית אחת והנה הודיעהו ההוייה מתחלה ועד סוף חוץ מן היובל קדש עכ״ד ז״ל. וגם החכם רבי עזרא ז״ל כתב השביעית היא כנגד האלף השביעי הנקרא יום שבת כמו שאמרו רז״ל שיתא אלפי שני הוי עלמא וחד חרוב שנאמר ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא (ישעיה ב׳ יז׳).

תניינא כוותיה דרב קטינא כשם שהשביעית משמטת שנה אחת לשבע שנים כך העולם משמט אלף אחד לשבעת אלפים שנאמר ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא ואמר מזמור שיר ליום השבת (תהלים צב׳ א׳) ואמר כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור (תהלים צ׳ ד׳) עכ״ד ז״ל. ומה שאמר איכא דאמרי תרי חרוב שנאמר יחיינו מיומים וגו׳ (הושע ו׳ ב׳) יש לפרש בשנת מ״ט ושנת חמשים הבאה אחריה שהוא היובל הגדול :

וגם **רבינו סעדיה גאון** ז״ל כתב השמים והארץ הם מוגבלים ונקצבים וכשם שהם נקצבים ונחקרים כך יכולתם וכחם ופעולתם נקצבים ונחקרים וכיון שמגעת יכלתם עד קצה מעשיה ואחרית פעולתיה כבר בטלה וחלפה וכיון שבטלה ואבדה וחלפה כבר אבד הגושם ובטל הגולם וחזר להעדרתו ואפיסתו כמו שהיה מקודם היותו עכ״ד ז״ל. והנה כמו שבאה לנו המצוה בימים שהם שבעה ימי בראשית כן באה לנו בשנים שיומו של הקב״ה אלף שנה שנאמר כי אלף וגו׳ (תהלים צ׳ ד׳) ועל כן נאמר בשנים גם כן שבת ליי׳ ואמרו רז״ל כשם שנאמר בשבת בראשית כך נאמר בשביעית שבת ליי׳ כי הוא יום שבת ומנוחה לחי העולמים עליו רמז הכתוב והיה יום אחד הוא יודע ליי׳ לא יום ולא לילה (זכריה יד׳ ז׳) ואמרו רז״ל זה יום שביעי לעולם. והטעם כי בכל מעשה בראשית נאמר בכל יום ויום ויהי ערב ויהי בקר אך בשבת לא נאמר בו ערב ובקר והנה באותו המדרגה הנקראת שבת תלקט הנפשות והתענוגים מלמעלה אשר לא לקטה בזמן הגלות כי אין איש שם על לב (ירמיה יב׳ יא׳) וזה יהיה אחר שיכלו הנפשות באלף הששי תשובנה הנשמות על חיק כל אחת ואחת. ועוד אמרו רז״ל שאל ר׳ שמעון התימני את ר׳ זירא שמעתי עליך שאתה בקי בחדרי תורה ושאלה אחת אני שואל לך אמר לו כמה שני עולם אמר לו ששת אלפים אמר לו מנין לך אמר לו מפי האותיות א׳ ב׳ ג׳ ד׳ ה׳ ו׳ ז׳ ח׳ ט׳ י׳ הרי חמשים וחמש כ׳ ל׳ מ׳ נ׳ ס׳ ע׳ פ׳ צ׳ ק׳ ר׳ ש׳ ת׳ הרי אלף ות״ק חסר חמשה חזור לך לאותיות הפשוטות מנצפ״ך הרי שלשה אלפים ות״ק נמצא חשבון כל האותיות חמשת אלפים חסר חמש חזור לא׳ שהיא ראש לאותיות עדיין חסרים חמשה אלא כיון דכתיב כי ביה יי׳ צור עולמים (ישעיה כוק ד׳) וכתיב בהבראם בה׳ בראם הרי ו׳ אלפים שנה והשביעי שבת יום דין הגדול וכן תיבות שבבראשית הם ו׳ חוץ מן השם כנגד ששה אלפים שנה נשתתף שמו של הקב״ה להשלים עמידת עולמו ששה אלפים שנה שיעמוד העולם והשם השביעי כנגד יום הדין שיהא הקב״ה דן את העולם ויעמוד חרב אלף שנה. אמר לו הרי מן האותיות יש לך ממקום אחר אמר לו הן משמות שבעה רקיעים ושמות שבעה ארצות שהם נכנסין בחשבון זה שמי״ם רקי״ע שחקי״ם זבו״ל מעו״ן מכו״ן ערבו״ת חשוב לך אותיות של ארצות אר״ץ ארקי״א גי״א יבש״ה חרב״ה תב״ל חל״ד והחושב יכלול חשבון אותיות הרקיעים עם חשבון אותיות הארצות והם שבעה אלפים וע״ו הוצא מהן ששה אלפים לעולם ואלף ליום דין הגדול שהוא שבת נשתיירו ע״ו הוסף עליהן ה׳ משמו שנשתתף עם עולמו שנאמר כי ביה יי׳ צור עולמים הרי פ״א ומה טיבן של פ״א הללו שהותירו מלמד שנשתתף שמו וכסאו של הקב״ה עמהן לקיים עולם שכן כסא עולה פ״א ואלמלא כך לא היה עולם מתקיים׃

תאנא דבי אליהו שיתא אלפי שני הוי עלמא וחד חרוב שנאמר ונשגב יי׳ לבדו ביום ההוא (ישעיה ב׳ יז׳) מאי טעמא גמר לה מבריאת עולם מה בבריאת עולם ששת ימים פעל הקב״ה ובשביעי נח כך באלפי העולם יום לאלף שיומו של הקב״ה אלף שנים. וכן אתה מוצא לפי ענין יום ויום אירע באלפי עולם. ושים לבך על אמרו וחד חרוב לא אמר שאחרי כן חרוב רמז כי לא יהיה חרוב רק אלף אחד כנגד השבת. וכן יורה עוד מאמרם אותן אלף שנים שעתיד הקב״ה לחדש עולמו ואחר כן יחזור כבראשונה

עד שבע שמיטות שהם עד היובל קדש. אמנם בכל אחת מהשמשות תהיה תוספות טובה מאשר לפניה כמו שרמזתי למעלה:

ובפרקי רבי אליעזר הגדול ז"ל [פרק נ"א] רבן גמליאל אומר כשם שראשי חדשים מתחדשים ומתקדשים בעולם הזה כך יהיו ישראל מתחדשים ומתקדשים לעולם הבא שנאמר דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו וחכמים אומרים שמים וארץ עתידין להתחדש ומה כתיב עליהן ונגולו כספר השמים (ישעיה לד' ד') כאדם שהוא קורא בספר תורה וגולל אותו וחוזר ופותח וקורא וגולל אותו כך עתיד הקב"ה גולל אותו וחוזר ומחדש אותו למקומו שנאמר ונגולו כספר השמים. והארץ כבגד תבלה (ישעיה נא' ו') כאדם שהוא פושט טליתו והוא מקפל אותו וחוזר ופותח ולובש ומקפל אותו כך עתיד הקדוש ב"ה לקפל את הארץ וחוזר ופותח ומחדש אותו למקומה כבגד שנאמר והארץ כבגד תבלה זהו שנאמר כלבוש תחליפם ויחלופו (תהלים קב' כז'). ובברכות פרק אין עומדין אשר נשבעת להם בך מאי בך אמר רבי אלעזר אמר משה לפני הקב"ה רבונו של עולם אלמלא נשבעת להם לישראל בשמים ובארץ הייתי אומר כשם ששמים וארץ בטלין כך שבועתך בטלה עכשיו שנשבעת להם בשמך הגדול כשם ששמך הגדול חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים כך שבועתך קיימת לעולם ולעולמי עולמים. ובמדרש משלי בני אם ערבת לרעיך (משלי ו' א') אלו הן ישראל שבשעה שעמדו ישראל על הר סיני אמר להם הקב"ה אם נותן אני לכם תורה אתם מקיימים אותה אמרו לו הין אמר להם הקב"ה ערבים אני מבקש מכם אמרו לפניו נתן לך שמים וארץ אמר להם דבר מתבטל איני מבקש מכם למה שהן עתידים ליבטל. אמר להם יש לי ערבים טובים בניכם שאם אתם מקיימין דברי תורה אני מקיים אותם בידכם ואם לאו אני גוזלם מכם שנאמר ותשכח תורת אלהיך אשכח בניך גם אני (הושע ד' ו'). הרי לך ראיות ברורות מדברי רז"ל גם הכתובים מורים כן בלא ספק כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה (ישעיה נא' ו') וכתיב אני ראשון ואני אחרון (ישעיה מד' ו') ואם היה העולם מתקיים בלתי תכלה לא היה הוא יתברך אחרון כמו שלא היה נקרא ראשון אם היה ראשון אחר. וכתיב המה יאבדו ואתה תעמוד וכולם כבגד יבלו וגו' (תהלים קב' כז'). ואשר יביאו ראיה ממה שכתוב והארץ לעולם עומדת (קהלת א' ד') וכן ויעמידם לעד לעולם (תהלים קמח' ו') ידוע הוא כי מלת לעולם פעמים נאמרת על זמן קצוב כמו ועבדו לעולם רוצה לומר לעולם של יובל ופעמים נאמרת על אורך ימים בלי ידיעת קצבה אבל יש להם קצבה וסוף כמו יחי המלך דוד לעולם (מלכים א' א' לא'). ופעמים היא נאמרת על זמן שאין לו תכלית ואחרית כמו י"י ימלוך לעולם ועד. ומה שהוקשה להרמב"ם ז"ל יסד ארץ על מכוניה בל תמוט עולם ועד (תהלים קד' ה') גם אמרו רז"ל כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק יש לפרש כי בל תמוט מוסב על הבורא יתברך או יש לפרש אין לו הפסק כל זמן קיום העולם אף כי לפי דעת רז"ל לא נגמר עולם ועד על אורך הזמן רק עולם ועד הוא שם לכסאו של הקב"ה הנקרא כן שנאמר כסאך אלהים עולם ועד (תהלים מה' ז') וכן אמר בספר המרכבה כסאו של הקב"ה נקרא עולם ועד שנאמר כסאך אלהים עולם ועד. ולפי כוונתם יהיה פירוש הפסוק יסד הקב"ה ארץ על מכוניה בעבור שהכסא

שנקרא עולם ועד לא יתמוטט כביכול לא נברא כסא הכבוד אלא בשביל הצדיקים שנאמר וכסא כבוד ינחילם (שמואל א׳ ב׳ ח׳):

ובספר הבהיר אמר רבי ינאי הארץ נבראת קודם השמים שנאמר ארץ ושמים אמר לו והא כתיב את השמים ואת הארץ אמר להם משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו חפץ נאה ולא היה שלם ולא קרא עליו שם אמר אשלימנו ואתקן כנו וחבורו ואז אקרא לו שם הה״ד לפנים הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים (תהלים קב׳ כו׳) ואומר עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה (תהלים קד׳ ב׳) ואומר המקרה במים עליותיו וגו׳ (שם ג׳) ואומר עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט (שם ד׳) ואחר כן יסד ארץ על מכוניה (שם ה׳) ומה שמה ועד מכונה עולם והיינו עולם ועד. על כן קרא לארץ העליונה ועד כי שם מתועד הכל מלשון ונועדתי לך שם על כן אין להאמין שיתקיים העולם כקיום הממציאו חלילה רק הכל היה מן הסבה הראשונה והכל שב אל הסבה הראשונה ואין ספק עוד כי אחר שתשוב אל יסודה תחזור ותתחדש זהו כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה (תהלים כד׳ ב׳) יסדה ר״ל בעת הבריאה. ועל נהרות יכוננה ר״ל אחר האלף חרוב ולפי דברי הרב ז״ל שאמר כי הארץ הזאת היא ארץ החיים ירמוז עוד סוד נפלא שיחזרו ההויות לתשובה והמשכיל יבין. זהו ושבתה הארץ כי ימנעו ההויות מלפעול. וזהו מאמרם ז״ל בפסוק כי גרים ותושבים אתם עמדי דיו לעבד להיות כרבו. ועוד אמרו מבואר בפסוק שובה ישראל (הושע יד׳ ב׳) מצינו שאין בו סרחון אמר הריני שב משל למה הדבר דומה לבן מלכים שהיה חולה אמר הרופא יאכל מן חפץ זה והוא מתרפא והיה ירא הבן לאכול ממנו אמר לו אביו תדע שאינו מזיקך הרי אני אוכל ממנו כך אמר הקב״ה לישראל אם אתם מתביישים לעשות תשובה הרי אני שב ראשון שנאמר הנני שב שבות אהלי יעקוב (ירמיה ל׳ חי׳):

(ח) וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתֹת שָׁנִים שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבְּתֹת הַשָּׁנִים תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה:(ט) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אַרְצְכֶם:(י) וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ לְכָל יֹשְׁבֶיהָ יוֹבֵל הִוא תִּהְיֶה לָכֶם וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשֻׁבוּ:(יא) יוֹבֵל הִוא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה לָכֶם לֹא תִזְרָעוּ וְלֹא תְקִצְרוּ אֶת סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת נְזִרֶיהָ:(יב) כִּי יוֹבֵל הִוא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם מִן הַשָּׂדֶה תֹּאכְלוּ אֶת תְּבוּאָתָהּ:(יג) בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תָּשֻׁבוּ אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ:

וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתֹת שָׁנִים שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים כאשר יש התכללות של ז״ת בז״ת **וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבְּתֹת הַשָּׁנִים תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה** מגיעה שנת היובל בחינת הבינה ולכן **וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר** זו בחינת שבת הגדול ולכן מריעים כי **תְּרוּעָה** באה מצד הדין ועל בינה נאמר ״מינה מתערין דינים״ **בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִעִי** חודש תשרי בו דנים את העולם **בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ** בחינת הבינה **בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים** כאשר מלכות עולה לבינה ולכן נקרא יום הכיפורים ולא יום כיפור לרמוז על בינה ומלכות יחדיו (כ״כ בספר שערי אורה **תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אַרְצְכֶם** התפשטות הבינה על ז״ת בחינת והאם רובצת על

הבנים״ **וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה** שנת החמישים זו הבינה ובימים חג השבועות בו ניתנה תורה לישראל והחכמה נקראת קודש והבינה הדבוקה בחכמה תקרא גם כן קודש שהוא גימ׳ דרור **וּקְרָאתֶם דְּרוֹר** כאשר מופיע אור הנשמה שזו הבינה הנקראת דרור **בָּאָרֶץ** במלכות **לְכָל יֹשְׁבֶיהָ** וכל אחד זוכה לאור הנשמה, והבינה הנקראת **יוֹבֵל** ואמרנו שהיא מחוברת לחכמה ולכן **הִוא** היא קרי הוא כתיב כי מצד עצמה היא נקבה ומצד היותה מחוברת לחכמה היא זכר **תִּהְיֶה לָכֶם** ואור הבינה יהיה לכם לרומם קומתכם ולכן **וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ** קדושת המקום **וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשֻׁבוּ** קדושת האדם מלבד קדושת הזמן **יוֹבֵל הִוא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה לָכֶם** כאשר מתגלה הנשמה שזו בחינת העולם הבא כאן כבר אין עמל ולכן **לֹא תִזְרָעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֵת סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֵת נְזִרֶיהָ: כִּי יוֹבֵל הִוא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם** כדלעיל **מִן הַשָּׂדֶה תֹּאכְלוּ אֶת תְּבוּאָתָהּ** ללא עמל **בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תָּשֻׁבוּ אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ:** חזרת האורות אל הכלים.

פירוש נוסף: **וספרת לך** לשון יחיד כי זו מצווה על בית דין. ובדרך סוד: בית דין זו ספירת המלכות היא המקבלת אליה את **שבע שבתת שנים** אלו הז״ת של כל שבע הספירות התחתונות, ספירה גימ׳ שנה, **שבע שנים שבע פעמים** זו ההתכללות של הז״ת בז״ת **והיו לך ימי שבע שבתת השנים תשע וארבעים שנה** זו שלמות של הז״ת ומכאן עולים לבינה הנקראת שנת החמישים.

והעברת היינו העברת קול וזו תקיעה שהיא חסד **שופר** זו המלכות היא מידת הדין הנקרא **תרועה בחדש השבעי** זו המלכות שהיא שביעית לבנים **בעשור** והיא עשירית לבנין השלם **לחדש** והיא הנקראת חדש **ביום הכפרים** ע״ע יום הכיפורים כאשר המלכות עולה לבינה **תעבירו שופר** בכל ארצכם **במלכות הנקראת ארץ** וקדשתם את שנת החמשים שנה **זו ספירת הבינה זו המיוחדת תדיר עם החכמה שממנה באה קדושה** וקראתם דרור **דרור היינו בינה** בארץ **היינו מלכות, בשנת היובל הבינה מאירה במלכות בכל תוקפה** לכל ישביה **והמלכות והבינה פב״פ וזה הוא לכל ישב י״ה וכבר ידעת שיה אלו חו״ב** יובל הוא **יובל היא וכתיב הוא כי הבינה מיוחדת עם החכמה שהוא זכר** תהיה לכם **תקבלו שפע חו״ב** ושבתם איש אל אחזתו **מכח השפע הרוחני העליון תשובו איש אל אחיזתו, היכן שהוא אחוז בעולמות הרוחניים** ואיש אל משפחתו **היינו לענף הרוחני** תשבו **תהיו מיושבים בענף ובאחיזה שלכם והיינו ״קוממיות״ ב׳ קומות קומת הענף וקומת האחיזה.** יובל הוא שנת החמשים שנה תהיה לכם לא תזרעו ולא תקצרו את ספיחיה ולא תבצרו את נזריה **כאמור הספיח בדגן היינו חסדים והנזיר בגפן היינו הגבורות** כי יובל הוא קדש תהיה לכם מן השדה **היינו חקל תפוחין קדישין** תאכלו את תבואתה **תבואת ה׳ בתראה** בשנת היובל **בינה** הזאת **מלכות** תשבו איש אל אחזתו **כאמור.**

וספרת לך שבע שבתות שנים וגו'. וקדשתם את שנת החמשים שנה וגו'. יובל היא שנת החמשים שנה וגו'. בשנת היובל הזאת וגו'. שבע שבתות שנים הם שבע שמיטות רמז כי יחדש הקב"ה עולמו שבעה פעמים בכל שמיטה פעם אחת ובכל אחת מהן תהיה תוספת טובה והשפעת ברכה משלפניה כי בהתעלות יום השביעי ישאר חרוב מהנשמות כי יחזיר אותן ואחרי כן יהיה עולם חדש להשפיע נשמות חדשות בלא יצר הרע ובלא זוהמא וטומאה ושנת מ"ט עצמה היא שמטה ואחריה היובל בשנת החמשים ולשון יובל מלשון ועל יובל ישלח שרשיו (ירמיה יז' ח') וכן אמרו בספר הזוהר (אדרא רבא ר"צ ב') מאי יובל כמה דאת אמר ועל יובל ישלח שרשיו משום ההוא נהר דאתי נגיד ונפיק ולא פסיק והרמז בו לתשובה כי שם ישוב הכל ותפסק ההשפעה ויחזור הכל כתחלתו ויהי זה בשנת חמשים אלף זהו שנאמר בשנת היובל ישוב השדה וגו'. ומענין נפשות הצדיקים והשארותן כבר האריך בו הרב הגדול ז"ל וכוונתו היא כי אע"פ שנאמין בחורבן העולם כמו שכתבנו יתקיימו נפשות הצדיקים ברצון הבורא יתעלה כי כמו שיאמינו הפילוסופים בעיונם קיום הכללים לעד אין אצלם חזרת עולם לתהו ובהו אף כי יש לו תחלה מפני כי כל הנברא ברצון הבורא יתעלה קיומו ברצונו כן אנחנו יכולים להאמין בקבלתינו קיום הפרט כי כמו שיום רצון כללי כן יש רצון פרטי ולזה רמז הכתוב באמרו ואת אחרונים אני הוא (ישעיה מא' ד'). ואולי תשאל מה הבדל יש בין השמטה ויובל דע כי יש בזה שתי תשובות יש אומרים כי מה שאמרו רבותינו ז"ל וחד חרוב אינו רוצה לומר שיחזור לתהו ובהו כבשנת היובל אלא פירוש חרוב מאין אדם ובהמה ובעלי חיים והדברים המורכבים מהארבע יסודות יחזור כל דבר ליסודו. ומלת חרוב רוצה לומר כי תפסק ההשפעה במורכבים והשמים והארץ נשארו כמו שהם וכן שבעה פעמים עד היובל שיחזרו לתוהו ובוהו. וזה הדעת עיקר לבעלי הקבלה ואם נרצה לפרש חרוב ממש יהיה הבדל ביניהם כי אחר השמטה תחזור לחדושה מה שאין כן ביובל והתבונן על אמרו ביובל ספיחיה ונזיריה ובשמיטה את ספיח קצירך וענבי נזירך רמז כי בשמטה עדיין הארץ תהיה לנו בהתחדש הבריאה אבל ביובל נאמר ספיחיה כי בשובה אל היובל היא של עצמה. וכדי לאמת לך הכוונה הזאת אכתוב לך רמז מבואר מדברי רז"ל:

בספר הזוהר [אדרא רבא קל"ו א'] בחללא דגולגלתא תלת חללי אישתכחו דשרייא בהו מוחא. <תרגום - בחלל הגולגולת נמצאים שלשה חללים שהמוח שורה בהם>. וקרומא דקיק חפי עלייהו. <וקרום דק מכסה עליהם>. אבל לא קרומא קשישא סתימאה דעתיק יומין. <אבל לא קרום קשה וסתום כמו בעתיק יומין>. ובגין כך האי מוחא איתפשט ונפיק לתלתין ותרין שבילין. <ומשום זה מוח זה מתפשט ויוצא לל"ב שבילים>. הה"ד ונהר יוצא מעדן וגו'. <זה שכתוב "ונהר יוצא מעדן" וכו'>. ותאנא בתלת חללין דגולגלתא מוחא שריא. <ולמדנו בשלשה חללים של הגולגולת שורה המוח>. מחללא חד מתבקע חד מבועא לארבע סיטרין. <מחלל אחד מתבקע מבוע אחד לד' צדדים>. ונפיק בההוא מוחא דשריא בהאי חללא תלתין ותרין שבילי רוחין דחכמתא. <ויוצא ממוח ההוא השורה בחלל הזה ל"ב שבילים של רוח החכמה>. מחללא תנינא מתבקע חד מבועא אחרא ומתפתחן חמשין תרעין. <מחלל

השני מתבקע מבוע אחר ונפתחים חמישים שערים>. מאילין חמשין תרעין איתאחדו חמשין יומין דאורייתא. <מאלו חמישים שערים מתאחדים חמישים יום של תורה>. חמשין שנין דיובלא. <חמישים שנים של יובל>. חמשין אלף דרין דזמין קדוש ברוך הוא לאתבא רוחיה ליה ולשרייא ליה. <חמישים אלף דורות שעתיד הקב״ה להשיב רוחו בהם ולשרות בהם>. מחללא תליתאה נפיק אלף אלפין אידרין ואכסדרין. <מהחלל השלישי יוצאים אלף אלפים חדרים ואכסדראות>. דדעתא שרייא עלייהו ושרי בהו. <שהדעת שורה עליהם ודרה בהם>. והאי חללא שרי מדוריה בין האי חללא להאי חללא. <וחלל זה משים מדורו בין חלל הימין לחלל השמאל>. ואתמליין מתרין סטרין כל אינון אידרין. <וכל אלו החדרים מתמלאים מב׳ צדדים>. הה״ד בדעת חדרים ימלאו. <זה שכתוב ״ובדעת חדרים ימלאו״ (משלי כד׳ ד׳)>:

וכבר בארתי לך כמה פעמים כי האדם נבנה בדמות צורה עליונה וחלילה שיהיה שם גוף וגשם רק הם כחות אלהיות יונקים מעיקר האילן והסתכל במה שכתבתי לך בפרשת ויחי. ורמז בשלשה חללים לשלשה הויות הנקראים חכמה ובינה ודעת הכוללים כל הבנין וסדר בחלל הראשון ל״ב נתיבות חכמה ובשנית חמשים שערי בינה ורמז כי חמשים יום שמפסח ועד עצרת רומזים שם והזכיר חמשים שני היובל שהשער האחרון נעלם וקדוש שנאמר וקדשתם את שנת החמשים שנה ואח״כ אמר חמשין אלף דרין דזמין קדוש ב״ה לאתבא רוחיה ליה רמז כי בשנת חמשים אלף תפסק ההשפעה ואמר לאתבא רוחיה ליה כאדם המושך רוחו אליו על כן השלמת התורה בלמ״ד ותחלתה בב׳ כי הם ב״ל וב״ל הוא לב ולב הוא רצון כענין שנאמר היש לבבך עם לבבי ור״ל כי קיום כל דבר הוא בעוד רצון בו כלומר קיום העולם העליון והתחתון בעוד התפשטות אצילות עילת העילות יתעלה בו כד״א ומשביע לכל חי רצון כלומר הרצון היא המשביע לכל חי ויהיה בהתהפך הרצון להשיב הדברים להוייתם כמושך רוחו אליו וזהו מלכותך מלכות כל עולמים (תהלים קמה׳ טז׳) כ״ל בגימטריא חמשים ויקרא עולם כל אלף שנים. הנה ביארתי לך סוד השמיטה והיובל כפי מה שחקרתי ויגעתי ומצאתי לחכמי הקבלה ז״ל אמנם מצאתי לקצת מן המקובלים האחרונים שהעמיקו בסתרי התורה שאין דעתם מסכמת לגמרי בכל מה שכתבנו כי יקשה להם להיות ימות המשיח לישראל כל כך זמן מועט פחות מאלף שנים ומן הדין ימי השלוה יש להיות אלף ידות יותר מימי צרות הגוים שסבלנו לקדושת השם יתעלה ויתברך ועל כן פירשו כי מה שאמרו רז״ל וחד חרוב אינו ר״ל שיחרב העולם אלא הענין הוא כי כל עוד שלא נתבערה רוח הטומאה מן העולם הנשמות היורדין לעולם צריכין למות כדי להתיש כח הטומאה מן העולם ולכלותה וכל זה היה מפני הגזרה שנגזרה על הטומאה ועל הזוהמא שהטיל נחש בחוה ואם כן כל הנשמות שנבראו ונטמאו בזוהמא ההיא צריכין למות קודם בא המשיח.

וכבר ידעת כי המדה הנקראת שבת משם פורחין הנשמות ואם כן הנשמות כלן שהן שם צריכין להתלבש בזה הגוף ולמות קודם בא המשיח ובביאת המשיח כלו כל הנשמות משם ואז הוא חרוב מן הנשמות וזהו אמרו וחד חרוב ועל כן צריך היום ההוא הנקרא שבת להתעלות וללקט רוחות חדשות שאין בהם מזוהמת הנחש

המקטרג ולהורידן בזה העולם וזהו ורוח חדשה אתן בקרבכם (יחזקאל יא׳ יט׳) ואז יתקיים כי הנער בן מאה שנה ימות (ישעיה סד׳ כ׳). עוד ישבו זקנים וזקנות וגו׳ (זכריה ח׳ ד׳). וימשך זה הזמן לפי זאת הכוונה ששה אלפים שנה אין שטן ואין פגע רע והנה באלף השביעי שהזכרנו אין שם תולדות כי כבר כלו הנשמות מן הגוף עד שתלקט רוחות ונשמות אחרות לתתם לישראל למטה ואזי יהיה עולם חדש להיות תולדות בעולם בלי טינוף ובלי יצר הרע. והנה לפי זאת הכוונה באלף הששי יבא מלך המשיח אחר כלות הנשמות מן הגוף ויחיו המתים ובאלף השביעי תפסק השפעת הנשמות למטה ואין נשמות הרעות בעולם כל האלף ההוא כי תתעלה מדת השבת לקבל נשמות טהורות חדשות ולאחר קבלתה תשפיעם למטה בטהרה ובקדושה וכל אלו יחיו בכלל ימי המשיח ויאריך הזמן הזה עד גמול העולם הבא ״״ יזכנו להיות מכללם אמן. על שנת היובל רמז הכתוב לי״י הארץ ומלואה (תהלים כד׳ א׳) בשוב העליונים והתחתונים ליסודן ונשגב ״״ לבדו ביום ההוא (ישעיה ב׳ יז׳) זהו שכתוב יבש חציר נבל ציץ (ישעיה מ׳ ח׳) לשבעת אלפים ודבר אלהינו יקום לעולם (שם) לעולמו של יובל. ואומר אני כי על הסוד הזה נאמרה מיתה בדברי הימים במלך אחרון שבפרשת ואלה המלכים כי גם זה העולם שנתקיים אחרי חורבן הראשונים וסופו לשוב לקדמותו. אמנם בחומש לא נכתבה בו מיתה לסוד ידוע שכתבנוהו שם ומשנת היובל והילך אסור להרהר כמאמר רז״ל מה לפנים ומה לאחור כי אין שם רק אפיסה מוחלטת שאינה נופלת ברשת הדמיון ועל כן ישתבשו שם הדעות בהשתבשות מה למעלה ומה למטה כי חוץ למחיצת המציאות לא נתחדש דבר ועדיין באיכותו עומד ובהעדרו אף כי יש מפרשים מה למעלה ר״ל למעלה מן ההויות והרמז לאין סוף יתעלה ויתברך. הנה הכל מבואר עד שלא נשאר בו שום ספק והשם ברחמיו יחשכנו משגיאות ויראינו נפלאות מתורתו אמן׃

<הגה״ה אל יעלה בדעתך שכונת הרב שיש שינוי רצון חלילה. אלא שרוצה לומר בהפסק הרצון מלפעול כפי מה שכיון במחשבה הראשונה כי תחילת המחשבה הוא סוף המעשה. והרצון הוא קנה האמצעי כשמאיר על עבר פניה ישפיע על העלולים ממנו על דרך ואתה מחיה את כלם אתה מחיה לכלם ודעהו. גם אכתוב לך כאן דבר כתוב בספר התמונה ומשם תבין וזהו לשונו באות מ׳ זאת הצורה נותנת כח לנפשות הצדיקים מיגיעתם ומכלה את הרשעים ומאריך להם ימים לפי גלגולם ובסוף היא להם מנוחת עולמים. ואילו הישנים רמוזים לשלשה גליות בקשו לנוח נצח שאם יבואו בשבת שלא יצאו משם. ורמז לגלגול הנפש לשפלים. ועוד לשלש פעמים תחית המתים והם ג׳ שבתות שבקשו לנוח באחד מהם ולא קבלום ולא עמדו עד שבאו בצורת ט׳ ויעמדו בכח ז׳ שהוא השביעי מהם ושם תמו הגליות ומכח האות שמיטה שביעית אשר בה ז׳ ימים והם שבתות ״״ והששה לשש שמיטות והשביעי יהיה שמיטה ויובל דבוקים זה בזה והכל ישוב אל היובל אשר משם בא הכל והשמיטות יתעלו כולם אל מקום אצילותם אשר שם מקומם. וזה שכתוב בקהלת ז׳ הבלים כנגד כל השמיטות ובשמיטה השביעית הכל הבל כי ישובו הכל ליובל. מה יתרון לאדם בכל עמלו זה אדם הראשון ועליון. תחת השמש זה תפארת. למה זה כי דור הולך ודור בא בסודם. והארץ עליונה דבוקה ועומדת לעולם הנקרא יובל. וזרח

השמש זה בנין פלטין חדשים ושמיטת השמש זורח ומאירה לעולם במידתה ובא השמש למקומה אין כל חדש תחת השמש הידוע כי כבר היה לעולמים וכך הולך ומספר כל הענין וסוד השמש והקפותיו ונתיבותיו וסיבוביו נשגב נעלם מאד. וגם כתוב שמה בסוף הספר וזה לשונו ובכל שמיטה כח קדוש בתוכה כנשמה בעולמה ובראש האור הנעלם מן הדור הנמצא בשמיטה ההיא וכן בכולם בשנת הן' יתקע בשופר גדול וארוך מן הי״ש ובאו האובדים והנדחים מן הגלגל בשבת ז' ושם ינוחו יגיעי כח. ויתעלה השבת עמם אל ארץ אחוזתם עם ההוויות כולם ויהו שניהם יחדיו שמיטה ויובל הוא הנקרא יסוד הבינה. יסוד שבת והוא ציור שבת האחרון לשבות כל בריאה ויהיו השבתות לשבת אחד יום י״י הגרול והנורא כאשר אור ציורו אינו נמצא בשבתות ואחריו לא יהיה כן דע כי ישיג אל השבת העליון להיות הציור מדובק והמחצב אחד. כי שני ימים יהיה שינה ובשלישי יקימנו כענין שנאמר בשלשה בני אדם שישנו ובשנים מהם היה תרדימה בעבור שהעמיקו בעולמם למצוא שלמות נפשם והעמיקו בשינתם עד שבאו בצורת הזיי״ן ולא קבלום עברו בצורת הוי״ו ולא עמדו ירדו לצורת הט' ועמדו יחדיו שנאמר יחדיו למשפט נקרבה ונמצאו שלימים בדין אמת לאחד והשלישי הישן בא עד שער השמים והוא צדק ואילו הג' שינות רמוזות לג' פעמים תחיית המתים. א' של מתן תורה. וא' שהזכיר הנביא. וא' לעתיד. ויש מן האומרים א' של מתן תורה וב' לעתיד כי ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו הוא השלימות האחרון בז' שבאות ט' וזאת המדה כחה מצרפת הנפש ומשימה באוצר החיים הנצחי אשר בו בצורה והנפש יושבת במקומה נצח כי ישרים דרכי י״י ביושר הנצח וצדיקים שלימים ילכו בם כעניין שדרשו והתהלכתי בתוככם שעתיד הב״ה לטייל עם הצדיקים בגן עדן. ורשעים יכשלו ויחזרו כעניין דור הולך ודור בא ע״כ הגה״ה>:

וקראתם דרור בארץ. כתב הרב הגדול (הרמב״ן) ז״ל ועל דרך האמת דרור מלשון **דור הולך ודור בא** וכן יובל שישוב אל היובל אשר הוא שרשו והיא תהיה לכם עכ״ד ז״ל.

וטעם **כי גרים ותושבים אתם עמדי** כבר פרשתיו ויש בו עוד רמז למה שאמרו רז״ל כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם.

וטעם בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו פשוט. וברור ממה שכתבנו למעלה. והבן לשון אחוזתו היטב שר״ל מקום הנאחז שם ויונק משם ויחזרו הספירות לקבל פרס ויינקו מסבת כל הסבות. ויש עוד מן המקובלים אחרונים שפירשו בסוד היובל כי אז יכלה גלגול הנשמות ויחזרו כל הנשמות לאצילותן וזהו ושבתם איש אל אחוזתו. וסוד וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח (שמואל ב' יד' יד') זהו ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ. והרמז לגאולת נפשותינו וזהו סוד ובא גואלו הקרוב אליו וגאל את ממכר אחיו בסוד היבום ועל כן וחשב את שני ממכרו והשיב לאיש הראשון ושב לאחוזתו רמז שהנשמה לעולם הבא תשוב לטפה הראשונה בתחיית המתים ואם לא יהיה לאיש גואל שיגאלנו אז בהיותו בגוף השני והשיגה ידו במצות ונגאל ואם לא תשיג ידו יתגלגל עד היובל הגדול כמו שאמרו בספר הבהיר עד כמה עד אלף דור שהוא זמן יובל הגדול וזהו והיה ממכרו ביד הקונה אותו עד שנת היובל

ויצא ביובל ושב לאחוזתו. והבן כי בגאולי בתי ערי חומה אמר ימים תהיה גאולתו והרמז לנפשות הצדיקים שלא יעברו במצרף הנשמות רק י״ב חדש ואחרי כן ישובו לאצילותן ודמה אותן לבתי ערי חומה המוקפין גדר ואין פרץ ואין יוצאת. אמנם אשר אין להם חומה יצאו ביובל והרמז לנפשות הרשעים׃

(יד) וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ אוֹ קָנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךָ אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו׃(טו) בְּמִסְפַּר שָׁנִים אַחַר הַיּוֹבֵל תִּקְנֶה מֵאֵת עֲמִיתֶךָ בְּמִסְפַּר שְׁנֵי תְבוּאֹת יִמְכָּר לָךְ׃(טז) לְפִי רֹב הַשָּׁנִים תַּרְבֶּה מִקְנָתוֹ וּלְפִי מְעֹט הַשָּׁנִים תַּמְעִיט מִקְנָתוֹ כִּי מִסְפַּר תְּבוּאֹת הוּא מֹכֵר לָךְ׃(יז) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם׃

וכי תמכרו ממכר לעמיתך זה הקב״ה הנקרא ״רעך ורע אביך״ היינו כשתעלו אליו מ״ן וזה הוא ממכר **ממך ר׳עוא** או **או קנה מיד עמיתך** כשקבלו מ״ד **אל תונו איש** ז״א **את אחיו** נוק׳ שהיא כלי לז״א, אחיו גימ׳ כה. ומה היא האונאה? יתר משתות זו הונאה כי בז״א יש ו״ק והנוק׳ היא ספירה אחת, וכפי שכתב הרמח״ל בפירושו על התורה - ספר שמות ״וזה ענין אמרו, ״ולא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו״, ״לא ראו איש את אחיו״ - שהאורות לא רצו להיכנס בכליהם, וזה מה שהיה גורע מן האורות צורת עצמם, מפני שהצורה היא בכלי, כדי שיוכלו להשפיע למטה, וזה, ״איש את אחיו״, איש הם האורות, ואחיו הם הכלים. המוכר הוא ז״א והקונה נוק׳ וצריך המקבל להכין כלים לפי האור והמשפיע משפיע לפי כלי הקבלה **במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שני תבואת ימכר לך, לפי רב השנים תרבה מקנתו ולפי מעט השנים תמעיט מקנתו כי מספר תבואת הוא מכר לך, ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך כי אני ידוד אלהיכם.**

עיין עץ חיים שער ל״ג בענין האונאה.

(יח) וַעֲשִׂיתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וִישַׁבְתֶּם עַל הָאָרֶץ לָבֶטַח׃(יט) וְנָתְנָה הָאָרֶץ פִּרְיָהּ וַאֲכַלְתֶּם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח עָלֶיהָ׃(כ) וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרָע וְלֹא נֶאֱסֹף אֶת תְּבוּאָתֵנוּ׃(כא) וְצִוִּיתִי אֶת בִּרְכָתִי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית וְעָשָׂת אֶת הַתְּבוּאָה לִשְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים׃(כב) וּזְרַעְתֶּם אֶת הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִת וַאֲכַלְתֶּם מִן הַתְּבוּאָה יָשָׁן עַד הַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִת עַד בּוֹא תְּבוּאָתָהּ תֹּאכְלוּ יָשָׁן׃(כג) וְהָאָרֶץ לֹא תִמָּכֵר לִצְמִתֻת כִּי לִי הָאָרֶץ כִּי גֵרִים וְתוֹשָׁבִים אַתֶּם עִמָּדִי׃(כד) וּבְכֹל אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם גְּאֻלָּה תִּתְּנוּ לָאָרֶץ׃(כה) כִּי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ וּבָא גֹּאֲלוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו וְגָאַל אֵת מִמְכַּר אָחִיו׃(כו) וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לוֹ גֹּאֵל וְהִשִּׂיגָה יָדוֹ וּמָצָא כְּדֵי גְאֻלָּתוֹ׃(כז) וְחִשַּׁב אֶת שְׁנֵי מִמְכָּרוֹ וְהֵשִׁיב אֶת הָעֹדֵף לָאִישׁ אֲשֶׁר מָכַר לוֹ וְשָׁב לַאֲחֻזָּתוֹ׃(כח) וְאִם לֹא מָצְאָה יָדוֹ דֵּי הָשִׁיב לוֹ וְהָיָה מִמְכָּרוֹ בְּיַד הַקֹּנֶה אֹתוֹ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל וְיָצָא בַּיֹּבֵל וְשָׁב לַאֲחֻזָּתוֹ׃(כט) וְאִישׁ כִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשַׁב עִיר חוֹמָה וְהָיְתָה גְאֻלָּתוֹ עַד תֹּם שְׁנַת מִמְכָּרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְאֻלָּתוֹ׃(ל) וְאִם לֹא יִגָּאֵל עַד מְלֹאת לוֹ שָׁנָה תְמִימָה וְקָם הַבַּיִת אֲשֶׁר בָּעִיר אֲשֶׁר לֹא \{לוֹ\} חֹמָה לַצְּמִיתֻת לַקֹּנֶה אֹתוֹ לְדֹרֹתָיו לֹא יֵצֵא בַּיֹּבֵל׃(לא) וּבָתֵּי הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם חוֹמָה סָבִיב עַל שְׂדֵה הָאָרֶץ יֵחָשֵׁב גְּאֻלָּה תִּהְיֶה לוֹ וּבַיֹּבֵל יֵצֵא׃(לב) וְעָרֵי הַלְוִיִּם בָּתֵּי עָרֵי אֲחֻזָּתָם גְּאֻלַּת עוֹלָם תִּהְיֶה לַלְוִיִּם׃(לג) וַאֲשֶׁר יִגְאַל מִן הַלְוִיִּם וְיָצָא מִמְכַּר בַּיִת וְעִיר אֲחֻזָּתוֹ בַּיֹּבֵל כִּי בָתֵּי עָרֵי הַלְוִיִּם הוּא אֲחֻזָּתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃(לד) וּשְׂדֵה מִגְרַשׁ עָרֵיהֶם לֹא יִמָּכֵר כִּי אֲחֻזַּת עוֹלָם הוּא לָהֶם׃(לה) וְכִי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְהֶחֱזַקְתָּ בּוֹ גֵּר וְתוֹשָׁב וָחַי עִמָּךְ׃(לו) אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ וְחַי אָחִיךָ עִמָּךְ׃(לז) אֶת כַּסְפְּךָ

לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנָשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית לֹא תִתֵּן אָכְלֶךָּ׃(לח) אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת לָכֶם אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים׃(לט) וְכִי יָמוּךְ אָחִיךָ עִמָּךְ וְנִמְכַּר לָךְ לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדַת עָבֶד׃(מ) כְּשָׂכִיר כְּתוֹשָׁב יִהְיֶה עִמָּךְ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל יַעֲבֹד עִמָּךְ׃(מא) וְיָצָא מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב׃(מב) כִּי עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לֹא יִמָּכְרוּ מִמְכֶּרֶת עָבֶד׃(מג) לֹא תִרְדֶּה בוֹ בְּפָרֶךְ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ׃(מד) וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ אֲשֶׁר יִהְיוּ לָךְ מֵאֵת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵיכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ עֶבֶד וְאָמָה׃(מה) וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים הַגָּרִים עִמָּכֶם מֵהֶם תִּקְנוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם אֲשֶׁר עִמָּכֶם אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם וְהָיוּ לָכֶם לַאֲחֻזָּה׃(מו) וְהִתְנַחַלְתֶּם אֹתָם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לָרֶשֶׁת אֲחֻזָּה לְעֹלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאַחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאָחִיו לֹא תִרְדֶּה בוֹ בְּפָרֶךְ׃(מז) וְכִי תַשִּׂיג יַד גֵּר וְתוֹשָׁב עִמָּךְ וּמָךְ אָחִיךָ עִמּוֹ וְנִמְכַּר לְגֵר תּוֹשָׁב עִמָּךְ אוֹ לְעֵקֶר מִשְׁפַּחַת גֵּר׃(מח) אַחֲרֵי נִמְכַּר גְּאֻלָּה תִּהְיֶה לוֹ אֶחָד מֵאֶחָיו יִגְאָלֶנּוּ׃(מט) אוֹ דֹדוֹ אוֹ בֶן דֹּדוֹ יִגְאָלֶנּוּ אוֹ מִשְׁאַר בְּשָׂרוֹ מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ יִגָּאֲלֶנּוּ אוֹ הִשִּׂיגָה יָדוֹ וְנִגְאָל׃(נ) וְחִשַּׁב עִם קֹנֵהוּ מִשְּׁנַת הִמָּכְרוֹ לוֹ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל וְהָיָה כֶּסֶף מִמְכָּרוֹ בְּמִסְפַּר שָׁנִים כִּימֵי שָׂכִיר יִהְיֶה עִמּוֹ׃(נא) אִם עוֹד רַבּוֹת בַּשָּׁנִים לְפִיהֶן יָשִׁיב גְּאֻלָּתוֹ מִכֶּסֶף מִקְנָתוֹ׃(נב) וְאִם מְעַט נִשְׁאַר בַּשָּׁנִים עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל וְחִשַּׁב לוֹ כְּפִי שָׁנָיו יָשִׁיב אֶת גְּאֻלָּתוֹ׃(נג) כִּשְׂכִיר שָׁנָה בְּשָׁנָה יִהְיֶה עִמּוֹ לֹא יִרְדֶּנּוּ בְּפָרֶךְ לְעֵינֶיךָ׃(נד) וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה וְיָצָא בִּשְׁנַת הַיֹּבֵל הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ׃(נה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם׃

פרק כו

(א) לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם אֱלִילִם וּפֶסֶל וּמַצֵּבָה לֹא תָקִימוּ לָכֶם וְאֶבֶן מַשְׂכִּית לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם׃(ב) אֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי יְדֹוָד׃

בחוקותי

ויקרא פרק כו ג – יג׃ (ג) **אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃(ד) וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ׃(ה) וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת בָּצִיר וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם׃(ו) וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם׃(ז) וּרְדַפְתֶּם אֶת אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לָחֶרֶב׃(ח) וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רְבָבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לִפְנֵיכֶם לָחֶרֶב׃(ט) וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְהִפְרֵיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהֲקִימֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם׃(י) וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ׃(יא) וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם׃(יב) וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם׃(יג) אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיֹת לָהֶם עֲבָדִים וָאֶשְׁבֹּר מֹטֹת עֻלְכֶם וָאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוּת׃**

ויקרא פרק כו ג – יג׃ (ג) **אם** זו הבינה הנקראת אם ואמר **בחקתי** זה יסוד אמא הנמשך ליסוד ז״א ואמר **תלכו** דהיינו שתקיימו מצוות עם כוונה נכונה וזה עמלה של תורה כי הכוונה היא העיקר **ואת מצותי תשמרו** אלו מצוות ל״ת **ועשיתם אתם** אלו מ״ע (ד) כאשר תעשו כן הרי שתזכו להיות בני היכלא המעלים מ״ן תדיר ולכן **ונתתי**

גשמיכם תהיו הראשונים לקבל את המ״ד גשם גימ׳ שביל שזה אור הנשמה בעולם הזה וזו בחינת עולמך תראה בחייך **בעתם** בעת תם עת זו המלכות הדבוקה בתפארת הנקראת איש תם כלומר תזכו לקומת נר״ן מלאה **ונתנה הארץ** המלכות תעלה לכם שפע וזה **יבולה** יבול ה׳ בתראה, נפש **ועץ השדה** תפארת **יתן פריו**: פרי ו׳ היינו רוח (ה) **והשיג לכם דיש**, דיש אותיות שדי זה היסוד המחבר שמים וארץ **את** ארץ וכאשר יש ייחוד זו״ן ניתן להתחבר לבינה הנקראת **בציר**, בציר גימ׳ נצח הוד יסוד דאימא עם ג׳ כוללים והם מלבישים על כח״ב דת״ת, וידוע שאו״א הם תרין רעים דלא מתפרדין ולכן יש גם חיבור לחכמה ולכן אמר **ובציר ישיג את זרע** זה כח״ב עיין ערך זרע וכשיש חיבור בין כל הספירות אז **ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם** זה שפע רוחני וגשמי. רוחני שבני אדם ישיגו קומת חיה והשפע הגשמי יהיה מרובה כאמרם ז״ל אבנים טובות ומרגליות מתגלגלין ברחוב כאבנים (ו) **ונתתי שלום** זה היסוד הוא יהיה מחובר ל**בארץ** מלכות וממילא יהיה שפע גשמי רב ולכן **ושכבתם ואין מחריד** ומייחוד זו״ן וחו״ב עליהם יתפרדו כל פעלי און ולכן **והשבתי חיה רעה מן הארץ וחרב לא תעבר בארצכם:(ז) ורדפתם את איביכם ונפלו לפניכם לחרב:(ח) ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו ונפלו איביכם לפניכם לחרב:(ט) ופניתי אליכם והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקימתי את בריתי אתכם:**(י) ויזכו גם לגילוי אור היחידה ולכן **ואכלתם ישן נושן** כתרגומו עתיקא דעתיק (וכך ראיתי בספר **מקום מקדש** להרב חיים סנואני זצוק״ל) **וישן מפני חדש תוציאו** אלו אורות הנשפעים ללא הרף על בני אדם ולכן יזכו לחדש חידושי תורה אמיתיים כמעין המתגבר (יא) **ונתתי משכני** זו השכינה שתהיה **בתוככם** בגוף הגשמי **ולא תגעל** לא תתרחק **נפשי** השכינה **אתכם** מאיתנו (יב) **והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם:(יג) אני ידוד אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהית להם עבדים ואשבר מטת עלכם ואולך אתכם קוממיות**.

כך כתבתי בשנת תשע״ב. והנה הבאור משנת תשע״ג. ויקרא פרק כו - (ג) **אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם:(ד) וְנָתַתִּי גִּשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פִּרְיוֹ:(ה) וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת בָּצִיר וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת זָרַע וַאֲכַלְתֶּם לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח בְּאַרְצְכֶם:(ו) וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם:(ז) וּרְדַפְתֶּם אֶת אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב:(ח) וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רִבָּבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב:(ט) וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְהִפְרֵיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהֲקִימֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם:(י) וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ:(יא) וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכֵכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם:(יב) וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכֵכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם:(יג) אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיֹת לָהֶם עֲבָדִים וָאֶשְׁבֹּר מֹטֹת עֻלְּכֶם וָאוֹלֶךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוּת**:

אם בחקתי תלכו כתב כאן רש״י שזהו עמלה של תורה וכתב בעה״ט שזו גימ׳ ״עמלים דברי תורה״ ויש שבארו שזה הולך על קיום מצוות השמיטה (רבנו בחיי וצרור המור) והנה לשון צרור המור:

צרור המור על ויקרא פרק כו פסוק ג אם בחוקותי תלכו. לפי שכל הפרשה למעלה סובבת בענין השמיטה, והוא ענין נסתר ועמוק ובלי טעם, כי מה טעם יש בשמיטת הארץ שיזרעוה או שלא יזרעוה, או מה כבוד יש לארץ. וכל זה נראה שהוא כמו גזירת מלך בלי טעם, לזה סמך מיד אם בחוקותי תלכו. כלומר, אע״פ שהם רחוקים יש לכם להלוך בדרכם. ואת מצותי תשמרו. בערך היות אני המצוה, יהיה לו טעם או לא יהיה. וזהו ועשיתם אותם. שתעשו החק שאין לו טעם כמצוה שיש לה טעם, בלב שלם ובנפש חפיצה:

רבנו אור החיים הקדוש כתב כאן מ״ב פירושים לעיון לחץ כאן.

וכעת בדרך סוד: **אם** היינו כשתעשו תשובה מאהבה שזו הבינה הנקראת אם שנאמר (משלי) ״כי אם לבינה תקרא״ ותזכו ללמוד תורה לשמה כלומר תחברו תורה שבכתב עם תורה שבעל פה וזה הוא תורה לשמה לשם ה׳ בתראה, ואמר **תלכו** הכוונה תבנו את התורה שבעל פה ותהיו בבחינת ״בוניך״ בנאים לתורה וזה הוא תל כו תל אלו ה״ג שכל אחד הוא פ״ו וה״פ פו זה הוא תל, כו זה הוי״ה ולזה רמז הר״ש אלקבץ ״ונבנתה עיר על **תלה**״.וזה הוא **ואת** ו׳ ז״א את **מצותי** ידוע שמצווה היא מלכות ולכן נקט בה לשון **תשמרו** כי השמירה שייכת לה ועל ז״א אמר **ועשיתם אתם**. עוד, תשמרו אלו מצוות ל״ת, ועשיתם אלו מצוות עשה. עוד, **ועשיתם אתם** אותי אתם עושים, אני הנקרא אלקים אמת.

אם אתם מייחדים קוב״ה ושכינתי״ה תדיר הרי ששכרכם יהיה כזה: **ונתתי גשמיכם** גשם בועל את האדמה וזה המ״ד **בעתם** עת זו המלכות **ונתנה הארץ יבולה** זה מ״ן **ועץ השדה יתן פריו** היינו פרי ו׳ זה שפע המ״ד.

והשיג לכם דיש היינו מידת היסוד שבה שם שדי תתפשט עד המלכות הנקראת **בציר** שנאמר בה **בצר לך ומצאוך** והיא הנקראת ארץ שע״ה גימ׳ **בצר** והיא הנקראת את **בציר** אי נמי, בציר גימ׳ ע״ה זה ארץ והיינו ייחוד יסוד מלכות **ובציר** והמלכות **ישיג את זרע** תתפשט על בי״ע זרע אור ע׳ אור עולמות בי״ע **ואכלתם** היינו שתשיגו שפע רוחני כאילו הייתם אוכלים מזון גשמי וזה **לחמכם** רוח הקודש **לשבע** מהבינה ל ומהז״ת שבע **וישבתם לבטח בארצכם** ותזכו לקומה שלימה וזה הוא לבטח ח=חכמה ל״ב נתיבות ט=יסוד בארצכם מלכות

ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד **מהקלי׳** והשבתי חיה רעה מן הארץ **זה הס״מ** וחרב לא תעבר בארצכם **זו לילי׳**

ורדפתם את איביכם קלי׳ **ונפלו לפניכם לחרב** לא אמר בחרב אלא לחרב מריבוי לימוד תורה מאהבה הבינה זו אות ל׳ תלחם עבור בני ישראל והגויים יושבתו וראשית גויים עמלק לחרב גימ׳ עמלק.

ורדפו מכם חמשה בכח שם אלקים שיש בו חמש אותיות והוא גימ׳ פו וזה הוא ורד פו **מאה** בכח מאה ברכות שלכם. אי נמי, אתם אחוזים במלכות אבל תזכו לאור

הבינה שהיא במאות **ומאה מכם רבבה ירדפו** ומאה מכם יזכו לאור עתיק שהוא ברבבות **ונפלו איביכם לפניכם לחרב** כאמור בכח הבינה.

ופניתי אתעסק רק בכם ואשפיע לכם חסדים רבים על ידי מלאך **אליכם** מיכאל **והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקימתי את בריתי אתכם** מילת אתכם ג״פ לא באה אלא לומר דרשני ונ״ל בס״ד דקאי על שכר ייחוד זו״ן וזה הוא את כם גימ׳ ס׳ היינו ו״ק כשהם כלולים מי״ס. ופריה במלכות ורביה בתפארת והברית מקיימתם.

ואכלתם ישן נושן וישן מפני חדש תוציאו כאן האיר עיננו הרב החסיד והקדוש המלוב״ן מורי חיים סינואני זללה״ה בספרו **מקום מקדש** והוא אומר ראו מה תרגם האונקלוס ״ותיכלון עתיקא דעתיק ועתיקא מן קדם חדתא תפנון״ היינו תשיגו מדרגת עתיק היינו אור היחידה ולאור זה נבאר **ואכלתם** כאמור תזכו לשפע רוחני כאילו הייתם אוכלים מזון גשמי, **ישן** היינו עתיק נושן היינו עתיקא דעתיק היינו יחידה דיחידה וזה גילוי משיח צדקנו יבא ויתגלה במהרה בימינו ונזכה לאור החיים וזה הוא חדש חדתא חדותא דאורייתא תורת משיח.

ונתתי משכני בתוככם תהיו מרכבה אליי **ולא תגעל נפשי** היינו השכינה הנקראת נפש **אתכם** כי אתם מייחדים זו״ן.

״והתהלכתי בתוככם ***תזכו לנבואה*** *והייתי לכם לאלהים* ***שכינתי תדבר מגרונכם והיינו ל אלקים ג״פ אלקים גימ׳ גרון*** **ואתם תהיו לי לעם** לעם אותיות עמל היינו עמלי תורה

וזה המצב המושלם אני מלכות ידוד תפארת אלהיכם בינה הנקראת אשר שמכחה **הוצאתי אתכם מארץ מצרים** ואמר **מהית להם עבדים** שלא תהיו עבדים לעבדים **ואשבר מטת עלכם** היינו אשר לא עלה עליה על זה הס״א אל אחר **ואולך אתכם קוממיות** ב׳ קומות נפש ורוח.

פירוש נוסף: **אם** זו הבינה הנקראת אם ואמר **בחקתי** ב חק תי היינו ב׳ יסודות אבא ואמא הנקראים חק ונקראים קדש גימ׳ תי הנמשכים ליסוד ז״א ואמר **תלכו** דהיינו שתקיימו מצוות עם כוונה נכונה וזה עמלה של תורה כי הכוונה היא העיקר **ואת מצותי תשמרו** אלו מצוות ל״ת **ועשיתם אתם** אלו מ״ע. אם תזכו להעלות מ״ן לאו״א ולהוריד מ״ד דידם הרי שזה יתבטא בגשמיות. כאן נפרש בדרך סוד. כאשר תעשו כן הרי שתזכו להיות בני היכלא המעלים מ״ן תדיר ולכן **ונתתי גשמיכם** תהיו הראשונים לקבל את המ״ד גשם גימ׳ שביל שזה אור הנשמה בעולם הזה וזו בחינת עולמך תראה בחייך **בעתם** בעת תם עת זו המלכות הדבוקה בתפארת הנקראת איש תם כלומר תזכו לקומת נר״ן מלאה **ונתנה הארץ** המלכות תעלה לכם שפע וזה **יבולה** יבול ה׳ בתראה, נפש **ועץ השדה** תפארת **יתן פריו**: פרי ו׳ היינו רוח **והשיג לכם דיש**, דיש אותיות שדי זה היסוד המחבר שמים וארץ **את** ארץ וכאשר יש ייחוד זו״ן ניתן להתחבר לבינה הנקראת **בציר**, בציר גימ׳ נצח הוד יסוד דאימא עם ג׳ כוללים והם מלבישים על כח״ב דת״ת, וידוע שאו״א הם תרין רעים דלא מתפרדין ולכן יש גם חיבור לחכמה ולכן אמר **ובציר ישיג את זרע** זה כח״ב עיין ערך זרע וכשיש חיבור בין כל הספירות אז **ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם** זה שפע רוחני וגשמי. רוחני שבני אדם ישיגו קומת חיה והשפע הגשמי יהיה מרובה כאמרם ז״ל אבנים טובות ומרגליות מתגלגלין ברחוב כאבנים. **ונתתי שלום** זה היסוד הוא יהיה מחובר ל**בארץ** מלכות וממילא יהיה שפע גשמי רב ולכן **ושכבתם ואין מחריד** ומייחוד זו״ן וחו״ב עליהם יתפרדו כל פעלי און ולכן **והשבתי חיה רעה**

מן הארץ וחרב לא תעבר בארצכם: ורדפתם את איביכם ונפלו לפניכם לחרב: ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו ונפלו איביכם לפניכם לחרב: ופניתי אליכם והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקימתי את בריתי אתכם: ויזכו גם לגילוי אור היחידה ולכן **ואכלתם ישן נושן** כתרגומו עתיקא דעתיק (וכך ראיתי בספר **מקום מקדש** להרב חיים סנואני זצוק״ל) **וישן מפני חדש תוציאו** אלו אורות הנשפעים ללא הרף על בני אדם ולכן יזכו לחדש חידושי תורה אמיתיים כמעין המתגבר. **ונתתי משכני** זו השכינה שתהיה **בתוככם** בגוף הגשמי **ולא תגעל** לא תתרחק **נפשי** השכינה **אתכם** מאיתנו. **והתהלכתי בתוככם** תזכו לרוח **והייתי לכם לאלהים** ולנשמה **ואתם תהיו לי לעם** זה זיכוך הכלים על מנת שיקבלו את האורות **אני** מלכות **ידוד** תפארת **אלהיכם** בינה הנקראת **אשר** ובכחה **הוצאתי אתכם מארץ מצרים** יצאנו ממצרים שנאמר ״וחמשים יצאו בני ישראל ממצרים וידוע שמספר 50 רומז על נש״ב **מהית להם עבדים** משועבדים תחת הקלי׳ **ואשבר מטת עלכם** עול דאיש און איש רע איש בליעל **ואולך אתכם קוממיות** שתי קומות, לקומת מלכות ואור נפש זכו בקרבן פסח ואכלו לחם עוני ולקומת רוח זכו במתן תורה ואכלו לחם מן השמים.

ויקרא פרק כו - (יד) **וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה: (טו) וְאִם בְּחֻקֹּתַי תִּמְאָסוּ וְאִם אֶת מִשְׁפָּטַי תִּגְעַל נַפְשְׁכֶם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתָי לְהַפְרְכֶם אֶת בְּרִיתִי: (טז) אַף אֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹּאת לָכֶם וְהִפְקַדְתִּי עֲלֵיכֶם בֶּהָלָה אֶת הַשַּׁחֶפֶת וְאֶת הַקַּדַּחַת מְכַלּוֹת עֵינַיִם וּמְדִיבַת נָפֶשׁ וְזָרַעְתֶּם לָרִיק זַרְעֲכֶם וַאֲכָלֵהוּ אֹיְבֵיכֶם: (יז) וְנָתַתִּי פָנַי בָּכֶם וְנִגַּפְתֶּם לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם וְרָדוּ בָכֶם שֹׂנְאֵיכֶם וַנַסְתֶּם וְאֵין רֹדֵף אֶתְכֶם: (יח) וְאִם עַד אֵלֶּה לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְיָסַפְתִּי לְיַסְּרָה אֶתְכֶם שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם: (יט) וְשָׁבַרְתִּי אֶת גְּאוֹן עֻזְּכֶם וְנָתַתִּי אֶת שְׁמֵיכֶם כַּבַּרְזֶל וְאֶת אַרְצְכֶם כַּנְּחֹשֶׁה: (כ) וְתַם לָרִיק כֹּחֲכֶם וְלֹא תִתֵּן אַרְצְכֶם אֶת יְבוּלָהּ וְעֵץ הָאָרֶץ לֹא יִתֵּן פִּרְיוֹ: (כא) וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְלֹא תאבוּ לִשְׁמֹעַ לִי וְיָסַפְתִּי עֲלֵיכֶם מַכָּה שֶׁבַע כְּחַטֹּאתֵיכֶם: (כב) וְהִשְׁלַחְתִּי בָכֶם אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁכְּלָה אֶתְכֶם וְהִכְרִיתָה אֶת בְּהֶמְתְּכֶם וְהִמְעִיטָה אֶתְכֶם וְנָשַׁמּוּ דַּרְכֵיכֶם: (כג) וְאִם בְּאֵלֶּה לֹא תִוָּסְרוּ לִי וַהֲלַכְתֶּם עִמִּי קֶרִי: (כד) וְהָלַכְתִּי אַף אֲנִי עִמָּכֶם בְּקֶרִי וְהִכֵּיתִי אֶתְכֶם גַּם אָנִי שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם: (כה) וְהֵבֵאתִי עֲלֵיכֶם חֶרֶב נֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית וְנֶאֱסַפְתֶּם אֶל עָרֵיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי דֶבֶר בְּתוֹכְכֶם וְנִתַּתֶּם בְּיַד אוֹיֵב: (כו) בְּשׁׁבְרִי לָכֶם מַטֵּה לֶחֶם וְאָפוּ עֶשֶׂר נָשִׁים לַחְמְכֶם בְּתַנּוּר אֶחָד וְהֵשִׁיבוּ לַחְמְכֶם בַּמִּשְׁקָל וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא תִשְׂבָּעוּ:**

ואם זו הבינה האם המייסרת **לא תשמעו לי** בה תלויה השמיעה כי ״אוזן מילים תבחן״ ואוזן גימ׳ ס״ג ע״ה וממנה העונשים בקבוצות של שבע שבע כי היא נקראת באר שבע וכפי שכתוב בזוהר בראשית (דף קמ״ז ע״ב) והיא אם הבנים וממנה יוצאים הז״ת ולכן כל העונשים הם בקבוצות של שבע שבע. ואמר **ולא תעשו את כל המצות האלה** כנגד המלכות ועולם העשיה.

ואם בחקתי תמאסו חק ביסוד **ואם את משפטי תגעל נפשכם** משפט תפארת **לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי** ברית היינו תורה שבכתב ותורה שבעל פה וחיבורם.

אף אני כבר ידע מה זה אני היא השכינה המבצעת את אשר נגזר מלמעלה **אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם** וידוע שהפקידה במלכות והזכירה ביסוד. ומה הן השבע מכות?

א. **בהלה** רש"י מכת מותן ב. **את השחפת** ג. **ואת הקדחת מכלות עינים ומדיבת נפש** ד. **וזרעתם לריק זרעכם ואכלהו איביכם** ה. **ונתתי פני בכם ונגפתם לפני איביכם** ו. **ורדו בכם שנאיכם**. ז. **ונסתם ואין רדף אתכם**.

ובדרך סוד נ"ל בס"ד שהמכות הולכות ממטה למעלה. בהלה אותיות להבה זו המלכות שהיא אש. **שחפת' רש"י אומר בשרו נשחף ונפוח והרשב"ם אומר "מין חמימות הוא" והרקאנטי אומר שהוא מהקור. ולדרכנו נאמר שהוא מהיסוד שחפת שחת פ', פ' גימ' יסוד השחתת היסוד מביאה לשחפת. היסוד דרכו להשפיע למלכות וכעת לא משפיע לה והיא שחה ולכן שחפת נוט' שח פת פת גימ' תלמוד זו תורה שבעל פה ואמר עליה שהיא מכלה עינים כי היסוד משפיע למלכות את שפע חגתנ"ה שבכל אחד מהם יש הוי"ה וה' הויות גימ' עין. קדחת בנצח הוא ההויה הרביעית מחגתנ"ה ולכן קד חת קד גימ' ד' הויות וחת שהם חתו ונחלשו ואמר** מדיבות נפש **שהרי הן משפיעות למלכות הנקראת נפש. הזריעה היא בהוד כי בנצי והוד מבשל הזרע ונמשך אל היסוד ואמר** לריק **גימ' מת שהזרע לא מוליד** ואכלוהו איביכם **השפע מתפזר והולך לקלי'. ונתתי פני בכם זו התפארת בה אוה למושב לו וגם תפארת ע"ה גימ' "ונתתי פני בכם" עם אותיות. ואמר** ונגפתם **מגפה מלשון גפיים דהיינו שנצח והוד מתמעט שפעם. ורדו בכם שונאכם** מצד הגבורה ורדו עם אותיות גימ' זה יצחק. ונסתם מצד החסד זה רומז לאברהם שנאמר בו והאלקים נסה את אברהם. ואמר **ואין רודף אתכם** רמז לכתר הנקרא אין שממנו היסורים הבאים לכווין את בני ישראל לדרך הישר.

ואם עד ואם עד גימ' ע"ה יסוד אמא ושם **אלה** לאה **לא תשמעו לי** אינכם חוזרים בתשובה כי השמיעה בבינה **ויספתי ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם** עוד סדרה של שבע כאמור.

א. ושברתי את גאון עזכם ב. ונתתי את שמיכם כברזל ג. ואת ארצכם כנחשה ד. ותם לריק כחכם ה. ולא תתן ארצכם את יבולה ו. ועץ הארץ לא יתן ז. פריו (עיין רש"י).

הרי שבע מלמטה למעלה כדלעיל. גאון עזכם אמר רש"י בית המקדש וזו המלכות. שמיכם היינו היסוד בו נאסף שפע התפארת הנקראים שמים. ארצכם שזו בדרך כלל המלכות כאן היא עולה לנצח והסיבה היא בגלל הנחש הקדמוני שגורם לה להדחק ולברוח ממקומה כפי שהתבאר בפסוק (איכה ב, א) "השליך משמים ארץ תפארת ישראל" ותם לריק כחכם היינו הוד כי דיני ההוד יוקדים הם ריק אותיות קרי היינו עוון הקרי מונע השפע מכנסת ישראל ולכן לא תתן ארצכם יבולה יבול ה היינו התפארת הנקראת אמת בה נאמר תתן אמת ליעקב כאן לא תתן את כחה ושפעה למלכות הנקראת ה' אחרונה וזה הוא יבול ה. עץ הארץ היינו הגבורה הנקראת אלקים וכשהוא נכתב כך: אלף למד הא יוד מם הוא גימ' ארץ לא יתן שפעו למלכות "לא יתן" עם אותיות גימ' מלכות. ופריו היינו החסד, שהוא פרי לחכמה ובינה שהן

אותיות י״ה ועם הכולל יו והיינו פריו הפרי של אותיות יו, גם החסד לא יתן שפעו למלכות והרי היא כעת במצב צדק ולכן בארץ הגשמית יתהוו ר״ל מלחמות רעב עוני וכו׳.

ואם תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי ויספתי עליכם מכה שבע כחטאתיכם

א. **והשלחתי בכם את חית השדה** ב. **ואת הבהמה** – רש״י ג. **ואת זוחלי העפר** – רש״י ד. **ושכלה אתכם** ה. **והכריתה את בהמתכם** ו. **והמעיטה אתכם** ז. **ונשמו דרכיכם**

והשלחתי בלשון הפעיל דרך הבורא לשלח הטוב וכאן נאלץ לשלח הרע. אי נמי ידוע שהעור בארמית נקרא שלחא והיינו שהמלכות הנקראת עור תתמלא בדינים. ואמר **בכם** להגדיל את הכאב כי אנו בני אל חי ואינו דומה קטן המתבייש. עוד, מילת **בכם** תרמוז על המלכות שיש בה שם אדנות גימ׳ 65 כמנין **בכם** עם ג׳ אותיות. **ונשמו דרכיכם** יובן מפסוק (איכה א, ב) ״אין לה מנחם **שבספר שכתב הרב דוד וואלי דקאי היסוד הנקרא מנחם וכאן אומר לנו שהמלכות הנקראת דרך לא תהיה מחוברת ליסוד והארץ תהיה שממ׳ה.**

ואם באלה לא תוסרו לי והלכתם עמי קרי, והלכתי אף אני עמכם בקרי והכיתי אתכם גם אני שבע על חטאתיכם. והבאתי עליכם : (לפי רש״י)

א. **חרב נקמת נקם ברית** - חרב

ב. **ונאספתם אל עריכם** - מצור

ג. **ושלחתי דבר בתוככם ונתתם ביד אויב** - דבר

ד. **בשברי לכם מטה לחם** – הלחם סועד וכאן לא יסעד (ראב״ע)

ה. **ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד** – מחסור בעצים. ו. **והשיבו לחמכם במשקל** – איכות הקמח תהיה נמוכה והפת תיפול מדפנות התנור ולכן צריך משקל.

ז. **ואכלתם ולא תשבעו** – קללה במעיים.

ובדרך סוד חרב זו המלכות כשהיא מלאה דינים. והיא הנקראת עיר וכן דבר זו המלכות הנקראת דיבור והיא נקראת לחם ואישה והיינו המלכות כשהיא ללא מוחין הרי שלמטה בעולם השפל זה מתבטא בכל הנ״ל רח״ל.

(כז) וְאִם בְּזֹאת לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וַהֲלַכְתֶּם עִמִּי בְּקֶרִי׃(כח) וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת קֶרִי וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם׃(כט) וַאֲכַלְתֶּם בְּשַׂר בְּנֵיכֶם וּבְשַׂר בְּנֹתֵיכֶם תֹּאכֵלוּ׃(ל) וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת בָּמֹתֵיכֶם וְהִכְרַתִּי אֶת חַמָּנֵיכֶם וְנָתַתִּי אֶת פִּגְרֵיכֶם עַל פִּגְרֵי גִלּוּלֵיכֶם וְגָעֲלָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם׃(לא) וְנָתַתִּי אֶת עָרֵיכֶם חָרְבָּה וַהֲשִׁמֹתִי אֶת מִקְדְּשֵׁיכֶם וְלֹא אָרִיחַ בְּרֵיחַ נִיחֹחֲכֶם׃(לב) וַהֲשִׁמֹתִי אֲנִי אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמְמוּ עָלֶיהָ אֹיְבֵיכֶם הַיֹּשְׁבִים בָּהּ׃(לג) וְאֶתְכֶם אֱזָרֶה בַגּוֹיִם וַהֲרִיקֹתִי אַחֲרֵיכֶם חָרֶב וְהָיְתָה אַרְצְכֶם שְׁמָמָה וְעָרֵיכֶם יִהְיוּ חָרְבָּה׃(לד) אָז תִּרְצֶה הָאָרֶץ אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ כֹּל יְמֵי הָשַּׁמָּה וְאַתֶּם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיכֶם אָז תִּשְׁבַּת הָאָרֶץ וְהִרְצָת אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ׃(לה) כָּל יְמֵי הָשַּׁמָּה תִּשְׁבֹּת אֵת אֲשֶׁר לֹא שָׁבְתָה בְּשַׁבְּתֹתֵיכֶם בְּשִׁבְתְּכֶם עָלֶיהָ׃(לו) וְהַנִּשְׁאָרִים בָּכֶם וְהֵבֵאתִי מֹרֶךְ בִּלְבָבָם

בְּאַרְצֹת אֹיְבֵיהֶם וְרָדַף אֹתָם קוֹל עָלֶה נִדָּף וְנָסוּ מְנֻסַּת חֶרֶב וְנָפְלוּ וְאֵין רֹדֵף׃(לז) וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו כְּמִפְנֵי חֶרֶב וְרֹדֵף אָיִן וְלֹא תִהְיֶה לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם׃(לח) וַאֲבַדְתֶּם בַּגּוֹיִם וְאָכְלָה אֶתְכֶם אֶרֶץ אֹיְבֵיכֶם׃(לט) וְהַנִּשְׁאָרִים בָּכֶם יִמַּקּוּ בַּעֲוֹנָם בְּאַרְצֹת אֹיְבֵיכֶם וְאַף בַּעֲוֹנֹת אֲבֹתָם אִתָּם יִמָּקּוּ׃(מ) וְהִתְוַדּוּ אֶת עֲוֹנָם וְאֶת עֲוֹן אֲבֹתָם בְּמַעְלָם אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי וְאַף אֲשֶׁר הָלְכוּ עִמִּי בְּקֶרִי׃(מא) אַף אֲנִי אֵלֵךְ עִמָּם בְּקֶרִי וְהֵבֵאתִי אֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם אוֹ אָז יִכָּנַע לְבָבָם הֶעָרֵל וְאָז יִרְצוּ אֶת עֲוֹנָם׃(מב) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר׃(מג) וְהָאָרֶץ תֵּעָזֵב מֵהֶם וְתִרְץ אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ בְּהִשַּׁמָּה מֵהֶם וְהֵם יִרְצוּ אֶת עֲוֹנָם יַעַן וּבְיַעַן בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת חֻקֹּתַי גָּעָלָה נַפְשָׁם׃(מד) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְדֹוָד אֱלֹהֵיהֶם׃(מה) וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְדֹוָד׃(מו) אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרֹת אֲשֶׁר נָתַן יְדֹוָד בֵּינוֹ וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי בְּיַד מֹשֶׁה׃

פרק כז

(א) וַיְדַבֵּר יְדֹוָד אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃(ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ כִּי יַפְלִא נֶדֶר בְּעֶרְכְּךָ נְפָשֹׁת לַידֹוָד׃(ג) וְהָיָה עֶרְכְּךָ הַזָּכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְעַד בֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה וְהָיָה עֶרְכְּךָ חֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃(ד) וְאִם נְקֵבָה הִוא וְהָיָה עֶרְכְּךָ שְׁלֹשִׁים שָׁקֶל׃(ה) וְאִם מִבֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים וְעַד בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְהָיָה עֶרְכְּךָ הַזָּכָר עֶשְׂרִים שְׁקָלִים וְלַנְּקֵבָה עֲשֶׂרֶת שְׁקָלִים׃(ו) וְאִם מִבֶּן חֹדֶשׁ וְעַד בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים וְהָיָה עֶרְכְּךָ הַזָּכָר חֲמִשָּׁה שְׁקָלִים כָּסֶף וְלַנְּקֵבָה עֶרְכְּךָ שְׁלֹשֶׁת שְׁקָלִים כָּסֶף׃(ז) וְאִם מִבֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה וָמַעְלָה אִם זָכָר וְהָיָה עֶרְכְּךָ חֲמִשָּׁה עָשָׂר שָׁקֶל וְלַנְּקֵבָה עֲשָׂרָה שְׁקָלִים׃(ח) וְאִם מָךְ הוּא מֵעֶרְכֶּךָ וְהֶעֱמִידוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֵן וְהֶעֱרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן עַל פִּי אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יַד הַנֹּדֵר יַעֲרִיכֶנּוּ הַכֹּהֵן׃

וידבר ידוד אל משה לאמר דבר **אלו ההלכות הקשות שתדבר** אל בני ישראל **אבל** ואמרת אלהם **האמירה מאמירה את השומע אשריכם שזכיתם להלכות מיוחדות אלו שאין להם אח ורע באומות העולם** איש כי **יפלא נדר** הנדר בבינה וסימנך נ דר וזה פלא שאדם נודר לדבר מצווה (ראב״ע) ופלא הוא הכתר שהבינה מגיעה עד הכתר. ברם הארי הקדוש בשער רוה״ק אומר שזו הבינה שבמלכות **בערכך נפשת לידוד**

והיה ערכך הזכר זו התפארת **מבן עשרים שנה ועד בן ששים שנה** שהיא מספירת היסוד ועד החסד היסוד שני מהמלכות וזה עשרים וכן החסד ששי אליו וזה ששים **והיה ערכך חמשים שקל כסף בשקל הקדש** הערך בבינה שהיא משפיעה לתפארת. **ואם נקבה הוא** מלכות **והיה ערכך שלשים שקל** אלו נה״י שמשפיעים לה.

ואם מבן חמש שנים זו הא אחרונה שבמלכות **ועד בן עשרים שנה** זה כ׳תר שלה **והיה ערכך הזכר עשרים שקלים** כ׳תר **ולנקבה עשרת שקלים** אלו עשר אותיות של שם ב״ן

ואם מבן חדש נפש דנפש דמלכות **ועד בן חמש שנים** עד שמגיע להא אחרונה **והיה ערכך הזכר חמשה שקלים כסף** כנגד הא אחרונה **ולנקבה ערכך שלשת שקלים כסף** כנגד נה״י דידה

ואם מבן ששים שנה ומעלה זו הבינה **אם זכר והיה ערכך חמשה עשר שקל** כנגד אותיות יי״ה שבשם **ולנקבה עשרה שקלים** אלו י׳ אותיות שבשם ס״ג.

ואם מך הוא מערכך דהיינו לפי הגיל היה צריך להיות בבינה אבל הוא רק במלכות עם אור הנפש **והעמידו לפני הכהן והעריך אתו הכהן על פי אשר תשיג יד הנדר יעריכנו הכהן** הרי שצריך לשלם לפי ערכו.

(ט) וְאִם בְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַיהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַיהוָה יִהְיֶה קֹדֶשׁ׃(י) לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרָע אוֹ רַע בְּטוֹב וְאִם הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ׃(יא) וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַיהוָה וְהֶעֱמִיד אֶת הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן׃(יב) וְהֶעֱרִיךְ הַכֹּהֵן אֹתָהּ בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כְּעֶרְכְּךָ הַכֹּהֵן כֵּן יִהְיֶה׃(יג) וְאִם גָּאֹל יִגְאָלֶנָּה וְיָסַף חֲמִישִׁתוֹ עַל עֶרְכֶּךָ׃(יד) וְאִישׁ כִּי יַקְדִּישׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהֶעֱרִיכוֹ הַכֹּהֵן בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן כֵּן יָקוּם׃(טו) וְאִם הַמַּקְדִּישׁ יִגְאַל אֶת בֵּיתוֹ וְיָסַף חֲמִישִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו וְהָיָה לוֹ׃(טז) וְאִם מִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ יַקְדִּישׁ אִישׁ לַיהוָה וְהָיָה עֶרְכְּךָ לְפִי זַרְעוֹ זֶרַע חֹמֶר שְׂעֹרִים בַּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כָּסֶף׃(יז) אִם מִשְּׁנַת הַיֹּבֵל יַקְדִּישׁ שָׂדֵהוּ כְּעֶרְכְּךָ יָקוּם׃(יח) וְאִם אַחַר הַיֹּבֵל יַקְדִּישׁ שָׂדֵהוּ וְחִשַּׁב לוֹ הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּסֶף עַל פִּי הַשָּׁנִים הַנּוֹתָרֹת עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל וְנִגְרַע מֵעֶרְכֶּךָ׃(יט) וְאִם גָּאֹל יִגְאַל אֶת הַשָּׂדֶה הַמַּקְדִּישׁ אֹתוֹ וְיָסַף חֲמִשִׁית כֶּסֶף עֶרְכְּךָ עָלָיו וְקָם לוֹ׃(כ) וְאִם לֹא יִגְאַל אֶת הַשָּׂדֶה וְאִם מָכַר אֶת הַשָּׂדֶה לְאִישׁ אַחֵר לֹא יִגָּאֵל עוֹד׃(כא) וְהָיָה הַשָּׂדֶה בְּצֵאתוֹ בַּיֹּבֵל קֹדֶשׁ לַיהוָה כִּשְׂדֵה הַחֵרֶם לַכֹּהֵן תִּהְיֶה אֲחֻזָּתוֹ׃(כב) וְאִם אֶת שְׂדֵה מִקְנָתוֹ אֲשֶׁר לֹא מִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ יַקְדִּישׁ לַיהוָה׃(כג) וְחִשַּׁב לוֹ הַכֹּהֵן אֶת מִכְסַת הָעֶרְכְּךָ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל וְנָתַן אֶת הָעֶרְכְּךָ בַּיּוֹם הַהוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה׃(כד) בִּשְׁנַת הַיֹּבֵל יָשׁוּב הַשָּׂדֶה לַאֲשֶׁר קָנָהוּ מֵאִתּוֹ לַאֲשֶׁר לוֹ אֲחֻזַּת הָאָרֶץ׃(כה) וְכָל עֶרְכְּךָ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשָּׁקֶל׃(כו) אַךְ בְּכוֹר אֲשֶׁר יִבָּכֵר לַיהוָה בִּבְהֵמָה לֹא יַקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם שׁוֹר אִם שֶׂה לַיהוָה הוּא׃(כז) וְאִם בַּבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה בְּעֶרְכֶּךָ וְיָסַף חֲמִשִׁתּוֹ עָלָיו וְאִם לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכַּר בְּעֶרְכֶּךָ׃(כח) אַךְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַיהוָה מִכֹּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַיהוָה׃(כט) כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יָחֳרַם מִן הָאָדָם לֹא יִפָּדֶה מוֹת יוּמָת׃(ל) וְכָל מַעְשַׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה׃(לא) וְאִם גָּאֹל יִגְאַל אִישׁ מִמַּעַשְׂרוֹ חֲמִשִׁתּוֹ יֹסֵף עָלָיו׃(לב) וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיהוָה׃(לג) לֹא יְבַקֵּר בֵּין טוֹב לָרָע וְלֹא יְמִירֶנּוּ וְאִם הָמֵר יְמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל׃

לא יבקר בין טוב לרע אין טוב ורע כלפי שמיא **ולא ימירנו ואם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש לא יגאל**.

פסוק זה נדרש בהרבה אופנים בספרי הזוהר. נדרש על הנשמה, על בתי המקדש ועוד. הנה דרשה על הנשמה - כתוב בתיקוני זהר דף כג ע״ב ״אמר ליה, והא כתיב **לא יחליפנו ולא ימיר אותו** וגומר, וכי האי אתתא דאיהי קדש קדשין, תהא קינא (נ״א תיקא) למאן דלאו איהו ממינה, דהא כתיב תוצא הארץ נפש חיה למינה, ולית לה הרכבה אלא ממינה, אמר ליה, בני, גלגולין אינון רזא דהרכבה, כגון מאן דמרכיב אילנא דלאו איהו מיניה באילנא אחרא, כגון מאן דמרכיבין אילנין דא בדא, אבל עקרא דאם המר ימירנו, צריך דיהא קדש בקדש, דאילנא אית מסטרא דמסאבו דאיהו רע, ובגיניה אתמר **לא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב**, דהאי איהו רזא דצדיק ורע לו רשע וטוב לו, אבל **אם המר ימירנו, והיה הוא ותמורתו יהיה קדש**,

ובדא מרכיבין קדש בקדש, ומקבלין דין מן דין, ורזא דמלא מקבילות הללאת, ומין במינו האי איהו צדיק וטוב לו, וכד ההיא נשמתא דאיהי קדש לא אשכחת מינה, אתמר בה ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה.

(לד) אֵלֶּה הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְדֹוָד אֶת מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינָי׃